

PREZYDENT MIASTA BYDGOSZCZY

**RAPORT O STANIE MIASTA BYDGOSZCZY
ZA 2020 ROK**

Spis treści

WPROWADZENIE – 2020 rok	4
BYDGOSZCZANKI I BYDGOSZCZANIE	8
OBSZAR I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM.....	13
Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju	14
Spółceństwo obywatelskie	15
Rady Osiedli.....	16
Bydgoski Budżet Obywatelski	17
Program inicjatyw lokalnych	24
Bydgoskie konsultacje	25
Otwarty urząd	26
Budżet miasta i inwestycje	29
Współpraca krajowa i międzynarodowa	32
Współpraca metropolitalna	35
Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze I	39
OBSZAR II. AKTYWNI, OTWARCI I KOMPETENTNI OBYWATELE	41
Edukacja	42
Aktywność społeczna	52
Integracja społeczna	57
Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze II	60
OBSZAR III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA	62
Ochrona zdrowia	63
Sport i rekreacja	70
Kultura	76
Warunki zamieszkania	103
Bezpieczeństwo	117
Polityka społeczna	132
Pomoc społeczna	132
Opieka nad dzieckiem i wsparcie rodzin	138
Opieka nad dziećmi do lat 3.....	139
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	141
Seniorzy.....	144
Przeciwdziałanie bezrobociu	147
Programy wsparcia	158
Gminny Program Rewitalizacji	162

Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze III	165
OBSZAR IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO	168
Zagospodarowanie przestrzenne	169
Jakość powietrza i gospodarka niskoemisyjna	172
Gospodarka wodno-ściekowa	182
Zieleń	187
Adaptacja miasta do zmian klimatu	192
Ochrona powierzchni ziemi	194
Hałas	200
Edukacja ekologiczna	201
Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze IV	205
OBSZAR V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA	206
Transport	207
Infrastruktura komunikacyjno-informacyjna	224
Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze V	227
OBSZAR VI. NOWOCZESNA GOSPODARKA	228
Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa mieszkańców	229
Wsparcie przedsiębiorczości, promocja gospodarcza, internacjonalizacja	232
Rozwój sieci współpracy	239
Działalność naukowa, badawczo-rozwojowa i innowacje	240
Turystyka	244
Wsparcie przedsiębiorców w czasie pandemii	246
Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze VI	248
Załącznik nr 1. Projekty współfinansowane ze środków UE	250
Załącznik nr 2. Realizacja uchwał Rady Miasta Bydgoszczy	263
Wykaz skrótów i skrótowców	285

WPROWADZENIE – 2020 rok

Miniony rok upłynął w Bydgoszczy, w Polsce i na całym świecie pod znakiem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2. Sytuacja epidemiczna była czynnikiem, który wpływał na większość przedsięwzięć realizowanych w mieście – nie było możliwe zrealizowanie wielu zaplanowanych wydarzeń. Konieczne było podjęcie działań organizujących pracę i działalność w reżimie sanitarnym, zorganizowanie pracy szkół w systemie zdalnym, zwiększenie pomocy dla osób wymagających wsparcia, wsparcie placówek ochrony zdrowia czy rozwój działalności online.

Negatywne skutki pandemii Covid-19 będą odczuwalne przez długi czas. Obecnie nikt nie jest w stanie ich oszacować. Podstawowym problemem samorządów był bezpośredni spadek ich dochodów, przy konieczności poniesienia dodatkowych wydatków. Bezpośrednio odczuwalne efekty dotyczą również takich dziedzin jak: edukacja, rozwój bezpośrednich form partycypacji społecznej, integracja społeczna i wzrost aktywności mieszkańców czy zmiany dotyczące mobilności miejskiej. Pomimo tych utrudnień w 2020 roku zrealizowanych zostało w Bydgoszczy wiele zadań, a informacja o nich została zawarta w Raporcie.

Rok 100-lecia Powrotu Bydgoszczy do Polski 1920-2020

Rok 2020 był wyjątkowy dla Bydgoszczy – **świętowaliśmy 100-lecie powrotu Bydgoszczy do Polski.**

20 stycznia 1920 roku Bydgoszcz znalazła się w granicach odrodzonego państwa polskiego. Z okazji 100-lecia powrotu miasta do Macierzy zorganizowano trzydniowe obchody tego ważnego w długiej historii miasta wydarzenia. Obchody zainaugurowano wystawą na Moście Staromiejskim „Moja Rodzina. Moje Miasto na historycznej fotografii”. Stworzyli ją sami bydgoszczanie, którzy na zdjęciach ukazali życie miasta na przestrzeni minionego wieku. W Alei Dębów Honorowych przy al. Ossolińskich, w obecności prawnuczek pierwszego Prezydenta Bydgoszczy, Jana Maciaszka, odsłonięto dąb 100-lecia. Rozstrzygnięto również konkurs na mural niepodległościowy (budynek przy ul. Karpackiej 39c). Na Wyspie Młyńskiej odbył się festyn historyczny. Mieszkańcy mogli wybijać jubileuszowe monety, zwiedzić wystawę historycznego umundurowania, broni i zabytkowych aut z epoki, odwiedzić frymark z rękodziełem i daniami regionalnymi oraz skosztować tortu przygotowanego przez cukierniczą mistrzynię świata. Zorganizowano inscenizację historyczną na Starym Rynku, podczas której odtworzono scenę przekazania kluczy do symbolicznych bram miejskich pierwszemu prezydentowi wolnej Bydgoszczy, Janowi Maciaszkowi. Wydarzenie zakończyło się odtańczeniem Poloneza przez przybyłych na uroczystość mieszkańców. W obchody setnej rocznicy powrotu Bydgoszczy do Macierzy włączyły się także miejskie instytucje kultury, które przygotowały okolicznościowe wystawy. Oficjalne obchody 100-lecia powrotu Bydgoszczy do Polski odbyły się 20 stycznia 2020 roku. Uroczystości z ceremoniałem wojskowym miały miejsce na Starym Rynku, a wieczorem w Filharmonii Pomorskiej odbyła się Gala Stulecia, podczas której ogłoszono wyniki konkursu na Bydgoszczan Stulecia.

Niestety wiele z wydarzeń, planowanych do realizacji w ciągu całego roku, nie mogła zostać zrealizowana w planowanym wymiarze ze względu na pandemię.

Podstawowym czynnikiem warunkującym rozwój miasta jest jego sytuacja finansowa. Pomimo znacznego zmniejszenia dochodów Miasta w 2020 roku, wynikającego ze znaczącego spadku dochodów własnych oraz wpływów z PIT, bieżąca sytuacja finansowa Miasta jest nadal dobra. Potwierdziła to ocena agencji ratingowej Fitch Polska, która w grudniu 2020 r. utrzymała **ocenę wiarygodności kredytowej Miasta na poziomie A- z perspektywą stabilną**. Dzięki wypracowanej w latach poprzednich strukturze budżetu, Miasto mogło w 2020 r. w sposób

niezakłócony realizować zarówno zadania bieżące, obsługę długu jak i rozpoczęte inwestycje. Jednak załamanie korzystnych trendów w zakresie miejskich finansów może istotnie ograniczyć potencjał jego dalszego rozwoju w kolejnej perspektywie finansowej UE.

Mimo ograniczeń finansowych, w 2020 roku zrealizowanych było wiele zadań inwestycyjnych. Wśród najważniejszych efektów należy wymienić:

- oddanie do użytku trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej,
- zakończenie przebudowy ul. Grunwaldzkiej,
- utwardzenie wielu ulic osiedlowych oraz przebudowa nawierzchni głównych ulic objętych transportem zbiorowym i chodników,
- wybudowanie kolejnego basenu wraz ze strefą rekreacyjną w Fordonie,
- oddanie do użytku hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi,
- oddanie do użytku dodatkowego pawilonu Żłobka nr 18 przy ul. Brzozowej,
- realizację inwestycji w zakresie budowy, przebudowy i rozbudowy obiektów na potrzeby trzech instytucji kultury (Park Kultury – Młyny Rothera, Teatr Kameralny i Muzeum Okręgowe),
- zakończenie budowy kompleksu wodnego Astoria,
- wybudowanie przystani żeglarskiej przy ul. Żupy,
- realizację instalacji fotowoltaicznych na miejskich budynkach,
- realizację szeregu zadań w zakresie zagospodarowania terenów i rozwoju infrastruktury rekreacyjnej.

Niezwykle istotnym wyzwaniem, stojącym przed Bydgoszczą, jest kwestia odporności miasta na zachodzące zmiany klimatyczne oraz ochrona środowiska. Odpowiadając na te wyzwania realizowano wiele działań. Najważniejsze z nich to:

- poprawa jakości powietrza poprzez wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych źródeł ogrzewania,
- ograniczanie emisji dwutlenku węgla – termomodernizacja miejskich obiektów, realizacja instalacji OZE, racjonalizacja zużycia energii elektrycznej,
- rozwój terenów zieleni, miejsc wypoczynku dla mieszkańców,
- dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych poprzez działania w zakresie rozwoju retencji wód opadowych,
- promowanie niskoemisyjnych form transportu – rozbudowa komunikacji tramwajowej, wymiana autobusów komunikacji miejskiej na spełniające najwyższe normy w zakresie emisji spalin, rozwój infrastruktury ruchu rowerowego i pieszego,
- działania na rzecz samowystarczalności energetycznej Miasta poprzez wzmacnianie efektywności energetycznej budynków oraz rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Pomimo pandemii Covid-19, w Bydgoszczy zanotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych. W dalszym ciągu dynamicznie rozwijał się sektor usług wspólnych i usług outsourcingowych, szczególnie w branży IT. Rozwijał się także rynek mieszkaniowy – w porównaniu do poprzedniego roku zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz mieszkań dla których rozpoczęto budowę.

W tych trudnych dla gospodarki czasach bardzo istotne było wsparcie bydgoskich instytucji otoczenia biznesu: Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego. W 2020 r. na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego otwarte zostało **Centrum Technologiczne** – pierwsze tego typu miejsce w regionie oferujące przedsiębiorcom przestrzeń do tworzenia nowych produktów oraz testowania ich funkcjonalności.

Utrzymała się także aktywność mieszkańców w zakresie zainteresowania sprawami funkcjonowania miasta, chociaż w większości przeniosła się ona do sieci. Dużym zaangażowaniem wykazali się mieszkańcy przy przygotowaniu zasad funkcjonowania oraz wyborze projektów w programie Bydgoski Budżet Obywatelski. W 2020 roku po raz pierwszy wybierane były do realizacji projekty społeczne.

Wzrosła liczba działających w mieście organizacji pozarządowych, a na wniosek organizacji działających w sferze kultury utworzona została Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. Kultury.

Dużym zainteresowaniem mieszkańców cieszyła się, uruchomiona w 2020 roku, **aplikacja Dbamy o Bydgoszcz**, która służy mieszkańcom do zgłaszania problemów w otaczającej ich przestrzeni miejskiej. Codziennie wpływało około 30-40 zgłoszeń.

Bydgoszcz prowadziła aktywną politykę społeczną realizując zadania w zakresie wsparcia rodzin, aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, wsparcia osób bezrobotnych i bezdomnych czy zagrożonych wykluczeniem z jakichkolwiek innych powodów. Niezwykle istotna, w kontekście zachodzących zmian demograficznych, była realizacja działań na rzecz wsparcia aktywności seniorów. Jednym z przedsięwzięć jest adaptacja pomieszczeń przy ul. Dworcowej na Bydgoskie Centrum Seniora, dla której w 2020 r. rozpoczęto prace. Bydgoszcz jest też miastem otwartym o czym świadczy rosnąca liczba cudzoziemców, którzy chcą tu mieszkać, pracować, studiować.

Rok 2020 był też czasem przygotowania programowego do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Niezwykle istotny był udział w pracach nad nową strategią województwa kujawsko-pomorskiego, która stanowi podstawę do przygotowania regionalnego programu operacyjnego. W dokumencie tym oficjalnie uznano obszar Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, jako Miejski Obszar Funkcjonalny Bydgoszczy, co umożliwia realizację Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w jego granicach.

Miasto brało też aktywny udział w przygotowaniu projektów do Krajowego Planu Odbudowy.

„Raport o stanie Miasta Bydgoszczy za 2020 rok” stanowi wywiązanie się z ustawowego obowiązku przedstawienia podsumowania działalności Prezydenta w roku poprzednim. Jednak Raport jest przede wszystkim informacją dla mieszkańców na temat najważniejszych przedsięwzięć realizowanych w roku ubiegłym i przyczynkiem do debaty o sytuacji w mieście i wyzwaniach rozwojowych na najbliższe lata.

Raport, nawiązując do nowo uchwalonej strategii rozwoju Bydgoszczy, przygotowany został w układzie sześciu kluczowych obszarów rozwoju miasta:

OBSZAR I	Społeczeństwo obywatelskie, finanse miasta, metropolitalność, realizacja uchwał – sprawne i efektywne zarządzanie miastem.
OBSZAR II	Edukacja, aktywność społeczna, różnorodność kulturowa, otwartość – aktywni, otwarci i kompetentni obywatele.
OBSZAR III	Zdrowie, wypoczynek, sport, kultura, bezpieczeństwo, warunki mieszkaniowe, spójność społeczna – przyjazne warunki życia.
OBSZAR IV	Jakość powietrza, świadomość ekologiczna, zrównoważone gospodarowanie zasobami – zdrowe i bezpieczne środowisko.
OBSZAR V	Dostępność krajowa i międzynarodowa, transport lokalny, infrastruktura informacyjno-komunikacyjna – nowoczesny transport i komunikacja.
OBSZAR VI	Innowacyjność, przedsiębiorczość, rynek pracy, promocja gospodarcza – nowoczesna gospodarka.

Działania w każdym z obszarów zostały podsumowane poprzez przedstawienie osiągniętych na koniec roku wielkości wskaźników zawartych w dokumencie „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju”. Nowa Strategia

uchwalona była w połowie 2020 roku, jest to więc zbyt krótki okres, aby oceniać postępy czy wskazywać nowe rekomendacje. Ponadto, ze względu na sytuację epidemiczną, wiele dotychczasowych, pozytywnych tendencji zostało zachwianych np. w zakresie mobilności miejskiej nastąpił spadek liczby pasażerów komunikacji miejskiej.

Trudnością w przedstawianiu zmian wielkości wskaźników jest różna dostępność czasowa danych statystycznych. Część danych, dotyczących 2020 roku (a nawet dla lat wcześniejszych) nie jest jeszcze dostępna. Zaprezentowane zostały dane dostępne w połowie maja 2021 r. Ponadto dla części informacji zostały zweryfikowane dane z lat wcześniejszych. Źródłami danych były: Bank Danych Lokalnych GUS, wydziały Urzędu Miasta Bydgoszczy i miejskie jednostki organizacyjne oraz instytucje m.in.: Powiatowy Urząd Pracy, Wydział Zdrowia Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, Port Lotniczy Bydgoszcz S.A., Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku, Państwowa Komisja Wyborcza, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

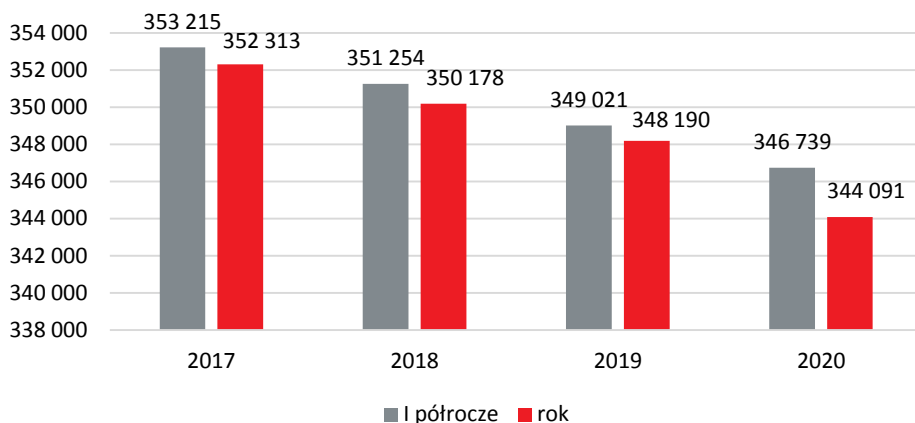
Informacja na temat realizacji dokumentów miejskich (strategii, programów, polityk) znajduje się w poszczególnych rozdziałach dotyczących danej dziedziny funkcjonowania miasta.

Zapraszam do lektury Raportu i włączenia się w debatę na temat stanu miasta.

BYDGOSZCZANKI I BYDGOSZCZANIE

Bydgoszcz pod względem liczby mieszkańców znajdowała się w pierwszej dekadzie największych miast w kraju. Była jednocześnie największym miastem województwa kujawsko-pomorskiego. Liczba bydgoszczan w 2020 r. wyniosła 344 091 osób.

Liczba ludności w Bydgoszczy w latach 2017-2020

KOBIETY

182 330

MĘŻCZYŹNI

161 761

Źródło: BDL GUS

Liczba mieszkańców Bydgoszczy w dalszym ciągu maleje. Na przestrzeni ostatnich trzech lat spadek wyniósł 8 222 osoby. Można powiedzieć, że w 2020 r. w porównaniu do 2017 r., z każdego km² ubyło 47 osób.

Podstawowe informacje o sytuacji demograficznej Bydgoszczy:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Ludność (stan na 31 XII)	352 313	350 178	348 190	344 091
mężczyźni	165 656	164 754	163 704	161 761
kobiety	186 657	185 424	184 486	182 330
udział % kobiet w ludności	53,0	53,0	53,0	53,0
Wskaźnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn)	113	113	113	113
Udział % ludności miasta w ludności województwa	16,9	16,9	16,8	16,7
Udział % ludności miasta w ludności kraju	0,9	0,9	0,9	0,9
Gęstość zaludnienia na 1 km ²	2 002	1 990	1 979	1 955
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	55 702	55 880	55 696	55 042
udział w ludności Bydgoszczy (%)	15,8	16,0	16,0	16,2
Ludność w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata)	209 644	205 548	202 212	197 958
udział w ludności Bydgoszczy (%)	59,5	58,7	58,1	57,5
w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)	131 977	129 134	126 579	122 927
w wieku produkcyjnym niemobilnym (45 lat i więcej)	77 667	76 414	75 633	75 031
Ludność w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60/65 lat)	86 967	88 750	90 282	91 091
udział w ludności Bydgoszczy (%)	24,7	25,3	25,9	26,5
kobiety	59 146	60 070	60 756	60 929
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	68,1	70,4	72,2	73,8

Źródło: BDL GUS

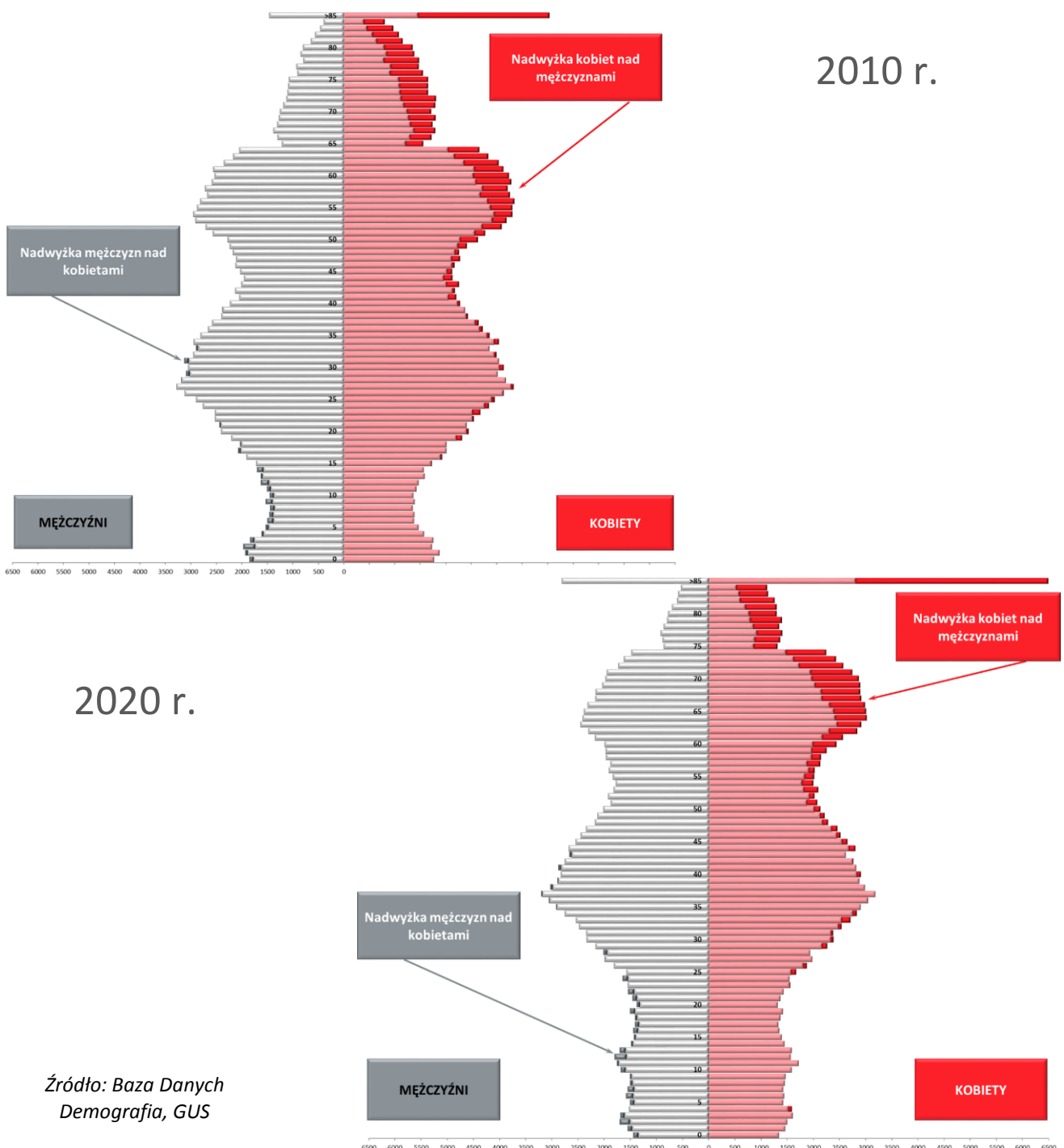
Wiek środkowy bydgoszczan (tzw. mediana wieku) w 2019 r. wyniósł 43,5 lat. Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa mieszkańców przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła. W przypadku kobiet wiek ten wyniósł 45,6 lat, natomiast w przypadku mężczyzn 41,3 lat.

W 2020 r. w strukturze mieszkańców Bydgoszczy według ekonomicznych grup wieku, podobnie jak w kraju, przeważała ludność w wieku produkcyjnym. Jednocześnie systematycznie wzrastała liczba, a wraz z nią udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym potwierdza zachodzący w mieście proces starzenia się społeczeństwa.

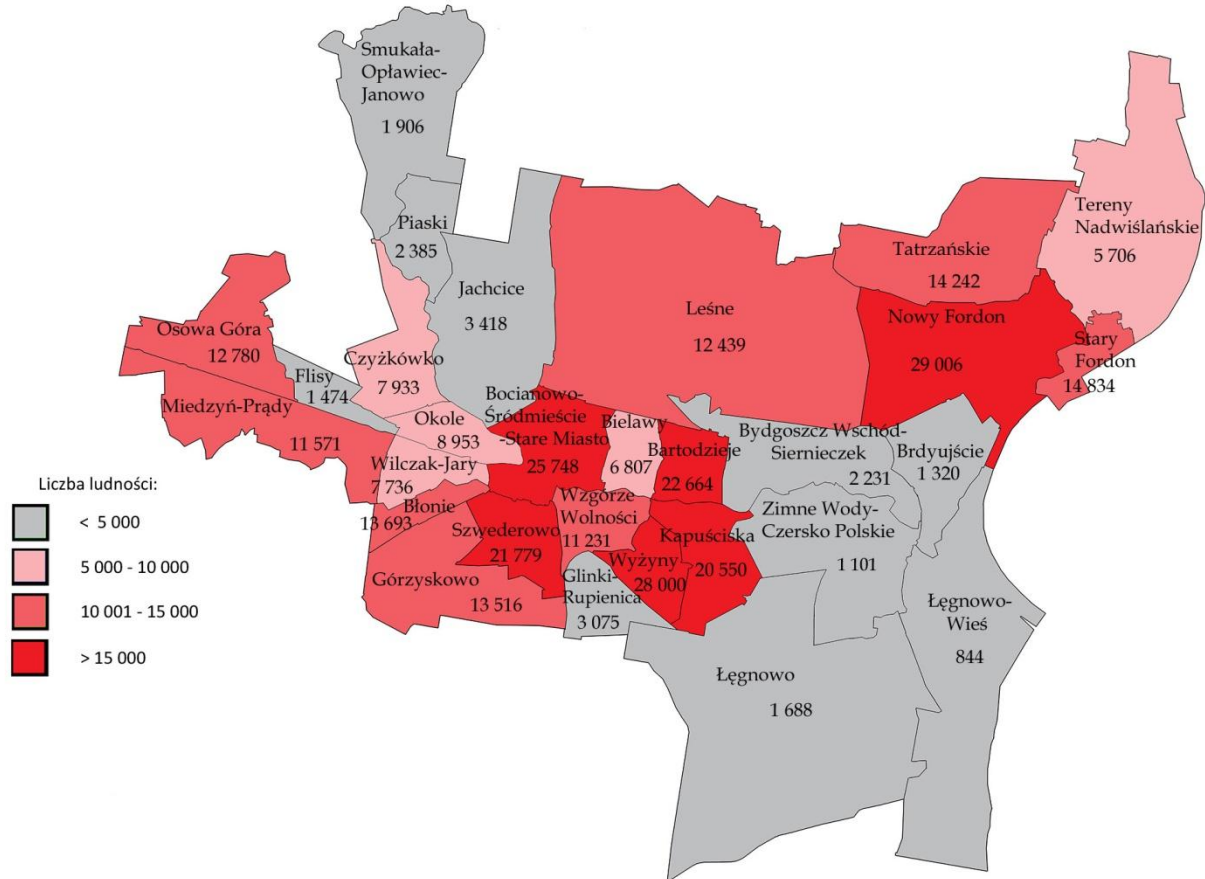
Na 100 bydgoszczan w wieku produkcyjnym w 2020 r. przypadało 46 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Poglądowym zobrazowaniem struktury wiekowej mieszkańców według pojedynczych roczników są zaprezentowane poniżej piramidy wieku bydgoszczan w 2010 r. i 2020 r.

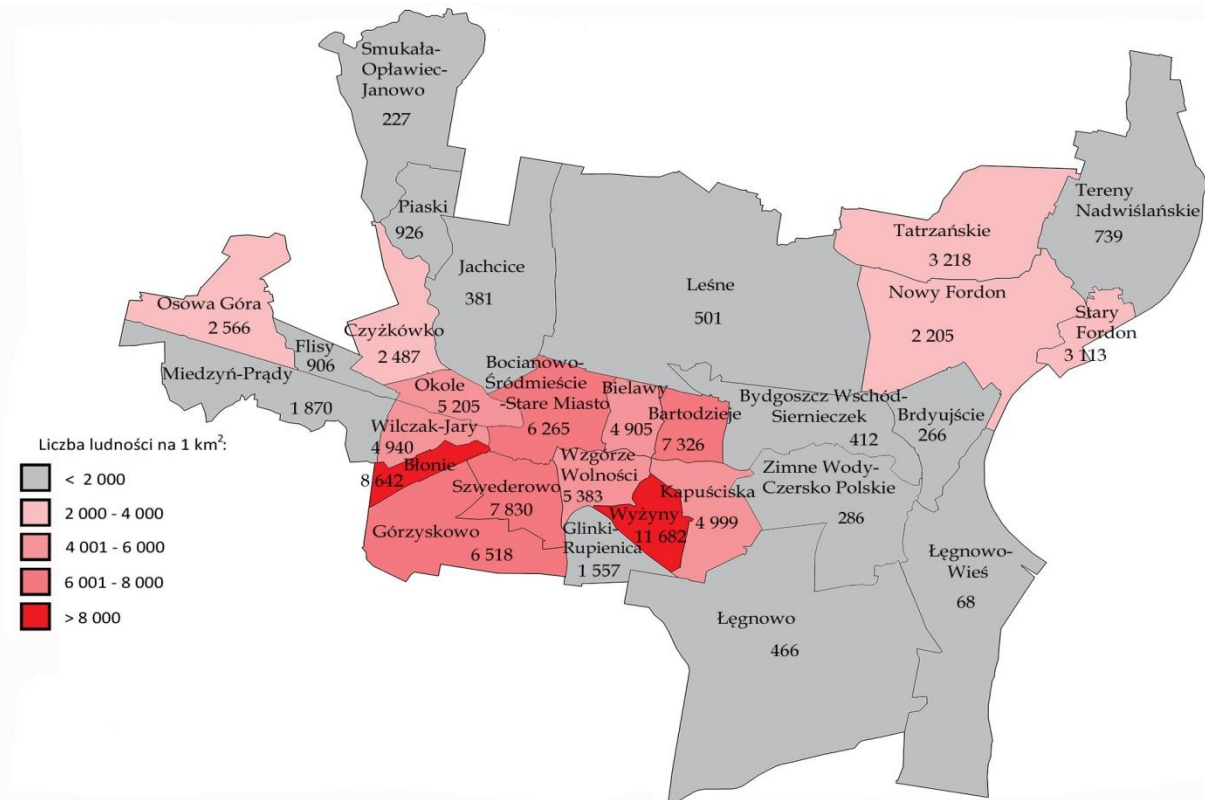

Źródło: Baza Danych Demografia, GUS

Liczba ludności na osiedlach w 2020 r.

Gęstość zaludnienia na poszczególnych osiedlach w 2020 r.

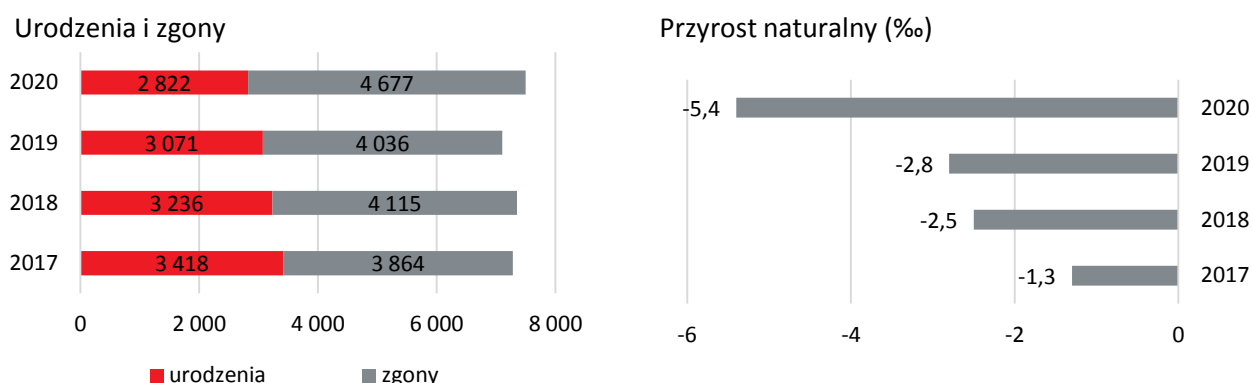

W 2020 r. w Bydgoszczy na pobyt stały lub czasowy zameldowało się 4 630 cudzoziemców. W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano wzrost liczby zameldowanych cudzoziemców o 236 osób, a w odniesieniu do 2018 r., liczba ta wzrosła ponad półtora raza.

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały na koniec 2020 r. wyniosła 308,7 tys. Zarówno w 2020 r., jak i rok wcześniej, najwięcej bydgoszczan zameldowanych na pobyt stały było w Nowym Fordonie, na Wyżynach oraz na osiedlu Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto. Najmniej natomiast na osiedlu Łęgnowo-Wieś. Najgęściej zaludnionym osiedlem były Wyżyny, a najmniej Łęgnowo-Wieś.

Na czterech osiedlach mieszkańców przybyło. Były to Tereny Nadwiślańskie (+83 osoby), Czyżkówko (+44 osoby), Smukała-Optawiec-Janowo (+ 24 osoby) oraz Łęgnowo-Wieś (+3 osoby). Na pozostałych osiedlach ubyło ludności, przy czym najwięcej na osiedlu Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto (-652 osoby), na Wyżynach (-618 osób) i Bartodziejach (-535 osób).

Na liczbę ludności w mieście największy wpływ wywiera liczba urodzeń i zgonów, które bezpośrednio przekładają się na wartość przyrostu naturalnego.

Źródło: BDL GUS

W 2020 r. odnotowano najniższy ujemny przyrost naturalny od ponad dwudziestu lat (-1 855 osób). Do najczęstszych przyczyn zgonów w 2019 r. należały: nowotwory (32,2% wszystkich zgonów) oraz choroby układu krążenia (31,8% zgonów). Szczegółowe informacje opisujące sytuację Bydgoszczy w zakresie ruchu naturalnego prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	3 418	3 236	3 071	2 822
Zgony ogółem	3 864	4 115	4 036	4 677
Przyrost naturalny	-446	-879	-965	-1 855
Współczynnik dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów)	0,88	0,79	0,76	0,60
Wskaźniki na 1 000 ludności:				
Urodzenia żywe na 1 000 mieszkańców	9,7	9,2	8,8	8,2
Zgony na 1 000 ludności	10,9	11,7	11,6	13,6
Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	6,4	4,3	5,9	6,0
Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	-1,3	-2,5	-2,8	-5,4

Źródło: BDL GUS

Do negatywnych skutków niskiej liczby urodzeń należy brak zapewnienia prostej zastępowalności pokoleń – liczba urodzeń nie kompensuje liczby zgonów.

W 2020 r. w Bydgoszczy zawarto 1 368 małżeństw. Najwięcej osób wstępowało w związki małżeńskie w wieku 25-29 lat.

W 2019 r. orzeczono 704 rozwody. Najwięcej rozwodów odnotowano wśród małżeństw trwających 20 lat i więcej, a do najczęstszych przyczyn należała niezgodność charakterów.

Szczegółowe informacje prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Małżeństwa zawarte	1 848	1 855	1 706	1 368
Małżeństwa na 1 000 ludności	5,2	5,3	4,9	4,0
Rozwody	775	646	704	b.d.*
Rozwody na 1 000 ludności	2,2	1,8	2,0	b.d.*

* Dane zostaną udostępnione w III kwartale 2021 r.

Źródło: BDL GUS

W Bydgoszczy notuje się ujemne saldo migracji. W 2019 r. najwięcej nowych mieszkańców Bydgoszczy pochodziło z terenów wiejskich (50% wszystkich zameldowań), jednocześnie na te tereny nastąpił także największy odpływ ludności (66% wymeldowań). Bydgoszczanie w dużej mierze wyprowadzali się do gmin ościennych bezpośrednio sąsiadujących z miastem, w których wystąpiło dodatnie saldo migracji wewnętrznych. Wzrastająca w sąsiadujących gminach liczba ludności świadczy o utrzymywaniu się zjawiska suburbanizacji, czego potwierdzeniem jest także zwiększająca się w otoczeniu Bydgoszczy liczba inwestycji w budownictwo mieszkaniowe. Szczegółowe informacje ujęte są w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Migracje wewnętrzne				
zameldowania	2 234	2 644	2 839	1 875
wymeldowania	3 163	3 753	3 919	3 630
Migracje zewnętrzne				
zameldowania z zagranicy	111	126	171	98
wymeldowania za granicę	71	73	77	44
Saldo migracji				
ogółem	-889	-1 056	-986	-1 701
wewnętrznych	-929	-1 109	-1 080	-1 755
zagranicznych	40	53	94	54

Źródło: BDL GUS

Według prognoz GUS, liczba ludności w Bydgoszczy w kolejnych latach będzie maleć. Znajdzie to swoje odzwierciedlenie także w strukturze wieku mieszkańców Bydgoszczy – przewidywany jest spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz dalszy wzrost udziału grupy osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Szczegółowe informacje w zakresie prognozowanej liczby ludności w funkcjonalnych grupach wieku zaprezentowano poniżej.

Wyszczególnienie	2020 ^a	2021	2025	2030
Ludność miasta (stan w dniu 31 XII)	344 091	344 830	336 415	324 648
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	55 042	55 103	53 293	48 393
udział w ludności Bydgoszczy (%)	16,0	16,0	15,8	14,9
Ludność w wieku produkcyjnym	197 958	196 913	187 942	180 962
udział w ludności Bydgoszczy (%)	57,5	57,1	55,9	55,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym	91 091	92 814	95 180	95 293
udział w ludności Bydgoszczy (%)	26,5	26,9	28,3	29,4
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	73,8	75,1	79,0	79,4

^a Dane rzeczywiste. Źródło: GUS „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (opracowanie eksperymentalne).”

OBSZAR I.

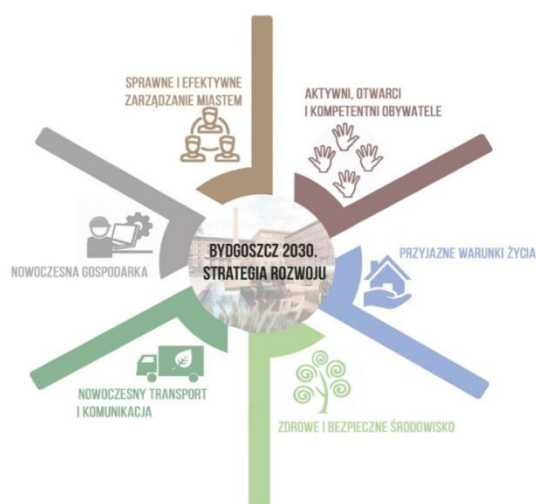
**SPRAWNE I EFEKTYWNE
ZARZĄDZANIE MIASTEM**

Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju

W dniu 27 maja 2020 r. Rada Miasta Bydgoszczy uchwaliła nową strategię rozwoju Bydgoszczy: „**Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju**” ([Uchwała](#)). Dokument wyznacza strategiczne cele i kierunki rozwoju miasta na najbliższe lata ujęte przede wszystkim w jego wizji rozwoju:

Bydgoszcz będzie miastem, w którym każda mieszkanka i każdy mieszkaniec znajdzie odpowiednie warunki rozwoju, to miasto zapewniające bydgoszczankom i bydgoszczanom najlepsze rozwiązania na każdym etapie życia – dobre miejsce do życia.

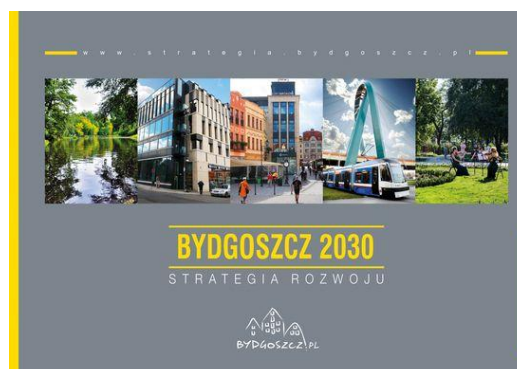
Strategia skupia się na sześciu kluczowych obszarach rozwoju miasta. Dla każdego z obszarów określone zostały cele kierunkowe i operacyjne wraz ze wskaźnikami – miarami ich osiągnięcia oraz wskazane zostały kierunki działań.

System realizacji Strategii opiera się na programach wdrożeniowych – dokumentach operacyjnych, które będą zawierać konkretne przedsięwzięcia.

W ramach prac nad programami wdrożeniowymi w 2020 r.:

- Uchwalono kolejne edycje następujących dokumentów:
 - Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2021-2024 (Plan inwestycyjny).
 - Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy do 2030 roku.
 - Program polityki zdrowotnej na 2021 rok.
 - Programy ochrony powietrza dla strefy aglomeracja bydgoska.
- Przyjęto nowy dokument: Strategia rozwoju elektromobilności dla Miasta Bydgoszczy do 2030 roku.
- Rozpoczęto prace nad przygotowaniem nowych edycji programów:
 - Program opieki nad zabytkami Miasta Bydgoszczy,
 - Program wspierania rodziny dla Miasta Bydgoszczy,
 - Program rozwoju pieczy zastępczej Miasta Bydgoszczy,
 - Program ochrony środowiska dla Miasta Bydgoszczy,
 - Program rozwoju edukacji Miasta Bydgoszczy,
 - Program „Bydgoski wolontariat”.

Cechą **społeczeństwa obywatelskiego** jest głównie aktywność i zaangażowanie mieszkańców w sprawy najbliższego sąsiedztwa i rozwój miasta. Otwarty dialog różnych grup jest podstawą wypracowania jak najlepszych rozwiązań. Ważna jest również chęć i zdolność mieszkańców do samoorganizacji na rzecz realizacji ważnych dla lokalnych społeczności zadań.

Jedną z form wpływu mieszkańców na decyzje dotyczące funkcjonowania Miasta i wyboru zadań do realizacji jest działalność powołanych gremiów opiniodawczych i doradczych:

- Rada ds. Partycypacji Społecznej – organ doradczy i opiniodawczy w zakresie konsultacji społecznych i Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego.
- Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy – opiniuje projekty uchwał dotyczące sfery zadań publicznych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Bydgoska Rada Seniorów – działa w celu poprawy jakości życia oraz pobudzania aktywności obywatelskiej seniorów mieszkających na terenie Bydgoszczy.
- Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy – prowadzi działania na rzecz upowszechniania idei samorządności wśród młodzieży bydgoskich placówek oświatowych.
- Obywatelska Rada ds. Kultury – opiniuje programy i projekty związane z kulturą bydgoską.
- Bydgoska Rada ds. Równego Traktowania – zajmuje się wszelkimi przejawami dyskryminacji, a w szczególności ze względu na: płeć, wiek, niepełnosprawność, światopogląd, religię, wyznanie, orientację seksualną, narodowość, rasę, pochodzenie etniczne.
- Powiatowa Rada Rynku Pracy w Bydgoszczy – włącza partnerów rynku pracy w proces zarządzania środkami Funduszu Pracy, programowania i monitorowania polityki rynku pracy.
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych – działa na rzecz integracji zawodowej i społecznej oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniuje projekty programów w tym zakresie.
- Rada Gospodarcza przy Stowarzyszeniu Metropolia Bydgoszcz – działa w celu wspierania rozwoju i promocji gospodarczej obszaru Stowarzyszenia oraz jego członków.
- Rada Sportu Miasta Bydgoszczy – opiniuje miejskie dokumenty w zakresie kultury fizycznej oraz programy rozwoju bazy sportowej.
- Zespół ds. polityki rowerowej Bydgoszczy – opracowuje założenia polityki rowerowej miasta, konsultuje i opiniuje standardy techniczne i wykonawcze dla infrastruktury rowerowej Bydgoszczy.
- Zespół do działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego Miasta Bydgoszczy – analizuje rozwiązania techniczne, podejmuje inicjatywy oraz współpracuje z przedstawicielami społeczności i innymi jednostkami na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Społeczna Rada ds. Estetyki Miasta Bydgoszczy – kreuje i realizuje działania związane z poprawą estetycznego wizerunku miasta.
- Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. Kultury – prowadzi działalność doradczą i inicjującą, wspierając działania samorządu w obszarze kultury.

Miarą jakości postaw obywatelskich jest też udział w wyborach różnych szczebli. W 2020 r. odbyły się wybory na Urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Frekwencja wyborcza w Bydgoszczy w pierwszej turze wyniosła 66,67%, natomiast w drugiej 70,15%. W porównaniu z wyborami prezydenckimi z 2015 r. frekwencja w pierwszej turze wzrosła o 16,45 p. proc., a w drugiej o 12,59 p. proc. Wyniki z 2020 r. są nieznacznie niższe od średniej frekwencji z osiemnastu miast wojewódzkich, natomiast przewyższają wartość frekwencji odnotowanej w kraju. W celu promocji obywatelskiej postawy, Prezydent Bydgoszczy zachęcał mieszkańców do udziału w II turze wyborów prezydenckich: „osiedle, które odnotuje najwyższą frekwencję

otrzyma dodatkowe 100 tys. zł. na zadania w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego”. Osiedlem z najwyższą frekwencją w II turze wyborów prezydenckich były Piaski. W sumie swoje głosy oddało 76,77 % wszystkich mieszkańców osiedla. Zaraz za nim znalazła się Smukała-Optawiec-Janowo, trzecie miejsce przypadło mieszkańcom Górzyskowa.

Bardzo istotne dla integracji lokalnych społeczności są inicjatywy realizowane przez **Rady Osiedli**. Bezpośredni wpływ mieszkańców na realizację różnorodnych zadań w mieście umożliwiają: Program **Bydgoski Budżet Obywatelski** oraz **Program inicjatyw lokalnych 25/75**. Natomiast opinie w sprawie najważniejszych dla miasta kwestii mieszkańcy mogą wyrazić w ramach prowadzonych **konsultacji społecznych**.

Rady Osiedli

W mieście działa 29 Osiedli – jednostek pomocniczych Miasta Bydgoszczy. **Organem uchwałodawczym Osiedla jest Rada Osiedla**, której kadencja trwa 4 lata. W 2017 r. powołano **Bydgoskie Porozumienie Rad Osiedli**. Współpracą z Radami Osiedli zajmuje się powołany w 2018 r. Pełnomocnik Prezydenta Miasta Bydgoszczy do spraw rad osiedli.

W 2020 r. nastąpiło ukonstytuowanie Rady Osiedla Brdyujście. Natomiast zaplanowane wybory do 7 Rad Osiedli: Wilczak-Jary, Kapuściska, Miedzyn-Prądy, Wyżyny, Zimne Wody-Czersko Polskie, Bydgoszcz Wschód-Siernieczek oraz Glinki-Rupienica nie odbyły się z uwagi na zaistniałą sytuację epidemiczną.

Rady Osiedli zajmowały się opiniowaniem istotnych spraw dla osiedla, m.in. uczestniczyły w:

- pracach Zespołu ds. weryfikacji projektów Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego,
- pracach i konsultacjach społecznych projektu dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia Rozwoju”,
- konsultacjach społecznych m.in.: dotyczących budowy ulic osiedlowych,
- pracach Rady do spraw Partycypacji Społecznej.

Podczas XXVI sesji Rady Miasta Bydgoszczy odbyła się debata poświęcona „Informacji o miejskich inwestycjach z punktu widzenia przedstawicieli Rad Osiedli – problemy, bolączki, nieprawidłowości, wnioski”. Podczas sesji Bydgoskie Porozumienie Rad Osiedli wnioskowało o stworzenie Funduszu Osiedlowego, polegającego na wyodrębnieniu w dorocznych uchwałach budżetowych i wieloletniej prognozie finansowej, wydatków inwestycyjnych przeznaczonych na realizację zadań zgłoszonych przez Rady Osiedla przy wydatnym współudziale społeczności osiedlowej.

W 2020 r. na realizację zadań przez Rady Osiedli zaplanowano w budżecie kwotę 624 200 zł, a wydatkowano łącznie 541 328 zł. Zorganizowane zostały różnego rodzaju uroczystości, konkursy, akcje m.in.: uroczystości z okazji 100-lecia powrotu Bydgoszczy-Fordonu do Macierzy, XI Bieg Mężczyństwa i Pamięci Narodowej na Szwederowie na dystansie 10 km, Festyn Ekologiczny pt. „Zdrowy oddech Okoła zdrowym oddechem dla Bydgoszczy”, „Spacer na orientację – Małe sprawki pszczół”, zwiedzanie Fabryki Obrabiarek do Drewna, „Sprzątanie Kanału oraz Parku nad Starym Kanałem Bydgoskim IV-VI Śluza”, „Sprzątanie Czyżkówka i Lasu – Zamień worek na krzaczorek”, współorganizowały z Towarzystwem Miłośników Miasta Bydgoszczy konkurs pt. „Bydgoszcz w kwiatach i zieleni”, który od wielu lat motywuje mieszkańców do ukwiecania skwerów, zieleńców, ogrodów i balkonów.

Rady Osiedla podejmowały inicjatywy skierowane do seniorów, uczniów, młodzieży i rodzin m.in.:

- organizowały konkursy plastyczne, fotograficzne i ekologiczne dla dzieci i młodzieży m.in. „Twoje Mikołajkowe życzenia”, „Ekologia - moda, czy konieczność”, „Mały konstruktor”, „Kartka świąteczna”,
- organizowały „Rodzinny Rajd Rowerowy Rad Osiedli” z okazji 100. rocznicy urodzin Papieża Polaka oraz 21. rocznicy wizyty Jana Pawła II w Bydgoszczy,
- współuczestniczyły w „Wakacyjnych placach zabaw” organizowanych przez BORP-ę,

- przekazywały bezpłatnie seniorom, Domom Dziennego Pobytu, Rejonowym Ośrodkom Pomocy Społecznej oraz Centrum Pomocy dla Bezdomnych środki ochrony osobistej m.in.: maseczki, płyny dezynfekujące, rękawice, pulsoksymetry,
- pomagały przy realizacji programu „Wspieraj Seniora” w okresie pandemii,
- przekazywały seniorom i osobom potrzebującym paczki i talony z okazji Świąt Bożego Narodzenia,
- organizowały Mikołajki dla dzieci.

Inne inicjatywy i działania Rad Osiedli:

- udział w Kujawsko-Pomorskim Kongresie Ruchów Miejskich pt. „Wszyscy jesteśmy mieszkańcami” – jeden z paneli poświęcony był Radom Osiedli. Jego tematem była aktywność obywatelska, konsultacje społeczne i inne możliwości wpływu obywateli na decyzje podejmowane przez władze miejskie,
- obchody Dnia Samorządu Terytorialnego,
- podejmowanie działań związanych m.in. z: instalacją oświetlenia, budową ulic, zmianą trasy linii autobusowej, utworzeniem przystanków autobusowych, zagospodarowaniem wód opadowych, obniżeniem krawężników na przejściach dla pieszych, remontem bulwarów, przedłużeniem planowanej drogi rowerowej, rozpoczęciem przejmowania terenów leżących nad Brdą przez Miasto,
- udział w szkoleniach dotyczących programu „Czyste powietrze” i „Walka ze smogiem”,
- organizacja spotkania mieszkańców z firmą PHU Komunalnik w sprawie trudności związanych z wywozem odpadów komunalnych w sektorze V.

Bydgoski Budżet Obywatelski

Program Bydgoski Budżet Obywatelski ma celu włączenie mieszkańców Bydgoszczy w decydowanie o wydatkowaniu określonej części budżetu Miasta Bydgoszczy na wskazane przez nich propozycje zadań w danym roku kalendarzowym.

Ustalenie regulaminu programu Bydgoski Budżet Obywatelski w 2020 r. poprzedzone zostało konsultacjami społecznymi w sprawie rozwoju programu, w których udział mogli wziąć wszyscy mieszkańcy Bydgoszczy. W ramach konsultacji w sprawie rozwoju BBO przeprowadzono szereg działań, które pozwoliły poznać zdanie bydgoszczan na temat dotychczasowych zasad. Wszystkie uwagi zostały przekazane do Rady ds. Partycypacji Społecznej, w skład której wchodzi przedstawiciele m.in.: organizacji pozarządowych, Rad Osiedli, Młodzieżowej Rady Miasta czy też Bydgoskiej Rady Seniorów. Powołano także specjalny Zespół Roboczy, który na podstawie propozycji mieszkańców opracował zmiany do Regulaminu BBO.

W 2020 r. na realizację projektów Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego zostało przeznaczone 16 mln zł. Mieszkańcy, poza przedsięwzięciami osiedlowymi i ponadosiedlowymi, mogli zgłaszać propozycje na realizację małych projektów społecznych. Zadania do BBO mogły być zgłaszane przez mieszkańców Bydgoszczy, którzy ukończyli 16 lat. Każdy mieszkaniec mógł złożyć 3 projekty osiedlowe, 3 projekty ponadosiedlowe oraz 3 małe projekty społeczne.

Bydgoski Budżet Obywatelski – wybór zadań w 2020 r.:

- **ponad 580 zgłoszonych projektów**
- **352 zadania poddane pod głosowanie**
- **ponad 60 000 oddanych głosów**
 - 21,5 tys. na projekty osiedlowe
 - 19,4 tys. na projekty ponadosiedlowe
 - 19,1 tys. na małe projekty społeczne
- **83 zadania wybrane do realizacji**

Lista zadań wybranych w 2020 r.:

Osiedle	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt
Projekt osiedlowy		
Bartodzieje	Udrożnienie i udostępnienie mieszkańcom nabrzeża Brdy	350 000
Bartodzieje	Plac do gier i zabaw	381 684
Bielawy	Rewitalizacja Skweru Edwarda Woyniłłowicza	146 831
Bielawy	Bezpieczne i jasne przejście na ul. Powstańców Wielkopolskich	55 000
Błonie	Naprawa nawierzchni alejek w parku przy ul. Schulza	243 930
Błonie	Zwiększenie bezpieczeństwa na ogólnodostępnych terenach na Błoniu – nowe lampy i kamery	243 930
Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto	Bocianowo na zielono 2021	77 600
Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto	Remont chodnika po obu stronach na całej ul. Śniadeckich	437 564
Brdujście	Plac zabaw dla niepełnosprawnych	68 976
Brdujście	Remont ul. Łowickiej	68 976
Bydgoszcz Wschód - Siernieczek	Budowa osłon akustycznych o wys. 2 m, dł. ca 60-90 m na estakadzie tramwajowej przy ul. Lewińskiego	94 132
Bydgoszcz Wschód - Siernieczek	Budowa utwardzonego parkingu w okolicach ul. Inwalidów 19	94 000
Czyżkówko	Remont ul. Filtrowej i ul. Deszczowej na os. Czyżkówko	160 430
Czyżkówko	Utwardzenie ul. Żnińskiej nawierzchnią z płyt ażurowych na os. Czyżkówko	160 430
Flisy	Ścieżka nad Kanałem Bydgoskim (etap II) na os. Flisy – <i>kontynuacja</i>	73 712
Flisy	Remont nawierzchni ul. Flisackiej (ETAP 1) na os. Flisy	73 712
Glinki - Rupienica	Kontynuacja budowy toru do jazdy na rolkach i rowerach	186 375
Górzyskovo	Aktywne Górzyskovo – wsparcie aktywnego spędzania czasu w parku rekreacji przy ul. Kossaka	240 840
Górzyskovo	Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych na Górzyskowie – oświetlenie przejść dla pieszych	240 840
Jachcice	Utwardzenie ul. Kosmonautów	98 616
Jachcice	Montaż oświetlenia przejścia dla pieszych i ścieżki rowerowej przy ul. Żeglarskiej	60 000
Kapuściska	Przeniesienie skateparku z ul. Szarych Szeregów na boisko przy V LO i organizacja parkingu w miejscu po nim	340 834
Kapuściska	"W cieniu drzew" - Park kieszonkowy na Kapuściskach	340 000
Leśne	Budowa miejsc parkingowych przy ul. Sułkowskiego 15 i ul. Sułkowskiego 17 - etap II – <i>kontynuacja</i>	223 734
Leśne	Budowa ścieżki rowerowej przez centrum Osiedla Leśnego - wzdłuż ulicy J. Sułkowskiego	223 000
Łęgnowo	Rozbudowa placu na ul. Żółwińskiej 5	73 910
Łęgnowo	Naprawa chodnika i terenu przed sklepem	73 910

Osiedle	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt
Łęgowo Wieś	Dalsze oświetlenie ul. Toruńskiej od nr 372 do nr 388A i dalej do przejazdu kolejowego	62 000
Łęgowo Wieś	Monitoring gazów złowonnych	61 731
Miedzyń - Prądy	Biblioteka czynna całą dobę - książkomat	134 000
Miedzyń - Prądy	Stwórzmy Park nad Kanałem Bydgoskim i posadźmy 100 drzew na 100-lecie os. Miedzyń i KS Gwiazda na os. Miedzyń-Prądy	120 405
Miedzyń - Prądy	Rewitalizacja nabrzeży Kanału Bydgoskiego przy ul. Spacerowej na os. Miedzyń-Prądy	270 435
Nowy Fordon	Modernizacja terenu rekreacyjnego na terenie Szkoły Podstawowej nr 65 w Bydgoszczy	457 388
Nowy Fordon	Chodnik wraz ze ścieżką rowerową przy ul. Andersa	457 581
Okole	Park sensoryczny na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 3	170 000
Okole	Remont chodników na ul. Kanałowej oraz ul. Nowogrodzkiej	177 611
Osowa Góra	Melioracja, bagrowanie stawów ul. Rekinowa 27- 43a	229 362
Osowa Góra	Bieżnia tartanowa 4-torowa wraz z rozbiegiem do skoku w dal i piaskownicą	229 382
Piaski	Uporządkowanie skweru przy ul. Smukalskiej na os. Piaski	60 000
Piaski	Oświetlenie ulic: Runowska, Hoffmana, Żołędowska	84 061
Smukała - Opatowiec – Janowo	Dostosowanie obiektu Przychodni Lekarskiej Opatowiec do potrzeb osób niepełnosprawnych	76 178
Smukała - Opatowiec – Janowo	Modułowy pomost pływający - WODNY ORLIK	76 178
Stary Fordon	Budowa tężni solankowej wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Targowisko	517 424
Stary Fordon	Oświetlenie terenów nad Wisłą na os. Stary Fordon	168 024
Szwederowo	Siłownia plenerowa przy Szkole Podstawowej nr 63	100 000
Szwederowo	Sygnalizacja świetlna lub mini rondo Inowrocławska/Bielicka	357 000
Tatrzańskie	Tatrzańska trasa spacerowo-rowerowa w ramach przebiegu Wielkiej Pętli Fordonu	944 794
Tatrzańskie	Wybieg dla psów na os. Tatrzańskim	126 079
Tereny Nadwiślańskie	Zielony Plac Zabaw	128 709
Wilczak - Jary	Modernizacja placu zabaw przy Zespole Szkół nr 29	158 495
Wilczak - Jary	Nasadzenia oraz ule w Parku nad Kanałem	100 000
Wyżyny	Skwer Małej Łąki - rewitalizacja	446 131
Wyżyny	Jar Czynu Społecznego - rewitalizacja trasy pieszo-rowerowej na Jarze	446 131
Wzgórze Wolności	Tor do wyścigów z przeszkodami	208 637
Wzgórze Wolności	Osiedlowa świetlica na świeżym powietrzu	206 000
Zimne Wody - Czersko Polskie	Plenerowa siłownia przy placu zabaw	85 805
Zimne Wody - Czersko Polskie	Renowacja/budowa chodnika przy ul. Kieleckiej	85 505

Osiedle	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt
Projekt ponadosiedlowy		
	Budowa miniteżni w Myślęcinku	550 000
	Wielka pętla Fordonu – <i>kontynuacja</i>	1 547 000
	Budowa kompleksu rekreacyjno-wypoczynkowego nad Starym Kanałem Bydgoskim	1 547 000
Mały projekt społeczny		
	Badania profilaktyczne seniorów	38 600
	Integracyjna Świetlica Terapeutyczna To Ma Sens	38 600
	Czysta Puszcza Bydgoska	38 000
	Gry planszowe i VR w Bibliotece	9 000
	Bydgoszcz czyta bez końca	38 600
	Kanał Kultura - koncerty nad Kanałem Bydgoskim	38 600
	Plenerowe kino letnie nad Balatonem	38 600
	Fordońska Plaża Filmowa	38 600
	Bezpłatne przejazdy zabytkowymi autobusami po Bydgoszczy	38 600
	Rejs rzeką Brda z Wyspy Młyńskiej do Brdujścia. Miasto od strony rzeki.	30 000
	Waleczne Dzieciaki - Bieg z przeszkodami dla dzieci	10 000
	Piłkarskie Przedszkole	38 600
	Dzień Kapusty na Osiedlu Kapuściska	38 600
	Karuzela z piosenkami lat 50, 60- tych - koncerty na Błoni	38 600
	CoderDojo – Przeprowadzenie bezpłatnych warsztatów z programowania i druku 3D dla dzieci z rodzicami	38 600
	Rajd Bydgoskich Klasyków	35 000
	19 Festyn Rodzinny "Śluzy" 2021	38 600
	Złot zabytkowych autobusów	38 600
	Piknik zdrowej wiejskiej żywności przy muzyce country	38 600
	Audycje muzyczne dla dzieci, koncerty i spektakle dla seniorów w Fordonie	15 000
	Łączka kwietna dla owadów	36 800
	Kaczkomaty	27 700
	Zwiększanie świadomości mieszkańców z zakresu Pierwszej Pomocy Przedmedycznej	38 600

Przedsięwzięcia zrealizowane w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego w 2020 r.:

- **Modernizacja placu zabaw na os. Okole** – remont istniejącego placu zabaw na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 3 przy ul. Granicznej. Zamontowano urządzenia zabawowe m.in. karuzelę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych, trampolinę terenową, elementy małej architektury, przeniesiono piaskownicę i wykonano ogrodzenie części terenu.
- **Rozbudowa placu zabaw, w tym urządzenia do streetworkoutu na os. Flisy** – montaż dodatkowych urządzeń zabawowych: linarium obrotowe oraz zestaw urządzeń do kalisteniki, montaż elementów małej architektury, a także wykonanie nawierzchni bezpiecznej z piasku pod urządzeniem zabawowym oraz nawierzchni bezpiecznej z maty przerostowej pod zestaw do kalisteniki.

- **Montaż stacji Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego na os. Miedzyń-Prądy** – budowa nowej stacji nr 56 Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego na Miedzyniu. Nowa stacja jest zlokalizowana u zbiegu ulic Nakielskiej i Wierzbowej. W tym celu poszerzony został chodnik przy skrzyżowaniu.
- **Budowa sygnalizacji świetlnej na os. Osowa Góra** – wybudowano sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu ul. Kruszyńskiej i ul. Puszczykowej.
- **Budowa ul. Homarowej na os. Osowa Góra** – zbudowano ul. Homarową, która łączy ul. Wielorybią i ul. Sardynkową.
- **Doposażenie placu zabaw przy ul. Nakielskiej na os. Wilczak-Jary** – wzbogacono plac o nowe urządzenia.
- **Mobilna trybuna na os. Wyżyny** – zadanie zostało zrealizowane na obiekcie Bydgoskiego Centrum Sportu przy ul. Glinki.
- **Modernizacja placu zabaw nad Balatonem na os. Bartodzieje** – powstał nowy plac zabaw z nowoczesnymi urządzeniami.
- **Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na os. Bartodzieje** – wykonano montaż 27 szt. słupków na skrzyżowaniu ulic Połczyńska-Bałtycka.
- **Przebudowa chodnika na ul. Powstańców Wielkopolskich na os. Bielawy** – wykonano remont chodników przy ul. Powstańców Wlkp.
- **Przebudowa ul. Powstania Listopadowego na os. Leśnym** – wykonano nawierzchnię o pow. 520 m² i nawierzchnię z kostki betonowej o pow. 235 m².
- **Modernizacja chodnika wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Wolnej na os. Stary Fordon** – wykonano nawierzchnię z kostki betonowej (chodnik) o pow. 106 m² oraz miejsca parkingowe z kostki betonowej o pow. 275 m².
- **Budowa oświetlenia na os. Tatrzeńskim** – zbudowano oświetlenia kilku ulic na osiedlu Tatrzeńskim. Lampy ustawiono przy ulicach: Tatrzeńskiej, Karkonoskiej i Wierchowej.
- **Modernizacja chodnika ul. Waryńskiego od nr 8, 6, 4, 2 do Zespołu Szkół Nr 7 na os. Błonie,**
- **Modernizacja chodnika ul. Waryńskiego 10, 12, 16, 18, 22, 24 w pasie drogowym na os. Błonie,**
- **Modernizacja chodnika ul. Korczaka 2-4-6 na os. Błonie,**
- **Modernizacja chodnika ul. Gałczyńskiego 12, 14, 16, 18, 17, 19, 21 na os. Błonie,**
- **Modernizacja chodnika pomiędzy ul. Broniewskiego przy centrum handlowym, a ul. Korczaka na os. Błonie.**
Zbudowano chodniki wzdłuż kilku osiedlowych ulic, przy których zlokalizowanych jest szereg bloków i wieżowców.
- **Strefa aktywności na ogólnodostępnym terenie przy Szkole Podstawowe nr 62 na os. Błonie** – zamontowano na terenie przyszkolnym dwie ławki dla młodzieży.
- **Modernizacja placu zabaw przy ul. Kossaka na os. Górzyskowo** – wykonano roboty budowlane polegające na wymianie nawierzchni na istniejącym placu zabaw o powierzchni ok. 315 m².
- **Ustawienie koszy na śmieci na os. Szwederowo** – nowe kosze ustawiono na osiedlu Szwederowo w uzgodnionych miejscach.
- **Budowa wybiegu dla psów na os. Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto** – budowa ogrodzenia systemowego ze śluzami wejściowymi dla dużego i małego wybiegu, wykonanie nawierzchni dojeżdż do furtek wybiegu, montaż elementów małej architektury parkowej: kosze na śmieci, ławki parkowe, elementy aktywności urządzeń wybiegu dla psów oraz tablicy informacyjnej z regulaminem.
- **Doposażenie przejść dla pieszych na ul. Saperów na os. Jachcice** – zadania związane z poprawą bezpieczeństwa pieszych. Zgodnie ze wskazaniem mieszkańców doświetlono dwa przejścia dla pieszych na ul. Saperów, przy skrzyżowaniu z ul. Zakątek oraz przy skrzyżowaniu z ul. Czołgistów.

- **Montaż wiaty przystankowej na os. Jachcice** – zamontowana została nowa wiata na przystanku „Saperów – Ludwikowo”, w kierunku Dworca Głównego.
- **Naprawa nawierzchni - fragment ulicy Księcia Witolda na os. Jachcice** – utwardzony został sięgacz ul. Księcia Witolda.
- **Budowa miejsc parkingowych na ul. Szarych Szeregów 4, 12 na os. Kapuściska** – parking powstał wzdłuż budynków wielorodzinnych: ul. Szarych Szeregów 4 oraz 11-14. Zbudowanych zostało ok. 50 stanowisk postojowych z dodatkowymi miejscami dla pojazdów osób z niepełnosprawnościami. Prace obejmowały również przebudowę skrzyżowania w ciągu ul. Szarych Szeregów (wlot południowy), polegającą na zwiększeniu promienia skrętu z 7 do 9 m. W ten sposób został ułatwiony dojazd m.in. autokarów do Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5, przy której powstał nowy basen.
- **Zagospodarowanie terenu sportowego przy ul. Bohaterów Kragujewca na os. Wyżyny** – wykonano m.in.: montaż hali pneumatycznej nad rozbudowywanym i powiększonym boiskiem o nawierzchni ze sztucznej trawy, budowę garażu technicznego dla potrzeb magazynowania sprzętu hali oraz jej powłoki, demontaż istniejącego oświetlenia zewnętrznego boiska, dodatkowe utwardzenia, w tym drogi pożarowe do hali oraz budynku szkoły podstawowej.
- **Skwer/plac zabaw dla starszych i młodszych na os. Zimne Wody-Czersko Polskie** – inwestycja obejmowała wykonanie robót budowlanych w zakresie placu zabaw z elementami małej architektury oraz siłowni zewnętrznej przy ul. Smoleńskiej.
- **Ławki na osiedlu Zimne Wody-Czersko Polskie** – na ul. Smoleńskiej ustawione zostały 4 nowe ławki.
- **Budowa chodnika na ul. Smoleńskiej na os. Zimne Wody-Czersko Polskie** – zbudowany został kolejny odcinek chodnika wzdłuż ul. Smoleńskiej na odcinku od ul. Żurawiej do ul. Równej.
- **Utwardzenie łącznika ul. Okólnej i ul. Żółwińskiej na os. Łęgnowo** – prace prowadzone były na osiedlu Łęgnowo i obejmowały stabilizację płytami ażurowymi odcinka łączącego ulice Okólną i Żółwińską.
- **Budowa oświetlenia na ul. Toruńskiej na os. Łęgnowo-Wieś** – zbudowane zostało oświetlenie na odcinku ul. Toruńskiej.
- **Wykonanie materiałów promocyjnych – leżaków z logo Miasta na potrzeby organizacji wypożyczalni na Wyspie Młyńskiej** – zakupione zostały leżaki. Będą one do wypożyczenia w Młynach Rothera, po ich oddaniu do użytkowania.
- **Strefa aktywnej rekreacji na os. Stary Fordon** – inwestycja obejmowała wykonanie półkortu do tenisa ziemnego z polem bramkowym do piłki ręcznej, przebudowę bieżni lekkoatletycznej i skoczni w dal.
- **Zagospodarowanie terenu na os. Tatrzańskim** – zadanie w rejonie ul. Salezjańskiej i ul. Kromera na terenie Szkoły Podstawowej nr 67 obejmowało stworzenie nowych obszarów rekreacyjnych dla mieszkańców, tj. montaż urządzeń siłowni zewnętrznej i do streetworkoutu, ustawienie wiaty oraz konstrukcji drewnianej z zadaszeniem żaglowym, montaż koszy na odpady, betonowych ławek i tablicy informacyjnej.
- **Zagospodarowanie Skweru 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich na os. Błonie** – na Skwerze 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich powstał integracyjny ogród społecznościowy z placami zabaw oraz siłownią plenerową. Prace obejmowały powstanie placów zabaw dla młodszych dzieci, jak i dla tych trochę starszych oraz siłowni plenerowej. Pojawiły się elementy małej architektury oraz nowa zieleń.
- **Budowa toru rowerowego na os. Glinki-Rupienica** – wykonano pętlę toru do jazdy na rolkach i rowerach dookoła wyznaczonego terenu inwestycji w rejonie ulic: Gniewkowska, Cmentarna, Płowiecka. Zakres obejmował kolejny etap toru - 250 mb. Wykonano elementy małej architektury.
- **Zagospodarowanie terenu na os. Wzgórze Wolności** – wykonano montaż urządzenia – dużego zestawu zabawowego wraz z wykonaniem nawierzchni bezpiecznej igłowanej pod nim.

- **Zagospodarowanie Placu Chełmińskiego na os. Okole** – w ramach zadania wykonano alejki o nawierzchni mineralnej, ławki z oparciem, kosze na śmieci, stojaki na rowery, stół do ping ponga, dystrybutor torebek na psie odchody, oświetlenie – 6 latarni parkowych.
- **Budowa toru rowerowego na os. Miedzyń-Prądy** – zadanie kontynuowane w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Po konsultacjach z wnioskodawcą i Radą Osiedla, ze względu na oddziaływanie zakładu BałtykGaz, lokalizacja pumtracku została przeniesiona na teren przy ul. Maciaszka/Krokusowa. Wybudowano tor rowerowy typu pumtrack o nawierzchni asfaltowej wraz z elementami zagospodarowania terenu. Przed torem rowerowym wykonano plac o pow. 40 m² o nawierzchni z betonu asfaltowego wyposażony w elementy małej architektury.
- **Budowa infrastruktury dla niepełnosprawnych w budynku MDK nr 4 przy ul. Dworcowej na os. Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto** – została zamontowana wewnętrzna winda platformowa przystosowana dla osób z niepełnosprawnościami. Wykonane zostały również roboty budowlane adaptacyjne związane ze zmianą funkcji części pomieszczeń (m.in. przekucia otworów drzwiowych, wymiana drzwi wewnętrznych, modernizacja oświetlenia wewnętrznego w pomieszczeniach wymagających przebudowy z uwagi na lokalizację windy wewnątrz obiektu).
- **Modernizacja wejścia do świetlicy na os. Łęgnowo** – wykonano nowe żelbetowe schody z poziomu ulicy na poziom -1 (świetlicy) wraz ze stalową balustradą. Przebudowano wejście: wykonano instalację oświetleniową, zamontowano nowe drzwi wejściowe do budynku oraz do świetlicy, zamontowano dwa zadania nad drzwiami wejściowymi oraz nową konstrukcję stalową kraty nad schodami.
- **Zagospodarowanie terenu nad Starym Kanałem Bydgoskim (częściowa realizacja)** – wykonano modernizację ścieżek o nawierzchni mineralnej w obrzeżach betonowych: pieszej na prawym brzegu Kanału na terenie os. Wilczak-Jary, od śluzy nr 5 w kierunku ul. Wrocławskiej oraz pieszo-rowerowej na lewym brzegu Kanału na os. Okole, na wysokości od ul. Kanałowej do śluzy nr 5. Zamontowano nowe ławki i kosze na śmieci. Z pozostałych środków, w uzgodnieniu z Radami Osiedli, planuje się wykonać wymianę dwóch urządzeń fontann pływających oraz montaż trzeciej fontanny wraz z wykonaniem energetycznej instalacji zasilającej fontannę na odcinku pomiędzy ul. Czarna Droga, a ul. Staroszkolną. Dla lokalizacji trzeciej fontanny uzyskano od gestora sieci warunki zasilania w energię elektryczną. Dla fontann uzyskano decyzję ustalającą warunki zabudowy oraz opracowano operat wodnoprawny.
- **Zakupy inwestycyjne sprzętu rekreacyjno-wodnego akwenu Brdyujście** – zakupiono nowe urządzenia do istniejącej wypożyczalni sprzętu wodnego: 2 rowery wodne, 20 szt. kamizelek asekuracyjnych, 5 szt. kół ratunkowych oraz silnik zaburtowy.
- **Zakup dwóch defibrylatorów ZOLL AED3 do kompleksu sportowego przy ul. Piwnika Ponurego oraz pojazdu OSP Fordon** – zrealizowano zakup dwóch defibrylatorów.
- **Budowa ul. Bytowskiej i Augustowskiej na os. Wyżyny** – budowa pieszojezdni na odcinku od ul. Złotowskiej do ul. Człuchowskiej oraz sięgacza Augustowska 3 w ul. Człuchowskiej wraz z przyłączami kanalizacji deszczowej i studzienkami. W ramach przedsięwzięcia powstała kanalizacja deszczowa o długości około 260 m oraz oświetlenie.
- **Budowa ul. Gersona na os. Górzyskowo (częściowa realizacja inwestycji)** – zbudowana została jednojezdniowa ulica o szerokości 5 m i długości 151 m o nawierzchni z betonowej kostki brukowej. Jej początek zlokalizowany jest na skrzyżowaniu z ul. Grobla.
- **Zagospodarowanie terenu na os. Jachcice** – powstał parking po południowej stronie ul. Czołgistów w rejonie apteki i biblioteki. Wraz z nim dobudowano chodnik ułatwiający dojście do tych obiektów.
- **Rewitalizacja ul. Bolesława Chrobrego. Monitoring os. Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto** – powstał nowy punkt monitoringu przy skrzyżowaniu ul. Bolesława Chrobrego i ul. Pomorskiej wyposażony w jedną kamerę obrotową.

- **Budowa wyniesionego skrzyżowania ulic Lawinowa-Zbójnicka na os. Tatrzańskim** – przebudowane zostało skrzyżowanie ulic Lawinowej i Zbójnickiej. Ulica Lawinowa stanowi najważniejszy dojazd do kilkunastu bloków w północnej części osiedla. Obsługuje też szereg obiektów takich jak szkoła, targowisko i kościół. Cała ulica objęta jest strefą ograniczonej prędkości, a większość skrzyżowań ma charakter równorzędny.

Program inicjatyw lokalnych

Program **Inicjatyw Lokalnych 25/75** umożliwia realizację zadań publicznych z inicjatywy i przy współudziale mieszkańców Bydgoszczy. Dla takich zadań 75% kosztów ponosi Miasto, a 25% wnioskujący mieszkańcy. Istnieje możliwość podniesienia dofinansowania (budowa dróg) przez Miasto do 85%, jeśli wnioskodawcy wcześniej finansowali budowę wodociągu i kanalizacji. W programie zrealizowano już blisko 50 zadań.

W 2020 r. na realizację zadań w trybie inicjatywy lokalnej Miasto Bydgoszcz zaplanowało w budżecie kwotę 5 000 000 zł. Łącznie prowadzono 13 postępowań dotyczących realizacji inwestycji w ramach inicjatywy lokalnej. Zrealizowano pięć inwestycji na łączną kwotę 2 022 914 zł, z czego wkład finansowy Miasta wyniósł 1 652 142 zł:

- Budowa ulicy Ziębiej wraz z odwodnieniem i kanalizacją pod przyszłe oświetlenie na działce nr 17/39 w obrębie 315. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 317 858 zł z czego: Stowarzyszenie pokryło 15%, a Miasto 85% kosztów inwestycji.
- Budowa ulicy Szczytowej na odcinku od ul. Wiśniowej do ul. Paprociej, obejmująca zakresem budowę: jezdni wraz ze skrzyżowaniami, zatok postojowych, zjazdów, dojazd do posesji, chodników, wpustów deszczowych oraz przykanalików do istniejącego kanału deszczowego, kanału technologicznego pod przyszłą przebudowę oświetlenia na działkach nr 140, 141, 142, 143, 144, 147 i 29/3 w obrębie 46. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 623 456 zł z czego: Stowarzyszenie pokryło 20%, a Miasto 80% kosztów inwestycji.
- Budowa ulicy Leszczowej wraz z budową kanalizacji deszczowej i kanału technologicznego na działkach nr 97 i 103/1 w obrębie 309. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 330 799 zł z czego: Stowarzyszenie pokryło 20%, a Miasto 80% kosztów inwestycji.
- Budowa fragmentu ulicy Wielorybiej wraz z odwodnieniem na działce nr 288/2 w obrębie 308. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 196 220 zł z czego: Stowarzyszenie pokryło 25%, a Miasto 75% kosztów inwestycji.
- Rozbudowa kolektora deszczowego w ulicy Szuwarowej wraz z jej przebudową na działce nr 328/2 w obrębie 312. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 554 582 zł z czego: Stowarzyszenie pokryło 15%, a Miasto 85% kosztów inwestycji.

Zakończenie rozpoczętych w 2020 r. budów dwóch ulic: Błękitnej i Szczupakowej, planowane jest w pierwszej połowie 2021 r. Realizacja kolejnych czterech inwestycji tj. budowy ulic: Brylla-Chełkowskiego, Krzywej-Podnóże, Maciejowickiej i Nefrytowej planowana jest w 2021 roku. W 2020 r. wnioskodawcy nie skompletowali dokumentów niezbędnych do podpisania umowy z Miastem. Z kolei budowa ulicy Cytrusowej, zadanie 2-letnie, przewidziana jest do realizacji w 2021 r., wnioskodawcy przygotowują dokumentację budowlaną. Mieszkańcy wnioskujący o budowę nieutwardzonego fragmentu ul. Legnickiej, zrezygnowali z realizacji inwestycji, ponieważ zadanie wykonane zostanie w ramach Wileloletniego programu utwardzania ulic gruntowych.

Wydział Administracji Budowlanej udziela mieszkańcom na bieżąco informacji i wyjaśnień dotyczących realizacji Programu Inicjatyw Lokalnych 25/75 i przygotowania projektów. W 2020 r. ze względu na ogłoszony stan pandemii niemożliwe było organizowanie spotkań w urzędzie czy też w terenie, podczas których mieszkańcy byłiby informowani o zasadach realizacji inwestycji. Informacje o Programie przekazywane były

telefonicznie oraz poprzez Skype'a. Informacje na temat Programu Inicjatyw Lokalnych i realizowanych zadań są udostępniane na stronie poświęconej programowi www.bydgoszcz.pl/dla-inwestora/inicjatywy-obywatelskie-program-2575/, a także w oficjalnym serwisie Miasta Bydgoszczy.

Bydgoskie konsultacje

Od lat w Bydgoszczy prowadzone były konsultacje społeczne mające na celu poznanie opinii mieszkańców w ważnych dla funkcjonowania miasta sprawach. W 2017 r. podjęta została [uchwała](#) regulująca ten proces. Konsultacje mogą być prowadzone z inicjatywy:

- Prezydenta Miasta Bydgoszczy,
- Rady Miasta Bydgoszczy,
- Rad Osiedli, w zakresie ich obszaru działania,
- Rad lub Zespołów doradczych powołanych uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy lub zarządzeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy,
- co najmniej trzech organizacji pozarządowych lub podmiotów, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- grupy co najmniej 100 mieszkańców Bydgoszczy.

W 2020 r. przeprowadzono 8 procesów konsultacyjnych, wszystkie z inicjatywy Prezydenta, dotyczących:

- **projektu Strategii Rozwoju Bydgoszczy** (25 listopada 2019 r. – 15 stycznia 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: ankieta w wersji elektronicznej i papierowej (119 ankiet), spotkania dla mieszkańców.
Efekt konsultacji: część uwag zgłoszonych podczas konsultacji społecznych (zarówno za pośrednictwem ankiety, jak i spotkań) została uwzględniona. Rada Miasta, Uchwałą Nr XXIV/603/20 z dnia 27 maja 2020 r., przyjęła dokument "Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju".
- **rozwoju programu Bydgoski Budżet Obywatelski** (10 – 31 stycznia 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: ankieta w wersji elektronicznej i papierowej (190 ankiet), spotkania dla mieszkańców.
Efekt konsultacji: wszystkie uwagi zostały przekazane Radzie do spraw Partycypacji Społecznej. Podczas posiedzeń Rady powołano specjalny Zespół roboczy, który opracował – na podstawie propozycji mieszkańców – zmiany do regulaminu programu Bydgoski Budżet Obywatelski.
- **planu rozmieszczenia na terenie Bydgoszczy ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych** (13 marca – 18 maja 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: ankieta w formie elektronicznej (35 ankiet).
Efekt konsultacji: po uzgodnieniach ze Spółką Enea Operator, Uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy Nr XXVII/649/20 z dnia 26 sierpnia 2020 r., przyjęto plan budowy ogólnodostępnych stacji ładowania na terenie miasta Bydgoszczy.
- **utworzenia Parku Kulturowego Stare Miasto w Bydgoszczy** (9 marca – 10 kwietnia 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: ankieta w formie elektronicznej i papierowej (197 ankiet), udostępnienie projektu uchwały.
Efekt konsultacji: projekt Uchwały w sprawie utworzenia Parku Kulturowego jest procedowany.
- **budowy infrastruktury pieszo-rowerowej na ul. Jeździeckiej w Bydgoszczy** (17 – 31 sierpnia 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: karta konsultacyjna (18 ankiet), sesja Q&A – odpowiedzi na pytania mieszkańców.
Efekt konsultacji: po przeanalizowaniu uwag zgłoszonych przez mieszkańców, wprowadzono zmiany w koncepcji poddanej konsultacjom. Trwają prace nad projektem budowlanym.

- **sieci połączeń komunikacji miejskiej po budowie nowej trasy tramwajowej na ul. Kujawskiej** (18 września – 9 października 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: karta konsultacyjna (388 ankiet), sesja Q&A – odpowiedzi na pytania mieszkańców, spotkania z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się komunikacją publiczną.
Efekt konsultacji: po przeanalizowaniu uwag zgłoszonych przez mieszkańców, został wprowadzony nowy rozkład jazdy dla komunikacji publicznej w Bydgoszczy.
- **koncepcji budowy przystanków wiedeńskich na ul. Gdańskiej** (8 - 29 września 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: karta konsultacyjna (35 ankiet), sesja Q&A – odpowiedzi na pytania mieszkańców.
Efekt konsultacji: aktualnie trwa opracowywanie koncepcji, która będzie podstawą do przygotowania programu funkcjonalno-użytkowego.
- **projektu „Strategii rozwoju elektromobilności dla miasta Bydgoszczy do 2030 roku”** (15 czerwca – 31 października 2020 r.)
Narzędzia konsultacyjne: trzy ankiety konsultacyjne (208 ankiet), otwarty panel ekspercki (transmitowany online), spotkanie z mieszkańcami (w formie online).
Efekt konsultacji: uchwałą Rady Miasta Nr XXXI/720/20 z dnia 25 listopada 2020 r. przyjęto „Strategię rozwoju elektromobilności dla miasta Bydgoszczy do 2030 roku”.

Konsultacje społeczne 2020 r.:

- **8** procesów konsultacji społecznych
- **1 189** wypełnionych ankiet/kart konsultacyjnych
- **18** spotkań/wydarzeń:

- 3 spotkania z mieszkańcami (1 w formule zdalnej)
- 9 spotkań z Radami Osiedli/Stowarzyszeniami/Organizacjami/Uczelniami
- 1 Mobilny Punkt Konsultacyjny
- 1 panel ekspercki w formule online
- 1 dyżur dla mieszkańców
- 3 sesje Q&A (pytanie-odpowieź) w formie elektronicznej

Konsultacje, w oparciu o ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dotyczyły również siedmiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- wnioski do trzech planów: Czersko Polskie – Mokra II, Wyżyny – Węgierska, Czyżkówko – Siedlecka - Mściwoja,
- uwagi do czterech planów: Fordon – Ryńskiego, Śródmieście – Plac Wolności, Bocianowo – Artyleryjska, Czersko Polskie – Hutnicza II.

Informacje o konsultacjach dostępne są na stronie: <https://www.bydgoskiekonsultacje.pl/>

Otwarty urząd

Ważnym zagadnieniem jest możliwość pozyskiwania przez mieszkańców informacji na temat funkcjonowania Miasta oraz możliwość wskazywania pilnych spraw wymagających rozwiązania.

W 2020 roku złożono **516** wniosków o udostępnienie informacji publicznej.

Stale postępujący rozwój społeczeństwa informacyjnego upowszechnił korzystanie z **portali społecznościowych** takich jak Facebook, Instagram lub Twitter, które dzisiaj stanowią narzędzia do szybkiego przekazy-

wania informacji. Miasto także stara się w ten sposób dotrzeć do użytkowników, którzy są zainteresowani sprawami miasta, planowanymi wydarzeniami, czy też bieżącymi komunikatami. Urząd Miasta Bydgoszczy korzysta z możliwości przekazywania relacji na żywo w istotnych sprawach dla miasta np. konferencje prasowe, spotkania z mieszkańcami na portalach społecznościowych, sesje Rady Miasta Bydgoszczy.

Zainteresowanie mieszkańców sprawami Bydgoszczy można mierzyć liczbą odsłon lub obserwujących miejskie portale i kanały społecznościowe prowadzone przez Urząd Miasta Bydgoszczy. W 2020 r. liczby te przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	2020
Liczba odsłon portali miejskich:	8 305 149
https://www.bydgoszcz.pl/	3 229 631
Biuletyn Informacji Publicznej	5 075 518
Liczba obserwujących kanały społecznościowe:	149 700
Facebook	122 000
Instagram	21 600
Twitter	4 200
Youtube	1 900

W 2020 r. uruchomiona została aplikacja **Dbamy o Bydgoszcz**, która służy mieszkańcom do zgłaszania problemów w otaczającej ich przestrzeni miejskiej. Usterki można zgłaszać 24 godziny na dobę za pośrednictwem aplikacji pobranej na telefon lub na stronie internetowej www.dbamy.bydgoszcz.pl. Codziennie do aplikacji wpływa około 30-40 zgłoszeń, które są weryfikowane, a następnie przekazywane do poszczególnych wykonawców zgłoszeń.

ponad 10 tys. zgłoszeń
w okresie od czerwca 2020 r. do marca 2021 r.

W 2020 r. odbywały się spotkania Prezydenta Miasta z:

- przedstawicielami rad osiedli oraz mieszkańcami w ramach programu Bydgoski Budżet Obywatelski,
- przedstawicielami stowarzyszeń oraz mieszkańcami w ramach Programu Inicjatyw Lokalnych 25/75,
- pracodawcami oraz pracownikami podczas odwiedzin bydgoskich firm,
- przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- innymi samorządowcami, m.in. w ramach przynależności miasta do związków i stowarzyszeń np. Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, UMP i ZMP,
- uczestnikami uroczystości miejskich i rocznicowych,
- uczestnikami zawodów sportowych, w tym o charakterze międzynarodowym,
- władzami uczelni wyższych,
- przedstawicielami sił zbrojnych, w tym oficerów korpusu państw NATO stacjonujących w Bydgoszczy,
- korpusem dyplomatycznym innych krajów,
- przedstawicielami jednostek oświatowych oraz młodzieżą ze szkół i wychowankami przedszkoli,
- mieszkańcami w sprawach dotyczących Miasta.

Dodatkowo w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca, od godziny 13.00 do 15.00, Prezydent Miasta miał wyznaczony czas na spotkania z mieszkańcami. Rejestracja zainteresowanych odbywała się w pokoju 11A Urzędu Miasta Bydgoszczy – wejście od ulicy Niedźwiedzia 4, od poniedziałku do piątku, w godzinach urzędowania.

dowania, gdzie sporządzany jest protokół określający przedmiot sprawy. Warunkiem przyjęcia osoby zainteresowanej jest wykorzystanie drogi służbowej – w jednostkach merytorycznych. Można również skontaktować się telefonicznie oraz poprzez adres: spotkania.prezydenta@um.bydgoszcz.pl.

Podstawowym warunkiem realizacji idei miasta inteligentnego i otwartego jest cyfryzacja usług miejskich. Rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną (formularze w wersji edytowalnej, ePUAP) był szczególnie istotny w obliczu pandemii Covid-19. W 2020 r. w zakresie **programu cyfryzacji usług miejskich**:

- Bydgoszcz uczestniczyła w projekcie Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0 w ramach, którego prowadzono:
 - rozbudowę Systemu Informacji Przestrzennej ERGO, w którym będą uruchomione usługi o charakterze geodezyjnym świadczone drogą elektroniczną,
 - wdrożenie i uruchomienie Platformy Miejskiej, która jest działaniem z zakresu e-administracji mającym w znacznym stopniu uprościć kontakt mieszkańca z jednostkami administracji samorządowej. Platforma będzie głównym punktem komunikacji mieszkańca ze wszystkimi usługami oferowanymi mu w sposób elektroniczny przez Miasto. Docelowo Platforma Miejska ma zintegrować wszystkie systemy informatyczne Miasta.
 - wdrożenie rozwiązania e-urząd dla województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie będą świadczone ustandaryzowane usługi z zakresu zarządzania nieruchomościami, prawa budowlanego i geodezji.
- Wprowadzono i wdrożono robotyzację w Wydziale Windykacji oraz w Zespole ds. Zarządzania Energią. Działania te przyspieszają realizację spraw dla mieszkańców, poprzez skrócenie drogi pozyskania informacji w danej sprawie.
- Testowano kolejną wersję systemu obiegu dokumentów SIDAS, której wdrożenie ułatwi wymianę dokumentów elektronicznych oraz przyspieszy procesy wewnętrzne w UMB.
- Realizowano usługi online – rezerwacja wizyty w UMB.
- Przyłączono Schronisko dla Zwierząt do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej, co w przyszłości pozwoli na prowadzenie działalności edukacyjnej przez tą placówkę.
- Modernizowano i usprawniano e-Urząd poprzez analizę funkcjonalności w zakresie świadczonych usług w Urzędzie Miasta Bydgoszczy przez internet.

Zapewnieniu bezpieczeństwa danych przetwarzanych w systemach teleinformatycznych Urzędu służy wdrożony System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji zgodnie z wytycznymi normy ISO 27001 oraz ISO 20000.

2030)STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli.

I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta.

I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach.

Budżet miasta i inwestycje

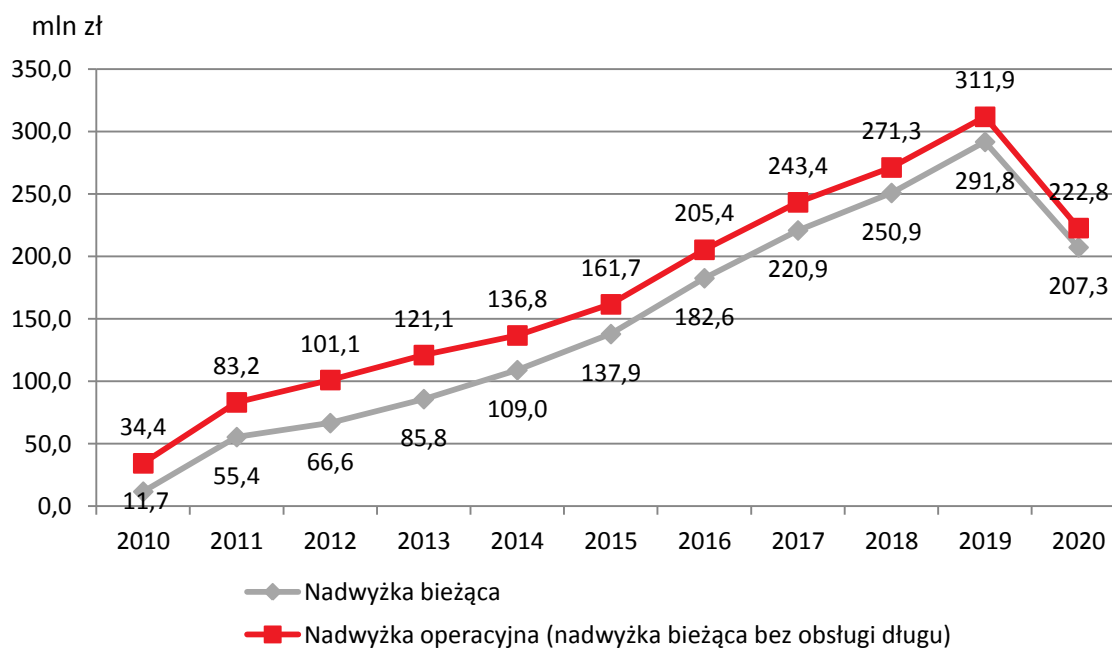
Budżet Miasta Bydgoszczy w 2020 r. realizowany był w ramach wyznaczonych przez Radę Miasta, uchwałą Nr XIX/449/19 z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Miasta na 2020 rok, z uwzględnieniem zmian dokonanych w trakcie roku budżetowego.

Dochody budżetu zostały wykonane w wysokości 2 380,2 mln zł tj. 100,6 % planu, a wydatki w kwocie 2 422,6 mln zł tj. 96,9% planu. Oznacza to zamknięcie roku deficytem w kwocie 42,4 mln zł.

Wyszczególnienie	2017 (mln zł)	2018 (mln zł)	2019 (mln zł)	2020 (mln zł)
Dochody, w tym:	1 902,0	2 109,1	2 373,1	2 380,2
udział we wpływach z podatku od osób fizycznych (PIT)	446,3	486,4	534,0	514,3
Wydatki, w tym:	1 838,2	2 087,1	2 445,5	2 422,6
wydatki majątkowe	232,3	407,8	591,6	408,3
Nadwyżka/Deficyt	+63,8	+22,0	-72,4	-42,4

Nadwyżka bieżąca (dochody bieżące pomniejszone o wydatki bieżące) wyniosła 207,3 mln zł i jest ona niższa od nadwyżki bieżącej uzyskanej w 2019 r. aż o 84,5 mln zł czyli o blisko 30%, co jest wynikiem zarówno zmian legislacyjnych w zakresie podatku dochodowego PIT pod koniec 2019 r., jak i pandemii Covid-19. Podkreślić należy, iż nadwyżka bieżąca uzyskana w 2020 r. stanowi jedynie 9,3% dochodów bieżących, podczas gdy w 2019 r. stanowiła 13,6% tych dochodów. Natomiast nadwyżka operacyjna (tj. nadwyżka bieżąca bez obsługi długu) wyniosła 10,1% wykonanych dochodów bieżących. Spadek ten świadczy o istotnym załamaniu korzystnego trendu jej dynamicznego wzrostu na przestrzeni ostatnich 9 lat.

Nadwyżka operacyjna i bieżąca w latach 2010-2020:

Dzięki wypracowanej w latach poprzednich strukturze budżetu, Miasto mogło w 2020 r. w sposób niezakłócony realizować zarówno zadania bieżące, obsługę długu jak i rozpoczęte inwestycje. Natomiast istotnie ograniczony został potencjał jego dalszego rozwoju w kolejnej perspektywie finansowej UE.

Sytuacja finansowa naszego Miasta na tle innych porównywalnych samorządów oceniana jest jako dobra również przez agencję ratingową Fitch Polska, która w grudniu 2020 r. potwierdziła **ocenę wiarygodności kredytowej Miasta na poziomie A- z perspektywą stabilną**.

W 2020 r. pierwszy raz od wielu lat nastąpił spadek dochodów bieżących, o których przeznaczeniu Miasto może samodzielnie decydować o blisko 7%, tj. o 78,2 mln zł. Natomiast wzrost subwencji oświatowej o 9,6% nie zabezpieczał obligatoryjnych podwyżek wynagrodzeń dla nauczycieli, co stanowiło kolejny czynnik ograniczający kwotę środków pozostających do decyzji Miasta. Z powodu zmian w systemie opodatkowania wprowadzonymi pod koniec 2019 r. oraz pandemii, poziom wykonania PIT w 2020 r. był o blisko 20 mln zł niższy niż w 2019 r., podczas gdy przez ostatnie 6 lat, co roku wpływy z tego tytułu były wyższe średnio o 32 mln zł. Spadkowi dochodów własnych towarzyszyła presja wzrostu wydatków bieżących o 5,4% (po wyłączeniu wydatków na program 500+ i 300+ oraz bieżących projektów unijnych). Wzrost ten wynika z podwyżek wynagrodzeń nauczycieli, regulacji wynagrodzeń pozostałych pracowników jednostek organizacyjnych Miasta, wzrostu dotacji dla niepublicznych placówek oświatowych, opłat za pobyt w domach pomocy społecznej poza Bydgoszczą oraz wydatków na przeciwdziałanie pandemii Covid-19.

W **części majątkowej budżetu** plan dochodów majątkowych został zrealizowany w kwocie 158,6 mln zł (tj. 93,8% planu). Jest to kwota niższa od uzyskanej w 2019 r. o ponad 68 mln zł, z uwagi na odmienny harmonogram wpływu dofinansowania pozyskanego na realizację miejskich inwestycji. Natomiast plan wydatków majątkowych 2020 r. wykonano pomimo wielu obiektywnych przeszkód w bardzo wysokiej kwocie 408,3 mln zł, tj. 96,5% (planu bez rezerw). Stanowiły one 16,9% wydatków ogółem. W strukturze wydatków majątkowych w 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, dominowały wydatki na zadania związane z rozwojem komunikacji publicznej i transportu. To niemal 50% środków przeznaczonych na inwestycje. Wydatki majątkowe i ich struktura w 2020 r. przedstawiały się następująco:

Dział	Wydatki w zł	Struktura w %
Transport i łączność	194 748 094	47,70
Turystyka	116 056	0,03
Gospodarka mieszkaniowa	15 056 090	3,69
Działalność usługowa	63 913	0,02
Informatyka	628 276	0,15
Administracja publiczna	3 003 708	0,74
Obrona narodowa	23 000	0,01
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	306 000	0,07
Oświata i wychowanie	47 880 513	11,73
Pomoc społeczna	340 513	0,08
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	326 011	0,08
Edukacyjna opieka wychowawcza	371 070	0,09
Rodzina	3 491 327	0,86
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	19 697 572	4,82
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	53 483 253	13,10
Kultura fizyczna	68 732 161	16,84
RAZEM	408 267 557	100,00

Wydatki majątkowe 2020 r. związane były m.in. z realizacją następujących zadań:

- budową linii tramwajowej w ul. Kujawskiej,
- zakończeniem przebudowy ul. Grunwaldzkiej,
- budową, przebudową i rozbudową obiektów na potrzeby trzech instytucji kultury (Park Kultury, Teatr Kameralny i Muzeum Okręgowe),
- budową nowych obiektów sportowych Astorii oraz modernizacją wodnej infrastruktury sportowej przystani przy ul. Żupy,
- budową basenu wraz ze strefą rekreacyjną w Fordonie,
- budową hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi,
- utwardzaniem ulic osiedlowych oraz przebudową nawierzchni głównych ulic objętych transportem zbiorowym oraz chodników,
- budową lub modernizacją infrastruktury komunalnej zainicjowanej przez mieszkańców w ramach programów BBO i 25/75.

Kwota długu Miasta na koniec 2020 r. wyniosła 1 124,8 mln zł i była wyższa od zadłużenia na koniec 2019 r. o 64,4 mln zł, co wynikało z konieczności uzupełnienia finansowania inwestycji. Jednocześnie okres potencjalnej spłaty całości zadłużenia z nadwyżki bieżącej wzrósł do 5,4 roku. Łączna kwota obsługi zadłużenia w 2020 r. wyniosła 68,9 mln zł, w tym spłata długu wyniosła 53,4 mln zł, a spłata odsetek 15,5 mln zł. Wartość wskaźnika obrazującego stosunek wielkości obsługi zadłużenia do kwoty wykonanych dochodów wyniósł 4,15%, przy ustawowym indywidualnym limicie 17,71%.

Bieżąca sytuacja finansowa Miasta jest nadal dobra, co znalazło również potwierdzenie w ocenie instytucji zewnętrznych. Jednakże znaczący spadek bieżących dochodów własnych oraz zapowiedź dalszych zmian legislacyjnych ograniczających wpływy z PIT bez rekompensaty, w znacznym stopniu ograniczy możliwości rozwojowe naszego Miasta.

Współpraca krajowa i międzynarodowa

Bydgoszcz aktywnie współpracuje w sieciach i organizacjach zrzeszających samorządy oraz z innymi instytucjami, zarówno na poziomie regionalnym, krajowym jak i międzynarodowym. Ważne są również bezpośrednie relacje i kontakty oraz realizacja projektów międzynarodowych z partnerami z różnych miast. Celem prowadzonych działań jest m.in.: wspieranie rozwoju samorządności terytorialnej, przedsięwzięć na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego miast, wymiana doświadczeń, korzystanie z dobrych praktyk, a także propagowanie Bydgoszczy oraz całego obszaru metropolitalnego, jako regionu atrakcyjnego pod względem turystycznym, kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym i gospodarczym.

Miasta partnerskie:

Reggio Emilia, Włochy
Kragujevac, Serbia
Mannheim i Wilhelmshaven, Niemcy
Hartford, USA
Pawłodar, Kazachstan
Perth, Wielka Brytania
Czerkasy i Krzemieńczuk, Ukraina
Ningbo, Chiny
Pitesti, Rumunia

Konsulaty Honorowe:

Republiki Federalnej Niemiec
Królestwa Belgii
Republiki Czeskiej
Republiki Chorwacji
Węgier
Austrii
Republiki Słowackiej
Ukrainy
Czarnogóry

Stowarzyszenia polsko-zagraniczne

Klub Miłośników Australii i Oceanii w Bydgoszczy
Towarzystwo Polska-Republika Korei
Pomorskie Towarzystwo Polsko-Nigeryjskie
Pomorsko-Kujawskie Towarzystwo Polsko-Norweskie
Towarzystwo Polsko-Włoskie
Towarzystwo Polsko-Niemieckie
Towarzystwo Przyjaciół Perth
Bydgoskie Towarzystwo Przyjaciół Węgier
Klub Przyjaciół Ukrainy

W 2020 r. Bydgoszcz była członkiem następujących organizacji:

- EUROCITIES – międzynarodowa sieć zrzeszająca prawie 200 dużych miast europejskich.
- ALDA – Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Demokracji Lokalnej.
- Stowarzyszenie Inland Waterways International – stowarzyszenie śródlądowych dróg wodnych.
- Nowe Zintegrowane Porozumienie Burmistrzów na rzecz klimatu i energii.
- Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „EnergieCities”.
- Unia Metropolii Polskich.
- Związek Miast Polskich.
- Stowarzyszenie Miast Króla Kazimierza Wielkiego.
- Stowarzyszenie Europa Kujaw i Pomorza.
- Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna.
- Bydgoska Lokalna Organizacja Turystycznej „ByLOT”.
- Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz.
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.
- Bydgoska Lokalna Grupa Działania "Dwie Rzeki".
- Regionalnej Organizacja Turystyczna „Szlak Wodny im. Króla Stefana Batorego” – w 2020 r. Rada Miasta podjęła uchwałę o wystąpieniu ze Stowarzyszenia z uwagi na niską aktywność i brak działań do których zostało powołane.

Ogłoszenie w marcu 2020 r. pierwszych obostrzeń związanych z pandemią Covid-19 oznaczało dla współpracy międzynarodowej konieczność radykalnej zmiany planów – rezygnacji z szeregu przedsięwzięć.

Pomimo ograniczeń udało się zrealizować następujące zadania:

- Przyznano dofinansowanie dla 15 projektów (na 17 wniosków) mających szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej Miasta Bydgoszczy. Ostatecznie zrealizowano 6 z nich:
 - „Bydgoska Bajka – dwujęzyczny polsko-ukraiński film” – krótkometrażowy film z gatunku bajki – Slavos – Słowiańska Pracownia Kultury i Dialogu. Do współtworzenia filmu zaproszona została społeczność ukraińska miasta – głównie osoby o zainteresowaniach artystycznych. Projekt miał na celu integrację społeczności ukraińskiej z mieszkańcami miasta. Przygotowany został film fabularny ściśle związany z naszym miastem.
 - „Animacja – film animowany” realizacja młodzieżowego polsko-ukraińskiego filmu animowanego – Slavos – Słowiańska Pracownia Kultury i Dialogu. Projekt adresowany do polskiej i ukraińskiej młodzieży w wieku 14-18 lat, którego celem było przygotowanie podstaw kilkuminutowego filmu animowanego w technice animacji poklatkowej.
 - „Klub dziecięco-młodzieżowy Malwa dla Ukraińców pracujących w Bydgoszczy” – stworzenie klubu dziecięco-młodzieżowego, Stowarzyszenie Pracy Społecznej. W klubie odbywały się zajęcia plastyczne, muzyczne i integracyjne dla Ukraińców pracujących w Bydgoszczy i ich dzieci. W związku z pandemią uruchomiono także popołudniową świetlicę wirtualną dla ukraińskich dzieci.
 - „II Festiwal Muzyki Ukraińskiej Barwy Muzyki” – Towarzystwo Inicjatyw Kulturalnych. Jest to jedyny w kraju festiwal organizowany przez Ukraińców mieszkających w Polsce. Festiwal to prezentacja muzycznych form wykonywanych przez ukraińskich artystów i amatorów mieszkających w Bydgoszczy. Jego ideą jest zmobilizowanie Ukraińców do rozwoju talentów i twórczego spędzania wolnego czasu oraz zaprezentowanie bogactwa kultury ukraińskiej.
 - „Bydgoszcz – moje miejsce na Świecie – program społeczno-edukacyjnego wsparcia cudzoziemców zamieszkujących Metropolię Bydgoską” – Stowarzyszenie „Kujawsko-Pomorski Dom Ukraiński”. Program obejmował 20 godzinnych kursów języka polskiego w trybie stacjonarnym, 20 godzin kursów online oraz cykl 12 otwartych spotkań o charakterze prezentacji z zakresu prawa i doradztwa zawodowego. Skierowany był do mieszkających u nas cudzoziemców oraz mieszkańców ośrodków, z których mogą przyjechać do nas cudzoziemcy.
 - „Program wsparcia cudzoziemców w zakresie kursów języka polskiego dla cudzoziemców oraz spotkań o charakterze prezentacji z zakresu prawnego i doradztwa zawodowego” – Stowarzyszenie „Kujawsko-Pomorski Dom Ukraiński.
- Promocja Bydgoszczy oraz działalności Towarzystwa Niemiecko-Polskiego podczas Przyjęcia noworocznego w Mannheim.
- Wizyta Ambasadora Francji. Dyplomata miał okazję poznać atuty Bydgoszczy, w tym m.in. turystyczne i gospodarcze.
- Wizyta uczniów ze szkoły w Navalcarnero w Hiszpanii, w ramach projektu realizowanego z IX LO w Bydgoszczy. Cele projektu to poznawanie nawzajem swojej kultury, historii, zwyczajów, życia codziennego, atrakcji turystycznych; budowanie więzi między młodzieżą i nauczycielami obu państw; budowanie podstaw otwartości, współdziałania i wzajemnego szacunku; podnoszenie kompetencji językowych i społecznych uczniów; wymiana doświadczeń między nauczycielami.
- Spotkanie w Bydgoszczy konsulów honorowych z kilkunastu krajów z całego świata (wrzesień 2020). Goście zapoznali się z ofertą gospodarczą Bydgoszczy, odwiedzili najbardziej charakterystyczne i reprezentacyjne miejsca w naszym mieście, odbyli rejs słonecznikiem po Brdzie i wysłuchali wykładu prof. Pawła Stachowiaka oraz koncertu Piotra Salabera i Natalii Walewskiej. W Ratuszu konsulów gościł Prezydent Bydgoszczy.

- Udział Bydgoszczy w targach BOOT w Dusseldorfie, na stoisku organizowanym przez Stowarzyszenie Inland Waterways International oraz prowadzenie przygotowań do organizacji w 2024 r. Światowej Konferencji Kanałów w naszym mieście.
- Bieżąca współpraca z EUROCITIES dotycząca wypracowania rozwiązań środowiskowych.
- Pomoc w walce z pandemią:
 - Wsparcie Towarzystwa Niemiecko-Polskiego i Urzędu Miasta w Mannheim: w grudniu 2020 r. do Bydgoszczy dotarł transport 50 tys. maseczek ochronnych, które zostały przekazane do Szpitala Miejskiego oraz instytucji pomocy społecznej.
 - Ningbo w Chinach nieodpłatnie przekazało Bydgoszczy środki ochrony osobistej – 20 tys. maseczek trafiło do miejskich żłobków, domów pomocy społecznej, zakładu opiekuńczo-leczniczego oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W zakresie współpracy krajowej należy podkreślić aktywność Unii Metropolii Polskich – szereg spotkań w zespołach tematycznych, wypracowanie wspólnych stanowisk dla większości projektów rozwiązań prawnych odnoszących się do funkcjonowania miasta.

Ważnym działaniem była również współpraca i wymiana doświadczeń w ramach realizowanych w 2020 r. projektów międzynarodowych:

- **Program Interreg Europa Środkowa:**
 - Obieg Wody w Mieście – City Water Circles.
- **Program Interreg Region Morza Bałtyckiego:**
 - Wzmocnienie transportu kombinowanego w Regionie Morza Bałtyckiego (COMBINE).
- **Program Horyzont 2020:**
 - Inteligentna przemiana miast UE w kierunku nowej koncepcji inteligentnego życia i gospodarki (mySMARTLife).
 - Współpraca miast na rzecz integracji zrównoważonych rozwiązań transportowych, energetycznych i w obszarze planowania przestrzennego (MULTIPLY).
 - Łagodzenie skutków zmian klimatu w obszarze mobilności w mieście (2050 CliMobCity).
 - Badanie zastosowania lokalnych obszarów bilansowania energii dla optymalizacji i rozwoju sieci rozproszonych (eNeuron).
- **Program URBACT III:**
 - Budowanie i łączenie miast świadomych roli pszczół w Europie (BeePathNet).
- **Program LIFE:**
 - LIFE-MAPPING AIR/PL „Czy wiesz czym oddychasz? Kampania informacyjno-edukacyjna na rzecz czystszej powietrza”.
- **Europejska Inicjatywa na rzecz Klimatu (EUKI):**
 - Zielone dachy jako narzędzie adaptacji do zmian klimatu dla obszarów miejskich – niemieckie inspiracje dla Polski (GRAD).
 - Integracja europejskich i lokalnych działań na rzecz ochrony klimatu (BEACON).
- **EOG 2014-2020:**
 - Wypracowanie i wdrożenie mechanizmów usprawniających system zarządzania zielenią (Bez Lipy!).

Ponadto przyjęta została aplikacja Bydgoszczy w projekcie Street Art – projekt w ramach programu Europa dla Obywateli, przygotowany wspólnie z miastem partnerskim Reggio Emilia. Niestety uczestnictwo w programie musiało zostać zawieszona w związku z pandemią.

2030)STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym.

Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz

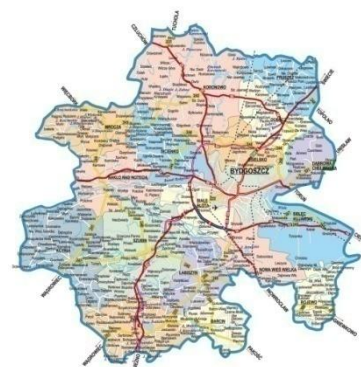
Główne inicjatyw realizowane w 2020 r. przez Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz w ramach współpracy metropolitalnej:

- Współpraca z BARR Sp. z o.o. w zakresie promocji gospodarczej regionu:
 - oferty inwestycyjne: samorządy mają możliwość zamieszczania swoich terenów inwestycyjnych w metropolitalnej, internetowej bazie pod adresem www.invest.barr.pl przeprowadzono kilka szkoleń dla członków stowarzyszenia z zakresu przygotowania procesów inwestycyjnych, obsługi inwestorów i innych dotyczących wykorzystania potencjału gospodarczego regionu;
 - projekt pn. „Wsparcie internacjonalizacji MŚP oraz promocji gospodarczej regionu na obszarze funkcjonowania Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz”: pomoc finansowa dla przedsiębiorstw w zakresie takich działań, jak udział w międzynarodowych targach i wystawach oraz związanych z nimi misjach gospodarczych (z uwagi na pandemię Covid-19 wyjazdy zaplanowane na 2020 r. nie odbyły się) wyszukiwanie i dobór partnerów na rynkach docelowych, spotkania szkoleniowo-informacyjne, poświęcone różnym aspektom prowadzenia działalności gospodarczej na rynkach zagranicznych; kampania promocyjna potencjału gospodarczego i inwestycyjnego regionu (katalogi, ulotki, film, kampania w mediach tradycyjnych i elektronicznych); stworzenie profesjonalnej internetowej bazy ofert inwestycyjnych.
- Przygotowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej – SUMP dla obszaru Stowarzyszenia, w ramach rządowego projektu pilotażowego (od 2019 r.). Plany (SUMP-y) mają być wymagane przez Komisję Europejską przy pozyskiwaniu dofinansowania ze środków unijnych na projekty transportowe i komunikacyjne w perspektywie finansowej 2021-2027. W grudniu 2020 r., na mocy porozumienia Miasta Bydgoszczy i Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz ogłoszono postępowanie na wyłonienie wykonawcy Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Bydgoskiego Obszaru Funkcjonalnego.
- Metropolitalna Karta Seniora 60+ – seniorzy mogą korzystać z szeregu zniżek i atrakcji w ramach karty, która obowiązuje u wszystkich partnerów z całego obszaru metropolii. W 2020 r. kontynuowano realizację cieszącego się wśród mieszkańców dużym zainteresowaniem programu.
- Aplikacja mobilna „Metropolia Bydgoszcz”, skupiająca w jednym miejscu niezbędne informacje dotyczące zrzeszonych samorządów, m.in.: kalendarz wydarzeń, bazę noclegową, partnerów Karty Seniora 60+.
- Bydgoska Grupa Zakupowa tworzona przez Miasto Bydgoszcz, do której poza innymi podmiotami, należy 9 samorządów z terenu SMB. Członkowie Bydgoskiej Grupy Zakupowej wspólnie kupują gaz ziemny oraz energię elektryczną po uzyskanej w drodze przetargów atrakcyjnej cenie. W 2020 r. odbyły się kolejne wspólne przetargi – na zakup gazu na lata 2021-2022 oraz na zakup energii elektrycznej na 2021 rok.
- Współpraca w zakresie zagospodarowania odpadami i utylizacji ich w bydgoskim Zakładzie Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych „ProNatura”. Na koniec 2020 r. do bydgoskiej instalacji trafiły odpady z 10 gmin z obszaru Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz.
- Rozwój połączeń aglomeracyjnych Bydgoszczy z gminami ościennymi w oparciu o miejskie autobusy. Od marca 2020 r. uruchomiono linię międzygminną nr 90 do Łochowic. Natomiast w kwietniu zostało podpisane porozumienie z Gminą Dąbrowa Chełmińska na obsługę sezonowej linii autobusowej nr 40 do Ostromecka. Ponadto funkcjonowały linie do: Przyłęk (91 i 96), Murowańca/Łochowa (92), Wilcza/Niw (93), Nekli/Żołędowa (94), Strzelec Górnych (95), Kozielca (97), Bożenkowa (98) i Nowej Wsi Wielkiej (99).

18 miast i gmin oraz 2 powiaty

- Metropolitalna Karta Uczniowska dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych mieszkających na terenie gmin, z którymi Miasto Bydgoszcz zawarło porozumienie dotyczące komunikacji miejskiej (Dobrcz, Nowa Wieś Wielka, Osielsko, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska). Karta umożliwi uczniom korzystanie z komunikacji miejskiej zarówno na liniach międzygminnych, jak i na terenie Bydgoszczy w bardzo atrakcyjnej cenie (bilet miesięczny 10 zł, roczny 100 zł). W 2020 r. rozszerzono możliwość dołączenia do programu gminom, do których nie kursują połączenia międzygminne. Pierwszą gminą, która skorzystała z tej możliwości jest Gmina Sicienko, w marcu 2021 r. podpisano stosowne porozumienie.
- Zorganizowano czwartą edycję akcji rabatowej „Metropolia za pół ceny”. Mając na uwadze panujące obostrzenia i trudną sytuację przedsiębiorców w czasie pandemii zdecydowano, aby organizowana wcześniej akcja w formule weekendowej trwała w tej edycji przez cały tydzień.
- Od 2019 r. Metropolia bierze udział w ogólnopolskiej rywalizacji Rowerowa Stolica Polski. Głównym organizatorem i inicjatorem akcji jest Miasto Bydgoszcz, które z gminami stowarzyszenia startuje jako drużyna Metropolia Bydgoszcz. W ogólnopolskim projekcie w 2020 r. wzięły udział 44 miasta prezydenckie z 15 województw. W ramach działań integrujących mieszkańców obszaru metropolii zorganizowano niedzielne przejazdy rowerowe z Bydgoszczy do gmin członkowskich. W ramach wewnętrznej rywalizacji wybrano Najbardziej Rowerową Gminę (Osielsko) i Najbardziej Rowerową Szkołę (SP Żołędowo) Metropolii Bydgoszcz 2020 roku.
- W grudniu 2020 r. KPEC Sp. z o.o. zakończyła budowę w Szubinie, pierwszej z pięciu, nowoczesnych elektrociepłowni gazowych pracujących w wysokosprawnej kogeneracji. Kolejne powstaną w Nakle nad Notecią (połowa 2021 r.), w Solcu Kujawskim i Koronowie (w czwartym kwartale 2021 r.) oraz na bydgoskiej Osowej Górze (w pierwszym kwartale 2022 r.). Dzięki elektrociepłowniom, Spółka wyprodukuje energię elektryczną i energię ciepłą. Pozwoli to Spółce na rezygnację z użycia węglowych źródeł ciepła do podgrzania wody w okresie letnim oraz na zredukowanie ilości spalonego węgla w okresie zimowym, dzięki wspomaganemu ciepłowni tradycyjnej źródłem gazowym.
- W październiku 2020 r., odbyło się pierwsze (odkładane z powodu pandemii) formalne posiedzenie Rady Gospodarczej przy Stowarzyszeniu Metropolia Bydgoszcz. W czasie spotkania przyjęto regulamin Rady oraz wybrano Przewodniczącego.
- Działania zmierzające do utworzenia instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w nowej perspektywie finansowej UE 2021-2027 w oparciu o obszar i strukturę Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. W grudniu 2020 r. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął nową Strategię Województwa – Strategia Przyspieszenia 2030+. **W dokumencie tym oficjalnie uznano obszar Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, jako Miejski Obszar Funkcjonalny Bydgoszczy, co umożliwi realizację Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w jego granicach.**

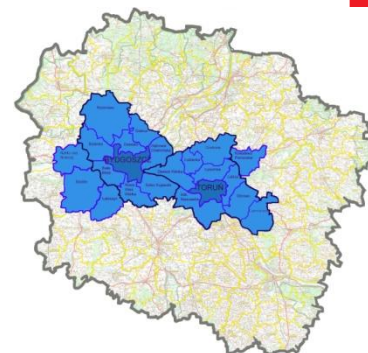

Wzajemne oddziaływanie dużego miasta i ościennych gmin to proces naturalny i pogłębiający się. Utworzenie i działalność Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz w skuteczny sposób wspiera proces pogłębiania współpracy, budowania pozytywnych relacji i wzajemnego zaufania między samorządami, a także rozwijania poczucia wspólnoty metropolitalnej pomiędzy mieszkańcami poszczególnych miejscowości. Działania te, konsekwentnie i w namacalny sposób, potwierdzają wzajemne zaangażowanie zrzeszonych samorządów i w przyszłości powinny być kluczowe przy podejmowaniu decyzji przez rządzących, co do kształtu formalnej metropolii w naszym województwie. Na niezbędne rozwiązania prawne w tym zakresie (wzorem ustawy metropolitalnej dla Śląska) czekają wszystkie miasta Unii Metropolii Polskich.

Więcej informacji: <https://www.metropoliabydgoszcz.pl/>

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Najistotniejszym narzędziem dedykowanym wsparciu miast i ich obszarów funkcjonalnych w latach 2014-2020 są **Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)**. W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. został zawiązany związek ZIT Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Jego członkami są 23 gminy i 2 powiaty.

ZIT BTOF jako Instytucja Pośrednicząca zarządza kwotą 708 105 798 zł w ramach RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Podstawą do realizacji projektów finansowanych w ramach ZIT jest **Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego**.

Do 31 grudnia 2020 r. ogłoszonych zostało 89 naborów wniosków w ramach instrumentu ZIT RPO WK-P w trybie konkursowym, w tym **4 w roku 2020**:

- Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach ZIT,
- Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT, Schemat: Modernizacja oświetlenia ulicznego – 2 konkursy,
- Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT, Schemat: Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych.

Nabory zakończone w 2020 r.:

- Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT, Schemat: Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych (runda III),
- Wsparcie ochrony zasobów kultury w ramach ZIT, Schemat: Ochrona zasobów kultury jednostek samorządu terytorialnego (runda II),
- Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach ZIT (rundy XVII – XIX),
- Inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego w ramach ZIT (runda II),
- Aktywne włączenie społeczne w ramach ZIT (runda II),
- Kształcenie ogólne w ramach ZIT,
- Kształcenie zawodowe w ramach ZIT.

Kontraktacja i certyfikacja środków ZIT:

Według danych z systemu SL 2014 na dzień 31.12.2020 r. w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego podpisanych zostało 331 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania UE 618 971 087 zł, **co stanowi 87,41% alokacji ZIT BTOF**. Wartość dofinansowania UE z zatwierdzonych wniosków o płatność dofinansowania UE to 369 689 797 zł, co stanowi 52,21% alokacji ZIT BTOF.

Efekty realizacji Strategii ZIT dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego:

Oś priorytetowa Poddziałanie	Nazwa wskaźnika	Wartość osiągniętych wskaźników	% wykonania wartości docelowej
OP 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie / 3.5.1	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – szt.	82	66,67%
OP 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie / 3.5.2	Całkowita długość nowych lub zmodernizowanych linii tramwajowych i linii metra – km	1,75	62,10%
OP 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie / 3.5.1 ; 3.5.2	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych – euro	72 011 786	67,54%

Oś priorytetowa Poddziałanie	Nazwa wskaźnika	Wartość osiągniętych wskaźników	% wykonania wartości docelowej
OP 4 Region przyjazny środowisku / 4.6.1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków – RLM	12 146	73,17%
OP 4 Region przyjazny środowisku / 4.6.2	Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem – szt.	15	71,43%
OP 4 Region przyjazny środowisku / 4.6.1; 4.6.2; 4.6.3	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych – euro	15 671 195	83,20%
OP 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry / 6.4.2; 6.4.3	Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty – szt.	23	71,88%
OP 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry / 6.4.1; 6.4.2; 6.4.3	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych – euro	18 483 523	44,55%
OP 8 Aktywni na rynku pracy / 8.4.3	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – szt.	184	81,78%
OP 8 Aktywni na rynku pracy / 8.4.3	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych – euro	823 588	50,00%
OP 9 Solidarne społeczeństwo / 9.1.1	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – osoby	363	58,45%
OP 9 Solidarne społeczeństwo / 9.1.2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi w programie – osoby	600	62,63%
OP 9 Solidarne społeczeństwo / 9.1.1; 9.1.2	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych – euro	2 135 295	25,13%
OP 10 Innowacyjna edukacja / 10.1.1	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie – szt.	1 173	205,43%
OP 10 Innowacyjna edukacja / 10.1.2	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie – osoby	17 487	189,03%
OP 10 Innowacyjna edukacja / 10.1.3	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy – osoby	1 055	93,36%
OP 10 Innowacyjna edukacja / 10.1.1; 10.1.2; 10.1.3	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych – euro	8 300 786	49,56%

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego.

I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym.

Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze I.

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa /tendencja
Cel I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE					
I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli	Frekwencja w wyborach do Rady Miasta	53,05% (2018)	—	—	powyżej średniej dla miast wojewódzkich
	Udział osób głosujących w wyborach do Rad Osiedli wśród pełnoletnich mieszkańców osiedli, na których odbyły się wybory w danym roku	2,0% od 1,3% do 6,3% (2018)	1,2% od 0,4% do 13,6 %	Z uwagi na sytuację epidemiczną (Covid-19), wybory się nie odbyły.	tendencja wzrostowa
	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Rzeczypospolitej Polskiej: – Sejm – Senat	66,77% 66,78% (2019)	66,77% 66,78%	— —	powyżej średniej dla miast wojewódzkich
	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego	51,25% (2019)	51,25%	—	powyżej średniej dla miast wojewódzkich
I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta	Liczba osób biorących udział w głosowaniu w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego	24 422 (2018)	24 152	21 885	tendencja wzrostowa
	Liczba procesów konsultacyjnych prowadzonych w ciągu roku (dane nie obejmują wyłożenia do publicznego wglądu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)	8 (2018)	12	8	powyżej 20
Cel I.2. MIASTO SPRAWNIE ZARZĄDZANE					
I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych opartych na kapitale ludzkim i nowoczesnych technologiach	Ocena wiarygodności kredytowej miasta	A- (2018)	A-	A-	najwyższa możliwa ocena w kraju
	Udział jednostek miejskich podłączonych do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej	66,7% (2018)	67,8%	69,3%	100%
	Liczba osób korzystających z portalu otwartych danych miejskich w ciągu roku	—	—	—	15 000
	Udział uchylonych przez organ odwoławczy decyzji administracyjnych w liczbie złożonych odwołań od decyzji	28,8% (2018)	32,3%	37,5%	coroczny spadek

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa /tendencja
I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego	Liczba porozumień zawartych z jednostkami samorządu terytorialnego w obszarze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	45 (2018)	47	50	powyżej 50
	Liczba dojeżdżających do pracy do Bydgoszczy z innych gmin Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	40 017 (2018)	40 084	b.d.*	tendencja wzrostowa
I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym	Saldo migracji na pobyt stały mieszkańców obszaru Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	- 89 (2018)	- 57	b.d.**	saldo dodatnie
	Liczba studentów zagranicznych w Bydgoszczy Liczba studentów zagranicznych na 1 000 mieszkańców Bydgoszczy	1 453 (2018) 4,1 (2018)	1 487 4,3	b.d.**	tendencja wzrostowa

* Dane Izby Administracji Skarbowej będą dostępne w drugiej połowie 2021 r.

** Dane statystyki publicznej będą dostępne w III/IV kwartale 2021 r.

OBSZAR II.

**AKTYWNI, OTWARCI
I KOMPETENTNI
OBYWATELE**

Edukacja

Bydgoszcz, z uwagi na szeroką ofertę edukacyjną, jest miejscem nauki zarówno dla dzieci i młodzieży z terenu miasta, jak również dla mieszkańców obszaru metropolitalnego. Bydgoska baza edukacyjna umożliwia edukację na każdym etapie kształcenia młodych bydgoszczanek i bydgoszczan, począwszy od przedszkoli (w tym również specjalnych) aż po szkolnictwo wyższe. W mieście działa 10 uczelni, co czyni Bydgoszcz istotnym ośrodkiem akademickim w regionie i kraju.

W 2020 r. w Bydgoszczy dostępne były 11 723 miejsca w przedszkolach i punktach przedszkolnych, z których skorzystało 11 553 dzieci. W przedszkolach prowadzonych przez Miasto uczyło się 5 096 dzieci.

Informacje dotyczące edukacji przedszkolnej przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Przedszkola (bez specjalnych):	102	108	110	115
Dzieci	10 865	11 089	11 415	11 416
Miejsca	12 236	12 632	11 449	11 586
Przedszkola (specjalne):	1	1	2	1
Dzieci	36	31	48	26
Miejsca	40	40	130	26
Punkty przedszkolne:	8	8	8	8
Dzieci	150	116	113	111
Miejsca	185	155	102	111

Ponadto działały 23 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz 4 zespoły wychowania przedszkolnego.

Na terenie Bydgoszczy funkcjonuje sieć szkół podstawowych i ponadpodstawowych, uwzględniająca edukację dzieci ze specjalnymi potrzebami:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Szkoły podstawowe:	64	64	63	60
w tym specjalne	8	8	7	5
uczniowie	21 707	24 709	24 768	24 448
Branżowe szkoły I stopnia:	13	15	16	17
w tym specjalne	3	3	3	1
uczniowie	579	1 067	2 062	2 159
Licea ogólnokształcące:	27	27	28	26
w tym specjalne	4	4	4	1
uczniowie	5 197	5 126	7 123	7 142
Technika:	24	24	24	23
w tym specjalne	2	2	2	0
uczniowie	7 060	7 259	9 187	8 720
Szkoły policealne:	8	8	42	33
w tym specjalne	2	2	2	0
uczniowie	478	324	2 914	3 298

W roku szkolnym 2020/2021 Miasto Bydgoszcz było organem prowadzącym dla 82% szkół podstawowych, 76% szkół branżowych I stopnia, 58% liceów ogólnokształcących oraz 57% techników. Do wszystkich szkół prowadzonych przez Miasto uczęszczało ok. 37,5 tys. dzieci i młodzieży. Natomiast ok. 52 tys. dzieci i młodzieży było objęte działalnością dydaktyczno-opiekuńczo-wychowawczą.

W 2020 r. po raz pierwszy szkoły branżowe II stopnia przyjęły uczniów (absolwentów szkół branżowych I stopnia). W dwóch tego typu szkołach uczyło się łącznie 21 uczniów.

Poniżej ujęte są informacje dotyczące szkół dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez Miasto.

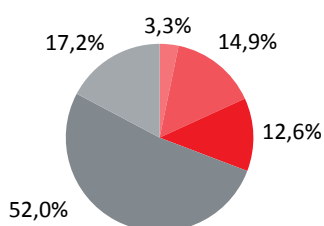
Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Szkoły podstawowe:	49	49	49	49
w tym specjalne	4	4	4	4
uczniowie	19 797	22 559	22 524	22 683
Branżowe szkoły I stopnia:	13	13	13	13
w tym specjalne	1	1	1	1
uczniowie	302	589	1 169	1 291
Licea ogólnokształcące:	15	15	15	15
w tym specjalne	1	1	1	1
uczniowie	4 581	4 570	6 229	6 296
Technika:	13	13	13	13
uczniowie	5 476	5 621	7 162	7 141
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy zawodowej:	3	3	3	3
uczniowie	93	110	141	132

Uzupełnieniem funkcjonowania sieci placówek oświatowych prowadzonych przez Miasto były: 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne, 5 burs i internatów, 6 młodzieżowych domów kultury, Pałac Młodzieży, 1 schronisko młodzieżowe.

W 2020 r. w Bydgoszczy zatrudnionych było 7 802 nauczycieli, z czego 5 306 w jednostkach prowadzonych przez Miasto. W porównaniu z 2019 r. wzrosła liczba nauczycieli zatrudnionych w mieście o 340 osób, natomiast w placówkach prowadzonych przez Miasto o 61.

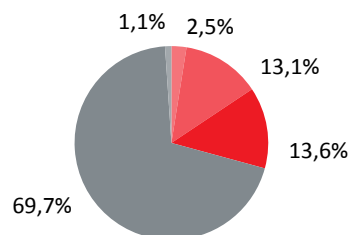
Strukturę bydgoskich nauczycieli w 2020 r. według stopnia awansu zawodowego przedstawiają poniższe wykresy.

Nauczyciele ogółem

■ stażyści ■ kontraktowi ■ mianowani
■ dyplomowani ■ inni

Nauczyciele w placówkach prowadzonych przez Miasto

■ stażyści ■ kontraktowi ■ mianowani
■ dyplomowani ■ inni

Wsparcie dla pracy dydaktycznej, zarówno w wymiarze zespołowym, jak i indywidualnym, świadczył również **Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy**, który oferował szkolenia, warsztaty, konferencje oraz tworzył sieci współpracy dla kadry oświatowej.

W 2020 r. na funkcjonowanie systemu edukacji szczególnie duży wpływ wywarła pandemia Covid-19. Szkoły stanęły przed koniecznością zorganizowania nauki w trybie zdalnym, która wdrożona została od połowy marca, a następnie kontynuowana w październiku. Zarówno nauczyciele, jak i rodzice uczniów stanęli przed koniecznością stworzenia odpowiednich warunków do nauki, obejmujących nie tylko sprzęt komputerowy i dostęp do Internetu, ale również miejsce do pracy. Nauka w zmienionych warunkach była jednym z czynników, które wpłynęły na przebieg i wyniki egzaminów ósmoklasisty oraz maturalnych. Odnosząc się do średniej krajowej, w porównaniu z poprzednim rokiem, pogorszyły się wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki, natomiast poprawiły się z języka polskiego oraz angielskiego. W przypadku matur wyniki prezentowały się analogicznie.

W 2020 r. w Bydgoszczy można było zdobyć wyższe wykształcenie na 10 uczelniach. Były to:

- 4 uczelnie publiczne:
 - Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy,
 - Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy UMK,
 - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,
 - Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy,
- 4 uczelnie niepubliczne:
 - Bydgoska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy,
 - Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy,
 - Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy,
 - Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy,
- 2 wydziały zamiejscowe uczelni niepublicznych:
 - Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności w Łodzi, Wydział Zamiejscowy w Bydgoszczy,
 - Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy.

W 2020 r. zarówno UTP jak i UKW, uwzględnione w rankingu publicznych uczelni akademickich PERSPEKTYWY, pogorszyły swoje notowania w odniesieniu do poprzedniego roku. Spośród uczelni niepublicznych swoją pozycję poprawiła WSG, niezmienioną lokatę uzyskała KPSW, a notowania pogorszyła BSW.

Najwięcej studentów w mieście kształciło się na UKW. Liczba studentów na bydgoskich uczelniach w ostatnich latach przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Studenci ogółem:	32 471	30 825	28 361
w tym cudzoziemcy	1 216	1 453	1 487
Słuchacze studiów podyplomowych	b.d.	3 895	4 808

Źródło: BDL GUS, Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

Na bydgoskich uczelniach uruchomiono szereg nowych kierunków studiów. Były to zarówno studia stacjonarne, w tym m.in.: kosmetologia (I stopień), pielęgniarstwo (I stopień), pedagogika resocjalizacyjna (II stopień), dyrygentura orkiestr dętych (II stopień), automatyka i elektronika (I stopień), finanse i rachunkowość (II stopień), wzornictwo (II stopień), jak i niestacjonarne, m.in.: dietetyka (I i II stopień), fizjoterapia (studia jednolite magisterskie), zdrowie publiczne (I i II stopień), marketing cyfrowy (I stopień), budownictwo (I i II stopień). Uruchomiono także nowe kierunki studiów podyplomowych, w tym m.in.: higiena i epi-

demiologia, logistyka wojskowa, organizacja i zarządzanie w ochronie zdrowia, diagnoza, edukacja i terapia osób ze spektrum autyzmu, oligofrenopedagogika, przygotowanie pedagogiczne dla psychologów.

W Bydgoszczy istniały dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców, w 2020 r. funkcjonowały również 2 publiczne centra kształcenia ustawicznego:

- Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 1,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2.

Ponadto działały także zespoły szkół, w ramach których powołano wszystkie typy placówek oświatowych – od szkół podstawowych do policealnych. Placówki te są ogólnie dostępne dla osób dorosłych, jako kontynuacja edukacji ciągłej, jak i dla tych, którzy chcą podnieść poziom wykształcenia ogólnego lub kwalifikacji zawodowych. Były to:

- Zespół Szkół nr 1 – I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Zespół Szkół dla Dorosłych – Szkoła Podstawowa dla Dorosłych, VII Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.

W Bydgoszczy działa również szereg niepublicznych szkół i placówek kształcenia ustawicznego, umożliwiających uzupełnianie i zmianę kwalifikacji zawodowych poprzez różnego rodzaju kursy i szkolenia. Do 31 grudnia 2020 r. dla 1 127 osób dorosłych z podregionu bydgosko-toruńskiego realizowano program UE „Spełniamy twoje zawodowe marzenia”. Celem projektu było nabycie wiedzy, umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia zgodnie z indywidualnym profilem kompetencyjnym i potrzebami rynku pracy. Zadanie realizowano we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, natomiast działania projektowe prowadzono z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych słuchaczy objętych wsparciem. Dla każdego uczestnika zaplanowano 2 formy wsparcia:

- doradztwo edukacyjno-zawodowe – realizowane indywidualnie z każdym uczestnikiem,
- pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego – kursy.

Podstawowym dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań edukacyjnych była „**Strategia rozwoju edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020**”. Dokument ten ujmuje rozwój edukacji w Bydgoszczy w czterech podstawowych obszarach:

- dostosowanie edukacji wszystkich szczebli do potrzeb gospodarki i rynku pracy,
- wzrost efektywności kształcenia i wychowania oraz wysoki poziom umiejętności kluczowych we wszystkich typach szkół,
- Bydgoszcz atrakcyjna dla młodych ludzi,
- sprawne i efektywne zarządzanie oświatą.

Realizacja zadań Strategii w 2020 r. została ograniczona na skutek pandemii koronawirusa, która spowodowała zamknięcie szkół i placówek oświatowych oraz przejście na tryb nauki zdalnej. Część zadań została wstrzymana i przeniesiona na inny termin, a niektóre zadania nie zostały zrealizowane.

Dostosowanie edukacji wszystkich szczebli do potrzeb gospodarki i rynku pracy

W obszarze tym głównym celem jest powiązanie edukacji z systemem ekonomicznym, aby potrzeby i oczekiwania środowiska gospodarczego były zaspokojone poprzez kształcenie uczniów uwzględniające wnioski pracodawców i Instytucji Otoczenia Biznesu. Formy współpracy placówek oświatowych ze środowiskiem gospodarczym to m.in.:

- staże wakacyjne np. Zespół Szkół Chemicznych – Muzeum Mydła i Historii Brudu, Drukarnia Cyfrowa Janoszek,
- praktyki zawodowe np. uczniowie Zespołu Szkół Chemicznych odbywali praktykę w Wydawnictwie „Kreska”, Nitrochem, Grafpol, IVY Technology; uczniowie Zespołu Szkół Budowlanych realizowali

- praktyki u pracodawców m.in.: EBud, Alstal, Castorama, w firmach Polskiego Stowarzyszenia Dekarzy; uczniowie Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 – w firmie KABA,
- dodatkowe zajęcia dla uczniów klas patronackich np. Atos, Wydawnictwo „Kreska”, Fale Loki Koki, Nitrochem, IVY Technology,
 - stypendia firm patronackich dla najlepszych uczniów np. Nitrochem – Zespół Szkół Chemicznych, IVY Technology – Zespół Szkół Elektronicznych, KABA – Zespół Szkół Mechanicznych nr 2,
 - wyjazdy na targi – uczniowie Zespołu Szkół Drzewnych zwiedzali Międzynarodowe Targi Maszyn, Narzędzi i Komponentów Dla Przemysłu Drzewnego i Meblarskiego DREMA w Poznaniu.

Pracodawcy zostali włączeni w proces kształcenia kadr, we wspólne przygotowanie programów i realizację kształcenia praktycznego. Wsparciem na rzecz współpracy placówek oświatowych z firmami są programy unijne m.in.:

- „Dzisiaj staż jutro praca” – program obejmuje staże i praktyki u pracodawców. Grupę docelową stanowią uczniowie uczący się w 67 zawodach z 14 bydgoskich placówek prowadzących kształcenie zawodowe,
- „Spełniamy twoje zawodowe marzenia” – projekt realizowany w 3 technikach,
- „Akcja - kwalifikacja 2” – uczestniczy 14 szkół prowadzących kształcenie zawodowe – zajęcia dodatkowe, kursy i szkolenia dla uczniów, studia podyplomowe, kursy i szkolenia dla nauczycieli, staże dla uczniów i nauczycieli, doradztwo zawodowe, zakup pomocy dydaktycznych do pracowni zawodowych,
- „Akcja - kwalifikacja 3” – współpraca szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wsparciem objęci zostaną uczniowie (1 760) i nauczyciele (110) z 23 szkół w 13 zespołach szkół zawodowych.

Młodzież uczniowska stanowiąca przyszłe kadry dla gospodarki była zachęcana do **zainteresowania się techniką**. Jednak zagrożenie epidemiczne spowodowało, że zrezygnowano z organizacji części konkursów i imprez promujących kształcenie zawodowe i rozbudzające zainteresowanie techniką m.in.: z Bydgoskiego Festiwalu Nauki, Medicalii, Konkursu „Wojna Robotów miniSumo”, z imprez organizowanych w ramach Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych. Natomiast na 2021 rok przeniesiono organizowane przez Zespół Szkół Budowlanych „Forum Drogownictwa i Geodezji”, „Bydgoskie Dni Architektury”. Wśród przykładów zrealizowanych przedsięwzięć można wymienić Forum Olimpijczyków - Laboratorium Zdolności w ramach Programu Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy” – cykl konferencji obejmujących wykłady prowadzone przez laureatów i finalistów konkursów i olimpiad przedmiotowych oraz przez nauczycieli, wykładowców - pasjonatów. W wykładach uczestniczyło łącznie 460 uczniów, tematy wykładów to m.in.: „Zwariowane ułamki łańcuchowe”, „Zastosowanie plazmy niskotemperaturowej do odkażania materiału roślinnego i żywności” (UTP), „Fizyka w radioterapii” (UKW).

Ważnym działaniem było zwiększenie dostępności doradców zawodowych dla uczniów, rodziców, nauczycieli. Zagrożenie koronawirusem spowodowało ograniczenia w funkcjonowaniu Bydgoskiego Programu Szkolnego Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego „Azymut - nauka i praca”, który obejmuje funkcjonowanie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKA). W 2020 r. działały one przed wszystkim w trybie online. Zrezygnowano m.in. z organizowanego co roku w Bydgoskim Centrum Targowo-Wystawienniczym „Forum Szkół CV”, podczas którego uczniowie klas VIII mieli możliwość zapoznania się z ofertą szkół ponadpodstawowych w celu wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Wzrost efektywności kształcenia i wychowania oraz wysoki poziom umiejętności kluczowych we wszystkich typach szkół

Działania w tym obszarze są poprzedzone realizacją diagnoz: postaw prospołecznych, postaw prozdrowotnych i aktywności fizycznej oraz określeniem potrzeb szkół w zakresie wyposażenia, modernizacji i remontów, analizą osiągnięć edukacyjnych uczniów: artystycznych, sportowych i innych.

W 2020 r. realizowano zadania dotyczące bazy materialnej placówek oświatowych:

- zrealizowano następujące przedsięwzięcia:
 - doposażenie sal dydaktycznych w Ośrodku Rewalidacyjno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem – Zespół Szkół nr 29,
 - przebudowę pomieszczenia w związku ze zmianą sposobu użytkowania – wyposażono sale dydaktyczne oraz doposażono kuchnię celem utworzenia sal dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz biblioteki – Szkoła Podstawowa nr 47,
 - modernizację pomieszczeń szkolnych – wymiana parkietu holu szkolnego – Zespół Szkół nr 34,
 - modernizację sali gimnastycznej – V LO,
 - przeprowadzono remont konserwatorski auli VI LO,
 - rozbudowę monitoringu w I LO,
 - w ramach rozbudowy, modernizacji i wyposażenia gabinetów dydaktycznych oraz bibliotek zakupiono sprzęt komputerowy, multimedialny dla 9 placówek oświatowych oraz pomoce dydaktyczne,
 - w ramach Narodowego Programu Czytelnictwa w 15 szkołach zakupiono książki do bibliotek szkolnych,
 - w ramach realizacji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica” zrealizowano zakupy dla 13 techników w postaci nowoczesnych pomocy dydaktycznych (tablic interaktywnych, projektorów lub projektorów ultra krótkoogniskowych, głośników oraz innych urządzeń pozwalających na przekaz dźwięku, a także interaktywnych monitorów dotykowych),
 - zakupiono w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” wyposażenie do kuchni i stołówek szkolnych dla 5 szkół: Szkoły Podstawowej nr 30 z Oddziałami Dwujęzycznymi, Szkoły Podstawowej nr 56 z Oddziałami Integracyjnymi, Szkoły Podstawowej nr 26, Szkoły Podstawowej nr 17 z Oddziałami Dwujęzycznymi, Szkoły Podstawowej nr 25 z Oddziałami Integracyjnymi,
 - budowę hali sportowej z funkcją rehabilitacyjną i termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi,
 - budowę hali sportowej przy I Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi,
 - budowę „Orlika” lekkoatletycznego przy ul. Piwnika Ponurego – Zespół Szkół nr 5 Mistrzostwa Sportowego,
 - zagospodarowanie terenu przyszkolnego przy Szkole Podstawowej nr 4 m.in. bieżnia 3-torowa, bieżnia do skoku w dal wraz z zeskokiem i piaskownicą, boisko do pchnięcia kulą,
 - budowę bieżni tartanowej wraz rozbiegiem do skoku w dal i piaskownicą – Zespół Szkół nr 24,
 - budowę siłowni plenerowej przy Szkole Podstawowej nr 63.
- w trakcie realizacji pozostają inwestycje:
 - modernizacja boiska wielofunkcyjnego przy I LO,
 - kreatywne podwórko przy Szkole Podstawowej nr 46 (Program BBO) m.in. bieżnia 3-torowa, bieżnia do skoku w dal wraz z zeskokiem i piaskownicą, boisko do pchnięcia kulą,
 - ogród społeczny ze ścieżką sensoryczną przy Szkole Podstawowej nr 56 (Program BBO),
 - budowa skateparku, modernizacja trybun przy ul. Piwnika Ponurego – Zespół Szkół nr 5 Mistrzostwa Sportowego.

Ważnym elementem na rzecz poprawy warunków kształcenia były przedsięwzięcia realizowane ze wsparciem środków unijnych, dotyczące:

- szkolnictwa zawodowego:

- modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Mechanicznych nr 1 i nr 2, Zespole Szkół Drzewnych,
- rozbudowa i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Budowlanych, Zespole Szkół Elektronicznych,
- modernizacja i wyposażenie warsztatów kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Gastronomicznych,
- modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Handlowych, Zespole Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych oraz w Zespole Szkół Samochodowych,
- „Akcja Kwalifikacja 2”,
- „Dzisiaj staż jutro praca”.
- pozostałych placówek oświatowych:
 - „Akademia Przedszkolaka 3” – adaptacja i doposażenie placówek przedszkolnych w Szkole Podstawowej nr 27 i Szkole Podstawowej nr 57 – utworzenie 101 nowych miejsc przedszkolnych, zajęcia dodatkowe oraz szkolenia nauczycieli,
 - „Edu(R)ewolucja” – udział 25 szkół podstawowych, 3 216 uczniów oraz 341 nauczycieli, zajęcia z matematyki, programowania i robotyki, języka angielskiego, zajęcia specjalistyczne, dydaktyczno-wyrównawcze dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz zajęcia oparte na metodzie eksperymentu przyrodniczego, doradztwo edukacyjno-zawodowe (utworzenie w 24 szkołach Punktów Informacji i Kariery), szkolenia i studia podyplomowe dla nauczycieli, doposażenie pracowni przedmiotowych (matematyczne, językowe, informatyczne, przyrodnicze), modernizacja sieci komputerowej LAN w 21 szkołach,
 - „Zdalna Szkoła” – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego – zakup 39 laptopów dla 14 szkół,
 - „Zdalna Szkoła+” – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej – zakup 53 laptopów dla 12 szkół.
- zarządzania energią w szkołach:
 - „Energy&School” – projekt zarządzania energią w szkołach,
 - budowa mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych,
 - budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej.

Ponadto z budżetu państwa dofinansowano program „Za życiem” – na realizację zadań w zakresie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka poprzez dodatkowe zajęcia z terapeutami, fizjoterapeutami, psychologami, pedagogami, logopedami i innymi specjalistami w zależności od potrzeb dziecka.

Szczególną rolę w systemie wychowawczym odgrywają działania na rzecz aktywności samorządów uczniowskich i wychowania w duchu tolerancji i demokracji, poszanowania wartości społeczeństwa obywatelskiego:

- **Bydgoski Projekt Miejski „Szkoła Otwarta i Tolerancyjna (SOiT)”** – głównym jego celem jest podjęcie działań przez bydgoskie szkoły, promujących postawę tolerancji i otwartości na ludzi, bez względu na rasę, pochodzenie, wygląd, poglądy, wyznanie oraz status społeczny i materialny. W projekcie tym w poprzednich latach aktywnie uczestniczyło rocznie około 8 000 uczniów z ponad 60 szkół i placówek oświatowych z Bydgoszczy. Pandemia spowodowała, że aktywność w ramach SOiT przeniosła się do przestrzeni internetowej na stronę www.otwarta.bydgoszcz.pl. Powstał projekt Bank Kultury SOiT. W jego ramach organizowano konkursy, powstało ponad 20 prezentacji multimedialnych, tyleż rekomendacji kulturalnych, kilka rankingów i filmów m.in.: Wspólny Gmach, Tarcza SHIELD, trzy panele dyskusyjne, trzy odcinki Miejskiej Otwartej Szkoły Tolerancji MOST, trzy odcinki Baśniowej Krainy dla młodszych dzieci oraz dokumenty Maska i Twarz oraz Sin Mundus Creatus Est. Łącznie nagrano

15 filmów o czasie emisji 6 godzin zegarowych. W Banku Kultury przedstawiane są największe dokonania ludzi z wszystkich krajów (z uwzględnieniem parytetów kontynentalnych, rasowych, religijnych).

Warto zaznaczyć, że w ramach projektu SOiT działa komórka uczniowska SQLARIS zajmująca się współorganizacją, przygotowaniem i przeprowadzaniem poszczególnych akcji. Jej rolą jest też inicjatywa projektowa, konferansjerka, obsługa personalna i techniczna wszystkich eventów oraz przygotowanie materiałów edukacyjnych. W skład SQLARIS wchodzi wyróżniający się uczniowie z różnego typu bydgoskich szkół (około 40 osób rocznie).

- **Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy** – w jej skład wchodzi 31 uczniów z bydgoskich szkół średnich, a do zadań rady należy upowszechnianie idei samorządności wśród młodzieży, zapewnienie aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym, reprezentowanie interesów młodzieży wobec organów samorządu terytorialnego, samorządów uczniowskich oraz władz oświatowych, aktywizacja samorządów uczniowskich oraz działanie na rzecz integracji i współpracy środowisk młodzieżowych. Rada koordynuje funkcjonowanie młodzieżowego radia internetowego OMG Radio oraz projektu „Laboratorium demokracji”, a także udziela wsparcia dla przedsięwzięć organizowanych przez samorządy uczniowskie lub przedsięwzięciom akademickim, których odbiorcami są uczniowie szkół.

Wśród innych przedsięwzięć kształtujących postawy obywatelskie wymienić można działania w zakresie edukacji kulturalnej prowadzone w ramach statutowej działalności przez młodzieżowe domy kultury i Pałac Młodzieży oraz przez szkolne koła zainteresowań.

Ważnym zadaniem Strategii była realizacja Miejskiego Programu Wspierania Ucznia Zdolnego „**Zdolni znad Brdy**”. Zagrożenie pandemią wpłynęło na ograniczenie realizacji programu. Zrezygnowano m.in. z Grantów Rozwoju Zdolności, Grantów Fabryki Szans, udziału w kołach naukowych prowadzonych przez bydgoskie uczelnie, obozu naukowego dla uzdolnionej młodzieży, zajęć w laboratoriach szkół wyższych. W 2020 r. odbyły się warsztaty, wykłady i konferencje dla uczniów zdolnych, z których łącznie skorzystało ok. 740 uczniów z bydgoskich szkół. Odbył się cykl konferencji naukowych online prowadzonych przez laureatów i finalistów konkursów i olimpiad przedmiotowych oraz przez nauczycieli, wykładowców - pasjonatów pn. *Forum Olimpijczyków - Laboratorium Zdolności* (łącznie dla 460 uczniów); odbyły się warsztaty wsparcia psychologicznego dla uczniów zdolnych; dwa warsztaty z cyklu *Poradnia Rozwoju Zdolności* (łącznie dla 280 uczniów); zorganizowane zostały konferencje i warsztaty z cyklu: *Niezwykły umysł a funkcjonowanie w rodzinie* dla rodziców uczniów, a także warsztaty metodyczne dla nauczycieli uczniów zdolnych z cyklu *Instrumenty aktywności ucznia zdolnego*. Przyznane zostały nagrody dla uczniów oraz ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach przedmiotowych w roku szkolnym 2019/2020 – otrzymało je 78 uczniów i 61 nauczycieli.

Celom wychowawczym i edukacyjnym służyło wspieranie inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych szkół poprzez **Bydgoskie Granty Oświatowe** oraz inne projekty i przedsięwzięcia. Bydgoskie Granty Oświatowe są przyznawane szkołom i placówkom oświatowym prowadzonym przez Miasto Bydgoszcz na realizację adresowanych do dzieci i młodzieży projektów edukacyjnych oraz animacyjnych, które mają charakter naukowy, artystyczny, rekreacyjny i integracyjny. Stanowią formę wsparcia finansowego dla inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych wyróżniających się innowacyjnością, nowatorstwem i oryginalnością. Zrealizowano 71 projektów w ramach, których placówki zorganizowały różnorodne przedsięwzięcia w zakresie nauki, kultury i sztuki, integracji środowiskowej i rekreacji. Przeprowadzono konkursy i olimpiady przedmiotowe, warsztaty specjalistyczne, turnieje, imprezy mające wymiar integracyjny od poziomu szkoły do przedsięwzięć o zasięgu miejskim, regionalnym, ogólnokrajowym i międzynarodowym. Dofinansowano działalność zespołów artystycznych wokalnych, tanecznych, instrumentalnych, przeglądów promujących aktywność i twórcze osiągnięcia dzieci i młodzieży, przeprowadzono autorskie programy zajęć z dziećmi i młodzieżą.

Realizowano projekt pt. **Akademia Chóralna** prowadzony przez Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego. Jego celem jest upowszechnienie śpiewu zespołowego wśród dzieci i młodzieży szkolnej jako elementu edukacji muzycznej. W 2020 r. w projekcie uczestniczyło 13 chórów bydgoskich. Ze względu na zawieszenie w szkołach zajęć stacjonarnych, organizacja w 2020 r. w zakresie działalności projektu została znacznie zmieniona i ograniczona. Próby i zajęcia odbywały się w systemie zdalnym (w większości chórów online), dyrygenci przygotowywali zajęcia w głosach, nagrywali akompaniamenty, montowali przesłane przez chórzystów filmiki, itp.

Jednostką, której celem jest podnoszenie jakości kształcenia jest **Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli**, który opracował programy szkoleń dla nauczycieli/wychowawców, organizował konferencje, warsztaty, w tym z zakresu współpracy z rodzicami i motywowania ich do działania. Placówka zorganizowała kilkadziesiąt sieci współpracy dla nauczycieli i dyrektorów, w tym zorganizowano sieci współpracy szkół w zakresie wykorzystania TIK w edukacji:

- TIK „Aktywna Tablica” – dla szkół, które realizują program rządowy Aktywna Tablica,
- TIK 50+,
- sieć online na platformie Moodle (matematyka).

Oferta MOEN obejmowała uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach, korzystania z programów dotyczących TIK (technologie informacyjno-komunikacyjne) i zdalnej nauki np.:

- „Latarnicy 2020.pl” – bezpłatne szkolenia z zakresu kompetencji cyfrowych,
- Akademia Cyfrowego Edukatora – program stworzony przy współpracy Microsoft i Edunews.pl, podczas którego nauczyciele, dyrektorzy szkół i szkolni administratorzy IT mogli poszerzyć swoje kompetencje związane z cyfrową edukacją,
- Konferencja Microsoft EduDay dotycząca wpływu edukacji zdalnej na rozwój szkół,
- szkolenia przygotowane przez firmę Atos w zakresie wsparcia tej firmy dla oświaty w okresie nauczania zdalnego,
- udział w programie Microsoft Innovative Educator Expert w roku szkolnym 2020/2021,
- materiały „Zdalna nauka z Microsoft” – W jaki sposób realizować kształcenie online? – materiały udostępnione przez Microsoft.

Bydgoszcz atrakcyjna dla młodych ludzi

Działania w tym obszarze mają zachęcić ludzi młodych do pozostania w Bydgoszczy i związania z nią swojej przyszłości. Służy temu wspieranie rozwoju bydgoskich uczelni akademickich w formie **dotacji, przyznawania nagród i stypendiów naukowych, nagród Prezydenta Miasta dla naukowców, którzy zostali nominowani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na profesora zwyczajnego, Nagród Prezydenta Miasta Bydgoszczy za pracę inżynierską, licencjacką, magisterską lub doktorską związaną z Bydgoszczą.**

W 2020 r. przyznano jednorazową nagrodę naukową Prezydenta Miasta dla wykładowcy Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego za wybitne osiągnięcia naukowe, dwa stypendia dla wybitnych młodych naukowców z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego i Collegium Medicum UMK oraz dwa stypendia dla wyróżniających się studentów z Akademii Muzycznej i Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego.

Na wyróżnienie zasługuje funkcjonowanie bydgoskiego radia internetowego prowadzonego przez młodzież- **OMG Radio Bydgoszcz**. Rok 2020 był rokiem pandemii, przejścia w tryb zdalny, hybrydowy oraz rokiem dostosowania się do obowiązujących obostrzeń. Radio OMG bardzo szybko przeniosło swoją działalność w tryb online, realizując specjalne audycje wspierające uczniów nauczycieli, seniorów, medyków. Mimo pandemii przeprowadzono konkurs na nowych prowadzących audycje. Dzięki temu do Radia dołączyło 20 osób – są to zarówno redaktorzy, jak i realizatorzy dźwięku. W 2020 r. dokonano kilku istotnych zmian

w emisji Radia. Prowadzono intensywne prace nad zwiększeniem dostępności do Radia, aby ułatwić słuchaczom dostęp do rozgłośni, wprowadzono udogodnienia na stronie internetowej.

Ponadto pomimo pandemii w ograniczonym zakresie był realizowany **program edukacji regionalnej, krajoznawstwa i turystyki oraz popularyzacja wiedzy o Bydgoszczy i jej mieszkańcach** wśród dzieci i młodzieży, w tym: rajd pieszy „Szlak stu z nieba” na terenie Wiedeckiego Parku Krajobrazowego, VI edycja gry terenowej Extreme Geocaching Trial na terenie Myślęcinka, konkurs fotograficzny pt. „Kujawsko-pomorskie jakiego nie znacie”, program edukacji patriotycznej oraz opracowanie i realizacja harmonogramu obchodów uroczystości o charakterze historyczno-patriotycznym, szczególnie obejmującą organizację wydarzeń związanych z rocznicą odzyskania Niepodległości, w tym: Debata Patriotyczna „Bohater czyli kto” z udziałem przedstawicieli środowiska akademickiego, warsztaty historyczne, spektakl teatralny (online), którego głównym celem było upamiętnienie ofiar II wojny światowej, konkursy o tematyce niepodległościowej, itp.

Sprawne i efektywne zarządzanie oświatą

Wśród przedsięwzięć służących poprawie efektywności wykorzystania posiadanego potencjału wymienić należy racjonalizację wydatków na oświatę poprzez centralizację wybranych zakupów i usług. W celu optymalizacji kosztów Miasto Bydgoszcz dokonywało zakupu energii elektrycznej, gazu w ramach Bydgoskiej Grupy Zakupowej. W zakresie zarządzania energią realizowano trzy projekty finansowane z UE – *Energy & School, Budowa mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych, Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej.*

Kontynuowano rozbudowę serwisu informatycznego dla szkół w zakresie obsługi Internetu i systemu OPIUM. W celu usprawnienia komunikacji pomiędzy Wydziałem Edukacji i Sportu, a placówkami oświatowymi w OPIUM dodano nową zakładkę pn. *Kryzys*, w której zamieszczane są wszystkie informacje, w tym aktualne przepisy dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania Covid-19. Dzięki temu wszystkie informacje związane z pandemią są łatwo dostępne w jednym miejscu.

W związku z zapobieganiem i przeciwdziałaniem epidemii Covid-19 konieczne było zorganizowanie pracy placówek oświatowych w reżimie sanitarnym. Miasto zakupiło niezbędne środki ochrony osobistej indywidualnej dla pracowników szkół i innych placówek oświatowych (maseczki ochronne, rękawice jednorazowe, płyny do dezynfekcji rąk, termometry bezdotykowe, pojemniki z dozownikiem na płyny).

2030)STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia.

II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców.

Aktywność społeczna

Otwarci i zaangażowani mieszkańcy stanowią istotny potencjał dla rozwoju Bydgoszczy. Miasto dąży do rozwijania swojej współpracy z organizacjami pozarządowymi, ruchami obywatelskimi oraz grupami formalnymi i nieformalnymi działającymi w mieście. W 2020 r. Bydgoszcz współpracowała z organizacjami pozarządowymi w wielu obszarach życia – kultury, sportu, opieki społecznej oraz profilaktyki i zwalczania uzależnień, a także w zakresie zadań oświatowo-wychowawczych i edukacji prawnej mieszkańców.

Na przestrzeni lat liczba organizacji pozarządowych w mieście przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Organizacje pozarządowe, z tego:	1 191	1 083	1 144	1 170
Stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym	655	615	626	622
Stowarzyszenia zwykłe wpisane do ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy	38	83	101	110
Fundacje	255	274	305	327
Oddziały stowarzyszeń bez osobowości prawnej	110	111	112	111

W 2020 r. stowarzyszenia zwykłe wpisane do ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy stanowiły 9% organizacji działających na terenie miasta. Ich liczba systematycznie wzrasta.

Spośród ogółu organizacji pozarządowych działających w 2020 r. 81% stanowiły organizacje zarejestrowane od co najmniej 3 lat. Odsetek ten zwiększył się o prawie 2 p. proc. w odniesieniu do poprzedniego roku.

Organizacje pożytku publicznego mają możliwość otrzymywania 1% podatku od osób fizycznych. Za rok 2019 swój 1% przekazało 138 584 podatników, w tym do bydgoskich OPP 19 305. Udział podatników, którzy przekazali 1% podatku wyniósł 66,4%, co oznacza wzrost o prawie 1 p. proc. w porównaniu z 2018 r., zmalał natomiast udział osób, które przekazały 1% do bydgoskich OPP o 1,3 p. proc.

W 2020 r. organizacje społeczne i inicjatywy nieformalne skupiające swoje działania wokół różnorodnych dziedzin rozwoju miasta i regionu, powołały **Bydgoską Federację Ruchów Miejskich**. Członkowie - założyciele to: Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Piesznych w Bydgoszczy, Stowarzyszenie MODrzew - Monitoring Obywatelski Drzew, Stowarzyszenie Bydgoski Alarm Smogowy - Czyste Powietrze Powiedz TAK, Stowarzyszenie Obywatel Działą, Stowarzyszenie Samorządna Bydgoszcz, Stowarzyszenie Architektów Polskich - Oddział Bydgoszcz.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizowana jest w oparciu o corocznie przyjmowany **Program współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego**. Program określa m.in. cele, zasady, formy oraz zakres współpracy samorządu Miasta z organizacjami pozarządowymi, a także priorytety zadań publicznych, których realizacja związana będzie z udzielaniem pomocy publicznej. Główny cel Programu to umacnianie partnerskiej współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi w prowadzeniu działań zmierzających do rozwoju miasta i poprawy jakości życia mieszkańców. Podstawową formą wspierania organizacji pozarządowych przez samorząd terytorialny na szczeblu lokalnym jest **zlecenie realizacji zadań publicznych w otwartych konkursach ofert** po-

przez powierzenie wykonania zadania (jego całkowite finansowanie) lub wspieranie wykonywania zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji. Ponadto, na wniosek organizacji pozarządowej lub podmiotu wymienionego w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, samorząd może zlecić organizacji pozarządowej realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym z pominięciem otwartego konkursu ofert **w ramach tzw. małego grantu**. W takim przypadku wysokość dofinansowania lub finansowania zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym przekazana przez samorząd w formie dotacji nie może przekroczyć kwoty 10 000 zł, a zadanie to musi być realizowane przez okres nie dłuższy niż 90 dni.

W 2020 r. przeprowadzono konkursy ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, jak i przyznano dotacje w trybie pozakonkursowym (tzw. „małe granty”) m.in. w obszarach:

- **pomoc społeczna** w zakresie m.in.: dożywiania podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w formie posiłków jednodaniowych, zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych w formie ogrzewalni, świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla mieszkańców Bydgoszczy. W sumie w 2020 r. ogłoszono 17 otwartych konkursów ofert przyznając dotacje w łącznej wysokości 9 064 260 zł,
- **edukacja** – w 2020 r. ogłoszono jeden otwarty konkurs ofert na wspieranie zadań oświatowo-wychowawczych wychowania pozaszkolnego przyznając dotację w łącznej wysokości 290 300 zł,
- **kultura fizyczna i sport** – w sumie w 2020 r. ogłoszono 24 otwarte konkursy ofert przyznając na 103 zadania publiczne dotacje w łącznej wysokości 14 914 940 zł,
- **kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** m.in. na realizację projektów z zakresu edukacji i animacji kulturalnej; popularyzację tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy; realizację projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych. W 2020 r. w tym obszarze działalności pożytku publicznego ogłoszono łącznie 6 otwartych konkursów oraz przyznano dwie dotacje w formie tzw. małych grantów. Łącznie dofinansowanie ze środków budżetu miasta Bydgoszczy otrzymało 55 zadań publicznych, całkowita wysokość wsparcia wyniosła 1 692 000 zł,
- **bezpieczeństwo publiczne** m.in. w zakresie działalności na rzecz ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa wodnego dla Bydgoszczy w 2020 r. przyznając dwie dotacje na łączną kwotę 65 444 zł,
- **polityka społeczna, ochrona i promocja zdrowia oraz wsparcie osób niepełnosprawnych** m.in.: z zakresu rehabilitacji społecznej oraz integracji osób niepełnosprawnych oraz wsparcia organizacji pozarządowych (m.in. dofinansowanie tzw. „wkładu własnego” oraz prowadzenie punktu informacyjnego w Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu). W ramach wymienionych zadań przekazano dotacje na łączną kwotę: 197 370 zł (na zadania w zakresie ochrony zdrowia) oraz 209 119 zł (na zadania dot. wsparcia organizacji pozarządowych),
- **poradnictwo obywatelskie** – przyznano dotację na prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub/i nieodpłatnym poradnictwem obywatelskim obejmującym nieodpłatną mediację oraz edukacji prawnej przyznając dotację w łącznej wysokości: 448 140 zł.

Z uwagi na zagrożenie epidemiczne w 2020 roku nie przyznano dotacji w ramach planowanych naborów ofert (zarówno konkursowych, jak i w trybie pozakonkursowym, tj. tzw. „małych grantów”) na realizację zadań w zakresie m.in.: wspierania działalności na rzecz turystyki i krajoznawstwa, polityki senioralnej oraz wsparcia inicjatyw początkujących organizacji pozarządowych (tzw. „Grant na start”).

W sumie w 2020 r. Miasto Bydgoszcz na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego przeznaczyło kwotę w wysokości: 29 494 559 zł, w tym: 27 651 784 zł – w trybie otwartych konkursów ofert oraz w trybie pozakonkursowym (tzw. „małych grantów”), 1 652 142 zł – w ramach „inicjatywy lokalnej” (na realizację Programu 25/75) oraz

190 633 zł na utrzymanie obiektów sportowych (na podstawie uchwały Nr XXIV/473/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie ustalenia trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu ich rozliczania oraz kontroli wykonywania zleconych zadań w zakresie rozwoju sportu przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych).

Zestawienie dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego z budżetu Miasta Bydgoszczy w latach 2018-2020 (w zł).

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Wydatki ogółem	25 387 165	33 096 099	29 494 559
Pomoc społeczna	3 661 005	4 590 250	9 064 260
Ochrona i promocja zdrowia, w tym:	1 143 262	843 260	967 531
promocja zdrowia	224 202	228 840	197 370
profilaktyka uzależnień - przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii	918 660	614 420	770 161
Edukacyjna opieka wychowawcza	290 300	290 300	290 300
Turystyka	81 403	81 465	–
Kultura fizyczna i sport*	16 822 180	19 147 289	15 105 623
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 039 274	2 548 100	1 692 000
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	45 000	50 000	65 444
Wymiar sprawiedliwości	422 343	438 075	448 140
Polityka społeczna	111 496	239 735	209 119
Inicjatywa lokalna	771 302	4 867 625	1 652 142
Liczba organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne zlecone lub współfinansowane przez Miasto Bydgoszcz	223	218	130

*W tym kwota na utrzymanie obiektów sportowych.

W rozwijaniu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi znaczną rolę, jako „inkubator” rozmaitych inicjatyw, odgrywa **Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu** „BCOPW Gdańska 5” – co jest często podkreślane przez przedstawicieli tzw. „trzeciego sektora”. W 2020 r. w BCOPW, pomimo ograniczeń wynikających ze stanu pandemii, odbyło się w sumie 637 oficjalnych wydarzeń (średnio ok. 53 wydarzenia w miesiącu), w których uczestniczyło łącznie 9 265 osób. Do dnia 31 grudnia 2020 r. podpisano 243 umowy współpracy z organizacjami pozarządowymi dot. różnych form korzystania z przestrzeni oraz zasobów BCOPW Gdańska 5.

Miasto aktywnie wspierało organizacje pozarządowe także poprzez działania o charakterze informacyjnym (zarówno na stronie internetowej, jak i w mediach społecznościowych), działania o charakterze organizacyjnym (pomoc merytoryczna i wsparcie sprzętowe podczas realizacji wydarzeń, w tym udostępnianie sal), działania o charakterze szkoleniowym i doradczym. Ponadto organizacje pozarządowe mogły skorzystać z bezpłatnej reklamy i poinformować mieszkańców Bydgoszczy o swoich działaniach wykorzystując elektroniczne nośniki reklamy wewnątrz budynku BCOPiW oraz w witrynie od ulicy Gdańskiej.

W Bydgoszczy realizowano również program „**Bydgoski Wolontariat 2017-2020**”, który obejmuje działania zmierzające do szeroko pojętej promocji idei wolontariatu, aktywizowania społeczeństwa do pracy w wolontariacie, wymiany dobrych praktyk oraz integracji między partnerami Programu.

Rozwój wolontariatu na terenie miasta realizowano poprzez **Silę Wolontariuszy Miejskich Bydgoszcz** – grupę wolontariuszy działających przy Urzędzie Miasta Bydgoszczy składająca się z uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Młodzi ludzie angażują się w obsługę imprez miejskich: sportowych, kulturalnych, rozrywkowych i innych, współorganizują eventy charytatywne, akcje społeczne, szkolą się i zdobywają pierwsze doświadczenia zawodowe, współpracują z organizacjami pozarządowymi. W związku z podejmowanymi aktywnościami wolontariusze miejscy otrzymują przydatne w poszukiwaniu pracy certyfikaty.

Dla osób, które bezinteresownie poświęcają swój czas dla innych, pomagając m.in. w domach dziecka, hospicjach, domach pomocy społecznej, schroniskach dla zwierząt zorganizowano **konkurs „Bydgoski Wolontariusz 2020 roku”**. Konkurs odbywa się od 2003 r. i ma na celu popularyzację pozytywnych postaw i działań oraz obejmuje cztery kategorie, w których w 2020 r. zostali nagrodzeni:

- wolontariat dziecięcy (do 14. roku życia) – Dorota Grudziecka,
- wolontariat młodzieżowy (od 15. do 25. roku życia) – Kamila Błajda,
- wolontariat dorosły (osoby, które ukończyły 25. rok życia) – Adam Jaworski,
- opiekun wolontariatu – Bożena Sałacińska.

W 2020 r. konkurs został poszerzony o nową kategorię: wolontariat w zakresie przeciwdziałania skutkom Covid-19 – nagrodzona Dominika Duszyńska. Dodatkowo w tym roku kapituła postanowiła wyjątkowo wynagrodzić wszystkich wolontariuszy z kategorii wolontariat dziecięcy oraz najmłodszych Zuchów działających na co dzień w 7 Bydgoskiej Gromadzie Zuchowej „Powsinogi”.

Tygodnik Newsweek wyróżnił bydgoszczankę i bydgoszczanina w konkursie „Społecznik Roku”. Za swoje zaangażowanie podczas pandemii w 2020 roku nagrodzeni zostali Joanna Czerska-Thomas i Kosma Kołodziej.

Dodatkowo w ramach działań związanych z realizacją programu „Bydgoski Wolontariat” w 2020 r. prowadzono prace nad stroną internetową mającą ułatwiać komunikację i organizację wolontariatu. Z końcem roku ruszyła nowa odsłona strony www.bcopw.pl. Na stronie powstała dedykowana zakładka dla wolontariuszy i organizatorów wolontariatu. Znajdziemy w niej wyszukiwarkę ofert dla wolontariuszy, specjalne formularze dla organizacji, które szukają wolontariuszy, niezbędne dokumenty podczas pracy w wolontariacie, informacje na temat wsparcia wolontariatu szkolnego.

Na początku 2020 r. ruszyła II edycja **projektu „Młodzi, zdolni, kompetentni wolontariusze”**. Jest to projekt realizowany przez Miasto współfinansowany ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Kierowany jest do młodych wolontariuszy (w wieku 15-29 lat) mieszkających lub uczących się w Bydgoszczy, którzy chcą rozwinąć swoje kompetencje społeczne, zdobyć wiedzę i doświadczenie z zakresu działania trzeciego sektora. To cykl bezpłatnych szkoleń i warsztatów, wizyt studyjnych, spotkań z specjalistami w danych dziedzinach.

W wyniku pandemii została uruchomiona przez miasto **usługa „Zakupy dla seniora”**, w której pomagało ponad 100 wolontariuszy. Z tej formy pomocy mogły skorzystać osoby w wieku powyżej 60. roku życia oraz osoby z niepełnosprawnościami. Partnerami Programu była firma Media System obsługująca specjalną infolinię, firma Deligoo opracowała dedykowaną dla wolontariuszy aplikację oraz firma Blinkee, która bezpłatnie użycza skutery i hulajnogi elektryczne wolontariuszom. Usługa dostarczenia podstawowych, codziennych produktów i leków była bezpłatna. Koszt zamówionych zakupów, który pokrywał zainteresowany, nie mógł przekroczyć 100 zł.

Działające od 2018 r. Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu jest miejscem spotkań i integracji wolontariuszy, partnerów Programu oraz bydgoskich NGO. Centrum pośredniczy między podmiotami angażującymi wolontariuszy, a samymi wolontariuszami. W 2020 r. organizowało różnego rodzaju

spotkania w formule online m.in. „NGO a biznes. Możliwości współdziałania.”, „Wyzwania covid i kierunki rozwoju wolontariatu”.

Ponadto w 2020 r. BCOPIW oraz Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli zrealizowały przedsięwzięcie **Inkubator Szkolnego Klubu Wolontariusza** – forma kompleksowego wsparcia dla szkół, które chciałyby stworzyć szkolny klub wolontariusza lub rozwinąć go, czy poprawić jego działanie. Celem warsztatów, które odbyły się w formie online, było wsparcie nauczycieli – opiekunów klubów wolontariatu, ale również dyrektorów – w jaki sposób wspierać rozwój wolontariatu na terenie placówki.

Aktywność mieszkańców przejawia się również w organizacji imprez i wydarzeń inicjowanych przez obywateli. Imprezy organizowane w mieście obejmowały m.in.: wydarzenia sportowe, artystyczne i rozrywkowe. Liczbę imprez w ostatnich latach zawiera poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba przedsięwzięć i wydarzeń organizowanych w mieście z inicjatywy obywateli	139	122	111	66

Epidemia Covid-19 ograniczyła liczbę zorganizowanych wydarzeń o ok. 40% w porównaniu z 2019 r.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne.

W Bydgoszczy podejmowane są działania mające na względzie poszanowanie dla różnorodnego i wielokulturowego społeczeństwa oraz zwraca się szczególną uwagę na wdrażanie polityki równego traktowania ze względu na wszystkie przesłanki, w tym m.in.: ze względu na płeć, wiek, stan zdrowia, rasę, narodowość, religię i przekonania polityczne.

W 2019 r. powołano **Bydgoską Radę ds. Równego Traktowania**. Jest ona organem monitorująco-doradczym Prezydenta, a celem jej działania jest przeciwdziałanie wszelkim przejawom nietolerancji. W jej skład wchodzi m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów określonych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w liczbie maksymalnie 10 osób. Rada zajmuje się wszelkimi przejawami dyskryminacji, a w szczególności ze względu na: płeć, wiek, niepełnosprawność, światopogląd, religię, wyznanie, orientację seksualną, narodowość, rasę, pochodzenie etniczne. Do zadań Rady należy m.in. monitorowanie i analizowanie zjawisk dyskryminacji oraz formułowanie rekomendacji, edukowanie oraz promowanie idei i postaw równego traktowania, a także opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miasta Bydgoszczy. Kadencja Rady trwa do 2023 r., a praca w niej ma charakter społeczny. W każdy pierwszy wtorek miesiąca w Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu odbywa się dyżur Bydgoskiej Rady ds. Równego Traktowania, przeznaczony dla mieszkańców zainteresowanych uzyskaniem wsparcia w sytuacjach związanych z naruszeniem zasad równego traktowania, ale także tych, którzy chcą porozmawiać czy zasięgnąć porady.

W 2020 r. Rada ds. Równego Traktowania przedstawiła swoje pozytywne stanowisko w sprawie podpisania przez Miasto Bydgoszcz **Karty Różnorodności** – to międzynarodowa inicjatywa wspierana przez Komisję Europejską, realizowana w wielu krajach Unii Europejskiej. Urząd Miasta Bydgoszczy w styczniu 2021 r. został sygnatariuszem Programu, który polega na wdrażaniu i promowaniu idei równości i różnorodności w miejscu pracy.

W 2020 r. został rozstrzygnięty **konkurs na projekt logo Bydgoskiej Rady ds. Równego Traktowania** oraz rozpoczęto prace nad opracowaniem **Programu na rzecz równego traktowania** – został wyłoniony ekspert, który będzie wsparciem przy tworzeniu tego dokumentu. W ramach prowadzonych działań przygotowana zostanie diagnoza dla naszego miasta, a kolejnym krokiem będzie wypracowanie założeń i kierunków programu.

W Bydgoszczy podejmowano działania mające na celu promowanie postaw tolerancji, otwartości i zapobiegania homofobii. W dniu 16 listopada 2020 r., z okazji ustanowionego przez Zgromadzenie Ogólne ONZ Międzynarodowego Dnia Tolerancji, w mieście odbyło się wiele przedsięwzięć. Prezydent Bydgoszczy, wspólnie z prezydentami miast Unii Metropolii Polskich, podpisał **apel w związku z Międzynarodowym Dniem Tolerancji**. Również Rada ds. Równego Traktowania była inicjatorem licznych wydarzeń zorganizowanych w ramach tych obchodów w Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu. Można było śledzić rozmowę z Piotrem Kiktą – księgarzem, animatorem i właścicielem bydgoskiej księgarni "Skrzynka na bajki" na temat książek dla dzieci o tolerancji, obejrzeć wystawę dotyczącą tolerancji autorstwa Kosmy Kołodzieja pt. "Nie bój się mnie, nie bój się siebie" oraz na oficjalnym koncercie Miasta Bydgoszczy na portalu Youtube ukazał się film promujący tolerancję pt. „Czym dla Ciebie jest tolerancja”. W Bydgoszczy, symbolicznie, tęczowe barwy zyskał Most Uniwersytecki, a rzeźba *Przechodzący przez rzekę* została ubrana w wielobarwną koszulkę.

W tym samym dniu rozpoczął się też IV sezon **Szkoły Otwartej i Tolerancyjnej**. Projekt ten Miasto realizuje od 2017 r., a jego celem jest stworzenie wspólnej platformy działań dla bydgoskiej społeczności uczniowskiej, promujących postawę tolerancji i otwartości na ludzi. Chodzi także o uwrażliwienie młodzieży na zagadnienie tolerancji, akceptacji i wielokulturowości, rozwijanie empatii, przezwyciężanie stereotypów i uprzedzeń, a także promocja wiedzy o mniejszościach etnicznych. Z uwagi na pandemię zmieniono formę realizacji projektu – utworzona została strona internetowa Bank Kultury SOiT, która opierała się na trzech filarach: SOiT TV, SOiT Galeria i SOiT Biblioteka. W każdym z nich regularnie dodawane były materiały, które mogły być wykorzystane w dowolnym celu: do przeprowadzenia dyskusji wychowawczej, do autorefleksji, do poszerzenia własnej wiedzy czy jako rozrywkę. Stronę internetową redagowali uczniowie bydgoskich szkół.

Monitorowane są również statystyki w zakresie przestępczości związanej z brakiem tolerancji, które przedstawiają się następująco.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba wszczętych postępowań w zakresie tzw. przestępstw popełnianych na tle nienawiści, homofobii oraz rasizmu	12	16	10	14
Przestępstwa stwierdzone przez Policję przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	314	375	330	370
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności (%)	85,1	84,0	77,4	75,9
Przestępstwa stwierdzone przez Policję przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności na 1 000 mieszkańców	0,89	1,07	0,95	1,07

Źródło: KMP w Bydgoszczy, GUS

W 2020 r. przeprowadzono m.in. **otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych**, z których sfinansowano:

- „Bydgoska Bajka – dwujęzyczny polsko-ukraiński film” – Slavos - Słowiańska Pracownia Kultury i Dialogu,
- „Animacja – film animowany” – Slavos - Słowiańska Pracownia Kultury i Dialogu,
- „Klub dziecięco-młodzieżowy Malwa dla Ukraińców pracujących w Bydgoszczy” – Stowarzyszenie Pracy Społecznej,
- „II Festiwal Muzyki Ukraińskiej Barwy Muzyki” – Towarzystwo Inicjatyw Kulturalnych,
- „Bydgoszcz - moje miejsce na Świecie - program społeczno-edukacyjnego wsparcia cudzoziemców zamieszkujących Metropolię Bydgoską” – Stowarzyszenie „Kujawsko-Pomorski Dom Ukraiński,
- „Program wsparcia cudzoziemców w zakresie kursów języka polskiego dla cudzoziemców oraz spotkań o charakterze prezentacji z zakresu prawnego i doradztwa zawodowego” – Stowarzyszenie „Kujawsko-Pomorski Dom Ukraiński.

Były to projekty o charakterze międzynarodowym, które koncentrują się na współpracy ze społecznościami miast partnerskich oraz zakładające integrację cudzoziemców zamieszkujących Bydgoszcz.

Bydgoszcz, jako miasto otwarte i tolerancyjne chce stwarzać szansę kolejnym rodzinom polskiego pochodzenia. W 2020 r. Miasto w geście solidarności **wyraziło wolę pomocy dwóm rodzinom z Białorusi**. Zadeklarowano m.in. zagwarantowanie mieszkania w naszym mieście, zapewnienie wsparcia w znalezieniu pracy oraz miejsca w przedszkolu lub szkole. W 2020 r. programem dla osób polskiego pochodzenia przyjeżdżających do Polski z zamiarem osiedlenia się na stałe (Karta Polaka) objęto 44 cudzoziemców, którym wypłacono 390 świadczeń pieniężnych na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżące

utrzymanie w Polsce. Miasto przystąpiło także do tworzenia **specjalnego programu, który będzie oferował coroczną pomoc rodzinom w potrzebie z krajów byłego ZSRR.**

Bydgoszcz była także miejscem pracy dla osób przybyłych z zagranicy. Pracodawcy z Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego w 2020 r. złożyli 15 421 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom na okres 6 miesięcy – obywatelom Republiki Białorusi, Federacji Rosyjskiej, Ukrainy, Mołdawii, Gruzji oraz Armenii. Ponadto w 2020 r. złożono 795 wniosków o wydanie zezwolenia na pracę sezonową, natomiast wydano 200 zezwoleń.

Znaczącym celem podróży dla osób przybywających z zagranicy są również bydgoskie uczelnie. W 2020 r. najwięcej studentów cudzoziemców odnotowała Wyższa Szkoła Gospodarki, na drugim miejscu uplasowało się Collegium Medicum UMK, a na trzecim Uniwersytet Kazimierza Wielkiego.

Istotnym elementem integracji jest również włączenie społeczne osób podlegających wykluczeniu. Jedną z form tego typu działań jest readaptacja społeczno-zawodowa osób niebędących społecznie i ekonomicznie usamodzielnionych, która odbywa się m.in. przez umożliwienie powrotu na rynek pracy. Działania w tym zakresie prowadzi Centrum Integracji Społecznej im. Jacka Kuronia. Przedmiotem działalności Centrum jest:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu,
- nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych,
- nauka planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów poprzez zatrudnienie lub działalność gospodarczą,
- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych prowadzi natomiast Zakład Aktywności Zawodowej w Bydgoszczy, który zatrudnia osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności. Celem tych działań jest również przygotowanie zatrudnionych osób do aktywnego życia w otwartym środowisku na miarę ich indywidualnych możliwości. Zakład Aktywności Zawodowej prowadzi warsztat poligraficzno-introligatorski oraz wykonuje usługi profesjonalnego niszczenia dokumentów.

2030)STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych.

Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze II.

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa /tendencja
Cel II.1. BYDGOSZCZANIE ROZWIJAJĄCY SVOJE TALENTY I WYKORZYSTUJĄCY SVOJE UMIEJĘTNOŚCI					
II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w stosunku do średniej krajowej (Polska=100):				
	– z matematyki	104,4 (2019)	104,4	102,2	tendencja wzrostowa
	– z języka polskiego	98,4 (2019)	98,4	100,0	
– z języka angielskiego	108,5 (2019)	108,5	109,3		
	Średni wynik egzaminu maturalnego pisemnego na poziomie podstawowym w stosunku do średniej krajowej (Polska=100)				
	– z matematyki	101,8 (2018)	101,7	100,0	tendencja wzrostowa
	– z języka polskiego	96,4 (2018)	94,2	96,2	
– z języka angielskiego	102,7 (2018)	102,8	104,2		
	Liczba studentów na 1 000 mieszkańców	88,0 (2018)	81,5	b.d.*	powyżej 90
II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców	Liczba uczestników stałych zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia na 1 000 dzieci i młodzieży w placówkach prowadzonych przez Miasto				
	– zajęcia pozalekcyjne (w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych)	538,3 (2018)	b.d.**	90,4	utrzymanie poziomu
	– zajęcia pozaszkolne (dzieci i młodzież w wieku 3-21 lat)	285,1 (2018)	286,3	253,7	
	Liczba osób przystępujących do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie na 1 000 mieszkańców (z wyłączeniem uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe)	9,2 (2018)	6,2	1,7	tendencja wzrostowa
Liczba słuchaczy studiów podyplomowych na 1 000 mieszkańców	11,1 (2018)	13,8	b.d.*	15	
Cel II.2. OTWARCI I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY					
II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne	Liczba zarejestrowanych NGO na 1 000 mieszkańców	3,1 (2018)	3,3	3,4	5,0
	– w tym zarejestrowanych od co najmniej 3 lat	2,4 (2018)	2,6	2,7	4,5

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa /tendencja
	Udział bydgoskich podatników, którzy przekazali 1% podatku na organizacje pożytku publicznego	65,6% (2019)	65,6%	66,4%	80%
	w tym na organizacje bydgoskie	10,6% (2019)	10,6%	9,3%	20%
II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych	Liczba cudzoziemców zameldowanych na pobyt stały lub czasowy	4 394 (II 2019)	5 097	4 630	tendencja wzrostowa
	Liczba wszczętych postępowań w zakresie tzw. przestępstw popełnionych na tle nienawiści, homofobii oraz rasizmu z art. 119, 256 i 257 kodeksu karnego	16 (2018)	10	14	0

* Dane statystyki publicznej będą dostępne w IV kwartale 2021 r.

** Brak danych za 2019 r. w Systemie Informacji Oświatowej.

OBSZAR III.

**PRZYJAZNE WARUNKI
ŻYCIA**

Bydgoszcz jest ważnym ośrodkiem medycznym o dużym znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, z wyspecjalizowanymi placówkami i kadrą medyczną. W mieście znajduje się publiczna uczelnia medyczna Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera UMK w Toruniu, z ofertą kształcenia prowadzoną na trzech wydziałach: Lekarskim, Farmaceutycznym i Nauk o Zdrowiu. Uczelnia korzysta z bazy dwóch szpitali uniwersyteckich (dla nauczania i prowadzenia badań naukowych przez kadrę uniwersytecką), dla których jest podmiotem tworzącym. Powiększają się możliwości prowadzenia zajęć dydaktycznych i prac badawczych w obiektach stanowiących integralną część Collegium Medicum, czego przykładem są powstające na terenie Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza w Bydgoszczy: nowy budynek Kliniki Psychiatrii, Zespół Sal Operacyjnych z Oddziałem Anestezjologii i Intensywnej Terapii Medycznej, Centralna Sterylizatornia oraz Szpitalny Oddział Ratunkowy.

Niepubliczne szkoły wyższe w Bydgoszczy również oferują kształcenie na kierunkach medycznych i pokrewnych m.in.: pielęgniarstwo (Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa); dietetyka, kosmetologia, zdrowie publiczne (Bydgoska Szkoła Wyższa); pielęgniarstwo, analityka medyczna, fizjoterapia i kosmetologia (Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu); fizjoterapia, dietetyka, fitness i poradnictwo dietetyczne, usługi medyczno-opiekuńcze, pielęgniarstwo (Wyższa Szkoła Gospodarki, na terenie kampusu działa Centrum Dietetyki i Fitness Rewital oraz Akademickie Centrum Medyczne).

W mieście siedzibę mają regionalne oddziały instytucji krajowych zajmujących się opieką zdrowotną m.in.: Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia, Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Wojewódzki Inspektorat Weterynarii, Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz jednostki samorządu zawodowego, m.in.: Bydgoska Izba Lekarska, Pomorsko-Kujawska Okręgowa Izba Aptekarska, Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Izba Lekarsko-Weterynaryjna, Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia Porozumienie Zielonogórskie. W Bydgoszczy funkcjonuje Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego, która realizuje zadania poprzez 18 zespołów ratownictwa medycznego zlokalizowanych w 9 miejscach, na terenie miasta i powiatu bydgoskiego.

Placówki ochrony zdrowia

Bydgoskie szpitale charakteryzują się dużym potencjałem, z szerokim zakresem świadczonych usług i wyspospecjalistyczną kadrą medyczną. Świadczenia medyczne, którymi się wyróżniają zarówno w kraju jak i na świecie, to m.in. przeszczepy szpiku, wątroby, rogówki i wszczepianie sztucznego oka dla osób po nowotworze, trombektomia mechaniczna, leczenie otyłości metodą implantacji, zabiegi wszczepiania implantów ślimakowych i pionowych u dzieci od 1 do 2 roku życia, kompleksowa opieka nad dziećmi chorymi na padaczkę lekooporną, leczenie zaburzeń ruchu u dzieci metodami stereotaksji, operacje neurochirurgiczne wykonywane w oparciu o neuronawigację oraz leczenie nowotworów ośrodkowego układu nerwowego.

W Bydgoszczy funkcjonowało 14 szpitali (bez szpitali dziennych):

- 9 szpitali publicznych, w tym:
 - 5 prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego: Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka, Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy, Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. dr. Emila Warmińskiego, Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. J. Brudzińskiego, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny im. Tadeusza Browicza w Bydgoszczy;
 - 2 prowadzone przez Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy: Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza, Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziela;

- 2 prowadzone przez ministerstwa: Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Bydgoszczy, 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką;
- 5 szpitali prywatnych przedsiębiorców: Centrum Medyczne Gizińscy, Klinika Stomatologii Estetycznej i Chirurgii Alfa-Med, Prywatna Klinika Wident, Szpital św. Łukasza w Bydgoszczy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stadmedica Sp. z o.o.

Usługi świadczyły również następujące prywatne placówki zapewniające opiekę pacjentów po zabiegach: Centrum Medyczne Bieńkowski, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Visco”, Centrum Medyczne "Zachód" Sp. z o.o., Specjalistyczny Ośrodek Okulistyczny „Oculomedica”, NZOZ Endo-Medica Sp. z o.o., OFTALMIKA Klinika Okulistyczna.

W trzech szpitalach bydgoskich: Wojskowym, Uniwersyteckim nr 1 i Uniwersyteckim nr 2 funkcjonują Szpitalne Oddziały Ratunkowe (SOR-y). Dodatkowo w Szpitalu Uniwersyteckim nr 1 utworzono jedno z 14 w kraju Centrów Urazowych.

W Smukale znajduje się sanatorium Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii dla przewlekle chorych.

W szpitalach publicznych pod koniec 2020 r. znajdowało się ponad 3,3 tys. łóżek (6,9% w Szpitalu Miejskim im. dr E. Warmińskiego).

Szpitale publiczne i liczba łóżek w Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2019 ^a		2020	
	łóżka	możliwość dostawienia łóżek	łóżka	możliwość dostawienia łóżek
Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. dr E. Warmińskiego	228	130	228	100
Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza	906	–	906	80
Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. J. Biziela	593 (w tym 80 noworodkowych)	23	593 (w tym 80 noworodkowych)	10
Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii - Szpital	164	141	164	120
Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii - Sanatorium	135		135	
Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka	300	30	300	20
Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. J. Brudzińskiego	152	20	223	20
Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny im. T. Browicza	116	10	116	10
Szpital z Polikliniką Służby Zdrowia MSWiA	127	20	127	20
10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką (MON)	530	200	530	200
RAZEM	3 251	574	3 322	580

a stan w dniu 19 kwietnia 2019 r.

Bydgoskie szpitale świadczą usługi na wysokim poziomie, o czym świadczą liczne wyróżnienia w konkursach i rankingach ogólnopolskich. Liderzy stawiają na kompleksową opiekę, nowoczesne procedury i zapobieganie chorobom, biorąc pod uwagę komfort pacjenta.

Bydgoszcz została wyróżniona w Rankingu Zdrowia Polski Dziennika Gazety Prawnej „jako jedno z najzdrowszych miast” za potencjał miasta (zaplecze medyczne), ocenę stanu zdrowia mieszkańców oraz dostępność do świadczeń zdrowotnych.

Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy od lat jest w czołówce najlepszych szpitali nie tylko w regionie, ale także w Polsce. W XVII edycji rankingu Rzeczpospolitej „Bezpieczny szpital 2020” placówka zajęła drugie miejsce w „złotej setce” szpitali w kraju (pierwsze miejsce w regionie). Natomiast Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. J. Brudzińskiego w Bydgoszczy zajął dziesiąte miejsce w kraju (drugie w regionie). To jeden z europejskich ośrodków, w których wykonuje się operacje wszczepienia implantu słuchowego do pnia mózgu.

Bydgoskie Centrum Onkologii i Wojskowy Szpital Kliniczny zostały nagrodzone w 2020 r. „Diamentami 30-lecia Polskiej Transformacji”. Lecznice wyróżnione zostały m.in. za wysokie standardy i kompetencje.

Do placówek opieki zdrowotnej świadczących usługi specjalistyczne należą m.in.: poradnie przyszpitalne, specjalistyczne przychodnie opieki zdrowotnej, zakłady opiekuńczo-lecznicze (Bydgoski Zakład Opiekuńczo-Leczniczy MSWiA, Szpital Uniwersytecki nr 1, Wielospecjalistyczny Ośrodek Zdrowia GRYF-MED Sp. o.o., Centrum Opieki Leczniczej ATMA Mateusz Mularski Sp. J., PALLMED Sp. z o.o.), zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze (Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Bydgoszczy, Wielospecjalistyczny Ośrodek Zdrowia GRYF-MED Sp. z o.o.), hospicja stacjonarne (Hospicjum im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki) oraz oddziały medycyny paliatywnej (Szpital Uniwersytecki nr 1, PALLMED Sp. z o.o.). Sieć placówek specjalistycznych posiadających kontrakty z NFZ uzupełniają liczne prywatne praktyki.

Zakłady/oddziały opieki długoterminowej w Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Opiekuńczo-lecznicze	5	5	5	5
Pielęgnacyjno-opiekuńcze	3	3	2	2
Hospicja stacjonarne	1	1	1	1
Oddziały opieki paliatywnej	2	2	2	2

Źródło: Kujawsko-Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego, K-P Urząd Wojewódzki

W 2020 r. zostało otwarte **Centrum Rehabilitacji przy Wielospecjalistycznym Szpitalu Miejskim**. Budynek liczy 3 kondygnacje naziemne i podpiwniczenie. Na 1,5 tys. m² zlokalizowano Zakład Fizjoterapii, Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej oraz Oddział Rehabilitacji Neurologicznej. Jednocześnie w Centrum będzie można przyjąć nawet 100 pacjentów. Powstała też nowa pracownia hemodynamiki, która ułatwi dostęp do leczenia osobom z chorobami serca i naczyń krwionośnych. Centrum pozwoli objąć specjalistycznymi usługami zdrowotnymi pacjentów – dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego oraz dorosłych leczonych z powodu powikłań urazów i wypadków.

Natomiast wśród planów rozwojowych bydgoskich szpitali i placówek specjalistycznych należy wskazać:

- Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii przygotowuje się do nowej inwestycji – **rozbudowy kompleksu budynków przy ul. Seminaryjnej**. Zadanie obejmować będzie przebudowę i nadbudowę istniejącego budynku C o jedną kondygnację, dobudowę bloku E oraz podjazdu dla karetek (F), docieplenie budynków B i C. Ponadto zostanie zamontowana instalacja fotowoltaiczna na dachu budynku B, w placówce zamontowane zostaną pompy ciepła wraz z instalacjami towarzyszącymi, a kotłownia funkcjonująca w budynku A przejdzie remont. W 2020 r. ogłoszono przetarg i podpisano umowę z wykonawcą.
- Pod koniec 2020 r. wszczęto postępowanie na wykonanie kompletnej dokumentacji technicznej na **potrzeby budowy nowego obiektu Centrum Zdrowia Psychicznego** przy ulicy J. Sułkowskiego 58 A. Projektowane Centrum będzie pełnić funkcję budynku opieki zdrowotnej. Oczekuje się, że w projekcie zostaną

- zawarte rozwiązania techniczne sprzyjające ekologii, czyli panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła, energooszczędne źródła światła czy armatura łazienkowa ograniczająca zużycie wody.
- Centrum Onkologii w ramach Krajowego Planu Odbudowy, planuje **rozbudowę budynku głównego szpitala**, w wyniku której powstaną nowoczesne: Dział Sal Operacyjnych, Dział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Zakład Patologii Nowotworów i Patomorfologii, Zakład Diagnostyki Obrazowej i Radiologii Interwencyjnej, Zakład Endoskopii, Apteka Szpitalna oraz Dział Centralnej Sterylizacji. Natomiast w nowo wybudowanym obiekcie ma powstać Centrum Innowacyjnych Terapii Onkologicznych.
 - Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Bizuela **zakłada budowę nowego budynku szpitala z lądowiskiem dla śmigłowców**, przebudowę części istniejącego budynku oraz modernizację i adaptację części istniejącego budynku w celu połączenia z projektowaną rozbudową. W nowym budynku umiejscowione zostaną: Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Blok Operacyjny, Dział Sterylizacji i Dezynfekcji, Klinika Hematologii i Chorób Rozrostowych Układu Krwiotwórczego, Klinika Foniatrii i Audiologii z Oddziałem Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej z Pododdziałem Chirurgii Szczękowej, Oddział Kliniczny Rehabilitacji.

Według Narodowego Testu Zdrowia Polaków serwisu Medonet wraz ze wzrostem wielkości miejsca zamieszkania Indeks Zdrowia jest wyższy (przestrzeganie zaleceń profilaktycznych, dbanie o zdrowie). Dla miast od 200 do 499 tys. mieszkańców wynosi on 63,2%.

Wśród głównych przyczyn przedwczesnych zgonów bydgoszczanek i bydgoszczan najczęstsze były choroby układu krążenia i nowotwory. Ubiegły rok był jednak szczególny ze względu na pandemię koronawirusa, która będzie miała wpływ na sytuację zdrowotną mieszkańców w kolejnych latach.

W 2020 roku na Covid-19:

- zachorowało **15,7** tys. mieszkańców,
- zmarło **260** osób.

W 2020 r. Miasto Bydgoszcz i Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy prowadziło **akcję „Wspieramy bydgoskie szpitale”**. Zebrane pieniądze zostały wykorzystane przez szpitale na zakup niezbędnego sprzętu i materiałów do walki z pandemią m.in.: maseczek, fartuchów, rękawic, gogli, kombinezonów ochronnych. Pandemia koronawirusa dobitnie wskazała na niedostateczną liczbę lekarzy i pielęgniarek, niezbędnych do skutecznej walki z chorobą. W tym trudnym czasie, uwidocznilo się jak ważne jest tworzenie i rozwój kierunków medycznych w Bydgoszczy.

Wydatki budżetu Miasta na zadania własne w zakresie ochrony zdrowia dotyczyły głównie działalności Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego oraz związane były z realizacją programów polityki zdrowotnej.

Miasto w 2020 r. proponowało mieszkańcom w różnym wieku udział w kilku **„Programach polityki zdrowotnej”**:

- **„Wcześniak w domu”**, którego celem była poprawa opieki zdrowotnej nad matką, noworodkiem i małym dzieckiem. Objęto nim 146 dzieci urodzonych przed 37/38 tygodniem ciąży oraz dzieci urodzonych o czasie, ale z niską wagą urodzeniową. Udzielono indywidualnych porad, tj. porad lekarskich, jak również porad rehabilitacyjnych, pielęgniarskich i laktacyjnych. Zorganizowano 8 wykładów, które prowadzili lekarze neonatolodzy, pielęgniarki, położne, Międzynarodowy Konsultant Laktacyjny oraz rehabilitant.
- **„Program szczepień przeciw grypie dla mieszkańców miasta Bydgoszczy na lata 2018-2020”**, z którego w 2020 r. skorzystało 1 173 seniorów. Program przeznaczony był dla osób po 65. roku życia. Realizacja programu polegała na przeprowadzeniu badań kwalifikacyjnych połączonych z edukacją pacjenta i wykonaniu szczepień.

- We współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz w podziale kosztów 50/50 realizowano:
 - „**Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w Województwie Kujawsko-Pomorskim**”, z którego łącznie skorzystało 400 osób. Miasto sfinansowało szczepienia dla 200 osób powyżej 65. roku życia. Realizacja programu polegała na przeprowadzeniu badań kwalifikacyjnych połączonych z edukacją pacjenta i wykonaniu szczepień.
 - „**Program wykrywania zakażeń WZW typu B i C w Województwie Kujawsko-Pomorskim**”, z którego łącznie skorzystało 200 osób. Wykryto zakażenie WZW typu B u 2 osób.
- „**Program polityki zdrowotnej z zakresu wsparcia leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego - in vitro dla mieszkańców Miasta Bydgoszczy w latach 2019-2022**” – umożliwi jednorazowe skorzystanie z procedury zapłodnienia pozaustrojowego i metod medycznie wspomaganą reprodukcji tym parom, u których zdiagnozowano niepłodność, a inne możliwości terapeutyczne nie istnieją lub zostały już wykorzystane. Pary, które cierpią na niepłodność otrzymały dofinansowanie zabiegu zapłodnienia in vitro z budżetu miasta w wysokości 5 000 zł. W 2020 r. z programu skorzystało łącznie 75 par.

W celu zapobiegania zaburzeniom psychicznym, a także zapewnieniu osobom z takimi zaburzeniami dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz innych form wsparcia i pomocy, które umożliwią im życie w rodzinie i społeczeństwie realizowano „**Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego do 2022 roku**”. W Programie przyjęto do realizacji następujące zadania:

– **Koordynowanie lokalnego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej**

W 2020 r. uchwałą Nr 32/1388/20 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjęta została „**Sieć Centrów Zdrowia Psychicznego w Województwie Kujawsko-Pomorskim**” jako element Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2020-2022. Na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego, mapa odpowiedzialności terytorialnej obejmuje trzy obszary.

W 2020 r. terapię w **Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 oraz nr 2** objętych było 867 dzieci, terapię w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – 27 dzieci, terapię indywidualną dzieci niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością w wieku od urodzenia do rozpoczęcia nauki w szkole, w ramach rządowego programu „Za życiem” – 160 dzieci. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach obejmowało: zajęcia grupowe, interwencje kryzysowe, terapie logopedyczne oraz podejmowanie działań, których celem było wspieranie rozwoju osobistego dzieci i młodzieży z uwzględnieniem profilaktyki i promocji zdrowego stylu życia, upowszechnianie wiedzy umożliwiającej nabywanie umiejętności i zachowań związanych z podejmowaniem decyzji zgodnych z procesem rozwojowym.

– **Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi**

Niepełnosprawne osoby bezrobotne, w tym z zaburzeniami psychicznymi mogły otrzymać wsparcie w ramach **Poradnictwa Pracy „Wspólna Sprawa**”, którego koordynacją zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy. Poradnictwo obejmuje porady grupowe, szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy *Szukam Pracy* i kurs podstaw obsługi komputera. PUP zachęcał pracodawców do zatrudnienia osób bezrobotnych z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi poprzez promocję środków z PFRON (organizacja staży, szkoleń, czy refundacja kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy). Osoby z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi mogły również skorzystać z samozatrudnienia, przy pomocy środków z PFRON w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W celu zdobycia przez osoby z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi stałego zatrudnienia przez okres co najmniej 6 miesięcy **PUP kierował je do odbycia robót publicznych**. Ponadto PUP promował zatrudnienie osób do 30. roku życia z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

nymi poprzez refundację zainteresowanym pracodawcom części kosztów poniesionych na wynagrodzenie oraz składek ZUS. O refundację ubiegać się mogli pracodawcy, którzy zatrudnili na okres 24 miesięcy w pełnym wymiarze czasu pracy osobę bezrobotną do 30. roku życia.

W 2020 r. 60 niepełnosprawnych osób z uwagi na zaburzenia psychiczne zostało wyłączonych z ewidencji PUP z powodu podjęcia zatrudnienia. Ich udział w ogólnej liczbie wyłączeń w wyniku znalezienia pracy wśród niepełnosprawnych mieszkańców wynosił 25,6%, natomiast wśród ogółu podjęć pracy przez bezrobotnych wynosił 1,4%.

– **Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy**

W 2020 r. odbyło się spotkanie online, w którym udział wzięła część przedstawicieli zespołu ds. opracowania i koordynacji Miejskiego Programu Zdrowia Psychicznego. Celem spotkania było nakreślenie sytuacji zdrowotnej osób (dorosłych, dzieci i młodzieży) przebywających w izolacji oraz wpływu sytuacji stresowych spowodowanych pandemią i wpływu braku kontaktów społecznych na stan psychiczny społeczeństwa. Poruszono również kwestie zwiększonego zapotrzebowania na wsparcie psychologiczne lub psychiatryczne udzielane dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom/opiekunom w związku z przedłużającym się okresem nauki w systemie zdalnym lub hybrydowym.

Należy podkreślić, że Rada Miasta Bydgoszczy wystosowała pismo do Prezesa Rady Ministrów Pana Mateusza Morawieckiego przedstawiając stanowisko w sprawie psychiatrycznej opieki medycznej, dotyczącej zwłaszcza dzieci i młodzieży. Domaga się, aby psychiatria dzieci i młodzieży była wpisana do Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego i potraktowana jako priorytet w działaniach Rządu.

Promowanie zdrowego stylu życia przyczynia się do poprawy stanu zdrowia. Wg Światowej Organizacji Zdrowia współcześnie największymi zagrożeniami zdrowotnymi są: palenie tytoniu, nadużywanie alkoholu, nieodpowiednia dieta (uboga w warzywa i owoce), stres, niedostateczna aktywność fizyczna.

Bydgoszcz działa wielotorowo na rzecz promocji zdrowego stylu życia. Szkoły i placówki oświatowe aktywnie uczestniczyły w programach prozdrowotnych m.in. promowano zdrowe odżywianie, realizowano zajęcia z zakresu gimnastyki korekcyjnej oraz nauki pływania. Wśród innych działań, które zachęcały do aktywności fizycznej dzieci i młodzieży wymienić można: zajęcia sportowe SKS, zajęcia na Orliku, „sportowe zajęcia dodatkowe” (zwiększenie liczby godzin zajęć sportowych w ramach sportu masowego w szkole oraz udział w programach "Umiem pływać", "Lekkoatletyka w szkole", współpraca z klubami sportowymi), „WF poza szkołą” – realizacja zajęć wychowania fizycznego na basenie, lodowisku i innych dostępnych w mieście obiektach sportowych; realizacja programu „Stop zwolnieniom z WF”. Ponadto szkoły realizowały m.in. program „Trzymaj formę” – inicjatywa propagująca zdrowy styl życia poprzez zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną, „Mam kota na punkcie mleka”, którego celem jest kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych już od najmłodszych lat, „Nie pal przy mnie proszę”, „Misje śniadaniowe”, „Kluby śniadaniowe” – uczyć 12 zasad zdrowego odżywiania, „Nauczyciel zdrowo myślący dobrze uczący” – działania na rzecz popularyzacji zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej oraz zainteresowania tematyką zdrowotną dzieci, rodziców i nauczycieli. W 2020 r. działania dot. profilaktyki zdrowia częściowo zawieszono z powodu pandemii.

Ponadto **Bydgoszcz jest pomysłodawcą i organizatorem „Rowerowej Stolicy Polski”**, której celem jest propagowanie aktywnego wypoczynku, promocja turystyki rowerowej, promocja jazdy rowerem, jako alternatywnego środka transportu. Mieszkańcy, jeżdżąc na rowerze w ciągu jednego miesiąca rywalizacji zbierają kilometry dla swojego miasta lub obszaru metropolitalnego. W wyniku konkursu o tytuł **„Ambasadora Mar-ki Aktywnej Bydgoszcz”**, promującego aktywność fizyczną i zdrowy tryb życia, dofinansowano organizację następujących imprez: ENEA Bydgoszcz Triathlon, PKO Bydgoski Festiwal Biegowy, Terenowa Masakra, Ocean Lava Triathlon Polska, Ice Swimming Bydgoszcz Festival i Run Budlex for Woman.

Innym działaniem miasta jest dofinansowywanie spotkań edukacyjnych m.in. „Wspieramy i aktywizujemy osoby z PKU (fenyloketonuria)”, na którym informowano o chorobie fenyloketonurii, pokonywaniu barier życia codziennego osób chorych na fenyloketonurię, promując zdrowy styl życia i odżywiania w kontekście konieczności prowadzenia diety przez chore osoby.

W 2020 r. Miasto pozyskało dofinansowanie na realizację **projektu „reGENERATOR UMB – program prozdrowotny dla pracowników Urzędu Miasta Bydgoszczy”**, którego celem jest wydłużanie aktywności zawodowej pracowników Urzędu Miasta Bydgoszczy (w szczególności osób w wieku powyżej 50. roku życia) poprzez wdrożenie programu działań prozdrowotnych, ukierunkowanego na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy.

2030 STRATEGIA 2.0

**POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE
„BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:**

III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna.

Bydgoszcz posiada bogate tradycje i sukcesy sportowe m.in. w: lekkiej atletyce, kajakarstwie, wioślarstwie, sporcie żużlowym i kolarstwie. Działalność w mieście prowadzą liczne kluby sportowe w wielu dyscyplinach. Istnieje tu rozbudowana infrastruktura sportowa dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, na której odbywają się zawody o randze krajowej i międzynarodowej.

Z obiektów sportowych poza zawodnikami korzystają również mieszkańcy. Do ich dyspozycji są m.in. stadiony, boiska, hale sportowe, korty tenisowe, baseny, strzelnice, kręgielnie, skate parki, kartodrom, lodowisko, pola golfowe, a także kluby fitness i siłownie. Do dyspozycji jest nowoczesny kompleks – Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, w którym znajduje się pełnowymiarowa hala sportowa z trybunami, nowoczesna pływalnia, siłownie, boisko do piłki nożnej, korty tenisowe. Kompleks sportowy uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.

Na terenie Bydgoszczy znajdują się liczne parki i tereny zielone. Dużym kompleksem przeznaczonym do rekreacji i wypoczynku, który chętnie odwiedzają nie tylko mieszkańcy miasta jest Leśny Park Kultury i Wypoczynku. Znajdują się tu: Ogród Botaniczny, Ogród Fauny Polskiej - ZOO, Park linowy, Park Rozrywki - Lunapark, Ośrodek Rekreacji Konnej, Całoroczne Centrum Rekreacji, wyposażone w stoki narciarskie i pole golfowe, a także infrastruktura gastronomiczna, tereny sportowe i spacerowe oraz hotel.

W sezonie wiosenno-letnim mieszkańcy jeździli po Bydgoszczy wypożyczając rower miejski (Bydgoski Rower Aglomeracyjny), natomiast dla osób, które chciały zobaczyć Bydgoszcz z poziomu wody, dostępna była wypożyczalnia sprzętu wodnego znajdującego się w Przystani Bydgoszcz.

Miłośnicy bydgoskiego sportu mogą zgłębiać swoją wiedzę w Galerii Sportu Bydgoskiego. Ekspozycja zawiera, m.in.: materiały archiwalne dotyczące Stadionu Zawiszy, prezentuje archiwa i trofea bydgoskich klubów, medale i trofea sportowców niepełnosprawnych, a także pamiątki, sprzęt i trofea medalistów olimpijskich. Galeria jest jednocześnie siedzibą Regionalnej Rady Olimpijskiej.

Miejskimi obiektami przeznaczonymi do uprawiania sportu, wychowania fizycznego oraz rehabilitacji ruchowej, od 2020 r. zarządzają **Bydgoskie Centrum Sportu** oraz **Bydgoskie Obiekty Sportowe Sp. z o.o.** Na obiektach trenują zarówno olimpijczycy, medaliści mistrzostw świata i Europy, członkowie klubów sportowych, jak i dzieci i młodzież. Ponadto jednostki te oferują usługi związane z wynajmem: obiektów, powierzchni reklamowych, sal i powierzchni eventowych oraz udostępniają zaplecze hotelowe.

Bydgoskie Centrum Sportu

Obiekty Sportowe – Bydgoskie Centrum Sportu

13 boisk	tory	przystanie
11 hal sportowych	2 żużlowe	3 wioślarskie
7 stadionów	1 regatowy	3 żeglarskie
8 basenów krytych	1 kajak polo	2 kajakowe
2 korty tenisowe	1 speedrowerowy	
1 lodowisko		
1 strzelnica		

Pomimo ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa, w 2020 r., na 54 obiektach sportowych zarządzanych przez BCS odbyło się 45 tys. zajęć sportowych dla dorosłych, dzieci i młodzieży. Udział w nich wzięło ok. 240 tys. osób, nie tylko z Bydgoszczy i okolic, ale w ramach zgrupowań sportowych także z całej Polski. Liczba osób trenujących na obiektach oraz wyniki sportowców na arenie międzynarodowej i krajowej pokazują, że Bydgoszcz nie tylko utrzymuje, ale i umacnia swoją pozycję na sportowej mapie Polski. Na obiektach Bydgoskiego Centrum Sportu w 2020 r. odbyło się blisko 170 zawodów rangi międzynarodowej, ogólnopolskiej, wojewódzkiej i miejskiej, w których uczestniczyło około 80 tys. widzów. Najważniejsze wydarzenia sportowe to m.in.:

- Speedway European Championships,
- Finał Złotego Kasku na żużlu,
- 2. Memoriał Ireny Szewińskiej,
- Ocean Lava Triathlon Polska,
- Indywidualne Mistrzostwa 1. Ligi Żużlowej,
- Mecz żużlowy Polska – Rosja.

Regularnie z obiektów sportowych korzystały drużyny siatkarskie i koszykarskie, występujące w najwyższych klasach rozgrywkowych w Polsce: Pałac Bydgoszcz, Visła Bydgoszcz, Klub Sportowy 25 Basket oraz Enea Astoria. Ponadto na stadionach i boiskach piłkarskich w minionym roku rywalizowały kluby sportowe, występujące od IV ligi do B Klasy.

Od września 2020 r. Bydgoskie Centrum Sportu rozpoczęło zarządzanie 8 miejskimi pływalniami: Bryza ul. Goszczyńskiego, Czwórka ul. Stawowa, Ikar ul. T. Golloba, Laguna ul. Glinki, Neptun ul. Swarzewska, Perła ul. Grzymały-Siedleckiego, Piąta Fala ul. Szarych Szeregów, Sardynka ul. Sardynkowa. Z pływalni korzystali mieszkańcy w ramach wejść indywidualnych, a dzieci i młodzież także w ramach zorganizowanych zajęć sportowych (kluby sportowe, szkoły pływania).

Niezwykle ważnym elementem jest wsparcie rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży. Na obiektach sportowych, w miarę możliwości, z zachowaniem reżimu sanitarnego i obostrzeń, trenowały dzieci zarówno z bydgoskich klubów sportowych, jak i z bydgoskich placówek oświatowych. W 2020 r. odbyło się 4,5 tys. zajęć szkolnych z wychowania fizycznego dla 45 tys. uczniów, m.in. na pływalniach miejskich oraz na bieżniach lekkoatletycznych Kompleksu Sportowego Zawisza i Stadionu Miejskiego przy ul. Sielskiej.

W ramach modernizacji kompleksu Sportowego Zawisza oddano do użytku salę sportów osób niepełnosprawnych (sala podnoszenia ciężarów) oraz dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych pokoje hotelowe. Jest to najnowocześniejszy tego typu obiekt w Polsce, który na co dzień jest miejscem treningów zawodników z niepełnosprawnościami. Dzięki rozwojowi bazy sportowej, Bydgoszcz jest stałym miejscem przygotowań polskich paraolimpijczyków do najważniejszych imprez sportowych, w tym do paraolimpiady w Tokio 2021. W 2020 r. w Bydgoszczy zorganizowano dla osób niepełnosprawnych 1 tys. zajęć sportowo-rekreacyjnych z udziałem ok. 10 tys. osób oraz następujące zawody sportowe:

- XXVIII Lekkoatletyczne Mistrzostwa Polski „Sprawni-Razem”,
- Mistrzostwa Polski osób niepełnosprawnych w podnoszeniu ciężarów,
- Mistrzostwa Polski osób niepełnosprawnych w strzelectwie sportowym.

W minionym roku na obiektach BCS odbyło się blisko 150 szkoleń, konferencji, targów oraz innych wydarzeń biznesowych. Dostępna jest oferta wszystkich miejsc szkoleniowo-konferencyjnych oraz targowo-eventowych, wykorzystujących obiekty, m.in. Kompleks Sportowy Zawisza oraz Hala Widowiskowo-Sportowa Immobile Łuczniczka. Do momentu ogłoszenia pierwszego lockdownu w marcu 2020 r., obiekty wykorzystywane były także jako miejsce organizacji koncertów (m.in. zespołu Lady Pank, koncertu symfo-

nicznego Queen oraz występów polskich kabaretów i artystów sceny stand-up). Pandemia koronawirusa przyczyniła się do odwołania wielu innych imprez, które były zaplanowane w 2020 r.

Bydgoskie Obiekty Sportowe Sp. z o.o.

Bydgoskie Obiekty Sportowe są operatorem 5 obiektów na których odbywają się zgrupowania sportowe w wielu dyscyplinach, zarówno dla młodzieży jak i profesjonalistów. Organizowane są szkolenia, konferencje oraz eventy firmowe wraz z usługą hotelową, a także wydarzenia skierowane do wszystkich mieszkańców.

Spółka realizowała w 2020 r. działania mające na celu aktywizację społeczeństwa, wykorzystując przy tym funkcjonalność obiektów o charakterze sportowym: Lodowisko Torbyd oraz Halę Tenisową Zawisza. Obostrzenia związane z koronawirusem spowodowały okresowe zamknięcia obiektów (od marca do czerwca oraz od połowy grudnia 2020 r.). Pomimo ograniczeń funkcjonowania lodowisko w 2020 r. odwiedziło 65,7 tys. osób. W celu zachęcania do aktywności fizycznej seniorów, najmłodszych dzieci oraz rodzin z dziećmi uwzględniono w cenniku zniżki zachęcające do korzystania z obiektu. Na terenie lodowiska odbywały się stałe rozgrywki hokejowe grup amatorskich (jesienią powstała amatorska bydgoska liga hokeja, licząca 7 zespołów). Odbyły się cztery hokejowe warsztaty oraz zgrupowania dla dzieci i młodzieży. Lokalny Bydgoski Klub Sportowy przeprowadził dwutygodniowy stacjonarny obóz dla dzieci i młodzieży. Bydgoskie Obiekty Sportowe, w porozumieniu z Polskim Związkiem Łyżwiarstwa Figurowego współorganizowały ogólnopolski program „Chodź na łyżwy”, gdzie prowadzona była darmowa nauka jazdy na łyżwach.

W hali tenisowej Zawisza realizowane były zajęcia nauki tenisa dla dzieci oraz doskonalenia gry dla dorosłych. W okresie letnim do dyspozycji amatorów tenisa, głównie młodzieży są korty odkryte, które w 2020 r. funkcjonowały w okresie maj - wrzesień. Na kortach odbywały się zajęcia dla osób niepełnosprawnych – zawodników Olimpiad Specjalnych oddział Kujawsko-Pomorski.

Spółka organizuje zgrupowania sportowe, realizując w Bydgoszczy zlecenia dla klubów, związków sportowych i federacji z całej Polski. Wśród grup odwiedzających Bydgoszcz w 2020 r. byli m.in.: reprezentanci Polski w biathlonie, kajakarstwie, lekkiej atletyce i strzelectwie sportowym oraz zawodnicy Polskiego Związku Sportu Niepełnosprawnych. Z uwagi na obostrzenia spowodowane koronawirusem nie udało się w tym czasie zrealizować zgrupowań dla grup zagranicznych.

W 2020 r. ukończono budowę **Centrum Rekreacji Astoria** spełniającego wymogi olimpijskie. Bydgoski basen został uznany przez Pomorsko-Kujawską Izbę Budownictwa za najlepszy nowy obiekt w konkursie Budowa na Medal Pomorza i Kujaw.

Ze względu na pandemię koronawirusa Hotel Zawisza oraz Przystań Bydgoszcz nie mogły przyjmować gości w okresie od połowy marca do czerwca oraz od połowy października 2020 r. W tym czasie nie zrealizowano szeregu imprez sportowych, m.in. Ogólnopolskich Zimowych Igrzysk Olimpiad Specjalnych, Zakopane - Bydgoszcz 2020 oraz zgrupowań sportowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Przystań Bydgoszcz

w okresie marzec - czerwiec była „hotelem dla medyków” – gotowa przyjąć bezpłatnie lekarzy i pielęgniarki, którzy pracowali na oddziałach covidowych.

Dostosowano wszystkie obiekty użyteczności publicznej do obowiązujących przepisów związanych z dezynfekcją oraz dystansem społecznym. W październiku 2020 r. Centrum Rekreacji Astoria otrzymało zgodę na otwarcie obiektu, jednak ze względu na wprowadzone obostrzenia Astoria nie rozpoczęła funkcjonowania.

Inwestycje w obiekty sportowe

W 2020 r. realizowano następujące inwestycje w infrastrukturę sportową miasta:

- obiekty sportowo-rekreacyjne Astoria, ul. Królowej Jadwigi 23,
- nowoczesna Przystań Wioślarska RTW Lotto - Bydgoszcz, ul. Żupy 4,
- przebudowa stadionu Polonii, ul. Sportowa 2,
- sala sportów osób niepełnosprawnych na terenie Kompleksu Sportowego Zawisza, ul. Gdańska 163,
- przebudowa nawierzchni bieżni lekkoatletycznej na stadionie KS Gwiazda, ul. Nakielska 84,
- modernizacja obiektu sportowego – orlik lekkoatletyczny na Stadionie przy ul. Piwnika Ponurego,
- prace budowlano-wykończeniowe obiektu Uczniowskiego Klubu Sportowego przy ul. Smukalskiej 177 (Program BBO),
- mobilna trybuna na os. Wyżyny, Stadion Chemika, ul. Glinki 79 (Program BBO).

Sport szkolny

Miasto Bydgoszcz wspiera aktywność fizyczną dzieci i młodzieży. Uczniowie korzystają z ponad 300 obiektów sportowych bydgoskich szkół (m.in. 191 sal gimnastycznych i pomieszczeń do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, 80 boisk oraz 23 „orlików” - dostępnych również dla wszystkich mieszkańców).

Placówki oświatowe dbając o rozwój fizyczny uczniów co roku organizują imprezy sportowe. W ubiegłym roku ze względu na czasowe ograniczenia w funkcjonowaniu placówek udało się przeprowadzić około 90 zawodów i turniejów, w których wzięło udział 9,3 tys. osób.

W 2020 r. zrealizowano następujące inwestycje mające na celu poprawę stanu przyszkolnej infrastruktury sportowej, przeznaczonej na potrzeby realizacji zajęć wychowania fizycznego, służącej jednocześnie lokalnym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego:

- hala sportowa z funkcją rehabilitacyjną i termomodernizacja budynku istniejącego: Szkoła Podstawowa nr 12 z Oddziałami Integrycyjnymi, ul. Kcyńska 49,
- basen osiedlowy „Aqua Fordon” przy Szkole Podstawowej nr 67, ul. Kromera 11,
- strefa aktywnej rekreacji przy Szkole Podstawowej nr 4, ul. Wyzwolenia 4, os. Stary Fordon (Program BBO),
- „Kreatywne Podwórko”, Szkoła Podstawowa nr 46 z Oddziałami Dwujęzycznymi, ul. Kombatantów 2, os. Kapuściska (Program BBO),
- zagospodarowanie terenu sportowego przy ul. Bohaterów Kragujewca 10 na os. Wyżyny (Program BBO).

Ponadto realizowane były prace dotyczące:

- budowy basenu osiedlowego przy Zespole Szkół nr 8, ul. Pijarów 4,
- budowy hali sportowej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1, ul. Plac Wolności 9,
- modernizacji boiska wielofunkcyjnego przy Liceum Ogólnokształcącym nr 1, ul. Plac Wolności 9.

Kluby sportowe

Bydgoszczanki i bydgoszczanie trenowali w 120 klubach sportowych (w tym 44 klubach przeznaczonych dla uczniów). Za osiągnięcia sportowe w minionym roku nagrody finansowe otrzymało 10 bydgoskich sportowców oraz 8 trenerów.

Bydgoskie kluby sportowe^a.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba klubów sportowych:	119	119	121	120
liczba uczniowskich klubów sportowych	49	46	45	44
Liczba miejskich stypendiów sportowych^b:	60	29	25	26
seniorzy	18	20	18	20
młodzież	15	7	4	4
juniorzy	20	2	3	2
juniorzy młodzi	7	–	–	–
Wartość środków na miejskie stypendia sportowe (tys. zł)	411,6	336,0	225,4	304,2

a – na podstawie ewidencji klubów sportowych Prezydenta Miasta Bydgoszczy; b - do 2018 r. stypendia przyznawane były za sukcesy krajowe i międzynarodowe.

Miasto Bydgoszcz wspiera utalentowanych sportowców przyznając okresowe stypendia sportowe dla zawodników mieszkających w Bydgoszczy, którzy osiągnęli wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym współzawodnictwie w dyscyplinach objętych programem igrzysk olimpijskich. Stypendia przyznawane są zawodnikom uprawiającym dyscypliny olimpijskie w kategorii od juniora do seniora za sukcesy w poprzednim sezonie. Wysokość stypendiów wypłacanych co miesiąc przez okres 12 miesięcy wynosi od 500 zł do 1500 zł. W przypadku uzyskania dwóch lub więcej wyników sportowych w okresie danego roku, zawodnikowi przyznaje się jedno stypendium w kwocie za najwyższe osiągnięcie sportowe. W 2020 r. ze stypendium skorzystało 26 sportowców, którzy reprezentowali 9 klubów w 7 dyscyplinach: 7 wioślarzy, 6 lekkoatletów, 5 kajakarzy, 2 sztangistów, 2 strzelców, 2 para-lekkoatletów i 2 para-cyklistki. Najwięcej zawodników reprezentowała barwy RTW Bydgosztia – 6, CWZS Zawisza Bydgoszcz – Stowarzyszenie Kajakowe i CWZS Zawisza Bydgoszcz – Stowarzyszenie Lekkoatletyczne – po 5.

Ponadto zakupione zostały urządzenia oraz sprzęt sportowy stanowiący wyposażenie miejskich obiektów dla następujących klubów sportowych:

- Bydgoski Klub Sportowy „Chemik” – system monitoringu sportowego dla 15 zawodników,
- CWZS Stowarzyszenie Kajakowe – dwie kanadyjki C2 z wyposażeniem,
- UKS „Kopernik” – zestaw łodzi motorowej z silnikiem,
- Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie – łódź wioślarska wyczynowa klasy olimpijskiej,
- CWZS Zawisza Klub Gimnastyczny – koń podłogowy.

Organem doradczym Prezydenta w zakresie kultury fizycznej jest **Rada Sportu Miasta Bydgoszczy** – złożona z przedstawicieli sportów drużynowych z klubów biorących udział w krajowych rozgrywkach ligowych na poziomie najwyższej klasy rozgrywkowej. Rada m.in. opiniuje wnioski w zakresie przyznawania stypendiów sportowych oraz współdecyduje o sposobie finansowania szkoleń sportowych dzieci, młodzieży, seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Głos Rady jest ważny także przy organizacji imprez sportowych w mieście.

Aktywna Bydgoszcz

Miejskie imprezy o charakterze sportowo-rekreacyjnym odbywają się pod szyldem Aktywnej Bydgoszczy. Portal jest miejscem, gdzie gromadzone są informacje o wszystkich sportowych imprezach w Bydgoszczy i okolicach oraz umożliwia pasjonatom sportu uczestnictwo w rywalizacjach jako zawodnik.

Z uwagi na pandemię koronawirusa niektóre ogólnodostępne zawody sportowe organizowane w ramach kalendarza marki „Aktywna Bydgoszcz” nie odbyły się lub przyjęły formę „wirtualną” monitorując wyniki

zawodników na podstawie dedykowanych aplikacji mobilnych. Najważniejsze zawody ogólnodostępne jakie odbyły się w 2020 r. to m.in.:

- Bieg Niepodległościowy (wirtualny),
- Terenowa Masakra,
- Ocean Lava Thriatlon,
- 5. PKO Bydgoski Festiwal Biegowy.

ponad **10,3** tys.
ZAWODNIKÓW

Miasto Bydgoszcz jest głównym organizatorem i inicjatorem ogólnopolskiej rywalizacji o Puchar Rowerowej Stolicy Polski, która ma zachęcać do wspólnej zabawy propagującej zdrowy styl życia. Rowerzyści pobierają, specjalnie stworzoną przez Bydgoszcz na potrzeby rywalizacji, darmową aplikację, która rejestruje trasy i ich długości. We wrześniu 2020 r. Bydgoszcz startowała w rywalizacji jako drużyna wraz z gminami Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. W ramach działań integrujących mieszkańców obszaru metropolii zorganizowano przejazdy z Bydgoszczy do gmin członkowskich stowarzyszenia. We współzawodnictwie wzięły udział 44 miasta prezydenckie z 15 województw, a zwycięzcą została Nowa Sól.

Rowerowa Stolica Polski

blisko **16,0** tys. uczestników ponad **3,6** mln kilometrów

Rekreacja

Mieszkańcy spędzają aktywnie swój wolny czas w parkach oraz na terenach osiedlowych wyposażonych obiektami i urządzeniami do rekreacji i wypoczynku (place zabaw, siłownie zewnętrzne, ścieżki zdrowia). Dużym zainteresowaniem cieszyły się projekty realizowane w oparciu o Bydgoski Budżet Obywatelski związane z rozbudową bazy rekreacyjnej. W 2020 r. prowadzono prace dotyczące modernizacji/budowy m.in.:

- placów zabaw w ramach BBO: na osiedlach: Flisy, Okole, Bartodzieje, Wilczak-Jary, Górzyskowo, Wzgórze Wolności oraz na os. Tatrzzańskim przy ul. Chałubińskiego/Witkiewicza,
- skateparków (Program BBO): na ul. Piwnika Ponurego na os. Nowy Fordon oraz na os. Flisy,
- dróg rowerowych w ulicach: Grunwaldzkiej, Armii Krajowej, Kruszwickiej, placu Poznańskim, Gdańskiej, Andersa, Focha, nad Starym kanałem Bydgoskim, kładka nad Brdą na wysokości ul. Świekatowskiej,
- torów rowerowych (Program BBO): na osiedlach: Glinki-Rupienica, Miedzyń-Prądy,
- tężni solankowych (Program BBO): ul. Hallera, ul. Wielorybia, Skwer Krzyżanowskiego – Wilka (zakończenie 2021 r.),
- skwerów/parków (Program BBO): Skweru 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich, ogród społeczny ze ścieżką sensoryczną na os. Wzgórze Wolności, terenu nad Starym Kanałem Bydgoskim, Placu Chełmińskiego na os. Okole, terenów na osiedlach Tatrzzańskim, Zimne Wody-Czersko Polskie, Bartodzieje, Tereny Nadwiślańskie, Nowy Fordon, Glinki-Rupienica.

Ponadto zlecono wykonanie koncepcji programowo-przestrzennej dotyczącej budowy kąpieliska nad Bala-tonem oraz studium programowo-przestrzennego budowy przepływowego zbiornika wodnego wraz zagospodarowaniem terenu, który będzie stanowi kąpielisko miejskie w Parku Centralnym.

2030)STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców.

III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej.

Bydgoszcz posiada cenne zasoby dziedzictwa kulturowego, m.in. zachowany układ urbanistyczny miasta lokacyjnego i XIX-wieczny śródmiejski układ urbanistyczny, Kanał Bydgoski z infrastrukturą techniczną oraz zespół kościołów średniowiecznych: katedra p.w. św. Marcina i Mikołaja, kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (klaryski), zespół klasztorny bernardynów, liczne kościoły dziewiętnastowieczne oraz Stary Fordon z jego najstarszą budowlą sakralną: Kościołem św. Mikołaja z I połowy XVII w., Synagogą z XVII w., a także Kościołem św. Jana Apostoła i Ewangelisty z II połowy XIX w. Krajobraz kulturowy Bydgoszczy najczęściej utożsamiany jest z charakterem zabudowy Śródmieścia i Starym Miastem, które stanowią obszary o największej koncentracji historycznej zabudowy mieszkalnej i najbardziej reprezentacyjnych dla miasta obiektów: kościołów, gmachów użyteczności publicznej, instytucji kultury.

11 INSTYTUCJI KULTURY

Miejskie Centrum Kultury, Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury, Teatr Polski im. Hieronima Konieczki, Teatr Kameralny, Park Kultury, Galeria Miejska bwa, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy, Opera Nova, Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego, Muzeum Wojsk Lądowych

Pandemia koronawirusa w znacznej mierze ograniczyła możliwość organizowania i uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Udało się jednak zorganizować m.in.: Europejskie Dni Dziedzictwa, festiwal Pamięci Andrzeja Zauchy „Serca Bicie” – koncert galowy, Bydgoszcz Jazz Festival oraz zrealizowano następujące projekty kulturalno-rozrywkowe: Moderator Smarzewski Festiwal Bydgoszcz 2020 – cykl pokazów filmowych i spotkań z twórcami filmu „Wesele 2”, realizacja filmu „Wesele 2” – ulokowanie planu filmowego w Ostromecku i Starym Fordonie, Wake Park Bydgoszcz – festiwal muzyczny w Myślicinku poświęcony muzyce hip-hop, Internetowy Koncert Urodzinowy – bydgoscy twórcy w swoich domach nagrali kompozycje, które wyemitowano na profilu Facebook Miasta Bydgoszczy 19 kwietnia 2020 r. „Szeptki Rzeki” – słuchowisko o bydgoskiej tematyce, nawiązujące do historii barki Lemara, wyemitowane na antenie Programu Pierwszego Polskiego Radia oraz na antenie Polskiego Radia PiK, Letnie koncerty na płycie Starego Rynku – cykl koncertów plenerowych artystów bydgoskich w otwartej formule koncertu ulicznego.

Długofalowe priorytety polityki kulturalnej Bydgoszczy określa **Strategia rozwoju kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2026**. Perspektywę dla wszystkich celów i działań w Strategii stanowi **pięć obszarów** traktowanych jako wartości, które stanowią odbicie najważniejszych celów polityki kulturalnej Bydgoszczy. Są to: **Tożsamość, Uczestnictwo, Kreatywność, Rewitalizacja i Współpraca**. W Strategii opracowano harmonogram działań na lata 2017-2026, których realizacja przyczyni się do urzeczywistnienia przyjętych celów strategicznych oraz celu nadrzędnego określonego jako: **KULTURA ENERGIĄ I MARKĄ BYDGOSZCZY**.

Strategia wyznacza **cztery cele strategiczne**, skupiające się na kilku istotnych zagadnieniach:

- **Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców:**
 - wzmocnienie identyfikacji bydgoszczan z kulturą miasta – edukacja kulturalna,
 - promocja Bydgoszczy przez kulturę,
 - poprawa estetyki przestrzeni publicznej,
 - rewitalizacja i otaczanie ochroną dziedzictwa kulturowego,
 - potrzeba skonsolidowanego wokół celów strategii bydgoskiego środowiska kulturotwórczego.

▪ **Aktywne i powszechne uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze:**

- zapewnianie przez samorząd Bydgoszczy warunków swobodnego dostępu do kultury w różnych wymiarach: geograficznym, ekonomicznym i kompetencyjnym,
- rozwój i wszechstronność kompetencji kulturowych mieszkańców,
- otwartość na wielokulturowość i różnorodność.

▪ **Miasto kreatywne kulturowo:**

- rozwój bogatej i różnorodnej oferty kulturalnej,
- dogodne warunki infrastrukturalne i organizacyjne do funkcjonowania kultury,
- poszerzanie zasięgu współpracy bydgoskich instytucji, organizatorów wydarzeń i animatorów kultury z krajowymi i zagranicznymi partnerami,
- nawiązywanie i wspieranie przez samorząd partnerstw lokalnych,
- wsparcie organizacyjne i finansowe środowiska twórców i animatorów kultury,
- rozwój innowacyjnej infrastruktury kultury.

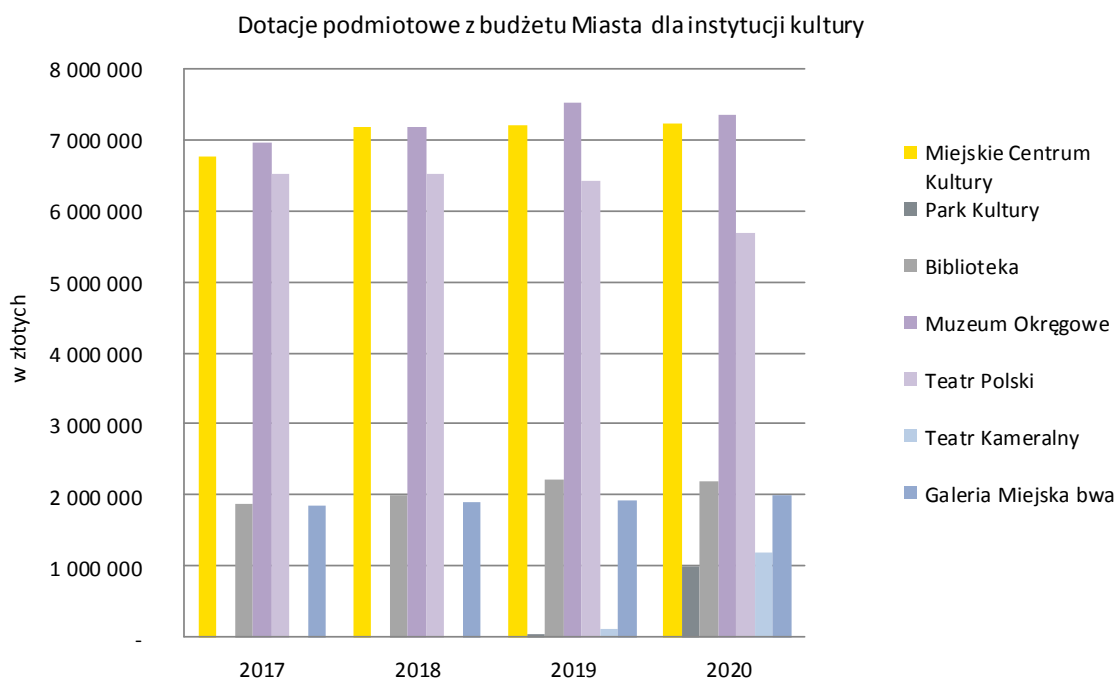
▪ **Mechanizmy zarządcze samorządu miasta wspierające rozwój kultury:**

- nakłady finansowe gwarantujące rozwój i wysoką jakość kultury,
- stworzenie systemu stałego monitorowania rozwoju kultury oraz wdrażania polityki kulturalnej miasta.

Opisanym celom przypisano szereg działań, których realizacja przewidziana jest na lata 2017-2026. Do najważniejszych z nich, realizowanych przez samorząd Bydgoszczy w 2020 r., zaliczyć można:

Tworzenie warunków dla stabilnego rozwoju miejskich instytucji kultury

Z budżetu miasta finansowana jest działalność: Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki, Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego, Galerii Miejskiej bwa, Miejskiego Centrum Kultury, Teatru Kameralnego, Parku Kultury oraz Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, zgodnie z warunkami zawartego w 1999 r. porozumienia między Zarządzeniem Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a Miastem Bydgoszcz w sprawie wspólnego prowadzenia instytucji.

Dotacje podmiotowe i celowe z budżetu miasta (bez inwestycji) dla miejskich i współprowadzonych instytucji kultury (w złotych).

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Galeria Miejska bwa	1 840 000	1 903 820	1 956 096	1 988 586
dotacja podmiotowa	1 840 000	1 903 820	1 926 296	1 988 586
dotacja celowa	–	–	29 800	–
Miejskie Centrum Kultury	6 801 111	7 383 502	8 043 582	7 257 784
dotacja podmiotowa	6 769 500	7 178 780	7 214 575	7 237 784
dotacja celowa	31 611	204 722	829 007	20 000
Muzeum Okręgowe	6 968 465	7 184 880	7 523 627	7 353 203
dotacja podmiotowa	6 968 465	7 184 880	7 523 627	7 353 203
dotacja celowa	–	–	–	–
Teatr Polski	6 561 000	6 613 778	6 608 447	5 727 656
dotacja podmiotowa	6 516 000	6 513 778	6 438 447	5 697 656
dotacja celowa	45 000	100 000	170 000	30 000
Teatr Kameralny	–	–	100 000	1 200 000
dotacja podmiotowa	–	–	100 000	1 200 000
dotacja celowa	–	–	–	–
Park Kultury	–	–	45 000	1 000 000
dotacja podmiotowa	–	–	45 000	1 000 000
dotacja celowa	–	–	–	–
WiMBP	1 878 000	2 000 000	2 224 000	2 200 000
dotacja celowa	1 878 000	2 000 000	2 224 000	2 200 000
OGÓŁEM	24 048 576	25 085 980	26 500 752	26 727 229

W 2020 r. dotacje z budżetu miasta na działalność miejskich i współprowadzonych instytucji kultury wzrosły o kwotę **226 477 zł** w stosunku do roku poprzedniego, zmiany obrazuje poniższa tabela:

Instytucje	2019	2020	Różnice	Przeznaczenie
	w zł			
Galeria Miejska bwa	1 956 096	1 988 586	32 490	działalność statutowa, m.in. zwiększenie wynagrodzeń
Miejskie Centrum Kultury	8 043 582	7 257 784	- 785 798	działalność statutowa, m.in. zmniejszenie dotacji przeznaczonej na realizację festiwali, które zostały odwołane z powodu Covid-19
Muzeum Okręgowe	7 523 627	7 353 203	- 170 424	działalność statutowa, m.in. zmniejszenie dotacji podmiotowej na celową inwestycyjną
Teatr Polski	6 608 447	5 727 656	- 880 791	działalność statutowa, m.in. zmniejszenie dotacji na działalność merytoryczną, odwołaną z powodu Covid-19 oraz zmniejszenie dotacji podmiotowej na celową inwestycyjną
Teatr Kameralny	100 000	1 200 000	1 100 000	działalność statutowa oraz tworzenie struktury organizacyjnej instytucji
Park Kultury	45 000	1 000 000	955 000	działalność statutowa oraz tworzenie struktury organizacyjnej instytucji
WiMBP	2 224 000	2 200 000	- 24 000	działalność statutowa
OGÓŁEM	26 500 752	26 727 229	226 477	

Wspieranie działalności bydgoskich instytucji kultury dla których Miasto nie jest organizatorem

Miasto od wielu już lat wspiera działalność instytucji kultury finansowanych przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego tj. **Operę Nova, Filharmonię Pomorską** oraz **Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury**. Instytucje te są organizatorami prestiżowych dla miasta przedsięwzięć o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, w tym wpisanych do kalendarium priorytetowych imprez miejskich: *Bydgoskiego Festiwalu Muzycznego* czy *Bydgoskiego Festiwalu Operowego*. Dotacja z budżetu miasta na ten cel przekazywana jest corocznie w formie pomocy finansowej udzielanej Samorządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Wykaz dotacji udzielonych z budżetu miasta w formie pomocy finansowej instytucjom kultury, dla których Miasto nie jest organizatorem.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Filharmonia Pomorska im. I.J. Paderewskiego	210 000	185 000	200 000	200 000
Bydgoski Festiwal Muzyczny	185 000	185 000	200 000	200 000
Nagranie płyty Capella Bydgestiensis	25 000	–	–	–
Opera Nova	235 000	365 000	240 000	–
Bydgoski Festiwal Operowy	235 000	365 000	240 000	–
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	15 000	10 000	20 000	20 000
LiterObrazki – Festiwal Książki Obrazkowej dla dzieci	15 000	10 000	20 000	20 000
Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury	10 000	34 000	18 700	10 000
Kwartalnik Artystyczny. Kujawy i Pomorze	10 000	10 000	10 000	10 000
Publikacja „Industrialne dziedzictwo Bydgoszczy”/ „Przemysł, który tworzył Bydgoszcz”	–	19 700	–	–
Ekspozycja plenerowa pn. „Architektura bydgoskich fabryk w winietach papierów firmowych”	–	4 300	–	–
Wystawa "Niepewny czas – Bydgoszcz w latach 1918-1920"	–	–	8 700	–
OGÓŁEM	470 000	594 000	478 700	230 000

Rozwój oferty instytucji kultury

Analizując działalność merytoryczną miejskich instytucji kultury, biorąc pod uwagę takie wskaźniki, jak frekwencja, liczba wydarzeń kulturalnych, w tym o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej, można stwierdzić, że największą różnorodność i przekrojowość oferty, pomimo pandemii w 2020 r., prezentowało **Miejskie Centrum Kultury**.

Działalność merytoryczna Miejskiego Centrum Kultury.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba imprez kulturalnych	1 625	1 801	1 776	915
Liczba wystaw	40	32	36	22
Liczba premier	105	113	115	77
Liczba uczestników	194 650	207 840	199 063	106 772
Liczba audycji radiowych i wydawnictw	398	429	436	370
Liczba słuchaczy i czytelników	96 710	95 620	105 670	108 280
Liczba wydarzeń online/ liczba wyświetleń	–	–	–	130/675 575

Instytucja konsekwentnie realizuje swoją strategię rozwoju w oparciu o partycypację społeczną oraz kreatywne partnerstwa. Prezentuje liczne projekty artystyczne, animacyjne i edukacyjne w swojej siedzibie, w przestrzeni miejskiej oraz w Zespole Pałacowo-Parkowym w Ostromecku. MCK organizuje działalność

w pięciu zasadniczych obszarach tematycznych: *uczestnictwo* (odnotować należy stały wzrost uczestnictwa w ofercie kulturalnej MCK), *kreatywność* (nowe pomysły i projekty lub nowatorskie podejście do już istniejących), *tożsamość* (realizacja projektów przybliżających historię, topografię miasta i twórczość bydgoskich artystów), *rewitalizacja* (współpraca z organizacjami pozarządowymi, których cele statutowe obejmują pomoc dzieciom i młodzieży ze środowisk wykluczonych), *współpraca* (szeroko podejmowana współpraca z organizacjami pozarządowymi, konsultacje środowiskowe, współpraca ze środowiskami artystycznymi). Program realizowany jest w **dwunastu pracowniach tematycznych**.

W 2020 r. działalność merytoryczna MCK uwarunkowana była sytuacją epidemiczną oraz związanymi z tym obostrzeniami, które w znaczącym stopniu ograniczały, bądź uniemożliwiały jej prowadzenie.

Do najważniejszych przedsięwzięć zrealizowanych w 2020 r. zaliczyć należy:

- projekt *WIOSNA WIRTUALI* – instytucja swoją działalność przełożyła na wydarzenia online. Opracowano szereg pasm tematycznych:
 - pasmo muzyka – koncerty transmitowane na FB i You Tube streamingiem oraz koncerty nagrane i wyemitowane,
 - pasmo filmowe – prezentacje Bydgoskiej Kroniki Filmowej z prelekcjami oraz cykle: Wirtualne Animacje 365 i Wirtualne Małe Animacje – prezentacje kuratorskie filmów animowanych związanych z konkretnym tematem oraz prezentacje kuratorskie „Krótko i na temat. Animacje i Kino Orzeł polecają”,
 - pasmo teatralne – prowadzone przez Teatr Impro, złożone ze spektakli online, podcastów „Mamy do pogadania” i wideolekcji o sztuce improwizacji teatralnej „Impro w odcinkach”, a także dwóch spektakli dla dzieci w wykonaniu Teatru Alelale: „Sztuka - Magiczne drzwi” i „Sztuka - Granice”,
 - pasmo dziedzictwo kulturowe i lokalne – wirtualne spacerunki po pałacach w Ostromecku, po Barce Lemara, cykl Biuro Rzeczy Zamyślonych i cykl Legend Szyperskich nadawanych prosto z Barki,
 - pasmo sztuki wizualnej – cykl wykładów o sztuce współczesnej „Rozmowy o sztuce” oraz prezentacji twórczości lokalnych artystów pt. „Za drzwiami pracowni”, prezentacja wystaw online.
- wydarzenia i projekty literackie (literatura i nowe media):
 - warsztaty literackie, spotkania autorskie, konferencje, debaty,
 - antologia współczesnej literatury białoruskiej „Wschód Wolności” pod red. Emilii Walczak – wydarzenie kulturalne prezentowane w trybie online o problematyce Europy Środkowej i Wschodniej,
 - wydawnictwo: „Bydgoski Informator Kulturalny” – 7 wydań drukowanych, 7 elektronicznych, Seria Liberatak, w tym: Czytanki Miejskie „Ostromecko w opowiadaniach” autorstwa Małgorzaty Grosman, „Wyjście z jaskini. Antologia młodych” pod red. Agnieszki Bykowskiej – prezentacja twórczości 12 młodych bydgoskich pisarzy. Z uwagi na epidemię nie odbył się Festiwal Literatury „Przeczytani”.
- wydarzenia i projekty muzyczne (prezentacja, produkcja i edukacja muzyczna):
 - Międzynarodowy Festiwal Sztuki Perkusyjnej *Drums Fusion* – z uwagi na epidemię Covid-19 nie odbył się. Instytucja w celu stworzenia programów muzycznych pod wspólnym hasłem *Drums Fusion Extras* zrealizowała nagrania muzyczne. Były to programy edukacyjne, recitale i teledyski.
 - *Eastern Underground* – druga edycja cyklu muzycznego prezentującego zespoły rockowe z Europy Wschodniej odbyła się w wersji internetowej,
 - *Machina Produkcja Dźwiękowa A/V Studio nagrań* – przeniesiona do sfery internetowej. W tej wersji zrealizowano dwa festiwale: Ethniessy i Fonomo, a także trzy koncerty świąteczne. Bieżąca działalność studia była także wsparciem dla Teatru Kameralnego przy realizacji słuchowisk i piosenek do spektakli. Instytucja rozpoczęła prace nad nowoczesną platformą internetową, w celu prezentowania na stałe działań kulturalnych w sieci,
 - *Bydgoska Akademia Jazzu*, wydano płytę CD – Michała Gozdka TRIO,
 - premiery płytowe,

- *Muzyka z Bydgoszczy* – prezentacja bydgoskiego środowiska muzycznego,
 - *Projekty partnerskie*: dwie realizacje audio-video: spektakl muzyczny „Zdarzyło się w Bydgoszczy” oraz projekt „Morrison”, Fonomo Music Festival, który odbył się w wersji internetowej. Ponadto zorganizowano dwa koncerty: Lecha Jarenki z publicznością oraz Trio Mikołaja Trzaski, jako część wieczoru z Wojciechem Smarzowskim w wersji hybrydowej,
 - czasowo zawieszono działalność chóru *City Singers*.
 - wydarzenia i projekty plastyczne oraz fotograficzne (sztuki wizualne):
 - wystawy w Galerii Wspólnej artystów bydgoskich oraz ogólnopolskich – działalność oparta jest na ścisłej współpracy ze Związkiem Polskich Artystów Plastyków,
 - wystawy w przestrzeniach siedziby głównej MCK,
 - *Piątki w pracowni* – warsztaty artystyczne i wykłady,
 - aranżacje w siedzibie głównej MCK i ZPP Ostromecko – przeorganizowano przestrzeń Pałacu Nowego. Zaaranżowano Salonik Schinkla i doposażono go w stylowe meble.
 - wydarzenia i projekty filmowe (kino i edukacja filmowa):
 - *Festiwal Filmów Animowanych Animocje 9½* – planowana edycja festiwalu z powodu pandemii koronawirusa nie odbyła się. Jednakże w ramach *Bydgoskiej Wiosny Wirtuali* zrealizowano w wersji online szereg zestawów filmów dla różnych kategorii wiekowych odbiorców. W dniu Międzynarodowego Dnia Animacji odbyła się edycja festiwalu, która otrzymała numer 9,
 - *seanse filmowe w Kinie Orzeł* – 485 seansów repertuarowych i pokazów specjalnych w formie tradycyjnej. W okresie zamknięcia instytucji Kino Orzeł początkowo prezentowało seanse na profilu facebookowym, a następnie przeniosło się na platformę MOJEEKINO.PL. serwis VOD stworzony przez Stowarzyszenie Kin Studyjnych. Łącznie w systemie online zaprezentowano 205 seansów,
 - *Bydgoska Tożsamość Filmowa* – pokazy filmowe i produkcja filmów: premiera filmu wojennego „*Mój ostatni list*”, casting do filmu Wojciecha Smarzowskiego, premiera seansu „*Szarlatan*” i spotkanie z Agnieszką Holland, Festiwal Kino Smarzowskiego,
 - *Bydgoska Kronika Filmowa* – w zmienionej formule warsztatów,
 - *Seanse Klubu Miłośników MOZAIKA* – działalność do marcowego zamknięcia instytucji,
 - *Festiwal Przeźrocza* – w zmienionej formule,
 - *Festiwal filmów LGBT*,
 - Filmowa część Fonomo – 5 pokazów specjalnych.
 - wydarzenia i projekty z dziedziny teatru i tańca (edukacja i sztuka improwizacji teatralnej):
 - Prezentacja *Impro* – prezentowanie działań lokalnych, polskich i zagranicznych teatrów impro. W sekcji działają dwa składy teatralne: Teatr Improwizowany *wymyWammy* oraz Duet Improwizujący *Dwie Siostry*. Zrealizowano 12 spektakli, gościnnie wystąpił Teatr ze Słowenii *IGLU* ze spektaklem „*Charis*”.
 - Edukacja i Laboratorium Impro – do marca odbyło się 40 spotkań warsztatowych, w tym cotygodniowe warsztaty dla seniorów. Kontynuowano współpracę ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym Nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej. W okresie obostrzeń sekcja wstrzymała realizację warsztatów.
 - Współpraca w ramach realizowanego Projektu EVE zrzeszającego kobiety improwizatorki z 14 państw europejskich. Projekt jest w fazie prac badawczych i integrujących środowisko.
 - W ramach Laboratorium Impro powstała publikacja będąca 6 odcinkowym programem wideo pn. „*Impro w odcinkach*”.
 - Współpraca z redakcją międzynarodowego magazynu o improwizacji teatralnej „*Status*”.
- Z uwagi na epidemię Covid-19 planowany *Improdrom – Międzynarodowy Festiwal Teatrów Impro* został przeniesiony na 2021 rok. Odwołana została również Dziecięca Scena Teatralna „*Przystań Impro*”.

- dziedzictwo kulturowe i lokalne:

Wydarzenia realizowane w Zespole Pałacowo-Parkowym w Ostromecku:

- Koncerty niedzielne – realizowane były do marca, odwołane na czas epidemii,
 - Realizacja filmu Wojciecha Smarzowskiego pod roboczym tytułem „W2”,
 - Muzyczny salon – cykl koncertów w Sali Złotej Pałacu Nowego,
 - Poranki muzyczne – z cyklu Akademia Dzieciom, realizowane do marca, odwołane na czas epidemii,
 - Salon literacki – Pałac Nowy,
 - Wokół Kolekcji Zabytkowych Fortepianów A. Szwalbego, w tym IV Ogólnopolska Konferencja Instrumentologiczna,
 - *Sztambuch bydgoski* – projekt historyczno-edukacyjny, polegający na gromadzeniu i ekspozycji pamiątek związanych z życiem przemysłowców, ludzi kultury, zamożnych rodów Bydgoszczy i regionu kształtujących oblicze miasta. W Pałacu Nowym znalazła się przestrzeń projektanta Karola Schinkla. Dopracowano stylistycznie Salon Alvenslebenów, ostatnich właścicieli Pałacu. Trwają prace nad Składem Sommerfelda – pomieszczeniem poświęconym ekspozycji instrumentów muzycznych wytwarzanych w Bydgoszczy,
 - Kurier Ostromecki – zrealizowano jeden numer wydawnictwa.
- sztuka ludowa, tradycja i design:
 - Festiwal Ethniesy – przegląd zespołów grających muzykę etniczną i folk. W 2020 r. Instytucja zorganizowała internetową odsłonę festiwalu w formie prologu. Zaproszone zostały dwa zespoły: Fanfara Avantura i Mehehe. W streamingu live pokazano dwa koncerty, przeprowadzono również warsztaty edukacyjne,
 - Koło Gospodyń Miejskich – warsztaty artystyczne dla kobiet,
 - Cykl Kultura na świeżym – piesze lub rowerowe wycieczki krajoznawcze i kulturoznawcze.
 - laboratorium animacji kultury:
 - Konsultacje eksperckie,
 - Program Bardzo Młoda Kultura – zrealizowano drugą edycję trzyletniego projektu pn. Terenowy Dom Kultury (program dofinansowany ze środków Narodowego Centrum Kultury),
 - Projektowanie partycypacyjne Centrum Kultury Fordon – opracowanie wstępnych założeń.
 - edukacja senioralna:
 - *Artystyczny Uniwersytet Trzeciego Wieku Agora Nestora* – organizatorem poza MCK jest Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego. Wykłady od marca z powodu restrykcji przeniesiono do sieci edytowane w serwisie facebook „Seniorzy w MCK” (320 słuchaczy).
 - radio kultura – rok 2020 to wzmożony rozwój i znacznie zwiększona słuchalność spowodowana pozostaniem dużej grupy słuchaczy w domach. Emitowano audycje pn. „Z kawą przy mikrofonie”, „Kulturalna masakra muzyką mechaniczną” i „Muzyczna pajęczyna”. Wyemitowanych zostało 348 audycji.
 - produkcja i promocja wydarzeń:
 - Promocja stałych i markowych wydarzeń MCK,
 - TeH2O produkcja filmu prezentującego dziedzictwo poprzemysłowe miasta,
 - Koprodukcja filmu Marcina Sautera „Miasto”,
 - Festiwalowe Projekty Partnerskie (m.in.: *Festiwal Milenium Docs Against Gravity* w formule hybrydowej, Konkurs Filmowy *KLAPS*, *Festiwal FONOMO*, *Vintage Photo Festival*, *Festiwal Prześroczka*).
 - koordynacja wydarzeń: impresariat koncertów i spektakli.

Teatr Polski im. Hieronima Konieczki poza typową prezentacją spektakli premierowych i repertuarowych realizował również projekty edukacyjne.

Działalność merytoryczna Teatru Polskiego.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba premier	6	8	6	2
Liczba spektakli	187	218	229	74
Liczba wydarzeń kulturalnych	82	27	55	24
Liczba widzów	25 416	35 013	38 255	11 028
Liczba wydarzeń online/ liczba wyświetleń	-	-	-	22/3 179

Do najważniejszych przedsięwzięć artystycznych Teatru Polskiego w 2020 r. zaliczyć można:

- spektakle premierowe: *Wielce szanowna pani* reż. Martyna Peszko, *Amadeusz* reż. Łukasz Gajdzis, z powodu pandemii zawieszeniu uległa realizacja trzeciej premiery pt. *Bergman*,
- spektakle prezentowane na dużej scenie TP: *Maria Antonina. Ślad Królowej* reż. Wojciech Faruga, *Sprzedawcy bajek* reż. Jakub Krofta, *Kopciuszek* reż. Łukasz Gajdzis, *Wampir. Trauerspiel* reż. Tomasz Węgorzewski, *Klub kawalerów* reż. Łukasz Gajdzis,
- spektakle w przestrzeni dużej sceny (kameralne): *Balladyna. Wojna wewnętrzna* reż. Justyna Łagowska, *Koniec miłości* reż. Dorota Androsz, *Trump i pole kukurydzy* reż. Paweł Łysak, *Inna dusza* reż. Michał Siegoczyński,
- spektakle prezentowane na małej scenie TP: *Beksińscy* reż. Michał Siegoczyński, *Pchła Szachrajka* reż. Łukasz Gajdzis, *Plastusiowy pamiętnik* reż. Lena Frankiewicz, *Wycinanki. List z morza* reż. Yojiro Ichikawa, *Mur* reż. Justyna Sobczyk, *Ptak* reż. Magdalena Drab,
- w związku z zawieszeniem pracy Teatr Polski założył internetową platformę VOD www.vod.teatrpolski.pl, która umożliwiła realizację streamingów na żywo i pokazów rejestracji spektakli. Wśród zrealizowanych przedstawień znalazły się: *Trump i pole kukurydzy*, *Ptak*, *Mur*, *Kopciuszek*, *Balladyna. Wojna wewnętrzna*, *Maria Antonina. Ślad królowej*,
- spektakle gościnne: *Świnka Peppa - Wielka Niespodzianka!*, III Magiczny Festiwal Świata Baśni i Bajek "Pozytywka": *Jabłonka*, *Kuuki*, *Twinkles; Dobry wieczór Państwu* reż. Krzysztof Materna, *Jestem. Tylko. Ja* - teatr niebopiekło,
- słuchowiska: Projekt *Teatr w odsłuchu*. Odzyskane przedstawienia, *Trędowata* – Melodramat reż. Tomasz Cyz,
- Festiwal Prapremier - AZYL Bydgoszcz 2020 Kujawy/Pomorze – zaprezentowano łącznie 9 wydarzeń kulturalnych. W związku z ograniczeniami w działalności instytucji w czasie pandemii, formuła Festiwalu była w tej edycji hybrydowa – łącząca działania w siedzibie oraz w sieci.
- działania, współorganizacja:
 - TEATR POLSKA – Teatr Polski wziął udział w 12. edycji Programu Teatr Polska prezentując spektakl *Ptak* w pięciu miejscowościach. Teatr Polska ma na celu popularyzowanie sztuki teatru oraz niwelowania barier ekonomicznych w dostępie do kultury, szczególnie w miejscowościach oddalonych od dużych ośrodków teatralnych. *Ptak* został na żywo zaprezentowany w Mogileńskim Domu Kultury, kolejne pokazy, za pośrednictwem platformy VOD były skierowane dla mieszkańców Nakła nad Notecią, Chojnic, Tczewa oraz Wejherowa.
 - *Warsztaty teatralne grupy niepełnosprawnych artystów - Amadeo*. Fundacja Wspierania Dzieci, Młodzieży i Osób Niepełnosprawnych.
- współpraca międzynarodowa: współrealizacja projektu międzynarodowego we współpracy z ASSITEJ Polska, Royal District Theatre i Writers 'House of Georgia – polsko-gruziński projekt artystyczny,
- projekty edukacyjne:
 - *Studenckie środy* – to cykl spotkań z aktorami biorącymi udział w spektaklach,

- *Teatr od kulis* – to wizyta w miejscach, do których widzowie na co dzień nie mają dostępu. W trakcie wycieczki zwiedzający poznają tajniki pracy w teatrze,
- *Premiery belferskie* – stanowią podstawę współpracy teatru z osobami zajmującymi się szeroko pojętą pedagogiką. Spotkania odbywają się na godzinę przed spektaklem, a zeszyty metodyczne, które powstają przy tej okazji zawierają propozycję scenariuszy lekcyjnych.
- Warsztaty do spektakli – Instytucja do każdego ze spektakli tworzy działania edukacyjne w formie warsztatów i lekcji teatralnych. Celem praktyk jest z jednej strony zabawa w przestrzeni teatru z wykorzystaniem technik teatralnych, a z drugiej przybliżenie widzom i uczestnikom zajęć tematów poruszanych w spektaklach.
 - *Mur* – warsztaty przeznaczone dla młodzieży w wieku 15+,
 - *Open/close* – warsztaty podczas Festiwalu Prapremier 2020, warsztaty 16+,
 - *Na dystans* – warsztaty podczas Festiwalu Prapremier 2020.
- spektakle wyjazdowe:
 - *Wycinanki. List z morza* – prezentacja spektaklu w New National Theatre w Tokyo przy wsparciu Instytutu Polskiego w Tokio.
 - *My, Europa, Uczta Narodów* reż. Roland Auzet – premiera odbyła się w 2019 r. na Festiwalu Teatralnym w Awinionie. Polska prapremiera miała odbyć się w 2020 r. w Teatrze Polskim w Bydgoszczy, jednak z powodu pandemii została odwołana. Spektakl, którego Teatr Polski był koproducentem wystawiany był w teatrach w Perpignan, Grenoble Montbéliard, Choisy-le-Roi, Tours (Francja), Neuchâtel (Szwajcaria).

Zdobyte nagrody i wyróżnienia Teatru Polskiego:

- Nagroda Specjalna Jury V edycji konkursu “Klasyka Żywa” za spektakl *Ptak*,
- Zakwalifikowanie Spektaklu *Inna dusza* w reż. Michała Siegoczyńskiego do finału 26. Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Sztuki Współczesnej,
- Wyróżnienie Jury Młodzieżowego 24. Międzynarodowego Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży Korczak Dzisiaj za spektakl *Mur*,
- Rekomendacja Jury Dorosłego do ATESTÓW (świadectw wysokiej jakości artystycznej przyznawanych przez Polski Ośrodek ASSITEJ) za spektakl *Mur*,
- Nagrody indywidualne 26. Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej dla twórców spektaklu *Inna dusza*: Małgorzaty Trofimiuk, Damiana Kwiatkowskiego, Michała Surówki oraz Igora Kowalunasa i Krzysztofa Prałata.

Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, którego podstawowym zadaniem jest sprawowanie opieki nad zabytkami, poza działalnością naukowo-badawczą oraz wystawienniczą proponuje urozmaiconą ofertę edukacyjną cieszącą się zainteresowaniem odbiorców.

Działalność merytoryczna Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba wystaw:	37	41	30	22
stałych	9	9	10	9
czasowych	17	16	15	9
poza muzeum	11	16	5	4
Liczba zwiedzających	75 467	78 526	75 969	23 191
Liczba wystaw online/liczba wyświetleń	–	–	–	5 / 18 882

Wystawy prezentowane w Muzeum Okręgowym:

- ekspozycje stałe:
 - *Galeria Sztuki Nowoczesnej* – Galeria Sztuki Nowoczesnej, ul. Mennica 8,
 - *Twórczość Leona Wyczółkowskiego (1852-1936)* – Dom Leona Wyczółkowskiego, ul. Mennica 7,
 - *W grodzie Bydgosza. Tajemnice życia wczesnośredniowiecznych mieszkańców Bydgoszczy i okolic* – Zbiory Archeologiczne, ul. Mennica 2,
 - *Na pograniczu Wielkopolski i Pomorza. Bydgoszcz i region u zarania dziejów* – Zbiory Archeologiczne, ul. Mennica 2,
 - *Mennica Bydgoska* – Europejskie Centrum Pieniądza, ul. Mennica 4,
 - *Od Starego Rynku do Placu Wolności. Spacer ulicami międzywojennej Bydgoszczy* – Spichrze nad Brdą, ul. Grodzka 7-11,
 - *Leon Wyczółkowski wystawa biograficzna* – Dom Leona Wyczółkowskiego, ul. Mennica 7,
 - *Exploseum – Centrum Techniki Wojennej Dag Fabrik Bromberg* – Dag Fabrik - Exploseum,
 - *Skarb bydgoski* - Europejskie Centrum Pieniądza, ul. Mennica 4.
- ekspozycje czasowe kontynuowane:
 - *Ucieleśniona pamięć. Wystawa prac Priscilli Romero – laureatki nagrody specjalnej im. Leona Wyczółkowskiego* – Galeria Sztuki Nowoczesnej, ul. Mennica 8,
 - *Wojciech Jakubowski. Księga wyobraźni - Miedzioryt* – Galeria Sztuki Nowoczesnej, ul. Mennica 8,
 - *Idą gody... Boże Narodzenie w zwyczajach i sztuce ludowej* – Zbiory Archeologiczne, ul. Mennica 2,
 - *Komar w warsztacie. Motorowery ROMET* – Exploseum Rampa.
- ekspozycje czasowe nowe:
 - *Ku wolności. Bydgoszcz 1914-1920* – Spichrze nad Brdą,
 - *Mistrzowie. Sztuka dawna ze zbiorów MOB* – Galeria Sztuki Nowoczesnej, Mennica 8,
 - *Bydgoszcz nie tylko pieniądzem stała* – Zbiory Archeologiczne, ul. Mennica 2,
 - *XIX Ogólnopolski Przegląd Amatorskiej Tkaniny Unikatowej* – Spichrze nad Brdą (wystawa zorganizowana przez KPCK),
 - *Śladami Leona Wyczółkowskiego – łowca światła* – Spichrze nad Brdą,
 - *140-lecie zbiorów Muzeum* – prezentacja online,
 - *Pokaz prac wiosny Leona Wyczółkowskiego* – prezentacja online,
 - *O tym, jak Bydgoszcz stała się wolna* – wystawa wirtualna,
 - *Artyści emigracji niepodległościowej* – prezentacja online,
 - *Wymarzone Muzeum. Wszystko gra!* – wystawa pokonkursowa - prezentacja online.
- ekspozycje plenerowe kontynuowane: *Na szlaku TeH2O*,
- ekspozycje plenerowe nowe: *Zasłuż(one) Niepodległej Polsce* – Most Staromiejski,
- ekspozycje poza siedzibą muzeum nowe:
 - *Był taki Pan - Leon Wyczółkowski. Malarstwo, rysunek, grafika w Muzeum Regionalnym im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku* – Muzeum Regionalne im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku,
 - *Leon Wyczółkowski. Malarstwo, rysunek, grafika – kolejne odwiedziny* – Muzeum Regionalne w Szczecinku.

W ramach różnorodnej działalności edukacyjnej w Muzeum przeprowadzono 63 lekcje muzealne, 88 warsztatów muzealnych oraz 12 lekcji wyjazdowych. Po wystawach oprowadzono 135 grup zorganizowanych. Z uwagi na pandemię działalność edukacyjna w trybie stacjonarnym została zawieszona. Muzeum przeniosło ofertę do sieci w ramach realizacji aktywizującego projektu kulturalnego #zMOBwDOMu. Ponadto Muzeum było organizatorem wydarzeń kulturalnych m.in.:

- *Muzealne perły* – prezentacja wybranych muzealnych zabytków (11 spotkań),

- *Niedziela w Muzeum* – warsztaty rodzinne (3 spotkania),
- *Wykład „Sztuka polskiego średniowiecza”* – w ramach cyklu „Środy ze sztuką”,
- *Wirtualny wieczór w Muzeum* – odbył się w dniu planowanej Europejskiej Nocy Muzeów,
- *Śladami Leona Wyczółkowskiego - łowca światła* – konkurs fotograficzny.

Wydarzenia odwołane ze względu na pandemię: *Bydgoska Noc Muzealna* w ramach *Steru na Bydgoszcz*, *Dzień Wolnej Sztuki 2020*, *Tehofest - święto szlaku* – działania muzealne oraz działania miejskie dotyczące wszystkich 15 punktów leżących na szlaku, *Explo Niedziele* (6 spotkań), *Urodziny Mistrza Leona*, *Muzeum lokalnie* (3 spotkania), „Środy ze sztuką” (odbył się tylko jeden wykład).

Liczba osób korzystająca z oferty Muzeum w poszczególnych budynkach:

– <i>Spichrze</i> , Grodzka 7-11	3 175 osób
– <i>Zbiory Archeologiczne</i> , Mennica 2	2 394 osoby
– <i>Europejskie Centrum Pieniądza</i> , Mennica 4	2 516 osób
– <i>Dom Leona Wyczółkowskiego</i> , Mennica 7	2 333 osoby
– <i>Galeria Sztuki Nowoczesnej</i> , Mennica 8	3 054 osoby
– <i>DAG/Exploseum</i>	8 204 osoby
– <i>Centrum Edukacji Muzealnej</i> , Mennica 6	1 515 osób

Działalność naukowa, współpraca:

Muzeum w 2020 r. zrealizowało wydruk opracowań i wydawnictw m.in. katalogi do wystaw, prace naukowe, foldery i ulotki oraz inne druki. Muzeum realizowało także prace związane z inwentaryzacją i nadzorem nad zbiorami, a także konserwacją muzealiów, przeglądem konserwatorskim oraz opisem konserwatorskim. W ramach działalności naukowej Muzeum Okręgowe brało udział w projektach badawczych i prowadziło badania własne, brało udział w sesjach i konferencjach naukowych. Przeprowadzono, w zakresie posiadanych zbiorów i związanej z nimi tematyki, 277 kwerend w Muzeum oraz 302 konsultacje. W 2020 r. w Muzeum kontynuowano i podjęto współpracę z licznymi podmiotami, w tym z: 36 muzeami i galeriami, 6 uczelniami, 16 placówkami naukowymi i instytucjami kultury, z licznymi placówkami edukacyjnymi, antykwariatami i domami aukcyjnymi, a także wieloma bibliotekami i instytucjami w zakresie wymiany wydawnictw.

W 2020 r. instytucja nabyła 1 527 muzealia (w formie zakupu 250 eksponatów i w formie daru/przekazu/ujawnienia 1 277 eksponatów). Do depozytu otrzymano 140 obiektów. Według stanu na dzień 31.12.2020 r. w zbiorach Muzeum znajdowało się 145 916 muzealiów. Corocznie instytucja wzbogaca swoje zbiory o nowe nabytki.

Zakupy i pozyskiwanie muzealiów Muzeum Okręgowego.

Lata	Zakupy		Dary i przekazania		Pozyskania własne
	Liczba	Wartość zł	Liczba	Wartość zł	Liczba
2017	233	302 135	686	434 929	–
2018	7 229	962 262	192	161 360	393
2019	298	307 555	334	186 907	451
2020	250	111 782	1 277	74 249	–

Galeria Miejska bwa realizuje działalność merytoryczną w obszarze sztuk wizualnych poprzez organizację wystaw i działań artystycznych z zakresu malarstwa, rysunku, rzeźby, performance, sztuki video i filmu. Są to działania podejmowane wspólnie z instytucjami i organizacjami oraz artystami bydgoskimi, ogólnopolskimi, europejskimi i światowymi. Wstęp do Galerii jest bezpłatny.

Działalność merytoryczna Galerii Miejskiej bwa.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba wystaw	32	31	28	25
Warsztaty	64	72	66	37
Liczba wydarzeń kulturalnych	46	53	41	45
Liczba zwiedzających	32 416	33 320	32 940	7 430
Liczba wydarzeń online/liczba wyświetleń	–	–	–	50 / 336 004

Do najważniejszych przedsięwzięć artystycznych Galerii Miejskiej w 2020 r. zaliczyć można:

- wystawy w gmachu głównym:
 - Karol Śliwka. *Polskie projekty polscy projektanci* (plakaty, rysunki, design). Projekt realizowany przy współpracy z Muzeum Miasta Gdyni,
 - *Raport* – wystawa indywidualna Diany Lelonek, laureatki *Paszportu Polityki* 2019 (instalacja, fotografie, wideo, dokumentacja),
 - *Ukryta modalność bytu* – wystawa indywidualna Hanny Józefowskiej (grafika, instalacja), realizowana w ramach nagrody przyznanej podczas konkursu POLIGONUM 4/2016,
 - *Dyplomy, Wzornictwo UTP* (design) – wystawa prezentująca prace dyplomowe studentów UTP obronione na kierunku wzornictwo,
 - Wystawa zbiorowa „*Herbarium novum. Efflorescentia*” (różne media) – wystawa stanowi studium motywu roślinnego – jest to opowieść o roślinnej sile, symbolice, o witalnej wielowątkowości,
 - *Świat poza czasem* – wystawa indywidualna Marka Noniewiczza (fotografia),
 - *Pejzaż postindustrialny* (fotografia i film),
 - *Notatki z upływającego czasu* – wystawa indywidualna Kornelii Dzikowskiej (instalacje, video, projekt site-specific),
 - *Four-Bidden Museum* – wystawa Roberta Kuśmirowskiego (instalacja site-specific). Projekt kuratorowany przez Andę Rottenberg w ramach Międzynarodowych Spotkań Nieprzypadkowych „Oko Nigdy Nie Śpi” – bydgoskiego festiwalu sztuk wizualnych,
 - *IV Ogólnopolski Konkurs Malarski im. Leona Wyczółkowskiego* – wystawa pokonkursowa (malarstwo),
 - *Dyplomy. Architektura wewnątrz* (wizualizacje, rysunki) – prezentacja prac dyplomowych studentów,
 - Wystawa *Dziewczyny na warsztat* (design, wideo),
 - *Dzień dobry* – wystawa Gosi Bartosik (rysunki, obiekty) w ramach programu rezydencji artystycznych,
 - *Włocławki*. Ceramiczne wyroby z Włocławskiej Fabryki Fajansu z lat 1952-91 (obiekty z fajansu, wideo, rysunki, fotografie),
 - *Sonia Rammer. Wolałabym być Yeti* (kolaże, instalacje, wideo, malarstwo) – wystawa indywidualna,
 - *Monika Drożyńska. Mamy gest* (wystawa/działanie w przestrzeni publicznej),
 - *La’o Lemorai. Jak być w domu, nie mając domu.* – wystawa Albertiny Viegas (wideo, instalacja, fotografie, obiekty).
- wystawy w galerii ul. Gdańska 3:
 - *Wystawa w małym formacie*. Wystawa pokonkursowa,
 - *Island. Ada Zielińska i Patryk Hardziej* (grafika, formy przestrzenne),
 - *Oskar Gurbada. Stworzyłem Cię na swoje podobieństwo* (malarstwo),
 - *Tyle ile trzeba. Aleksandra Niepsuj* (plakaty, projekty książek, publikacje),
 - *Ewa Miller. Post factum – foliogramy* (malarstwo na foliach, obiekty),
 - *Kuba Mozolewski. Tresura nonsensu* (fotografia, obiekty),
 - *Agata Bogucka. Plakaty* (plakaty, mural),

- *Nabytki 2* (malarstwo, fotografia, grafika, obiekty).
- warsztaty:
 - warsztaty dla dzieci i młodzieży *Dziecko na warsztat*,
 - warsztaty dla seniorów 60+ *Sztuka w samo południe*,
 - warsztaty inne: warsztat dedykowany wystawie *Island*, warsztat plastyczno-językowy *Zabiorę Cię w podróż, tato!*, Ferie w Galerii: Incydenty i przypadki, czyli monotypia,
 - warsztaty rodzinne: towarzyszący wystawie Kuby Mozolewskiego *Kukłozwidy*; w ramach *Fonono Music & Film Festival*; towarzyszący wystawie *Dziewczyny na warsztat – Wypłść swoją historię*. Spotkanie z Wiktorią Podolec (online); towarzyszący wystawie *Plakaty*, prowadzenie Piotr Kikta - *Zrób sobie Bogucką* (online); towarzyszący wystawie Sonii Rammer, prowadzony przez Sonię Rammer - *Domki dla owadów* (online).
- pozostałe realizacje artystyczne:
 - działania artystyczne: Noce z performance – pokazy i warsztat, Koncert Bastarda trio/NIGUNIM,
 - działania artystyczno-edukacyjne: Akademia Sztuki – wykłady, Spotkania rezydentki Małgorzaty Bartosik z uczniami bydgoskich liceów, Euroshorts – przegląd najciekawszych filmów, Animacja! - online - projekcja filmów animowanych zrealizowanych przez studentów Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.
- inne: Rezydencje artystyczne – 2, oprowadzania kuratorskie/spacery wirtualne – 13, Open Call do wystawy *Hate Zeiten*.

Ponadto Galeria Miejska bwa utrzymuje i konserwuje rzeźby w mieście: rzeźba w przestrzeni miasta *Linoskoczek* autor Jerzy Kędziora, rzeźba wolnostojąca *Wędrowiec* autor Michał Kubiak, rzeźba wolnostojąca *Runda* autor Jerzy Bereś, forma przestrzenna płyta kamienna *Nieznanemu Artyście* Kostas Bogdanas, forma przestrzenna *Krzęsta* autor Krzysztof Sikorski, forma przestrzenna *Drzewo Pinokio* Markunas Eimitus, forma przestrzenna *1:2* Paweł Grobelny.

Instytucja w 2020 r. wydała: 14 pozycji katalogów, 15 tytułów zaproszeń, 1 folder, 3 programy galerii, 13 tytułów plakatów, 3 inne: (kartka świąteczna, ulotka - Bartosik, kalendarz bwa na 2021 r.).

Teatr Kameralny rozpoczął swoją działalność pod koniec 2019 r. Pomimo braku siedziby w 2020 r. instytucja zrealizowała spektakl premierowy, zaprezentowała spektakle, a także realizowała projekty edukacyjne.

Działalność merytoryczna Teatru Kameralnego.

Wyszczególnienie	2020
Liczba premier	1
Liczba spektakli	2
Liczba wydarzeń kulturalnych	29
Liczba widzów	626
Liczba wydarzeń online/ liczba wyświetleń, w tym słuchowisk radiowych	9 / 15 854

Do przedsięwzięć artystycznych Teatru Kameralnego w 2020 r. należą:

- spektakl premierowy *Czy ryby śpią?* reż. Paweł Szkotak. Instytucja rozpoczęła produkcję do dwóch spektakli premierowych *Proszę słońca!* reż. Arkadiusz Klucznik oraz *Wyspa (Islander)* reż. Agnieszka Płoszajska, które z powodu pandemii nie zostały wystawione w 2020 r.
- działania edukacyjne:
 - Cykl edukacyjny *Poczytaj mi*: 7 działań, w tym: 3 z udziałem publiczności, 3 w formie słuchowisk radiowych online, 1 w formie warsztatu uzupełniającego do inscenizacji plenerowej,

- Interaktywny cykl działań edukacyjnych „Detektyw Pozytywka” na podstawie autorskich scenariuszy Grzegorza Kasdepke. Początkowo planowana była realizacja cyklu „Detektyw w muzeum”, który w trakcie realizacji został przekształcony w „Detektyw Pozytywka w sieci”. We wszystkich odcinkach udział wzięli aktorzy Teatru oraz pedagog teatru. Patronem cyklu zostało Wydawnictwo Nasza Księgarnia. W ramach cyklu zrealizowano siedem odcinków adresowanych do dzieci w wieku 4-7 lat.
- *Wielka wyprawa na drugi koniec miasta* – autorstwa Szymona Jachimka, premierowa realizacja tekstu scenariusza w formie słuchowiska radiowego we współpracy z MCK oraz Polskim Radiem PiK w reżyserii Mariusza Napierały, opracowanie muzyczne Piotr Salaber. Emisja na antenie Polskiego Radia PiK, szacowana liczba odbiorców: 2 500.
- *Dyptyk świąteczny: „Wigilia w domku z piernika” i „Świąteczna sałatka”* autorstwa Marty Guśniowskiej – dwa słuchowiska radiowe o tematyce związanej ze Świątami Bożego Narodzenia zrealizowane we współpracy z MCK oraz Polskim Radiem PiK w reżyserii Mariusza Napierały, opracowanie muzyczne Piotr Salaber. Emisja na antenie Polskiego Radia PiK. Szacowana liczba odbiorców: 5 000.
- Projekt *Las w nas* w ramach programu *Lato w teatrze* – Teatr otrzymał dotację na realizację projektu, którego operatorem jest Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego w Warszawie. Projekt został zrealizowany w ramach półkolonii, podczas którego odbyły się artystyczne zajęcia edukacyjne. Udział wzięło 21 uczestników w wieku 9-12 lat, w tym podopieczni Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. Projekt zakończył się dwoma plenerowymi bezpłatnymi pokazami finałowymi z udziałem publiczności (liczba odbiorców obu pokazów: 62).
- plenerowe inscenizowane czytanie sztuki *Kto się boi Pani Eś?* aut. Marty Guśniowskiej – Wyspa Młyńska.

Park Kultury rozpoczął swoją działalność pod koniec 2019 r. Prace merytoryczne Parku Kultury w 2020 r. były utrudnione i spowolnione z powodu epidemii Covid-19. Mimo to udało się zrealizować zasadnicze zadania wyznaczone na ten rok. Działalność merytoryczna Parku Kultury w 2020 r. obejmowała przygotowania instytucji do realizacji oferty kulturalno-edukacyjnej.

Podejmowane były działania niezbędne dla realizacji projektów *Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy - etap 1*, współfinansowanego w ramach POIiŚ 2014-2020, *Rewaloryzacja Młyna Rothera na cele kulturalno-turystyczne*, współfinansowanego w ramach działania 6.5. Rozwój potencjału endogenicznego regionu RPO WK-P na lata 2014-2020.

W życiu kulturalnym miasta i regionu aktywnie uczestniczy **Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna**, która realizuje swój program upowszechniania czytelnictwa nie tylko poprzez stałą działalność 25 placówek, ale również przez organizowanie spotkań autorskich, wystaw, lekcji bibliotecznych, konkursów oraz imprez skierowanych do najmłodszych czytelników.

Stan organizacyjny Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Placówki biblioteczne:	27	27	27	25
Biblioteka Główna	1	1	1	1
Filie dla dorosłych	9	6	6	4
Filie dla dzieci	2	2	2	2
Filie ogólne	15	18	18	18
Zbiory biblioteczne:	999 472	1 003 131	1 007 501	979 264
Książki	869 971	871 588	873 861	842 851
Czasopisma	62 460	62 813	63 289	64 101
Zbiory specjalne	67 041	68 730	70 351	72 312

W 2020 r. ze względu na pandemię i zamknięcie bibliotek działalność upowszechnieniowa została ograniczona. Ogółem w siedzibie głównej oraz filiach przeprowadzono w sposób tradycyjny 706 wydarzeń kulturalnych, w których uczestniczyło 9 932 osoby oraz 98 wydarzeń w formie online, w których uczestniczyło 34 058 osób.

Wydarzenia zorganizowane w formie tradycyjnej, które przyciągnęły najliczniejszą grupę odbiorców to: zajęcia edukacyjne, lekcje biblioteczne, zajęcia plastyczne oraz głośne czytanie. Natomiast w formie online przodującymi były: spotkania autorskie, zajęcia edukacyjne, koncerty, przedstawienia teatralne, wystawy.

Do najważniejszych przedsięwzięć artystycznych WiMBP w 2020 r. zaliczyć można: *IX Festiwal Książki Obrazkowej dla Dzieci LiterObrazki*, Tydzień Bibliotek „Zasmakuj w Bibliotece”, które z uwagi na pandemię odbywały się w formie wirtualnych spacerów, *Program ProKultura* – spotkania autorskie w formie tradycyjnej oraz online, prelekcje, wystawy w formie tradycyjnej oraz online, koncerty, *Szlak Wody, Przemysłu i Rzemiosła TeH2O w Bydgoszczy*, *Projektor* – klub filmowy klasyki kina polskiego i światowego prezentowanych na bibliotecznym strychu, *Pokój zagadek*.

IX Festiwal Książki Obrazkowej dla Dzieci LiterObrazki – to jedyne tego rodzaju przedsięwzięcie kulturalne w Bydgoszczy, skierowane do najmłodszych czytelników oraz rodziców, pokazujące najnowsze dokonania polskich autorów, ilustratorów i wydawców, promujące wartościową literaturę oraz utrwalające nawyki czytelnicze. Ze względów epidemicznych w 2020 r. odbywał się w formie online. W programie Festiwalu znalazły się następujące działania: wystawa, spotkania autorskie, warsztaty, spektakle teatralne, koncerty, mobilne gry biblioteczne, konkursy, kiermasz książek, prelekcje psychologiczne i inne. Ogółem w ramach Festiwalu zorganizowano 73 działania, które obejrzały 14 122 osoby.

WiMBP w ramach działalności edukacyjnej prowadzi klub konwersacyjny „Deutsch mit Spaß” – są to spotkania pasjonatów rozmawiających w obcym języku z ludźmi innych kultur i ciekawych zainteresowań. W ramach klubu w 2020 r. odbyło się 11 spotkań z udziałem 109 osób. Ponadto prowadzone są lekcje biblioteczne, celem zapoznania czytelników z działalnością biblioteki, posiadanymi zbiorami i zasadami korzystania. W 2020 r. przeprowadzono 83 lekcje biblioteczne, w których uczestniczyło 1 208 osób. W ramach działalności edukacyjnej odbywają się także szkolenia dla seniorów, praktyki studenckie oraz staże, a także wolontariat.

W ramach działalności wydawniczej zrealizowano publikacje: *Bibliotekarz kujawsko-pomorski, Kalendarium na rok 2021 oraz newsletter*.

Zbiory biblioteczne według stanu na 31.12.2020 r. wyniosły 979 264 woluminy (Biblioteka Główna – 560 372, w tym zbiory specjalne 67 204, filie miejskie 418 892). Księgozbiór Biblioteki w 2020 r. wzbogacił się o 26 219 nowych pozycji. Na uzupełnienie zbiorów WiMBP wydatkowała 402 002 zł.

Dostęp do książki elektronicznej odbywa się poprzez:

- ACADEMICA – Biblioteka udostępnia zasoby cyfrowe Biblioteki Narodowej, w tym współczesne książki i czasopisma naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy. W 2020 r. skorzystały 42 osoby, udostępniono 344 pozycje,
- IBUK Libra – WiMBP wraz z bibliotekami z podregionu bydgoskiego i podregionu toruńskiego tworząc konsorcjum 18 bibliotek wykupiła dostęp do elektronicznych wersji publikacji udostępnionych przez PWN w systemie ibuk.pl. W 2020 r. czytelnicy WiMBP wchodzili na strony Ibuka 3 627 razy pobierając 29 786 stron,
- LEGIMI – WiMBP wraz z innymi bibliotekami wspólnie opłacało dostęp do platformy. W 2020 r. czytelnicy WiMBP wykorzystali ogółem 5 386 kodów i pobrali z platformy Legimi na swoje urządzenia mobilne 64 172 darmowe e-booki.

Poziom czytelnictwa.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Czytelnicy zarejestrowani w wypożyczalniach	46 806	46 155	44 624	36 346
Wypożyczenia na zewnątrz	814 555	778 966	781 611	571 998
Książki i czasopisma udostępnione na miejscu	68 172	62 906	64 421	32 099

Zakupy książek w WiMBP.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba wpływów	24 126	23 232	24 476	26 219
Liczba zakupów ogółem	13 386	12 207	13 725	13 622
Wartość ogółem w zł	376 397	371 296	396 445	402 002

Wspieranie nowatorskich inicjatyw organizacji pozarządowych

oraz innych podmiotów nieinstytucjonalnych działających na rzecz rozwoju oferty kulturalnej miasta

Obecnie w Bydgoszczy funkcjonuje w formie stowarzyszeń lub fundacji blisko 140 organizacji pozarządowych, których statut przewiduje możliwość prowadzenia działalności kulturalnej. Reprezentują one różnorodne dziedziny sztuki, edukacji kulturalnej, współpracy międzynarodowej, animacji społecznej oraz organizatorów przedsięwzięć z zakresu muzyki, plastyki, teatru, filmu i literatury.

Bydgoszcz doceniając społeczne zaangażowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych podejmuje różnorodne formy współpracy obejmujące wsparcie finansowe, jak również przyznając prawo do wpływania na podejmowane przez samorząd decyzje w sferze polityki kulturalnej.

Corocznie z budżetu miasta wspierane są przedsięwzięcia inicjowane przez bydgoskie środowiska twórcze. Najbardziej powszechną formą wsparcia są dotacje udzielane **w trybie otwartych konkursów ofert** o charakterze tematycznym:

- **Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych tworzących ofertę kulturalną Bydgoszczy** – w 2020 r. pozytywnie rozpatrzono 4 wnioski z 60 złożonych. Kwota przekazanych dotacji wyniosła 103 000 zł, dzięki którym wsparcie finansowe otrzymały m.in. *IV Ogólnopolski Konkurs Malarski im. Leona Wyczółkowskiego, F-torki – fotograficzne wtorki w Galerii Farbiarnia Bydgoszcz, Wojciech Weiss (1875-1950) – uczeń Leona Wyczółkowskiego. Życie i twórczość, Bydgoska edycja wystawy interaktywnej: „Kino ‘Warszawa’ i inne obiekty, które zostały biedronkami”*.
- **Realizacja projektów z zakresu edukacji i animacji kulturalnej** – w 2020 r. nie został wybrany żaden projekt ze względu na wprowadzone obostrzenia związane z epidemią.
- **Popularyzacja tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy** – w 2020 r. pozytywnie rozpatrzono 1 wniosek z 22 złożonych. Kwota przekazanej dotacji wyniosła 17 000 zł, wsparcie finansowe otrzymało Stowarzyszenie Centrum Kultury Belle Epoque na realizację zadania pn. *Wystawa „100 lat temu na Rybim Rynku”*.
- **Realizacja projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych** – w 2020 r. pozytywnie rozpatrzono 13 wniosków z 30 złożonych. Kwota przekazanych dotacji wyniosła 250 000 zł, dzięki którym wsparcie finansowe otrzymały m.in.: *Kalendarz Bydgoski 2021, Wydanie albumu pt. "Pozdrowienia z dawnej Bydgoszczy", Wydawanie w 2020 r. Kwartalnika o Nowej Kulturze "Fabularie", Wydanie albumu pt.: "Kwiat paproci. Komiks - baśń filozoficzna"*.
- **Ponadlokalna prezentacja inicjatyw kulturalnych** – w 2020 r. nie został wybrany żaden projekt ze względu na wprowadzone obostrzenia związane z epidemią.

- **Realizacja cyklicznych projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy** – w 2020 r. dofinansowano realizację 9 projektów. Kwota przekazanych dotacji w 2020 r. wyniosła 690 000 zł, dzięki którym wsparcie finansowe otrzymały m.in.: *Vintage Photo Festiwal - Międzynarodowy Festiwal Miłośników Fotografii Analogowej*, *Oko Nigdy Nie Śpi*, *Fonono Music & Film Festival*, *Festiwal Muzyki Kameralnej Muzyka u Źródeł*.

Dodatkowo przeprowadzono konkurs pn. **Bydgoski Alert Kulturalny**, który został zaproponowany przez przedstawicieli bydgoskiego środowiska kulturalnego z uwagi na niewykorzystane środki finansowe we wcześniej ogłoszonych konkursach. Wspólnie opracowano projekt regulaminu oraz nazwę konkursu, który odzwierciedla potrzebę pilnej i skutecznej interwencji władz miasta i realizuje zasadę pomocniczości ujętą w *Programie współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi*. Pozytywnie rozpatrzono 24 wnioski z 59 złożonych. Kwota dotacji przekazanych wyniosła 572 000 zł, dzięki którym wsparcie finansowe otrzymały m.in.: *Bydgoska Scena Barokowa*, *Mózg on Screen* – program kulturalny prezentowany na żywo online, *Przeźrocza Festiwal Filmowy*, *Festiwal „Muzyka w Willi Blumwego” w Bydgoszczy*.

Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2020 r.

Nazwa konkursu	Liczba zadań wybranych do realizacji	Kwota przyznanych dotacji na 2020 r. w zł	Liczba zadań zrealizowanych	Kwota dotacji rozliczonych za 2020 r. w zł
Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych tworzących ofertę kulturalną Bydgoszczy	4	103 000	4	103 000
Popularyzacja tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy	1	17 000	1	17 000
Realizacja projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych	13	250 000	12	214 990
Bydgoski Alert Kulturalny	24	572 000	23	557 000
Realizacja cyklicznych projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy (lata 2019-2021)	10	745 000	9	690 000
Ogółem	52	1 687 000	49	1 581 990

W 2020 r. dofinansowano 49 przedsięwzięć na łączną kwotę 1 581 990 zł. Dofinansowane zadania reprezentowały różnorodne kierunki i nurty sztuki, dzięki czemu stworzono atrakcyjną i bogatą ofertę kulturalną miasta. Zostały zrealizowane m.in. następujące zadania: *VI Ogólnopolski Konkurs Malarski im. Leona Wysockiego* – organizowany przez Związek Polskich Artystów Plastyków Okręg Bydgoski, *Magiczny Festiwal Świata Baśni i Bajek „Pozytywka”* – organizowany przez Fundację Kultury Pozytywka, *Fonono Music & Film Festival* – organizowany przez Fundację Nowa Sztuka Wet Music, *Przeźrocza Festiwal Filmowy* – organizowane przez Stowarzyszenie Koloroffon, *Świąteczny Festiwal Art Mintaka - edycja specjalna* organizowany przez Fundację Polskiej Muzyki Kameralnej – Art Mintaka, *Rodzinne Święto Kina* – organizowany przez Kino Pomorzanie Sp. z o. o.

Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie kultury.

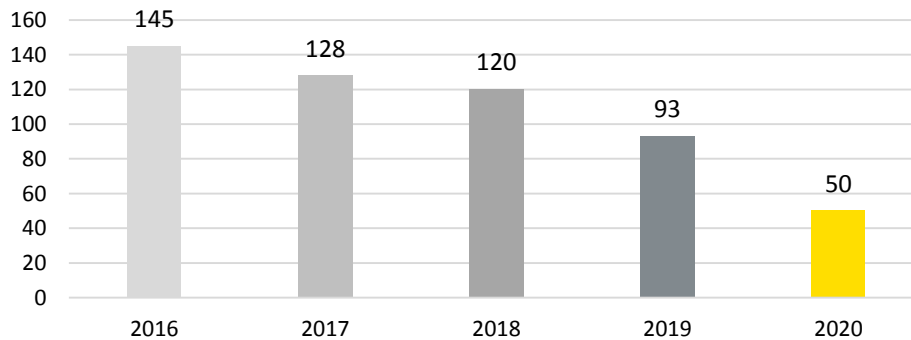
Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba dofinansowanych przedsięwzięć	77	72	68	49
Liczba dofinansowanych podmiotów	54	47	42	34
Kwota wykorzystanej dotacji (w zł)	1 732 804	1 790 156	2 402 734	1 581 990

Kolejną formą wspierania realizacji zadań publicznych z zakresu kultury są dotacje udzielane w trybie *art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, czyli tzw. **"małe granty"**. W 2020 r. ze środków budżetu miasta dofinansowano 1 przedsięwzięcie na kwotę 3 100 zł. W związku z wprowadzonymi w miesiącu marcu ograniczeniami z powodu rozprzestrzeniania się epidemii oraz z niepewną sytuacją zawieszony został nabór wniosków.

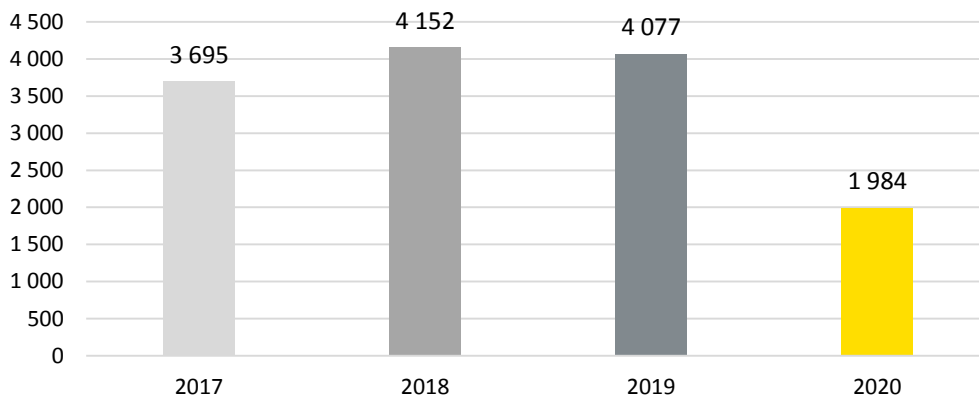
Realizacja zadań publicznych w zakresie kultury w trybie tzw. „małych grantów”.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba dofinansowanych przedsięwzięć	51	48	25	1
Liczba dofinansowanych podmiotów	40	37	23	1
Kwota wykorzystanej dotacji (w zł)	234 351	269 956	133 248	3 100

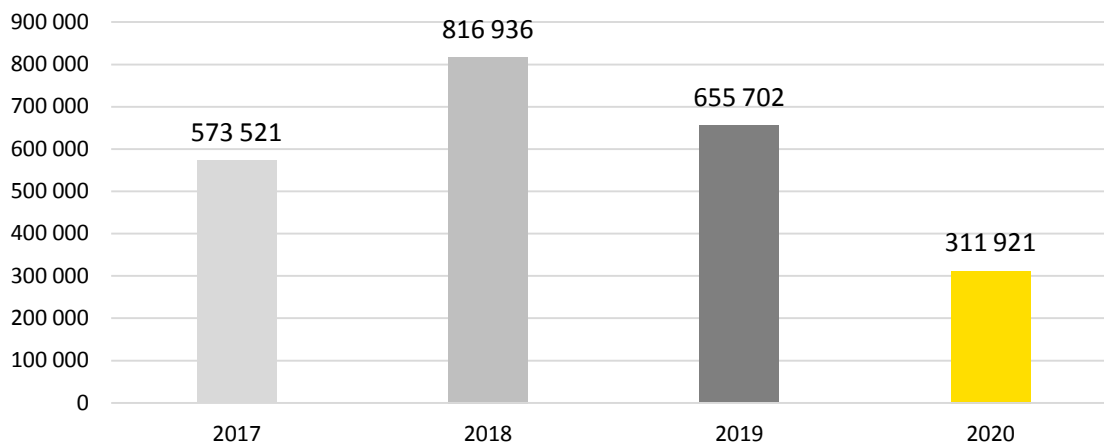
Liczba przedsięwzięć kulturalnych realizowanych przez podmioty pozainstytucjonalne przy wsparciu Miasta Bydgoszczy

Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w sposób tradycyjny przez instytucje kultury i organizacje pożytku publicznego przy wsparciu Miasta

**Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych organizowanych
w sposób tradycyjny przez instytucje kultury
oraz organizacje pożytku publicznego przy wsparciu Miasta**

W 2020 r. ze względu na szczególną sytuację epidemiczną oraz wprowadzone z tego tytułu obostrzenia, wiele wydarzeń kulturalnych nie mogło zostać zrealizowanych w sposób tradycyjny. Wymusiło to na instytucjach kultury oraz organizacjach pożytku publicznego dotarcie do odbiorców w inny sposób. Dlatego wiele wydarzeń prezentowanych było w sieci.

Liczba wydarzeń finansowanych z budżetu Miasta organizowanych w sieci (online) i uczestników tych wydarzeń w 2020 r.

Instytucje kultury oraz organizacje pożytku publicznego	Liczba wydarzeń	Liczba uczestników
Samorządowe instytucje kultury	223	1 054 375
Galeria Miejska bwa	50	336 004
MCK	137	680 456
MOB	5	18 882
Teatr Polski	22	3 179
Teatr Kameralny	9	15 854
Park Kultury	–	–
Wojewódzkie instytucje kultury	2	15 927
Opera	–	–
Filharmonia Pomorska	1	1 805
WiMBP	1	14 122
Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury	–	–
Organizacje pożytku publicznego	22	98 427
konkursy	22	98 427
granty	–	–
RAZEM	247	1 168 729

Wspieranie indywidualnych twórców i animatorów kultury

Znaczącą rolę w życiu kulturalnym miasta odgrywają przedstawiciele środowisk twórczych oraz artystycznych reprezentujący różnorodne działalności kulturalne. Przedstawiciele bydgoskich środowisk twórczych znacząco wzbogacają ofertę kulturalną miasta organizując różnorodne przedsięwzięcia artystyczne, imprezy kulturalne, sesje naukowe, popularyzując muzykę, plastykę, teatr, literaturę, folklor i sztukę ludową oraz wydawnictwa, które skutecznie promują bydgoską kulturę.

W ramach mecenatu nad twórcami kultury corocznie, od 1995 r. przyznawane są: **Nagroda Artystyczna i stypendia artystyczne Prezydenta Miasta**. Nagrody oraz stypendia przyznaje Prezydent Miasta Bydgoszczy na wniosek Kapituły Nagród i Stypendiów Artystycznych. W 2020 r. Kapituła wyłoniła następujących laureatów:

- Nagroda Artystyczna - Piotr Biskupski,
- stypendia artystyczne - Krzysztof Nowicki, Konrad Nowakowski.

Nagrody przyznano również laureatom **Konkursu na Bydgoską Literacką Nagrodę Roku „Strzała Łuczniczki”**, dla najlepszej książki treścią lub osobą autora związanej z Bydgoszczą, w roku kalendarzowym poprzedzającym rok przyznania nagrody. W 2020 r. nagrodę „Strzała Łuczniczki” otrzymali:

- **w kategorii poezja:** *Przepompownia - Bartłomiej Siwiec*,
- **w kategorii proza i estetyka:** *Ja, Tamara - Grzegorz Musiał*,
- **w kategorii poziom edytorski:** *Zawód: fotografistka - Czyńska Małgorzata, Gębarowska Katarzyna (Fundacja Farbiarnia)*.

Łącznie w 2020 r. wysokość nagród i stypendiów stanowiła kwotę 123 414 zł.

W ramach mecenatu miasta nad indywidualnymi twórcami, ze środków budżetu miasta, przyznawane są **stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury na rzecz Miasta Bydgoszczy**. Stypendia są przyznawane osobom indywidualnym lub grupie osób na konkretne przedsięwzięcia i projekty artystyczne oraz twórcze, działania artystyczne w przestrzeni miasta, udział w konkursach lub festiwalach – również odbywających się poza granicami kraju. Mogą się o nie ubiegać osoby mieszkające lub tworzące w Bydgoszczy lub realizujące projekt dotyczący miasta.

Stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Rodzaj przedsięwzięcia stypendialnego:				
wydawnictwa książkowe w formie drukowanej i elektronicznej	38	43	35	33
wydawnictwa muzyczne	29	18	29	26
filmy	3	4	2	–
koncerty	10	10	8	4
wystawy	12	14	8	10
spektakle	3	2	2	–
projekty interdyscyplinarne	13	13	23	16
projekty z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego	3	1	–	–
przedsięwzięcia o charakterze jubileuszowym	1	3	1	1
uczestnictwo w kursach, festiwalach, konkursach	14	25	11	1
Liczba projektów stypendialnych	126	133	119	91
Liczba osób	115	121	126	93

W 2020 r. z budżetu Bydgoszczy sfinansowano 91 projektów stypendialnych na łączną kwotę 399 863 zł. Poza funkcją wspierania indywidualnego rozwoju artystycznego twórców, stypendia pełnią rolę promocyjną bydgoskich osiągnięć poza granicami kraju. Jednakże z uwagi na obostrzenia związane z pandemią koronawirusa nie było możliwe zrealizowanie projektów zagranicznych oraz projektów z udziałem publiczności. Wiele przedsięwzięć miało formę online.

Od 2012 r. powrócono do tradycji przyznawania okolicznościowych nagród Prezydenta Miasta. W 2020 r. przyznano nagrody 11 działaczom kultury na łączną kwotę 23 000 zł.

▪ **Modernizacja i rozbudowa instytucji kultury. Tworzenie nowych podmiotów i form organizacyjnych w kulturze**

Zapewnienie właściwej infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej jest jednym z najistotniejszych zadań samorządu miasta warunkującym prawidłowe funkcjonowanie oraz rozwój instytucjonalnych i nieinstytucjonalnych podmiotów kultury. Obecnie obowiązująca Strategia Rozwoju Kultury wyznacza dwaście zadań inwestycyjnych w zakresie modernizacji i rozbudowy instytucji kultury oraz placówek wychowania pozaszkolnego, a także cztery zadania w zakresie tworzenia nowych podmiotów i form organizacyjnych w kulturze. W 2020 r. z budżetu miasta w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego zrealizowano 21 zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 53 483 253 zł.

Wysokość środków finansowych przeznaczanych z budżetu miasta na realizację zadań inwestycyjnych w dziedzinie kultury.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Środki przeznaczone z budżetu miasta na zadania inwestycyjne (kwota w zł)	4 754 554	12 482 028	55 392 828	53 483 253

Wykaz zadań inwestycyjnych z zakresu kultury w 2020 r.

Obiekt	Zakres prac	Kwota w zł
Galeria Miejska bwa	Modernizacja budynku Galerii Miejskiej bwa przy ul. Gdańskiej 20 oraz zakupy inwestycyjne.	46 282
	Zakupy inwestycyjne – zakup sprzętu do prezentacji dzieł sztuki (projektor, telewizory, aparat cyfrowy, zestawy komputerowe).	75 892
	Zakupy inwestycyjne – zakup dzieł sztuki współczesnych artystów z regionu do zbioru dzieł sztuki galerii.	30 000
Miejskie Centrum Kultury	Modernizacja obiektów Zespołu Pałacowo-Parkowego w Ostromecku.	835 057
	Kultura w zasięgu 2.0. – MCK: w ramach zadania środki zostały przeznaczone na wkład własny do zakupu panoram sferycznych w obiektach: Barka "Lemara", Pałac Stary i Pałac Nowy w Ostromecku, służących do dystrybucji treści w formie cyfrowej. Zadanie będzie kontynuowane w roku 2021.	1 180
Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego	Remont konserwatorski i rozbudowa obiektu Muzeum. Zadanie kontynuowane.	6 173 510
	Zakup muzealiów: meble wyprodukowane w Bydgoskiej Fabryce Mebli.	49 200
	Modernizacja budynku MOB na cel organizacji wystawy stałej "Skarb bydgoski". Zadanie kontynuowane. W ramach zadania w 2020 r. środki nie zostały wykorzystane z uwagi na zmianę Dyrektora i pandemię Covid-19. Zadanie zostało przesunięte na 2021 rok.	–
	Kultura w zasięgu 2.0. – MOB. Zadanie kontynuowane. W ramach zadania w 2020 r. środki nie zostały wykorzystane z uwagi na pandemię Covid-19. Zadanie zostało przesunięte na 2021 rok.	–
Teatr Polski im. H. Konieczki	Rozbudowa i przebudowa Teatru Polskiego im. H. Konieczki w Bydgoszczy (GPR): zadanie z uwagi na wydłużające się opracowanie dokumentacji projektowej rozpocznie się w 2021 r.	–

Obiekt	Zakres prac	Kwota w zł
	Zakupy inwestycyjne dla Teatru Polskiego: zakup dwóch projektorów oraz jednego zestawu komputerowego wraz z oprogramowaniem.	231 045
	Zakupy inwestycyjne dla Teatru Polskiego: zakup urządzeń oświetlenia scenicznego oraz zestawu modułowego kraty trawersowej.	507 955
	Zakupy inwestycyjne dla Teatru Polskiego: pokrycie wkładu własnego na zakup systemu mobilnej widowni.	33 798
	Kultura w zasięgu 2.0. – TP: w ramach zadania środki na pokrycie wkładu własnego zostały przeznaczone na zakup usługi digitalizacji fotografii, plakatów, programów, materiałów nutowych, projektów scenografii. Zadanie będzie kontynuowane w roku 2021.	7 672
Teatr Kameralny - druga scena	Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej. Zadanie kontynuowane.	8 983 784
	Zakupy inwestycyjne dla Teatru Polskiego: projekt i wykonanie strony internetowej.	25 000
Park Kultury	Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy. Zadanie kontynuowane.	22 470 253
	Rewaloryzacja Młyna Rothera w Bydgoszczy na cele kulturalno – turystyczne. Zadanie kontynuowane.	11 548 639
Wyspa Młyńska	Modernizacja zagospodarowania centralnej części (polany) Wyspy Młyńskiej.	52 020
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	"Droga do Nowoczesności" – przebudowa i rozbudowa kompleksu budynków WiMBP im. dr Witolda Bełzy w Bydgoszczy.	40 000
	"Droga do Nowoczesności" – remont dachu i adaptacja pomieszczeń magazynowych w zabytkowym budynku przy ul. Rynek 22 w Bydgoszczy.	25 039
	"Droga do Nowoczesności" – prace remontowo-konserwatorskie zabytkowej klatki schodowej budynku przy ul. Długiej 39 w Bydgoszczy.	26 592
Hala Targowa	Rewitalizacja Hali Targowej przy ul. Podwale w Bydgoszczy (GPR). Zadanie kontynuowane.	1 504 836
Obiekty zabytkowe	Zadania inwestycyjne w obiektach zabytkowych.	815 499
OGÓŁEM		53 483 253

Estetyczna przestrzeń publiczna

Działania w tym zakresie prowadzi Plastyk Miejski, wspólnie ze Społeczną Radą ds. Estetyki. W 2020 r. podjęto następujące działania w zakresie porządkowania i estetyzacji przestrzeni miejskiej:

- kontynuowano działania nad opracowaniem projektu uchwały reklamowej dla Bydgoszczy, tzw. Kodeksu Reklamowego,
- opracowano wzornik dobrych praktyk reklamowych w porozumieniu z Zakładem Wzornictwa UTP dla przestrzeni Starego Miasta i Śródmieścia na podstawie zapisów uchwały reklamowej oraz zapisów związanych z wprowadzeniem Parku Kulturowego Stare Miasto,
- opracowano koncepcję architektoniczną i projekt formy pawilonów – kwaciarni w przestrzeni Placu Wolności (we współpracy z Katedrą Sztuk Wizualnych UTP),
- opracowano koncepcję modelowego kiosku miejskiego przeznaczonego dla strefy staromiejskiej i śródmiejskiej (we współpracy z projektantami z Pesy oraz Radą ds. Estetyki Miasta),
- zaaranżowano plastycznie i scenograficznie świąteczną iluminację w przestrzeni miejskiej,
- opracowano stałą iluminację ulic Batorego i Magdzińskiego,
- zaaranżowano jarmark świąteczny we współpracy z Wydziałami UMB,

- opiniowano kolorystykę elewacji budynków w celu harmonijnego stworzenia zabudowy pierzejowej oraz poprawy estetyki budynków osiedlowych na terenie miasta,
- wskazywano optymalne rozwiązania estetyczne dla rewitalizacji Placu Wolności oraz Placu Kościeleckich,
- współpracowano z projektantem nad stworzeniem ogrodu sensorycznego im. prof. Kałużnego (ul. Garbary, ul. Focha),
- uczestniczono wraz z Radą ds. Estetyki Miasta w konsultacjach projektowych dotyczących parkingu „Park & Ride” przy ul. Grudziądzkiej, wskazano wytyczne do projektu architektonicznego,
- podjęto prace nad wprowadzeniem formy zielonych przystanków dla Bydgoszczy,
- pracowano nad projektem zagospodarowania Parku Akademickiego w Fordonie,
- współpracowano z projektantem nad rewitalizacją przestrzeni ulicy 11 Listopada,
- współpracowano z projektantką nad formą dwutarczowego zegara w przestrzeni Starego Rynku odmierzającego czas bydgoski.

Ponadto, w ramach ochrony i zachowania funkcji kulturowych dla szczególnie wartościowych oraz symbolicznych przestrzeni i obiektów miasta, Plastyk Miejski wraz ze Społeczną Radą ds. Estetyki brało udział w pracach zespołów doradczych przy realizacji najważniejszych inwestycji tj.: Młyny Rothera, Teatr Kameralny, Hala Targowa, IV krąg Opery Nova, obiekty Astoria oraz projektach rewitalizacji przestrzeni miejskiej: zabudowa pierzejowa ul. Garbary w miejscu byłej fabryki Jutrzenka, Al. Ossolińskich, Stary Rynek.

Podjęto szereg działań interwencyjnych w zakresie porządkowania przestrzeni publicznej – w szczególności w zakresie reklamy zewnętrznej: porządkowanie szyldów, reklam w pasie drogowym, kiosków, pawilonów handlowych, nadzór nad estetyką i formą funkcjonujących ogródków gastronomicznych, audyt nieestetycznych reklam w ramach praktyk studenckich oraz wprowadzenie do przestrzeni miasta właściwych rozwiązań w formie interwencji (we współpracy z Zakładem Wzornictwa i Katedrą Sztuk Wizualnych UTP).

W 2020 r. opracowano trzy konkursy na projekty związane z estetyzacją przestrzeni miejskiej:

- konkurs na projekt i wykonanie muralu architektonicznego, kompozycji plastycznej, w przestrzeni murów oporowych linii tramwajowej ulicy Kujawskiej,
- przygotowanie konkursu na wykonanie Bydgoskiego Ekomuralu,
- przygotowanie konkursu na mural związany z wydarzeniami Bydgoskiego Marca 1981.

W ramach współpracy z uczelniami i środowiskami na rzecz podnoszenia estetyki przestrzeni miejskiej realizowano:

- praktyki studenckie, w ramach których stworzono projekty związane z poprawą estetyki miasta: realizacja pracy dyplomowej w Zakładzie Wzornictwa UTP – projekt zmiany wizerunku trzech punktów sprzedaży w oparciu o rozwiązania wzornicze, nowe szyldy o charakterze artystycznym (m.in. Szewc Sznurówka, ul. Pomorska 23); koncepcja stworzenia broszury informacyjnej dotyczącej zasad umieszczania reklam w strefie staromiejskiej i śródmiejskiej; wytyczne do projektu instalacji artystycznej z wykorzystaniem żywej roślinności tzw. „Park Zakochanych” przy ul. Grodzkiej/Bernardyńskiej; projekt dyplomowy roweru wodnego wraz z infrastrukturą portową dla Bydgoszczy; projekt na stylizowany przystanek autobusowy,
- prace nad koncepcją rewitalizacji przestrzeni zaniedbanych, wspólnie z Wyższą Szkołą Gospodarki przy zaangażowaniu młodzieży wykluczonej społecznie,
- koncepcję stacji ładowania pojazdów elektrycznych opracowaną przez designera Wojciecha Reszeta,
- mural na ścianach wewnętrznych lodowiska Torbyd,
- opracowanie koncepcji i aranżację przestrzeni miejskiej w związku z obchodami 100. rocznicy Powrotu Bydgoszczy do Macierzy,
- opracowanie projektu donic na Starym Rynku we współpracy z firmą Cortena.

Ochrona zabytków i dokumentowanie dziedzictwa kulturowego

Jednym z priorytetowych zadań samorządu jest ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego tj. dóbr kultury, nauki i sztuki, które stanowią ważny element tożsamości oraz wspólnoty kulturowej społeczności. Istotną część składową dziedzictwa kulturowego, ze względu na wiążące się z nią szczególne obowiązki prawne samorządu, stanowią zabytki. Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* z dnia 23 lipca 2003 r. W myśl zapisów ustawy zabytkami są m.in.: miejsca i budowle historyczne, dzieła sztuki, archiwalia, historyczne parki, ogrody, cmentarze, zachowany tradycyjny krajobraz kulturowy.

W odróżnieniu od zabytków, których ochrona regulowana jest Ustawą, niezwykle istotne są działania na rzecz ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, na które składają się tradycje i zwyczaje, które zapewniają wspólnotom poczucie tożsamości oraz ciągłości kulturowej.

W Bydgoszczy realizowany jest ***Program opieki nad zabytkami Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2020***, który jest elementem polityki samorządowej o charakterze strategicznym w części dotyczącej zabytków na terenie miasta. Program jest opracowywany raz na cztery lata, a jego celem jest m.in.:

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyznaczenie celów i kierunków działania w zakresie ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, służących do planowania badań i prac w tym zakresie oraz do planowania rozwoju gminy,
- upowszechnianie i promowanie dziedzictwa,
- rozwijanie współpracy z właścicielami zabytków, środowiskami naukowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami samorządu,
- skuteczne zarządzanie zasobem zabytków gminnych.

W 2020 r. w ramach Programu wykonano następujące działania:

▪ Priorytet I – Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako elementu rozwoju społeczno-gospodarczego Bydgoszczy

Przyznano 18 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków, z czego zostało zrealizowanych 16 dotacji. Dwóch beneficjentów, tj. Parafia Prawosławna św. Mikołaja Cudotwórcy oraz jedna osoba fizyczna nie podpisali umów dotacji z Miastem Bydgoszcz. Natomiast Parafia p.w. św. Antoniego z Padwy oraz Uniwersytet Kazimierza Wielkiego nie wykorzystali dotacji w całości. Planowano nakłady w wysokości 1 300 000 zł, a poniesiono nakłady – 815 499 zł. Przeprowadzono remonty w następujących obiektach:

- Spichrz Stary ul. Port 13 – renowacja drewnianej konstrukcji szachulca elewacji i okien,
- Dom ul. Długa 22/Pod Blankami 17 – remont elewacji budynku od strony ul. Pod Blankami 17,
- Hotel ul. Długa 37 – renowacja elewacji frontowej Hotelu Ratuszowego,
- Kamienica ul. Gdańska 101 – remont dachu i kominów kamienicy,
- Kamienica Plac Wolności 3 – renowacja elewacji frontowej,
- Kamienica ul. Gdańska 16 – remont dachu kamienicy,
- Dom Towarowy ul. Gdańska 15 – wymiana okien w wykuszu od strony ul. Dworcowej,
- Kamienica ul. Obrońców Bydgoszczy 6 – remont dachu budynku,
- Kompleks restauracyjno-rozrywkowy „Schweizerhaus” ul. Wrocławska 7 – remont elewacji szczytowej od strony wewnętrznej dziedzińca,
- Kamienica ul. 20 Stycznia 1920 r. Nr 16 – odrestaurowanie bramy wejściowej,
- Kamienica Pl. Wolności 1 – rekonstrukcja i wymiana stolarki okiennej,
- Willa ul. Jagiellońska 62 – wymiana stolarki okiennej,
- Kamienica ul. Pomorska 5 – rekonstrukcja i wymiana stolarki okiennej,

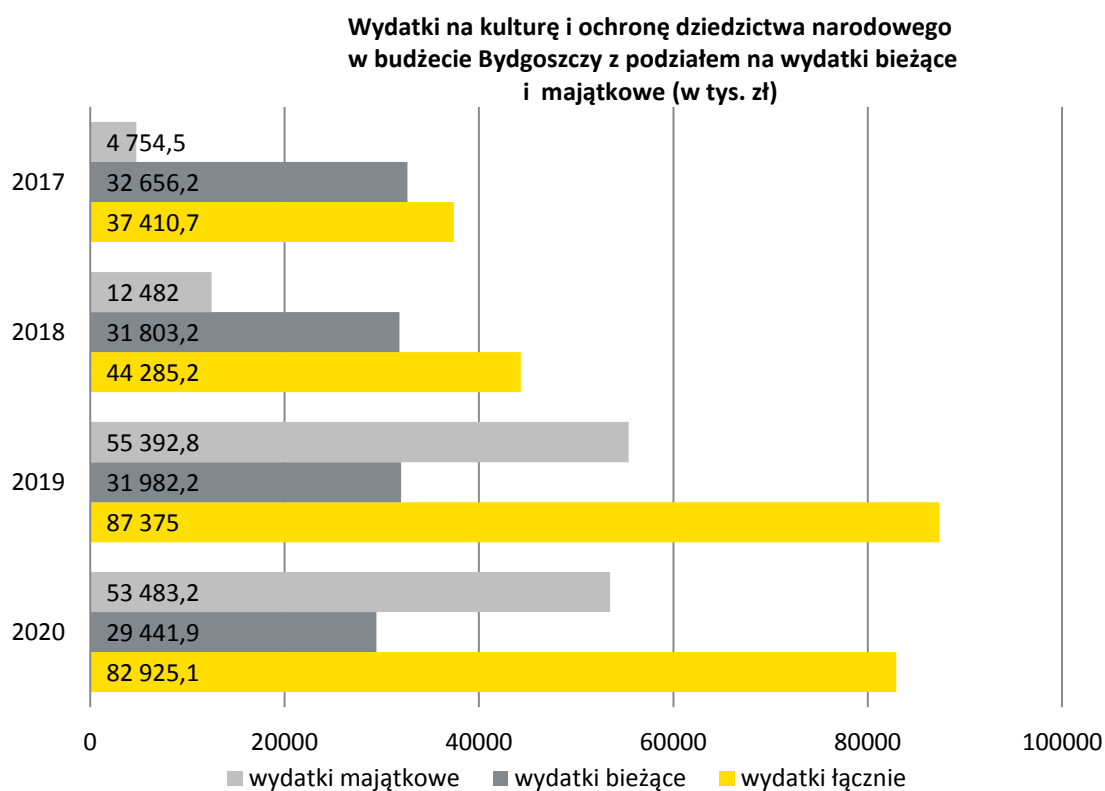
- Kamienica ul. Długa 2 – wymiana stolarki okiennej,
- UKW ul. Powstańców Wlkp. 2 – prace renowacyjne elewacji budynku,
- Parafia św. Antoniego z Padwy, ul. Głucha 15 – remont elewacji wieży i frontu kościoła.
- **Priorytet II – Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego**
 - Uchwalono plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego: „Fordon - Skarpa Północna”, „Kapuściska - Wojska Polskiego”, „Bocianowo - Artyleryjska”, „Czersko Polskie - Hutnicza II”, „Śródmieście - Plac Wolności”, „Śródmieście - Obrońców Bydgoszczy - Marcinkowskiego”,
 - Nowe wpisy do rejestru zabytków: budynek ul. Chrobrego 21 oraz budynek ul. Świętojańska 15.

Finansowanie zadań związanych z realizacją polityki kulturalnej Bydgoszczy określa Uchwała nr IX/86/95 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 1 marca 1995 roku o mecenacie miasta nad kulturą i nauką, wyznaczająca wysokość kwoty z budżetu miasta jaka jest przeznaczana na wspieranie działalności kulturalnej, naukowej oraz ochronę dziedzictwa narodowego. W myśl jej zapisów, gwarantem właściwego mecenatu miasta nad kulturą i nauką są środki finansowe, wynoszące **nie mniej niż 2,6 % dochodów miasta**, z wyłączeniem subwencji i dotacji z budżetu państwa, określonych w uchwale budżetowej, w roku poprzedzającym rok budżetowy, począwszy od 2005 r.

Wydatki z budżetu miasta na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
z budżetu gminy w tys. zł	37 410,7	44 285,2	87 375,0	82 925,1

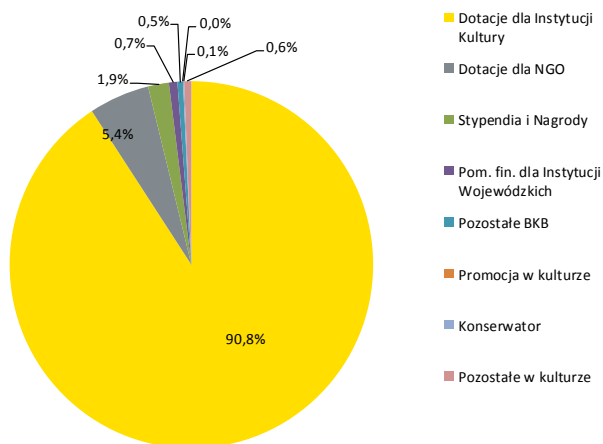
Struktura wydatków kształtowała się następująco:

Podkreślić należy fakt, iż w 2020 r. **zachowany został wskaźnik nakładów finansowych przeznaczonych z budżetu miasta na kulturę** w zakresie wydatków bieżących, wynikający z *Uchwały o mecenacie miasta nad kulturą i nauką*, który wyniósł **2,72% dochodów miasta**, z wyłączeniem subwencji i dotacji z budżetu państwa, określonych w uchwale budżetowej, w roku poprzedzającym rok budżetowy.

Kształtowanie się struktury wydatków bieżących w kulturze w 2020 r. przedstawia poniższy wykres:

Struktura wydatków bieżących w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w 2020 r.

Najwyższy udział wydatków wynoszący aż 90,8% wydatków w kulturze stanowią dotacje dla miejskich instytucji kultury, następnie: dotacje dla organizacji pożytku publicznego 5,4%, wydatki na stypendia dla indywidualnych twórców oraz nagrody Prezydenta Miasta Bydgoszczy 1,9%. Pozostałe wydatki kształtują się między 0,1-0,7%.

W latach 2012-2016 budżet w dziale 921 - *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* wzrastał corocznie o kwotę 1 mln zł w ramach „Paktu dla Kultury”, a **od 2017 roku w budżecie miasta wyznaczono dodatkowe środki w formie rezerwy celowej na realizację Strategii Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy.**

Wykaz przedsięwzięć sfinansowanych w 2020 r. ze środków rezerwy na realizację Strategii rozwoju kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2026.

Instytucja/ Podmiot	Przedsięwzięcia sfinansowane ze Strategii rozwoju kultury	Kwota w zł
Park Kultury	Zwiększenie dotacji podmiotowej z przeznaczeniem na działalność statutową	450 000
	Zwiększenie dotacji podmiotowej w związku z realizacją działań niezbędnych do kontynuacji prac związanych z rewitalizacją Młynów Rothera	60 000
Teatr Kameralny	Zwiększenie dotacji podmiotowej z przeznaczeniem na działalność statutową	850 000
	Zwiększenie dotacji podmiotowej z przeznaczeniem na działalność statutową	150 000
	Zwiększenie dotacji celowej inwestycyjnej z przeznaczeniem na wykonanie strony internetowej www	25 000
Miejskie Centrum Kultury	Zwiększenie dotacji podmiotowej z przeznaczeniem na pokrycie wkładu własnego na drugi rok realizacji 3-letniego zadania pn. "Bardzo Młoda Kultura", polegającego na wypracowaniu nowego modelu funkcjonowania instytucji kultury i oświaty w oparciu o współpracę międzysektorową	50 000
OGÓŁEM		1 585 000

Istotne inicjatywy w zakresie kultury w 2020 r.:

W 2020 r. przedstawiciele siedmiu organizacji pozarządowych wystąpili do Prezydenta Miasta z inicjatywą utworzenia **Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Kultury** – ciała kolegialno-społecznego wspierającego działania samorządu w obszarze kultury. Komisja została utworzona Zarządzeniem nr 679/2020 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 17 grudnia 2020 r., a do jej pierwotnego składu weszli inicjatorzy, czyli przedstawiciele Fundacji Czarny Karzeł, Fundacji Farbiarnia, Mózg Foundation - Fundacji Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych, Stowarzyszenia Koloroffon, Stowarzyszenia Mieszkańców ul. Augusta Cieszkowskiego SMAC, Fundacji Sztuki ART-HOUSE, Fundacji Kultury Pozytywka. Zgodnie z przyjętymi założeniami uczestnictwo w pracach Komisji jest dobrowolne i nieodpłatne, a do jej składu może dołączyć każda organizacja pozarządowa prowadząca statutową działalność kulturalną. O dużym zainteresowaniu środowiska kultury pracą w strukturach Komisji może świadczyć fakt, iż od momentu oficjalnej inauguracji w dniu 21 stycznia 2021 r., do końca I kwartału 2021 r. w jej skład weszło łącznie 21 organizacji.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta.

Warunki zamieszkania

W Bydgoszczy było ponad 154 tys. mieszkań (w tym ponad 6% to mieszkania komunalne) o przeciętnej powierzchni około 58 m² z 3 pomieszczeniami, zamieszkiwane średnio przez 2,3 osoby. Najwięcej zasobu mieszkaniowego pozostawało w posiadaniu osób fizycznych (ponad 70%). Odsetek ten zwiększa się na przestrzeni lat. Niemal wszystkie mieszkania w Bydgoszczy są wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne (wodociąg, łazienka). Sukcesywnie rośnie również odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie.

W 2020 r. oddano do użytkowania 1 665 mieszkań (o 24,3% więcej niż rok wcześniej) o przeciętnej powierzchni użytkowej 56,35 m², średnio z 3 pomieszczeniami (o powierzchni większej niż 4 m²). W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przypadało 5 nowych mieszkań, o 1 mieszkanie więcej niż w poprzednim roku.

Źródło: BDL GUS

Najwięcej mieszkań przekazali do użytkowania deweloperzy – 1,5 tys. lokali (92,0%), natomiast inwestorzy indywidualni 86 mieszkań (5,2%). Lokale przeznaczone dla osób o niższych dochodach, w ramach towarzystw budownictwa społecznego, stanowiły 1,7% liczby nowo wybudowanych mieszkań (28 lokali). Ponadto przekazano do użytkowania 19 lokali przez spółdzielnie mieszkaniowe (1,1%). Największe inwestycje mieszkaniowe w minionym roku to:

- Activ Park – dwa budynki wielorodzinne, ul. Wyzwolenia (122 mieszkania),
- Osiedle Adria – dwa budynki wielorodzinne, ul. Toruńska (138 mieszkań),
- Osiedle Olimpijczyków – cztery budynki wielorodzinne, ul. Bydgoskich Olimpijczyków i ul. Strzeleckiego (125 mieszkań),
- Osiedle Pod Skarpą – pięć budynków wielorodzinnych, ul. Frydrychowicza (194 mieszkania),
- Osiedle Uniwersyteckie – trzy budynki wielorodzinne, ul. Strzeleckiego i ul. Studencka (108 mieszkań),
- Platanowy Park – dwa budynki wielorodzinne, ul. Leśna (195 mieszkań, 5 lokali usługowych),
- River Tower – budynek wielorodzinny, ul. Toruńska i ul. Żupy (128 mieszkań),
- Tęczowe Osiedle – cztery budynki wielorodzinne, ul. Filtrowa (186 mieszkań).

Rozpoczęto budowę 2 622 mieszkań, o 25,5% więcej niż w poprzednim roku. Większość z nich (80%) stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – 2 097 lokali. Rozpoczęto również budowę 324 mieszkań spółdzielczych, 102 mieszkań społeczno-czynszowych (BTBS) oraz 99 mieszkań w budownictwie indywidualnym.

Ponadto wydano 132 pozwolenia lub zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę nowych budynków mieszkalnych z 3 321 mieszkaniami (o 21,6% więcej lokali niż w poprzednim roku) oraz 26 pozwoleń na 313 mieszkań, które mają powstać wskutek przebudowy lokali i pomieszczeń niemieszkalnych.

Bydgoszcz to jedno z najsprawniejszych miast w zakresie wydawania decyzji administracyjnych niezbędnych do realizacji projektów deweloperskich. Wszystkie decyzje w 2019 r. zostały wydane w czasie nie dłuższym niż 65 dni (X Ranking Miast Polskiego Związku Firm Deweloperskich 2020).

Średnia cena transakcyjna 1 m² mieszkania na rynku pierwotnym w IV kwartale 2020 r. wyniosła 6 665 zł, natomiast na rynku wtórnym 5 698 zł (baza cen nieruchomości mieszkaniowych NBP).

Ustawa o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (tzw. specustawa mieszkaniowa), umożliwia realizację inwestycji przez deweloperów niezależnie od istnienia lub ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem, że nie jest sprzeczna ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uchwałą o utworzeniu parku kulturowego. W przypadku zamiaru realizacji inwestycji mieszkaniowej inwestor występuje, za pośrednictwem prezydenta miasta, z wnioskiem o ustalenie lokalizacji inwestycji do rady miasta. Na podstawie przepisów ww. ustawy oraz w oparciu o lokalne standardy urbanistyczne dla inwestycji mieszkaniowych w Bydgoszczy ([uchwała Rady Miasta Bydgoszczy nr V/31/18 z dnia 19.12.2018 r.](#)) Rada Miasta w 2020 r. wydała dwa rozstrzygnięcia w sprawie inwestycji mieszkaniowych w granicach działek:

- nr 6/2 obręb 393 położonej w Bydgoszczy przy ul. J. Twardzickiego (odmowa ustalenia lokalizacji),
- nr 18/21 obręb 338 położonej w Bydgoszczy przy ul. Igrzyskowej (ustalenie lokalizacji).

Tereny z funkcją mieszkaniową wskazano w 5 mpzp uchwalonych w 2020 r., tj.:

- „Zimne Wody - Równa” (12,16 ha),
- „Bocianowo - Artyleryjska” (19,78 ha),
- „Fordon - Skarpa Północna” (0,18 ha),
- „Kapuściska - Wojska Polskiego” (0,81 ha),
- „Śródmieście - Obrońców Bydgoszczy - Marcinkowskiego” (0,77 ha).

Bydgoskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. buduje mieszkania na wynajem korzystając z programów wspierania budownictwa czynszowego oraz zarządza powstałym zasobem mieszkaniowym. Oferta skierowana jest do osób, których nie stać na zakup własnego mieszkania lub dla których własne mieszkanie nie stanowi priorytetu lecz ich stabilna sytuacja finansowa pozwala na zabezpieczenie sobie i swojej rodzinie pewnego i długotrwałego (na czas nieokreślony) najmu mieszkania.

W zasobach Spółki znajdowało się 28 budynków, w których zlokalizowanych było 1 360 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej 50 m² oraz 21 lokali użytkowych, 237 garaży i miejsc postojowych. Na przydział mieszkania w budownictwie czynszowym oczekiwały 3 883 osoby.

Spółka w 2020 r. zrealizowała budowę budynku wielorodzinnego przy ul. Młyńskiej 2a, w którym powstało 28 mieszkań i 21 garaży na parterze, natomiast w trakcie realizacji są następujące inwestycje:

- budynek wielorodzinny przeznaczony dla osób starszych, ul. Jasna 33 – powstanie 12 mieszkań oraz hala garażowa dla 5 pojazdów,
- budynki wielorodzinne, ul. Swarzewska 43, ul. Sobieszewska 6 – powstanie 90 mieszkań oraz 60 miejsc parkingowych w hali garażowej na parterze.

Miasto Bydgoszcz przeznaczyło 4 mln zł na dokapitalizowanie Bydgoskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Mieszkania komunalne – realizacja Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2021.

Cele programu:

- tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej o niskich dochodach oraz do poprawy jakości życia mieszkańców zamieszkujących w lokalach należących do zasobu miasta,
- zapewnienie lokali przeznaczonych do najmu socjalnego, lokali zamiennych, a także pomieszczeń tymczasowych,
- poprawa stanu technicznego budynków i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu miasta.

Cele zostaną osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

- remonty budynków, podnoszenie standardu budynków przez inwestycje i modernizacje,
- likwidacja zasobu substandardowego i technicznie zdegradowanego,
- wykonywanie remontów i modernizacji lokali przeznaczonych do ponownego zasiedlenia i wyznaczanie w nich lokali przeznaczonych do najmu socjalnego oraz lokali wynajmowanych na czas nieoznaczony,
- sprzedaż lokali nieprzeznaczonych do wynajęcia znajdujących się we wspólnotach mieszkaniowych na zasadach wolnorynkowych,
- likwidacja lokali wspólnych poprzez sukcesywne ich opróżnianie i wynajmowanie jako samodzielnych lokali mieszkalnych lub sprzedaż,
- racjonalizacja substancji zasobu mieszkaniowego, w tym poprzez budowę lub zakup nowych budynków/lokali mieszkalnych przy jednoczesnej wolnorynkowej sprzedaży, zwłaszcza budynków o niskim standardzie, wymagających znacznych nakładów, bądź nieruchomości wymagających poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych.

Sposób i zasady zarządzania lokalami

Mieszkaniowym zasobem Miasta Bydgoszczy gospodaruje Prezydent Miasta. Czynności z zakresu zarządzania nieruchomościami powierzone zostały, stosownie do uchwały Rady Miasta Bydgoszczy, Administracji Domów Miejskich „ADM” Sp. z o.o.

Budynki i lokale w zasobie komunalnym

Miejski zasób mieszkaniowy obejmował ponad 6% wszystkich mieszkań w Bydgoszczy. W 1 849 budynkach znajdowało się 9 961 lokali mieszkalnych należących do zasobu Miasta Bydgoszczy (5 293 lokale znajdowały się w budynkach należących do Miasta Bydgoszczy – 53,1%).

Administracja Domów Miejskich „ADM” Sp. z o.o. zarządzała 1 589 budynkami mieszkalnymi, w których usytuowane były lokale wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Bydgoszczy, w tym 910 budynkami własności Miasta Bydgoszczy, 623 budynkami stanowiącymi własność wspólnot mieszkaniowych, 49 budynkami mieszkalnymi w samoistnym posiadaniu oraz 7 budynkami mieszkalnymi stanowiącymi własność spółki. Ponadto ADM zarządzała lokalami Miasta w 27 budynkach spółdzielni mieszkaniowych oraz w 209 budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez innych zarządców.

9 961 mieszkań w zasobie miejskim
545 lokali do zasiedlenia
1 360 mieszkań BTBS w 28 budynkach

Liczba budynków, w których znajdują się lokale należące do mieszkaniowego zasobu miasta.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Budynki	1 906	1 878	1 865	1 849
Mieszkalne:	1 880	1 854	1 841	1 825
własność Miasta	955	936	924	910
własność lub współwłasność prywatna w samodzielnym posiadaniu Miasta	59	57	55	49
własność ADM Sp. z o.o.	7	7	7	7
własność wspólnot mieszkaniowych w zarządzie ADM, w których Miasto posiada udziały	640	636	632	623
własność wspólnot mieszkaniowych będące w obcym zarządzie, w których Miasto posiada udziały	194	191	194	209
własność spółdzielni mieszkaniowych, w których Miasto posiada lokale (spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu)	25	27	29	27
Niemieszkalne:	26	24	24	24
w których Miasto posiada lokale mieszkalne	24	23	23	22
wspólnot mieszkaniowych, w których Miasto posiada lokale mieszkalne	2	1	1	2

Na ubytek ogólnej liczby budynków, w których znajdują się lokale należące do mieszkaniowego zasobu Miasta, największy wpływ miały następujące działania:

- likwidacja budynków przy ulicach: Gdańska 184, Kościuszki 18, Chełmińska 14, Rycerska 13, Lubelska 12, Bocianowo 5,
- na skutek zbycia nieruchomości przez właściciela, wyłączono z umowy powierzenia nieruchomości przy ulicach: Czarna Droga 4, Batorego 3, Transportowa 7, Wybudowanie 26,
- przekazanie na rzecz BTBS Sp. z o.o. , zgodnie z dyspozycją właściciela budynku przy ul. Rycerskiej 13,
- przekazanie do modernizacji budynku przy ul. Łukasiewicza 10,
- wyłączenie budynku mieszkalnego położonego przy ul. Grudziądzkiej 19 z umowy powierzenia w związku z realizacją inwestycji „Budowa drogi publicznej - ul. Nowogrudzińskiej w Bydgoszczy”,
- przywrócono własność prywatną nieruchomości przy ul. Grunwaldzkiej 153 na podstawie postanowienia sądu oraz odrzucenia skargi kasacyjnej przez Prokuraturę Generalną,
- nabycie przez Skarb Państwa własności nieruchomości przy ul. Nakielskiej 183 na podstawie postanowienia sądu w drodze przejęcia spadku.

Liczba lokali mieszkalnych.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Lokale mieszkalne	10 746	10 487	10 320	9 961
w budynkach mieszkalnych:	10 687	10 429	10 263	9 905
własność Miasta	5 616	5 480	5 418	5 293
własność lub współwłasność prywatna w samodzielnym posiadaniu Miasta	298	290	287	271
własność ADM Sp. z o.o.	269	269	269	269
własność wspólnot mieszkaniowych w zarządzie ADM, w których Miasto posiada udziały	3 319	3 250	3 139	2 967

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
własność wspólnot mieszkaniowych będące w ob-cym zarządzie, w których Miasto posiada udziały	1 149	1 102	1 110	1 067
własność spółdzielni mieszkaniowych, w których Miasto posiada lokale (spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu)	36	38	40	38
w pozostałych budynkach (własność Miasta)	59	58	57	56

Spadek liczby zarządzanych lokali mieszkalnych należących do mieszkaniowego zasobu Miasta był spowodowany głównie ww. ubytkami zasobów gminnych oraz wyodrębnianiem kolejnych lokali we wspólnotach mieszkaniowych. Znaczące okazało się przekazanie do modernizacji nieruchomości położonej przy ul. Łukasiewicza 10 z 70 pokojami mieszkalnymi. Istotny wpływ miało zbycie całych nieruchomości (w tym przeniesienie własności na rzecz BTBS Sp. z o.o.) oraz rozbiórki budynków w większości spowodowane złym stanem technicznym obiektów i brakiem uzasadnienia ekonomicznego przeprowadzenia ich remontu. Po raz pierwszy z tego powodu odnotowano ubytek wśród nieruchomości znajdujących się w samoistnym posiadaniu Miasta. Na wniosek Spółki „ADM”, skierowany do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, zainicjowane zostały postępowania administracyjne zakończone wydanymi decyzjami, nakazującymi rozbiórkę zabudowy nieruchomości wielobudynkowych przy ul. Lubelskiej 12 i ul. Bocianowo 24. Decyzje te zostały zrealizowane. Dodatkowo do ubytków zasobów przyczyniły się również scalenia lokali, których odnotowano więcej, niż podziałów takich obiektów, a także sprzedaż lokali w budynkach spółdzielni mieszkaniowych.

Lokalne niezamieszkałe

W zasobie mieszkaniowym Miasta Bydgoszczy na koniec 2020 r. było 1 876 lokali niezamieszkałych (18,8% lokali komunalnych), w tym 545 przeznaczonych zostało do zasiedlenia (29% lokali niezamieszkałych) oraz 1 331 nie była przeznaczona do remontu i wynajęcia (71% wolnych lokali). W ramach komunalnego zasobu mieszkaniowego odzyskano 158 lokali.

Lokale niezamieszkałe według przeznaczenia.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Lokale niezamieszkałe ogółem	1 631	1 733	1 816	1 876
przeznaczone do zasiedlenia:	503	518	514	545
wskazane najemcom lokale mieszkalne do zasiedlenia	46	19	10	14
wskazane eksmitowanym pomieszczenia tymczasowe i lokale do najmu socjalnego	24	32	28	55
wolne lokale mieszkalne do remontu	195	205	189	166
wolne lokale do remontu przeznaczone do najmu so-cjalnego i na pomieszczenia tymczasowe	81	104	97	67
wolne lokale w budynkach przeznaczonych do przebu-dowy i modernizacji	157	158	190	243
nieprzeznaczone do remontu i wynajęcia:	1 128	1 215	1 302	1 331
wolne lokale przeznaczone do sprzedaży	148	155	154	135
wolne lokale do scalenia lub podziału	104	98	79	63
wolne lokale do przekwalifikowania na pomieszczenia gospodarcze	24	30	25	–
wolne lokale, w stosunku do których trwa regulacja stanu prawnego	24	48	14	11

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
wolne lokale położone w części budynku w złym stanie technicznym	70	106	80	118
wolne lokale w budynkach opróżnianych do zbycia	429	484	523	552
wolne lokale w budynkach przewidzianych do opróżnienia	329	294	427	452

Lokale niezamieszkałe (odzyskane) są podstawą do realizacji zadań Miasta w zakresie:

- dostarczania zasądzonych wyrokami sądowymi lokali przeznaczonych do najmu socjalnego,
- dostarczania lokali dla osób o niskich dochodach,
- wskazywania lokali zamiennych dla rodzin uprawnionych (wykwaterowania związane z działalnością inwestycyjną Miasta, nakazy PINB).

Liczba lokali odzyskanych w ramach komunalnego zasobu mieszkaniowego według przyczyn.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Lokalne odzyskane	308	302	189	158
Zgon	78	82	68	76
Eksmisja	96	113	56	16
Wyprowadzenie	106	81	59	47
Porzucenie	28	26	6	5
Zamiana	–	–	–	14

Zagospodarowanie lokali niezamieszkałych dokonywane jest na podstawie ich selekcji, pozwalającej określić, które lokale mogą zostać:

- wskazane osobom uprawnionym bez konieczności wykonania remontu,
- wskazane osobom uprawnionym po przeprowadzeniu remontu,
- wynajęte w ramach najmu socjalnego lub na pomieszczenia tymczasowe,
- przeznaczone do sprzedaży na wolnym rynku,
- przeznaczone na powiększenie mieszkań sąsiednich na wniosek ich najemców,
- przeznaczone do przekwalifikowania na pomieszczenia gospodarcze.

Lokale do zasiedlenia są przeznaczone do dalszego wynajmu, ale przed zawarciem umowy (poza tymi, które nie wymagają remontu) prowadzone są działania, które umożliwią oddanie ich w najem. Do nich należą m.in.: remonty podstawowe (głównie w budynkach typu blok), remonty mające na celu podniesienie standardu (poprzedzone wymaganym zleceniem projektu na remont lub przebudowę, zwykle związane z wymianą systemu grzewczego), remonty prowadzone w następstwie opracowania koncepcji podziału (dotyczy lokali wielkopowierzchniowych) lub scalenia (dotyczy lokali z częściami wspólnymi – przedpokój, łazienka, kuchnia). Wyremontowane/zmodernizowane zostały 132 niezamieszkałe lokale mieszkalne.

W ostatnich latach remonty lokali niezamieszkałych wykonują ich nowi najemcy, zarówno w ramach zamiany lokalu, jak i w ramach listy oczekujących na gminny lokal. Zawarte zostały 64 porozumienia dotyczące remontów wolnych lokali przez przyszłych najemców (lista – 52, zamiany – 12).

Remonty, modernizacje, inwestycje

Realizowane zadania w 2020 r. wynikały ze stanu technicznego zarządzanych budynków, jak i ich wyposażenia, potrzeb inwestycyjnych oraz otrzymanych dotacji na rewitalizację 7 budynków gminnych w Starym Fordonie i przebudowę 8 budynków na lokale przeznaczone do najmu socjalnego.

Remonty i modernizacje w mieszkaniowym zasobie gminy w 2020 r.

Wyszczególnienie	Wykonanie rzeczowe remontów (w szt.)	Wykonanie finansowe remontów (w tys. zł)
Remonty i modernizacje:		
Remonty pokryć dachowych i naprawy – budynki	19	566
Elewacje ^a – budynki	2*	9
Remont instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej – budynki	6 + 8*	111
Remont instalacji elektrycznej – lokale	14 + 2*	74
Remont instalacji gazowej – budynki	3*	7
Wymiana stolarki okiennej – stolarka	194	408
Wymiana stolarki drzwiowej – stolarka	14	63
Dokumentacja techniczna – ekspertyzy, opinie stanu technicznego	34	136
Roboty ogólnobudowlane w lokalach zamieszkałych – lokale	31	301
Remont klatek schodowych – budynki	2	78
Roboty zduńskie	78	143
Roboty rozbiórkowe – budynki	17 + 8*	632
Wymiana, regulacja lub remont wewnętrznej instalacji c.o. – budynki	1* (w realizacji)	3
Remonty pustostanów – lokale	72 + 16*	1 933

a - zrealizowano elewacje na 4 obiektach i ich koszty uwzględniono w modernizacji komunalnego zasobu w „Termomodernizacji budynków”; * - projekt budowlany

Inwestycje przeprowadzone w mieszkaniowym zasobie gminy w 2020 r. przez ADM Sp. z o.o.

Wyszczególnienie	Wykonanie rzeczowe inwestycji (w szt.)	Wykonanie finansowe inwestycji (w tys. zł)
Inwestycje:		
Modernizacja pustostanów przeznaczonych do wynajęcia – lokale	61 + 15*	3 204
Podniesienie standardu technicznego zamieszkałych lokali – lokale	10 + 2*	517
Podłączenie budynków do sieci gazowej i wyposażenie w instalację gazową – budynki, w tym: przyłączenie do sieci i dokumentacja projektowa, wyposażenie budynków i lokali w instalację gazową	2 14 + 5*	292
Podłączenie budynków do miejskiej sieci wodociągowej – budynki	6	116
Podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłej wraz z wyposażeniem budynków w instalacje c.o. i c.w.u. – budynki	3*	73
Termomodernizacja budynków	4 + 6*	680
Rewitalizacja społeczno-gospodarcza budynków Starego Fordonu	7 (realizacja 2020/21)	1 925
Przebudowa i modernizacja budynków mieszkalnych	8 (realizacja 2020/21)	952

* - projekt budowlany

MIEJSKI ZASÓB MIESZKANIOWY

WYDATKI BIEŻĄCE **68,5** mln zł

REMONTY - **4,5** mln zł INWESTYCJE - **7,9** mln zł

W ramach inwestycji realizowano następujące zadania:

- Modernizacja komunalnego zasobu nieruchomości:
 - modernizacja 61 pustostanów, w tym 27 lokali wyposażono w ogrzewanie gazowe (dla 15 pustostanów opracowano dokumentację projektową),
 - podniesienie standardu technicznego zamieszkałych budynków i lokali – 2 budynki wyposażono w instalację gazową (ul. Przemysłowa 6, ul. Wyzwolenia 45), 21 lokali mieszkalnych wyposażono w ogrzewanie gazowe (ul. Przemysłowa 13/2, 3, 4, 6, 7; ul. Fordońska 437/1, 2, 4; ul. Wyzwolenia 45/1, 1A, 4; ul. Stary Port 19/1a; ul. Wierzbickiego 3/12; ul. Dworcowa 31/10; ul. Mazowiecka 11/13; ul. Fordońska 437/3; ul. Nakielska 60/15; ul. Przemysłowa 24/1, 2, 3; ul. Fordońska 441/1), 7 lokali mieszkalnych wyposażono w instalację gazową i kuchenki (ul. Przemysłowa 6/1, 3, 4, 5, 7; ul. Wyzwolenia 45/1, 1A); w 1 lokalu użytkowym wykonano roboty ogólnobudowlane celem usamodzielnienia, polegające na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, zamurowaniu otworu drzwiowego, wykonaniu tynków, wyposażenie w nową instalację wod.-kan. oraz wykonanie wentylacji (ul. Gdańska 29); dla 2 budynków wybudowano wiaty śmietnikowe z niezbędną infrastrukturą (ul. Bora-Komorowskiego 10, ul. Kiedrowskiego 2); dla 6 budynków wykonano przyłącze wody (ul. Ugory 18, ul. Bielicka 6, ul. Jasna 21, 24, 26, 28); w 4 budynkach odnowiono elewacje wraz ze sztukaterią (ul. Dworcowa 57, ul. Kordeckiego 29, ul. Jagiellońska 60, ul. Jagiellońska 63); dla 1 budynku wykonano odprowadzenie wód deszczowych (ul. Kapeluszników 2); dla 9 budynków opracowano dokumentację projektową na: przebudowę i termomodernizację budynku (ul. Jagiellońska 60); wyposażenie budynków w instalację c.o. i c.w.u. (ul. Gdańska 63, ul. Stary Rynek 18, ul. Sułkowskiego 40); renowacja elewacji wraz ze sztukaterią i wymianą stolarki otworowej (ul. Nakielska 25, 13, ul. Gdańska 148, ul. Jagiellońska 63, ul. Dworcowa 30); dla 2 budynków dokonano drugiej części opłaty za przyłączenie do sieci gazowej do Polskiej Spółki Gazownictwa (ul. Młyńska 2, ul. Topazowa 6).
- Przebudowa i remont budynków w celu ich adaptacji na mieszkania przeznaczone do najmu socjalnego:
 - ul. Jasna 21 – wykonano: docieplenie od strony podwórza, częściowo wymieniono stolarkę okienną, częściowo oczyszczono stropy, prace rozbiórkowe, skucie tynków ze ścian i sufitów,
 - ul. Jasna 24 – wykonano: roboty rozbiórkowe, rozbiórkę schodów wejściowych przybudówki oraz ocieplenie jej stropu i ścian, budowę i przebudowę kominów, modernizację pokrycia dachu wraz z obróbkami blacharskimi, wymianę stolarki okiennej w 70%, ocieplenie ścian elewacji budynku (tył), skuto tynki wewnętrzne, iniekcję ścian fundamentowych budynku, wykonano instalację elektryczną,
 - ul. Jasna 26 – wykonano: roboty rozbiórkowe, rozbiórkę schodów wejściowych przybudówki oraz ocieplenie jej stropu i ścian, budowę i przebudowę kominów, modernizację pokrycia dachu wraz z obróbkami blacharskimi, wymianę stolarki okiennej w 70%, ocieplenie ścian elewacji budynku (tył), skuto tynki wewnętrzne, iniekcję ścian fundamentowych budynku, wykonano instalację elektryczną,
 - ul. Ugory 18 – wykonano roboty rozbiórkowe i demontażowe w branży sanitarnej, zlikwidowano istniejące systemy grzewcze,
 - ul. Bielickiej 6 – zlikwidowano dotychczasowe systemy grzewcze, wykonano roboty rozbiórkowe na parterze i piętrze budynku, roboty demontażowe w branży sanitarnej, stolarkę okienną i drzwiową, izolację ścian piwnicznych, fundamentowych, docieplono podłogę na gruncie i stropodach w 50%, rozpoczęto roboty związane z przebudową budynku, roboty sanitarne w 20%, wykonano roboty elektryczne i murowe w węźle, wzmocniono ściany w 50%, ocieplono ściany szczytową i tylną.
- Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu – gminne budynki mieszkalne:
 - ul. Kapeluszników 2: renowacja klatki schodowej, częściowe zagospodarowanie terenu, wzmocnienie więźby dachowej, iniekcja i docieplenie fundamentów, docieplenie ścian zewnętrznych od zewnątrz i dachu, wymiana stolarki okiennej,

- ul. Sikorskiego 2: docieplenie ścian zewnętrznych od zewnątrz, przebudowa piwnic, izolacja pozioma ścian fundamentowych w piwnicy, wymiana stolarki okiennej,
- ul. Bydgoska 23: izolacja ścian fundamentowych, rozbiórka budynku gospodarczego,
- ul. Bydgoska 26: rozbiórki, roboty przygotowawcze, roboty dekarские, wzmocnienie ścian i nadproży, likwidacja pieców kaflowych,
- ul. Bydgoska 29: roboty przygotowawcze, wzmocnienie konstrukcji i wykonanie nowego pokrycia dachu, wzmocnienie ścian i nadproży, izolacja przeciwwilgociowa ścian fundamentowych, rozpoczęto przebudowę mieszkań i części wspólnej, roboty budowlane na elewacji frontowej, wykonano rozbiórki zabudowy gospodarczej i zlikwidowano piece kaflowe,
- ul. Rynek 3: rozbiórki zabudowy gospodarczej, przebudowa oficyny gospodarczej, instalacje sanitarne w lokalu użytkowym, instalacje elektryczne – w mieszkaniach, docieplenie przegród budowlanych od wewnątrz, docieplenie dachu i fundamentów, iniekcja ścian fundamentowych, przebudowa strychu i piwnic, instalacje elektryczne – w części wspólnej.

Ponadto rozpoczęto prace modernizacyjne bloku przy ul. Łukasiewicza 10 polegające na modernizacji budynku typu hotelowego i utworzeniu w nim lokali mieszkalnych. Dofinansowanie na ten cel zostało przydzielone z Banku Gospodarstwa Krajowego. Umowę z Wykonawcą robót budowlanych zawarto w październiku 2020 r., a w listopadzie 2020 r. przekazano teren budowy.

Potrzeby mieszkaniowe

W oparciu o założenia zawarte w Programie prowadzone są działania zmierzające do tworzenia warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej oraz zapewnienia lokali w najmie socjalnym i lokali zamiennych na realizację zadań miasta określonych w ustawie o ochronie praw lokatorów (...) oraz w uchwale Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Bydgoszczy. W rezultacie prowadzonych przez zarządzającego czynności w 2020 r. zawarto łącznie 156 umów na wolne lokale.

Potrzeby mieszkaniowe.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Potrzeby mieszkaniowe	1 650	1 573	1 579	1 424
Liczba rodzin do wykwaterowania w związku z realizacją decyzji PINB nakazujących opróżnienie budynku	12 ^a	12 ^a	13 ^a	10 ^b
Liczba rodzin uprawnionych do otrzymania lokalu w związku z inwestycjami i prowadzoną polityką mieszkaniową	134	78	112	93
Lista osób uprawnionych do otrzymania lokalu z tytułu trudnych warunków materialnych i mieszkaniowych na podstawie uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Bydgoszczy, z tego:	110	163	233	189
lokal mieszkalny	76	116	189	148
lokal w najmie socjalnym	34	47	44	41
Liczba wyroków eksmisyjnych do realizacji, z tego:	1 369	1 298	1 221	1 132
z zasądzonym prawem do lokalu w najmie socjalnym	1 011	1 010	971	902
do pomieszczenia tymczasowego	358	288	250	230
Liczba rodzin do wykwaterowania z lokali socjalnych zlokalizowanych w budynkach niestanowiących w 100% własności Miasta Bydgoszczy	25	22	–	–

a dodatkowe postępowanie wyjaśniające prowadzone przez PINB - 6 budynków z 12 rodzinami,

b dodatkowe postępowanie wyjaśniające prowadzone przez PINB - 5 budynków z 10 rodzinami.

Zasiedlenie wolnych lokali.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba umów na zasiedlenie wolnych lokali	348	227	238	156
Wykwaterowania w związku z realizacją decyzji PINB nakazujących opróżnienie budynku, z tego:	3	3	–	3
lokal mieszkalny	2	3	–	1
lokal w najmie socjalnym	1	–	–	2
Zawarcie umowy w związku z inwestycjami, prowadzoną polityką mieszkaniową oraz występującymi zdarzeniami losowymi, z tego:	91	57	54	67
lokal mieszkalny	81	55	50	55
lokal w najmie socjalnym	10	2	4	12
Realizacja listy osób uprawnionych do otrzymania lokalu z tytułu trudnych warunków materialnych i mieszkaniowych na podstawie uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Bydgoszczy, z tego:	116	64	77	51
lokal mieszkalny	91	58	72	47
lokal w najmie socjalnym	25	6	5	4
Realizacja wyroków eksmisyjnych, z tego:	71	32	49	30
lokal w najmie socjalnym	68	30	46	24
pomieszczenie tymczasowe	3	2	3	6
Zamiana na wolny lokal, z tego:	56	56	53	2
lokal mieszkalny	31	46	44	2
lokal w najmie socjalnym	25	10	9	–
Likwidacja lokali wspólnych w ramach scaleń, z tego:	2	9	5	3
lokal mieszkalny	2	9	5	3
lokal w najmie socjalnym	–	–	–	–
Zasiedlenie mieszkań chronionych i wspomaganych	8	6	–	–
Zawarcie umowy w oparciu o wyrażoną zgodę Prezydenta Bydgoszczy w okresie obowiązywania uchwały Nr XLIII/1329/2001 z 24.10.2001 r., z tego:	1	–	–	–
lokal mieszkalny	1	–	–	–
lokal w najmie socjalnym	–	–	–	–

Najemcom lokali mieszkalnych zainteresowanym poprawą warunków mieszkaniowych, proponuje się dokonanie zamiany z innym najemcą bądź na wolny lokal. Zamiana lokali pomiędzy najemcami umożliwia również osobom posiadającym zadłużenie z tytułu opłat czynszowych pozbycie się długu. W 2020 r. zrealizowano 2 zamiany pomiędzy najemcami. W ramach zamian na lokal niezamieszkały w 2020 r. przeprowadzono 2 zamiany.

Następuje stopniowa likwidacja niesamodzielnych lokali mieszkalnych poprzez scalanie lokali o małej powierzchni użytkowej, w których nie ma możliwości wykonania pomieszczeń sanitarnych, oraz scalanie lokali wspólnych w ramach poszerzeń. W 2020 r. zawarto z tego tytułu 3 umowy. Takie działanie umożliwia uzyskanie zaświadczeń o samodzielności lokali oraz ich wykup przez lokatorów.

W 2020 r. zawarto 37 umów najmu lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony z dotychczasowym najemcą lokalu socjalnego lub lokalu w najmie socjalnym.

W celu poprawy wykorzystania i racjonalnego gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy podejmowanych jest szereg czynności. Zintensyfikowano działania w zakresie realizacji zobowiązań gminy do zabezpieczenia lokali zamiennych z tytułu wykwaterowań z budynków przeznaczonych do rozbiórki na mocy decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Na dzień 31.12.2020 r. decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego objętych pozostaje 5 budynków z 10 rodzinami, w stosunku do których prowadzone jest dodatkowe postępowanie wyjaśniające. Prowadzone są również działania zmierzające do opróżnienia nieruchomości w związku z planowanymi inwestycjami Miasta oraz zmianami przeznaczenia nieruchomości zabudowanej.

Sprzedaż lokali mieszkalnych

W 2020 r. zostały sprzedane 203 lokale mieszkalne na łączną kwotę 4 606 967,99 zł. Poza sprzedażą lokali mieszkalnych w trybie bezprzetargowym na rzecz najemców w 2020 r. dokonano również 4 sprzedaży w trybie przetargu ustnego nieograniczonego na łączną kwotę 1 136 000 zł. Przedmiotem postępowań przetargowych były dwa spółdzielcze własnościowe prawa do lokali w zasobach spółdzielni mieszkaniowych, które zostały sprzedane za łączną kwotę 418 000 zł (ul. ks. R. Markwarta 10/40, ul. M. Skłodowskiej-Curie 30a/81) oraz dwa lokale mieszkalne (nieruchomości lokalowe) sprzedane za łączną kwotę 718 000 zł (ul. J.J. Śniadeckich 22/4a, ul. Dworcowa 15/3).

Zasady polityki czynszowej

Stawka bazowa czynszu za najem 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych od 01.09.2017 r. wynosi 10,80 zł/m² i ulega obniżeniu bądź podwyższeniu w razie występowania czynników mających wpływ na wysokość czynszu. Wysokość stawki czynszu za najem 1 m² powierzchni użytkowej lokali w najmie socjalnym nie uległa zmianie i pozostała na niezmienionym poziomie od 01.07.2001 r. w wysokości 1,23 zł. Waloryzacja stawki bazowej czynszu doprowadziła do uzyskania zalecanego poziomu stawki czynszu zbliżonego do 3% wartości odtworzeniowej (wówczas 11,12 zł/m², obecnie 13,07 zł/m²) oraz miała na celu w głównej mierze przyczynienie się do wzrostu przychodów Miasta przeznaczonych na sfinansowanie przez ADM Sp. z o.o. realizacji zadań remontowych i inwestycyjnych. Użytkownicy lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta wszystkie opłaty wnoszą na konto Miasta. Coroczny budżet Miasta określa wysokość środków na realizację planowanych zadań przez ADM Sp. z o.o. Jednocześnie zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego ponownie umożliwiono najemcom o niskich dochodach uzyskanie obniżki czynszu. Może ją uzyskać najemca zamieszkujący w lokalu mieszkalnym wchodzącym w skład mieszkaniowego zasobu Miasta albo w lokalu stanowiącym własność lub współwłasność Skarbu Państwa. Obniżkę udziela się na okres 12 miesięcy, a wysokość obniżek ze względu na osiągnięte dochody w gospodarstwie domowym w zależności od obowiązującej stawki czynszu określono w [Zarządzeniu Nr 92/2017 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 15.02.2017 r.](#) w sprawie udzielania obniżek czynszu najemcom lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Bydgoszczy.

Czynsz lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie Miasta Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba wniosków o udzielenie obniżki do czynszu	1 350	1 213	1 110	924
rozpatrzone pozytywnie	1 269	1 160	1 061	883
rozpatrzone negatywnie	77	51	48	37
wycofane	4	2	1	4
Kwota naliczonych obniżek (tys. zł)	3 080,27	2 733,11	2 447,96	2 177,60
Średnia stawka czynszu w lokalach mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta (zł/1m ²)	9,06	9,16	9,19	9,24
Wysokość stawki bazowej czynszu za najem powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego (zł/1 m ²)	10,80	10,80	10,80	10,80
Wysokość stawki czynszu za najem powierzchni użytkowej lokalu w najmie socjalnym (zł/1 m ²)	1,23	1,23	1,23	1,23
Liczba gospodarstw domowych objętych zniżką czynszu (stan na dzień 31 grudnia)	4 335	4 107	3 480	3 335
Liczba gospodarstw domowych objętych wyższą czynszu (stan na dzień 31 grudnia)	49	46	37	36

W 2020 r. wpłynęły do zarządzającego 924 wnioski o udzielenie obniżki czynszu, z czego 95,6% rozpatrzone pozytywnie. Łączna kwota naliczonych obniżek wyniosła 2 177 598 zł.

Średnia stawka czynszu na dzień 31.12.2020 r. w lokalach mieszkalnych Miasta wynosiła 9,24 zł/m². Wynika ona z zastosowania obniżek ze względu na osiągnięte dochody w gospodarstwie domowym, a także zniżek uwzględniających wyposażenie i usytuowanie lokalu oraz stan techniczny budynku, których wysokość waha się od -5% do -50%, oraz wyższki ze względu na położenie budynku w strefie staromiejskiej, która wynosi +5%. Czynniki podwyższające i obniżające czynsz sumuje się, przy czym suma nie może przekroczyć 50%. Ze zniżek korzystało 3 335 gospodarstw domowych, natomiast wyższą objętych było 36 gospodarstw domowych.

Warunkiem zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego należącego do mieszkaniowego zasobu Miasta jest wpłacenie przez przyszłego najemcę lokalu kaucji zabezpieczającej w wysokości 3 lub 6-krotnego miesięcznego czynszu. Kaucji nie pobiera się w przypadkach określonych w ustawie o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz w przypadku zawarcia umowy najmu lokalu z osobami o najniższych dochodach, opuszczającymi mieszkanie chronione, dom dziecka, rodzinę zastępczą lub inną placówkę wychowawczą w wyniku osiągnięcia pełnoletności, będącymi repatriantami, opuszczającymi lokal dotychczas zamieszkiwany z inicjatywy lub w związku z potrzebami Miasta oraz które za zgodą wynajmującego wykonały na własny koszt adaptację lub modernizację na lokal mieszkalny pomieszczeń innych niż mieszkalne oraz pomieszczeń niezdatnych uprzednio do użytkowania.

Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej

Głównym źródłem finansowania gospodarki mieszkaniowej Miasta są wpływy czynszowe z lokali użytkowych, terenów, reklam, garaży oraz wpływy dotyczące lokali mieszkalnych, w najmie socjalnym, pomieszczeń tymczasowych i ogrodów. W 2020 r. łączne wpływy uzyskane z ww. tytułów wyniosły 70,8 mln zł. Nie bez znaczenia na poziom dochodów w 2020 r. miało ogłoszenie stanu epidemii. W następstwie wprowadzenia ograniczeń w funkcjonowaniu gospodarki przedsiębiorcy rezygnowali z najmu lokali. Ponadto wykonanie planu jest wypadkową także innych czynników m.in. liczby rzeczywiście sprzedanych lokali, przyznanych zniżek za dochód, liczby lokali dla których stawka czynszu za 1 m² wynosi 1,23 zł.

Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej Miasta Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
	tys. zł			
Wpływy dotyczące lokali użytkowych, terenów, reklam, garaży (netto) oraz wpływy dotyczące lokali mieszkalnych, socjalnych, pomieszczeń tymczasowych i ogrodów	71 005	71 660	69 807	68 971
Pozostałe wpływy – odsetki od lokali użytkowych, terenów, reklam, garaży, lokali mieszkalnych, socjalnych, pomieszczeń tymczasowych i ogrodów	629	630	759	846
Przychody z tytułu wynagrodzenia Radcy, kosztów sądowych, pozostała sprzedaż oraz VAT do odliczenia	1 280	1 104	1 008	1 026
Dochody ze sprzedaży budynków, lokali użytkowych i lokali mieszkalnych	4 242	4 456	4 740	10 971
sprzedaż budynków	645	2 013	2 814	5 255
sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz najemców	1 886	1 521	1 926	4 580
sprzedaż lokali nieprzeznaczonych do wynajęcia	1 711	922	–	1 136
Dotacje	3 921	2 260	1 578	714
RAZEM	81 077	80 110	77 892	82 528

Wydatki na pokrycie kosztów bieżącej eksploatacji, remontów itp. mieszkaniowego zasobu gminy w 2020 r. poniesione zostały w wysokości 68,5 mln zł. Powstałe oszczędności dotyczą każdej pozycji planowanych wydatków i jest to efektem mniejszej niż planowano powierzchni nieruchomości powierzonej w zarząd, jak i trudnej do oszacowania w procesie planowania rotacji najemców lokali mających wpływ na wysokość opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Jako źródło oszczędności należy wskazać kilka czynników:

- niższe zużycie mediów przez najemców,
- ustawowa zmiana klasyfikacji nieruchomości do podatku od nieruchomości,
- niższe wydatki ponoszone w pozycji koszty sądowe.

Wydatki inwestycyjne oraz wydatki na pokrycie kosztów bieżącej eksploatacji poniesione na budynki i lokale mieszkalne.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
	tys. zł			
Wydatki inwestycyjne	13 813	7 081	2 567	7 759
Wydatki bieżące:	69 327	68 729	67 741	68 486
c.o. i c.w., zimna woda, gaz, energia elektryczna	15 379	15 290	15 021	14 499
podatek od nieruchomości	2 500	2 282	2 194	2 115
opłaty na rzecz budżetów jst	4 256	4 326	3 997	5 689
konserwacje i remonty	6 261	6 773	6 634	6 440
opłaty za administrowanie	19 138	19 105	18 563	18 318
ubezpieczenia budynków	222	213	204	238
koszty sądowe	1 493	983	812	579
pozostałe, w tym ścieki	20 079	19 758	20 316	20 608
RAZEM	83 140	75 810	70 308	76 245

Wpływ pandemii Covid-19 na gospodarkę mieszkaniową Miasta

W związku z ogłoszeniem stanu pandemii zniesione zostały wszystkie eksmisje i będą mogły być wykonane w najszybszym możliwym terminie, po zakończeniu stanu pandemii w Polsce. W związku z tym aktualnie do komorników nie są kierowane żadne nowe wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, a już rozpoczęte postępowania egzekucyjne w sprawach o eksmisję nie są przez nich kontynuowane. Taki stan rzeczy ma wpływ na liczbę odzyskiwanych lokali, które mogłyby być przeznaczone na realizację zadań gminy – zablokowane są zarówno wskazane lokale do najmu socjalnego i pomieszczenia tymczasowe, jak i mieszkania, z których wezwani do opróżnienia na mocy wyroku sądu nie wyprowadzają się. Ogłoszenie pandemii miało również znaczący wpływ na niższe wydatki ponoszone w pozycji koszty sądowe, co jest wynikiem wstrzymania eksmisji. Mniejsze wpływy do budżetu Miasta odnotowano z tytułu najmu lokali użytkowych.

Natomiast wprowadzone zostały rozwiązania, które mają stanowić impuls rozwojowy dla gospodarki. Pakiet mieszkaniowy obejmuje m.in.:

- wyższe granty z Funduszu Dopłat w Banku Gospodarstwa Krajowego dla gmin na budowę mieszkań społecznych oraz na budowę mieszkań komunalnych; wprowadzenie zasady finansowania, a nie refinansowania,
- wyższe granty na remonty zasobu budynków komunalnych, które ze względu na stan techniczny nie są użytkowane (pustostany); uproszczona procedura ubiegania się o środki,
- uelastycznienie zasad dotyczących czynszu w przypadku inwestowania przez TBS w Odnawialne Źródła Energii, termomodernizację lub w poprawę dostępności dla seniorów i osób niepełnosprawnych,
- premie remontowe na budynki TBS starsze niż 25 lat,
- wakacje czynszowe dla lokatorów w TBS-ach po spłacie kredytu przez TBS,
- w przypadku budowy mieszkań społecznych, z wyższą partycypacją lokatora w kosztach budowy, będzie możliwość zmiany umowy najmu na umowę najmu z dojściem do własności,
- dopłaty do czynszów w programie „Mieszkanie na start” i szansa dojścia do własności nowego mieszkania także dla osób bez zdolności czynszowej (dopłaty do czynszu również dla lokatorów mieszkań wynajmowanych od inwestora przez gminę i podnajmowanych lokatorowi),
- finansowanie tworzenia powierzchni wspólnych dla seniorów w budynkach komunalnych.

2030 STRATEGIA 2.0

**POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE
„BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:**

III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych.

Bezpieczeństwo

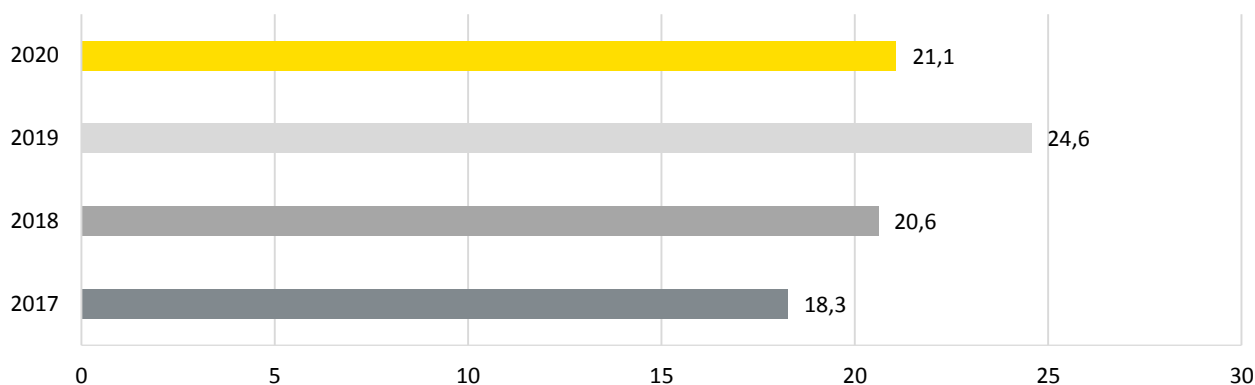
Nad bezpieczeństwem mieszkańców Bydgoszczy w 2020 r. czuwało szereg współdziałających instytucji, do których należą: Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Straż Miejska, Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Bydgoszczy.

W 2020 r. w Bydgoszczy miało miejsce ponad 7 tys. przestępstw, głównie o charakterze kryminalnym:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem	6 454	7 237	8 573	7 306
w tym przestępstwa:				
o charakterze kryminalnym	4 599	4 691	4 854	4 607
o charakterze gospodarczym	1 270	1 802	3 126	2 140
drogowe	345	327	346	336
Przestępstwa według rodzajów (z wartości ogółem):				
przeciwko życiu i zdrowiu	165	102	108	87
przeciwko mieniu	3 812	3 785	5 090	3 787
przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	314	375	330	370
przeciwko rodzinie i opiece	247	645	671	505
przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	427	409	405	404

Źródło: BDL GUS

Na poniższym wykresie zaprezentowano liczbę przestępstw stwierdzonych przez Policję w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2017-2020.

Źródło: BDL GUS

Dla poczucia bezpieczeństwa mieszkańców szczególnie istotna jest wykrywalność sprawców przestępstw.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję	64,8%	72,2%	74,6%	74,6%
w tym przestępstwa:				
o charakterze kryminalnym	56,6%	63,0%	63,6%	66,8%
o charakterze gospodarczym	80,7%	86,2%	87,4%	85,6%
drogowe	97,4%	97,2%	97,4%	97,9%
Przestępstwa według rodzajów (z wartości ogółem):				

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeciwko życiu i zdrowiu	82,4%	84,5%	88,9%	93,1%
przeciwko mieniu	52,9%	58,3%	65,7%	61,6%
przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	85,1%	84,0%	77,4%	75,9%
przeciwko rodzinie i opiece	99,2%	99,7%	99,9%	100%
przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	97,2%	97,3%	97,3%	98,3%

Źródło: BDL GUS

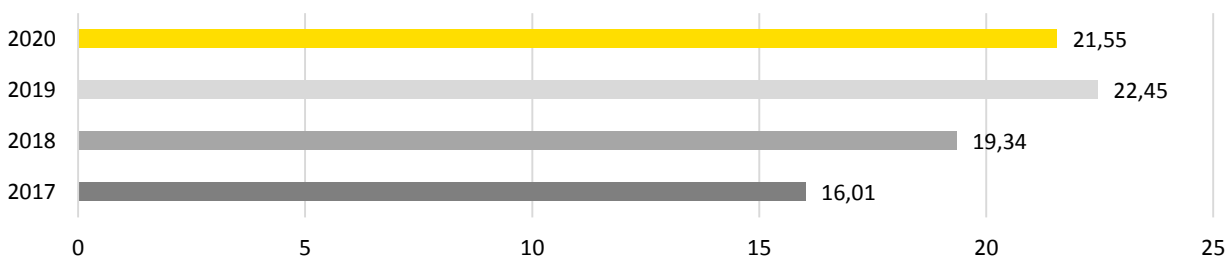
Komenda Miejska Policji

W 2020 r. zwiększona została działalność w zakresie służby patrolowej. Funkcjonariusze KMP wykonali o ponad 45 tys. więcej patroli niż w 2019 r.:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba patroli Policji ogółem	17 117	15 142	28 727	73 779
Liczba patroli pieszych Policji	5 761	5 566	7 186	27 473
Liczba patroli zmotoryzowanych Policji	11 356	9 576	21 541	46 306

Spośród ogólnej liczby patroli 54 653 patrole miały charakter prewencyjny, natomiast 19 126 stanowiły patrole Wydziału Ruchu Drogowego. Na terenie Bydgoszczy, z przekazanych przez Urząd Miasta środków finansowych, zrealizowano 1 052 służby ponadnormatywne oraz 88 służb w ramach programu „Przyjazny patrol”. Wskaźnik wykorzystania policjantów ogniów patrolowo-interwencyjnych w służbie patrolowej wyniósł ok. 33%, a dzielnicowych w służbie obchodowej wyniósł ok. 50%.

Poza realizowanymi patrolami funkcjonariusze KMP reagowali również na zgłoszenia mieszkańców. Średni czas reakcji Policji od otrzymania wezwania ogółem (minuty, sekundy) przedstawia poniższy wykres:

W wyniku realizacji służb patrolowo-interwencyjnych i obchodowych w minionym roku policjanci z KMP w Bydgoszczy przeprowadzili 49 551 interwencji (51 483 w 2019 r.). W 2020 r. odnotowano wzrost liczby osób doprowadzonych do „Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych”. W całym 2020 r. doprowadzono 4 231 osób, o ponad 800 więcej niż rok wcześniej. Ponadto w 2020 r. 1 175 osób osadzono w policyjnym „Pomieszczeniu dla Osób Zatrzymanych” celem wytrzeźwienia, przy 802 osobach doprowadzonych w 2019 r.

Policjanci z Komendy Miejskiej Policji, w 2020 r. nałożyli na sprawców wykroczeń 47 723 mandaty karne na łączną kwotę 8,8 mln zł, natomiast w 2019 r. nałożyli 42 526 mandatów karnych na łączną kwotę 7,8 mln zł. W całym 2020 r. wobec osób popełniających wykroczenia skierowano 3 509 wniosków o ukaranie do sądu (3 606 w 2019 r.).

Ponadto w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, policjanci reali-

zowali obowiązki związane z przeprowadzaniem sprawdzeń odbywania nałożonej kwarantanny oraz przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów. Na terenie Bydgoszczy przeprowadzili ponad 12 000 interwencji, w tym 665 związanych z przemieszczaniem się osób, 894 dotyczyły przemieszczania się osób w transporcie zbiorowym, 648 związanych z gromadzeniem się osób w miejscach publicznych, 4 657 związanych z nieprzestrzeganiem obowiązku zasłaniania twarzy. Sprawdzone 287 834 osoby poddane kwarantannie i izolacji na 144 434 adresach. W działania te zaangażowanych było łącznie 5 160 funkcjonariuszy.

Na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy w 2020 r. odnotowano ogólny spadek liczby wszczętych postępowań przygotowawczych w stosunku do poprzedniego roku. łącznie wszczęto 9 642 postępowania przygotowawcze, tj. o 763 mniej niż w 2019 r. Dla przestępstw kryminalnych statystyki te wyglądały następująco:

- w kategorii przestępstw kryminalnych ogółem liczba wszczętych postępowań zmalała z 7 378 w 2019 r. do 6 877 w 2020 r. tj. mniej o 501 spraw,
- w siedmiu kategoriach pospolitych przestępstw kryminalnych (uszczerbek na zdrowiu, bójkę i pobicie, kradzież cudzej rzeczy, kradzież samochodu, kradzież z włamaniem, przestępstwa rozbójnicze oraz uszkodzenie rzeczy) odnotowano spadek postępowań wszczętych z 2 751 w 2019 r. do 2 522 w 2020 r. tj. o 229 spraw mniej,
- wszczęto 8 postępowań przygotowawczych o zabójstwo (tyle samo, co w roku poprzednim) i ustalono sprawców wszystkich tych zbrodni oraz wszczęto 37 postępowań o gwałt (również tyle samo, co rok wcześniej) z czego stwierdzono 18 przestępstw (w 2020 r. nie ustalono sprawców dwóch przestępstw z tej kategorii).

Ponadto policjanci dokonali 142 110 kontroli różnych miejsc, w tym targowisk, szkół i posesji. W toku prowadzonych postępowań ustalono 3 774 podejrzanych, którym udowodniono dokonanie łącznie 6 144 przestępstw.

Podsumowanie liczby przestępstw oraz wykrywalności w obszarze działania Komendy Miejskiej Policji przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Postępowania wszczęte ogółem				
Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy (wszystkie jednostki i komórki organizacyjne)	9 382	10 932	10 405	9 642
Komisariat Policji Śródmieście	2 541	2 947	2 965	2 911
Komisariat Policji Szwederowo	1 613	1 787	1 676	1 418
Komisariat Policji Błonie	1 266	1 641	1 569	1 406
Komisariat Policji Wyżyny	1 447	1 611	1 376	1 350
Komisariat Policji Fordon	1 075	1 264	1 222	1 086
Przestępstwa stwierdzone ogółem				
Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy (wszystkie jednostki i komórki organizacyjne)	8 184	8 403	9 945	8 372
Komisariat Policji Śródmieście	2 044	2 438	2 749	2 536
Komisariat Policji Szwederowo	1 259	1 125	1 288	994
Komisariat Policji Błonie	1 076	1 209	1 083	1 036
Komisariat Policji Wyżyny	1 261	1 115	1 109	972
Komisariat Policji Fordon	977	962	1 003	1 071

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wykrywalność ogólna				
Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy (wszystkie jednostki i komórki organizacyjne)	66,4%	70,8%	73,3%	73,1%
Komisariat Policji Śródmieście	60,4%	68,0%	67,3%	68,8%
Komisariat Policji Szwederowo	65,1%	69,5%	71,2%	75,3%
Komisariat Policji Błonie	71,8%	76,4%	69,5%	74,9%
Komisariat Policji Wyżyny	70,4%	70,8%	71,6%	68,0%
Komisariat Policji Fordon	70,2%	71,8%	70,4%	75,9%

W 2020 r. najwięcej postępowań w zakresie przestępstw kryminalnych (2 147) wszczął Komisariat Policji Śródmieście, gdzie odnotowano również najwięcej przestępstw stwierdzonych (1 868). Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw odnotował natomiast Komisariat Policji Szwederowo (73,9%).

Efekty działań KMP w Bydgoszczy w 2020 r.:

- ustalenie łącznie 3 774 podejrzanych (2019 r. – 4 168), spośród których dla 133 osób, na wniosek Prokuratury, sądy zastosowały środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania (2019 r. – 158);
- ustalenie 123 nieletnich (2019 r. – 135), którzy dokonali łącznie 229 czynów karalnych (2019 r. – 271);
- w ramach codziennych kontroli oraz prowadzonych działań, policjanci zatrzymali 280 osób poszukiwanych listami gończymi;
- odzyskano mienie utracone przez pokrzywdzonych w wyniku przestępstw na łączną kwotę 1 923 486 zł.
- stwierdzono 945 (708 w 2019 r.) przestępstw z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. „o przeciwdziałaniu narkomanii” oraz zatrzymano 588 podejrzanych (385 w 2019 r.), a z rynku przejęto łącznie prawie 51 kilogramów różnego rodzaju narkotyków (2019 r. – ponad 40 kilogramów);
- policjanci zajmujący się zwalczaniem przestępczości gospodarczej ujawnili i zabezpieczyli ponad 1 962 kilogramy tytoniu, przeszło 368 tys. sztuk papierosów, a także 2 661 litrów alkoholu, które nielegalnie usiłowano wprowadzić do sprzedaży, co mogło narazić Skarb Państwa na uszczuplenia z tytułu nieodprowadzonego podatku VAT, akcyzy i cła na kwotę 2 076 976 zł;
- podjęto 1 599 działań na rzecz rządowych programów profilaktycznych.

Straż Miejska

W 2020 r. Straż Miejska realizowała dodatkowe zadania wynikające z sytuacji epidemicznej. W okresie od 2 kwietnia do 18 czerwca, na mocy polecenia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, strażnicy realizowali zadania wskazane przez Komendanta Miejskiego Policji w Bydgoszczy oraz wyłącznie zadania w zakresie, w jakim służyły one prowadzeniu działań związanych z weryfikacją nakazów, zakazów i obowiązków wynikających z przepisów, związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania się wirusa Covid-19. Analogiczne polecenie Wojewoda Kujawsko-Pomorski wydał także w dniu 13 października 2020 r., choć w tym przypadku dopuszczało ono możliwość realizowania przez Straż także zadań własnych. Jednak pandemia i ukierunkowanie części działań na zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby spowodowały, że Straż Miejska w 2020 r. musiała ograniczyć realizację niektórych zadań własnych, jak np. profilaktykę szkolną, kontrole palenisk domowych, czy też interwencje w zakresie nieprawidłowego parkowania pojazdów. Wstrzymane zostały także badania alkotesterem.

W oparciu o nałożone obowiązki strażnicy miejscy podejmowali m.in. takie działania jak:

- zabezpieczanie miejsc przebywania osób na kwarantannie,

- dostarczanie środków do dezynfekcji i środków ochrony osobistej do bydgoskich placówek oświatowych i domów pomocy społecznej,
- dokonywanie kontroli nieczynnych placów zabaw,
- dostarczanie paczek żywnościowych osobom przebywającym na kwarantannie lub w izolacji,
- rozdawanie maseczek osobom bezdomnym (oczekującym na wydanie posiłków przy Bazylice pw. św. Wincentego a Paulo),
- w miesiącach letnich kontrolowano przestrzeganie obowiązku noszenia maseczek w pojazdach komunikacji miejskiej oraz wspólnie z policjantami, w sklepach wielkopowierzchniowych – przy tej okazji strażnicy wręczali maseczki osobom, które z różnych względów ich nie posiadały, natomiast w nielicznych przypadkach odmowy założenia maseczki, stosowna informacja była przekazywana do Sanepidu.

W 2020 r. Straż Miejska wykonywała patrole zarówno samodzielnie, jak i we współpracy z innymi służbami. Szczegółowe informacje zawarte są w poniższym zestawieniu.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Patrole piesze	4 153,5	3 341	2 714,5	1 685
Patrole piesze z Policją (w tym z Żandarmerią Wojskową)	516,5	247,5	79	291,5
Patrole zmotoryzowane	5 376,5	6 039	6 078,5	6 632,5
Patrole zmotoryzowane z Policją (w tym z Żandarmerią Wojskową)	237	183	86	529
Patrole rowerowe	218	362	101	105,5
Razem	10 501,5	10 172,5	9 059	9 243,5

W okresie całego 2020 r. został odnotowany istotny spadek liczby zgłoszeń (również z monitoringu miejskiego). Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy był twardy lockdown w marcu i kwietniu – akcja „zostań w domu”. W przestrzeni publicznej przebywało wówczas znacznie mniej osób i pojazdów. Zamknięte restauracje, puby i kawiarnie oraz inne ograniczenia znacząco wpłynęły na przemieszczanie się mieszkańców, co bezpośrednio przyczyniło się do spadku liczby zgłoszeń. Wpływ miał również brak możliwości realizacji zadań własnych w okresie od 2 kwietnia do 18 czerwca 2020 r. Część zgłoszeń kierowano wówczas do Policji. Zgłoszenia wymagające interwencji Straży Miejskiej dotyczyły bardzo wielu rodzajów wykroczeń:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Zgłoszenia wpływające do Straży Miejskiej razem, w tym:	26 607	27 459	27 372	22 040
Naruszenie przepisów o zatrzymaniu i postoju, nieprawidłowe parkowanie	9 956	9 854	10 476	7 492
Udzielanie pomocy bezdomnym	3 773	3 852	4 174	3 358
Spalanie odpadów, palenie ogniska	1 304	1 733	1 952	1 868
Spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych	1 071	1 178	923	1 341
Zwierzęta bezpańskie	1 340	1 466	1 185	815
Udzielanie pomocy nietrzeźwym	2 296	2 252	1 598	811

W efekcie podjętych działań w 2020 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej:

- wylegitymowali 22 120 osób,
- udzielili 10 820 pouczeń,
- ujęli i przekazali policji 30 osób,
- nałożyli 9 829 grzywien na łączną kwotę ponad 1,1 miliona zł,
- unieruchomili 4 795 pojazdów.

Straż Miejska w Bydgoszczy w ramach ustawowych obowiązków realizowała również zadania polegające na ochronie obiektów komunalnych oraz konwojowaniu przedmiotów wartościowych i wartości pieniężnych na potrzeby gminy. W 2020 r. strażnicy miejscy zrealizowali 1 354 ochron oraz wykonali 1 217 konwojów. Dodatkowo strażnicy pełnili także służby ochronne w patrolu interwencyjnym. Takich kontroli w 2020 r. zrealizowali łącznie 2 184.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

Za bezpieczeństwo przeciwpożarowe odpowiada Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy, która składa się z 4 jednostek ratunkowo-gaśniczych. W ramach KM PSP działają 3 grupy specjalistyczne, tj.:

- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wodno-Nurkowego,
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemicznego i Ekologicznego,
- Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Wysokościowego.

Liczbę akcji gaśniczych PSP w latach 2017-2020 przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba pożarów ogółem, w tym:	699	975	899	608
budynków mieszkalnych	202	189	167	127
innych obiektów	-	-	567	23
środków transportu	58	73	78	51
lasów	24	73	87	40
Požary według wybranych przyczyn:				
umyślne podpalenie	390	544	542	310
nieostrożne postępowanie się ogniem (w tym papierosami i zapałkami)	61	132	74	77
wady urządzeń i instalacji elektrycznych	53	52	49	35
wady środków transportu	32	38	46	39

W 2020 r. średni czas dojazdu PSP do zdarzenia na terenie miasta wyniósł 8 minut, co oznacza, że wydłużył się o 2 minuty w porównaniu z 2019 r. W 2020 r. znacząco wzrosła jednak liczba interwencji w odniesieniu do poprzedniego roku. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Interwencje z powodu huraganu, silnego wiatru lub tornada	716	239	196	283
Interwencje w skutek gwałtownych opadów atmosferycznych	48	32	17	77
Interwencje w skutek wypadków w transporcie	470	472	470	409

Zarządzanie kryzysowe

Szeroki zakres działań zmierzających do zapobiegania zdarzeniom zagrażającym zdrowiu, życiu i mieniu mieszkańców Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego, a także do likwidacji ich skutków realizował również Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Bydgoszczy. Wydział organizował i koordynował funkcjonowanie Bydgoskiego Centrum Bezpieczeństwa oraz Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

W 2020 r. prowadzono stały monitoring w zakresie:

- warunków pogodowych,
- awarii i planowanych wyłączeń dostaw energii elektrycznej, energii cieplnej, wody, gazu,
- utrudnień w ruchu drogowym, komunikacji zbiorowej,
- poziomowi wód rzek Wisły i Brdy.

Ponadto codziennie sprawdzano także łączność:

- radiowej sieci współdziałania służb ratowniczych „GOPŁO” – 44 podmioty zapewniające bezpieczeństwo mieszkańcom, w tym z: 8 służbami ratowniczymi i bezpieczeństwa, 8 służbami pogotowia sieciowego, 11 szpitalami, WSPR i RCKiK, 4 zakładami posiadającymi materiały niebezpieczne, 3 podmiotami obsługi urządzeń hydrotechnicznych, 6 obiektami sportowymi, 4 podmiotami wojskowymi.
- w grupie zamkniętej telefonów komórkowych obejmujących 408 aktywacji – łączność alternatywna (uzupełniająca) służb ratowniczych Miasta Bydgoszczy oraz 117 Obiektowych Koordynatorów Bezpieczeństwa w jednostkach oświatowo-wychowawczych.

Utrzymywano w sprawności technicznej Centralny System Alarmowania Miasta Bydgoszczy. Ogółem w mieście funkcjonowały 102 syreny alarmowe, w tym 17 syren elektronicznych z funkcją umożliwiającą nadawanie komunikatów głosowych. Do mediów i służb przekazano 251 komunikatów informacyjno-ostrzegawczych. Dodatkowo za pośrednictwem:

- CB Radia (kanał 19 drogowy) nadano 11 komunikatów,
- systemu SI SMS oraz aplikacji „Blisko” nadano 182 komunikaty (w systemie SI SMS zarejestrowanych było 6 669 użytkowników, w aplikacji „Blisko” 1 938 użytkowników).

Na panelach informacyjnych ITS, zlokalizowanych na przystankach komunikacji miejskiej, umieszczono 29 komunikatów o osobach poszukiwanych.

W ramach systemu wczesnego ostrzegania dyżurni Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazywali codzienne meldunki dotyczące m.in. funkcjonowania komunikacji, awarii, katastrof, pożarów, zdarzeń kryzysowych w mieście i powiecie bydgoskim. Kierowane było one do: Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, Wojskowej Komendy Uzupełnień, Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Portu Lotniczego Bydgoszcz S.A. Ważniejsze zdarzenia umieszczano w Centralnej Aplikacji Raportującej „CAR”. Dyżurni Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego na bieżąco aktualizowali listę osób wentylowanych mechanicznie (w miejscu zamieszkania) oraz monitorowali planowe wyłączenia energii elektrycznej. W przypadku potwierdzonego wyłączenia energii elektrycznej w miejscu przebywania osoby wentylowanej (w mieście Bydgoszczy lub powiecie bydgoskim) dyżurny Centrum powiadamiał opiekuna, lekarza prowadzącego osobę wentylowaną, administratora budynku oraz służby (Pogotowie Ratunkowe, Państwową Straż Pożarną). Liczba osób powiadamianych – 78, w tym Miasto 49, Powiat 29.

W 2020 r. dyżurni Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego współdziałając ze służbami ratowniczymi i komunalnymi Miasta, Powiatu Bydgoskiego oraz jednostkami specjalistycznymi i mieszkańcami przyjęli oraz przekazali do realizacji 17 467 zgłoszeń, z czego 14 069 dotyczyło zdarzeń z terenu Bydgoszczy, 2 883 powiatu bydgoskiego, a 515 spoza powiatu.

Ponadto w 2020 r. w ramach realizacji zadań **obrony cywilnej**:

- opracowano nowy Plan Obrony Cywilnej Miasta oraz zaktualizowano Plan Ewakuacji III stopnia Miasta Bydgoszczy na okres zagrożenia i wojny,
- prowadzono wykaz przedsiębiorców, kierowników instytucji i innych jednostek organizacyjnych przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej,
- zaktualizowano wykaz budowli ochronnych, Punktów Odkazania Transportu, Punktów Odkazania Odzieży oraz Punktów Zabiegów Sanitarnych,
- konsultowano i udzielano pomocy zakładom pracy w opracowaniu kart realizacji zadań obrony cywilnej. Plany te uzgodniono łącznie 187 zakładom pracy,
- zaktualizowano wykaz obiektów zabytkowych podlegających ochronie na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych,

- utrzymywano w aktualności „Miejski Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”,
- dokonano oceny stanu przygotowań formacji obrony cywilnej za 2020 rok – Urząd Miasta Bydgoszczy i 17 zakładów pracy tworzą ogółem 22 formacje obrony cywilnej o stanie osobowym 169 członków,
- sporządzono Plan działania Powiatowego Ośrodka Analizy Danych i Alarmowania obejmującego Miasto Bydgoszcz i Powiat Bydgoski. W 2020 r. odbyły się dwa ćwiczenia z nasłuchu Powiatowego Ośrodka Analizy Danych i Alarmowania. Ze względu na pandemię koronawirusa zostały wstrzymane comiesięczne ćwiczenia.

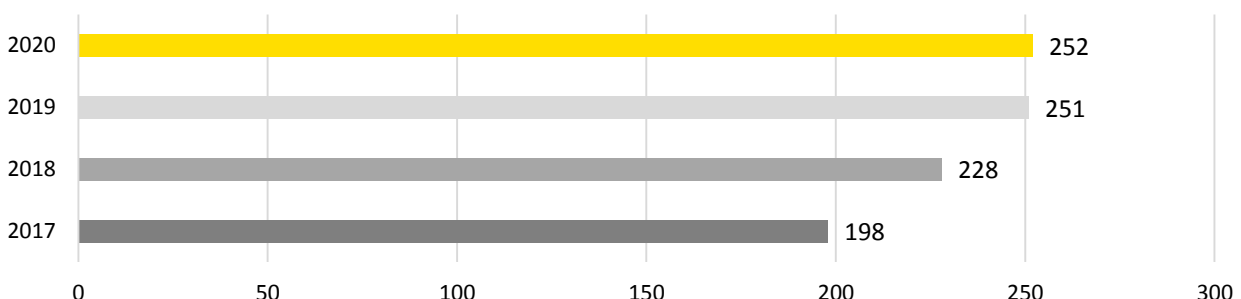
Natomiast w zakresie infrastruktury technicznej obrony cywilnej w 2020 r. utrzymywano w aktualności wykaz zakładowych ujęć wody pitnej, nadzorowano prace w zakresie utrzymania, konserwacji i remontu studni publicznych, studni awaryjnych, hydrantów i pompowni przewałowej oraz na bieżąco aktualizowano „Program funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych dla Miasta Bydgoszczy”.

Przedstawiciele Wydziału Zarządzania Kryzysowego wraz ze służbami uczestniczyli w ćwiczeniu DEFENDER EUROPE 2020 oraz w ogólnopolskim ćwiczeniu RENEGADE SAREX 20, połączonego z Krajowym Treningiem Systemu Wykrywania i Alarmowania.

W środkach komunikacji miejskiej zamieszczono na panelu prezentację multimedialną na temat letnich zagrożeń oraz systemu „Blisko” – powiadamianie mieszkańców o zagrożeniach. Na stronie internetowej https://bip.um.bydgoszcz.pl/struktura_miasta/wydzialy_urzedu_miasta/wydzial_zarzadzania_kryzysowego/komunikaty/001.aspx#0 zamieszczone jest 15 poradników informujących jak zachować się, aby nie powodować zagrożeń i jak reagować, gdy zagrożenie wystąpi oraz zasady udzielania pomocy osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Ponadto upowszechniano problematykę obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego w mediach lokalnych oraz centralnych nt. monitoringu, funkcjonowania Bydgoskiego Centrum Bezpieczeństwa oraz prowadzonych działaniach ratowniczych.

Ważnym elementem systemu bezpieczeństwa jest **monitoring miejski**. Ogółem w mieście na koniec 2020 r. funkcjonowały 252 kamery wizyjne monitoringu miejskiego stanowiące narzędzie wspierające działania służb. W 2020 r. ze środków budżetu Miasta sfinansowano wymianę 7 najstarszych kamer monitoringu miejskiego oraz włączono 1 kamerę: kamera obrotowa nr 259 – Ugory/Konopna (gwarancja techniczna). Natomiast w ramach BBO powstał nowy punkt monitoringu przy skrzyżowaniu ul. Bolesława Chrobrego i ul. Pomorskiej., który wyposażony jest w jedną kamerę obrotową. Wzrost liczby kamer monitoringu wizyjnego w Bydgoszczy w latach 2017-2020 przedstawia poniższy wykres:

W 2020 r. ujawniono z monitoringu miejskiego 2 198 zdarzeń, z czego 1 121 skierowano do Policji, a 1 077 do Straży Miejskiej. Szczegółowe informacje dotyczące ujawnionych zdarzeń na podstawie monitoringu wizyjnego Bydgoszczy w rozbiciu na kategorie przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Liczba ujawnionych zdarzeń			
	2017	2018	2019	2020
Włamanie do pojazdów	1	–	–	–
Włamanie do obiektów	1	1	–	–
Bójki, awantury (szarpaniny) uliczne	311	204	127	114
Kradzieże	22	10	12	9
Dewastacje mienia	37	46	14	33
Zakłócanie ładu i porządku publicznego	305	261	86	56
Spożywanie alkoholu w miejscach zabronionych	879	738	219	222
Osoby nietrzeźwe	614	654	593	383
Zanieczyszczenie terenu	74	65	44	29
Nieprawidłowe parkowanie	536	915	1 330	542
Zdarzenia w ruchu drogowym	90	487	500	156
Łamanie przepisów handlowych	47	26	7	3
Inne zdarzenia	711	646	584	651
Razem	3 628	4 053	3 516	2 198
Przekazano do:				
Dyżurnego Straży Miejskiej	1 645	2 036	2 126	1 077
Dyżurnego Policji	1 983	2 017	1 390	1 121

W zakresie bezpieczeństwa Miasto Bydgoszcz realizuje:

- **Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego**, który jest zbiorem realizowanych przez różne podmioty zadań i programów kierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa bydgoszczan,
- **Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2022**, którego celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta.

Realizacja zadań w obszarze bezpieczeństwa podejmowana była przez współpracujące ze sobą instytucje m.in. Komendę Miejską Policji, Straż Miejską, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”, Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej, Wydział Zarządzania Kryzysowego i Biuro Zarządzania Gospodarką Odpadami Komunalnymi Urzędu Miasta Bydgoszczy oraz organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy rodzinie i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2020 r. instytucje te realizowały programy poprzez różnorodne działania w zakresie:

▪ **bezpieczeństwa w ruchu drogowym m.in.:**

- „*Bezpieczna droga do szkoły*” – zrealizowano 84 spotkania z 2 173 dziećmi ze szkół podstawowych oraz przedszkoli, podczas których przekazywane były wiadomości dotyczące bezpiecznego przechodzenia przez ulicę wraz z ćwiczeniami praktycznymi. Ponadto zrealizowano kampanię pn. „*Świeć przykładem*”, w ramach której omówiono z dziećmi potrzebę noszenia elementów odbłaskowych.
- „*Bezpieczna droga do szkoły z Polfinkiem*” – zrealizowano 10 spotkań z 227 dziećmi wraz z ćwiczeniami praktycznymi na przejściach dla pieszych celem wyuczenia dzieci bezpiecznego przechodzenia przez ulicę.
- „*Za kierownicą myśl nie tylko za siebie*” – w ramach Światowego Dnia Pamięci Ofiar Wypadków Drogowych przeprowadzono zajęcia online w Zespole Szkół Samochodowych.

- „*Jednoślądem bezpieczniej do celu*” – w ramach 15 spotkań omówiono zasady ruchu drogowego związane z poruszaniem się rowerem po drogach publicznych dla 329 rowerzystów. W ramach akcji przeprowadzono także zajęcia „*Bezpieczna droga do szkoły na rowerze*”. Ponadto w ramach znakowania rowerów oznakowano 121 jednośladów.
- „*Roadpol Safety Days*” – to działania z obszaru bezpieczeństwa ruchu drogowego, których celem jest dążenie do założeń zgodnych z „*wizją zero*” tj. zero ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych. Działania w akcji polegały m.in. na przestrzeganiu kierujących przed skutkami niebezpiecznych i lekko-myślnych zachowań za kierownicą.
- „*Uwaga!!! Dzieci na drodze*” – przeprowadzono akcję, w ramach której monitorowano przejścia dla pieszych mieszczące się w obrębie szkół, w akcji wzięło udział 80 osób.
- Zrealizowano ponad 112 spotkań zawierających tematykę z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym „*Twoje światła - nasze bezpieczeństwo*” „*Bezpieczeństwo w ruchu drogowym*”, „*Dla każdego jest miejsce na drodze*”, „*Niechroniony uczestnik ruchu drogowego*”, „*Patrz i słuchaj*”, „*Bezpieczny pasażer*”, „*Świeć przykładem*”. W spotkaniach wzięło udział łącznie 4 246 uczestników.
- Przeprowadzono 6 prelekcji dla 140 uczniów XII LO na temat definicji ruchu drogowego, pierwszeństwa na drodze, znaków i sygnałów drogowych, odpowiedzialności prawnej w ruchu drogowym oraz o najczęstszych sytuacjach kolizyjnych w ruchu drogowym.
- „*Bezpieczni w ruchu*” – przeprowadzono 3 spotkania z 58 uczniami.
- „*50+ na drodze*” – program kierowany był głównie do seniorów, aby przypomnieli sobie przepisy ruchu drogowego oraz zasady udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej, w 2 spotkaniach wzięło udział 37 osób.

■ **bezpieczeństwa dzieci i młodzieży m.in.:**

- Zrealizowano 262 tzw. „*Patroli przyszkolnych*” w rejonach placówek oświatowych.
- Zorganizowano 114 spotkań z udziałem 2 645 młodzieży z tematyki „*Odpowiedzialność prawna nieletnich*”. Dodatkowo omówiono zagadnienia tj. handel ludźmi, przestępstwa z nienawiści, cyberzagrożenia oraz ogólne zasady bezpieczeństwa. Ponadto zrealizowano 2 spotkania z 250 rodzicami na terenie szkoły.
- „*Bezpieczny przedszkolak*” – przeprowadzono 11 spotkań z 216 przedszkolakami dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa dzieci tj. w domu, w przedszkolu, na ulicy.
- „*Bezpieczna szkoła*” – program prewencyjno-profilaktyczny skierowany do dzieci i młodzieży szkolnej. Zajęcia profilaktyczne realizowane były w formie pogadarek, warsztatów, debat, wykładów, pokazów multimedialnych i konkursów, które częściowo realizowano w szkołach, a częściowo zdalnie (łącznie 171 godzin).
- „*Obcy niebezpieczny*” – przeprowadzono 4 spotkania z 70 osobami, podczas których omówiono zasady bezpieczeństwa z osobami nieznanymi dziecku.
- „*Praca policjanta – ogólne pojęte zasady bezpieczeństwa*” – spotkania wpisujące się w kampanię „*Zostań kimś wyjątkowym*”, przeprowadzono 48 spotkań z 1 118 osobami, podczas których omówiono pracę policji oraz zaprezentowano sprzęt będący na wyposażeniu Policji. W trakcie spotkań poruszano temat bezpiecznych wakacji i ferii.
- „*Bezpieczeństwo w życiu codziennym*” – program był realizowany dla uczniów szkół podstawowych na temat: bezpiecznych zabaw, nieufania obcym oraz bezpieczeństwa podczas przechodzenia przez ulicę. Przeprowadzono 11 spotkań dla 122 uczniów pn. „*Bądź bezpieczny*”. Omówiono konsekwencje, jakie wiążą się z samowolnym oddaleniem się z placówki i domów rodzinnych.

- „*Zachowania ryzykowne*” – przeprowadzono 2 spotkania z 75 uczniami. Ponadto przeprowadzono 17 indywidualnych rozmów profilaktycznych z nieletnimi na temat ich zachowania oraz 19 indywidualnych rozmów z rodzicami nt. problemów z dziećmi.
 - Przeprowadzono 13 pogadanek z 220 uczniami na temat przemocy w środowisku.
 - „*Przestępstwa nawoływania do nienawiści*” – zrealizowano 6 spotkań z 15 uczniami.
 - W Domu Diennej Pomocy Społecznej „Wrzos” przeprowadzono spotkanie z 27 osobami, podczas którego omówiono jak należy prawidłowo zachować się podczas zaginięcia w lesie, w mieście oraz jak należy postępować w przypadku utraty np. dokumentów.
 - „*Bezpieczne zachowania w kontakcie z psem*” – zrealizowano 4 spotkania z dziećmi w Szkole Podstawowej nr 1 i Bydgoskim Zakładzie Doskonalenia Zawodowego oraz w ramach wizyty dzieci z Przedszkola nr 20 w Komendzie Miejskiej Policji. Omówiono zasady bezpiecznego kontaktu z psem, przedstawiono pracę psa służbowego, jak również przedstawiono pracę technika kryminalistycznego.
 - „*Bezpieczne ferie 2020*” – w ramach akcji przeprowadzono 11 spotkań na terenie szkół w Bydgoszczy, jak również półkolonii (Stowarzyszenie Bezpieczeństwo Dziecka) oraz w Niepublicznym Przedszkolu „Przedszkolna Chatka” nt. bezpiecznego zachowania podczas wypoczynku zimowego. W spotkaniach wzięło udział 275 uczestników.
 - W Młodzieżowym Domu Kultury nr 5 przeprowadzono 2 spotkania z dziećmi przebywającymi na półkoloniach dotyczące bezpiecznych ferii, w których wzięło udział 40 osób.
 - Zrealizowano 20 spotkań w szkołach i przedszkolach w ramach programu „*Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą*” oraz „*Bezpieczne wakacje*” z 217 uczestnikami.
 - W ramach cyklicznych kontroli w rejonach szkół przeprowadzono 36 spotkań z pedagogami, podczas których omawiano zagadnienia bezpieczeństwa na terenach placówek oświatowych oraz codziennych problemów opiekuńczo-wychowawczych.
 - Prowadzono działania profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas letnich wakacji szkolnych w ramach „*Wakacyjnych placów zabaw i letnich półkolonii*”.
- **profilaktyki uzależnień m.in.:**
- Przeprowadzono 89 spotkań z 2 422 uczniami na temat konsekwencji prawnych wynikających z Ustawy o Przeciwdziałaniu Narkomanii, odpowiedzialności prawnej nieletnich oraz działań w ramach profilaktyki uzależnień w ramach pogadanki „*Profilaktyka uzależnień - narkotyki, dopalacze, środki odurzające*” oraz 7 spotkań z 240 uczniami w ramach programu „*Narkotyki i dopalacze zabijają*”. Odbędzie się również spotkanie z Radą Pedagogiczną.
 - Ujawniono 28 osób nieletnich będących pod wpływem środków odurzających, a także 78 nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu. 22 nieletnich skierowano do programu „*FreD goes net*”, który jest programem profilaktyki selektywnej, wczesnej interwencji w związku z używaniem środków psychoaktywnych przez młode osoby w wieku 13-19 lat.
 - „*Narkotyki i dopalacze – najlepsze wyjście nie wchodzić*” – podczas „*Niebieskiego Tygodnia*” przeprowadzono 2 prelekcje dla 50 uczniów w Szkole Podstawowej nr 30, podczas których omówiono konsekwencje uzależnienia, a także przepisy prawne z Ustawy o Przeciwdziałaniu Narkomanii.
 - „*Żyj, nie ulegaj walcz*” – celem przedsięwzięcia było zwrócenie uwagi młodzieży na różnorodne formy spędzania czasu wolnego bez alkoholu i narkotyków oraz na możliwości wykazania własnej aktywności w czasie wolnym. Konkurs, w którym uczestniczyli uczniowie ze szkół ponadpodstawowych zorganizowany był w pięciu kategoriach: plastyczna, fotograficzna, literacka, muzyczna i filmowa.

▪ przemocy w rodzinie m.in.:

- w ramach programu „Przyjazny Patrol” przeprowadzono 253 interwencje w sprawach zagrożenia dobra małoletnich dzieci. W ramach interwencji sporządzono 254 powiadomienia do MOPS i Policji oraz jedno do Sądu Rodzinnego. Podjęto rozmowy z 268 osobami dorosłymi oraz rozpoznano sytuację opiekuńczo-wychowawczą 274 małoletnich.
- „Przemoc i agresja rówieśnicza” – przeprowadzono 54 spotkania z 1 629 uczniami na temat zagadnień z zakresu odpowiedzialności prawnej nieletnich, przemocy w rodzinie, jak również nt. nasilającej się „przemocy rówieśniczej w Internecie”.
- W Kinie „Helios” w ramach „Kino na temat” przeprowadzono prelekcję dla 40 uczniów dot. „Hejtu i mowy nienawiści”.
- „Niebieska karta, przemoc w rodzinie” prelekcja w Bydgoskim Zakładzie Doskonalenia Zawodowego.

▪ bezpieczeństwa osób starszych m.in.:

- „Aktywnie w trosce o III wiek”, „Bezpieczny senior” – w celu zapobiegania przestępstwom oraz przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych zrealizowano 903 spotkania, w których brało udział 2 362 seniorów.
- „Przestępstwa – oszustwa dokonywane na szkodę osób starszych - metoda na wnuczka, na policjanta ...” – w ramach akcji przeprowadzono 8 spotkań z 229 seniorami w ramach, których omówiono metody oszustw. W spotkaniach wykorzystano filmy przedstawiające scenariusze oszustw oraz zasady postępowania, aby w przyszłości nie dać się oszukać. Ponadto w autobusach MZK umieszczono plakaty profilaktyczne dot. popełnianych oszustw na osobach starszych. Funkcjonariusze wzięli również udział w debacie dot. bezpieczeństwa seniorów w programie „Wspólny mianownik” emitowanym w TVP Bydgoszcz.

▪ cyberprzestępczości m.in.:

- Zrealizowano 103 spotkania poruszające tematykę „Cyberzagrożeń”, „Bezpiecznego Internetu” „Cyberprzemocy”, „Cyberprzestępstw”, „Cyberbezpieczeństwa, hejtu i mowy nienawiści”, w których wzięło udział 1 998 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Policjanci podczas spotkań zwracali uwagę na bezpieczeństwo w sieci oraz konsekwencje prawne wynikające z popełnionych przestępstw za pośrednictwem Internetu.
- W Zespole Szkół Chemicznych w ramach konferencji pt. „Wybieram życie” przeprowadzono prelekcję na temat odpowiedzialności prawnej dotyczącej hejtu i mowy nienawiści. W konferencji udział wzięło 80 osób.
- „Bezpieczny Internet granice prywatności w sieci” – przeprowadzono 2 prelekcje w Szkole Podstawowej nr 32 dla 200 dzieci na temat bezpiecznego korzystania z Internetu oraz tzw. „hejtowania”.
- „Internet – możliwości i zagrożenia” – na zajęciach obejmujących łącznie 170 godzin lekcyjnych, omawiane były zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz odpowiedzialnością karną nieletnich za przestępstwa komputerowe.

▪ bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej m.in.:

- „Stereotypy, uprzedzenia i dyskryminacja” – przeprowadzono spotkanie z 40 studentami zagranicznymi z wymiany ERASMUS UTP, podczas którego omówiono podstawowe zasady bezpieczeństwa, przepisy prawne panujące w Polsce, działania w zakresie przeciwdziałania propagowaniu faszyzmu i innych ustrojów totalitarnych oraz przestępstw nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych.
- W Centrum Szkolenia Sił Połączonych NATO odbyło się spotkanie z 20 obcokrajowcami, na którym omówiono podstawowe przepisy prawne, jak również przepisy ruchu drogowego.

- „*Bezpieczna kobieta*” – przeprowadzono spotkanie nt. aspektów prawnych, w którym wzięło udział 25 pań.
- Przeprowadzono 5 spotkań dla 130 osób z bydgoskich szkół na temat nienawiści, tolerancji, stereotypów, dyskryminacji i uprzedzeń.
- Zrealizowano 7 Patroli Przyszkolnych oraz 84 patrole w ramach tzw. akcji „BLOCKERS”.

▪ **inne m.in.:**

- Przeprowadzono zajęcia nt. zawodu policjanta oraz musztrę policyjną w XII LO. W zajęciach wzięło udział 60 uczniów.
- Przeprowadzono szkolenia z Procedury Niebieskiej Karty.
- „*Bezpieczny Ogród*” – odbyły się 62 spotkania z przedstawicielami ogródków działkowych, uczestniczono w 7 zebraniach, przeprowadzono 35 szkoleń instruktażowych, dokonano 666 kontrole stanu zabezpieczenia ogródków.
- „*Czyste powietrze - Smog*” – przeprowadzono 29 godzin zajęć profilaktycznych w szkołach oraz 6 godzin zdalnie. Ponadto wygłoszono 4 wykłady dla podopiecznych Domu Dziennego Pobytu „Senior” oraz radnych rad osiedli: Bartodzieje i Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto.
- W X Olimpiadzie Wiedzy o Bezpieczeństwie „*Bezpieczny i przyjazny region*” – uczestniczyło w pierwszym etapie 1 187 uczniów ze szkół ponadpodstawowych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym 178 osób z 23 bydgoskich szkół.
- „*Handel ludźmi*” – przeprowadzono 45 spotkań dla 843 uczniów, podczas których omówiono formę współczesnego niewolnictwa, jakim jest handel ludźmi.

Ponadto w ramach **Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2022**, ośrodek BORPA podejmował w 2020 r., dodatkowe działania m.in.:

- konsultacje indywidualne dla osób doświadczających przemocy (84 osoby dorosłe, 13 dzieci i młodzieży – łącznie przeprowadzono 582 interwencje terapeutyczne), w ramach oferowanej pomocy udzielono 112 porad prawnych,
- zrealizowano cykl spotkań „*Grupa psychoedukacyjna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie*” – udział 30 osób,
- przeprowadzono cykl spotkań grupowych „*Złość a agresja*” – udział 24 osób,
- kontynuowano program „*Akademia Rodzica*” – udział 48 osób.

W 2020 r. Rejonowe Ośrodki Pomocy Społecznej – w związku z występowaniem problemu przemocy – podejmowały systematyczne działania łącznie w 872 środowiskach, w tym m.in.:

- spisanie Niebieskiej Karty i przekazanie informacji na Policję,
- monitorowanie środowiska,
- praca socjalna – edukacja, wsparcie, informowanie,
- objęcie asystenturą,
- współpraca z instytucjami wspierającymi funkcjonowanie środowisk – policja, kuratorzy, służba zdrowia, szkoły, Centrum Integracji Społecznej, Stowarzyszenie „Bezpieczeństwo Dziecka”, Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki BORPA, Poradnie Zdrowia Psychicznego,
- kierowanie do Sądu Rodzinnego wniosków o wgląd w sytuację dziecka,
- kierowanie osób doświadczających przemocy do Hostelu BZPOW, Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi i Jaksicach,
- kierowanie wniosków dotyczących leczenia odwykowego do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- kierowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- poparcie wniosków o przydział lokalu z zasobów miasta, pomoc w usamodzielnieniu się.

W 2020 r. do Działu Wsparcia Rodziny MOPS na konsultacje indywidualne zgłosiły się 223 osoby, w tym 26 osób, dla których wiodącym problemem była przemoc. Łącznie przeprowadzono 569 konsultacji. Dodatkowo w 2020 r. do radców prawnych zgłosiły się 149 osoby – udzielono 168 porad z zakresu prawa rodzinnego.

W ramach poradnictwa grupowego w 2020 r. przeprowadzono cykl spotkań dla rodziców dzieci dorastających pn. „Dramat Homara - czyli o trudnym okresie dorastania” oraz spotkanie psychoedukacyjne pn. „Jak zachęcić dziecko do współpracy” (łącznie udział 13 osób). W związku z sytuacją epidemiczną w kraju nie zrealizowano, zaplanowanych na 2020 rok, pozostałych spotkań grupowych, m.in. cyklu pn. „Świadome rodzicielstwo” oraz „Granice - jak wyznaczać i nie przekraczać”.

W 2020 r. nastąpiła reorganizacja pracy w MOPS w zakresie zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym sposobu realizacji procedury „Niebieskiej Karty”. Utworzono 6 stanowisk specjalistów pracy z rodziną, którym powierzono m.in. koordynowanie funkcjonowania Grup Roboczych powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny i prowadzenie poradnictwa dla osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Bydgoszczy.

Miasto realizowało również **Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Miasta Bydgoszczy na lata 2019-2022**, którego celem jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed jej dalszym stosowaniem i zakończenie przemocy w rodzinie.

W 2020 r. bezpośredni realizator został wyłoniony w drodze konkursu ofert organizowanego przez Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”. Realizacja programu została powierzona stowarzyszeniu „Tak dla pomocy”. Z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, zmieniono termin „wiosennej” edycji programu i przeprowadzono zajęcia w terminie jesiennym dla obu grup równolegle. Łącznie zgłosiło się do programu 30 osób, przystąpiło 26 osób a ukończyło go uzyskując zaświadczenie 9 osób. Informacji o programie udzielono 115 osobom (uczestnikom, członkom rodzin, przedstawicielom instytucji m.in. pracownikom Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej i kuratorom). Podkreślenia wymaga fakt, iż z roku na rok rośnie skala zainteresowania udziałem w zajęciach oraz świadomość możliwości stosowania programu korekcyjno-edukacyjnego jako jednego z narzędzi oddziaływań.

Wśród działań podejmowanych, zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. kierując osoby na leczenie odwykowe do poradni lub występując do Sądu Rejonowego z wnioskiem o wydanie postanowienia o przymusowym leczeniu. W 2020 r. prowadzono 169 spraw na podstawie wniosku o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe, w tym 67 w stosunku do osób stosujących przemoc.

W strukturach Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych funkcjonuje Hostel, który realizuje niektóre działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej, w tym udzielenie pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy sytuację materialną, prowadzenie poradnictwa, organizację grup wsparcia, grup edukacyjno-terapeutycznych i udzielanie tymczasowego całonocnego schronienia (30 miejsc noclegowych).

W 2020 r. z poradnictwa indywidualnego skorzystało w Hostelu 127 osób (porady psychologiczne), natomiast ze wsparcia w formie całonocnego schronienia skorzystało przez cały rok 96 osób (w tym 28 osób dorosłych oraz 68 dzieci).

Zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom, poprawa warunków życiowych i zwiększenie adopcji zwierząt bezdomnych – to główne zadania **Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt**. W 2020 r. w ramach realizacji programu:

- dokarmiano wolno żyjące koty poprzez zakup 148 worków suchej karmy, która została przekazana organizacji opiekującym się wolno żyjącymi kotami,
- wykonano 94 kastracje i 295 sterylizacji wolno żyjących kotów oraz przekazano talony na skorzystanie z tych zabiegów do organizacji opiekujących się wolno żyjącymi kotami,
- zapewniono gospodarstwo rolne dla zwierząt gospodarskich i bezdomnych innych niż psy i koty,
- działalność prowadziło Schronisko dla Zwierząt, które w ramach realizowanych zadań statutowych:
 - do placówki przyjęto 1 686 zwierząt (psy i koty),
 - wydano do adopcji 1 419 psów i kotów,
 - wysterylizowano 582 zwierzęta,
 - zaszczepiono przeciwko wściekliźnie 611 zwierząt.

Ponadto w Schronisku:

- propagowano edukację humanitarną poprzez prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach, przedszkolach i mediach, przyjmowano wycieczki z przedszkoli i szkół,
- prowadzono akcję adopcji psów rasowych i w typie rasy, korzystając z kontaktów z forami internetowymi oraz na Facebook-u i Tweeterze, szczególnie w zakresie adopcji psów agresywnych ras,
- organizowano stałe spacerowanie z psami dla pełnoletnich osób odwiedzających schronisko,
- zorganizowano szkolenie dla pracowników Schroniska w zakresie opieki nad zwierzętami innymi jak psy i koty, tj. gryzoni, gadów, płazów i ptaków,
- kontynuowano współpracę z trenerami w zakresie prowadzenia w Schronisku programu szkolenia psów „LIRA” w celu przygotowania psów do adopcji poprzez specjalny, pozytywny trening,
- wydawano materiały promocyjno-edukacyjne m.in. ulotkę „Sam w domu” dotyczącą lęku separacyjnego u psów oraz wspólnie z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Zwierząt Animals podręcznik dla młodszych klas szkół podstawowych pn. „Dbamy o zwierzęta”,
- prowadzono prace nad ścieżką edukacyjną (humanitarno-przyrodniczo-ekologiczną).

W 2020 r. w ramach zadania „Rozbudowa Schroniska dla Zwierząt w Bydgoszczy i budowa parkingu” opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową budowy zewnętrznych schodów terenowych wraz z pochylnią i oświetleniem. Złożono wnioski o wydanie decyzji pozwolenia na budowę.

Ponadto w 2020 r. **Bydgoszcz zwyciężyła w ogólnopolskim rankingu Otodom w kategorii miejsca przyjaznego zwierzętom.** Najlepszą dzielnicą dla właścicieli czworonogów okazały się Flisy.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców.

W Bydgoszczy, tak jak i w innych miastach kraju, istnieją w różnym nasileniu problemy społeczne związane m.in.: ze starzeniem się społeczeństwa, niską aktywnością seniorów i osób niepełnosprawnych, długotrwałym bezrobociem i biernością zawodową, ubóstwem osób pracujących, zaburzeniami psychicznymi, wykluczeniem mieszkaniowym i bezdomnością, problemami opiekuńczo-wychowawczymi rodzin, przemocą domową, usamodzielnieniem wychowanków pieczy zastępczej.

Pomoc społeczna

W Bydgoszczy zadania z zakresu pomocy społecznej w mieście oraz zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z 6 rejonowymi ośrodkami („Bartodzieje”, „Błonie”, „Fordon”, „Śródmieście”, „Szwederowo”, „Wyżyny”). Ośrodek zapewnia wspieranie rodziny, organizuje pracę z rodziną i wypełnia zadania organizatora pieczy zastępczej oraz organizuje zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

W strukturze bydgoskiego MOPS działa Powiatowy Zespół ds. Orzekania i Niepełnosprawności oraz Rodziny Dom Dziecka. Działalność społeczną prowadzą również następujące instytucje pomocy społecznej finansowane z budżetu Miasta: Zespół Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia, Domy Dniennego Pobytu, Schronisko dla Osób Bezdomnych, Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”, Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (wraz z hostelem).

Osoby potrzebujące pomocy mogą ją również uzyskać w działających na terenie miasta licznych fundacjach i stowarzyszeniach.

Bezdomni i ubodzy mogą otrzymać darmowe posiłki w następujących jadłodajniach znajdujących się w mieście: Bydgoskie Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego a’Paulo, al. Ossolińskich 2; Kuchnia dla Ubogich Centrum Pomocy im. św. Brata Alberta, ul. Koronowska 14; Centrum Pomocy Betlejem (Caritas Diecezji Bydgoskiej), ul. Drukarska 6; Centrum Chrześcijańskie Kanaan Misja Betezda, ul. A. Czartoryskiego. Funkcjonują również 4 jadłodzielnie, miejsca nieodpłatnej wymiany żywności w ramach tzw. foodsharingu: Karmnik przy siedzibie Wyższej Szkoły Gospodarki (ul. Królowej Jadwigi 14 oraz przy ul. Naruszewicza 11), Wspólna Spizarnia (ul. Gdańska 79) i Dobrodzielnia Wisła Stary Fordon (ul. Piekary 1).

Świadczenia pomocy społecznej

W zakresie problematyki poświęconej przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu główne działania dedykowane są osobom i środowiskom zagrożonym ubóstwem, patologią oraz bezdomnością. MOPS udziela osobom i rodzinom różnorodnych form wsparcia, umożliwiających przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych w formie pieniężnej oraz bezgotówkowej, polegających na pokrywaniu kosztów realizatorowi pomocy np. posiłków lub usług opiekuńczych.

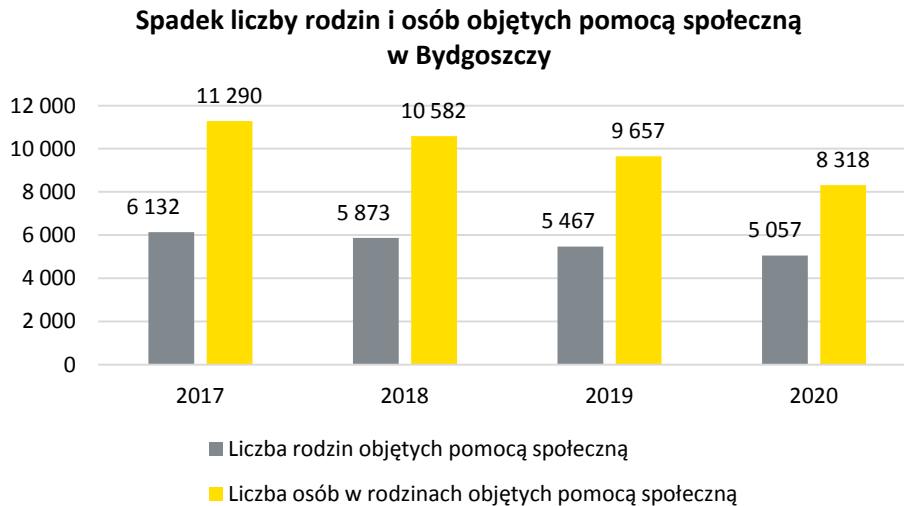

14 713 zasiłków stałych

1 515 osób

523,57 zł średnia kwota zasiłku

W 2020 r. pomocą objęto 5 057 gospodarstw domowych (spadek o 7,5% porównując do poprzedniego roku), w których znajdowało się łącznie 8 318 osób. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną, w 2020 r. wyniosła 5 804 (z pomocy materialnej skorzystało 3 653 rodziny łącznie z 6 327 osobami, natomiast świadczenia niepieniężnego udzielono 2 151 rodzinom łącznie z 4 082 osobami).

Głównym powodem przyznania świadczeń z pomocy społecznej była niepełnosprawność (52,2% wszystkich gospodarstw domowych), ubóstwo (43,2% gospodarstw domowych) oraz długotrwała lub ciężka choroba (40,5% gospodarstw domowych). Bezrobocie to także istotny powód przyznania świadczeń pomocy społecznej (22,8% rodzin).

Liczba rodzin, którym przyznano pomoc społeczną według głównych powodów jej przyznania^a.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Niepełnosprawność	3 293	3 196	2 919	2 639
Ubóstwo	3 295	2 830	2 272	2 184
Długa lub ciężka choroba	1 946	2 289	2 187	2 050
Bezrobocie	1 882	1 529	1 235	1 155

a - powodem przyznania pomocy mogła być więcej jak jedna przesłanka.

Pomoc dla osób starszych i niepełnosprawnych

Miasto Bydgoszcz podejmuje szereg działań, aby zapewnić lepszą jakość życia osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. W zależności od stanu zdrowia fizycznego i psychicznego zapewnia wsparcie w postaci usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych.

Całodobowe formy usług, jakie świadczą **domy pomocy społecznej**, przysługują osobom wymagającym opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

3 Domy Pomocy Społecznej

266 mieszkańców

301 miejsc 35 wolnych miejsc

76 osób oczekujących

Domy Pomocy Społecznej w Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
DPS "Promień Życia" ul. Łomżyńska 54 – dla osób przewlekle i somatycznie chorych				
liczba miejsc	170	170	170	170
liczba wolnych miejsc ^a	13	2	1	23
liczba mieszkańców ^a	157	168	169	147
liczba osób oczekujących ^a	69	58	39	54
średni czas oczekiwania na umieszczenie (w miesiącach)	20-22	24-28	24-28	32-36
DPS "Jesień Życia" ul. Mińska 15a – dla osób w podeszłym wieku				
liczba miejsc	75	75	75	75
liczba wolnych miejsc ^a	1	3	0	12
liczba mieszkańców ^a	74	72	75	63
liczba osób oczekujących ^a	57	51	37	21
średni czas oczekiwania na umieszczenie (w miesiącach)	10	29	20	20
DPS „Słoneczko” ul. Gałczyńskiego 2 – dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie				
liczba miejsc	56	56	56	56
liczba wolnych miejsc ^a	1	1	0	0
liczba mieszkańców ^a	55	55	56	56
liczba osób oczekujących ^a	0	0	7	1
średni czas oczekiwania na umieszczenie (w miesiącach)	0	0	2	9

a - stan na koniec roku.

W 2020 r. podjęto działania przygotowujące do realizacji inwestycji związanej z adaptacją budynku przy ul. Łomżyńskiej 54 na potrzeby zakładu całodobowej opieki długoterminowej.

Środowiskowe domy samopomocy i ośrodki wsparcia przeznaczone są dla osób, które potrzebują opieki i wsparcia oraz mają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu spowodowane zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Nadrzędnym celem działalności jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji w życiu społecznym. Placówki świadczą usługi w ramach indywidualnych i grupowych treningów umiejętności społecznych, m.in.: interpersonalnych i rozwiązywania problemów. Ponadto prowadzono terapię ruchową, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych i w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych oraz poradnictwo psychologiczne.

6 Środowiskowych Domów Samopomocy

215 osób korzystających z usług 190 miejsc

1 660,53 zł średni koszt utrzymania miejsca

1 Ośrodek Wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

61 osób korzystających z usług 60 miejsc

W 2020 r. zwiększono o 7 liczbę miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy „Niezapominajka”.

Środowiskowe domy samopomocy i ośrodek wsparcia w Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczko” ul. Gackowskiego i ul. Gałczyńskiego 2				
liczba miejsc	38	38	38	38
liczba osób korzystających ^a	46	48	48	43
Środowiskowy Dom Samopomocy „Niezapominajka” ul. Ogrodowa 9				
liczba miejsc	35	35	35	42
liczba osób korzystających ^a	40	43	42	47
Środowiskowy Dom Samopomocy „Stokrotka” ul. Mińska 15a				
liczba miejsc	30	30	30	30
liczba osób korzystających ^a	32	34	36	34
Środowiskowy Dom Samopomocy „Wrzos” ul. Janosika 4				
liczba miejsc	30	30	30	30
liczba osób korzystających ^a	31	37	36	35
Środowiskowy Dom Samopomocy „Sami Swoi” ul. Szpitalna 25				
liczba miejsc	30	30	30	30
liczba osób korzystających ^a	34	34	37	35
Środowiskowy Dom Samopomocy „Bławatek” ul. Dunikowskiego 2				
liczba miejsc	20	20	20	20
liczba osób korzystających ^a	23	25	22	21
Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej ul. Gałczyńskiego 2				
liczba miejsc	60	60	60	60
liczba osób korzystających ^a	72	71	83	61

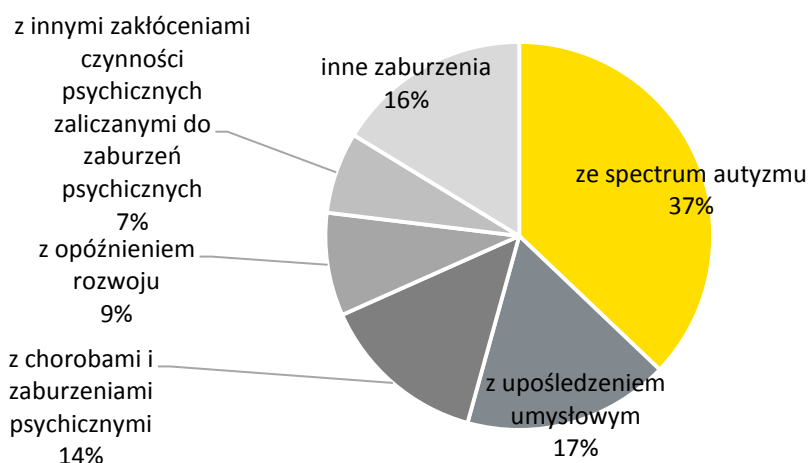
a – stan na koniec roku.

Dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane były **specjalistyczne usługi opiekuńcze** w miejscu zamieszkania osób wymagających pomocy (tego typu usługi należą do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane przez ZDPSiOW.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba podopiecznych	288	268	242	221
Liczba godzin wykonanych usług	60 635,5	48 858,5	42 735,0	21 033,0

Podopieczni objęci specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w 2020 r.

Liczba godzin wykonanych usług w ubiegłym roku była zdecydowanie niższa niż w latach poprzednich z uwagi na czas pandemii. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były wyłącznie w sytuacji bezwzględnej konieczności. Od lipca 2020 r. realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych była sukcesywnie wznowiana w przypadkach, gdy dalsze zawieszenie usług powodowało znaczące pogorszenie zdrowia osób z zaburzeniami psychicznymi, a korzyści z realizacji usług przeważały nad ryzykiem zarażenia koronawirusem zarówno przez osoby świadczące usługi, jak i ich podopiecznych oraz wspólnie zamieszkujących z nimi, członków rodzin. Ze względu na pandemię koronawirusa nastąpiło również czasowe wstrzymanie działalności Środowiskowych Domów Samopomocy.

Dzienna forma usług skierowana do osób starszych prowadzona była przez dwa **Domy Dziennego Pobytu**: „Senior” ul. Jodłowa 14 oraz „Kapuściska” ul. Kapuściska 10. Placówki zapewniają klientom posiłki, zajęcia wspierająco-rehabilitacyjne, pomoc w sprawach osobistych, rodzinnych, aktywne formy spędzania czasu, zajęcia o charakterze kulturalno-edukacyjnym. Z pomocy instytucjonalnej, w ramach zajęć prowadzonych w Domach w 2020 r. skorzystało 151 uczestników.

W mieście działała również prywatna placówka Dom Dziennego Pobytu Wyższej Szkoły Gospodarki, która powstała jako kontynuacja projektu Dziennego Domu Pobytu „Niezapominajka”.

W ramach projektu „Rozwój usług opiekuńczych w mieście Bydgoszczy”, realizowanego przez Wyższą Szkołę Gospodarki, Fundację PRO OMNIS oraz Urząd Miasta Bydgoszczy, działały placówki opieki dziennej: przy ul. Wojska Polskiego 65a, ul. Garbary 2, ul. Jarużyńskiej 9, ul. Rzeźniackiego 1a.

Klub Seniora „Wiatrak” – projekt unijny realizowany do końca lipca 2020 r. przez Fundację „Wiatrak” i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy – skierowany był do osób powyżej 60. roku życia. Celami projektu było: wspieranie, rozwój i podtrzymywanie zaradności osobistej i samodzielności w wykonywaniu czynności życia codziennego; rozwój oraz utrzymanie funkcji i sprawności społeczno-kulturalnych; podtrzymywanie zdrowia psychicznego, przeciwdziałanie chorobom wieku starczego i utrzymanie sprawności intelektualnej.

Bydgoskie Domy Dziennego Pobytu z uwagi na stan zagrożenia Covid-19 były czasowo zamknięte. W okresie funkcjonowania działały z uwzględnieniem zwiększonych rygorów sanitarnych. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do realizacji rządowego Programu Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniora. W ramach programu pomagano w dostarczeniu niezbędnych produktów do domu seniora, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii, ze względu na ich bezpieczeństwo. Pracownicy socjalni wdrożyli optymalne zasady współpracy, uwzględniające zarówno wymagania stawiane przez Program, jak również oczekiwania i potrzeby zgłaszane przez beneficjentów.

Pomoc osobom bezdomnym

MOPS wraz z placówkami podległymi koordynuje działania w zakresie zapobiegania i ograniczania zjawiska bezdomności, a także tworzenia systemu zapobiegania marginalizacji osób bezdomnych. W działaniach uczestniczą również inne organy i instytucje publiczne, Straż Miejska i Policja, a także organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje (m.in. Caritas, PCK, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta). Pomoc bezdomnym osobom udzielano w **Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn** (schronisko i noclegownia, ul. Fordońska 422), **Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet** (ul. Polanka 9) prowadzone w 2020 r. przez Fundację Inkubator Społeczny oraz **Ogrzewalni dla Bezdomnych przy Zgromadzeniu Sióstr Albertynek** (ul. Koronowska 14).

Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn dysponowało 100 miejscami dla osób w kryzysie bezdomności, natomiast Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet oferowało 80 miejsc. Centrum Pomocy dla Bezdomnych udzieliło schronienia 425 osobom bezdomnym, w tym 355 mężczyznom i 70 kobietom. Ponadto, przy Centrum Pomocy dla Bezdomnych funkcjonowało Centrum Inicjatyw i Wsparcia, mające na celu opracowanie

analizy problemu bezdomności w Bydgoszczy, optymalizację wsparcia osób bezdomnych oraz ich aktywizację społeczną i zawodową.

Ogrzewalnia zapewniała schronienie dla osób bezdomnych i była czynna przez 7 dni w tygodniu od godz. 18.00 do 7.00/8.00. Z pomocy w 2020 r. skorzystano 6 885 razy przez 219 osób bezdomnych. Zostało udostępnionych 8 miejsc w odpowiednio przygotowanym pomieszczeniu dla osób bezdomnych w celu odbycia kwarantanny przed przyjęciem do schroniska lub noclegowni w okresie stanu zagrożenia epidemicznego. Skorzystało z niego 30 osób.

Udzielono wsparcia niesamodzielnym osobom bezdomnym w formie usług opiekuńczych świadczonych w mieszkaniach wspomaganych prowadzonych przez Fundację Inkubator Społeczny. W 7 mieszkaniach zapewniono opiekę 19 podopiecznym MOPS.

W styczniu 2020 r. rozpoczęto prace budowlane przy modernizacji budynku Centrum Pomocy dla Bezdomnych przy ul. Polanka 9. Prace będą kontynuowane w 2021 r. Ponadto opracowano program funkcjonalno-użytkowy dla potrzeb budowy placówki opiekuńczej dla osób bezdomnych przy ul. Kaplicznej.

Z uwagi na obowiązujący stan epidemii, zostały wdrożone szczególne rozwiązania mające na celu sprawne prowadzenie dedykowanej działalności. Centrum Pomocy dla Bezdomnych pełniło funkcję strefy buforowej dla osób, przyjmowanych wprost z przestrzeni publicznej. W celu zminimalizowania zagrożenia koronawirusem placówka funkcjonowała w podwyższonym reżimie sanitarnym.

Mieszkania chronione (wspomagane, treningowe)

Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej, w których pobyt jest czasowy i może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki. W 2020 r. wsparcie w postaci mieszkań chronionych otrzymało łącznie 35 osób (11 mieszkań).

Pomoc osobom bezrobotnym – aktywizacja

Celem pracy socjalnej jest wzmocnienie oraz tworzenie warunków sprzyjających odzyskaniu przez bezrobotnych zdolności do powrotu i funkcjonowania na rynku pracy. W ramach podejmowanych działań MOPS motywował osoby bezrobotne do poszukiwania zatrudnienia, udziału w szkoleniach czy kursach zawodowych podnoszących kwalifikacje lub umożliwiających przekwalifikowanie przydatne na otwartym rynku pracy. Pracownicy socjalni przekazywali adresy agencji pracy tymczasowej i pośrednictwa zatrudnienia. Młodzież była motywowana do kontynuowania nauki, uzupełniania wiedzy i zdobycia zawodu pozwalającego uzyskać dochód gwarantujący zabezpieczenie podstawowych potrzeb. Ważną rolę w podejmowanej pracy socjalnej odgrywa uświadamianie konieczności wypracowania lat pracy do uzyskania własnego świadczenia emerytalnego, a w przypadku osób niepełnosprawnych, renty inwalidzkiej wypłacanej przez ZUS. Pracownicy socjalni wskazywali także możliwość poprawy sytuacji zawodowej poprzez podejmowanie zatrudnienia w zakładach pracy chronionej lub na stanowiskach przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.

Narzędziem w procesie aktywizacji, jest zawierany z bezrobotnym kontrakt socjalny, określający uprawnienia i zobowiązania w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. Ponadto Ośrodek podejmował współpracę z instytucjami zajmującymi się problematyką bezrobocia (Powiatowy Urząd Pracy), wykluczenia społecznego (Centrum Integracji Społecznej im. J. Kuronia, ul. Smoleńska 43) oraz dyskryminacji na rynku pracy, np. w związku z niepełnosprawnością (Zakład Aktywności Zawodowej, ul. Ludwikowo 3).

Podkreślić w tym miejscu należy, iż pandemia koronawirusa niejednokrotnie spowolniła lub wręcz uniemożliwiła wdrożenie zakładanych działań aktywizacyjnych.

Opieka nad dzieckiem i wsparcie rodzin

Instytucjonalna opieka nad dzieckiem na terenie miasta Bydgoszczy realizowana była przez **Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych**. W strukturze BZPOW działają placówki interwencyjne, nakierowane na przyjęcia dzieci i młodzieży z terenu Bydgoszczy w sytuacji kryzysowej, wymagającej zabezpieczenia profesjonalnej opieki i zabezpieczenia w formie zamieszkania, odzieży, leków itp. oraz placówki socjalizacyjne obejmujące mieszkania usamodzielnienia, w których przebywają wychowankowie do czasu usamodzielnienia się, nie dłużej jednak niż do 25 roku życia (jeżeli się uczą).

Asysta rodzinna

Działania na rzecz wzmocnienia roli i funkcji rodziny, szczególnie na rzecz rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej odbywały się poprzez organizowanie asysty rodzinnej oraz poradnictwa rodzinnego w formie konsultacji indywidualnych i zajęć grupowych. Zadanie realizował Dział Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2020 r. 11 asystentów rodziny objęło wsparciem 122 rodziny. Z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 338 rodzin, podczas których udzielono 737 konsultacji.

Asystenci rodziny i psycholodzy współpracują z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w ramach którego są powoływani do grup roboczych prowadzących działania wspierające rodziny dotknięte przemocą.

Pieczka zastępcza

Pieczka zastępcza ma charakter czasowy oraz występuje w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej. Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Bydgoszczy jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast poszczególne zadania realizowane są przez Dział Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Na terenie miasta funkcjonują spokrewnione i niezawodowe rodziny zastępcze, które ustanawiane są przez sąd oraz zawodowe formy rodzinnej pieczy zastępczej i rodzinne domy dziecka zatrudniane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie umowy zlecenia. W 2020 r. w Bydgoszczy funkcjonowało 319 rodzin zastępczych, w tym 17 zawodowych oraz 4 rodzinne domy dziecka, w których łącznie przebywało 457 dzieci. W przypadku braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej współpracuje z innymi powiatami, w celu pozyskania rodzin zastępczych dla dzieci pochodzących z terenu Bydgoszczy. W 2020 r. 81 dzieci z Bydgoszczy przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.

Rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze w Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzinnych domów dziecka	5	6	4	4
Liczba dzieci przebywających w rodzinnych domach dziecka	36	44	34	34
Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych	237	234	231	224
Liczba dzieci przebywających w spokrewnionych rodzinach zastępczych	287	285	289	279
Liczba niezawodowych rodzin zastępczych	89	84	80	74
Liczba dzieci przebywających w niezawodowych rodzinach zastępczych	114	103	104	96
Liczba rodzin zastępczych zawodowych, w tym specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia ratunkowego	14	14	15	17
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych, w tym specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia ratunkowego	41	46	52	48

W 2020 r. zatrudnionych było 19 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Wsparciem koordynatora objętych było 196 rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, 17 rodzin zastępczych zawodowych oraz 4 rodzinne domy dziecka. W związku z pandemią koordynatorzy włączyli się w projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii Covid-19”. W ramach projektu rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymały: sprzęt komputerowy z oprogramowaniem (laptopy), urządzenia wielofunkcyjne typu: skaner, kopiarka, drukarka, sprzęt audiowizualny (telewizory), środki ochrony indywidualnej i wyposażenia do bezpośredniej walki z epidemią (maseczki, rękawiczki, środki dezynfekcyjne).

W Bydgoszczy instytucjonalna forma pieczy zastępczej zapewniona jest w następujących placówkach opiekuńczo-wychowawczych: Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych przy ul. Traugutta 5 – łączny limit miejsc 160, w tym: 44 miejsca interwencyjne, 14 miejsc specjalistyczno-terapeutycznych oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego, ul. Charzykowska 18a – 8 miejsc. Ponadto, dla dzieci pochodzących z terenu Bydgoszczy pozyskuje się miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Na koniec 2020 r. w placówkach tych przebywało 41 bydgoskich dzieci. Większość dzieci przebywających w placówkach na terenie Bydgoszczy, to dzieci w przedziale wiekowym od 7-17 lat. Dzieci poniżej 7 roku życia stanowią około 6% ogólnej liczby dzieci w bydgoskich placówkach. Podobną grupę stanowią pełnoletni wychowankowie, jest ich w placówce około 6% (9 dzieci pochodzących z Bydgoszczy oczekuje na miejsce w instytucjonalnej pieczy zastępczej).

Interwencja kryzysowa

Przy Bydgoskim Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych działał Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Dunikowskiego 2, który zapewniał rodzinom, dzieciom i młodzieży całonocne schronienie, wyżywienie i odzież w nagłych sytuacjach kryzysowych w ramach prowadzonego Hostelu. W 2020 r. w Hostelu przebywało 78 osób, w tym 28 osób dorosłych (24 kobiety, wśród nich 3 kobiety w ciąży i 4 mężczyzn) oraz 50 dzieci. Dodatkowo przyjęto również 20 dzieci z interwencji policji, które oczekiwały w Hostelu na przeprowadzenie testu na koronawirusa zanim trafiły do docelowej placówki BZPOW.

Ośrodek realizuje również funkcje diagnostyczno-konsultacyjną i terapeutyczną, pracownicy udzielali porad oraz prowadzili działania terapeutyczne dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, u których występują problemy wychowawcze, trudności w szkole, symptomy niedostosowania społecznego i zaburzeń osobowości, a także problem alkoholizmu i współuzależnienia w rodzinie. W 2020 r. udzielono 127 konsultacji psychologicznych w ww. zakresie osobom niemieszkającym w Hostelu.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Opieka nad dziećmi do lat 3 organizowana jest w formie żłobka (opieka nad dziećmi w wieku powyżej 5 miesięcy życia do 10 godzin dziennie) lub klubu dziecięcego (opieka nad dziećmi powyżej 1 roku życia do 5 godzin dziennie), a także sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

W Bydgoszczy w 2020 r. funkcjonowały 24 żłobki dysponując 1 737 miejscami dla dzieci (21,6% więcej niż w poprzednim roku) oraz 25 klubów dziecięcych (542 miejsca, o 31,9% więcej niż w poprzednim roku).

Opieka na dziećmi w wieku do 3 lat w Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Żłobki ogółem	11	13	19	24
miejsca	1 027	1 194	1 428	1 737
Kluby dziecięce ogółem	7	12	19	25
miejsca	96	224	411	542

8 miejskich żłobków:

- nr 1 „Słoneczko”, Pl. Poznański 9
- nr 5 „Chatka Puchatka”, ul. Asnyka 7
- nr 12 „Balbina”, ul. Bohaterów Westerplatte 4a
- nr 13 „Maciuś”, ul. Kasprzaka 5
- nr 17 „Muszelka”, ul. Morska 2
- nr 18 „Biedroneczka”, ul. Brzozowa 2
- nr 20 „Żaczek”, ul. Gierczak
- Żłobek Integracyjny, ul. Stawowa 1c

1 180 miejsc

597 średnia liczba
dzieci uczęszczających do
żłobków miejskich

W 2020 r. zakończyła się rozbudowa Żłobka nr 18 przy ul. Brzozowej 28, co zwiększyło liczbę miejsc żłobkowych o 110. W ramach zadania wybudowano pawilon obejmujący: 6 pomieszczeń dziecięcych, 2 łazienki dziecięce, 2 szatnie dla dzieci, pomieszczenie socjalne, szatnię personelu, pokój logopedy i podkuchenkę. Nowy budynek połączono z obecnym łącznikiem na wysokości parteru. Rozbudowany pawilon w całości wyposażono w wentylację mechaniczną, a pomieszczenia dziecięce wyposażono w kamery. Pawilon został dostosowany dla osób niepełnosprawnych. Odnowiono elewację budynku głównego, aby stworzyć wspólnie z nowym obiektem jedną całość. Ponadto na terenie placówki wybudowano 4 odrębne place zabaw, chodniki, parking wewnętrzny i zewnętrzny z dojazdem, próg zwalniający oraz wymieniono ogrodzenie całego terenu.

Liczba miejsc i dzieci w bydgoskich żłobkach miejskich.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba miejsc	970	1 070	1 070	1 180
Żłobek Miejski nr 1 Słoneczko	123	123	123	123
Żłobek Miejski nr 5 Chatka Puchatka	63	63	63	63
Żłobek Miejski nr 12 Balbinka	130	138	138	138
Żłobek Miejski nr 13 Maciuś	138	138	138	138
Żłobek Miejski nr 17 Muszelka	82	96	96	96
Żłobek Miejski nr 18 Biedroneczka	135	143	143	253
Żłobek Miejski nr 20 Żaczek	199	253	253	253
Żłobek Integracyjny	100	116	116	116
Średnia liczba dzieci uczęszczających do żłobków	669	723	727	597
Żłobek Miejski nr 1 Słoneczko	80	79	82	67
Żłobek Miejski nr 5 Chatka Puchatka	45	43	45	34
Żłobek Miejski nr 12 Balbinka	90	95	91	77
Żłobek Miejski nr 13 Maciuś	93	95	93	76
Żłobek Miejski nr 17 Muszelka	55	64	67	53
Żłobek Miejski nr 18 Biedroneczka	89	95	100	93
Żłobek Miejski nr 20 Żaczek	141	168	164	132
Żłobek Integracyjny	76	84	84	65

W 2020 r. stosunkowo niższa liczba dzieci uczęszczających spowodowana była zamknięciem placówek w związku z pandemią oraz ogniskowym zamykaniem grup w poszczególnych placówkach z powodu pozytywnych wyników testu na Covid-19 wśród personelu oraz dzieci.

Od kwietnia 2019 r. realizowany jest projekt unijny „Aktywna Mama, aktywny Tata”, w ramach którego rodzice dzieci do lat 3 otrzymują dofinansowanie na pokrycie kosztów opieki nad dzieckiem w żłobku, klubie dziecięcym lub wynagrodzenia niani umożliwiając im rozpoczęcie lub powrót do pracy. W 2020 r. przyznano rodzicom dzieci do 3 roku życia 935 voucherów na pokrycie kosztów opieki. Wykonanie wydatków projektu było niższe niż zakładano z uwagi na okresowe zamknięcie placówek w wyniku epidemii Covid-19.

Miasto sukcesywnie zwiększa liczbę miejsc w publicznych żłobkach i planuje dalsze działania w tym zakresie. Zespół Żłobków Miejskich w 2021 r. rozpocznie prace remontowe w żłobku nr 17 przy ul. Morskiej 2. Pomieszczenia, które do tej pory były wynajmowane przez Rejonowy Ośrodek Pomocy Społecznej zostaną wyremontowane, co umożliwi utworzenie 50 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Inwestycja realizowana będzie w ramach projektu unijnego „Bydgoskie żłobki plus 2021” oraz Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+” 2021.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

Opiekę dzienną dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie świadczy Ośrodek Wsparcia przy ul. Gałczyńskiego 2. Przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku od 3 do 25 lat, która ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność intelektualną wymaga częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W 2020 r. Ośrodek dysponował 60 miejscami i wykonywał specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach pobytu dziennego, z którego skorzystało 61 osób.

Zajęcia o podobnym charakterze, dla osób powyżej 25 roku życia prowadzą natomiast Środowiskowe Domy Samopomocy, które pozbawione są barier architektonicznych. Wsparcie całodobowe dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie realizuje Dom Pomocy Społecznej „Słoneczko”. Placówka dysponowała 56 miejscami i zaspokajała potrzeby w tym zakresie. Dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi (dla osób powyżej 18 roku życia) miasto zapewniało 190 miejsc w 6 Środowiskowych Domach Samopomocy-dziennych ośrodkach wsparcia. Prowadzą one oddziaływania wspierające i aktywizujące w zakresie włączenia społecznego, usamodzielniania w czynnościach dnia codziennego, kontaktach społecznych, sprawach urzędowych i zdrowotnych.

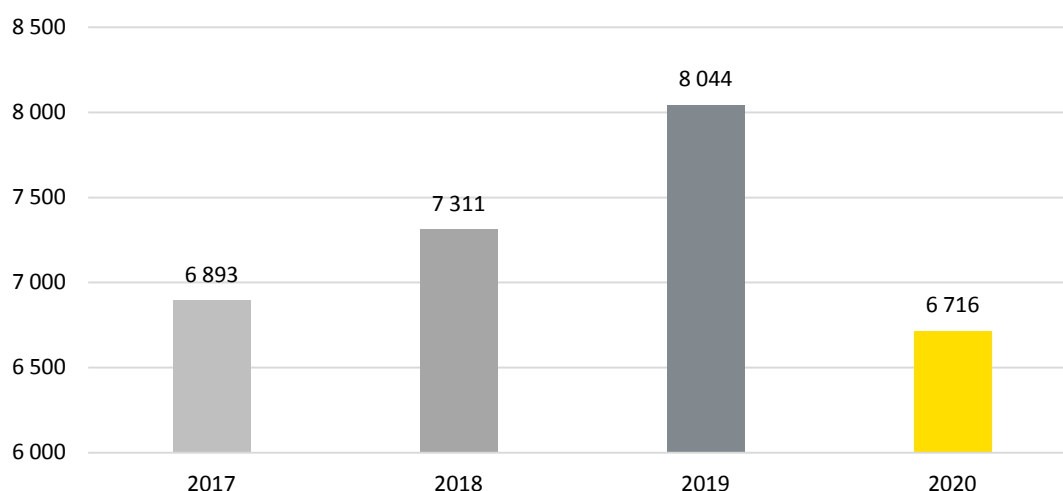
Żłobki wchodzące w skład Zespół Żłobków Miejskich posiadają udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, natomiast w Żłobku Integracyjnym przy ul. Stawowej 1c, świadczona jest ukierunkowana, dostosowana do potrzeb niepełnosprawnego dziecka opieka specjalistyczna. Ideą działań prowadzonych w żłobku jest integracja dzieci niepełnosprawnych z dziećmi zdrowymi tak, żeby w miarę wzrostu nie odczuwały swojej „inności”. W 2020 r. w powyższym żłobku średnia zapisanych dzieci wynosiła 91,4 osób, w tym 29 dzieci z różnymi dysfunkcjami.

W Bydgoszczy osoby niepełnosprawne korzystały z Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzone przez następujące placówki: „Tęcza”, „Modrzew”, „Wiatrak”, „Biały Domek”, „Przystań”, „Mega-Art”, „Victoria”. Uczestnicy zajęć rozwijają umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, w tym zaradności osobistej dzięki stosowaniu różnych technik terapii zajęciowej.

W zakresie przewidzianym Ustawą o rehabilitacji osób niepełnosprawnych zadania na rzecz mieszkańców miasta realizował Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (m.in.: wydawano orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, legitymacje osób niepełnosprawnych, karty parkingowe).

W 2020 r. zostało wydanych 6,7 tys. orzeczeń o niepełnosprawności głównie z powodu upośledzenia narządu ruchu (26%), chorób psychicznych (18%), chorób układu oddechowego i krążenia (14%) oraz chorób neurologicznych (13%).

Spadek liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w Bydgoszczy

Orzeczenia o niepełnosprawności według grup wieku:

Dzieci i młodzież			Dorośli		
0 - 3	2,9		17 - 25	5,4	
4 - 7	3,5	%	26 - 40	9,3	%
8 - 16	5,7		41 - 59	28,3	
			60 lat i więcej	44,9	

Z myślą o niepełnosprawnych mieszkańcach realizowano **Samorządowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych mieszkańców Bydgoszczy na lata 2020-2023** – którego celem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości ich życia poprzez zapewnienie warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie wobec nich pozytywnych postaw społecznych.

W tym zakresie Miasto podejmuje wiele działań m.in. te, które mają na celu usprawnienie ruchu dla osób z niepełnosprawnościami oraz likwidację barier architektonicznych. Wszystkie nowo instalowane sygnalizacje świetlne dostosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez wyposażenie w sygnały dźwiękowe dla niewidomych. W 2020 r. zostały wybudowane sygnalizacje świetlne m.in. w następujących miejscach: Grunwaldzka-Flisacka; Grunwaldzka-Filtrowa, Grunwaldzka-Przejście, Grunwaldzka-Kolbego, Grunwaldzka-Skośna, Grunwaldzka-Wronia, Grunwaldzka-Łowiskowa, Grunwaldzka-Czapla, Armii Krajowej-Modrzewiowa, Kruszyńska-Puszczykowa-Sowia.

Każda nowa inwestycja drogowa czy remont ulic prowadzony jest z myślą o niwelowaniu barier architektonicznych. W związku z tym obniżane są krawężniki przy przejściach dla pieszych oraz wyposażane w ryflowane, bądź bąbelkowe płyty naprowadzające i oznaczające przejście dla pieszych, stanowiące udogodnienie dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. W 2020 r. takie rozwiązania zastosowano m.in. remontując ulicę Stawową, przy budowie dróg dla rowerów w ciągu ulicy Grunwaldzkiej, przy przebudowie skrzyżowania ulic Stawowej, Broniewskiego i Władysława IV.

W 2020 r. 100% bydgoskich autobusów i 27% wozów tramwajowych było przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zwiększono liczbę przystanków wyposażonych w płytki kierunkowe ułatwia-

jące orientację osobom z dysfunkcją narządu wzroku. Przeprowadzono także konsultacje społeczne dotyczące koncepcji budowy przystanków wiedeńskich na ul. Gdańskiej.

Realizując miejskie inwestycje uwzględniano w projektach budowlanych udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami. W budynkach miejskich montowane są windy i podjazdy, na placach zabaw integracyjne urządzenia. Przykładem są Młyny Rothera na Wyspie Młyńskiej, przy których w 2020 r. zastosowano zewnętrzne podjazdy od strony ul. Mennica oraz od strony tarasów, windy osobowe, podnośniki/platformy, przystosowane dla niepełnosprawnych sanitariaty, odpowiedniej szerokości drzwi. W ramach przebudowy Stadionu Miejskiego Polonii Bydgoszcz – dla niepełnosprawnych w okolicy wejścia na trybunę wschodnią zlokalizowano miejsca parkingowe, przy wejściu na trybunę – windę, wykonano przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych toalety.

Także kompleks sportowy Astoria zawiera rozwiązania uwzględniające funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, takie jak: wejścia do budynku z poziomu parteru, wewnątrz winda osobowa, dostosowane szatnie, toalety i prysznice, wejście na basen poprzez brodzik przystosowany do dezynfekcji wózków. Zastosowano tzw. ruchome dno w niecce basenowej oraz specjalny podnośnik do niecki basenowej, a na trybunie w hali basenowej do oglądania zawodów sportowych znajduje się pięć miejsc przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach.

W Kompleksie Sportowym Zawisza wybudowano nowoczesną salę podnoszenia ciężarów przeznaczoną dla sportowców niepełnosprawnych oraz wybudowano windy dla niepełnosprawnych w Hotelu Zawisza.

Sami mieszkańcy także zgłaszają projekty w Bydgoskim Budżecie Obywatelskim, skierowane do potrzeb tych osób. W 2020 r. zrealizowano w ramach BBO m.in. zadania: budowa miejsc parkingowych na ul. Szarych Szeregów 4, 12 na os. Kapuściska (powstały 2 stanowiska dla pojazdu osoby niepełnosprawnej), adaptacja budynku Zespołu Szkół nr 30 przy ul. Jesionowej na os. Szwederowo (zmodernizowano schody i wybudowano podjazd dla osób niepełnosprawnych), budowa infrastruktury dla niepełnosprawnych w budynku MDK nr 4 przy ul. Dworcowej na os. Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto (została zamontowana wewnętrzna winda platformowa).

W 2020 r. BTBS Sp. z o.o. zakończyła realizację najnowszej inwestycji, budynku wielorodzinnego, zlokalizowanego przy ul. Jasnej 33, który wraz z infrastrukturą osiedlową oraz miejscami parkingowymi, został w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.

Ponadto w ramach „Bydgoskich Grantów Oświatowych” w 2020 r. zrealizowano 3 projekty skierowane do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i niepełnosprawnych:

- „Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia” – konkurs projektów rozwijających kompetencje kluczowe: Branżowa Szkoła I stopnia nr 6 Specjalna,
- XX Jubileuszowy koncert i spotkanie integracyjne „O uśmiech dziecka” – MDK nr 2,
- „Muzykę czuję i ją maluję” – miejski konkurs plastyczny dla dzieci z autyzmem – Przedszkole nr 61 Integracyjne.

Dzięki środkom finansowym pochodzącym z budżetu Miasta Bydgoszczy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatowego Urzędu Pracy, możliwe było zrealizowanie wielu zadań obejmujących działalność samorządu w sferze: prewencji niepełnosprawności; dostępu do informacji i komunikacji społecznej; edukacji; sportu, rekreacji i kultury; likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i transportowych; wsparcia środowiskowego oraz pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej.

Niepełnosprawne osoby bezrobotne mogły otrzymać wsparcie w ramach **Poradnictwa Pracy „Wspólna Sprawa”**, którego koordynacją zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy. Poradnictwo obejmuje porady grupowe, szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy *Szukam Pracy* i kurs podstaw obsługi komputera. PUP

zachęcał pracodawców do zatrudnienia osób bezrobotnych z niepełnosprawnością poprzez promocję środków z PFRON (organizacja staży, szkoleń, czy refundacja kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy). Osoby z niepełnosprawnością mogły również skorzystać z samozatrudnienia, przy pomocy środków z PFRON w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W celu zdobycia przez osoby z niepełnosprawnościami stałego zatrudnienia przez okres co najmniej 6 miesięcy PUP kierował je do odbycia robót publicznych. Ponadto PUP promował zatrudnienie osób do 30. roku życia z niepełnosprawnościami poprzez refundując zainteresowanym pracodawcom części kosztów poniesionych na wynagrodzenie oraz składek ZUS. O refundację ubiegać się mogli pracodawcy, którzy zatrudnili na okres 24 miesięcy w pełnym wymiarze czasu pracy osobę bezrobotną do 30. roku życia.

Seniorzy

W 2020 r. wśród ponad 344 tys. mieszkańców Bydgoszczy, było 91 091 seniorów (kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn 65 lat i więcej). Kobiety stanowiły 2/3 tej grupy bydgoszczan. Osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie przybywa, w wyniku czego ich udział w liczbie ludności miasta przekroczył już 25%. Wiąże się to bezpośrednio ze zjawiskiem starzenia się bydgoskiej społeczności.

Starzenie się społeczeństwa wpływa także na sytuację na rynku pracy. W 2020 r. w Bydgoszczy osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (powyżej 45 lat) było 75 031 (tj. 37,9% wszystkich osób w wieku produkcyjnym), z czego 51 237 osób miało skończonych 50 lat.

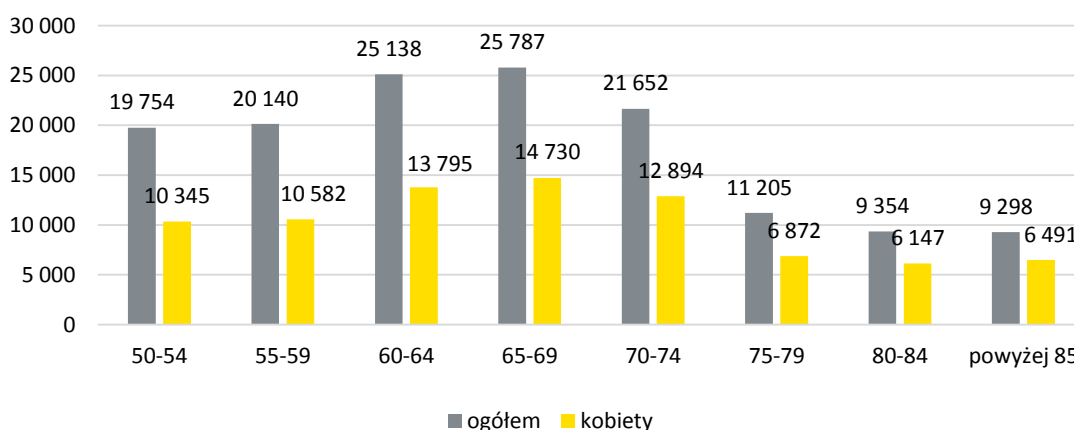
Na koniec grudnia 2020 r. w mieście zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia było – 1 662 osoby, co stanowiło 28,5% wszystkich bezrobotnych w tym okresie. Z grupy osób bezrobotnych powyżej 50 lat, 37% stanowiły kobiety.

Informacje dotyczące liczby osób powyżej 50 roku życia w 2020 r. przedstawia poniższy wykres.

Według prognoz GUS w 2030 r. seniorzy będą stanowić blisko 30% mieszkańców miasta, a ich liczba wyniesie nieco ponad 95 tys.

Ludność według wybranych grup wieku w 2020 r.

Źródło: Baza Demografia GUS

W Bydgoszczy podejmowane są liczne działania mające na celu stworzenie miasta przyjaznego seniorom oraz aktywizację tej grupy mieszkańców. W 2020 r. w celu zapewnienia osobom starszym przedstawicielstwa przy organach samorządu terytorialnego swoją działalność kontynuowała **Bydgoska Rada Seniorów**, która w ciągu roku odbyła trzy posiedzenia, z czego jedno w formie zdalnej. Na czas pandemii Bydgoska Rada Seniorów wprowadziła comiesięczne, telefoniczne dyżury interwencyjne. Radni angażowali się w akcje informacyjne prowadzone drogą internetową, m.in. w zakresie przeciwdziałania wzmożonym w czasie epidemii oszustwom.

Działało również **Bydgoskie Biuro Seniora**, funkcjonujące w celu skupienia w jednym miejscu wszystkich aktywności Miasta w dziedzinie polityki senioralnej. W 2020 r. Biuro w ramach swoich prac m.in. realizowało dwa programy:

„Bydgoska Karta Seniora 60+”

Program ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów oraz sprzyja upowszechnianiu koncepcji aktywnego starzenia się i promowania firm i miejsc przyjaznych seniorom. W 2020 r. „Bydgoską Kartę Seniora 60+” otrzymało ponad 1,1 tys. bydgoszczan. Swoją ofertę do posiadaczy karty skierowało łącznie ponad 150 podmiotów. Były to zniżki na wybrane usługi oraz produkty w takich obszarach jak: kultura, gastronomia, podróże, rozrywka i sport, zdrowie i uroda, handel i usługi, kursy i szkolenia. W obliczu pandemii w 2020 r. rozszerzono możliwość otrzymania karty o tryb internetowy, bez wychodzenia z domu, poprzez platformę ePUAP.

Warto wspomnieć, że od 2018 r. funkcjonuje „Metropolitalna Karta Seniora 60+”, jako projekt analogiczny, realizowany przez gminy zrzeszone w Stowarzyszeniu Metropolia Bydgoszcz.

„Bydgoska Koperta Życia”

Zainicjowany w 2016 r. Program „Bydgoska Koperta Życia” skierowany jest głównie do samotnych osób starszych oraz przewlekle chorych. Założenia Programu są takie, aby w razie zagrożenia życia służby medyczne mogły szybciej i łatwiej podejmować akcję ratunkową, dzięki dostępnej w miejscu zamieszkania podstawowej informacji medycznej zawartej w plastikowej kopercie i umieszczonej w ustalonym ze służbami medycznymi miejscu – lodówce. W 2020 r. wydano 410 kopert życia.

W 2020 r. prowadzone były prace inwestycyjne w ramach projektu **Bydgoskiego Centrum Seniora** przy ul. Dworcowej 3. Opracowano projekt wykonawczy zmiany sposobu użytkowania z przebudową lokalu po byłym salonie fryzjerskim na potrzeby budowy Bydgoskiego Centrum Seniora oraz projekt aranżacji wnętrz. Szczegółowe założenia funkcjonalne zostaną opracowane po przeprowadzeniu konsultacji społecznych.

Miasto było także partnerem przeprowadzonego w listopadzie 2020 r. Forum Aktywnego Seniora, w ramach którego odbyła się m.in. prasowa promocja programu „Bydgoska Karta Seniora 60+”, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości wnioskowania o kartę drogą elektroniczną.

Wobec zaistniałej w 2020 r. sytuacji związanej z epidemią Covid-19 podjęto także następujące działania:

- w okresie od marca do czerwca 2020 r., przeprowadzono miejską akcję „Zakupy dla seniora”, polegającą na umożliwieniu potrzebującym seniorom zamówienia dostawy zakupów przez wolontariuszy,
- od listopada 2020 r., Miasto włączyło się w ogólnopolską akcję „Wspieraj Seniora” – zarówno w zakresie oferowania zakupów z dostawą do domu, jak i cyfrowego wolontariatu,
- przeprowadzono akcję informacyjno-edukacyjną dotyczącą składania wniosków o „Bydgoską Kartę Seniora 60+” za pośrednictwem portalu ePUAP (dotychczasowa wiodąca forma osobistego odbioru karty sprzyjać miała w założeniu bezpośredniemu kontaktowi seniora z Bydgoskim Biura Seniora),
- zakupiono maseczki wielokrotnego użytku dedykowane seniorom i przekazano je do wydziałów Urzędu Miasta bezpośrednio obsługujących klientów oraz bydgoskich domów dziennego pobytu dla seniorów,
- wzmożono działania Bydgoskiego Biura Seniora w zakresie poradnictwa telefonicznego, w tym konsultacji z zakresu obsługi komputera, prowadzonych w czasie pandemii wyłącznie telefonicznie.

W pomoc seniorom w 2020 r. zaangażowały się również Rady Osiedli, które przekazywały maseczki, płyny dezynfekujące do rąk i rękawice.

Sytuacja pandemiczna w kraju uniemożliwiła realizację większości działań z zakresu polityki senioralnej zaplanowanych na 2020 r. Przyjęte do realizacji projekty opierały się głównie na spotkaniach bezpośrednich, wypełniając założenia aktywizacji i rozwoju współpracy środowisk senioralnych. Forma ta w znaczącej części

roku, w szczególności w odniesieniu do osób starszych, była niemożliwa. Wstrzymano realizację wielu wydarzeń (np. Festyn Wielopokoleniowy „Seniorada”, Bydgoskie Targi Seniora), a także realizację dofinansowań w ramach tzw. „małych grantów senioralnych”. Odstąpiono również od przyznania środków finansowych w ramach otwartego konkursu ofert na realizację w 2020 r. zadań publicznych w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym pn. „Aktywizacja i integracja bydgoskich seniorów”.

Uzupełnieniem przedsięwzięć mających na celu aktywizację seniorów w ich miejscu zamieszkania były działające przy bydgoskich uczelniach Uniwersytety Trzeciego Wieku. Sytuacja epidemiczna znacząco utrudniła ich funkcjonowanie, jednak niektóre z nich (np. Kujawski Uniwersytet Trzeciego Wieku) zaczęły już dostosowywać się do obowiązujących ograniczeń oferując swoim słuchaczom słuchowiska i koncerty online. Artystyczny Uniwersytet Trzeciego Wieku Agora Nestora prowadziło również Miejskie Centrum Kultury we współpracy z Akademią Muzyczną. Liczył on 320 słuchaczy, natomiast z powodu ograniczeń epidemicznych od marca wykłady przeniesiono do sieci (profil „Seniorzy w MCK” na Facebooku). Dla osób starszych dedykowane były również inne przedsięwzięcia kulturalne w mieście: 5 warsztatów dla osób 60+ pn. „Sztuka w samo południe” przeprowadzonych przez Galerię Miejską bwa; cotygodniowe warsztaty zorganizowane przez Laboratorium Impro oraz szkolenia dla seniorów prowadzone przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Bydgoszczy.

W ramach założeń polityki społecznej uwzględniających bydgoskich seniorów, kontynuowano realizację „Programu szczepień przeciw grypie dla mieszkańców miasta Bydgoszczy na lata 2018-2020”. Program przeznaczony jest dla osób po 65. roku życia. W 2020 r. ze szczepień przeciw grypie skorzystało 1 173 seniorów. Bydgoscy seniorzy mieli również możliwość uczestniczenia w „Programie profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim”. Miasto Bydgoszcz sfinansowało szczepienia dla 200 osób powyżej 65. roku życia.

Spośród prowadzonych działań z zakresu pomocy społecznej m.in. do seniorów skierowany był **Program aktywności lokalnej dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2025**. Z osobami objętymi programem utrzymywano kontakty telefoniczne oraz spotkania online, których celem było wsparcie psychiczne i emocjonalne oraz zapobieganie poczuciu osamotnienia i alienacji w nowej rzeczywistości. Udzielano porad, odpowiadało na pytania, a także proponowano wirtualne wycieczki, spektakle teatralne online i filmy instruktażowe dotyczące aktywności fizycznej w domu. Przystąpiono także do realizacji rządowego „Programu Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniora”.

Dla osób starszych skierowana jest również działalność Domu Pomocy Społecznej „Jesień Życia”, który pełni całodobową opiekę nad mieszkańcami. Na koniec 2020 r. placówka ta dysponowała liczbą 75 miejsc, które zajęte były przez 63 pensjonariuszy. W tym okresie na miejsce oczekiwało w sumie 21 osób. Uzupełnieniem sieci opieki są Domy Dziennego Pobytu: „Senior” oraz „Kapuściska”, które w ramach swoich zadań organizowały seniorom czas wolny, zapewniały posiłki oraz środki ochrony osobistej w czasie epidemii. Miasto Bydgoszcz przystąpiło także, w charakterze partnera, do dwóch programów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, które miały na celu uruchomienie kolejnych turnusów w bydgoskich Domach Dziennego Pobytu: „Senectus” oraz „Virtus”. Miasto było również partnerem innego projektu realizowanego w ramach RPO, tj. „Rozwój usług opiekuńczych w mieście Bydgoszczy”, którego celem było zapewnienie wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym, w tym osobom starszym, w postaci pomocy w placówkach opieki dziennej i wytchnieniowej oraz w miejscu zamieszkania poprzez pomoc w codziennym funkcjonowaniu. Działalność tę prowadziły placówki opieki dziennej w następujących lokalizacjach: ul. Wojska Polskiego 65a, ul. Garbary 2, ul. Jarużyńska 9, ul. Rzeźniackiego 1a. Kolejny projekt unijny skierowany do osób powyżej 60. roku życia do końca lipca 2020 r. realizowały Fundacja „Wiatrak” i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej powołując Klub Seniora „Wiatrak”. Celami projektu było: wspieranie,

rozwój i podtrzymywanie zaradności osobistej i samodzielności w wykonywaniu czynności życia codziennego; rozwój oraz utrzymanie funkcji i sprawności społeczno-kulturalnych; podtrzymywanie zdrowia psychicznego, przeciwdziałanie chorobom wieku starczego i utrzymanie sprawności intelektualnej.

Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy kontynuowała natomiast działania w zakresie bezpieczeństwa osób starszych. Realizowano takie programy jak: „Aktywnie w trosce o III wiek”, „Bezpieczny senior”, „Przestępstwa – oszustwa dokonywane na szkodę osób starszych – metoda na wnuczka, na policjanta”.

Przeciwdziałanie bezrobociu

Pandemia przyczyniła się do wzrostu liczby **osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy**. Na koniec 2020 r. zarejestrowanych w Bydgoszczy były 5 822 osoby, tj. więcej o 1 049 osób niż w roku poprzednim. W skali roku liczba bezrobotnych w PUP łącznie wzrosła o 23,1%, z czego w Bydgoszczy o 22,0%, a w powiecie bydgoskim o 26,0%.

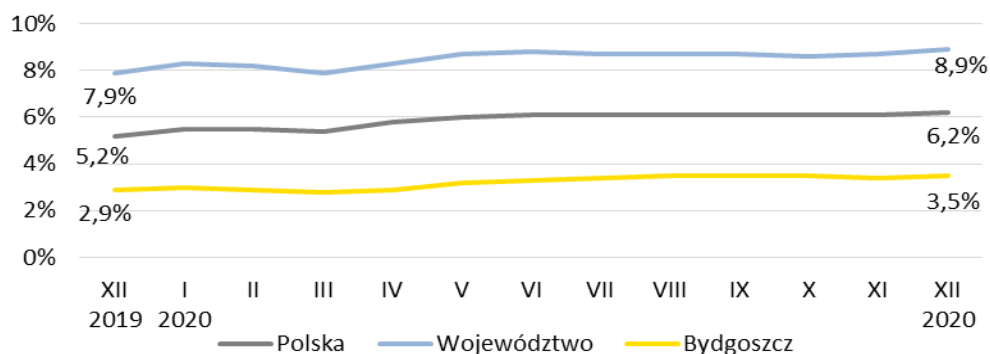
Bezrobotni zarejestrowani w PUP Bydgoszcz.

Rok	Miesiąc	Bezrobotni			
		w PUP ogółem (Bydgoszcz i powiat bydgoski)	Bydgoszcz		
			ogółem	w tym kobiety	przyrost/spadek w skali miesiąca
2019	XII	6 542	4 773	2 624	-181
2020	I	6 885	4 965	2 722	+192
	II	6 663	4 824	2 656	-141
	III	6 332	4 589	2 545	-235
	IV	6 680	4 858	2 700	+269
	V	7 149	5 202	2 879	+344
	VI	7 501	5 424	2 960	+222
	VII	7 615	5 532	3 022	+108
	VIII	7 868	5 702	3 102	+170
	IX	7 887	5 718	3 098	+16
	X	7 968	5 804	3 130	+86
	XI	7 801	5 675	3 098	-129
	XII	8 051	5 822	3 163	+147

W Bydgoszczy wśród zarejestrowanych jako bezrobotni przeważały kobiety i stanowiły 54,3% ogółu. Jednak w 2020 r. liczba bezrobotnych mężczyzn wzrosła w większym stopniu niż kobiet, odpowiednio o 23,7% i 20,5%.

Stopa bezrobocia w Bydgoszczy na koniec 2020 r. wyniosła 3,5% i wzrosła w skali roku o 0,6 p. proc. Porównując stopę bezrobocia w poszczególnych miesiącach z danymi z poprzedniego roku, można zauważyć, że do czerwca wskaźniki z 2020 r. były niższe, natomiast począwszy od lipca stopa bezrobocia była wyższa od tej obserwowanej w analogicznych miesiącach roku poprzedniego.

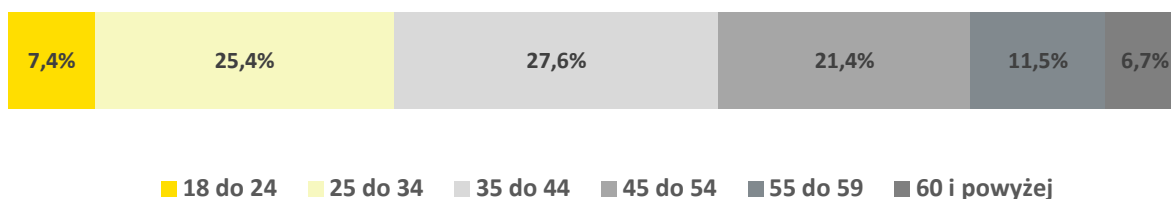
Stopa bezrobocia rejestrowanego

1 073 bezrobotnych z prawem do zasiłku
 17,3% ogółu;
 29,3% w skali roku

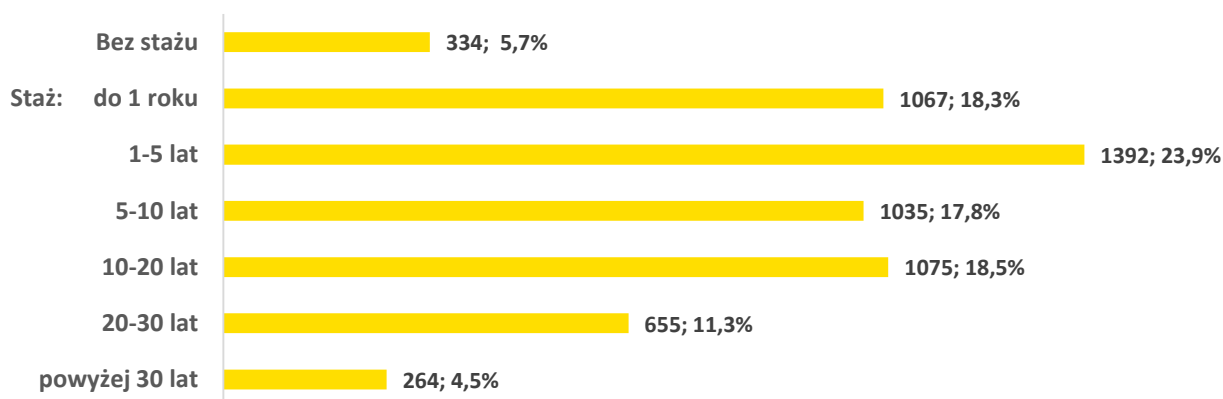
Największą grupę bezrobotnych w Bydgoszczy stanowiły osoby w wieku od 35 do 44 lat, jednak w porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej wzrosła liczba bezrobotnych w młodszych grupach, tj. w grupie osób do 24 lat o 30,7%, a 25-34-latków – o 25,0%.

Bezrobotni według wieku w 2020 r.

Prawie połowa bezrobotnych miała staż pracy nieprzekraczający 5 lat, a 24,0% z nich krótszy niż rok.

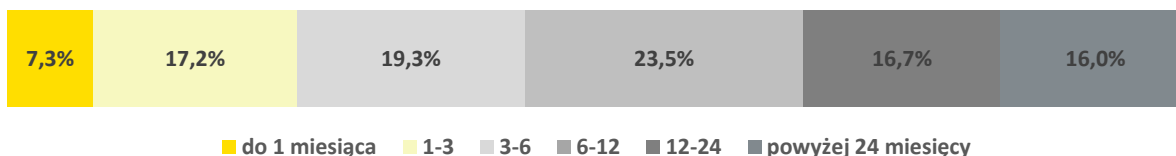
Bezrobotni według stażu pracy w 2020 r.

Na koniec 2020 r. osób długotrwale bezrobotnych (zarejestrowanych łącznie przez ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat) było 2,5 tys. Ich liczba w ciągu roku zwiększyła się o 15,2%, jednak wzrost w tej grupie był mniejszy niż w liczbie bezrobotnych ogółem, dlatego udział długotrwale bezrobotnych zmniejszył się z 45,6% do 43,0%.

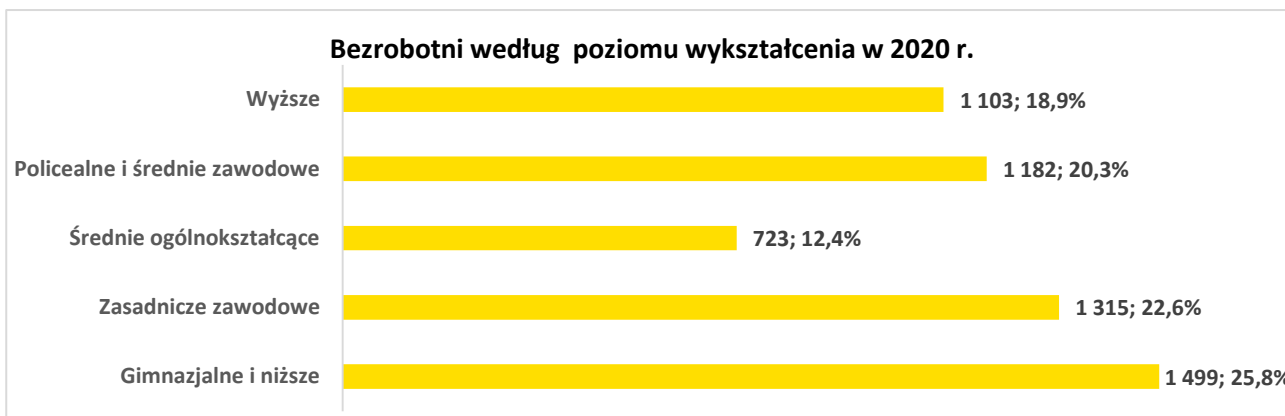
W strukturze bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy, najliczniejsza była kategoria osób poszukujących pracy od 6 do 12 miesięcy. W tej grupie przyrost był największy i wyniósł aż 80,7%. Znacznie wzrosły też grupy osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy oraz od 3 do 6 miesięcy odpowiednio o 40,8% i o 38,7%. Z kolei spadła liczebność w grupach skrajnych, tj. poszukujących pracy krócej niż miesiąc o 23,9% oraz dłużej niż 24 miesiące o 6,8%.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w 2020 r.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, największą grupę stanowili bezrobotni, którzy ukończyli co najwyżej szkołę podstawową lub gimnazjum. Drugą pod względem udziału w bezrobotnych ogółem stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W ciągu roku więcej niż przeciętnie wzrosła liczba bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 33,1%) oraz wyższym (o 24,8%).

Bezrobotni według poziomu wykształcenia w 2020 r.

Udział poszczególnych grup bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w 2020 r.

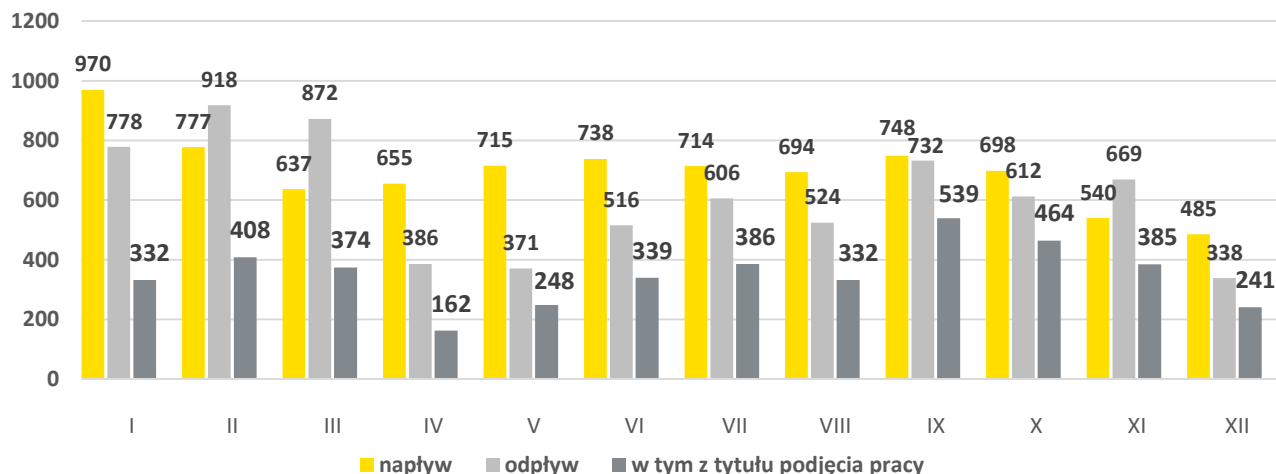
	bez wykształcenia średniego	bez kwalifikacji zawodowych	bez doświadczenia zawodowego	w okresie do 12 mcy od dnia ukończenia nauki
	48,3%	31,0%	10,2%	2,3%
	długotrwale bezrobotni	powyżej 50 roku życia	do 30 roku życia	do 25 roku życia
	43,0%	28,5%	19,2%	7,4%
	osoby posiadające co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		
	18,8%	15,5%		
	osoby niepełnosprawne	osoby posiadające co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia		
	6,4%	0,3%		

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy realizował **Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy:**

Pośrednictwo pracy

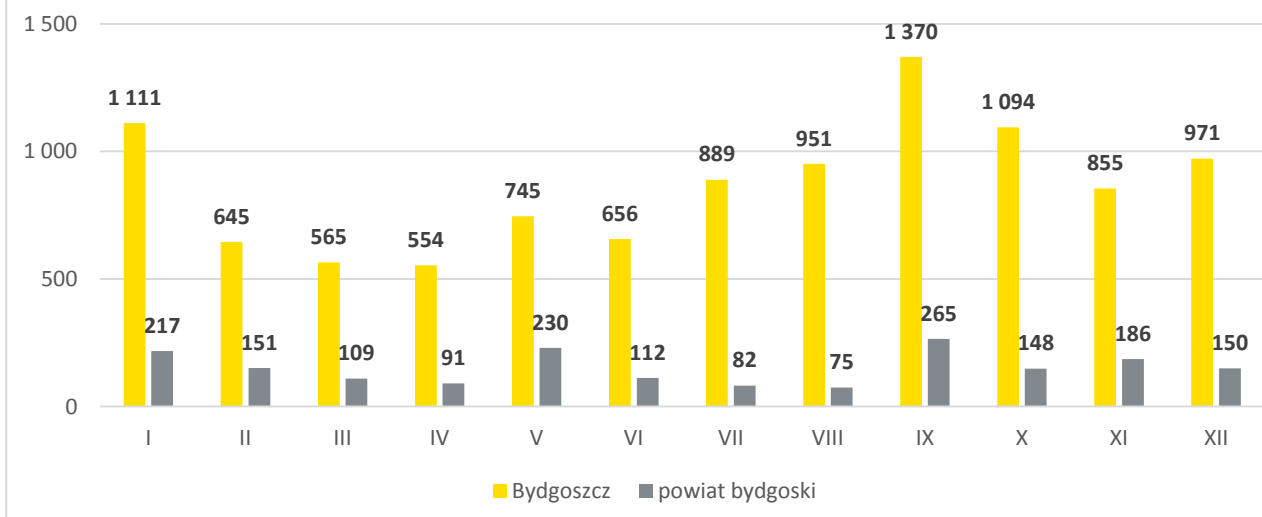
W ciągu 2020 r. zarejestrowało się 8 371 bydgoszczan. Wyłączono z ewidencji 7 322 mieszkańców Bydgoszczy, w tym z tytułu podjęcia pracy 4 210 osób.

Napływ i odpływ bezrobotnych w 2020 r.

W 2020 r. do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęły łącznie 12 222 oferty dotyczące wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 10 406 od pracodawców z Bydgoszczy. Najwięcej ofert pracodawcy z Bydgoszczy złożyli w miesiącach: wrześniu – 1 370 oraz w styczniu – 1 111 ofert. Najliczniejsze wyrejestrowania osób bezrobotnych z powodu podjęcia zatrudnienia odnotowano we wrześniu (539 podjęć pracy), październiku (464 podjęć pracy) oraz w lutym (408 podjęć pracy). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba ofert pracy zgłoszonych w ciągu roku była niższa o 33,8%.

Oferty pracy zgłoszone do Powiatowego Urzędu Pracy w 2020 r.

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy w celu aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy prowadził:

Poradnictwo zawodowe

Porady udzielane były w trybie indywidualnym i grupowym. Z usług poradnictwa zawodowego korzystały głównie osoby, które nie posiadały umiejętności poszukiwania pracy oraz sporządzania dokumentów aplikacyjnych oraz takie, które nie posiadały doświadczenia zawodowego. Usługi doradcze polegały m.in. na udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, tworzeniu „Indywidualnych Planów Działania”, a także na ocenie szans uruchomienia działalności gospodarczej.

W 2020 r. z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej skorzystało ogółem 536 osób, w tym 291 kobiet, z czego:

- z doradczych porad indywidualnych skorzystało 387 osób (w tym 222 kobiety),
- w grupowych spotkaniach informacyjnych uczestniczyło 67 osób (w tym 30 kobiet), informacja zawodowa grupowa była skierowana do osób zainteresowanych pozyskaniem jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- 50 osobom (w tym 30 kobietom) udzielono indywidualnych informacji zawodowych,
- 32 osoby (w tym 9 kobiet) brało udział w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.

Zatrudnienie subsydiowane

▪ prace interwencyjne:

W 2020 r. w ramach prac interwencyjnych zatrudnionych było 87 osób ze środków Funduszu Pracy, w tym 56 osób w ramach umów z roku poprzedniego. Osoby wykonywały prace m.in. na stanowiskach: pomocnika magazyniera, sprzedawcy internetowego, pomocnika pracownika pralni, kierowcy kat. B, fakturzystki, asystentki księgowej, rejestratorki medycznej, zaopatrzeniowca, recepcjonisty, pakowacza, sprzedawcy, pomocniczego pracownika produkcji i zaopatrzenia, sprzętaczkę, pracownika ds. handlu, kelnera, pomocnika blacharza – dekarza budowlanego. W 2020 r. wydatki z Funduszu Pracy przeznaczone na organizację prac interwencyjnych wyniosły 231 750 zł.

▪ roboty publiczne:

Roboty publiczne organizowane były przez gminy, które określiły w styczniu 2020 r. roczny plan potrzeb w zakresie ich wykonywania. Ogółem w 2020 r. uczestniczyło w robotach publicznych 15 osób z Bydgoszczy. Łączna kwota z Funduszu Pracy na ten cel wyniosła 101 929 zł. Osoby zatrudnione były m.in. na stanowiskach: pomocy administracyjnej, pomocnika magazyniera, opiekunki.

▪ staż:

W 2020 r. łącznie staż odbywało 421 osób (z tego 253 osoby w ramach umów z 2019 r.), w tym:

- w ramach Funduszu Pracy – 50 osób bezrobotnych,
- w ramach Poddziałania 1.1.2 POWER – 213 osób bezrobotnych,
- w ramach Działania 8.1 RPO – 157 osób bezrobotnych,
- w ramach środków PFRON – 1 osoba poszukująca pracy.

Osoby odbywały staż u pracodawców m.in. na stanowiskach: pracownika produkcji, szwaczki maszynowej, młodszej księgowej, sprzedawcy, brukarza, kelnera, logistyka, technika prac biurowych, fryzjera, rejestratorki medycznej, glazurnika, magazyniera, masażysty, telemontera, pomocy stomatologicznej, geodety, pomocy kuchennej, ślusarza, pracownika działu kadr i płac. Łączna kwota wydatków w 2020 r. przeznaczona na organizację staży wyniosła 2 504 494 zł, z czego 322 177 zł pochodziło z Funduszu Pracy, 1 201 336 zł ze środków POWER, 975 481 zł ze środków RPO, a 5 500 zł ze środków PFRON.

▪ refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy:

W 2020 r. 28 osób z Bydgoszczy zostało zatrudnionych przez pracodawców na wyposażonym lub doposażonym stanowisku pracy w ramach umów zawartych w latach ubiegłych. Osoby bezrobotne wykonywały pra-

ce m.in. na stanowiskach: pomocnika mechanika, operatora wiertarki, magazyniera, sprzedawcy, referenta ds. płac, referenta ds. szkoleń, pracownika produkcji, pomocnika piekarza, sortowacza, pomocnika telemontera, kucharza, kadrowej.

Promowanie aktywności osób bezrobotnych

Promowanie aktywności osób bezrobotnych w celu powrotu na rynek pracy odbywało się poprzez wypłatę dodatków aktywizacyjnych, refundację kosztów opieki nad dziećmi do lat 7 lub osobą zależną oraz refundację kosztów zakwaterowania osobom bezrobotnym, które podejmowały pracę poza miejscem zamieszkania.

▪ dodatek aktywizacyjny:

Dodatek aktywizacyjny stanowi dodatkowy instrument motywujący osoby bezrobotne z prawem do zasiłku do podejmowania zatrudnienia. Dodatek aktywizacyjny to świadczenie należne każdej osobie bezrobotnej z prawem do zasiłku, która z własnej inicjatywy podejmie pracę w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Dodatek aktywizacyjny wypłacany był za pełen miesiąc w wysokości 50% kwoty zasiłku dla bezrobotnych, tj. 431 zł, od czerwca 2020 r. – 441 zł, a od września 2020 r. – 600 zł. Dodatki aktywizacyjne wypłacono 801 mieszkańcom Bydgoszczy zarejestrowanym w PUP na kwotę 696 363 zł.

▪ refundacja opieki nad dzieckiem/dziećmi do lat 7 lub osobą zależną:

PUP zrefundował koszty opieki 33 osobom bezrobotnym (w tym 17 osobom w ramach umów z 2019 r.) na łączną kwotę 42 886 zł.

▪ zwrot kosztów dojazdu/zakwaterowania:

O refundację kosztów dojazdu mogła ubiegać się osoba skierowana przez urząd do pracy poza miejscem stałego zamieszkania (o ile wynagrodzenie nie przekraczało dwukrotności minimalnego wynagrodzenia).

W 2020 r. PUP zrefundował koszty:

- dojazdu do pracy – 5 osobom bezrobotnym w ramach umów z 2019 r., na łączną kwotę 1 666 zł,
- zakwaterowania – 4 osobom bezrobotnym, na łączną kwotę 6 033 zł (w tym 3 osobom w ramach umów z 2019 r.).

▪ szkolenia:

W 2020 r. objęto szkoleniami 54 osoby z Bydgoszczy. Łączna kwota wydatków przeznaczona na szkolenia wyniosła 174 827 zł.

W 2020 r. osoby korzystały ze szkoleń organizowanych w formie grupowej – łącznie 54 osoby, w tym:

- 38 osób bezrobotnych ze środków Funduszu Pracy (prawo jazdy kat. D z kwalifikacją wstępną przyspieszoną w zakresie prawa jazdy kat. D – 8 osób, pozwolenie do kierowania tramwajem – 14 osób, szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy – 16 osób),
- 16 osób bezrobotnych ze środków RPO (szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy).

Warunkiem skierowania osób bezrobotnych na szkolenie do podwyższenia kwalifikacji zawodowych celem zwiększenia szans na rynku pracy był brak kwalifikacji zawodowych lub konieczność zmiany/uzupełnienia kwalifikacji w związku z brakiem propozycji otrzymania odpowiedniej pracy, a także utrata zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

▪ refundacja kosztów „30 minus” (refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego do 30 roku życia):

W 2020 r. w ramach refundacji kosztów „30 minus” do pracy skierowano 10 bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy (w ramach powstałych wakatów) oraz kontynuowano umowy z 2019 r. z pracodawcami zatrudniającymi 8 osób bezrobotnych. Zatrudnione osoby wykonywały pracę m.in. na stanowiskach: pomocy kuchennej, pomocnika mechanika motocyklowego, kelnerki, pomocnika elektromechanika, przedstawiciela handlowego, monter, specjalisty ds. rekrutacji, pomocnika dostawcy mebli.

- zatrudnienie wspierane:

W 2020 r. prace w ramach zatrudnienia wspieranego wykonywało 16 osób bezrobotnych zamieszkałych w Bydgoszczy (9 osób w ramach umów zawartych w 2019 r.). Łączna kwota wydatków na ten cel w 2020 r. wyniosła 42 779 zł. Osoby bezrobotne były zatrudnione m.in. na stanowiskach: ślusarza-konserwatora, sprzątaczkę, opiekuna dzieci i młodzieży na przejściach dla pieszych, pomocy kuchennej, archiwisty, młodszego telemontera, praczki, malarza.

Udzielanie dotacji osobom bezrobotnym na podjęcie działalności gospodarczej

W 2020 r. wyłączone z ewidencji osób bezrobotnych z tytułu podjęcia działalności gospodarczej 232 osoby z Bydgoszczy, w tym:

- 94 osoby przy udziale środków z urzędu pracy (w tym wypłacono 13 dotacji z Funduszu Pracy, 26 dotacji w ramach POWER, 55 dotacji w ramach RPO – na łączną kwotę 2 151 366 zł),
- 138 osób bez udziału środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Dzięki otrzymanym środkom osoby bezrobotne uruchomiły własną działalność gospodarczą m.in. z zakresu usług: fryzjersko-kosmetycznych, prawniczych, fotograficznych, rachunkowych, instalatorskich, mechaniki pojazdowej, gastronomicznych, remontowo-budowlanych, pośrednictwa nieruchomości, reklamowych, produkcji mebli, jubilerskich, instalacji elektrycznych.

Wskaźnik samozatrudnienia dla Bydgoszczy wyniósł 5,5%: wśród 4 210 bezrobotnych, którzy podjęli pracę w 2020 r., 232 rozpoczęło działalność gospodarczą.

Promocja spółdzielni socjalnych

W 2020 r. zrefundowano część wynagrodzeń oraz kosztów osobowych pracodawcy z tytułu zatrudnienia 1 osoby bezrobotnej z terenu Bydgoszczy w ramach umowy z 2017 r., na podstawie spółdzielczej umowy o pracę w łącznej wysokości 267 zł.

Zatrudnianie cudzoziemców

Pracodawcy z Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego w 2020 r. złożyli 15 421 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom – obywatelom Republiki Białorusi, Federacji Rosyjskiej, Ukrainy, Mołdawii, Gruzji oraz Armenii, na okres 6 miesięcy.

Liczba zarejestrowanych oświadczeń według obywatelstwa cudzoziemca.

Wyszczególnienie	Białoruś	Rosja	Ukraina	Mołdawia	Gruzja	Armenia	Razem
Liczba oświadczeń	656	152	12 357	187	400	62	13 814
w tym dla kobiet	173	57	4 594	31	53	27	4 935
Wiek pracownika:							
poniżej 24 lat	123	10	2 059	29	33	4	2 258
25-34 lata	247	52	3 511	63	121	21	4 015
35-44 lat	169	33	3 557	54	106	12	3 931
powyżej 45 lat	117	57	3 230	41	140	25	3 610

Ponadto w 2020 r. złożono 795 wniosków, natomiast wydano 200 zezwoleń na pracę sezonową.

Poza tym Powiatowy Urząd Pracy w 2020 r. wydał 783 opinie Starosty, które stanowiły załącznik do wniosku o wydanie zezwolenia na pracę.

Programy i projekty realizowane w PUP w Bydgoszczy – pozyskiwanie dodatkowych środków na aktywizację osób bezrobotnych:

- współfinansowane z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego:
 - „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (IV)”

Celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych powyżej 29. roku życia, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim, w szczególności należących co najmniej do jednej z poniższych grup osób: powyżej 50. roku życia, kobiet, z niepełnośprawnosćiami, długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach. Dla każdego z uczestników przygotowano zostały odpowiednio dobrane usługi i instrumenty rynku pracy. Od początku realizacji projektu objęto wsparciem 692 osoby bezrobotne, w tym 511 mieszkańców Bydgoszczy zarejestrowanych w PUP w wieku powyżej 29. roku życia.

W 2020 r. z uwagi na realizację wsparcia w ramach tzw. Tarczy antykryzysowej uczestnikami projektu zostało również 8 691 osób: pracowników mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych prowadzących samodzielnie działalność gospodarczą (niezatrudniających pracowników).

Działania podjęte w 2020 r.:

- a) szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy – 16 osób z Bydgoszczy.
 - b) staże – 87 osób (w tym 72 osoby z Bydgoszczy). Najczęściej bezrobotni kierowani byli do firm i instytucji z branży usługowej, budowlanej oraz handlowej, m.in. na stanowiska: pracownik biurowy, kosmetyczka, asystent pośrednika nieruchomości, rejestratorka medyczna, pomocnik dekarza, elektryk, pomoc nauczyciela, sprzedawca, magazynier.
 - c) środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – środki przyznano 83 osobom (w tym 54 osobom z Bydgoszczy). Maksymalna wysokość dotacji wynosiła 25 000 zł. Osoby ubiegające się o dotacje, wcześniej ukończyły szkolenie z zakresu przedsiębiorczości (w trybie e-learningowym). Dotacje uzyskane w ramach projektu umożliwiły uruchomienie m.in. biura projektowego, biura rachunkowo-księgowego oraz działalności w zakresie: fizjoterapii, fotografii, instalacji elektrycznych, pomp ciepła, wodno-kanalizacyjnych, mechaniki pojazdowej, świadczenia usług remontowo-budowlanych, fryzjerskich, kosmetycznych lub sprzątnia.
 - d) poradnictwo zawodowe – wszystkie osoby przystępujące do projektu tj. 178 (134 mieszkańców Bydgoszczy) zostały objęte poradnictwem zawodowym w oparciu o Indywidualny Plan Działania.
 - e) pośrednictwo pracy – każdy uczestnik zainteresowany stażem lub szkoleniem został objęty pośrednictwem pracy. Łącznie ze wsparcia skorzystały 103 osoby, w tym 88 osób z Bydgoszczy.
 - f) tarcza antykryzysowa – w związku z pandemią, negatywnie wpływającą na sytuację ekonomiczną, działając na mocy ustawy z 20 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, dodatkowo w ramach projektu objęto wsparciem 6 454 pracowników mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych oraz 2 237 osób fizycznych prowadzących samodzielnie działalność gospodarczą (niezatrudniających pracowników). W ramach tzw. Tarczy antykryzysowej udzielono wsparcia w formie dofinansowania części kosztów:
 - wynagrodzeń 73 pracowników dla organizacji pozarządowych,
 - wynagrodzeń 6 381 pracowników dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców,
 - prowadzenia działalności gospodarczej dla 2 237 przedsiębiorców samozatrudnionych.
- **„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (IV)”**
- Celem projektu było zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych poniżej 30. roku życia, w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET), osób z niepełnośprawnosćiami, długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach, pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim. Każdemu z uczestników przedstawiono indywidualne oferty aktywizacji zawodowej, dzięki czemu można było odpowiednio dobrać usługi i instrumenty rynku pracy. Od

początku realizacji projektu objęto wsparciem 706 osób bezrobotnych, w tym 506 mieszkańców Bydgoszczy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w wieku od 18 do 29 lat.

W 2020 r. z uwagi na realizację wsparcia w ramach tzw. Tarczy antykryzysowej uczestnikami projektu zostało również 2 681 osób: pracowników mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych prowadzących samodzielnie działalność gospodarczą (niezatrudniających pracowników).

Działania podjęte w 2020 r.:

- a) staże – z możliwości odbycia stażu u lokalnych pracodawców skorzystało 98 uczestników projektu (w tym 69 osób z Bydgoszczy). Najczęściej osoby bezrobotne kierowane były do firm oraz instytucji z branży budowlanej, usługowej oraz handlowej, m.in. na stanowiska: pracownik administracyjno-biurowy, sprzedawca, kosmetyczka, fryzjer, młodszy asystent groomera, asystent prawny, młodszy księgowy, monter mebli, recepcjonista, asystent księgowego, florysta, mechanik pojazdów samochodowych, grafik, ślusarz-monter.
- b) środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 33 osoby uczestniczące w projekcie ubiegały się o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (w tym 25 osób zamieszkałych w Bydgoszczy). Wcześniej ukończyli oni szkolenie z zakresu przedsiębiorczości (w trybie e-learningowym). Maksymalna wysokość dotacji wynosiła 25 000 zł. Środki uzyskane w ramach projektu umożliwiły uruchomienie działalności m.in. w zakresie świadczenia usług: remontowo-budowlanych, kosmetycznych, fryzjerskich, prawniczych, a także z zakresu konserwacji i naprawy pojazdów, obróbki mechanicznej elementów metalowych, czy sprzedaży.
- c) poradnictwo zawodowe – wszystkie osoby przystępujące do projektu (tj. 127 osób, w tym 91 mieszkańców Bydgoszczy) zostały objęte poradnictwem zawodowym w oparciu o Indywidualny Plan Działania.
- d) pośrednictwo pracy – każdy uczestnik zainteresowany stażem został objęty pośrednictwem pracy. Łącznie ze wsparcia skorzystało 98 osób, w tym 69 osób z Bydgoszczy.
- e) tarcza antykryzysowa – w związku z pandemią koronawirusa w 2020 r., choroby oddziałującej negatywnie na sytuację ekonomiczną, działając na mocy ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19 (...) dodatkowo w ramach projektu w 2020 r. objęto wsparciem 2 408 pracowników mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych oraz 273 osoby fizyczne prowadzące samodzielnie działalność gospodarczą (niezatrudniających pracowników).

W ramach Tarczy, w 2020 r. udzielono wsparcia w formie dofinansowania części kosztów:

- wynagrodzeń 44 pracowników dla organizacji pozarządowych,
- wynagrodzeń 2 364 pracowników dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców,
- prowadzenia działalności gospodarczej dla 273 przedsiębiorców samozatrudnionych.

▪ finansowane ze środków rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- Program "**Kadry 45 plus**" – kontynuacja w związku z otrzymaniem refundacji kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.

Program realizowany był w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych powyżej 45. roku życia zamieszkałych na terenie Bydgoszczy oraz powiatu bydgoskiego poprzez umożliwienie im wejścia bądź powrotu na rynek pracy oraz aktywnego w nim uczestnictwa. Cel programu został zrealizowany – łącznie zaktywizowano 10 osób bezrobotnych (w tym 6 mieszkańców Bydgoszczy), które zostały skierowane do pracy w ramach wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy. Udział w programie umożliwił osobom bezrobotnym zdobycie stałego zatrudnienia, w pełnym wymiarze czasu pracy w oparciu o umowę o pracę.

- Program "**Młodzi-Aktywni**" – kontynuacja w związku z otrzymaniem jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej bądź refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.

Program realizowany był w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych do 30. roku życia zamieszkałych na terenie Bydgoszczy oraz powiatu bydgoskiego poprzez umożliwienie im wejścia bądź powrotu na rynek pracy oraz aktywnego w nim uczestnictwa. Cel programu został zrealizowany – zaktywizowano 22 osoby bezrobotne (w tym 10 mieszkańców Bydgoszczy). Ponadto 12 osób bezrobotnych (w tym 4 mieszkańców Bydgoszczy) do 30. roku życia, skierowanych zostało do pracy w ramach doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy. Udział w programie umożliwił tym osobom zdobycie stałego zatrudnienia, w pełnym wymiarze czasu pracy w oparciu o umowę o pracę. Dodatkowo 10 osób do 30. roku życia (w tym 6 z Bydgoszczy) zainteresowanych utworzeniem własnej działalności gospodarczej otrzymało bezzwrotną dotację.

Aktywizacja zawodowa mieszkańców Bydgoszczy

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA		Staż	Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	Prace interwencyjne	Roboty publiczne	Refundacja kosztów kosztów 30 minus	Szkolenia grupowe	Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	Klub Pracy	Zwrot kosztów zakwaterowania	Zwrot kosztów dojazdu do pracy	Refundacja składek ZUS - spółdzielnia socjalna	Zatrudnienie wspierane	OGÓŁEM
2019/ 2020r.	Fundusz Pracy	24			56		8	8	17		3	5	1	9	131
	POWER	145													145
	RPO	84													84
z 2020r.	Fundusz Pracy	26	13	28	31	15	2	14	16	16	1			7	169
	POWER	68	26												94
	RPO	73	55							16					144
	PFRON	1													1
RAZEM	Fundusz Pracy	50	13	28	87	15	10	22	33	16	4	5	1	16	300
	POWER	213	26												239
	RPO	157	55							16					228
	PFRON	1													1
OGÓŁEM		421	94	28	87	15	10	22	33	32	4	5	1	16	768

Programy wsparcia

Dostrzegając wagę problemów społecznych Miasto realizuje **Strategię rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2023**, którą zbudowano wokół siedmiu obszarów problemowych:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych,
- tworzenie warunków sprzyjających wychowaniu i edukacji dzieci i młodzieży oraz rozwój systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- podejmowanie działań wspierających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością,
- pobudzanie aktywności społecznej seniorów i organizacja działań zmierzających do poprawy jakości ich życia,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- promocja zdrowia i profilaktyka zdrowotno-społeczna oraz przeciwdziałanie uzależnieniom.

Strategia jest realizowana poprzez wdrażanie programów szczegółowych:

- **Programu wspierania rodziny dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2020** – którego celem jest wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz pomoc w opiece i wychowaniu. W 2020 r. m.in. prowadzono pracę socjalną z 1 029 rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz z rodzinami w kryzysie; prowadzono specjalistyczne poradnictwo indywidualne dla 1 979 osób, w tym psychologiczne (udzielono 6 032 porady), prawne (324 porady), rodzinne świadczone osobom/rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych; zapewniono specjalistyczną pomoc osobom z rodzin z problemem alkoholowym; zorganizowano terapie dla 33 rodzin nastawionych na rozwiązywanie konfliktu; zorganizowano mediacje rodzinne w zakresie spraw związanych z funkcjonowaniem rodziny.
- **Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii** – którego celem jest zmniejszanie szkód społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem środków psychoaktywnych. Podejmowane działania mają służyć przygotowaniu dzieci i młodzieży do trzeźwego, zdrowego życia, w którym będą zdolni tworzyć wartości rodzinne oraz społeczne. W 2020 r. w ramach Programu zrealizowano m.in.:
 - wypoczynek letni – obozy, kolonie, półkolonie – z zastosowaniem programu profilaktycznego dla dzieci i młodzieży, z którego skorzystało 1 571 osób,
 - programy interwencyjne i terapeutyczne dla dzieci, młodzieży i rodziców z zakresu przeciwdziałania narkomanii przez Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”,
 - projekty realizowane w bydgoskich placówkach oświatowych w zakresie profilaktyki i ograniczenia negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych w zakresie narkomanii. Obok zajęć specjalistycznych wspierających edukację, przeprowadzono wiele zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i projektów o interdyscyplinarnym zasięgu. Organizowano m.in.: akcje wolontariackie, seminaria, konferencje, konkursy, pokazy i prezentacje, debaty i spotkania tematyczne. Przeprowadzono 11 kampanii edukacyjnych. Łącznie w projektach uczestniczyło 7 684 dzieci i nauczycieli.
 - działania związane z realizacją programu „Alkohol i narkotyki - brak biletów powrotnych”, w ramach której wylegitymowano i pouczono 5 918 osób, skontrolowano 1 170 pojazdów, przebadano na zawartość alkoholu lub innych środków odurzających 1 035 osób, zatrzymano 52 sprawców przestępstw. Ponadto, zatrzymano w wyniku kontroli drogowej 4 prawa jazdy i 29 dowodów rejestracyjnych.
 - działania związane z realizacją programu „Przyjazny Patrol”, w którym udział biorą policjanci, pracownicy MOPS oraz terapeuci Bydgoskiego Ośrodka „BORPA”, w celu intensyfikacji działań

- w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Bydgoszczy – objęto programem 258 osób dorosłych oraz rozpoznano sytuację opiekuńczo-wychowawczą 255 małoletnich,
- przeprowadzenie w 16 bydgoskich szkołach profilaktycznego programu z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień pn. „Spójrz inaczej”, który objął 819 uczniów,
 - szereg kampanii profilaktycznych m.in.: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Żyj nie ulegaj walcz... !”
- **Programu aktywności lokalnej dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2025** – którego celem jest zwiększenie aktywności mieszkańców Bydgoszczy, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. beneficjentów ośrodków pomocy społecznej, osób niepełnosprawnych, seniorów. W 2020 r. odbywały się warsztaty plastyczne, wycieczki promujące najciekawsze zakątki miasta, zwiedzanie galerii, muzeów, bibliotek, inicjowanie wieczorków poetyckich. Działania te miały na celu motywowanie osób wykluczonych społecznie do odkrywania pasji, zwiększenia poczucia satysfakcji i wzrostu optymizmu życiowego, a w konsekwencji do ich powrotu do bycia aktywnymi członkami społeczności. W związku z pandemią zmieniono formę kontaktów na spotkania online, kontakty telefoniczne, których celem było wsparcie psychiczne, emocjonalne, zapobieganie poczuciu osamotnienia i alienacji w nowej rzeczywistości. Proponowano wirtualne wycieczki, spektakle teatralne online, filmy instruktażowe dotyczące aktywności fizycznej w domu.
 - **Programu rozwoju pieczy zastępczej dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2020** – którego celem jest tworzenie warunków do skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej, z ukierunkowaniem na formy rodzinne. W 2020 r. m.in. prowadzono nabór kandydatów do pełnienia roli zawodowej i niezawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka (30 kandydatów, w tym 11 małżeństw, 8 osób samotnych), zorganizowano 3 szkolenia podnoszące umiejętności i kwalifikacje opiekunów zastępczych oraz 3 warsztaty dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej; zorganizowano 2 grupy wsparcia; udzielono 52 porady/konsultacje indywidualne, dodatkowo 6 konsultacji psychiatrycznych, a także 22 psychoterapie i 6 superwizji; prowadzono prace koncepcyjno-organizacyjne przekształcenia 30-osobowej placówki przy ul. Traugutta 5 w dwie 14-osobowe placówki interwencyjne. W celu promocji idei rodzicielstwa zastępczego utworzono witrynę informacyjną na portalu społecznościowym „Facebook” pod nazwą „Skrzydła Pieczy”. W akcję promocji rodzin zastępczych zaangażowały się znane osoby ze świata muzyki jak m.in. grupa „Pectus”. W ramach promocji w Radiu „Plus Bydgoszcz” odbyła się również audycja poświęcona rodzicielstwu zastępczemu.
 - **Programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania – posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023** – którego celem jest udzielenie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz osobom dorosłym, które z różnych względów nie są w stanie zabezpieczyć sobie posiłku lub środków finansowych na jego zakup. Programem objęto 689 rodzin, posiłek przyznano 773 osobom. W ramach programu udzielono pomocy w postaci posiłków: w stołówkach prowadzonych przez organizacje wyłonione w drodze konkursu, tj. Caritas Diecezji Bydgoskiej – stołówka przy ul. Drukarskiej 6, Stowarzyszenie Bydgoska Pomoc Społeczna – stołówka przy ul. Kapuściska 10, Stowarzyszenie „Z Potrzeby Serca” – stołówka przy ul. Jodłowej 14, Fundacja „Inkubator Społeczny” przy ul. Polanka 9, a także w Środowiskowych Domach Samopomocy. Posiłki były także dowożone przez Fundację „Pro Omnis” do miejsca zamieszkania osób, dla których barierą jest trudność w opuszczeniu własnego mieszkania.
 - **Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2019-2020** – którego celem jest pomoc osobom niepełnosprawnym, poprzez wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługi asystenta miały przyczynić się do umożliwienia prowadzenia przez osoby niepełnosprawne bardziej aktywnego i samodzielnego życia. W związku z pandemią program został uruchomiony od dnia 1 lipca 2020 r., a nie jak zakładano od dnia 1 stycznia 2020 r. Zostało

zatrudnionych, na podstawie umowy – zlecenia 68 asystentów, którzy świadczyli usługi dla 132 osób niepełnosprawnych (107 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 25 osób z orzeczeniem o umiarkowanym orzeczeniu o niepełnosprawności).

- **Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2022** – którego celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Bydgoszczy. W tym obszarze w 2020 r. działania podejmowane były m.in. przez Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komendę Miejską Policji i organizacje pozarządowe.
Szerzej działania zrealizowane w ramach tego programu przedstawiono w rozdziale „Bezpieczeństwo”.
- **Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Miasta Bydgoszczy na lata 2019-2022** – którego celem jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed jej dalszym stosowaniem i zakończenie przemocy w rodzinie. W 2020 r. został wyłoniony w drodze konkursu ofert realizator programu. Łącznie zgłosiło się do programu 30 osób, przystąpiło 26 osób, a ukończyło go uzyskując zaświadczenie 9 osób. Informacji o programie udzielono 115 osobom (uczestnikom, członkom rodzin, przedstawicielom instytucji m.in. pracownikom Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej i kuratorom).
- **Samorządowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych mieszkańców Bydgoszczy na lata 2020-2023** – którego celem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie wobec nich pozytywnych postaw społecznych. *Realizacja programu opisana w rozdziale „Wsparcie osób z niepełnosprawnościami”.*
- **Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy – do 2020 r.** – realizacja opisana w rozdziale „Przeciwdziałanie bezrobociu”.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bydgoszczy oraz ww. programy realizowane były przez różne podmioty m.in. wydziały Urzędu Miasta Bydgoszczy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia, Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Powiatowy Urząd Pracy, Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”, Centrum Integracji Społecznej, Administrację Domów Miejskich, Straż Miejską, Policję oraz instytucje i organizacje pozarządowe, które ze sobą współpracowały. Strategia ta wpisuje się w zakres wielu innych programów realizowanych przez wymienione wyżej podmioty.

Kolejnym programem realizowanym przez Miasto w zakresie polityki społecznej jest **Program Bydgoska Rodzina 3+**, funkcjonujący od 2013 roku. Ma on na celu promowanie modelu dużej rodziny i kształtowanie jej pozytywnego wizerunku, wspieranie dużej rodziny w realizacji zdolności, umiejętności i zainteresowań jej członków oraz wyrównywanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem. Uczestnictwo w programie umożliwia korzystanie z wielu ulg i zniżek oferowanych przez instytucje miejskie oraz partnerów prywatnych, którzy zdecydują się przystąpić do programu na zasadzie porozumienia. W programie uczestniczą rodziny, w tym rodziny zastępcze składające się z rodziców, jednego rodzica lub opiekuna, mających na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub 25 w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje.

Dokumentem potwierdzający uprawnienia do korzystania z programu jest Bydgoska Karta Rodzinna. Karta jest wydawana na 5 lat, z tym, że nie dłużej niż do ukończenia przez uprawnione dziecko 18 roku życia. W przypadku uprawnionych dzieci powyżej 18 roku życia karta wydawana jest na rok. Do 31 grudnia 2020 r. wyprodukowano łącznie 44 306 kart, a w 2020 r. wyprodukowano 3 474 kart.

Liczba przyjętych wniosków od rodzin, które przystąpiły do programu „Bydgoska Rodzina 3+”

ROK	LICZBA WNIOSKÓW	Rodzina 3+	Rodzina 4+
2013	871	772	99
2014	1 648	1 211	437
2015	1 337	973	364
2016	1 215	865	350
2017	1 178	882	296
2018	1 147	814	333
2019	1 277	926	351
2020	714	495	219

W ramach promowania dużej rodziny, jej wspierania i wyrównywania szans rozwojowych rodziny objęte programem Bydgoska Rodzina 4+ zgodnie z Uchwałą Nr XLVII/1004/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 października 2013 r. zwolnione są z opłat za przejazdy komunikacją miejską. Natomiast rodziny objęte programem „Bydgoska Rodzina 3+” posiadają uprawnienia do:

- bezpłatnych przejazdów w soboty, niedziele i święta,
- 75% ulgi w opłatach za przejazdy dzieci i młodzieży na podstawie biletów miesięcznych lub 30 dniowych,
- 50% ulgi w opłatach za przejazdy rodziców lub opiekunów na podstawie biletów miesięcznych lub 30 dniowych.

W 2020 r. do Programu „Bydgoska Rodzina 3+” przystąpiło kolejnych 5 partnerów.

Jednym z celów „Programu Bydgoska Rodzina 3+” jest organizacja konferencji i spotkań z wykorzystaniem medialnych, wizualnych, edukacyjnych i informacyjnych form promocji upowszechniających problematykę rodzin. Materiały prasowe promujące różne wydarzenia ukazywały się na stronach www.bydgoszcz.pl, www.bcopw.pl oraz na portalu Facebook. W 2020 r. odbyły się:

- I edycja „Międzynarodowego Dnia Kobiet w ciąży” – w programie spotkania znalazły się tematy: jak przygotować ciało do porodu, naturalne sposoby na łagodzenie bólu w ciąży i w trakcie porodu oraz inne kwestie dotyczące opieki okołoporodowej. Przyszli rodzice mogli skorzystać z porad i doświadczenia ekspertów. W trakcie spotkań opiekę nad dziećmi sprawowali animatorzy.
- kolejna edycja projektu wspierającego aktywizację zawodową młodych mam pt. „Maj Mam 2020”, tym razem w formule online. W trakcie spotkania odbyły się bezpłatne warsztaty dot. m.in.: budowania treści w Internecie, tworzenia biznesplanu, wpływu social media na prowadzoną działalność gospodarczą, dobrego wyglądu w sieci. Wydarzenie jak co roku miało na celu zainspirować kobiety, które mają pomysł na biznes, ale nie wiedzą jak zacząć oraz pomóc mamom, które właśnie rozpoczęły swoją działalność i chciałyby pozyskać dodatkową wiedzę.
- przeprowadzona została „Przedświąteczna akcja rabatowa dla dużych rodzin” przygotowana przez partnerów programu. Specjalne zniżki oferowało prawie 50 partnerów m.in.: księgarnie, punkty gastronomiczne, salony fryzjerskie, punkty usługowe czy miejskie instytucje kultury.

Wsparcie rodzin realizuje od 2019 roku program „Bydgoska Karta Młodzieży”. Program skierowany jest do uczniów bydgoskich szkół ponadpodstawowych, także tych mieszkających poza granicami Bydgoszczy. Od początku funkcjonowania programu złożono 975 wniosków w sprawie wydania karty, w tym 74 w 2020 r. W programie uczestniczy 75 partnerów, którzy proponują posiadaczom kart zniżki na wybrane usługi oraz produkty, w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE
„BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej.

III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej.

Gminny Program Rewitalizacji

W 2016 r. Rada Miasta Bydgoszczy podjęła [uchwałę](#) w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy, która jest aktem prawa miejscowego. W dokumencie wskazane zostały następujące obszary rewitalizacji: Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto, Okole, Wilczak - Jary, Stary Fordon, Zimne Wody - Czersko Polskie.

Obowiązujący **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+** (GPR) został uchwalony w listopadzie 2018 r. Określa on kierunki i zadania służące poprawie jakości życia na wyżej wskazanych obszarach poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Główne działania podjęte w ramach programu w 2020 r. to:

- monitoring wskaźników statystycznych i obserwacja zmian w obszarze rewitalizacji – z uwagi na początkowy etap GPR – rozruch inwestycji, jest jeszcze zbyt wcześnie na analizę efektów i wpływu programu na rewitalizowany obszar,
- monitoring i kwartalne raportowanie do Urzędu Marszałkowskiego dotyczące stanu realizacji projektów ujętych na liście podstawowej GPR,
- cykliczne spotkania Komitetu Rewitalizacji – gremium doradczo-opiniującego GPR, obejmującego przedstawicieli różnych środowisk i instytucji oraz mieszkańców Bydgoszczy. W 2020 r. odbyły się 3 spotkania Komitetu, poświęcone m.in. omówieniu postępów GPR, projektów, promocji,
- kontynuacja realizacji projektów GPR oraz aplikowanie o fundusze UE, w szczególności dla głównych inwestycji rewitalizacyjnych Bydgoszczy, dla których są wyodrębnione środki w RPO WK-P 2014-2020.

W 2020 r., w ramach puli RPO, złożono następujące wnioski o dofinansowanie (nabór zakończył się w czerwcu 2020 r.), maksymalnie wykorzystując środki dostępne na projekty Miasta Bydgoszczy:

Lp.	Projekt	Wnioskodawca	Wartość projektu (zł)	Dofinansowanie (zł)
1.	Centrum Edukacji i Wiedzy o Mózgu – Młody Zdolny Mózg	Miasto Bydgoszcz	5 758 310	3 554 790
2.	Adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno-Społecznego	Miasto Bydgoszcz	3 005 467	2 120 112
3.	Rewitalizacja bulwarów Brdy	Miasto Bydgoszcz	5 645 127	5 226 236
4.	Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu - etap I, część II - nabrzeża	Miasto Bydgoszcz	7 588 540	5 096 137
5.	Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego	Teatr Polski im. H. Konieczki	25 891 773	6 848 398
6.	BOSKA WENECJA I – zintegrowany projekt rewitalizacyjny - Centrum Rozwoju Małego Dziecka	Fundacja 12 Kamienica	936 030	454 900
7.	BOSKA WENECJA II – zintegrowany projekt rewitalizacyjny Bydgoska Przestrzeń Integracji i Animacji Społecznej	Nad Starym Kanałem Sp. z o.o.	1 302 570	739 900
8.	BOSKA WENECJA III – zintegrowany projekt rewitalizacyjny Lokalne Centrum Przemysłów Kreatywnych, Integracji Międzypokoleniowej, Usług i Przedsiębiorczości Społecznej	Fundacja 12 Kamienica	1 351 524	658 080
9.	BOSKA WENECJA IV – zintegrowany projekt rewitalizacyjny – interaktywna przestrzeń bydgoskiego dziedzictwa przemysłowo-kulturowego na szlaku TeH2O wraz z Centrum Społecznej odpowiedzialności biznesu	Browar Wyspa Młyńska Sp. z o.o.	1 722 615	629 325
10.	POMORZANIN REAKTYWACJA – ochrona cennej przestrzeni publicznej i nadanie jej funkcji kulturotwórczych, miastotwórczych, edukacyjnych i społecznych	Fundacja Kino Pomorzanie	4 466 647	799 777

Lp.	Projekt	Wnioskodawca	Wartość projektu (zł)	Dofinansowanie (zł)
11.	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Teatru Polskiego i Parku Kochanowskiego – stworzenie ogródka społecznego przeznaczonego dla osób starszych mogących realizować swoje pasje związane z pielęgnacją roślin i kwiatów	Wspólnota Mieszkaniowa 20 stycznia 22	261 360	70 800
12.	Rewitalizacja zdegradowanych okolic dworca kolejowego – punkt wsparcia zatrudnienia - budynek Dworcowa 79	Wspólnota Mieszkaniowa Dworcowa 79	248 400	71 720
13.	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Sienkiewicza/Chrobrego – stworzenie podwórka otwartego dla miłośników gry w szachy i warcaby	Wspólnota Mieszkaniowa Sienkiewicza 32	150 000	55 720
14.	Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy - szersze udostępnienie przestrzeni na rzecz lokalnej społeczności i przedsiębiorczości	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	3 130 287	934 147
SUMA			61 458 650	27 264 042

Większość ww. projektów jest w trakcie realizacji. Złożone zostały również projekty: „*Rewitalizacja obszaru przemysłowego należącego do Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy*” WSG oraz „*Modernizacja przestrzenno-funkcjonalna ośrodka sztuki współczesnej "Mózg" Fundacji Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych*”, które jednak nie uzyskały wsparcia.

W 2020 r. ukończono realizację projektu „*Adaptacja pomieszczeń przy ul. Gdańskiej 5 w Bydgoszczy na potrzeby Bydgoskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu*” (centrum uruchomiono już w 2018r.). W odnowionym budynku uruchomiono usługi:

- gospodarczą (kawiarenka powadzona przez spółdzielnię socjalną, doradztwo dla podmiotów ekonomii społecznej),
- edukacyjną (spotkania informacyjne, warsztaty),
- społeczną (integracja mieszkańców, rozwój i tworzenie NGO, rozwój wolontariatu),
- kulturalną (bezpłatne wystawy obrazów, fotografii).

Ponadto zaczęły działać 2 przedsiębiorstwa społeczne, a blisko 9 tys. osób skorzystało z usług oferowanych przez Bydgoskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.

W 2020 r. kontynuowane były prace związane z projektami inwestycyjnymi Miasta, które otrzymały dofinansowanie w 2019 r.:

- wykonano plac zabaw z elementami siłowni zewnętrznej i małą architekturą przy ul. Smoleńskiej,
- realizowano prace modernizacyjne siedmiu budynków gminnych w Starym Fordonie zlokalizowanych przy ulicach: Bydgoskiej 23, 26, 29, 42, Rynek 3, Kapeluszników 2 i gen. W. Sikorskiego 2,
- zakończono prace projektowe dla rozbudowy i przebudowy ulic: Promenada, Filomatów, Zakładowej, Frycza-Modrzewskiego, Rybaki, Kapeluszników, Nad Wisłą i podwórka przy ul. Sikorskiego 2 oraz dla rewitalizacji płyty Rynku w Starym Fordonie i terenów sportowo-rekreacyjnych nad Wisłą,
- prowadzono działania w projekcie dotyczącym dostosowania lokalu przy ul. Gdańskiej 5 i obiektu przy ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne.

Ponadto zakończony został projekt Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Unii Lubelskiej 5 polegający na remoncie elewacji oraz na stworzeniu integracyjnego podwórka otwartego dla miłośników gry w szachy.

Z uwagi na sytuację pandemiczną, w 2020 r. tzw. projekty „miękkie” (społeczne) nie mogły być realizowane w przewidzianej formie – działania odbywały się drogą online lub zostały przesunięte w czasie. Nie stanowi to zagrożenia dla realizacji GPR, ponieważ większość projektów społecznych GPR planowana była do wdrożenia po przeprowadzeniu działań infrastrukturalnych, a te są jeszcze w trakcie realizacji.

Podstawą oceny skuteczności wdrażanych projektów będą osiągnięte wielkości wskaźników przypisanych poszczególnym celom Programu. Poniżej zostały zaprezentowane osiągnięte poziomy wskaźników:

Obszar rewitalizacji	Wartość wskaźnika		
	bazowy 2015	2020	docelowy 2023
Cel I: Pogłębienie spójności społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych			
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy w ludności ogółem w % (średnia dla gminy w 2015 r.: 3,42%)			
Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	12,92	7,62	10,9
Okole	10,85	8,04	8,9
Wilczak-Jary	8,32	5,62	6,3
Stary Fordon	14,81	4,41	12,8
Zimne Wody-Czersko Polskie	12,94	6,74	10,9
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym ogółem (średnia dla gminy w 2015 r.: 0,024)			
Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	0,038	0,017	0,037
Okole	0,030	0,015	0,029
Wilczak-Jary	0,041	0,011	0,040
Stary Fordon	0,079	0,019	0,078
Zimne Wody-Czersko Polskie	0,053	0,014	0,052
Wynik średni sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej w placówkach działających w obszarze rewitalizacji w stosunku do średniej dla gminy w % (średnia dla gminy w 2015 r.: 65,75%)			
Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	82,8	68,2	85,0
Okole	86,6	70,9	88,8
Wilczak-Jary	95,5	94,0	97,7
Stary Fordon	85,8	107,3	88,0
Zimne Wody-Czersko Polskie	83,6	69,1	85,8
Cel II: Wzmocnienie inicjatywy gospodarczej			
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym ogółem (średnia dla gminy w 2015 r.: 13,5)			
Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	21,1	28,4	22,0
Okole	10,0	13,8	13,5
Wilczak-Jary	12,7	15,8	14,0
Stary Fordon	13,6	12,8	15,0
Zimne Wody-Czersko Polskie	19,3	28,8	20,0
CEL 3. Polepszenie stanu środowiska i dostępności do zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza			
Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe ogółem (średnia dla gminy w 2015 r.: 29,4%)			
Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	40,2	36,3	37,2
Okole	43,7	39,3	40,7
Wilczak-Jary	38,5	39,2	36,5
Stary Fordon	52,2	42,1	50,2
Zimne Wody-Czersko Polskie	55,4	52,9	54,4

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

- III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców.
- III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych.
- III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- III.3.2. Wsparcie aktywizacji zawodowej.
- IV.1.1. Ład przestrzenny.

Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze III.

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa/ tendencja
Cel III.1. AKTYWNY I ZDROWY STYL ŻYCIA					
III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna	Liczba lekarzy na 1 000 mieszkańców miasta wojewódzkie = 100	6,6 (2018) 120,5 (2018)	6,6 117,4	b.d.*	powyżej średniej w miastach wojewódzkich
	Liczba pielęgniarek i położnych na 1 000 mieszkańców miasta wojewódzkie = 100	12,3 (2018) 117,2 (2018)	12,3 118,2	b.d.*	powyżej średniej w miastach wojewódzkich
	Liczba łóżek w szpitalach na 1 000 mieszkańców miasta wojewódzkie = 100	9,8 (2018) 116,4 (2018)	9,6 121,6	b.d.*	powyżej średniej w miastach wojewódzkich
	Liczba zgonów: - niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	4,3 (2018)	5,9	6,0	tendencja spadkowa
	- osób w wieku do 65 lat na 1 000 ludności w tej grupie wiekowej	3,2 (2018)	3,2	b.d.**	
	- osób w wieku powyżej 65 lat na 1 000 ludności w tej grupie wiekowej	44,0 (2018)	41,8	b.d.**	
Liczba osób, u których stwierdzono choroby przewlekłe lub inne schorzenia wymagające systematycznej kontroli lekarskiej na 1 000 ludności w danej grupie wiekowej: 0-18 lat w tym po raz pierwszy 19 lat i więcej w tym po raz pierwszy <i>Dane dotyczą osób będących pod opieką lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.</i>	218,0 (2018) 35,7 (2018) 366,0 (2018) 64,8 (2018)	204,0 33,9 386,3 47,9	b.d.***	tendencja spadkowa	
III.1.2. Bogata oferta sportowo- rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców	Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych	9 354 (2018)	b.d.****	b.d.****	tendencja wzrostowa
	Liczba uczestników imprez sportowych dla dzieci i młodzieży organizowanych przez placówki oświatowe	45 725 (2018)	40 329	9 261	tendencja wzrostowa
	Liczba uczestników ogólnodostępnych zawodów sportowych z kalendarza marki „Aktywna Bydgoszcz”	20,1 tys. (2018)	25,8 tys.	10,3 tys.	tendencja wzrostowa

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa/ tendencja
III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta	Liczba widzów w teatrach, słuchaczy w filharmonii, zwiedzających muzea, galerie i salony sztuki	330 443 (2018)	338 272	116 314	tendencja wzrostowa
	Liczba uczestników imprez w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach	159 980 (2018)	123 064	23 228	tendencja wzrostowa
	Liczba widzów w kinach stałych	1 184 887 (2018)	1 227 333	394 379	tendencja wzrostowa
	Liczba czytelników w bibliotekach publicznych w ciągu roku	37 627 (2018)	35 745	b.d.**	tendencja wzrostowa
	Liczba podmiotów sekcji PKD „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”	789 (2018)	805	828	tendencja wzrostowa
Cel III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA					
III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1 000 mieszkańców	20,6 (2018)	24,6	21,1	poniżej 18,0
	Liczba rannych w wypadkach drogowych	186 (2018)	161	143	poniżej 100
	Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych	8 (2018)	14	10	0
III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych	Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców	432,1 (2018)	438,2	b.d.*	470
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²	25,0 (2018)	25,4	b.d.*	28,0
	Udział lokali komunalnych o dobrym standardzie (brak podstaw do zastosowania zniżek technicznych)	46,6% (2018)	50,8%	47,8%	60%
III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej	Udział osób zameldowanych w promieniu 300 m od publicznych urządzonych terenów zieleni	69,6% (2015)	69,3%	69,3%	80%
	Udział długości utwardzonych dróg publicznych o charakterze lokalnym do wszystkich dróg publicznych o charakterze lokalnym	65,8% (2018)	67,4%	67,0%	80%

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa/ tendencja
Cel III.3. MIASTO WRAŻLIWE SPOŁECZNIE					
III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (w miejscu zamieszkania) w ogólnej liczbie mieszkańców	2,7% (2018)	2,9%	2,4%	poniżej 3%
	Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego na 1 000 osób w wieku poniżej 18 roku życia	9,5 (2018)	10,1	8,3	15
	Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	1,8 (2018)	1,9	2,0	3,0
III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej	Liczba miejsc w żłobkach na 1 000 dzieci do lat 3	142,5 (2018)	190,7	253,0	250
	Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-6 lat	1 041,9 (2018)	952,6	946,8	utrzymanie poziomu
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	48,5% (2018)	45,6%	43,0%	tendencja spadkowa

* Dane statystyki publicznej będą dostępne w IV kwartale 2021 r.

** Dane statystyki publicznej będą dostępne w III kwartale 2021 r.

*** Dane Wydziału Zdrowia Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy będą dostępne w III/IV kwartale 2021 r.

**** Dane statystyki publicznej publikowane w cyklu dwuletnim, wartości za 2020 r. będą dostępne w IV kwartale 2021 r.

OBSZAR IV.

**ZDROWE I BEZPIECZNE
ŚRODOWISKO**

Zagospodarowanie przestrzenne

Gospodarka przestrzenna stanowi istotny element zarządzania miastem. Jej znaczenie rośnie dodatkowo w sytuacji, gdy nasilają się procesy suburbanizacji i „rozlewania się” miast. Jednocześnie podejmowane są działania zmierzające do efektywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury przestrzeni miejskich. Zamierzenia te mają swe odzwierciedlenie już na etapie aktualizowania obowiązujących i projektowania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp).

Ogólna powierzchnia geodezyjna Bydgoszczy przyjęta w Centralnym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, w państwowym rejestrze granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju, wynosi 175,98 km².

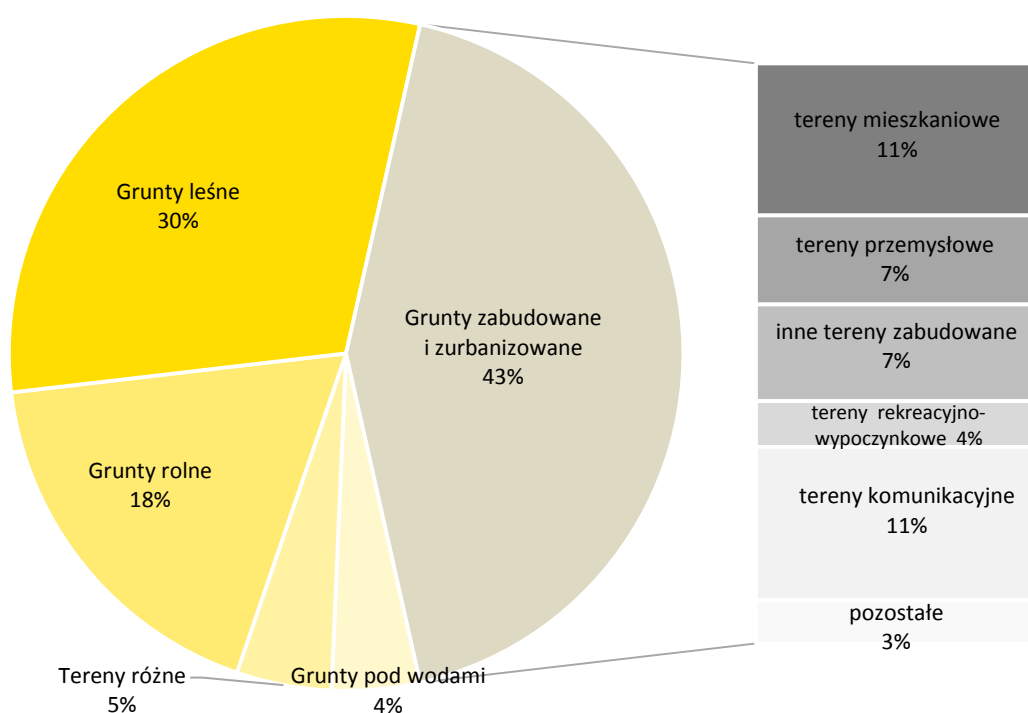
Powierzchnia gruntów wg rodzajów własności.

Powierzchnia	2017	2018	2019	2020
Ogółem w ha, w tym:	17 598	17 598	17 598	17 598
<i>grunty Skarbu Państwa w ha</i>	8 375	8 345	8 119	8 109
<i>grunty komunalne w ha</i>	4 549	4 374	4 245	4 193
<i>grunty innych jednostek samorządowych w ha</i>	72	46	284	310
<i>grunty prywatne w ha</i>	4 602	4 833	4 950	4 986

Źródło: Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

W 2020 r. w Bydgoszczy nastąpiły niewielkie zmiany w kierunkach wykorzystania poszczególnych rodzajów gruntów. Ubyło 24 ha gruntów rolnych i 17 ha gruntów leśnych. W ich miejsce pojawiło się 41 ha gruntów zurbanizowanych. W Bydgoszczy przybyło w tym okresie m.in.: 16 ha terenów przemysłowych, 15 ha terenów mieszkaniowych i 10 ha terenów zajętych przez drogi.

Struktura gruntów według kierunków wykorzystania.

Źródło: Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

Realizacja **Kierunków polityki gospodarowania mieniem komunalnym (nieruchomościami)**:

Racjonalne gospodarowanie zasobem gruntów komunalnych

W 2020 r. Miasto nabyło/przejęło pod realizację inwestycji drogowych grunty o łącznej powierzchni 1,18 ha. Prezydent Bydgoszczy wydał także 19 decyzji o przejęciu z mocy prawa gruntów pod drogi publiczne gminne i powiatowe o łącznej powierzchni 1,44 ha.

Miasto czerpie dochody z tytułu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste – w 2020 r. łączny dochód wyniósł 4,1 mln zł. Innym źródłem jest przekształcanie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – w tym przypadku budżet miasta zasilila kwota 6,0 mln zł.

Racjonalne gospodarowanie nieruchomościami gminnymi

W 2020 r. Miasto oddało w trwałą zarząd innym podmiotom 12 nieruchomości o powierzchni 17,82 ha. W tym okresie sprzedano grunty pod budownictwo mieszkaniowe (11 działek, pow. 0,58 ha, 5,8 mln zł) oraz pod działalność usługową (6 działek, pow. 0,91 ha, 2,2 mln zł). Ponadto w drodze bezprzetargowej łącznie sprzedano (na cele mieszkaniowe i usługowe) 26 działek o łącznej powierzchni 0,67 ha oraz wartości netto 0,9 mln zł. Miasto Bydgoszcz dokonało darowizny nieruchomości o powierzchni 294 m² na rzecz Akademii Muzycznej (ul. Sułkowskiego/Kamienna). Ponadto w ramach zapewniania dojazdów do nieruchomości ustanowiono 23 służebności obciążające działki gminne.

Miasto Bydgoszcz prowadzi także sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz ich najemców. W 2020 r. łącznie sprzedano 203 mieszkania o wartości 4,6 mln zł. W tym okresie budżet miasta zasilila kwota 5,1 mln zł, która wpłynęła ze sprzedaży 6 nieruchomości zabudowanych budynkami oraz 2,8 mln zł z tytułu sprzedaży 3 lokali użytkowych. Ponadto Miasto zawarło łącznie 18 umów użyczenia dotyczących: gruntów (38,7 ha), lokali użytkowych (1 169 m²) i terenu (885 m²).

Zauważyć można było (szczególnie w I połowie roku) wpływ pandemii na rodzimy rynek, tj. niewielki spadek zainteresowania zakupem nieruchomości stanowiących własność Miasta Bydgoszcz. Wstrzymano również negocjacje z potencjalnymi nabywcami nieruchomości zbywanych w drodze bezprzetargowej.

Zachowanie nieruchomości przynoszących Miastu stały dochód

Czasową dzierżawą gruntów objęto nieruchomości o łącznej powierzchni 125 ha. W 2020 r. obowiązywało łącznie 2 905 umów, które przyniosły dochód w kwocie 5,1 mln zł. Miasto prowadzi w trybie ciągłym windykację należności. W drodze postępowania cywilnego wystosowano 1 628 wezwań o zapłatę na kwotę 1,6 mln zł. W celu usprawnienia odzyskiwania należności budżetowych Miasto w 2020 r. kontynuowało współpracę z Biurem Informacji Gospodarczej „InfoMonitor”. Dotychczas wpisano do Rejestru Dłużników Biura Informacji Gospodarczej 341 osób z zadłużeniami w łącznej kwocie 3,2 mln zł.

Wydział Mienia i Geodezji oraz ADM Sp. z o.o. w celu dokonania sprzedaży, dzierżawy, najmu, prowadzą różnorodne działania. W 2020 r. ogłoszono łącznie 50 przetargów na sprzedaż, 5 przetargów na najem, 2 postępowania konkursowe i opublikowano 48 wykazów zbiorczych zawierających ofertę dzierżawy lub najmu ponad 1 000 nieruchomości stanowiących własność Miasta.

Stanowienie ładu przestrzennego Miasta

Na przestrzeni 2020 r. wydano 10 decyzji odnośnie opłaty planistycznej dotyczących nieruchomości. W tym okresie wydano 136 decyzji administracyjnych ustalających opłaty adiacenckie z tytułu wzrostu wartości nieruchomości. Łączne dochody z tych dwóch źródeł wyniosły 0,3 mln zł.

W 2020 r. Rada Miasta Bydgoszczy uchwaliła 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym: 5 mpzp obejmujących tereny planowane pod budowę mieszkaniową), opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W końcu grudnia 2020 r. łączna powierzchnia pokryta obowiązującymi mpzp wyniosła 6 917,4 ha – co odpowiada 39,3 % całkowitej powierzchni Bydgoszczy.

Ponadto Rada Miasta podjęła uchwały o przystąpieniu do sporządzenia kolejnych 5 mpzp o powierzchni

283,77 ha. W końcu grudnia 2020 r. w różnych fazach prac planistycznych były 23 mpzp, których łączna powierzchnia obejmuje 1 848,26 ha.

Ponadto w ramach działań podejmowanych w zakresie poprawy ładu przestrzennego i wypracowania standardów zagospodarowania przestrzeni trwały prace nad przepisami dot. utworzenia parku kulturowego. Uchwała w sprawie jego utworzenia, jako dokument prawa miejscowego, zawiera szereg ograniczeń i zakazów dotyczących formy i sposobu sytuowania reklam, obiektów małej architektury, ogródków gastronomicznych, urządzeń infrastrukturalnych, a także regulacji dotyczących sposobu korzystania z zabytków, w tym prowadzenia robót budowlanych oraz profilu działalności usługowej. Objęcie obszaru formą ochrony jaką jest park kulturowy, przyczyni się do ochrony walorów kulturowych obszaru, jego rewaloryzacji i podniesieniu estetyki wszystkich elementów zagospodarowania.

Miejska Pracownia Urbanistyczna przygotowała także wizualizacje zagospodarowania wybranych fragmentów miasta, w tym kluczowych dla wizerunku Bydgoszczy miejsc. Wykonane zostały aranżacje Placu Wolności i wizualizacja części osiedla Bocianowo. W przygotowaniu są opracowania dla przestrzeni pieszej ul. Gdańskiej i bulwarów nad Brdą na wysokości osiedla Bartodzieje.

W 2020 r. trwały prace nad aktualizacją Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Miasta.

2030 STRATEGIA 2.0

**POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE
„BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:**

IV.1.1. Ład przestrzenny.

Jakość powietrza i gospodarka niskoemisyjna

Jakość powietrza

Ze względu na stosunkowo łagodną zimę nie uwidocznił się, tak duży jak w latach wcześniejszych, wpływ niskiej emisji z pieców węglowych na jakość powietrza atmosferycznego. Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego stężenia dobowego PM10 w wysokości $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ była znacznie mniejsza niż w latach poprzednich. Na żadnej stacji nie odnotowano dopuszczalnej liczby 35 dni z przekroczeniem normy dobowej.

Stacja pomiarowa	Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego stężenia 24-godz. dla PM10			
	2017	2018	2019	2020
Plac Poznański	54	85	48	20
ul. Warszawska	59	81	36	24
norma	35 dni			

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Jednak na osiedlach, gdzie wiele budynków nie jest podłączonych do centralnego ogrzewania odczuwalny był gorszy stan powietrza, szczególnie w najzimniejsze dni gdy mieszkańcy ogrzewali swe domy intensywniej.

Normy średniego rocznego stężenia pyłów PM10 oraz PM2,5 – aerozoli o mniejszej średnicy cząstek, przez co łatwiej przenikających do układu oddechowego nie zostały przekroczone w 2020 r. na żadnej ze stacji.

Stan jakości powietrza w Bydgoszczy jest monitorowany przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki oceny jakości powietrza w oparciu o analizę poziomów substancji w powietrzu są przekazywane zarządowi województwa. W 2020 r. poziom dopuszczalny, wyznaczony w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu został przekroczony tylko w przypadku badania beznzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Klasy strefy aglomeracja bydgoska dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w 2020 r.

Substancja											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

Klasa A, A1 – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celu długoterminowego; Klasa C, C1 jeżeli stężenia zanieczyszczeń na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe. Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

W latach poprzednich klasę C przyznano z powodu przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych dla pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu B(a)P.

Klasy strefy aglomeracja bydgoska dla pyłów i beznzo(a)pirenu uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.

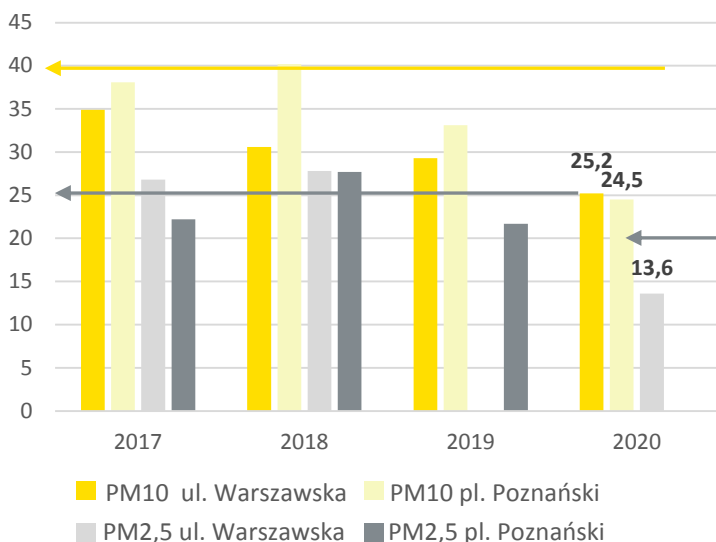
Substancja	Symbol klasy: A, B, C, A1, C1 dla strefy aglomeracja bydgoska			
	2017	2018	2019	2020
PM10	C	C	C	A
poziom dopuszczalny:	$40 \mu\text{g}/\text{m}^3$			
PM2,5	A	C	A	A1
poziom dopuszczalny:	$25 \mu\text{g}/\text{m}^3$			
Benzo(a)piren	C	C	C	C
poziom docelowy:	$0,001 \mu\text{g}/\text{m}^3$			

Klasa A, A1 – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celu długoterminowego; Klasa C, C1 jeżeli stężenia zanieczyszczeń na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe. Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

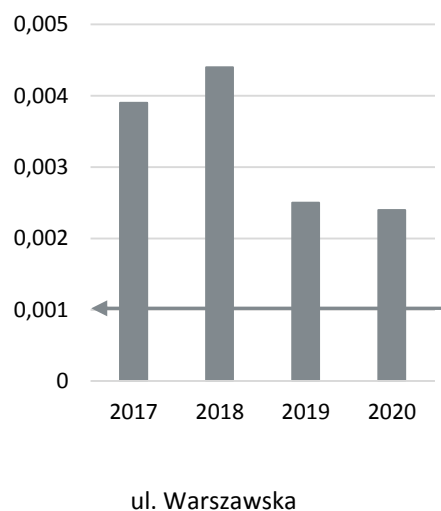
Średnie stężenia roczne pyłów zawieszonych na stacjach pomiarowych w Bydgoszczy w 2020 r. nie przekraczały normy $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla PM10 i $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla PM2,5.

Stężenia średnie roczne **benzo(a)pirenu** w pyłe zawieszonym na stacji przy ul. Warszawskiej kolejny raz przekroczyło poziom docelowy. W 2020 r. wyniosło $0,0024 \mu\text{g}/\text{m}^3$, podczas gdy stężenie nie powinno być wyższe niż $0,001 \mu\text{g}/\text{m}^3$ średnio w roku.

**Średnie stężenia roczne pyłów zawieszonych
PM10 i PM2,5 w $\mu\text{g}/\text{m}^3$**

**Średnie stężenie
benzo(a)pirenu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$**

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, poziomu docelowego benzo(a)piranu Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął w 2020 r. nową uchwałę w sprawie określenia **programu ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy aglomeracja bydgoska.**

Głównymi źródłami emisji benzo(a)pirenu w Bydgoszczy są procesy spalania w sektorze komunalnym i mieszkaniowym oraz emisja z transportu. Najwyższe stężenia notowane były w najzimniejszych miesiącach. Głównymi źródłami emisji pyłów było ogrzewanie mieszkań i domów, tzw. niska emisja, emisja z transportu oraz pochodząca z przemysłu, w tym szczególnie z produkcji energii. Mieszkańcy Bydgoszczy mogą na bieżąco sprawdzać jakość powietrza i aktualny stan zanieczyszczenia powietrza pyłami PM10 i PM2,5 na stronie <https://airly.org/map/pl/>.

Na poprawę jakości powietrza w Bydgoszczy w 2020 r., oprócz warunków pogodowych wpłynęły też następujące działania podjęte w celu walki ze smogiem:

Ograniczanie emisji z mieszkalnictwa

- Miasto od wielu lat, poprzez dotacje, wspiera mieszkańców w wymianie niskosprawnych urządzeń grzewczych opalanych paliwami stałymi na podłączenie do sieci ciepłowniczej lub kotły na ogrzewanie gazowe, elektryczne, zasilanymi olejem opałowym, OZE lub kotłami węglowymi/na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu w budynkach mieszkalnych.

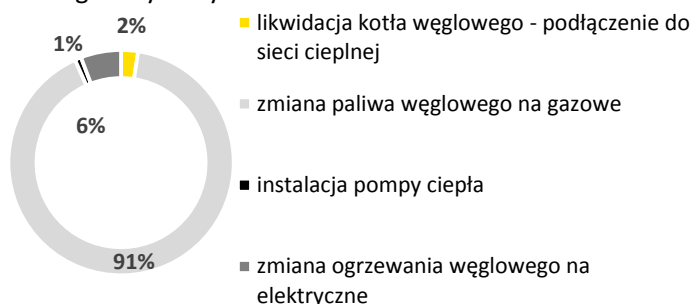
W 2020 r. przyznawano właścicielom, współwłaścicielom i najemcom samodzielnych lokali lub budynków mieszkalnych usytuowanych na terenie miasta Bydgoszczy, dofinansowanie w wysokości do 100%, poniesionych kosztów na zakup niskoemisyjnych urządzeń grzewczych, nie więcej niż 5 000 zł dla inwestycji indywidualnych w lokalach mieszkalnych i budynkach jednorodzinnych oraz od 6 000 do 8 000 zł dla inwestycji kompleksowych.

Efektem tego działania było **zlikwidowanie 483 nieekologicznych pieców na paliwa stałe w 339 gospodarstwach domowych**. Zainstalowano pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne, gazowe lub podłączono lokal do sieci ciepłowniczej.

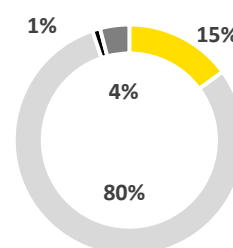
- ADM Sp. z o.o. w lokalach należących do mieszkaniowego zasobu Miasta **zlikwidowała 67 urządzeń grzewczych opalanych węglem**.

Struktura wymienianych źródeł ogrzewania

według liczby budynków

według powierzchni budynków

Efekty wymiany źródeł ogrzewania w 2020 roku

Całkowita szacunkowa redukcja emisji [Mg/rok]		
PM10	PM2,5	B(a)P
14,47	14,25	0,007165

- Mieszkańcy miasta mogli korzystać z dofinansowania wymiany źródeł ogrzewania w ramach programu rządowego „Czyste powietrze”. W Urzędzie Miasta Bydgoszczy funkcjonował punkt informacyjny programu, w którym pracownicy urzędu pomagali mieszkańcom poprawnie wypełnić i złożyć wniosek do WFOŚiGW. Mieszkańcy otrzymywali pomoc w zakresie doradztwa energetycznego, wyjaśnienia zasad programu „Czyste Powietrze”, właściwego przygotowania dokumentów, wypełniania wniosku, określenia wysokości dofinansowania oraz uzyskania ulgi podatkowej. Na miejscu mieszkańcy mogli również skorzystać ze stanowiska komputerowego.
- Prowadzono kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach: Kontrole 6-osobowej specjalistycznej grupy Straży Miejskiej realizowane były w oparciu o zgłoszenia wpływające od mieszkańców, jak również o planowe działania. Pomimo pandemii, w 2020 r. strażnicy przeprowadzili 2 216 kontroli, podczas których ujawnili 447 przypadków spalania odpadów, głównie pociętych płyt meblowych, ram okiennych, drzwi i ościeżnic. Zdecydowana większość interwencji została zakończona nałożeniem mandatów. Łącznie na sprawców wykroczeń nałożono ich 425 na łączną kwotę 65 450 zł. Tylko w 7 przypadkach strażnicy udzielili pouczenia. Dodatkowo skierowali 15 wniosków o ukaranie do sądu.

Przedmiotowe kontrole prowadzone były także pod kątem przepisów tzw. **uchwały antysmogowej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego**. Stwierdzonych zostało 797 nieprawidłowości. Dotyczyły one głównie braku dokumentacji technicznej pieca. W przypadku kilkudziesięcioletnich pieców nie zastosowano mandatów. Inne stwierdzone nieprawidłowości naruszające przepisy tzw. uchwały antysmogowej polegały na braku świadectwa jakości paliwa stałego, a także spalaniu drewna o wilgotności prze-

kraczącej 20%. W przypadku tych uchybień strażnicy nałożyli 77 mandatów na łączną kwotę 8 900 zł. Skierowany został także 1 wniosek o ukaranie do sądu.

W 2020 r. najwięcej nieprawidłowości w zakresie spalania odpadów i nieprzestrzegania tzw. uchwały anty-smogowej, strażnicy stwierdzili w budynkach wielolokalowych, położonych na terenie szeroko rozumianego Śródmieścia oraz Starego Fordonu. Uchybienia ujawnione zostały także w warsztatach samochodowych. Skontrolowano łącznie 35 warsztatów, z czego ujawniono w 6 przypadkach nieprawidłowości polegające na spalaniu odpadów. W jednym warsztacie były to odpady w postaci zużytego oleju silnikowego, filtrów, itp. Pozostałe 5 przypadków dotyczyło spalania typowych odpadów komunalnych, takich jak szmaty, gazety, meble czy panele laminowane.

W trakcie kontroli strażnicy uczulali wszystkich mieszkańców, którzy do ogrzewania swoich nieruchomości używają paliw stałych, aby wzięli pod uwagę wymogi, które wprowadzone zostały tzw. uchwałą anty-smogową w zakresie dopuszczonych do użytku urządzeń grzewczych. Uchwała ta przewiduje bowiem obowiązek wymiany kotłów grzewczych bezklasowych do końca 2023 roku. Natomiast od 2028 roku pozwala ona na stosowanie wyłącznie kotłów najwyższej, bo 5 klasy. Jednocześnie strażnicy informowali mieszkańców o możliwości uzyskania dofinansowania wymiany starego kotła na nowe, ekologiczne źródło ciepła. Przygotowane w tym zakresie przez Wydział Zintegrowanego Rozwoju i Środowiska Urzędu Miasta Bydgoszczy ulotki informacyjne, były przekazywane wszystkim odwiedzanym przez strażników właścicielom bydgoskich nieruchomości, ogrzewanych paliwem stałym. Strażnicy Ekopatrolu w ramach realizowanych kontroli prowadzą także inwentaryzację ogrzewania. W 2020 r. zostało zinwentaryzowanych 1 776 kotłów.

Ograniczanie emisji transportowej

- Oddanie do użytku linii tramwajowej w ul. Kujawskiej, pozwoliło na zmiany organizacyjne w komunikacji miejskiej. Zastąpienie komunikacji autobusowej tramwajami oraz zmiana organizacji przewozów, pozwoliły wyeliminować z codziennej eksploatacji w Bydgoszczy 5 autobusów.
- Wymiana taboru autobusowego komunikacji miejskiej: zakupiono 8 pojazdów wyposażonych w silniki spełniające normy emisji spalin EURO 6 oraz wycofano z eksploatacji 18 sztuk autobusów powodujących większą emisję. W 2020 r. ponad połowa (51,2%) autobusów komunikacji miejskiej spełniała normy emisji Euro 6. Ponadto MZK Sp. z o.o. testował pierwszy autobus hybrydowy Mercedes Citaro Hybrid.
- Do wykonywania zadań publicznych stosowano pojazdy elektryczne – na koniec 2020 r. MWiK wykorzystywał — 9, KPEC — 2 pojazdy elektryczne, a spółka ProNatura jeden pojazd napędzany gazem ziemnym.
- Rozbudowa systemu ITS, skutkująca skróceniem czasu przejazdu komunikacją tramwajową o około 8% oraz pojazdami samochodowymi o około 6% i mniejszą emisją liniową w głównych ciągach komunikacyjnych. W 2020 r. do systemu ITS włączone było 60,1% wszystkich sygnalizacji świetlnych w mieście.
- Budowa nowych dróg rowerowych (10 km) i rozwój systemu BRA.
- Prace związane z budową parkingów typu „Park&Ride” i „Park&Go”.
- Rozbudowa ciągów pieszych i modernizację chodników, zwiększanie bezpieczeństwa, poprawa oświetlenia przejść dla pieszych.
- Wprowadzanie dalszych udogodnień w płatnościach za usługi komunikacji publicznej.
- Rozbudowa buspasów.
- Liczba samochodów elektrycznych zarejestrowanych w Bydgoszczy jest nadal niska – 114 pojazdów na koniec 2020 r. Jednak ich przyrost wyniósł prawie 130% .

Ze względu na pandemię, część działań Miasta związanych z promowaniem komunikacji zbiorowej nie przyniosła spodziewanych efektów.

Rozwój sieci ciepłowniczej

Polityka proekologiczna Komunalnego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. polega m.in. na ograniczaniu zjawiska "niskiej emisji", poprzez zmianę paliwa w kotłowniach lokalnych na gazowe, a także na zachęcaniu użytkowników przestarzałych pieców węglowych, by w miarę możliwości technicznych skorzystali z ciepła sieciowego.

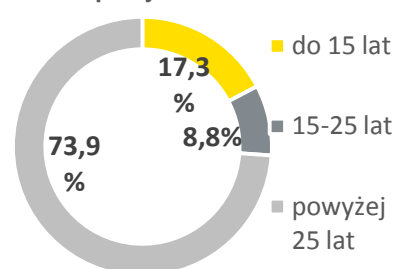
W ciepłowniach KPEC spalany jest węgiel wysokoenergetyczny o obniżonej zawartości siarki i popiołu, co wpływa na ograniczanie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych odprowadzanych do atmosfery. Wypośażenie w ostatnich latach kotłów w nowe baterie cyklonów odpylających oraz dodatkowo w filtry workowe, pozwoliło znacznie obniżyć emisję pyłów do powietrza.

Długość sieci ciepłowniczej wyniosła 399,3 km. Podłączonych do niej jest około 88% mieszkań.

Sieć ciepłownicza

Sieć ciepłownicza	2017	2018	2019	2020
	w km			
Długość sieci:	396,4	398,7	399,6	399,3
magistralna	81,2	82,6	82,7	82,1
rozdzielcza	152,2	152,6	157,2	160,1
przyłącza	163,0	163,5	159,7	157,1
Mieszkania wyposażone w instalację centralnego ogrzewania w %	87,8	87,9	88,0	b.d.*

Struktura wieku sieci ciepłowniczej w 2020 r.

* Dane dostępne będą w IV kwartale 2021 r.

Źródło: Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bydgoszczy; w zakresie mieszkań wyposażonych w instalacje - BDL GUS

W 2020 r. zrealizowano następujące zadania w ramach wydatków własnych KPEC Sp. z o.o.:

- budowa, przebudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych,
- podłączenia 52 nowych odbiorców,
- modernizacja źródeł ciepła – wymiana 3 kotłów,
- wymiana armatury w 4 komorach ciepłych,
- modernizacja 15 szt. węzłów ciepłych,
- wymiana 120 pomp c.o. i c.w.u.,
- wymiana lub montaż nowych urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych (202 szt.),
- rozbudowa systemów telemetrycznych w 90 węzłach ciepłych.

W 2020 r. w ramach POiŚ 2014-2020:

- kontynuowano realizację projektu "Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy – etap I":
 - zakończono likwidację dwóch central ciepłych na Osiedlu Leśnym wraz z budową sieci, przyłączy i węzłów indywidualnych,
 - zmodernizowano 4,07 km sieci oraz wybudowano 72 węzłów ciepłowniczych o mocy prawie 14 MW,
 - zakończono realizację inwestycji związanej z termomodernizacją sieci napowietrznych,
- realizowano projekt „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii ciepłej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji”:
 - wykonano budowę przyłączy i węzłów ciepłych zgodnie z planem na 2020 r.,
 - oddano do użytku sieć ciepłowniczą przebiegającą na kładce pieszo-rowerowej nad rzeką Brdą oraz fragment sieci ciepłowniczej od kładki do ul. Siedleckiej oraz rozpoczęto prace dotyczące kolejnych etapów budowy sieci o długości łącznej ok 1,5 km,

- wybudowano 1,1 km sieci ciepłowniczej oraz 14 węzłów ciepłowniczych o mocy 4,5 MW,
- uruchomiono postępowania przetargowe na zlecenie robót budowlanych z terminami realizacji w 2021 roku.
- realizowano projekt „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie Ciepłowni Solec Kujawski i Koronowo”:
 - zawarto umowę z wykonawcą zadania,
 - rozpoczęto realizację prac projektowych dla obu lokalizacji zespołów kogeneracyjnych,
- realizowano projekt "Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie Ciepłowni Szubin, Nakło nad Notecią i Osowa Góra" – realizowano roboty budowlane na terenie ciepłowni Szubin oraz Nakło nad Notecią, natomiast dla lokalizacji zespołu na terenie ciepłowni Osowa Góra trwały prace projektowe.

KPEC Sp. z o.o. zajął drugie miejsce w Ogólnopolskim Rankingu Przedsiębiorstw Energetyki Ciepłej PEC 2020 organizowanym przez Strefę Gospodarki Gazety Prawnej.

Gospodarka niskoemisyjna

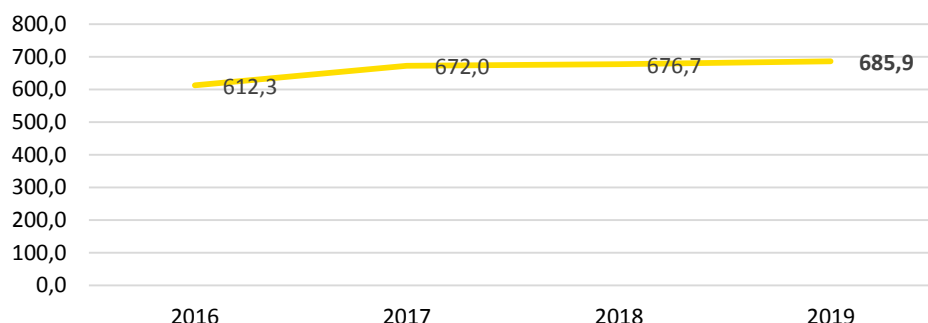
Transformacja miasta Bydgoszcz w kierunku gospodarki niskoemisyjnej poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawę efektywności energetycznej, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawę jakości powietrza to główne cele **Planu działań na rzecz zrównoważonej energii – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Bydgoszczy na lata 2014-2020+**. W 2020 r. realizacja Planu została poddana kontroli przez NFOŚiGW, która zakończyła się uzyskaniem pozytywnej oceny.

W Planie działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) z 2012 r. założono ograniczenie emisji w mieście o 20% w stosunku do roku bazowego 2005. Wyniki inwentaryzacji wykazują, że realizowane działania w zakresie ograniczania emisji sukcesywnie przybliżają Miasto do osiągnięcia zaplanowanych celów. W porównaniu z rokiem bazowym, tj. 2005 r. całkowita redukcja CO₂ wyniosła ponad 500 tys. ton, co oznacza, że emisja CO₂ na terenie miasta w ciągu 15 lat zmniejszyła się o 19%. Emisja CO₂ w przeliczeniu na mieszkańca w 2020 r. zmniejszyła się w stosunku do 2005 r. o 1,23 Mg CO₂e, czyli ok. 17%. Emisja CO₂ w Bydgoszczy związana jest głównie z produkcją energii elektrycznej oraz ciepłej. Różnica wielkości emisji między 2020 r. i rokiem bazowym, wynika ze znacznego ograniczenia zużycia energii elektrycznej, intensywnego rozwoju odnawialnych źródeł energii, modernizacji oświetlenia publicznego i ciepła do ogrzewania budynków w sektorze publicznym, natomiast w sektorze społeczeństwa dodatkowo z ograniczenia zużycia energii elektrycznej w przemyśle i ogrzewania w usługach.

Produkcja energii elektrycznej

Zużycie energii w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca rośnie z roku na rok. Według ostatnich dostępnych danych wyniosło 685,9 kWh na osobę.

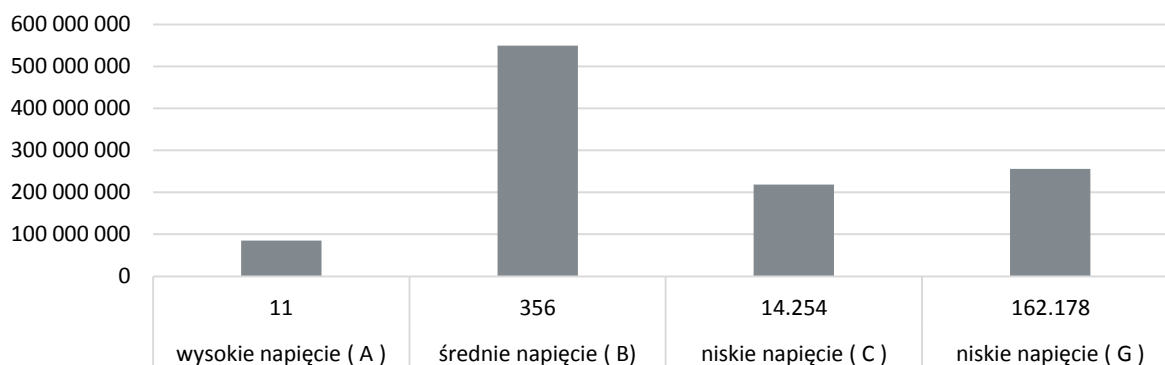
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w kWh

Źródło: BDL GUS

Według informacji ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Bydgoszcz liczba odbiorców energii elektrycznej w Bydgoszczy wzrosła w ciągu roku o 1,8 tys. do 176,8 tys. (162,2 tys. odbiorców indywidualnych).

Energia dostarczona przez ENEA Operator Sp z o.o. w 2020 r. w Bydgoszczy
RAZEM 1 109 104 090 kWh

Długość linii napowietrznych niskich napięć wyniosła 273,79 km, średnich napięć – 68,42 km, a wysokich napięć (110 kV) – 86,66 km. Linie kablowe niskich napięć mają długość 1 155,43 km, średnich napięć – 692,73 km, natomiast wysokich – 0,78 km. Dane dotyczą sieci eksploatowanych przez ENEA Operator Sp. z o.o. Na terenie Bydgoszczy działają jeszcze D-Energia Sp. z o.o. (teren byłego Zachemu) oraz PKP Energetyka S.A.

Wypełnienie wymogów ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych wymaga wybudowania przez Operatora Sieci Dystrybucji 181 ogólnodostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych, zlokalizowanych na terenie miasta (do osiągnięcia ustawowej liczby 210 punktów). W 2020 r. opracowano i uchwalono „Plan budowy ogólnodostępnych stacji ładowania terenie Miasta Bydgoszczy”.

Produkcja energii cieplnej

Ciepło dostarczane przez **Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.** na terenie miasta pochodzi od producentów: Oddziału Elektrociepłowni w Bydgoszczy należącego do PGE Energia Ciepła S.A. oraz Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych należącego do MKUO ProNatura Sp. z o.o. oraz z własnych ciepłowni. 80% dostarczanej przez KPEC energii cieplnej w Bydgoszczy powstaje w skojarzeniu z produkcją energii elektrycznej w tzw. kogeneracji. W ciągu 2020 r. sprzedano 3,7PJ energii cieplnej. W 2020 r. KPEC korzystał z następujących źródeł energii:

Produkcja i zakupy energii cieplnej w 2020 r.

Źródło	Zakup w GJ	Produkcja w GJ
EC I	185 179	
EC II	3 559 012	
ZTPOK	590 060	
Białe Błota KPEC		40 522
Osowa Góra KPEC		103 830
RAZEM	4 334 251	144 352

Emisja roczna CO₂:

EC I – 21 212 Mg

EC II – 669 175 Mg

Źródło: PGE Energia Ciepła S.A.
Oddział Elektrociepłownia w Bydgoszczy

Źródło: KPEC Sp. z o.o.

Większość energii pochodziła z Elektrociepłowni Bydgoszcz II PGE Energia Ciepła S.A. Oddział Elektrociepłownia w Bydgoszczy, która w 2020 r. wyprodukowała 4,105 PJ energii cieplnej oraz 0,46 TWh energii elektrycznej.

Zaopatrzenie w gaz

Z danych **Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy** wynika, że długość sieci gazowej na koniec 2020 r. wyniosła 686,0 tys. m i 287,4 tys. m przyłączy. Na obszarze miasta Bydgoszczy znajdowało się 36 systemowych stacji gazowych średniego ciśnienia oraz 2 systemowe stacje gazowe wysokiego ciśnienia.

W 2020 r. Spółka rozbudowywała i modernizowała infrastrukturę gazową głównie sieci średniego ciśnienia w wielu lokalizacjach w Bydgoszczy:

Wyszczególnienie		Nowo wybudowane	Zmodernizowane
Długość [m]			
Gazociągi	n/c	785,01	549,24
	ś/c	21 952,27	
	Razem	22 737,28	549,24
Przyłącza	n/c	742,21	89,15
	ś/c	3 396,23	
	Razem	4 138,44	89,15
Ilość [szt.]			
Przyłącza	n/c	69	7
	ś/c	268	
	Razem	337	7

Źródło: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy

Odnawialne źródła energii

W 2020 r. Miasto Bydgoszcz posiadało w swoich zasobach 41 instalacji fotowoltaicznych zainstalowanych na budynkach szkół, żłobkach, obiektach sportowych i budynkach miejskich o łącznej mocy 570,14 kW oraz instalacje w zasobach spółek miejskich tj. instalacja o mocy 30 kW na biurowcu budynku IDEA, instalacja o mocy 18 kW w Centrum Ekologicznym LPKiW „Myślęcinek” oraz dwie instalacje o mocy 40 kW należące

do KPEC. Na koniec 2020 r. Miasto Bydgoszcz łącznie wyprodukowało energię elektryczną, o wartości blisko 516 000 zł. Z uwagi na oddanie do użytkowania nowych instalacji fotowoltaicznych, po sezonie wzmożonej produkcji (okres letni), wartość ta powinna wzrosnąć ponad dwukrotnie do ponad 1 mln zł pod koniec 2021 r.

W 2020 r. uruchomiono instalacje odnawialnych źródeł energii na 11 budynkach publicznych, tj.:

- Bydgoskiego Biura Finansów Oświaty przy ul. Baczyńskiego 5,
- Zespołu Szkół Chemicznych przy ul. Łukasiewicza 3,
- Zarządu Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej przy ul. Toruńskiej 174a,
- Powiatowego Urzędu Pracy przy ul. Toruńskiej 147,
- dworca BiT City Bydgoszcz Leśna,
- BiT City Bydgoszcz Błonie,
- Zespołu Szkół Drzewnych przy ul. Toruńskiej 44,
- Zespołu Szkół Elektronicznych przy ul. M. Karłowicza 20,
- Zespołu Szkół Handlowych przy ul. Gajowej 94,
- Zespołu Szkół nr 8 przy ul. Pijarów 4,
- Zespołu Szkół nr 16 przy ul. Koronowskiej 74.

W ramach zmniejszania zużycia energii prowadzono projekt „Termomodernizacja Zespołu Szkół Budowlanych w Bydgoszczy” – kontynuowano prace budowlane w zakresie m.in.: robót elewacyjnych (ocieplenie, tynkowanie, zadaszenia nad wejściami), ocieplenia dachu, instalacji wewnętrznej c.o. i **instalacji fotowoltaicznej**.

W nowej perspektywie unijnej, zagadnienia związane z jakością powietrza, efektywnością energetyczną i gospodarką niskoemisyjną będą traktowane priorytetowo. Przygotowując się do tych zadań m.in.:

- przygotowano dokumentację projektowo-kosztorysową wraz z audytem energetycznym i ekologicznym dla termomodernizacji i przebudowy infrastruktury technicznej 18 budynków jednostek miejskich,
- uchwalano „Strategię rozwoju elektromobilności dla Miasta Bydgoszczy do 2030 roku”, której realizacja ma wpłynąć na ograniczenie negatywnego wpływu sektora transportowego na jakość życia mieszkańców Bydgoszczy poprzez:
 - rozwój zero i niskoemisyjnych usług miejskich,
 - tworzenie warunków dla rozwoju elektromobilności indywidualnej oraz innych form transportu zero- i niskoemisyjnego,
 - poprawę konkurencyjności i bezpieczeństwa publicznego transportu zbiorowego oraz organizacji ruchu drogowego,
 - ograniczenie zużycia energii konwencjonalnej oraz zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w transporcie,
- zlecono sporządzenie opracowania „Bydgoszcz Miastem Czystej Energii poprzez wzrost udziału OZE z elektrowni fotowoltaicznych na terenach zdegradowanych, przemysłowych i nieużytkach” wraz z przeprowadzeniem analizy ekonomicznej, ekologicznej oraz możliwości włączenia elektrowni w dostępną infrastrukturę elektroenergetyczną,

- zinwentaryzowano tereny miasta w kierunku budowy farm fotowoltaicznych. W wyniku przeprowadzonego studium wykonalności oceniono możliwość budowy wielkopowierzchniowych farm fotowoltaicznych w 10 lokalizacjach. Wskazane lokalizacje stanowią łącznie 70 ha nieużytków, terenów poprzemysłowych lub wysypisk. Możliwy potencjał mocy ocenia się na poziomie ponad 40 MW, co stanowi ponad 55 razy większą moc niż obecnie zainstalowana na budynkach publicznych na przestrzeni ostatnich 5 lat.

Miasto dąży do osiągnięcia samowystarczalności energetycznej. Zapotrzebowanie Miasta (jednostek i spółek miejskich) na energię elektryczną, zgodnie z przetargami na zakup energii, wynosi obecnie ok. 70 GWh rocznie, natomiast produkcja z istniejących instalacji wynosi 79,6 GWh, przy zainstalowanej mocy (elektrycznej) 15,18 MW. Planowane do realizacji inwestycje w perspektywie 2027 roku (m.in.: budowa instalacji i elektrowni fotowoltaicznych, małej elektrowni wodnej, instalacji termicznego przekształcania frakcji energetycznej z odpadów, gazowego zestawu kogeneracyjnego) pozwolą na zwiększenie mocy wytwórczych do do poziomu 33 MW. Szacuje się, że łączna roczna zdolność produkcji energii elektrycznej wyniesie blisko 180 GWh.

Bydgoszcz znalazła się wśród zwycięzców 7 edycji konkursu Eco-Miasto, którego inicjatorem jest Ambasada Francji w Polsce, a organizatorem Centrum UNEP/GRID-Warszawa i Teraz Środowisko. Miasto nagrodzono za kompleksowość i ciągłość działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także za system zarządzania kosztami energii i wody.

Bydgoszcz otrzymała również certyfikat, otrzymując tym samym tytuł miasta prekursora w obszarze zintegrowanego planowania miejskiego. Tytuł został przyznany w krajowym konkursie dla miast zorganizowanym w ramach projektu MULTIPLY, który dotyczy współpracy miast na rzecz zrównoważonych rozwiązań transportowych, energetycznych i w obszarze planowania przestrzennego. Za pionierski przykład na skalę polską została uznana baza monitoringu i zarządzania energią, a także szybki proces montowania instalacji fotowoltaicznych na budynkach publicznych. Miasto zostało docenione również za działania innowacyjne w budownictwie pasywnym i dążeniu do samowystarczalności energetycznej.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

IV.1.2. Czyste powietrze.

IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu.

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów.

Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia miasta w wodę oparty jest o zasilanie z dwóch ujęć:

- ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Brdy na stacji wodociągowej „Czyżkówko”,
- ujęcia wód podziemnych stacji wodociągowej „Las Gdański”.

Ich uzupełnieniem są studnie awaryjne.

Na sieć wodociągową o długości 1 065,5 km składała się: sieć magistralna – 126,5 km, sieć rozdzielcza – 636,8 km i przyłącza wodociągowe – 302,2 km. W ciągu ostatnich trzech lat długość sieci wzrosła o 21,5 km.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Sieć wodociągowa ogółem w km, w tym:	1 044,0	1 050,9	1 057,5	1 065,5
sieć magistralna	125,2	125,2	126,5	126,5
sieć rozdzielcza	625,0	629,6	633,4	636,8
przyłącza wodociągowe	293,8	296,1	297,6	302,2
Dostawa wody do odbiorców w mln m ³	15,8	16,6	16,5	15,8

Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o., w 2020 r. dostarczała wodę do prawie 30 tys. odbiorców, w tym 26 tys. gospodarstw domowych. W ostatnich dwóch latach spadało zużycie wody.

Jakość wody pitnej spełnia wymogi norm polskich i europejskich oraz jest zgodna z wytycznymi WHO.

W zakresie rozwoju i rozbudowy sieci wodociągowej w 2020 roku:

- zakończono budowę i oddano do eksploatacji sieci wodociągowej w ulicach: Lisiej I etap, Hutniczej, Lisiej-Ociepki, Leśnej-Sułkowskiego, Bieszczadzkiej, w rejonie ul. Chodkiewicza, oraz etap II ulic: Boguszy z Kościelca, Janka z Płonkowa, Niemierzy, Olta Żyrowica, Janusza Wojstawica i Książęcej, Suchej-Akademickiej,
- przebudowano sieć wodociągową w ulicach: Bydgoskiej, Mogileńskiej, Elbląskiej oraz magistralę wodociągową w ul. Karpackiej,
- rozpoczęto roboty związane z przebudową sieci wodociągowej w ulicach: Królowej Jadwigi, Baczyńskiego-Wojska Polskiego oraz budową nowych sieci wodociągowych w ulicach: Grzybowej, Trybowskiego-Sybiraków, Bohaterów Kragujewca oraz Siedleckiej-Byszewskiej,
- realizowano roboty związane z przebudową sieci wodociągowej w rejonie ronda Kujawskiego realizowane w ramach inwestycji drogowej pn. „Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej”,
- rozpoczęto budowę sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Wierchowej,
- przygotowano dokumentacje projektowe dla zadań na kolejne lata,

oraz zakończono budowę studni głębinowej na terenie stacji wodociągowej - Las Gdański oraz punkty poboru wody na sieciach wodociągowych na terenie miasta.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych

W 2020 r. ponad 99% mieszkańców miasta korzystało z sieci kanalizacji sanitarnej. Długość sieci to 885 km, a jej przyrost w ostatnich trzech latach wyniósł 17,5 km.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Sieć kanalizacji sanitarnej ogółem w km, w tym	867,5	875,0	881,5	885,0
sieć w układzie pojedynczym	477,1	483,2	488,3	490,1
sieć w układzie piętrowym	223,5	223,5	223,5	223,5
przyłącza kanalizacyjne	166,9	168,3	169,8	171,4

W 2020 r. realizowano zadania związane z rozbudową i modernizacją kanalizacji sanitarnej:

- zakończono budowę i oddano do eksploatacji sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach: Lisia I etap, Izerskiej, Lisia-Ociepki, Oplawiec, Bieszczadzkiej, etap II ulic: Boguszy z Kościelca, Janka z Płonkowa, Niemierzy, Olta Żyrowica, Janusza Wojślawica i Książęcej,
- zakończono renowację kanalizacji sanitarnej w ulicach: Zawiszy Czarnego, Księcia Witolda, Piłsudskiego, Szelburg-Zarembiny, Swobodnej (od ul. Piłsudskiego do ul. Bora Komorowskiego), Krabowej, Solna/Wojska Polskiego i Kujawskiej,
- rozpoczęto roboty związane z budową sieci kanalizacyjnej w ul. Grzybowej, Trybowskiego-Sybiraków, Siedleckiej-Byszewskiej-Łubinowej oraz Hutniczej,
- wykonano przebudowę kanału sanitarnego w ul. Stawowej,
- przygotowano dokumentacje projektowe dla zadań na kolejne lata.

System oczyszczania ścieków oparty jest o dwie oczyszczalnie:

- oczyszczalnia ścieków „Fordon” o przepustowości 41 000 m³/d.
- oczyszczalnia ścieków „Kapuściska” o przepustowości 52 750 m³/d.

Na terenie oczyszczalni „Fordon” znajduje się Instalacja Termicznej Przeróbki Osadów. W 2020 r. zakończono modernizację instalacji systemów wody kotłowej, skraplacza i transportu osadów.

Udział ścieków spełniających wymogi Dyrektywy unijnej dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w odniesieniu do ścieków powstających w Bydgoszczy, wynosił:

- 99,6% w zakresie wymogu osiągnięcia blisko 100% poziomu obsługi zbiorczymi systemami kanalizacyjnymi (% RLM korzystających z systemu kanalizacyjnego),
- 100% w zakresie spełniania przez oczyszczalnie wymogu związanego z podwyższonym usuwaniem związków biogenych.

Z bydgoskiego systemu oczyszczania ścieków korzystają także gminy ościenne: Dąbrowa Chełmińska, Solec Kujawski, Sicienko, Osielsko, Dobrcz, Białe Błota.

W 2020 r. realizowane były działania na rzecz usprawnienia systemu:

▪ **Projekt „Modernizacja oczyszczalni ścieków KAPUŚCISKA – II etap oraz wykonanie inteligentnego systemu zarządzania sieciami wod.-kan.”**

Projekt wieloletni, którego celem jest zwiększenie efektywności i dostosowanie do docelowego obciążenia ładunkiem RLM oczyszczalni ścieków "Kapuściska" oraz dla utworzenia spójnego systemu zarządzania obiektami wodno-kanalizacyjnymi. Projekt otrzymał dofinansowanie z środków Unii Europejskiej, w ramach POIiŚ 2014-2020. W ramach projektu realizowane są dwa zadania:

- wykonanie inteligentnego systemu zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi – realizator MWiK Sp. z o.o.

Zadanie obejmuje m.in.: wdrożenie systemu inteligentnego sterowania retencją zbiornikową, rozbudowę istniejącego systemu SCADA, narzędzia wspierające procesy systemu zarządzania sieciami wodociągowymi i kanalizacyjnymi. Realizację zadania podzielono na etapy. W 2020 r. zostały zawarte umowy na realizację I etapu (umowy zrealizowane). Natomiast realizacja II etapu zadania (inteligentny system zarządzania dla obiektów retencji zbiornikowej), który jest powiązany z projektem "Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych, na terenie miasta Bydgoszczy", z uwagi na opóźnienia prac w tym Projekcie, przesunięta została w czasie.

- modernizacja oczyszczalni ścieków KAPUŚCISKA – II etap – realizator Chemwik Sp. z o.o.

Zadanie polega na rozbudowie gospodarki osadowej – dostosowanie do docelowego obciążenia oczyszczalni ładunkiem RLM. Ponadto modernizacja uwzględnia prace odtworzeniowe w zakresie obiektów wyeksploatowanych. Zadanie jest w trakcie realizacji.

Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Sprawnie funkcjonujący system odprowadzania wód opadowych jest niezwykle istotny ze względu na zmiany klimatu i związane z nimi występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych. Ważne są zarówno działania na rzecz sprawnej kanalizacji deszczowej, jak również te związane z retencjonowaniem wody.

Długość sieci kanalizacji deszczowej w zarządzie MWiK, w trzech ostatnich latach pozostawała na zbliżonym poziomie i na koniec 2020 r. wyniosła: **506,6 km**, w tym:

- sieć w układzie pojedynczym - 281,0 km
- sieć w układzie piętrowym - 223,7 km
- przyłącza deszczowe - 1,9 km

Ponad 60% sieci deszczowej to kanały wybudowane ponad 30 lat temu.

Natomiast wzrastała długość sieci deszczowej w ZDMiKP, realizowana w ramach budowy i przebudowy dróg. W 2020 r. wzrosła o ponad 11 km i na koniec roku wynosiła 107,2 km.

W zakresie modernizacji kanalizacji deszczowej MWiK w 2020 r.:

- wybudował kanał w ul. Stawowej oraz kanały realizowane w ramach programu BBO w ulicach: Bytowskiej, Homarowej i Czołgistów,
- zakończył renowacje kanałów deszczowych w ulicach: Jasinieckiej, Śląskiej, Plac Poznański, Powstania Listopadowego oraz Ustronie,
- realizował prace związane z przebudową kanalizacji deszczowej w rejonie ulic: Bernardyńskiej, Zbożowy Rynek, Długiej, Toruńskiej, Babiej Wsi, Ustronie, Kujawskiej i Wojska Polskiego realizowane w ramach inwestycji drogowej pn. „Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej” oraz ul. Niklowej.

Największym przedsięwzięciem związanym z rozwojem systemu odprowadzania i zagospodarowania wód opadowych jest realizacja wieloletniego projektu: **„Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych, na terenie miasta Bydgoszczy”**:

Wartość projektu: 258 mln zł, w tym dofinansowanie z Funduszu Spójności (POIiŚ) – 154,8 mln zł.

Głównym celem przedsięwzięcia jest dostosowanie kanalizacji deszczowej na terenie miasta Bydgoszczy do obecnego i planowanego sposobu zagospodarowania terenu, zabezpieczenie miasta przed skutkami deszczy nawalnych oraz dużej ilości wód opadowych i roztopowych – minimalizacja podtopień budynków i zalania ulic, umożliwienie retencjonowania wody i wykorzystania jej w okresach suchych. Projekt realizowany jest w 26 zlewniach wód deszczowych. Zakres rzeczowy projektu:

- długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej – 14 km,
- długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej – 90 km,
- liczba wybudowanych urządzeń służących gospodarowaniu wodami opadowymi (z wyłączeniem kanalizacji deszczowej) – 81 szt.,
- powierzchnia objęta systemem zagospodarowania wód opadowych – 29,5 km².

W ramach tego projektu MWiK realizuje dwa zadania na roboty budowlane:

1. „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy. Budowa i przebudowa. Część 1, Część 2, Część 3”. Umowa z wykonawcą robót została podpisana w 2018 r. Zakres rzeczowy zadania obejmuje: zaprojektowanie i wykonanie rozbudowy oraz przebudowy istniejącego systemu kanalizacji deszczowej, w tym m.in.: zbiorników retencyjnych szczelnych, zbiorników retencyjnych ze skrzynek rozsączających, oczyszczalni wód opadowych i roztopowych, wylotów do odbiorników, kanałów deszczowych.

W 2020 r. prowadzono prace projektowe, przystąpiono do realizacji obiektów, wybudowano ok. 0,1 km sieci kanalizacji deszczowej.

2. „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy. Renowacja.” W 2018 r. zostały podpisane dwie umowy z wykonawcami tj.:
 - „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy. Renowacja. Część 1, Część 3” – zakres rzeczowy zadania obejmuje renowację ok. 60,8 km kanałów deszczowych. Wykonano ok. 56,7 km renowacji (od początku realizacji).
 - „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy. Renowacja. Część 2.” Zadanie zakończono w 2020 r., wykonano ok. 28,5 km renowacji.

Realizacja ww. zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej była związana z wdrażaniem **Planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2021-2024.**

Bydgoszcz zajęła 2. miejsce w rankingu Water City Index 2020 w kategorii metropolie. W raporcie podkreślono, że Bydgoszcz konsekwentnie zwiększa retencje i jako pierwsze polskie miasto realizuje wielki projekt deszczówkowy.

Miasto Bydgoszcz bierze udział w realizacji „Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych”, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. (KPOŚK). KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Na potrzeby KPOŚK uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2016 r. wyznaczona została aglomeracja Bydgoszcz o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 532 357, w skład, której wchodziły gminy: Bydgoszcz – gmina wiodąca, Osielsko, Sicienko, Dobrcz, Białe Błota, Solec Kujawski i Dąbrowa Chełmińska. Aglomeracja obsługiwana była przez 2 bydgoskie oczyszczalnie ścieków.

Dane dla aglomeracji Bydgoszcz za 2020 r.:

- wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiada przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze:
 - ilość ścieków komunalnych odprowadzonych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni: 27 135,6 tys. m³/r.,
 - ilość ścieków dostarczonych do oczyszczalni taborem asenizacyjnym: 111,9 tys. m³/r.,
- w każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów – w aglomeracji funkcjonują oczyszczalnie:
 - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem związków biogenych „Fordon”,
 - mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem związków biogenych „Kapuściska”,
- wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące blisko 100% poziom obsługi (98% dla aglomeracji o RLM ≥ 100 000), a pozostały % RLM musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków:
 - % RLM korzystających z sieci: 98,68%
 - % RLM korzystających z zbiorników bezodpływowych (szamb): 1,17%,
 - % RLM korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków: 0,15%.

Ponadto w 2020 r.:

- długość sieci kanalizacyjnej wybudowanej i odebranej (sanitarnej i ogólnospławnej) wyniosła: 18,2 km,
- liczba mieszkańców rzeczywistych podłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniosła: 10 490 osób.

Uchwała Sejmiku w sprawie wyznaczenia aglomeracji Bydgoszcz wygasła z końcem 2020 r. Zgodnie z wymogami ustawy Prawo wodne, Rada Miasta Bydgoszczy w grudniu 2020 r. podjęła [uchwałę](#) w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Bydgoszcz o równoważnej liczbie mieszkańców wynoszącej 536 753 RLM. Obszar aktualnie obowiązującej aglomeracji Bydgoszcz obejmuje jedynie miasto Bydgoszcz, z wyłączeniem gmin ościennych, stąd też zmieniły się wielkości w zakresie udziału korzystających z sieci kanalizacyjnej:

- % RLM korzystających z sieci: 99,48%
- % RLM korzystających z zbiorników bezodpływowych (szamb): 0,51%,
- % RLM korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków: 0,01%.

Zadania wynikające z uchwały, które będą realizowane w kolejnych latach to:

- w kompetencji MWiK: zakończenie modernizacji oczyszczalni Kapuściska, przygotowanie i przeprowadzenie modernizacji oczyszczalni Fordon, budowa sieci kanalizacyjnych dla 313 mieszkańców,
- w kompetencji Urzędu Miasta: podłączenie do sieci kanalizacyjnej 990 mieszkańców objętych istniejącą siecią kanalizacyjną, podłączenie do sieci kanalizacyjnej 313 mieszkańców objętych nową siecią kanalizacyjną, bieżąca weryfikacja ewidencji systemów indywidualnych, kompleksowa kontrola gospodarki ściekami gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych, kontrola właściwej pracy i eksploatacji przydomowych oczyszczalni.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu.

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów.

Zieleń

Rozwój terenów zieleni jest jednym z podstawowych działań minimalizujących negatywne skutki zmian klimatycznych. Obszary chronione przyrodniczo na terenie Bydgoszczy zajmują prawie 1/4 powierzchni miasta. Do obszarów tych zalicza się: Nadwiślański Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Północnego Pasa Rekreacyjnego Miasta Bydgoszczy, Obszar Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego, Obszar Chronionego Krajobrazu Wydm Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej część wschodnia i zachodnia. W granicach administracyjnych Bydgoszczy znajdują się również fragmenty czterech obszarów sieci Natura 2000: Dolina Dolnej Wisły, Solecka Dolina Wisły, Dolina Noteci, Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego.

Powierzchnię obszarów chronionych w Bydgoszczy przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych ogółem (w ha)	6 096,83	4 571,04	4 321,67	b.d.*
Obszary chronionego krajobrazu razem (w ha)	4 600,00	3 411,92	2 824,84	b.d.*
Parki krajobrazowe razem (w ha)	1 486,00	1 148,29	1 486,00	b.d.*
Użytki ekologiczne (w ha)	10,83	10,83	10,83	b.d.*

* Dane dostępne będą w III kwartale 2021 r.

Źródło: BDL GUS

W 2020 r. w Bydgoszczy było 98 pomników przyrody oraz 2 użytki ekologiczne – Zielona Ostoja i Stawy Akademickie.

Ogólna powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie miasta wynosi ok. 1,3 tys. ha.

W mieście dokonywane są liczne nasadzenia mające na celu kompensowanie ubytków drzew i krzewów. Informacje dotyczące nasadzeń i ubytków w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Nasadzenia:				
drzew	5 106	3 697	3 565	2 166
krzewów	9 728	8 787	10 748	30 594
Ubytki:				
drzew	3 023	2 440	3 303	906
krzewów	2 660	–	–	1 061

Źródło: BDL GUS

Tereny zieleni komunalnej znajdują się przede wszystkim w utrzymaniu Wydziału Gospodarki Komunalnej. Zieleń komunalna zarządzana jest także przez inne podmioty, m.in. ADM Sp. z o. o. i placówki szkolno-wychowawcze. Właścicielami niekomunalnych terenów zieleni są osoby prywatne i osoby prawne m.in.: Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Żołędowo i Nadleśnictwo Bydgoszcz), spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, gminy wyznaniowe oraz firmy prywatne.

Powierzchnia terenów zieleni w stałym utrzymaniu Wydziału Gospodarki Komunalnej:

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Powierzchnia parków skwerów, bulwarów (w ha):	607,82	607,82	629,29
parki, skwery, bulwary	279,54	279,54	281,52
zielen przyuliczna	328,28	328,28	347,77
Powierzchnia lasów gminnych i LPKiW (w ha):	384,28	384,28	384,28
powierzchnia lasów komunalnych	177,58	177,58	177,58
powierzchnia LPKiW	206,70	206,70	206,70

W 2020 r. w stałym utrzymaniu Wydziału Gospodarki Komunalnej znajdowało się również 66 obiektów sportowo-rekreacyjnych. Do najważniejszych terenów zieleni urządzonej, będących w utrzymaniu Miasta, z uwagi na parametry, lokalizację i funkcję rekreacyjną należą:

- Park gen. Jana Henryka Dąbrowskiego z aleją widokową na skarpie południowej,
- Park Jana Kochanowskiego wraz ze Skwerem im. Krzysztofa Komedy,
- Park Kazimierza Wielkiego,
- Park Ludowy im. Wincentego Witosa,
- Park po obu stronach Starego Kanału Bydgoskiego,
- Zieleń na Wyspie Młyńskiej,
- Park Bydgoskiego Harcerstwa,
- Park Wolności,
- Park Dolina Pięciu Stawów,
- Bulwar Leona Janty-Połczyńskiego,
- Park centralny,
- Skwer nad "Balatonem".

Wyjątkowe znaczenie rekreacyjne, a także przyrodnicze ma Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku (206,7 ha), który wraz z lasami Nadleśnictwa Żołędowo (623,3 ha), stanowi zwarty kompleks parkowo-leśny o całkowitej powierzchni 830 ha. Jest to jeden z największych miejskich parków w Polsce.

Kolejnym ważnym aspektem kształtującym zielen w mieście są lasy, na które w Bydgoszczy składają się (dane na koniec 2019 r.):

- lasy stanowiące własność gminy – rozproszone na terenie miasta o łącznej powierzchni 177,58 ha,
- lasy prywatne – powierzchnia 101,45 ha,
- lasy Skarbu Państwa – powierzchnia 4 582,85 ha.

Szczególne znaczenie przyrodnicze i rekreacyjne ma Las Gdański i lasy w Myślęcinku.

Na terenie miasta znajdowało się również 5 ścieżek dydaktycznych o łącznej długości 10,2 km oraz ogólnodostępne obiekty rekreacyjne zlokalizowane na terenach niezagospodarowanych, których powierzchnia w 2020 r. wyniosła 4,44 ha.

Istotnym elementem w miejskim systemie przyrodniczym i w systemie przewietrzania miasta są tereny biologicznie czynne – rodzinne ogrody działkowe (63 ogrody o powierzchni 406 ha).

Ponadto w Bydgoszczy jest 18 cmentarzy o powierzchni 93,9 ha, które także zaliczane są do terenów zieleni.

Dokumentem, w którym wskazywane są kierunki rozwoju terenów zieleni jest **Strategia rozwoju terenów zieleni w Bydgoszczy**.

Przedsięwzięcia i główne zadania realizowane w 2020 r.:

▪ Przebudowa miejskich parków, skwerów i zieleni przyulicznej:

Kompleksowa rewaloryzacja:

- Plac Kościeleckich – prace nad projektem rewaloryzacji placu, inwestycja w toku,
- zagospodarowanie terenu zielenią oraz budowa ciągu komunikacji pieszo-rowerowej przy ul. Nakielskiej 46 oraz jego powiązanie z parkiem nad Starym Kanałem Bydgoskim, inwestycja w toku,
- skwer im. Prof. J. Kałużnego – prace nad projektem, który przewiduje docelowo realizację funkcji sensorycznych z trzema strefami: wzroku, ruchu i zapachu, z centralnie umieszczonym obeliskiem poświęconym patronowi skweru, inwestycja w toku.

Częściowa przebudowa, m.in.:

- teren nad Balatonem (Program BBO) – nasadzenia drzew oraz wymiana urządzeń placu zabaw,
- teren zieleni przy ul. Gniewkowskiej-Cmentarnej – kontynuacja realizacji toru do jazdy na rolkach i rowerach w ramach zadania pn. „Budowa toru rowerowego na osiedlu Glinki - Rupienica” (Program BBO) oraz realizacja polany rekreacyjnej wraz z dwoma altanami i dojściami do nich, inwestycja częściowo zakończona w zakresie toru, w pozostałym zakresie zakończona,
- park nad Starym Kanałem Bydgoskim – remont ścieżek z doposażeniem w elementy małej architektury oraz wykonanie prac pielęgnacyjnych w drzewostanie w ramach zadania pn. „Zagospodarowanie terenu nad Starym Kanałem Bydgoskim (Program BBO)” poprzez wykonanie ścieżek o nawierzchni mineralnej, ławek, koszy, prac pielęgnacyjnych zieleni,
- Park Wolności – doposażenie zrewaloryzowanego odcinka od ul. Słowiańskiej do kładki nad trasą uniwersytecką (Program BBO) – wykonanie: brakującego oświetlenia, elementów małej architektury (altana, plac zabaw dla najmłodszych, ławki, kosze, stojaki na rowery), inwestycja w toku,
- Park Ludowy im. W. Witosa – drugi etap prac obejmuje uporządkowanie centralnej części parku m.in. poprzez: likwidację płyt na amfiteatrze, likwidację fontanny, założenie trawników, inwestycja w toku,
- ul. Obrońców Tobruku – realizacja punktu widokowego w ramach zadania pn. „Budowa punktu widokowego przy ul. Obrońców Tobruku” poprzez wydzielenie placu – punktu widokowego z barierką zabezpieczającą z wyposażeniem: lunety, ławki i kosze wraz z umocnieniem skarpy narzutem kamiennym i realizacją nasadzeń kompensacyjnych, inwestycja w toku,
- teren przy Kanale Bydgoskim – wyznaczenie ścieżki wzdłuż kanału z punktami widokowymi na kanał z elementami małej architektury: ławkami i koszami nad Kanałem Bydgoskim przy ul. Bronikowskiego, inwestycja w toku,
- Aleja Ossolińskich – realizacja ścieżki z elementami małej architektury obejmująca przebudowę i wymianę nawierzchni ciągu spacerowego wraz z małą architekturą, inwestycja w toku,
- ul. Kryształowa – realizacja bieżni i towarzyszącej zieleni w ramach zadania pn. „Budowa bieżni owalnej długości 174 m na działce nr 403/2 i 401/2 obr. 340 przy ul. Kryształowej w Bydgoszczy” poprzez wyznaczenie bieżni i boiska wraz z oświetleniem, zielenią towarzyszącą ścieżki wzdłuż kanału z punktami widokowymi na kanał, z elementami małej architektury: ławkami i koszami, inwestycja w toku.

Dosadzanie roślin i prace w drzewostanie, m.in.:

- nasadzenia drzew i krzewów na terenach zieleni miejskiej – wykonano nasadzenia 74 szt. drzew, 1 606 szt. krzewów,
- nasadzenia drzew na placu zabaw (pumptrack) przy ul. Maciaszka (Program BBO),
- nasadzenia drzew na terenach zieleni miejskiej, w ramach nasadzeń kompensacyjnych za drzewa usuwane, na podstawie wydanych zezwoleń, wykonanie planów oraz nadzór merytoryczny nad sadzeniem drzew na terenach zieleni miejskiej – realizacja Miasto oraz inwestorzy zewnętrzni; w ramach tych nasadzeń łącznie posadzono około 500 szt. drzew.

Łącznie w 2020 r. na terenie Miasta (tereny prywatne, gminne i Skarbu Państwa):

- zaewidencjonowano usunięcie – 2 179 szt. drzew i 1 061 m² krzewów, na podstawie zgłoszenia do organu lub wydanej decyzji zezwalającej na wycinkę,
- zaewidencjonowano posadzenie – 2 166 szt. drzew i 30 594 szt. krzewów, które zostały zgłoszone do Urzędu Miasta.

Zrealizowane prace pielęgnacyjne w drzewostanie :

- prace w drzewostanie – dokonano wycinki 170 szt. drzew,
 - cięcia pielęgnacyjne – 882 szt. drzew,
 - zabiegi pielęgnacyjne – w Parku gen. Jana Henryka Dąbrowskiego założono wiązania oraz wykonano zabiegi pielęgnacyjne przy lipie holenderskiej,
 - badania drzewostanu – wykonano badania stanu 13 drzew,
 - zabiegi ochronne – na 17 pomnikach przyrody (20 drzew) wykonano zabiegi ochronne,
 - badanie stanu sanitarnego i stabilności – pracami objęto 8 pomników przyrody.
- Doposażenie istniejących obiektów zieleni w infrastrukturę rekreacyjną, w celu wzbogacenia programu rekreacyjnego istniejących terenów zieleni:

Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (np. place zabaw, siłownie zewnętrzne, ścieżki zdrowia) – zadania zrealizowane w ramach programu BBO:

- osiedle Bartodzieje park nad Balatonem – likwidacja „starego” i budowa nowego „marynarskiego” placu zabaw,
- osiedle Błonie – zagospodarowanie Skweru 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich w skład, którego wchodzi: mały plac zabaw dla młodszych dzieci, duży plac zabaw oraz siłownia na wolnym powietrzu,
- rejon ulic Czecha, Witkiewicza i Chałubińskiego – przebudowa i doposażenie placu zabaw,
- osiedle Nowy Fordon – zagospodarowanie terenu przy ul. Bydgoskich Olimpijczyków poprzez budowę placu zabaw i jego doposażenie – montaż m.in. zestawu zabawowego stalowego dla dzieci starszych oraz skoczni w dal,
- osiedle Miedzyń-Prądy przy ul. Maciaszka – doposażenie obiektu poprzez budowę pumtracka, tj. asfaltowego toru do jazdy na rowerach oraz placu z nawierzchni z betonu asfaltowego,
- osiedle Górzyskowo przy ul. Kossaka-Gersona – doposażenie placu zabaw poprzez wymianę nawierzchni.

Zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej i lasów obiektami i urządzeniami do rekreacji i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (np. ścieżki widokowe na skarpach, place zabaw, siłownie zewnętrzne, boiska do gier sportowych, ścieżki zdrowia) – zadania zrealizowane w ramach programu BBO oraz w ramach RPO WK-P 2014-2020:

- Park Ludowy im. Wincenta Witosa – likwidacja „starego” placu zabaw i budowa nowego wyposażonego m.in. w małe i duże pagórki o nawierzchni bezpiecznej,
- Park nad Starym Kanałem Bydgoskich przy ul. Mińskiej – doposażenie placu zabaw w linarium, huśtawkę podwójną i ogrodzenie panelowe oraz montaż urządzeń do kalisteniki,
- park nad Starym Kanałem Bydgoskim ul. Nakielska – doposażenie obiektu poprzez budowę placu zabaw dla najmłodszych,
- osiedle Glinki-Rupienica teren w rejonie ul. Gniewkowskiej – rozbudowa toru do jazdy na rolkach i rowerach,
- osiedle Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, teren przy ul. Unii Lubelskiej – budowa ogrodzonego, dwuczęściowego wybiegu dla psów.

Wzbogacanie propozycji rekreacyjnych na terenach zieleni i placach – wyposażenie płyty Starego Rynku w 15 donic (9 dużych i 6 małych) – inwestycja zakończona.

- Realizacja małych terenów rekreacji tzw. parków kieszonkowych:
 - opracowanie projektu przebudowy skrzyżowania ul. Niemcewicza i ul. Powstańców Wielkopolskich w celu odspojenia nawierzchni utwardzonych – powstanie mała przestrzeń wypoczynkowa – park kieszonkowy, inwestycja w toku,
 - modernizacja skweru przy ul. Grodzkiej pn. „Instalacja artystyczna - kłódki dla zakochanych” poprzez remont ścieżek, ławek, wykonanie instalacji oraz nasadzeń, inwestycja w toku.

2030 STRATEGIA 2.0

**POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE
„BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:**

III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców.

IV.1.1. Ład przestrzenny.

IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu.

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów.

Adaptacja miasta do zmian klimatu

Opisane powyżej działania związane z poprawą jakości powietrza, efektywnością energetyczną, rozwojem terenów zieleni, gospodarowaniem wodami opadowymi mają także na celu ochronę klimatu i adaptację miasta do jego zmian. Planowane w tym zakresie działania ujęte są w **Plan adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030**. Efekty wdrażania planu na koniec 2020 roku przedstawiają się następująco:

Nazwa działania	Poddziałanie	Wskaźnik	% wykonania lub realizacja (tak/nie)	Horyzont czasowy
Edukacja/promocja/informacja o dobrych praktykach (działań i postaw)	Promocja i wdrożenie opracowanego "Katalogu zielono-niebieskiej infrastruktury" wśród mieszkańców, jako elementu systemu - rozwiązania służące retencjonowaniu wód opadowych i roztopowych	Liczba kampanii [szt.]	50%	2022
Techniczne i nie-techniczne zabezpieczenie zagrożonych budynków i infrastruktury krytycznej w strefie zagrożenia (powodzią, osuwiskami, itp..)	Regularna pielęgnacja drzew ze szczególnym uwzględnieniem ich wieku i stanu w kontekście możliwości złamania/ przewrócenia się	Wykonanie prac pielęgnacyjnych [tak/nie]	tak	2030
	Konserwacja i utrzymanie wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń chroniącego m.in. oczyszczalnię ścieków Fordon	Wykonanie prac utrzymaniowych [tak/nie]	tak	2030
	Zachowanie i przebudowa powierzchni asymilacyjnej w mieście	Powierzchnia terenów zieleni będących w utrzymaniu [ha]	99,2%	2030
Budowa systemu ograniczania niskiej emisji komunalnej w miastach	Likwidacja niskiej emisji - dotacje na wymianę pieców opalanych paliwem stałym zgodnie z programami ochrony powietrza	Liczba zlikwidowanych źródeł ciepła na paliwo stałe w budynkach i lokalach mieszkalnych [szt.]	69,7%	2030
	Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy – etap I	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej [km]	74,0%	2021
		Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej [km]	31,8	
	Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii ciepłej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej [km]	63,8%	2023
Budowa systemu rozwiązań dla zapewnienia komfortu termicznego mieszkańców	Budowa i utrzymanie fontann i kurtyn wodnych, utrzymanie pergoli wodnej i ulicznych źródeł wody pitnej, rozdawanie wody pitnej przechodniom, zacielenie terenów rekreacyjno-sportowych	Bieżące utrzymanie fontann, pergoli wodnej i ulicznych źródeł wody pitnej [tak/nie]	tak	2030
		Liczba zacielenionych terenów rekreacyjno-sportowych [szt.]	65,0%	
	Zazielenianie miasta - wzbogacanie szaty roślinnej, przebudowa istniejących parków i tworzenie parków kieszonkowych (mikro skwerów) na terenach gminnych	Wykonanie rewaloryzacji Parku Witosa [tak/nie]	tak	2030
Dostosowanie systemu komunikacji publicznej do skutków zmian klimatu	Rozbudowa Inteligentnych Systemów Transportowych w Bydgoszczy	Liczba obiektów wyposażonych w sygnalizację świetlną włączonych do systemu ITS [szt.]	65,2%	2030

Nazwa działania	Poddziałanie	Wskaźnik	% wykonania lub realizacja (tak/nie)	Horyzont czasowy
Budowa zbiorników retencyjnych z elementami błękitno-zielonej infrastruktury	Projekt pn. "Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej MWiK do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy"	Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]	0,7%	2022
		Długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]	95,2%	
		Liczba wybudowanych urządzeń służących gospodarowaniu wodami opadowymi [szt.]	0,0%	
Budowa systemu informacji o zagrożeniach w przestrzeni publicznej	Modernizacja i rozbudowa systemu ostrzegania mieszkańców przed powodzią (od Zbiornika Koronowskiego)	Liczba syren alarmowych [szt.]	4,2%	2030
Edukacja/promocja/informacja o funkcjonujących systemach monitorowania i ostrzegania	Rozbudowa meteorologicznego systemu pomiarowego miasta z uwzględnieniem biomonitoringu	Liczba zamontowanych stacji meteorologicznych [szt.]	0,0%	2030
Techniczne i nietechniczne zabezpieczenie zagrożonych budynków i infrastruktury krytycznej w strefie zagrożenia (powodzią, osuwiskami, itp..)	Modernizacja wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń	Wykonanie prac modernizacyjnych [tak/nie]	nie	2030
Budowa systemu ograniczania niskiej emisji komunalnej w miastach	Nowy program ograniczania niskiej emisji	Liczba zlikwidowanych źródeł ciepła na paliwo stałe w budynkach i lokalach mieszkalnych [szt.]	0,0%	2027
Budowa systemu rozwiązań dla zapewnienia komfortu	Budowa i utrzymanie fontann i kurtyn wodnych, utrzymanie pergoli wodnej i ulicznych, źródeł wody pitnej, rozdawanie wody pitnej przechodniom, zacienianie terenów rekreacyjno-sportowych	Liczba kurtyn wodnych [szt.]	54,5%	2030
	Zazielenianie miasta - wzbogacanie szaty roślinnej, przebudowa istniejących parków i tworzenie parków kieszonkowych (mikro skwerów) na terenach gminnych	Realizacja parku kieszonkowego [tak/nie]	tak	2021
	Budowa kąpielisk miejskich	Liczba obiektów oddanych do użytku [szt.]	0,0%	2024

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu.

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi

System gospodarowania odpadami komunalnymi w Bydgoszczy oparty jest na instalacjach **Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów** ProNatura Sp. z o.o., która posiada następujące obiekty:

- Stację Segregacji Odpadów (sortownia), zlokalizowaną przy ul. Prądocińskiej 28,
- instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (KOMPOSTOWNIA) przy ul. Prądocińskiej 28,
- instalację do składowania odpadów (SKŁADOWISKO) przy ul. Prądocińskiej 28,
- Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych o wydajności 180 tys. Mg/rok przy ul. Petersona 22, do której kierowane są zmieszane odpady komunalne.

Na terenie miasta funkcjonują również instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych firm Corimp Sp. z o.o. oraz Remondis Bydgoszcz sp. z o.o. Odpady zielone kierowane były zarówno do instalacji spółki ProNatura, jak również do instalacji należącej do spółki Corimp, która posiada instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych. Liczba i moce przerobowe istniejących instalacji są wystarczające.

Z instalacji Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o., korzystają też inne gminy. W zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, z Bydgoszczą współpracowało 10 gmin w oparciu o zawarte porozumienia międzygminne: Toruń, Sicienko, Dabrowa Chełmińska, Koronowo, Mroczka, Kcynia, Nakło nad Notecią, Solec Kujawski, Dobrcz, Osielesko.

ProNatura realizuje także zadania rozwojowe. W ramach „małej modernizacji” w 2020 r. przeprowadzono drugi etap prac polegających na rozbudowaniu istniejącej linii sortowniczej w Zakładzie Gospodarki Odpadami o system przenośników i separator optyczny. Dzięki przeprowadzonej modernizacji zwiększono ilość frakcji odpadów odzyskiwanych w sortowni. Wyszortowane odpady mogą być kierowane do dalszego przetworzenia w drodze recyklingu.

W 2020 r. NFOŚiGW przyznał dofinansowanie w wysokości 41 mln zł na realizację projektu „**Zwiększenie efektywności instalacji do odzysku surowców wtórnych w Zakładzie Gospodarki Odpadami MKUO ProNatura Sp. z o.o.**” tzw. „**duża modernizacja**”. Projekt zakłada budowę hali sortowni odpadów selektywnie zebranych, boksów magazynowych oraz placów i dróg manewrowych. Realizacja projektu ma przyczynić się do znaczącego podniesienia efektywności instalacji do odzysku surowców wtórnych, a także sprawić, że sortowanie w mniejszym stopniu będzie wymagało kontaktu pracownika z odpadami. Modernizacja ma zwiększyć szanse na osiągnięcie przez Miasto Bydgoszcz wymaganych poziomów recyklingu oraz przygotowania do ponownego użycia odpadów surowcowych od 2022 roku. Zwiększenie odzysku zredukuje ilość odpadów kierowanych do spalarni. W 2021 r. planowane jest rozpoczęcie budowy wraz montażem urządzeń, a w 2022 r. rozruch mechaniczny i technologiczny.

Spółka planuje również budowę biogazowni.

Odbiór odpadów komunalnych

W 2020 r. obowiązujący system odbioru odpadów komunalnych, zorganizowany przez Miasto, dzielił cały obszar Bydgoszczy na 9 sektorów, z których odpady zbierano według ustalonych harmonogramów. Wyznaczone sektory są bardzo zbliżone pod względem liczby mieszkańców, natomiast dość istotnie różnią się między sobą pod względem powierzchni:

- Sektor I – Stary Fordon, Tatrzańskie, Terenów Nadwiślańskich,
- Sektor II – Bydgoszcz Wschód – Siernieczek - Brdujście, Nowy Fordon,
- Sektor III – Bartodzieje, Jachcice, Leśne,

Sektor IV – Bielawy, Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto,
Sektor V – Czyżkówko, Flisy, Okole, Osowa Góra, Piaski, Smukała - Opławiec - Janowo,
Sektor VI – Błonie, Miedzyń - Prądy, Wilczak - Jary,
Sektor VII – Górzyskowo, Szwederowo,
Sektor VIII – Glinki - Rupienica, Wyżyny, Wzgórze Wolności,
Sektor IX – Kapuściska, Zimne Wody – Czersko Polskie, Łęgnowo, Łęgnowo Wieś.

Od 1 stycznia 2020 r. obowiązywały nowe umowy na transport i odbiór odpadów komunalnych. Odbiór odpadów realizowany był przez:

- w okresie styczeń – marzec 2020r.:
 - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Corimp Sp. z o.o. – sektory: I, IX,
 - Remondis Bydgoszcz Sp. z o.o. – sektory: II, III, IV, V,
 - MKUO ProNatura Sp. z o.o. – sektory: VI, VII, VIII,
- w okresie kwiecień – sierpień 2020r.:
 - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Corimp Sp. z o.o. – sektory: I, IX,
 - PHU Komunalnik Sp. z o.o. Oddział w Nysie – sektory: II, IV, V,
 - Remondis Bydgoszcz Sp. z o.o. – sektory: III,
 - MKUO ProNatura Sp. z o.o. – sektory: VI, VII, VIII,
- w okresie wrzesień – grudzień 2020r.:
 - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Corimp Sp. z o.o. – sektory: I, IX,
 - PHU Komunalnik Sp. z o.o. Oddział w Nysie – sektory: II, V,
 - Remondis Bydgoszcz Sp. z o.o. – sektory: III,
 - MKUO ProNatura Sp. z o.o. – sektory: IV, VI, VII, VIII.

W ciągu roku, w zakresie odbioru odpadów, poważne problemy wiązały się z nienależytym wykonaniem usług przez **PHU Komunalnik Sp. z o.o.** Umowa z firmą na realizację usługi została podpisana, ze względu na niekorzystny wyrok Krajowej Izby Odwoławczej. Miasto Bydgoszcz zostało zobowiązane do ponownego rozpatrzenia oferty PHU Komunalnik Sp. z o.o. i wybór jej jako najkorzystniejszej w ramach postępowania przetargowego na transport i odbiór odpadów w trzech z dziewięciu sektorów miasta tj. II, IV i V.

W związku z niezadawalającą i nie dającą nadziei na poprawę jakością usług firmy PHU Komunalnik Sp. z o.o. na podstawie porozumienia z dnia 22 lipca 2020 r. pomiędzy Miastem Bydgoszcz a ww. firmą odstąpiono od umowy w zakresie sektora IV. W dniu 27 stycznia 2021 r. Miasto Bydgoszcz złożyło oświadczenie w sprawie rozwiązania umowy z firmą Komunalnik z dniem 14 lutego 2021 r. z powodu licznych przypadków niewywiązywania się firmy z umowy.

Na terenie miasta dostępne były trzy miejskie **Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)**, które prowadzone były przez MKUO ProNatura Sp. z o.o. Punkty te przyjmowały od mieszkańców kłopotliwe odpady komunalne, powstające w gospodarstwach domowych, w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (tzw. „opłaty śmieciowej”) wnoszonej przez właściciela nieruchomości zamieszkaney. Były to m.in.: chemikalia, przeterminowane leki, tekstylia, zużyte baterie i akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. PSZOK działały od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 20:00 w poniższych lokalizacjach: ul. Ołowiana 43, ul. Jasiniecka 7a, ul. Inwalidów 15.

Od 1 stycznia 2020 r., zgodnie z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 19 lipca 2019 r., wprowadzono zmiany w zakresie obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych przez wszystkich właścicieli nieruchomości. Przepisy krajowe wprowadziły jednolity system segregacji odpadów w całej Polsce.

Zgodnie z nowymi zasadami, odpady segregowane są w podziale na 5 frakcji:

- żółta – metale,
- niebieska – papier,
- zielona – szkło,
- brązowa – bioodpady,
- szara – odpady zmieszane.

W związku z tym, że przybyły 2 frakcje, firmy odbierające odpady zobowiązane były do wyposażenia wszystkich nieruchomości w pojemniki niebieskie na papier i pojemniki brązowe na bioodpady. W przypadku odpadów ulegających biodegradacji, Miasto Bydgoszcz wyposażyło w pojemnik o pojemności 240 l każdy samodzielny lokal mieszkalny w zabudowie jednorodzinnej.

Nowe zasady w zakresie selektywnej zbiórki odpadów spowodowały podwyższenie opłat za odbiór odpadów komunalnych. W czerwcu 2020 r. Miasto Bydgoszcz przekazało do premiera **projekt nowelizacji ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**, który ma na celu znaczne obniżenie opłaty ponoszonej przez mieszkańców. Na przykładzie Bydgoszczy mogłoby to spowodować obniżkę z 22 zł do ok. 17 zł dla mieszkańca miesięcznie. Problem leży w ustaleniu na zbyt niskim poziomie maksymalnych stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dotyczących nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. W obecnej ustawie nie tylko nie udało się osiągnąć zakładanych przez projektodawców celów, w tym obniżenia kosztów funkcjonowania gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi przekładających się na obniżenie stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ale osiągnięto rezultat zgoła odmienny. Ceny radykalnie wzrosły. Projekt zaproponowany przez Bydgoszcz ma umożliwić realizację zasady samobilansowania się gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi obejmujących nieruchomości niezamieszkałe oraz przywrócenie w pełni zasady „zanieczyszczający płaci”. Efektem będzie też uszczelnienie gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi.

Odpady komunalne

W 2020 r. na terenie Miasta Bydgoszczy odebrano i zebrano 146 836 Mg odpadów komunalnych oraz 11 908 Mg odpadów budowlanych i rozbiórkowych powstałych w gospodarstwach domowych. Ilość odebranych i zebranych odpadów komunalnych w Mg w latach 2017-2020 przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Odpady komunalne (Mg), w tym:	126 634	136 404	136 033	146 836
<i>odpady zmieszane</i>	<i>80 032</i>	<i>80 346</i>	<i>77 459</i>	<i>70 621</i>
<i>odpady papieru, metali, szkła i tworzyw sztucznych</i>	<i>25 977</i>	<i>33 585</i>	<i>35 190</i>	<i>44 086</i>
<i>odpady ulegające biodegradacji</i>	<i>14 899</i>	<i>14 096</i>	<i>14 014</i>	<i>22 212</i>
<i>pozostałe odpady: odpady wielkogabarytowe, elektroodpady, leki i inne</i>	<i>5 726</i>	<i>8 377</i>	<i>9 370</i>	<i>9 917</i>
Odpady budowlane i rozbiórkowe (Mg)	14 688	14 345	13 902	11 908

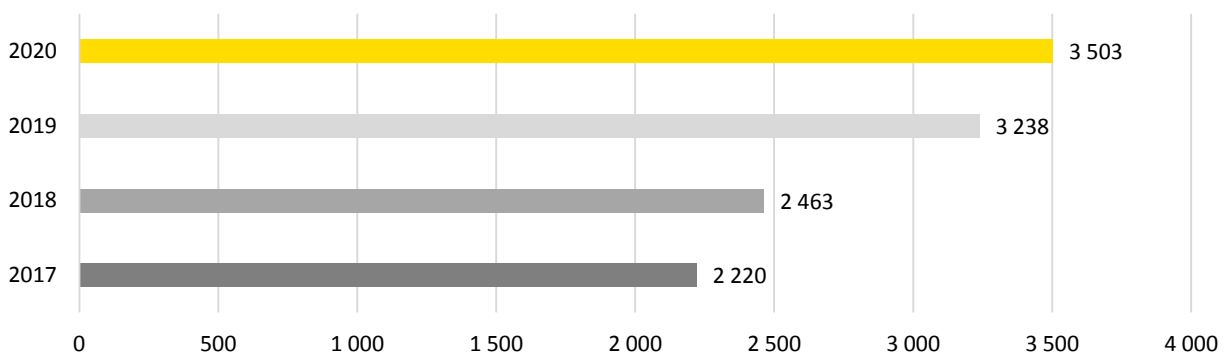
W 2020 r. na podstawie deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości przyjęto liczbę mieszkańców na poziomie 303 361 osób. Poniższa tabela prezentuje ilość odpadów komunalnych z poszczególnych frakcji przypadającą na 1 mieszkańca Bydgoszczy:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Odpady komunalne (kg), w tym:	416	444	442	484
<i>odpady zmieszane</i>	263	262	252	233
<i>odpady papieru, metali, szkła i tworzyw sztucznych</i>	85	109	114	145
<i>odpady ulegające biodegradacji</i>	49	46	46	73
Odpady budowlane i rozbiórkowe (kg)	48	47	45	33

W 2020 r. mieszkaniec Bydgoszczy wytworzył średnio 484 kg odpadów komunalnych, 33 kg odpadów budowlanych i rozbiórkowych, natomiast do PSZOK dostarczył ich 11,5 kg.

Wzrost ilości zebranych odpadów (w Mg) w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w ostatnich latach przedstawia poniższy wykres:

Wymagany poziom recyklingu odpadów reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji komunalnych. W 2020 r. wymagany poziom recyklingu odpadów komunalnych, z wyłączeniem innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne wynosił 50%. Do zrealizowania wyznaczonego poziomu zabrakło 7,64%. Osiągnięty poziom recyklingu dla poszczególnych frakcji w ostatnich latach prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Osiągnięty poziom %				
recyklingu, przygotowania do ponownego użycia odpadów: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	23,39	34,48	49,79	42,36
recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	71,61	92,47	85,2	92,02

Główne przyczyny nieosiągnięcia przez Miasto Bydgoszcz wymaganych ustawowo poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych:

- zmniejszenie wydajności Zakładu Gospodarki Odpadami wynikające z wprowadzenia odpowiedniego reżimu sanitarnego związanego z Covid-19,
- wyższe wymagania jakościowe surowców wtórnych powodujące zmniejszenie zapotrzebowania na recyklat,
- modernizacja Stacji Segregacji Odpadów, która spowodowała okresowe wyłączenie linii.

Likwidacja „dzikich wysypisk”

W 2020 r. zlikwidowano **254 tzw. „dzikie wysypiska”**, z których usunięto łącznie **814 Mg odpadów**.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba zlikwidowanych wysypisk	140	208	289	254
Usunięta masa odpadów (Mg)	292	445	1070	814

Azbest

Zgodnie z przepisami, wyroby zawierające azbest można wykorzystywać do 31 grudnia 2032 r. Miasto wspiera mieszkańców w działaniach związanych z likwidacją i utylizacją wyrobów z azbestu. W 2020 roku zrealizowano 11 umów o dofinansowanie kosztów inwestycji obejmujących usuwanie materiałów budowlanych zawierających azbest. Dofinansowanie, realizowane na podstawie stosownej [Uchwały](#) Rady Miasta Bydgoszczy, wyniosło 10 172 zł.

Ponadto, w ramach programu Azbest 2019-2020, 27 osób skorzystało z dofinansowania likwidacji wyrobów zawierających azbest (finansowanie budżet miasta – 19 674 zł, WFOŚiGW – 14 337 zł).

Łącznie masa unieszkodliwionych w 2020 r. odpadów zawierających azbest, wyniosła – 48 Mg.

Na terenie Miasta Bydgoszczy zinwentaryzowano 4 612 Mg wyrobów zawierających azbest, z czego unieszkodliwiono 1 375 Mg (30%). Nadal do usunięcia pozostaje 3 237 Mg, co stanowi 70% zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest. (dane na podstawie www.bazaazbestowa.gov.pl). Podejmowane działania są realizacją **Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta Bydgoszczy**.

Więcej informacji na temat <https://www.bydgoszcz.pl/rozwój-i-srodowisko/odpady/azbest/>

Tereny zanieczyszczone

Na terenie Bydgoszczy znajdują się tereny zanieczyszczone, gdzie skażenie gruntów i wód podziemnych zostało udokumentowane i dla których wymagane jest przeprowadzenie działań. Do terenów tych należą:

- tereny historycznie zanieczyszczone:
 - Północna część działki przy ul. Łęczyckiej 8 o powierzchni 0,0285 ha. Remediacja przeprowadzona.
 - Działka przy ul. Równej 2 o powierzchni 1,5062 ha. Remediacja przeprowadzona.
 - Działka przy ul. Flisackiej 62 o powierzchni 0,5 ha. Remediacja przeprowadzona.
 - Działka przy ul. Jagiellońskiej 42 o powierzchni 0,5 ha. Remediacja przeprowadzona.
 - Działka przy ul. Jagiellońskiej 34 o powierzchni 0,443 ha.
 - Działka przy ul. Chodkiewicza.
- tereny, na których występuje bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku:
 - kompleks składowisk przy ul. Zielonej na terenie dawnych Zakładów Chemicznych "ZACHEM" S.A. wraz z obszarem migracji zanieczyszczeń w wodach podziemnych.
 - stacja paliw przy ul. Fordońskiej 419. Działania naprawcze prowadzone na podstawie decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
 - studnie indywidualne mieszkańców osiedla Łęgnowo Wieś,
 - teren kolejowy przy ul. Inwalidów.

Największym problemem w zakresie skażenia są tereny działalności byłych **Zakładów Chemicznych „Zachem”**. W rejonie tym stwierdzono zanieczyszczenia wód podziemnych, które od ognisk zanieczyszczeń migrują do doliny Wisły. W dolinie Wisły, tereny zagrożone zanieczyszczeniem, takie jak osiedle Łęgnowo-Wieś w Bydgoszczy, czy miejscowość Otorowo w gminie Solec Kujawski są zamieszkałe i użytkowane rolni-

czo. Brak wykonanych kompleksowych badań na tych terenach nie pozwala na ocenę skali oddziaływania zanieczyszczeń na ludzi i środowisko. W ramach dotychczas prowadzonych badań zlokalizowano 19 ognisk zanieczyszczeń do najbardziej niebezpiecznych należą składowiska odpadów: przy ul. Zielonej (11 ha) i przy ul. Lisiej (ok. 1 ha), dawny staw sedimentacyjny epichlorohydryny o powierzchni 3 ha, obszar placu hałdowego i osadników szlamu. Powierzchnię zagrożoną oddziaływaniem zgromadzonych na ich terenie zanieczyszczeń szacuje się na ok. 20-30 km².

Należy podkreślić, że w przypadku zdegradowanego terenu byłych Zakładów Chemicznych „Zachem”, w obecnym stanie prawnym, Miasto nie posiada kompetencji do zarządzania projektami, zarówno w zakresie rozpoznania stanu środowiska, jak i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko oraz do przywrócenia terenu do ponownego użytkowania. Kompetencje do podejmowania działań w zakresie prowadzenia badań zanieczyszczenia gleby i ziemi posiada Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, który już obecnie realizuje projekt remediacji tych terenów. W 2018 roku pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Bydgoszczy została zawarta umowa o dofinansowanie projektu „Remediacja terenów zanieczyszczonych w rejonie dawnych Zakładów Chemicznych „ZACHEM” w Bydgoszczy w celu likwidacji zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych, w tym dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły oraz Morza Bałtyckiego” w ramach POIiŚ 2014-2020. Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2018-2023, a planowany całkowity jego koszt wynosi 93 425 000 zł. Projekt ma na celu likwidację bezpośredniego zagrożenia środowiskowego w obszarze oddziaływania dawnych Zakładów Chemicznych „ZACHEM” S.A. w Bydgoszczy ze szczególnym uwzględnieniem ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły oraz wyeliminowanie bezpośredniego zagrożenia zdrowotnego mieszkańców osiedli Łęgnowo i Łęgnowo-Wieś zamieszkałych w obszarze migracji zanieczyszczeń z rejonu kompleksu składowisk przy ul. Zielonej. Działania podejmowane przez RDOŚ w Bydgoszczy należy w istotny sposób rozszerzyć, obejmując nimi pozostałe składowiska odpadów i inne ogniska zanieczyszczeń oraz w sposób kompleksowy wody podziemne i grunty. Warunkiem podjęcia takich działań powinna być jednak poprzedzająca, szczegółowa analiza stanu środowiska.

2030 STRATEGIA 2.0

**POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE
„BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:**

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów.

W 2017 r. wykonana została mapa akustyczna miasta Bydgoszczy, która wykazała, że:

- Około 1,9% (6,8 tys.) mieszkańców narażonych jest na **hałas drogowy** przekraczający ustalone wartości dopuszczalne określone wskaźnikiem L_{DWN} . W odniesieniu do wskaźnika L_N narażonych na przekroczenia jest ok. 1,07% mieszkańców Bydgoszczy. Największe narażenie na negatywne oddziaływanie hałasu występuje wzdłuż ulic: Grunwaldzkiej, Nakielskiej, Fordońskiej, Kard. Wyszyńskiego, Bydgoskiej, Nad Torem, Kamiennej, Jagiellońskiej, Królowej Jadwigi, Szubińskiej, Poznańskiej.
- Hałas kolejowy przekracza wartości dopuszczalne (nieprzekraczające 5 dB), dla niewielkiej liczby mieszkańców: ok. 0,028% dla L_N . Tereny zagrożone hałasem kolejowym zlokalizowane są w obrębie osiedli: Jary, Okole, Łęgnowo i Siernieczek.
- Hałas przemysłowy przekracza wartości dopuszczalne (nieprzekraczające 5 dB), dla niewielkiej liczby mieszkańców: ok. 0,04% dla L_{DWN} i ok. 0,17% dla L_N . Uciążliwości występują lokalnie.

Wyniki uzyskane z mapy akustycznej wykazały, że działania naprawcze powinny być skierowane na eliminację hałasu drogowego. W pierwszej kolejności należy usunąć transport ciężki oraz tranzyt z centrum miasta i terenów mieszkaniowych, a następnie kształtować przestrzeń miejską przyjazną mieszkańcom i środowisku (ciche nawierzchnie, uspokojenie ruchu). Mapa stanowiła podstawę do opracowania w 2018 r. aktualizacji „**Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy**”.

W 2020 r. w ramach programu zrealizowano:

- pomiary hałasu celem weryfikacji aktualnego stanu akustycznego dla ulic: Nad Torem (od ul. Głuchej do ul. Koronowskiej), Aleja Jana Pawła II (na wysokości Wyższego Seminarium Duchownego) – wyniki wskazują na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w porze dziennej i nocnej,
- nakładki bitumiczne na następujących ulicach: Magnuszewska – odc. od ul. Wojska Polskiego do ul. Glinki, Nowotoruńska – odc. od ul. Toruńskiej do Aleja Jana Pawła II, Stawowa – odc. od ul. Schulza do ul. Broniewskiego, Kruszyńska – odc. od ul. Puszczykowej do ul. Podmiejskiej, Wojska Polskiego – odc. od wiaduktu do kładki dla pieszych, Jagiellońska – odc. od os. Paryskiego do ul. Kolberga,
- zakup taboru autobusowego MZK – 8 autobusów spełniających normę EURO 6, które cechują się niższą emisją hałasu oraz wycofanie z eksploatacji 18 autobusów (modele powodujące większą emisję hałasu).

Ponadto uchwalone zostały miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których znalazły się zapisy umożliwiające ochronę przed hałasem: Fordon-Skarpa Północna, Zimne Wody-Równa, Śródmieście-Obrońców Bydgoszczy-Marcinkowskiego, Kapuściska-Wojska Polskiego, Bocianowo-Artyleryjska.

W 2020 r. zakończyła się przebudowa ul. Grunwaldzkiej, w ramach której zamontowane zostały ekrany akustyczne na Czyżkówku i Osowej Górze.

Według analiz ZDMiKP na klimat akustyczny miasta znaczący wpływ wywrze zmiana układu drogowego wynikająca ze zrealizowanych, będących w trakcie realizacji i planowanych w najbliższym czasie zamierzeń inwestycyjnych (m.in. ul. Wojska Polskiego, ul. Kujawska, ul. Ogińskiego, ul. Grunwaldzka, most pomiędzy ul. Toruńską a ul. Fordońską). Natężenie i struktura ruchu zmieni się również z uwagi na oddanie do użytkowania obwodnicy Bydgoszczy (drogi S5). Wprowadzenie docelowego oznakowania ulic związanego z otwarciem obwodnicy pozwoli na wyprowadzenie około 25% całości ruchu poza teren miasta, w szczególności dotyczy to pojazdów tranzytowych ciężarowych (około 20%) i tranzytowych dostawczych (około 55%). Można się zatem spodziewać, że kolejny program naprawczy, który zostanie opracowany w 2023 roku, będzie zawierał inny zakres zadań zmierzających do poprawy klimatu akustycznego w Bydgoszczy.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów.

V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe.

Edukacja ekologiczna to ważny element ochrony środowiska. Świadomość zagrożeń oraz szans na zdrowe życie w zgodzie z naturą przynosi efekt w postaci czystego środowiska naturalnego. Miasto Bydgoszcz dba, aby edukacja była adresowana do wszystkich mieszkańców, ale przede wszystkim kierowana była do dzieci i młodzieży szkolnej. Liczne działania realizowano w różnorodnych formach: konkursy, warsztaty, konferencje, akcje, itp. Były one prowadzone przez Wydział Edukacji i Sportu, Wydział Zintegrowanego Rozwoju i Środowiska, Biuro Zarządzania Odpadami, Wydział Gospodarki Komunalnej, a także Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Ekologicznej, Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli.

W 2020 r. w bydgoskich szkołach i placówkach oświatowych prowadzono działania na rzecz promocji postaw proekologicznych m.in.:

- **Bydgoski Grant Ekologiczny** – jest formą wyróżnienia przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska, działaniami proekologicznymi oraz propagowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. O grant mogły ubiegać się przedszkola, szkoły, uczelnie wyższe, stowarzyszenia, fundacje, rady osiedli. W ostatnim naborze złożono 77 wniosków, a przyznano 44 granty w poszczególnych tematach priorytetowych:
 - *Zdrowy oddech dla Bydgoszczy* – celem było upowszechnienie wiedzy na temat zanieczyszczenia powietrza i działań, które można prowadzić w celu jego poprawy, przyznano 13 grantów,
 - *Światowy Dzień Pszczoł* – celem było wzmocnienie w świadomości społecznej roli, jaką pszczoły odgrywają w naszym życiu oraz zagrożeń, które powodują, że tym pożytecznym zwierzętom coraz trudniej jest przetrwać w środowisku naturalnym, przyznano 22 granty,
 - *Pada deszcz - Ty go zbierz!* – celem było uświadomienie potrzeby zagospodarowania deszczówki np. poprzez gromadzenie wody w zbiorniku i wykorzystanie jej do podlewania przydomowego ogródka, tworzenie zielono-niebieskiej infrastruktury w celu retencji wód opadowych np. ogrodów deszczowych, przyznano 9 grantów.
- Podczas akcji **Sprzątania Świata** pod hasłem „*Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję*” ponad 11 000 osób, w tym dzieci z kilkudziesięciu szkół i przedszkoli uczestniczyło w porządkowaniu wyznaczonych terenów. Celem tej akcji było propagowanie dbałości o otoczenie oraz promowanie prośrodowiskowych postaw i zachowań. Ponadto w placówkach oświatowych przy okazji akcji zostały przeprowadzone liczne konkursy, wydarzenia, happeningi i pogadanki na temat segregacji i recyklingu odpadów. Dzieci i młodzież wykonały prace plastyczne, rękodzieła z odpadów, ulotki, plakaty.
- Podczas akcji **Międzynarodowy Dzień Ziemi** zaproszono dzieci i młodzież do udziału w ekologicznym quizie online. Zadaniem uczestników było udzielenie prawidłowych odpowiedzi na 20 pytań w jak najkrótszym czasie. Uczestnicy musieli się wykazać wiedzą przyrodniczą i ekologiczną, znać zasady segregacji odpadów komunalnych, a także wiedzieć co to jest recykling, czy odnawialne źródła energii.
- Miasto przy współpracy z Międzygminnym Kompleksem Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o. zorganizowało **konkurs na zbiórkę plastikowych nakrętek**. Konkurs trwał od września 2019 r. do maja 2020 r. Dzięki zaangażowaniu dzieci i młodzieży z 76 placówek zebrano 21,8 ton nakrętek. Dochód ze sprzedaży nakrętek został przekazywany na cel charytatywny. Kolejny konkurs rozpoczął się we wrześniu 2020 r. i trwa do maja 2021 r.
- Miasto przy współpracy z Remondis Sp. z o.o. zorganizowało **konkurs na zbiórkę zużytych baterii**, który trwał od września 2019 r. do maja 2020 r. W zbiórkę baterii zaangażowało się 90 placówek, które łącznie zebrały 8 ton baterii. Kolejny Konkurs rozpoczął się we wrześniu 2020 r. i trwa do maja 2021 r.

- Zachęcano nauczycieli szkół podstawowych do przeprowadzania zajęć pt. „Kolor ma znaczenie” na temat segregacji odpadów. W tym celu przygotowano prezentacje oraz karty pracy dla uczniów w dwóch kategoriach wiekowych: klasy I-III oraz IV-VI. Lektury były dostępne na stronie www.czystabydgoszcz.pl
- **Mała Forma Sceniczna** – to konkurs którego przedmiotem była prezentacja widowisk scenicznych o tematyce ekologicznej. Na scenie Pałacu Młodzieży podziwiano blisko 500 młodych artystów z kilkudziesięciu szkół i przedszkoli. W 2020 r., po raz pierwszy, formuła konkursu została poszerzona o nową kategorię – placówki mogły zgłaszać nagrane przez siebie filmy ekologiczne.
- Projekt edukacyjny „**Leśna Skrzynia Skarbów - Czysto w Lesie - Czysto w Mieście**” realizowany był w przedszkolach. „Leśna Skrzynia Skarbów” zawiera materiały dydaktyczne dotyczące szeroko pojętej edukacji ekologicznej i tematyki leśnej. Celem ogólnym projektu jest propagowanie wiedzy o lesie, kształtowanie wrażliwości i szacunku dla ojczystej przyrody, wyrabianie nawyków proekologicznych. Do projektu zapisało się 48 przedszkoli, jednak w połowie roku szkolnego z powodu pandemii wędrówka skrzyń została wstrzymana.
- Projekt edukacyjny „**Leśna Skrzynia Skarbów**” realizowany był w szkołach podstawowych. Przedsięwzięcie jest kontynuacją przedszkolnego projektu edukacyjnego o tej samej nazwie. Projekt objęty jest honorowym patronatem Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty oraz patronatem medialnym portalu „Zielona Lekcja” i miesięcznika „Bliżej Przedszkola”. Skrzynia zawierająca materiały dydaktyczne, książki i plansze, dotyczące szeroko pojętej edukacji ekologicznej i tematyki leśnej w ciągu roku szkolnego wędruje po kolejnych szkołach. Celem projektu jest propagowanie wiedzy o lesie, kształtowanie wrażliwości i szacunku dla ojczystej przyrody, wyrabianie nawyków proekologicznych. W roku szkolnym 2019/20 do projektu przystąpiło 86 klas.
- Projekt edukacyjny „**Czy to SmoK, czy SmoG? Profilaktyczny program ekologiczny dla dzieci przedszkolnych i uczniów klas pierwszych szkół podstawowych**” realizowany był w placówkach przedszkolnych i szkolnych z Bydgoszczy i okolic. Program objęty został honorowym patronatem Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, a także Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Głównym celem projektu jest wykształcenie świadomości zagrożeń płynących z zanieczyszczenia powietrza. Zawiera on innowacyjny komplet scenariuszy oraz pomocy dydaktycznych (obrazki poglądowe, postać smoka Ziejka, plakat, inscenizacje, wiersze, opowiadania, piosenkę z podkładem muzycznym) i stanowi ważny punkt edukacji ekologicznej związanej ściśle z problemem smogu. Do projektu przystąpiło 26 placówek oświatowych.
- Prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza, wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza oraz informowanie mieszkańców o zakazach związanych z postępowaniem z odpadami oraz wynikających z uchwały antysmogowej. W 2020 r. przeprowadzono je w 42 placówkach oświatowych dla 2 770 osób.

Postawy proekologiczne promowano także wśród mieszkańców m.in. poprzez:

- Akcje sprzątnięcia z **Czystą Puszcza Bydgoską**, w której wzięło udział ok. 2 tys. uczestników. W ramach akcji sprzątnięte były 3 lokalizacje. Miasto zapewniło wsparcie w postaci worków i rękawic dla uczestników oraz odbioru i unieszkodliwienia odpadów.
- Akcja „**Czysta Bydgoszcz. Podejmij wyzwanie**”, w ramach której udało się zorganizować kilkanaście społecznych akcji z udziałem ponad kilkuset uczestników. Miasto przekazało worki i rękawice do sprzątnięcia oraz zapewniło odbiór i unieszkodliwienie odpadów po akcji.
- Akcja **EKOKLUBY**, której celem była aktywizacja młodych sportowców w działania na rzecz poprawy estetyki i czystości najbliższego otoczenia, kształtowanie postaw obywatelskich i odpowiedzialności za wspólne dobro, promowanie zachowań proekologicznych oraz identyfikowanie się z miastem. Pomimo pandemii udało się zorganizować 28 akcji, w których wzięło udział ok. 500 uczestników. Do sprzątnięcia przystąpili kajakarze, piłkarze, pływacy, tyżwiarze, wioślarze i wielu innych młodych sportowców.

- Akcja „**Kocham Bydgoszcz - Segreguję**” – na ulicy Mostowej, mieszkańcom rozdawano zestawy ułatwiające segregację śmieci: magnesy z opisem zasad selektywnego zbierania odpadów, naklejki na pojemniki oraz naklejki na kalendarze do oznaczania dni wywozu odpadów.
- Wspierano organizację wydarzenia plenerowego „Szatka” organizowanego przez Stowarzyszenie Siedem Aniołów. Przeprowadzono warsztaty tworzenia chemii domowej, kosmetyków, myjek biodegradowalnych oraz wiele innych związanych z ekologią. Miasto udostępniło Wyspę Młyńską, zapewniło wsparcie medialne poprzez profil fb/czystabydgoszcz, jak też przekazało materiały na wydarzenie w postaci nagród i upominków dla uczestników.

W 2020 r. o nowych zasadach segregacji odpadów informowano mieszkańców:

- poprzez rozpowszechnianie ulotek, były one także przygotowane w języku angielskim i ukraińskim, a Administratorzy nieruchomości otrzymali dodatkowo plakaty,
- na nośnikach typu citylight, a także w specjalnych ramkach w środkach komunikacji publicznej,
- za pośrednictwem artykułów prasowych w prasie lokalnej oraz internetowych wydaniach tych dzienników.

Miasto prowadziło również działania informacyjno-edukacyjne na stronach internetowych www.czystabydgoszcz.pl oraz www.bydgoszcz.pl/ekologia, na których informowało m.in. co zrobić, aby powstrzymać lub ograniczyć zmiany klimatu, o akcji sprzątnięcia terenów miejskich przez Fundację „Zielone Jutro”, promowano ekologiczne torby na zakupy dla mieszkańców.

Miasto promuje rozwiązania ekologiczne poprzez realizację projektów ze środków europejskich m.in.:

- **Czy wiesz czym oddychasz?** – to kampania edukacyjno-informacyjna z programu LIFE, którą realizowano razem z Uniwersytetem Wrocławskim. Celem projektu jest pogłębienie świadomości mieszkańców w zakresie jakości powietrza, kształtowanej zarówno na etapie szkolnym, jak i wśród mieszkańców dorosłych, dostępu do informacji i zaangażowania władz lokalnych. W ramach tego projektu w 2020 r. przeprowadzono m.in.:
 - wykłady online na fanpagu projektu [LIFE-MAPPING/AIR](https://www.facebook.com/life-mapping/air) m.in. Czy wiesz czym oddychasz? Jak się chronić przed negatywnym wpływem zanieczyszczeń powietrza?, Skąd czerpać wiedzę o jakości powietrza?, Aplikacje mobilne informujące o jakości powietrza – przegląd okiem eksperta, Jakość powietrza w górach i dolinach, LIVE o smogu. Przewodnik po niskiej emisji, Pomiary mobilne jakości powietrza.
 - konkurs plastyczny „Na tropie czystszej powietrza”, który adresowany był do dzieci i młodzieży z placówek oświatowych. Celem konkursu było zwrócenie uwagi na problem zanieczyszczeń powietrza i możliwości poprawy jakości powietrza,
 - kampanię informacyjną pt. „Czy wiesz czym oddychasz?” w środkach komunikacji zbiorowej. Celem kampanii było m.in. zapoznanie mieszkańców z obowiązującą uchwałą antysmogową i aktualnymi możliwościami dofinansowania wymiany starych kotłów grzewczych.
- **City Water Circles** – projekt ma na celu promowanie kultury oszczędzania wody, sposobów pozyskiwania i wykorzystywania wody deszczowej w miastach, odzyskiwania wody szarej i stosowania rozwiązań opartych na naturze. W ramach projektu w 2020 r. zorganizowano szkolenie online „Zrównoważona gospodarka wodami opadowymi” i „Gospodarka wodna o obiegu zamkniętym”, w którym wzięło udział około 50 osób. Dodatkowo przeprowadzono ankietę skierowaną do mieszkańców Bydgosko Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego, dzięki której poznano opinię i wiedzę mieszkańców na temat racjonalnego wykorzystywania wody oraz wykorzystywania deszczówki. Przeprowadzonej ankiecie towarzyszyła kampania informacyjna, artykuły o oszczędzaniu wody pojawiły się na stronach, portalach społecznościowych i w mediach lokalnych. Przygotowane zostały również plakaty dotyczące obiegu wody w mieście, oszczędzania wody i wykorzystania wody szarej.

- **BeePathNet – Budowanie i łączenie miast świadomych roli pszczół w Europie**, którego celem jest popularyzacja i rozwój pszczelarstwa w warunkach miejskich oraz poprawa warunków bytowania owadów zapylających. W ramach projektu w 2020 r. zorganizowano obchody Światowego Dnia Pszczoły w mediach społecznościowych i internecie, gdzie umieszczono elektroniczną wersję broszury „Właściwe zachowania człowieka w stosunku do pszczół” oraz filmy: „Rysowanie pszczoły”, „Jak zrobić świeczkę z węzy” i „Ziołowe szaleństwo na balkonie”. Ponadto przygotowano cykl zajęć dla szkół i przedszkoli obejmujących m.in. zajęcia z rysunku dla nauczycieli zawierające elementy edukacyjne na temat budowy owadów oraz program edukacyjny z pszczołami przez cały rok.
- **GRAD „Zielone dachy jako narzędzie adaptacji do zmian klimatu dla obszarów miejskich – niemieckie inspiracje dla Polski”**. Jego celem jest promowanie zielonych dachów i żyjących ścian jako narzędzia adaptacji do zmian klimatu dla obszarów miejskich, w tym zainicjowania w polskich miastach opracowania wzorcowych Planów rozwoju zielonych dachów.

Miasto Bydgoszcz znalazło się wśród 17 miast zakwalifikowanych **do projektu LeadAIR – pomagamy miastom pokonać smog**. Jest to nowy program dla samorządów, które poszukują wiedzy, inspiracji i wsparcia w działaniach związanych z ochroną powietrza. Do udziału w programie miasto zgłosiło się we współpracy ze Stowarzyszeniem Bydgoski Alarm Smogowy.

Działania edukacyjne podejmuje spółka miejska Pronatura Sp. z o. o., która zarządza Punktami Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Firma realizuje kampanię edukacyjną pt. „**daleKowzroczni**” na terenie Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych. Organizowane są zajęcia edukacyjne związane z termicznym przekształcaniem odpadów komunalnych. W ramach lekcji uczniowie uczestniczą w pokazie krótkiego animowanego filmu dla dzieci, pogadance oraz biorą udział w spacerze po ścieżce edukacyjnej i zapoznają się z funkcjonowaniem instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Ze względu na pandemię ZTPOK zwiedziło w 2020 r. łącznie 258 osób. Natomiast część edukacyjna została przeniesiona do mediów społecznościowych. Przygotowano kampanie informacyjną w oparciu o infografiki oraz nowe wersje filmów promocyjno-edukacyjnych.

2030)STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów.

Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze IV.

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa/ tendencja
Cel IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA					
IV.1.1. Ład przestrzenny	Udział powierzchni miasta objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	37,4% (2018)	37,9%	39,3%	50% lub więcej
IV.1.2. Czyste powietrze	Roczna ocena jakości powietrza pod względem ochrony zdrowia (najniższa ocena wśród badanych parametrów)	Klasa C (2018)	Klasa C	Klasa C	Klasa B
	Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężeń dobowych pyłu zawieszonego PM10 w ciągu roku:				
	– Plac Poznański (pomiar automatyczny) – ul. Warszawska (pomiar automatyczny)	85 (2018) 81 (2018)	48 36	20 24	poniżej 35 dni
IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu	Pojemność miejskich urządzeń do retencjonowania wody opadowej	10,8 tys. m ³ (2018)	11,0 tys. m ³	11,6 tys. m ³	45 tys. m ³
	Udział terenów zieleni: lasów, parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz ulicznej w powierzchni miasta	36,9% (2018)	36,9%	b.d.*	utrzymanie poziomu
	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych, z wyłączeniem innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne (dane liczone od 2020 r.)	–	–	42,4%	60%
	Roczna emisja CO ₂ z terenu całego miasta	2 518 907 Mg CO ₂ e (2018)	2 422 662 Mg CO ₂ e	b.d.**	tendencja spadkowa
	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	26,0% (2018)	24,6%	b.d.*	utrzymanie poziomu
	Potencjał ekologiczny rzeki Brdy (w pięciostopniowej skali, klasa I – bardzo dobry, klasa V – zły)	klasa II (2017)	klasa III	b.d.***	utrzymanie poziomu
IV.1.4. Wysoka jakość środowiska i zachowanie jego zasobów	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w ciągu roku	34,7 m ³ (2018)	35,0 m ³	b.d.*	poniżej 33 m ³
	Udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów komunalnych (dane liczone od 2020 r.)	–	–	45,1%	tendencja wzrostowa

* Dane statystyki publicznej będą dostępne w III kwartale 2021 r.

** Wyniki inwentaryzacji emisji CO₂ dostępne będą w III kwartale 2021 r.

*** Dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska mogą zostać udostępnione w IV kwartale 2021 r.

OBSZAR V.

**NOWOCZESNY TRANSPORT
I KOMUNIKACJA**

Dostępność zewnętrzna

Bydgoszcz to ważny węzeł transportowy. Krzyżują się tu szlaki kolejowe, drogowe, wodne śródlądowe oraz funkcjonuje międzynarodowy port lotniczy. Miasto położone jest na trasie paneuropejskiego korytarza transportowego oznaczonego VIa, stanowiącego połączenie korytarza II (Berlin-Warszawa-Mińsk-Moskwa) z korytarzem VI (Gdańsk-Łódź-Katowice-Ostrawa/Bratysława) – sieć TEN-T.

Bydgoskie lotnisko zlokalizowane jest zaledwie 3 km od centrum miasta. Pandemia Covid-19 wywarła zasadniczy wpływ na funkcjonowanie portu lotniczego w 2020 r.: o prawie 70% zmniejszyła się liczba obsłużonych pasażerów w porównaniu z 2019 r. Szczegółowe informacje przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba pasażerów obsłużonych na bydgoskim lotnisku	331 388	413 245	425 230	127 959
Operacje lotnicze ogółem	6 809	8 763	11 134	6 920
Stałe połączenia z portami zagranicznymi	9	10	10	9
Stałe połączenia z portami krajowymi	0	0	1	1
Połączenia czarterowe	4	4	4	1

W 2020 r., mimo ograniczeń w ruchu, uruchomiono nowe połączenia m.in.: w styczniu można było skorzystać z rejsów czarterowych do Tel Awiwu. W okresie letnim PLL LOT realizował sezonowe rejsy do Zadaru i na Zakynthos, a w sierpniu wystartowały sezonowe loty Ryanair do Edynburga w Szkocji. W ramach obsługi cargo w maju 2020 r. w Bydgoszczy lądował jeden z największych na świecie samolotów transportowych Il-76, z dostawą artykułów sanitarnych z Chin.

Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. w 2020 r. kontynuował działania inwestycyjne, m.in. zakończono kolejny etap przebudowy terminala, budowę zaplecza kontenerowego oraz gruntowną modernizację parkingu, zmieniono całkowicie system obsługi płatności, umożliwiając dokonywanie rezerwacji online.

W Bydgoszczy krzyżują się międzynarodowe korytarze wodne wschodnio- i zachodnioeuropejskiego systemu śródlądowych dróg wodnych. Droga wodna E70 z Antwerpii do Kłajpedy przecina korytarz E40 łączący Bałtyk z Morzem Czarnym.

Natomiast bydgoski węzeł kolejowy tworzą linie łączące Trójmiasto (porty morskie) ze Śląskiem i Wrocławiem (linie nr 131 i 201) oraz Szczecin (port morski) z Warszawą (linia nr 18). Ich uzupełnieniem jest linia nr 209 do Chełmży. W 2020 r. kontynuowane były prace przygotowawcze związane z przebudową linii kolejowych: nr 201 (budowa drugiego toru i elektryfikacja, przebudowa związana jest przede wszystkim z obsługą portu w Gdyni), nr 131 (odc. Zduńska Wola-Inowrocław-Tczew) oraz nr 18 na odcinku Bydgoszcz-Piła-Kostrzyn (dostosowanie do prędkości co najmniej 160 km/h). Ponadto realizowane były roboty budowlane związane z modernizacją linii nr 18 na odcinku Kaliska Kujawskie-Czerniewice.

Koronowo, Sępólno Krajeńskie, Więcbork, Sośno, powiat sępoleński i bydgoski, a także miasto Bydgoszcz oraz województwo kujawsko-pomorskie złożyły wniosek do PKP PLK o **utworzenie nowego połączenia kolejowego Bydgoszcz-Koronowo-Więcbork-Sępólno Krajeńskie-chojnice** w ramach Programu Uzupełnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej „Kolej Plus”. Celem programu jest przywrócenie połączeń do miast, które nie mają dostępu do komunikacji kolejowej. Drugi złożony wniosek, to **połączenie kolejowe Chełmna z Bydgoszczą** poprzez reaktywację linii kolejowej nr 246 na odcinku Chełmno-Uniśław Pomorski przygotowany przez Urząd Miasta Chełmna. Pozostałe dwa wnioski

przygotował Żnin, dotyczą one rewitalizacji linii kolejowych nr 356 i 392 na odcinku **Żnin-Bydgoszcz** oraz linii nr 206 Żnin-Inowrocław. W 2020 r. wszystkie te wnioski przeszły ocenę formalną i mogą być zakwalifikowane do II etapu naboru. Teraz zadaniem samorządów będzie m.in. opracowanie wstępnych studiów planistyczno-prognostycznych projektów zwiększających dostępność do komunikacji kolejowej.

W ostatnich latach **podejmowano** szereg działań w celu utworzenia **portu intermodalnego**. Możliwości budowy nowoczesnej infrastruktury w Emilianowie ograniczała uchwała Sejmiku Województwa o obszarach chronionego krajobrazu. Na wniosek m.in. Rady Miasta Bydgoszczy wprowadzono korekty umożliwiające lokowanie w Emilianowie infrastruktury dla branży TSL. W tej sprawie zabiegano o wsparcie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, w Zarządzie Morskiego Portu Gdynia oraz w spółkach kolejowych. W 2019 r. podpisano porozumienie o współpracy przy podejmowaniu działań na rzecz powstania terminala intermodalnego w Emilianowie. Sygnatariuszami porozumienia byli: Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o., PKP S.A., Gmina Nowa Wieś Wielka, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, Zarząd Morskiego Portu Gdynia, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa i PKP Cargo. W 2020 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa powołał spółkę celową pod nazwą „Terminal Intermodalny Bydgoszcz Emilianowo” oraz zawarło warunkową umowę inwestycyjną, której przedmiotem jest uregulowanie zasad współpracy na etapie przygotowania oraz realizacji inwestycji. Umowę zawarli: BPPT Sp. z o.o., Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa i Polskie Koleje Państwowe S.A., które w grudniu 2020 r. zgłosiły do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zamiar koncentracji przedsiębiorców.

Terminal intermodalny w Emilianowie zajmie powierzchnię ok. 5 ha. Będzie zlokalizowany na przecięciu magistrali kolejowej Śląsk-Trójmiasto (linia nr 201) i planowanej trasy S10. Ma pełnić rolę tzw. suchego portu i będzie dawał możliwość przeładunku i zamiany środków transportu towarów, w szczególności towarów rolno-spożywczych. Będzie to również dużym wzmocnieniem potencjału Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, sąsiadującego z suchym portem.

Docelowo terminal jest elementem przedsięwzięcia Węzeł Logistyczny Bydgoszcz. Bydgoszcz uczestniczy w projekcie COMBINE „Rozwój transportu kombinowanego w Regionie Morza Bałtyckiego dla poprawy wydajności transportu i uczynienia go bardziej przyjaznym dla środowiska”. Ma on na celu pogłębioną analizę przyszłego funkcjonowania platformy multimodalnej Bydgoszcz-Solec Kujawski (port na Wiśle).

Przez miasto przebiegają **drogi krajowe**:

- nr 5: Nowe Marzy - Bydgoszcz (al. Armii Krajowej - al. Wyszyńskiego - al. Jana Pawła II) - granica państwa / Lubawka,
- nr 10: granica państwa / Lubieszyn - Bydgoszcz - Białe Błota - Bydgoszcz - Płońsk,
- nr 25: Bobolice - Bydgoszcz (ul. Koronowska - ul. Nad Torem - ul. Grunwaldzka - ul. Kruszwicka - ul. Grudziądzka - Wały Jagiellońskie - ul. Kujawska - al. Jana Pawła II) - Oleśnica,
- nr 80: Pawłówek - Bydgoszcz (ul. Grunwaldzka - ul. Pileckiego - ul. Artyleryjska - ul. Kamienna - ul. Fordońska - ul. Flotylli Wiślanej) - Lubicz.

Poprawa dostępności komunikacyjnej miasta nastąpi po zakończeniu budowy **drogi ekspresowej S5**, która połączy Nowe Marzy (A1), Bydgoszcz, Poznań (A2) oraz Wrocław (A8). Wraz z końcem 2020 r. zakończył się kolejny etap prac, oddano do użytku zachodnią część obwodnicy miasta między węzłami Bydgoszcz Opławiec i Bydgoszcz Błonie. Obwodnica Bydgoszczy zyskała pełną funkcjonalność. W związku z oddaniem do użytku odcinków S5, drogi DK5 i DK25 w mieście od 2021 r. będą drogami wojewódzkimi.

Źródło: GDDKiA Oddział w Bydgoszczy

Bardzo ważną inwestycją jest również budowa **drogi ekspresowej S10**, która przebiegać będzie przez cztery województwa: zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie i mazowieckie. W docelowym kształcie połączy Warszawę ze Szczecinem, łącząc liczne trasy szybkiego ruchu (A1, A6, S3, S5, S6, S11). W województwie kujawsko-pomorskim będą zlokalizowane trzy odcinki tej drogi: trasa Wyrzysk-Bydgoszcz o długości ok. 40 km, trasa Bydgoszcz-Toruń o długości ok. 50 km, a przebieg trzeciego odcinka zawarty jest w poddanych konsultacjom Studium Korytarzowym. W przygotowaniu znajduje się odcinek Bydgoszcz-Toruń, dla którego w lutym 2020 r. RDOŚ wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji.

Transport drogowy w mieście

Bydgoska sieć drogowa w 2020 r. obejmowała 758,66 km dróg. Na 1 km² powierzchni miasta przypadło 4,31 km dróg publicznych, co stanowiło niewielki przyrost w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,13 km). Szczegółowe informacje ujęte są w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Drogi ogółem (w km)	731,57	736,84	735,30	758,66
Udział dróg o nawierzchni utwardzonej w drogach ogółem (w %)	73,8	74,0	75,3	74,7
Układ podstawowy (w km), w tym:	183,00	182,99	182,80	183,71
drogi krajowe	40,12	40,12	40,13	40,21
drogi wojewódzkie	10,94	10,94	10,94	10,94
drogi powiatowe	131,94	131,93	131,74	132,56
Układ obsługujący (w km), w tym:	548,57	553,85	552,50	574,96
drogi gminne	548,57	553,85	552,50	574,96

W 2020 r. utrzymała się tendencja corocznego wzrostu liczby pojazdów samochodowych w mieście.

Liczba zarejestrowanych pojazdów w latach 2018-2020 przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Pojazdy ogółem, w tym:	271 934	280 739	286 323
Samochody osobowe	208 691	215 580	221 193
Autobusy	1 357	1 390	1 395
Samochody ciężarowe	30 892	31 240	31 404
Jednoślady (motorowery i motocykle)	18 244	18 749	19 132
Naczepy i przyczepy	7 118	7 146	7 344
Pozostałe pojazdy	5 632	6 634	5 855
Wskaźniki motoryzacyjne:			
Pojazdy ogółem/1 000 mieszkańców	777	806	832
Samochody osobowe/1 000 mieszkańców	596	619	643

W 2020 r. bydgoszczanie najczęściej podróżowali samochodami osobowymi napędzanymi benzyną (61,3% wszystkich samochodów osobowych). Na drugim miejscu znajdowały się samochody napędzane olejem napędowym (24,4%), a na trzecim gazem LPG (11,9%). Małą popularnością cieszą się samochody hybrydowe (napędzane energią elektryczną i benzyną), w 2020 r. na bydgoskich ulicach było ich 275, a rok wcześniej 264.

W 2020 r. na 1 km² powierzchni miasta przypadło 1 627 pojazdów, natomiast samych samochodów osobowych 1 257. Na każdy 1 000 mieszkańców przybyły 24 samochody osobowe.

Wzrastająca liczba samochodów stwarza potrzebę funkcjonowania w mieście Strefy Płatnego Parkowania. Jest to konieczne w celu zachowania rotacji samochodów spowodowanej deficytem miejsc parkingowych. Opłaty za parkowanie pojazdów w bydgoskiej SPP obowiązują od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-17.00. Jest ona podzielona na dwie podstrefy cenowe, w których w 2020 r. obowiązywały poniższe wysokości opłat:

- Podstrefa A – wysokość opłaty za pierwszą godzinę parkowania wyniosła 3,0 zł,
- Podstrefa B – wysokość opłaty za pierwszą godzinę parkowania wyniosła 1,5 zł.

Poniższe zestawienie prezentuje podstawowe informacje na temat SPP.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba miejsc parkingowych w Strefie Płatnego Parkowania	3 784	3 784	3 784
Liczba parkometrów w Strefie Płatnego Parkowania, w tym:	202	202	202
w Podstrefie A	101	101	101
w Podstrefie B	101	101	101
Liczba operatorów płatności bezgotówkowych w SPP	5	5	5

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej

W Bydgoszczy w dalszym ciągu problemem pozostaje duża liczba ulic o nawierzchni nieutwardzonej. Odpowiedzią jest realizacja „**Wieloletniego programu utwardzania ulic gruntowych zlokalizowanych na terenie miasta Bydgoszczy**”, którego celem jest przebudowa dróg o charakterze lokalnym i nawierzchni nieutwardzonej w oparciu o kryteria oceny dróg gruntowych. W Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta na realizację programu w latach 2016-2022 zabezpieczono 131 mln zł. Co roku na budowę ulic osiedlowych gwarantowanych jest nie mniej niż 17 mln zł. Środki, których nie można wykorzystać w danym roku przechodzą na rok następny. Prawie wszystkie zadania realizowane są w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Realizację inwestycji poprzedzają konsultacje z mieszkańcami. W ramach programu w 2020 r.:

- Zakończono budowę ulic wytypowanych w I edycji Programu: ul. Botanicznej o długości 715 m, ul. Kaplicznej o długości 832,5 m, ul. Łubinowej o długości 711 m, ul. Siewnej o długości 290 m, ul. Siedleckiej (zakończono I etap budowy na odcinku od ul. Koronowskiej do posesji nr 144 oraz od ul. Chmielnej do posesji nr 114 – długość ok. 1 km. Zakończono prace związane z budową kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na odcinku od skrzyżowania z ul. Piwną do posesji ul. Siedlecka 144. Obecnie trwają prace odbiorowe, po zakończeniu których nastąpi kontynuacja realizacji pozostałego odcinka ul. Siedleckiej o długości ok. 300 m).
- W trakcie realizacji pozostawały:
 - ul. Podleśna o długości ok. 791 m – na etapie projektowym,
 - przebudowa ul. Smukalskiej na odcinku od ul. Błędzkiej do ul. Rajskiej o długości ok. 2,8 km – zakończono przygotowywanie dokumentacji projektowej w porozumieniu z gestorem sieci, z którym podpisano porozumienie o wspólnej realizacji. Ogłoszono przetarg na wykonanie zadania,
 - budowa ul. Legnickiej – dokończenie odcinka realizowanego w ramach programu 25/75. Uzyskano przeniesienie pozwolenia na budowę. Trwa przygotowanie postępowania przetargowego na wyłonienie wykonawcy robót.
- Podpisano umowę na opracowanie koncepcji i programu funkcjonalno-użytkowego dla ulic: Krynicka, Przyłubska, Kudowska, Sowia, Gradowa, Wejherowska, Wycieczkowa, Odrzańska, Platynowa, Bortnowskiego, Podhalańska, Gościeradzka, Rajdowa, Pszczelna, Kogucia i Strusia (ulice, które uzyskały najwyższą sumę punktów w II edycji „Wieloletniego programu utwardzania ulic gruntowych”). W I kwartale 2021 r. zaplanowano konsultacje społeczne 12 ulic: Koguciej, Sowiej, Strusiej, Platynowej na Osowej Górze,

Pszczelnej i Wejherowskiej na Miedzyniu-Prądach, Bortnowskiego w Starym Fordonie, Gościeradzkiej na Piaskach, Gradowej na Czyżkówku, Odrzańskiej w Brdujściu, Podhalańskiej na Szwederowie, Rajdowej i Wycieczkowej na osiedlu Smukała-Opławiec-Janowo. Na II i III kwartał 2021 r. zaplanowano konsultacje społeczne dla pozostałych ulic: Przyłubska, Kudowska, Krynicka.

- W ramach **Inicjatyw Lokalnych 25/75** – zakończono prace na ulicach: Szuwarowej, Szczytowej, Leszczowej, Wielorybiej, Ziębiej oraz rozpoczęto prace na ulicy Błękitnej i Szczupakowej, które zostaną zakończone w 2021 r.

Od 2018 r. realizowany jest też **program stabilizowania dróg płytami ażurowymi**, który przeprowadzany jest na terenach o dużej przepuszczalności gruntu oraz w miejscach nienarażonych na częste przejazdy pojazdów ciężarowych. W 2020 r. ażurowe nawierzchnie zastosowano na odcinkach ulic: Jordanowskiej, Siemaszkowej, Partyzantów, Rozłogi, Agatowej, Turystycznej, Letniskowej, Biedronkowej, Dorodnej, Głuszczowej, Jarząbkowej, Lubuskiej, na skrzyżowaniu ulic Szczytowa-Paprocia, na parkingu Pod Regłami.

Drogi osiedlowe budowane są również w oparciu o **Bydgoski Budżet Obywatelski**. W ten sposób powstały w 2020 r. ulice: Bytowska i Augustowska na Wyżynach, Kamińskiego na Flisach oraz Homarowa na Osowej Górze. W ramach BBO również jest realizowane utwardzanie ulic gruntowych ażurami. W 2020 r. prace prowadzone były na osiedlu Łęgnowo i obejmowały odcinek łączący ul. Okólną z ul. Żółwińską. Utwardzony został także sięgacz ul. Księcia Witolda na osiedlu Jachcice.

Wiele ulic udało się utwardzić lub przebudować przy realizacji dużych inwestycji drogowych np. przy rozbudowie ulicy Grunwaldzkiej m.in.: Czapla, Zimorodkowa, Łowiskowa, Perlicza, Wronia, Papuzia, Wyrzyska, Okopowa, Zielona. Kilka nowych odcinków zostało wybudowanych lub wyremontowanych przez zewnętrznych inwestorów, którym zależy na bezpiecznym dojeździe do wznoszonych hal i budynków.

W 2020 r. realizowano inwestycje drogowe, które poprawiły stan nawierzchni oraz bezpieczeństwo użytkowników dróg:

- Zakończono **przebudowę ul. Grunwaldzkiej**, dzięki której wygodniej i bezpieczniej można dojechać do budowanej drogi ekspresowej S5, a z Osowej Góry do centrum miasta. W ramach inwestycji powstały bezpieczne skrzyżowania, sygnalizacje świetlne, buspas, chodniki i drogi rowerowe. Wybudowano ekrany akustyczne, zatoki autobusowe oraz miejsce do kontroli i ważenia pojazdów ciężarowych. Inwestycja została oddana do użytku.
- Kolejną ważną inwestycją była **rozbudowa ul. Kujawskiej** – jest to największy projekt komunikacyjny realizowany w centrum Bydgoszczy. Inwestycja polega na budowie nowego torowiska tramwajowego i drugiej jezdni na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego. W 2020 r. przełożony został ruch na nowe jezdnie ul. Solskiego, Kujawskiej i Bernardyńskiej. Od 6 grudnia 2020 r. nowym torowiskiem na ul. Kujawskiej kursują już tramwaje, dzięki którym osiedla Kapuściska, Wyżyny, Glinki, Wzgórze Wolności są lepiej skomunikowane z centrum miasta. W trakcie prowadzonych robót drogowych na ul. Kujawskiej, realizowane były na szeroką skalę badania archeologiczne – znaleziono cmentarz, ozdoby z czasów pierwszych Piastów i szereg innych ciekawych artefaktów. Nadal kontynuowane są roboty ziemne, kanalizacyjne, energetyczne oraz prace przy układaniu nawierzchni. Zakończenie robót planowane jest w połowie 2021 roku.
- Prowadzono prace modernizacyjne ulic m.in.:
 - ul. Magnuszewska odcinek od ul. Wojska Polskiego do ul. Glinki,
 - ul. Nowotoruńska na odcinku od ul. Toruńskiej,
 - ul. Stawowa na odcinku od ul. Schulza do ul. Broniewskiego,
 - ul. Kruszyńska na odcinku od ul. Puszczykowej do ul. Podmiejskiej,
 - ul. Wojska Polskiego na odcinku od wiaduktu do kładki dla pieszych,

- ul. Jagiellońska na odcinku od osiedla Paryskiego do ul. Kolberga.
- W pierwszej połowie 2020 r. zostały zakończone prace przy budowie nowego, wschodniego wiaduktu **w ciągu ul. Armii Krajowej**. Nowoczesny wiadukt umożliwia bezpieczne korzystanie z niego również pieszym i rowerzystom. W ramach zadania zostały przebudowane: sygnalizacja świetlna i pobliskie przejścia dla pieszych.
- W 2020 r. ogłoszono przetarg na **budowę dwóch nowych mostów nad Brdą** pomiędzy ulicami Toruńską i Fordońską. Nowa przeprawa tramwajowa i drogowa pozwoli lepiej skomunikować Fordon i Bartodzieje z osiedlami położonymi na tzw. górnym tarasie Bydgoszczy (m.in. Kapuściska, Wyżyny, Wzgórze Wolności) i terenami inwestycyjnymi.
- W celu zmniejszenia natężenia ruchu samochodowego na głównych ciągach komunikacyjnych zakłada się **budowę systemu park and ride**. W 2020 r. trwały prace przy **budowie wielopoziomowego parkingu typu „Park&Ride” i „Park&Go” na ul. Grudziądzkiej** przy Urzędzie Miasta. Będzie to 6-kondygnacyjny obiekt, który pomieści 570 samochodów. Ze względu na warunki terenowe zostanie on podzielony na dwie części. Jedna będzie funkcjonować w systemie P+R (dedykowana osobom kontynuującym podróżę komunikacją miejską), a druga jak pozostałe miejsca parkingowe na obszarze płatnej strefy parkowania w Śródmieściu. W ramach budowy nowoczesnego parkingu powstaną także 2 stanowiska do ładowania pojazdów elektrycznych. Miejsca parkingowe znajdą także motocykliści i rowerzyści. Zakończenie prac planowane jest na koniec 2021 r.

Nowe parkingi zlokalizowane przy ważnych węzłach transportowych pozwolą na wygodne przesiadki i kontynuowanie podróży do centrum komunikacją publiczną. W 2020 r. realizowano prace projektowe dla 4 lokalizacji:

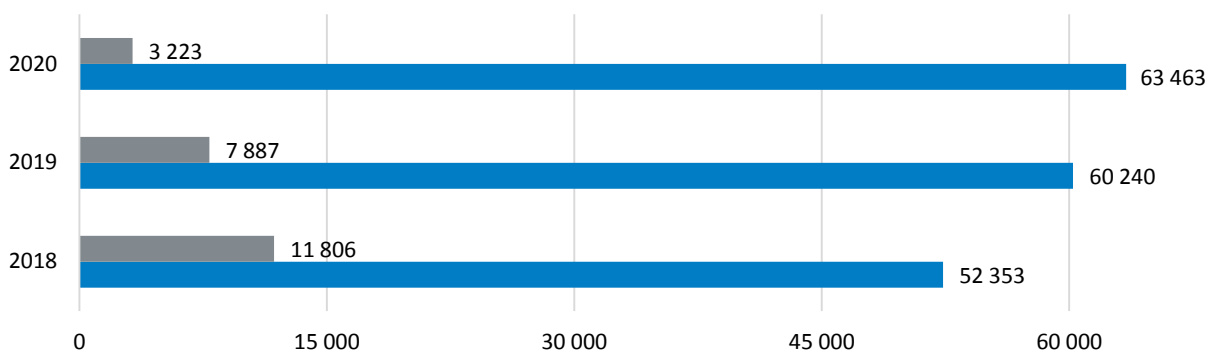
- Węzeł Zachodni (rejon przy kościele i stacji paliw). Integracja środków transportowych: autobusowy, samochodowy, rowerowy. Kierunki obsługi – Sicienko, Nakło nad Notecią, Koronowo, Mrocza. Złożono wnioski o wydanie decyzji ZRID.
- Pętla Przylesie (rejon skrzyżowania Akademicka - Korfantego). Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi – Osielsko, Dobrcz, Zławieś Wielka, Ostromecko. Złożono wnioski o wydanie decyzji ZRID.
- Pętla Las Gdański (skrzyżowanie Gdańska - Rekreacyjna). Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi – Osielsko, Maksymilianowo. Złożono wnioski o wydanie decyzji ZRID.
- Kujawska-lotnisko – Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi – Białe Błota, Nowa Wieś Wielka, Łabiszyn. W 2020 r. wykonano roboty przebrojeniowe sieci podziemnych, w tym kanału deszczowego przy ul. Kujawskiej.

W 2021 r. kontynuowane będą inwestycje drogowe m.in.: rozbudowa ulicy Kujawskiej, budowa buspasa na ul. Kolbego, budowa systemu Park&Ride, rewitalizacja Starego Fordonu, rewitalizacja płyty Rynku w Starym Fordonie, rozbudowa ul. Smukalskiej od ul. Błędzkiej do ul. Rajskiej oraz II etap prac na ulicy Siedleckiej. Ponadto rozpoczną się nowe zamierzenia inwestycyjne: budowa 2 nowych przepraw mostowych (drogowej i tramwajowej) w ciągu ul. Kazimierza Wielkiego wraz z przebudową torowiska na ul. Perłowej, budowa północnego wiaduktu w ciągu ul. Wojska Polskiego, remont Wiaduktów Warszawskich, budowa sygnalizacji świetlnej m.in. na: ulicy Toruńskiej 326 (przy świetlicy osiedlowej); na skrzyżowaniu ul. Koronowskiej i ul. Opatowiec oraz na ul. Fordońskiej przy Zakładach Zbożowych.

Infrastruktura rowerowa

W ostatnich latach wśród mieszkańców miasta coraz większą popularnością cieszy się jazda po mieście rowerem, m.in. przybywa nowych użytkowników Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego.

Wzrost liczby użytkowników systemu BRA

■ Liczba nowo zarejestrowanych użytkowników w systemie BRA ■ Liczba zarejestrowanych użytkowników w systemie BRA

System BRA w 2020 r. został rozbudowany do 56 samoobsługowych wypożyczalni rowerów zlokalizowanych głównie w centrum miasta, na sąsiadujących z nim osiedlach, a także we Fordonie. Każda ze stacji posiada 15 miejsc do zaparkowania rowerów i czynna jest całą dobę przez wszystkie dni tygodnia. W ramach Programu BBO zamontowano stacje Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego na osiedlu Miedzyń-Prądy przy ul. Nakielskiej/Wierzbowej.

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania systemu BRA przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Stacje ogółem, z tego:	37	54	55	56
stacje dobudowane w danym roku	0	17	1	1
stacje sponsorskie	2	3	3	3
Liczba rowerów do dyspozycji użytkowników	395	590	590	610
Liczba jazd na 1 rower w ciągu roku	–	671	445	152
Łączna liczba wypożyczeń rowerów w sezonie	–	396 099	262 758	93 119

W 2020 r. spadki wypożyczeń rowerów miejskich sięgały ponad 60% w porównaniu do lat wcześniejszych. Wpływ na to miała pandemia Covid-19, okresowe zawieszenie systemu w ramach obostrzeń oraz pojawienie się w mieście elektrycznych hulajnóg i skuterów. Spadek popularności wypożyczalni rowerów publicznych ma tendencję ogólnokrajową.

Do najpopularniejszych stacji należały poniższe lokalizacje:

- Dworzec PKP (liczba wypożyczeń: 4 906, liczba zwrotów: 4 403),
- Wojska Polskiego/Magnuszewska (liczba wypożyczeń: 3 614, liczba zwrotów: 3 027),
- Plac Wolności (liczba wypożyczeń: 3 539, liczba zwrotów: 3 505).

Przeważającą część wypożyczeń (79%) stanowiły podróże bezpłatne, trwające do 20 minut.

W 2020 r. długość dróg rowerowych w mieście wynosiła:

- 96,58 km – liczone po jednej stronie drogi
- 115,42 km – położone po dwóch stronach drogi.

W minionym roku wykonano 10 km infrastruktury rowerowej. Na 1 km² obszaru miasta przypadało 0,7 km dróg rowerowych.

W 2020 r. ponad połowa dróg rowerowych posiadała nawierzchnię bitumiczną, a pozostałe nawierzchnię z kostki betonowej lub gruntową. Duży wpływ na kształt sieci dróg rowerowych wywiera geometryczny układ miasta, które jest rozciągnięte na kierunku wschód-zachód. Efektem tego jest powstanie trzech równoległych ciągów rowerowych na osi zachód-wschód:

- od wjazdu do miasta (skrzyżowanie ulic Czapla-Grunwaldzka) do „Węzła Wschodniego” (skrzyżowanie ulic Fordońska-Kamienna-Sporna),
- wyznaczona odcinkowo trasa rowerowa wzdłuż Kanału Bydgoskiego łączącego Miedzyń i dolną część Osowej Góry z rondem Grunwaldzkim oraz dalej z rondem Toruńskim,
- ul. Solskiego – ul. Wojska Polskiego.

We wschodniej części miasta, wzdłuż ulicy Fordońskiej, wyznaczono drogę rowerową na odcinku od ul. Wiślanej do ul. Brzechwy. Pozostałe trasy w dzielnicy Fordon: droga rowerowa wzdłuż ulic Twardzickiego i Pelplińskiej oraz wzdłuż ulic Lewińskiego i Akademickiej.

Ponadto, w północnej części miasta wyznaczona jest droga rowerowa z Myślęcinka do Fordonu (przez Las Gdański), a w południowej zbudowano drogi rowerowe wzdłuż ul. Wojska Polskiego i Solskiego.

W osi północ-południe główne trasy rowerowe wyznaczono na ciągach ulic:

- Koronowska, Nad Torem, Grunwaldzka i Kruszwicka,
- Gdańska od ul. Kamiennej do Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku,
- Magnuszewska, Zdobywców Wału Pomorskiego i Kardynała Wyszyńskiego,
- Ogińskiego i Sułkowskiego.

Przez Bydgoszcz przebiega również kilka turystycznych szlaków rowerowych. Szlaki te przebiegają po istniejących drogach publicznych oraz leśnych i mają charakter typowo rekreacyjno-krajoznawczy. Są to:

- Międzynarodowa Trasa Rowerowa R1,
- Szlak rowerowy po Dolinie Dolnej Wisły,
- Szlak rowerowy dookoła Doliny Wisły,
- Rowerowy Szlak Przyjaźni Toruńsko-Bydgoskiej,
- Szlak Rowerowy BY 6001n,
- Szlak rowerowy między Bydgoszczą a Nakłem,
- Wiślana Trasa Rowerowa.

W 2020 r. oddano do użytku **nowe drogi rowerowe**:

- wzdłuż rozbudowanej ul. Grunwaldzkiej: od trasy Wschód-Zachód do granic miasta – infrastruktura rowerowa 7,0 km (w tym odcinki dróg serwisowych),
- dojazd do Lasu Gdańskiego przez nowy wiadukt w ciągu ul. Armii Krajowej – 0,7 km,
- wzdłuż ul. Kruszwickiej oraz wokół Placu Poznańskiego – 1,4 km,
- w ramach budowy kładki pomiędzy ul. Świekatowską, a ul. Jednostronną – 0,2 km,
- wokół nowego ronda na ul. Gdańskiej – 0,3 km,
- wzdłuż ul. Gen. Władysława Andersa na odcinku od ul. Gieryna do ul. Gryfa Pomorskiego – 0,4 km.

Ponadto przebudowany został ciąg pieszo-rowerowy na lewym brzegu Starego Kanału na Okolu, od ul. Kanałowej do śluzy nr 5 oraz zakończono budowę dróg rowerowych wzdłuż ul. Focha (0,6 km).

Dodatkowo na wielu ulicach jednokierunkowych, wyznaczono **kontraruch rowerowy**, czyli dwukierunkowy ruch rowerów, który daje możliwość jazdy rowerem „pod prąd” m.in. na ulicach: Podolskiej, Libelta, Asnyka. Podpisana została umowa z wykonawcą na zaprojektowanie i **budowę drogi rowerowej wzdłuż ul. Jeździeckiej** (ok. 2,2 km). Nowa droga rowerowa powstanie na odcinku od ul. Gdańskiej do pętli autobusowej na osiedlu Podkowa. Zakończenie prac planowane jest wiosną 2022 roku. Nowa infrastruktura powstanie na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Miastem Bydgoszcz i Gminą Osielesko. Ułatwi ona bez-

pieczne poruszanie się pomiędzy różnymi częściami Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myśliczku oraz dojazd do pobliskich miejscowości. To jeden z elementów tworzenia spójnej i wygodnej sieci rowerowej na terenie Metropolii Bydgoszcz.

W 2021 r. kontynuowane będą prace przy budowie kolejnych tras w następujących lokalizacjach:

- ul. Kujawska wraz z rondami Bernardyńskim i Kujawskim – długość ok. 4,1 km,
- ul. Kolbego – długość ok. 0,9 km,
- ul. Łowiskowa – długość ok. 0,3 km,
- ul. Kazimierza Wielkiego – długość ok. 1,8 km,
- dojazd do ul. Biwakowej w Janowie – inwestycja Starostwa Bydgoskiego, długość ok. 0,6 km,
- ul. Smukalska – od ul. Błędzkiej do Rajskiej – długość ok. 3,0 km,
- ul. Promenada – długość ok. 0,5 km,
- wiadukt w ciągu ul. Wojska Polskiego (północny) – długość ok. 0,2 km.

Ponadto zlecone zostaną prace dokumentacyjne dla infrastruktury rowerowej wzdłuż ciągu ulic: Sieńki, Krasińskiego, Markwarta, Moniuszki, Skłodowskiej-Curie oraz zlecona zostanie przebudowa infrastruktury wzdłuż ul. Fordońskiej (odc. od ul. Kaplicznej do Magazynowej wraz z budową kładki nad torami kolejowymi przy ul. Sochaczewskiej). Zaplanowano również zlecenie wstępnej dokumentacji dla budowy infrastruktury rowerowej wzdłuż ul. Wojska Polskiego na odc. od węzła Szarych Szeregów do ul. Chemicznej. Natomiast w oparciu o BBO realizowane będą m.in.: Wielka Pętla Fordonu – rowerowa trasa otaczająca fordofske osiedla, droga rowerowa wzdłuż północnego brzegu Kanału Bydgoskiego na Flisach oraz odcinek ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Andersa na odcinku od ul. Kasztelańskiej do ul. Dubois.

Infrastruktura ruchu pieszego

W 2020 r. kontynuowano prace przy **budowie i modernizacji wielu bydgoskich chodników**. Nowa infrastruktura dla pieszych powstawała także wraz z rozbudową ważnych ulic m.in.: przy budowie buspasa w ul. Gdańskiej – o pow. 3 092 m², przy budowie dróg dla rowerów w ciągu ul. Kruszwickiej – o pow. 3 396 m², przy przebudowie ul. Grunwaldzkiej – o pow. 15 000 m², przy przebudowie ul. Armii Krajowej – o pow. 613 m², przy budowie dróg dla rowerów w ciągu ul. Focha – o pow. 1 222 m².

Chodniki realizowano i modernizowano również w ramach:

- programu utwardzania ulic gruntowych: ul. Kaplicznej (pow. 977 m²),
- programu inicjatyw lokalnych 25/75: ul. Szuwarowa – chodnik o pow. 355 m² oraz 685 m² pieszojezdni, ul. Wielorybia – chodnik o powierzchni 11 m² oraz 436 m² pieszojezdni.
- zadań Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego:
 - budowy chodnika w ul. Smoleńskiej na osiedlu Zimne Wody-Czersko Polskie – wykonano 218 m² odcinek chodnika od ul. Równej do ul. Żurawiej,
 - zagospodarowania terenu na osiedlu Jachcice – wykonano chodnik w ul. Czołgistów o pow. 122 m²,
 - budowy ul. Homarowej na osiedlu Osowa Góra – wykonano chodnik o pow. 311 m²,
 - budowy miejsc parkingowych na ul. Sułkowskiego na Osiedlu Leśnym – wykonano chodnik w ul. Topolowej o pow. 318 m²,
 - budowy pieszojezdni o pow. 363 m² i chodnika o pow. 20 m² w ul. Kamińskiego na osiedlu Flisy,
 - budowy miejsc parkingowych na ul. Szarych Szeregów 4, 12 na osiedlu Kapuściska – wykonano chodnik o pow. 114 m²,
 - modernizacji chodnika pomiędzy ul. Broniewskiego przy centrum handlowym, a ul. Korczaka na osiedlu Błonie – wykonano nawierzchnię chodnika o pow. 480 m²,
 - modernizacji chodnika przy ul. Gałczyńskiego na osiedlu Błonie – wykonano nawierzchnię chodnika o pow. 495 m²,

- modernizacji chodnika przy ul. Korczaka na Błoniu - wykonano nawierzchnię chodnika o pow. 190 m²,
- modernizacji chodnika przy ul. Waryńskiego na osiedlu Błonie – wykonano nawierzchnię chodnika po wschodniej części ulicy – 300 m² oraz części zachodniej – 340 m²,
- modernizacji nawierzchni – fragment ul. Księcia Witolda na osiedlu Jachcice – wykonano nawierzchnię chodnika o pow. 119 m²,
- przebudowy chodnika na ul. Powstańców Wielopolskich na osiedlu Bielawy – wykonano 1 172 m² chodnika na odcinku od ul. Powstańców Wlkp. 21 do ul. Lelewela oraz od ul. dr. A. Jurasza do nr 40,
- zagospodarowania terenu na osiedlu Stary Fordon – wykonano nawierzchnię chodnika przy ul. Wolnej o pow. 106 m²,
- budowy ulicy Bytowskiej i Augustowskiej na osiedlu Wyżyny – wykonano pieszojezdnię w ul. Bytowskiej i Człuchowskiej o łącznej pow. 942 m²,
- zadania „Budowa i modernizacja ulic oraz obsługa terenów inwestycyjnych” – wykonano przebudowę chodników: ul. Brzechwy na odcinku od ul. Fordońskiej do schodów, ul. Wyszyńskiego – zatoki autobusowe, ul. Nakielska na odcinku od ul. Chłodnej do ul. Słonecznej, ul. Hutnicza, ul. Wiejska od nr 69A do nr 81, ul. Czerwonego Krzyża 63, ul. Warmińskiego, ul. Gajowa, ul. Hutnicza - II odcinek, ul. Żołnierska, ul. Kossaka, ul. Śląska 18, ul. Hutnicza - III etap, ul. Wiejska na odcinku od nr 81 do ul. Chojnickiej, ul. Koronowska na odcinku od ul. Żnińskiej do nr 82A, ul. Okrzei od nr 4 do ul. Józefa Schulza, ul. 11 Listopada 8 na odcinku od ul. Świerkowej do nr 12, ul. Okrzei 2-7 na odcinku od nr 4 do ul. Józefa Schulza II etap, ul. Warmińskiego od ul. Dworcowej do ul. Podolskiej, ul. Pomorska, ul. Jordanowska, ul. Lelewela, ul. Wojska Polskiego / trasa Uniwersytecka, ul. Andersa – etap I.

Stan chodników w mieście określany jest podczas corocznych przeglądów realizowanych w okresie od kwietnia do końca października. Po przeglądzie typowane są lokalizacje lub odcinki najbardziej zniszczone wymagające przebudowy. Zakres prac jest proporcjonalny do przeznaczonych na ten cel środków. Z uwagi na konieczność zachowania historycznego charakteru nawierzchni chodników zlokalizowanych w centrum miasta, koszt ich przebudowy jest znacznie wyższy niż w pozostałych przypadkach, co przekłada się na znaczny spadek powierzchni jaka jest remontowana w pozostałych lokalizacjach. W planie remontów na 2021 rok znalazły się zadania, które stanowią kontynuację robót z ubiegłych lat, wnioskowane przez mieszkańców, Rady Osiedli oraz zaobserwowane podczas objazdów.

Wykaz lokalizacji chodników, które przewidziane są do odcinkowej przebudowy w 2021 roku: Śniadeckich (Gdańska-Pomorska); Schody Pod Blankami; Andersa - ciąg pieszo rowerowy (kontynuacja robót w kierunku ul. Geodetów); Boczna (od ul. Szajnochy w kierunku ul. Fabrycznej); Powstańców Wielkopolskich (od ul. Wybickiego w kierunku bloku nr 23); Warmińskiego – kontynuacja robót (na odcinku od ul. Dworcowej do ul. Zduny); Pomorska (odcinek od ul. Mazowieckiej do ul. Augusta Cieszkowskiego); Bocianowo odcinkowo na całej długości ulicy; Królowej Jadwigi (odcinek od Mostu Królowej Jadwigi w kierunku ul. Dworcowej); Leszczyńskiego 110; Lenartowicza (Nowa-Nowodworska); Podchorążych 23; Skośna (odcinek od torowiska w kierunku ul. Sowiej); Morska-Koszalińska; Czerkaska 19-25; Korczaka – cała; Noakowskiego 4; Pestalozziego – odcinkowo na całej długości ulicy; Raclawicka – odcinkowo na całej długości ulicy; Świerkowa 14; Cicha 65; Wolna 4; Bartłomiejka z Bydgoszczy 4 / Jana Teski; Jodłowa – odcinkowo na całej długości ulicy; Jesionowa (na wysokości Kościoła); Fordońska Brzechwy – chodnik prowadzący do przejścia; Ks. Ignacego Skorupki – odcinkowo na całej długości ulicy; Zdobywców Wału Pomorskiego (podjazd); Stanisława Leszczyńskiego – odcinkowo na całej długości ulicy; Jodłowa – odcinkowo na całej długości ulicy; Toruńska (przystanek tramwajowy - pętla autobusowa); Lubelska – kontynuacja robót (od ul. Kruszwickiej do ul. Na Wzgórzu); Gen. Emila Fieldorfa „Nila” – odcinkowo na całej długości ulicy; Modrzewiowa 16; zatoka autobusowa przy ul. Bernardyńskiej pomiędzy rondem Jagiellonów i Starym Portem; zatoka autobusowa przy ul. Solskiego/Kossaka; Na Wzgórzu (od ul. Ułańskiej odcinkowo w kierunku ul. Stawowej).

Powyższa lista stanowi projekt planu, który z uwagi na ograniczone środki oraz inne lokalizacje które pojawią się w ciągu roku w trybie awaryjnym może nie zostać zrealizowany w całości.

Przeprowadzone zostaną też remonty chodników zgłoszone przez mieszkańców w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego m.in. na: ul. Krakowskiej na osiedlu Bielawy, ul. Mazowieckiej na osiedlu Bociano-wo-Śródmieście-Stare Miasto, ul. Ks. I. Skorupki na osiedlu Górzyskowo.

Bezpieczeństwo na drogach

W 2020 r. na bydgoskich ulicach wystąpiła najmniejsza od kilku lat liczba wypadków drogowych, na co wpływ wywarł m.in. zmniejszony na skutek epidemii Covid-19 ruch samochodowy. W porównaniu z 2019 rokiem liczba zabitych spadła o 4 ofiary, natomiast liczba rannych o 18 poszkodowanych.

Szczegółowe informacje przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Wypadki drogowe ogółem	134	171	159	139
zabici	16	8	14	10
ranni	155	186	161	143
Kolizje drogowe	5 715	5 737	6 111	5 132
Ofiary śmiertelne na 100 wypadków drogowych	11,9	4,7	8,8	7,2
Wypadki na 1 000 mieszkańców	0,38	0,49	0,46	0,40

Źródło: GUS, dane Komendy Głównej Policji

W mieście realizowanych było wiele zadań mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa, w 2020 r.:

- **Doświetlono 15 przejść dla pieszych** w następujących lokalizacjach: al. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego/ul. Sandomierska; ul. Korfantego/ul. Prejsa; ul. Magnuszewska/ul. Modrakowa; ul. 3-go Maja na wysokości ul. Piotra Skargi; ul. Fordońska/ul. Towarowa; ul. Nakielska/pętla tramwajowa; ul. Nakielska/ul. Stawowa; ul. Glinki/ul. Biskupa Michała Kozala; ul. Powstańców Wielkopolskich/ogród botaniczny; ul. Sułkowskiego/ul. Dwernickiego; ul. Twardzickiego/ul. Łochowskiego/ul. Teski; ul. Sułkowskiego 60; ul. Powstańców Wielkopolskich 42; ul. Łęczycka/Autex; ul. Pelplińska/ul. Tatarników.
- W oparciu o Bydgoski Budżet Obywatelski zrealizowano doświetlenie dwóch przejść dla pieszych na ulicy Saperów, przy skrzyżowaniu z ulicą Zakątek oraz przy skrzyżowaniu z ul. Czołgistów.
- Instalowano w niebezpiecznych miejscach przed zebrami dodatkowe **znaki, progi zwalniające, sygnalizacje świetlne, separatory, azyle dla pieszych, itp.**
- Na drogach nieposiadających statusu głównych zastosowano skrzyżowania wyniesione lub progi zwalniające na całej szerokości jezdni. W ten sposób uspokojono ruch na ulicach m.in. skrzyżowanie ul. Lawinowej i Zbójnickiej (BBO), ul. Lelewela, Grabowej, Stawowej oraz na drogach serwisowych przy ul. Grunwaldzkiej. Natomiast progi wyspowe zainstalowano m.in. na ulicach: Jesionowej, Dworcowej, Ujejskiego, Gdańskiej przy Chodkiewicza, Zimorodkowej, Trybowskiego, Siedleckiej oraz przy Szkole Podstawowej na ul. Żeglarskiej. Stosowano również znaki na fluoroscencyjnym podkładzie, które są jeszcze lepiej widoczne po zmroku m.in.: ul. Chrobrego, skrzyżowanie ul. Gajowej z ul. Głowackiego.
- W ramach BBO wykonano **sygnalizację świetlną** akomodacyjną na skrzyżowaniu ulic: Kruszyńska-Puszczykowa-Sowia. Na koniec 2020 r. w mieście funkcjonowały 153 sygnalizacje świetlne.
- Kontynuowano prace związane z **porządkowaniem parkowania** na wielu śródmiejskich ulicach. Ich celem było zagwarantowanie pieszym większej przestrzeni umożliwiającej swobodny przejazd np. osobom poruszającym się na wózkach, rodzinom z wózkami dla dzieci. Wprowadzono zmiany w parkowaniu m.in. na ul. Reja, ul. Kołtąta, ul. Konarskiego, ul. Pomorskiej (od ul. Śniadeckich do ul. Świętojańskiej).

Na poprawę bezpieczeństwa ruchu wpływa również **budowa oświetlenia ulic**, które zrealizowane zostało w ciągu ul. Na Uboczu, Sądziezka, Wieśniacza, Żyrardowska, Płońska, Wyzwolenia – na odcinku od przejścia dla pieszych na wysokości Komisariatu Policji Bydgoszcz Fordon do ul. Geodetów, Wyzwolenia – na odcinku od pętli autobusowej do ul. Tuchołkowej, Wojska Polskiego – na odcinku od ul. Sokolej do ul. Trasa Uniwersytecka, Wypaleniska, Lubraniecka, Wojska Polskiego – przystanek tramwajowy, Stawowej – na odcinku od ul. Broniewskiego do ul. A. Madalińskiego. Natomiast w ramach BBO wybudowano oświetlenie na ul. Tatrzańskiej – na odcinku od ul. Karkonoskiej do ul. Wierchowej, ul. Toruńskiej 362-388a i 370.

W celu poprawy bezpieczeństwa oraz ułatwienia podróży osobom z niepełnosprawnościami, a także seniorom przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące koncepcji **budowy przystanków wiedeńskich** na ul. Gdańskiej. Aktualnie trwa opracowywanie koncepcji, która będzie podstawą do przygotowania programu funkcjonalno-użytkowego.

W 2021 r. działania zwiększające bezpieczeństwo ruchu drogowego będą kontynuowane. W budżecie miasta na 2021 rok zarezerwowano środki finansowe na doświetlenie kolejnych kilkunastu przejść. m.in.: Nad Torem-Żnińska; Brzozowa-Bielicka; Sułkowskiego-Czerkaska; Wojska Polskiego-I. Łukasiewicza; Wojska Polskiego-K. Baczyńskiego; Akademicka-Igrzyskowa; M. Skłodowskiej-Curie-Sportowa; M. Skłodowskiej-Curie-Kijowska; Nakielska-Chłodna; Łęczycka-Boczna; Powstańców Wlkp. przy KW Policji oraz Fordońska-Transportowa.

Z myślą o poprawie bezpieczeństwa pieszych powstaną też nowe sygnalizacje świetlne ułatwiające przekraczanie ruchliwych ulic. Wzbudzone sygnalizacje uruchamiane przez pieszych zainstalowane zostaną w Starym Fordonie na ul. Fordońskiej na wysokości Zakładów Zbożowych oraz w Łęgnowie Wsi na ul. Toruńskiej na wysokości osiedlowej świetlicy. Wstępnie planowana jest też instalacja standardowej sygnalizacji u zbiegu ulic Koronowskiej i Opławiec. Ułatwi ona wyjazd z osiedla Opławiec.

Ponadto planuje się rozbudowę systemu urządzeń rejestrujących wykroczenia drogowe. Część z nich zamontowana zostanie na skrzyżowaniach, na których dochodzi do największej liczby zdarzeń drogowych m.in. przy dworcu autobusowym oraz na Bartodziejach.

Komunikacja publiczna

W 2020 r. bydgoską sieć komunikacji publicznej tworzyło 11 linii tramwajowych oraz 46 linii autobusowych, w którą włączonych było 960 przystanków.

776 przystanków
autobusowych

178 przystanków tramwajowych
i 6 łączonych

Pod koniec 2020 r. uruchomiono 1,2 km nowego, torowiska tramwajowego łączącego ulice: Wojska Polskiego - Bernardyńska. Wraz z oddaniem do eksploatacji linii tramwajowej w ul. Kujawskiej nastąpiły zmiany w organizacji komunikacji publicznej, które zostały poprzedzone konsultacjami społecznymi. Uruchomiona została nowa linia tramwajowa (nr 11) – biegnąca z Wyżyn na Bielawy. Siatka połączeń tramwajowych została skonstruowana tak, aby umożliwić maksymalną liczbę relacji bezpośrednich (bez przesiadek). Wprowadzono korekty rozkładów pozwalające na synchronizację wielu linii autobusowych kursujących tymi samymi odcinkami ulic. Wprowadzono nowe dowozowe linie nr 84 i 85, które zapewnią lepszą obsługę terenów inwestycyjnych m.in. Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego oraz centrów logistycznych ulokowanych wzdłuż ul. Chemicznej. Zmiany pozwolą skrócić czas podróży na ważnych relacjach oraz zwiększyć dostępność komunikacyjną.

Informacje o sieci tramwajowej prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020*
Liczba linii	10	10	10	11
Długość torowiska (pojedynczy tor w km)	91,6	91,7	92,0	92,0
Długość czynnych tras komunikacyjnych w km	39,8	39,8	40,0	40,5
Długość linii (w km)	121,9	121,9	113,2	126,5

*linia tramwajowa w ul. Kujawskiej na koniec 2020 r. nie była jeszcze zaewidencjonowana w środkach trwałych

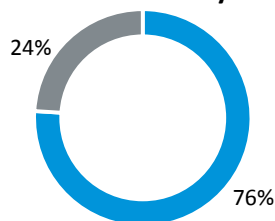
Spośród 46 linii autobusowych, 36 przewoziło mieszkańców wyłącznie w granicach miasta.

Szczegółowe informacje zawarte są w poniższym zestawieniu.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba linii ogółem	43	45	45	46
Liczba linii MZK Sp. z o. o.:	33	35	35	35
miejskie, w tym:	27	27	27	25
dzienne (zwykłe)	21	20	20	19
przyspieszone	0	0	0	0
nocne	6	7	7	6
aglomeracyjne	6	8	8	10
Liczba linii IREX-Trans Sp. z o.o. – wyłącznie linie miejskie dzienne	10	10	10	11
Długość czynnych tras komunikacyjnych (w km)	256,9	286	286	295,4
Długość linii ogółem (w km), w tym:	623,2	663,8	735,6	716,2
aglomeracyjne	84,7	126,1	164,9	177,4
Długość linii autobusowych MZK Sp. z o.o. (w km):	504,4	545,0	612,3	590,9
miejskie, w tym:	419,7	418,9	447,4	413,5
dzienne (zwykłe)	276,9	271,6	299,9	272,1
nocne	142,8	147,3	147,5	141,4
aglomeracyjne	84,7	126,1	164,9	177,4
Długość linii autobusowych IREX-TRANS Sp. z o.o. (w km) – wyłącznie linie miejskie dzienne	118,8	118,8	123,3	125,3

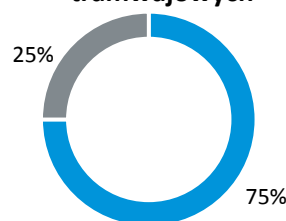
Największy udział w przewozach miały MZK Sp. z o.o.

Udział w przewozach autobusowych

■ MZK Sp. z o.o. ■ IREX-Trans Sp. z o.o.

Udział w przewozach tramwajowych

■ MZK Sp. z o.o. ■ Tramwaj Fordon Sp. z o.o.

Przewóz mieszkańców odbywał się z wykorzystaniem łącznie 337 autobusów i tramwajów należących do trzech operatorów i Miasta Bydgoszczy.

W 2020 r. do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi dostosowane były wszystkie bydgoskie autobusy oraz nieco ponad 1/4 tramwajów.

Informacje dotyczące bydgoskiego taboru tramwajowego zawarte są w poniższym zestawieniu.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Tramwaje ogółem, z tego:	130	126	134	130
zakupione	4	8	9	–
wyremontowane	–	–	–	–
wycofane z ruchu	–	1	6	5
zlikwidowane	–	12	1	4
w ruchu (w szt./doba)	100	89	80	89
dostosowane do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi	–	26	35	35
Średni wiek taboru tramwajowego (w latach)	28,0	26,4	27,7	26,8
Średnia prędkość eksploatacyjna taboru tramwajowego operatora MZK Sp. z o.o. (w km/h)	15,5	15,5	15,5	14,0

Informacje dotyczące bydgoskiego taboru autobusowego przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Autobusy ogółem, z tego:	210	217	218	207
dostosowane do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi	–	203	212	207
niskoemisyjne (EURO 6)	–	88	91	106
zeroemisyjne	–	–	–	–
Autobusy operatora MZK Sp. z o.o., z tego:	155	162	163	152
zakupione	11	10	11	8
wycofane z ruchu	11	3	10	19
w ruchu (w szt./doba)	127	132	136	131
Średni wiek taboru autobusowego operatora MZK Sp. z o.o. (w latach)	5,23	5,73	5,91	5,84
Średnia prędkość eksploatacyjna taboru autobusowego operatora MZK Sp. z o.o. (w km/h)	16,39	16,94	16,90	16,82
Autobusy operatora IREX-TRANS Sp. z o.o., z tego:	55	55	55	55
zakupione	–	–	–	–
wycofane z ruchu	–	–	–	–
w ruchu (w szt./doba)	50	50	43	47
Średni wiek taboru autobusowego operatora IREX-TRANS Sp. z o.o. (w latach)	2,27	3,27	4,47	5,47
Średnia prędkość eksploatacyjna taboru autobusowego operatora IREX-TRANS Sp. z o.o. (w km/h)	16,39	16,94	15,5	16,82

W 2020 r. dostarczono 5 sztuk autobusów przegubowych o długości 18 m oraz 3 sztuki autobusów jednoosobowych o długości 12 m. Systematyczna odnowa taboru spółki MZK Sp. z o.o. pozwoliła w 2020 r. osiągnąć 100% niskiej podłogi w całej flocie autobusów i ponad 50% pojazdów wyposażonych w klimatyzację, internet, spełniających normę emisji EURO 6.

Ponadto MZK Sp. z o.o. testował pierwszy autobus hybrydowy Mercedes Citaro Hybryd, równoległe z nowym autobusem przegubowym z silnikiem diesla i najwyższą normą emisji spalin EURO 6.

Pandemia Covid-19 w 2020 r. ograniczyła przemieszczanie się mieszkańców oraz wpłynęła na ich nawyki komunikacyjne. Sprzedano o 1/3 mniej biletów okresowych oraz o 2/5 mniej biletów jednorazowych i czasowych. Ponadto o blisko 2/3 spadła łączna liczba wypożyczeń roweru miejskiego.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba sprzedanych biletów okresowych	637 432	627 056	418 003
Liczba sprzedanych biletów jednorazowych i czasowych	12 884 744	12 651 650	7 773 162
Liczba pasażerów przewiezionych komunikacją miejską (w mln), z tego:	89,9	91,9	59,7
autobusową	59,9	61,9	40,2
tramwajową	30,0	30,0	19,5

W 2020 r. wprowadzono możliwość zakupu **biletu miesięcznego miejskiej komunikacji za pomocą karty płatniczej w sklepie internetowym. To pierwsze takie rozwiązanie w Polsce.**

W 2020 r. na zadania związane z organizacją i funkcjonowaniem lokalnego transportu zbiorowego przeznaczono **188,5 mln zł, co stanowiło 7,5% wydatków bieżących budżetu Miasta.**

W celu zwiększenia konkurencyjności komunikacji publicznej, w Bydgoszczy wyznaczane są kolejne buspasy, które poprawiają płynność ruchu autobusowego. W 2020 r. przybyło ponad 5 km dróg dla autobusów.

Zakończono **budowę buspasa w ciągu ul. Gdańskiej**, który ułatwi przejazd autobusom szczególnie w czasie dużych imprez organizowanych na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku. Na całej długości realizowanego zadania ułożono nową nawierzchnię, powstało rondo przy ul. Rekreacyjnej, rozbudowano pętlę w Myślęcinku oraz uruchomiono nowe przystanki autobusowe. Ponadto rozpoczęto kolejny etap prac przy **rozbudowie ul. Kolbego o buspas** od skrzyżowania z ul. Kormoranów do ul. Grunwaldzkiej. Buspas ułatwi pojazdom komunikacji publicznej wyjazd z Osowej Góry i szybkie dotarcie do ul. Grunwaldzkiej. Zadanie realizowane było równocześnie z budową zbiornika retencyjnego dla kanalizacji deszczowej na odcinku od ul. Kormoranów do ul. Koguciej. W 2020 r. przełożono ruch ze starej jezdni na nową część (docelowy buspas). Zakończenie prac planowane jest w II połowie 2021 r.

Zwiększeniu przepustowości ulic sprzyja również funkcjonujący w mieście **Inteligentny System Transportowy**. Podstawowym celem realizacji tego przedsięwzięcia było skrócenie czasu przejazdu komunikacją tramwajową o około 8% oraz pojazdami samochodowymi o około 6%. W 2020 r. do Systemu ITS włączone były 92 sygnalizacje świetlne (tj. 60,13% wszystkich sygnalizacji) oraz 229 przystanków komunikacji miejskiej (w odniesieniu do 2019 roku przybyło 15 przystanków).

W celu realizacji **Planu Transportowego** (czyli Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bydgoszczy) w 2020 r. podjęto różnego rodzaju działania m.in.:

- przewozy w ramach lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Miasto świadczone były na 51 regularnych liniach dziennych i 6 liniach nocnych,
- poprawiono ofertę przewozową dla mieszkańców miasta poprzez:
 - uruchomienie kursów dublowanych w czasie trwania pandemii, dostosowując komunikację miejską do rozporządzenia odnośnie liczby pasażerów w pojazdach,

- uruchomienie linii międzygminnej nr 90 do Łochowic oraz sezonowej międzygminnej linii nr 40 do Ostromecka,
- uruchomienie nowego torowiska tramwajowego wzdłuż ulicy Kujawskiej,
- zmiana siatki połączeń związanych z uruchomieniem nowych linii tramwajowych i autobusowych,
- zainstalowanie na przystankach 35 nowych wiat przystankowych oraz 12 wiat z tzw. „odzysku”,
- pomalowanie 40 wiat przystankowych,
- utworzenie 18 nowych przystanków,
- uzupełnienie nawierzchni peronów na 10 przystankach,
- zainstalowanie 50 nowych ławek wolnostojących na przystankach.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Długość buspasów (km)	9,0	9,4	15
Liczba przystanków, w tym:	916	930	960
przystanki z wiatami i zadaszeniami	515	550	580
Liczba wiat przystankowych zainstalowanych w danym roku	27	47	47
Udział kursów punktualnych komunikacji publicznej w %	89,89	87,85	88,71

Źródło: BDL GUS, dane za 2020 r. pochodzą z ZDMiKP

Transport metropolitalny

Funkcjonowanie metropolii w dużej mierze zależy od sprawnych rozwiązań transportowych. Do Bydgoszczy każdego dnia dojeżdża kilkadziesiąt tysięcy osób, z których duża część korzysta z transportu publicznego. Miasto przy wielu inwestycjach związanych z rozbudową infrastruktury uwzględnia poprawę funkcjonowania komunikacji miejskiej, jak i podmiejskiej. Komunikację pomiędzy Bydgoszczą i sąsiednimi gminami Metropolii Bydgoszcz ułatwia wiele inwestycji m.in. rozbudowana ul. Grunwaldzka, buspasy na ul. Gdańskiej oraz planowane parkingi P+R przy Węźle Zachodnim i Pętli Las Gdański.

Nowy układ komunikacyjny z rondem na połączeniu ul. Gdańskiej i ul. Rekreacyjnej uwzględnia też funkcjonowanie nowego parkingu Park&Ride (Parkuj i Jedź) dla 125 pojazdów. Prace budowlane przy tej inwestycji ruszą w 2021 roku. W 2020 r. powstała niezbędna dokumentacja projektowa. Będzie to atrakcyjny punkt na pozostawienie pojazdów między innymi dla mieszkańców gmin Osielesko i Dobrcz.

Siatka połączeń podmiejskich jest systematycznie rozwijana. Na podstawie porozumień z gminami wchodzącymi w skład Metropolii Bydgoszcz autobusy zaczęły obsługiwać szereg miejscowości położonych na terenie gmin: Osielesko, Białe Błota, Dobrcz, Nowa Wieś Wielka oraz Dąbrowa Chełmińska. Funkcjonuje już 11 linii podmiejskich, a dziennie korzysta z nich blisko 7 000 pasażerów. W 2020 r. zawarte zostało **porozumienie z gminą Dąbrowa Chełmińska**, które umożliwiła dalsze funkcjonowanie sezonowej, międzygminnej linii autobusowej do Ostromecka (sezonowa międzygminna linia nr 40). W 2020 r. w ramach zawartych porozumień z gminami ościennymi funkcjonowało 10 całorocznych dziennych linii międzygminnych:

- 90 – Garbary - Łochowice (linia uruchomiona od marca 2020 r.),
- 91 – Błonie - Przyłęki przez Kruszyn Krajeński,
- 92 – Błonie - Murowaniec/Łochowo,
- 93 – Leśne - Niwy/Wilcze,
- 94 – Leśne - Żółędowo/Nekla,
- 95 – Tatrzańskie - Strzelce Dolne,
- 96 – Błonie - Przyłęki (przez Zielonkę lub Ciele i Kruszyn Krajeński),
- 97 – Tatrzańskie - Kozielec,

- 98 – Przylesie - Bożenkowo,
- 99 – Plac Kościeleckich - Nowa Wieś Wielka.

Długość linii międzygminnych przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Długość linii autobusowych ogółem (w km)	623,2	663,8	735,6	716,2
aglomeracyjne	84,7	126,1	164,9	177,4
Udział linii aglomeracyjnych w długości linii autobusowych ogółem w %	13,6	19,0	22,4	24,8

Linie międzygminne obsługiwane były w całości przez MZK Sp. z o.o.

Ponadto w 2020 r. uczniowie z gmin, z którymi Miasto Bydgoszcz zawarło porozumienie dotyczące komunikacji miejskiej (Nowa Wieś Wielka, Białe Błota, Dobrcz, Osielsko, Dąbrowa Chełmińska), uprawnieni byli do korzystania z Metropolitalnej Karty Uczniowskiej oraz Metropolitalnej Karty Malucha gwarantujących korzystanie z komunikacji miejskiej zarówno na liniach międzygminnych, jak i na terenie Bydgoszczy w bardzo atrakcyjnej cenie (bilet miesięczny 10 zł, roczny 100 zł). Uprawnienia przysługują uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz maluchom w wieku 4-7. W 2020 r. rozszerzono możliwość dołączenia do programu gminom, do których nie kursują połączenia międzygminne. Pierwszą gminą, która skorzystała z tej możliwości jest Gmina Sicienko, w marcu 2021 r. podpisano stosowne porozumienia.

Bydgoszcz wspólnie z samorządami Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz przystąpiła do przygotowania **Planu zrównoważonej mobilności miejskiej SUMP dla obszaru Metropolii Bydgoszcz**. Wskaże on kierunki działań, które powinny uwzględniać wszystkie samorzady. Określi też kluczowe inwestycje wzmacniające spójność obszaru metropolitalnego i ułatwiające codzienne przemieszczanie się mieszkańców. Bardzo duży nacisk położony będzie na inwestycje związane z transportem publicznym, rowerowym oraz ograniczaniem niekorzystnego wpływu transportu na środowisko. Obecnie trwa przetarg na wyłonienie wykonawcy opracowania tego dokumentu. Dokument będzie podstawą do ubiegania się o dofinansowanie nowych inwestycji poprawiających komunikację pomiędzy gminami Bydgoskiego Obszaru Funkcjonalnego z europejskich funduszy na lata 2021-2027.

Realizacja zadań związanych z rozwojem komunikacji publicznej oraz infrastruktury rowerowej i pieszej jest powiązana również z wdrażaniem programów z zakresu ochrony środowiska:

- Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy.
- Planu adaptacji Miasta Bydgoszczy do zmian klimatu.
- Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy aglomeracja bydgoska.

2030)STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe.

V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego.

IV.1.3. Ochrona klimatu i adaptacja do zmian klimatu.

Rok 2020 wpłynął na wzrost roli usług telekomunikacyjnych zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym. Pandemia dla wielu osób oznaczała przejście na zdalne nauczanie, pracę z domu, częstsze zakupy przez Internet, porady lekarskie, a nawet kontakty z bliskimi za pośrednictwem komunikatorów. Zwiększyło to znaczenie infrastruktury zapewniającej szybki i niezawodny dostęp do Internetu w codziennym życiu.

Z badania Urzędu Komunikacji Elektronicznej¹ na temat rynku usług telekomunikacyjnych klientów indywidualnych z 2020 r. wynika, że 85% ankietowanych deklaruje korzystanie z Internetu, a najbardziej popularnym rodzajem połączenia z siecią był dostęp stacjonarny (domowy), z którego korzystało 67% użytkowników. W sektorze klientów instytucjonalnych dostęp do Internetu deklaruje większość tj. 97% podmiotów². Podobnie jak w przypadku osób prywatnych, najczęściej wykorzystywany był dostęp stacjonarny, stosowany w 75% firm i instytucji.

W 2020 r. potrzeby wykorzystania technologii cyfrowych wzrosły znacznie dla większości osób. Jednak znaczenie infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej zapewniającej dostęp do Internetu stacjonarnego o wysokich parametrach transferu danych, jako warunku rozwoju społeczeństwa informacyjnego i budowy konkurencyjnej gospodarki jest znane od wielu lat.

W Bydgoszczy na 100 mieszkań, dostęp do Internetu szerokopasmowego stacjonarnego posiadało 99 z nich, a przepustowość co najmniej 30 Mb/s była zapewniona w 90 gospodarstwach. Zatem prawie wszyscy bydgoszczanie mieli możliwość połączenia stacjonarnego z siecią internetową. Jednak w dobie digitalizacji życia zawodowego i prywatnego, gdy coraz więcej czynności wykonujemy w Internecie, a sprzęty codziennego użytku wymagają połączenia z siecią, parametrem który ma zapewnić wysoką jakość jest łącze o przepustowości co najmniej 100 Mb/s.

Dostępność Internetu szerokopasmowego w stacjonarnej technologii przewodowej.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
	w %		
Udział gospodarstw domowych^a z dostępem do Internetu	99	100	99
o przepustowości powyżej 30 Mb/s	86	89	90
o przepustowości powyżej 100 Mb/s	76	78	86
Udział gospodarstw domowych^b, w których świadczone są usługi Internetu	46	56	58
o przepustowości powyżej 30 Mb/s	36	48	51
o przepustowości powyżej 100 Mb/s	18	39	45

a Wyliczono na podstawie liczby lokali mieszkalnych. *b* Wyliczono na podstawie liczby abonentów.

Źródło: Urząd Komunikacji Elektronicznej

Europejska Agencja Cyfrowa postawiła cel dla państw członkowskich doprowadzenia w 2020 r. do wykorzystania usług dostępu do Internetu stacjonarnego bardzo szybkich prędkości, tj. powyżej 100 Mb/s dla 50% gospodarstw domowych. Według ostatnich dostępnych danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej w Bydgoszczy na koniec 2019 r. w 86 mieszkaniach na 100 istniała możliwość podłączenia do bardzo szybkich sieci

¹ Badanie opinii publicznej w zakresie funkcjonowania rynku usług telekomunikacyjnych oraz preferencji konsumentów. Raport z badania klientów indywidualnych; Grudzień 2020; Urząd Komunikacji Elektronicznej.

² Badanie ankietowe opinii publicznej w zakresie funkcjonowania rynku usług telekomunikacyjnych oraz oceny preferencji konsumentów. Raport z badania klientów instytucjonalnych; Grudzień 2020; Urząd Komunikacji Elektronicznej.

szerokopasmowych, jednak skorzystano z niej w połowie przypadków, co oznacza że 45% gospodarstw domowych korzystało z przepustowości powyżej 100 MB/s.

Analizując zmiany jakie zaszły w ciągu dwóch lat, można zauważyć że najbardziej – 2,5 razy (z 18% do 45%) zwiększył właśnie udział gospodarstw korzystających z najszybszych analizowanych transferów.

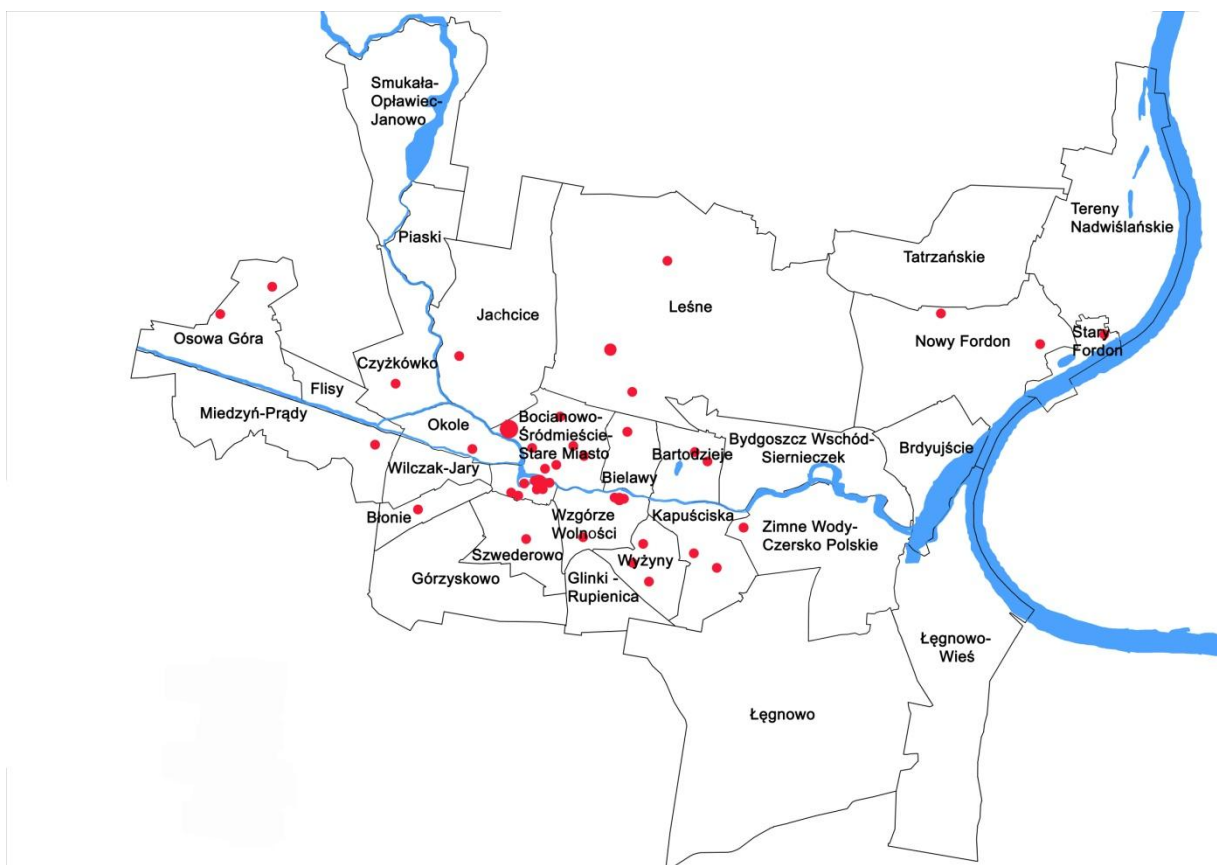
Dbając o zapewnienie dostępu do Internetu podczas wydarzeń sportowych, kulturalnych i wystawienniczych, Miasto Bydgoszcz rozwija sieć bezprzewodowego dostępu do Internetu w przestrzeniach publicznych. W 2020 r. zakończono modernizację punktów WiFi w miejscach ogólnodostępnych oraz budynkach użyteczności publicznej, głównie w bibliotekach i innych instytucjach kultury, w obiektach sportowych oraz parkach i otwartych przestrzeniach rekreacyjnych, korzystając m.in. z grantu Komisji Europejskiej w ramach programu WiFi4EU.

Na koniec 2020 r. sieć miejska WiFi składała się z 42 hotspotów, czyli miejsc, w którym można łączyć się bezprzewodowo z Internetem za pomocą własnego urządzenia z kartą WiFi, np. telefonu czy laptopa. Miejskie hot spoty są podłączone do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej szybkimi łączami światłowodowymi lub w oparciu o wewnętrzną infrastrukturę sieciową, która zapewnia prędkości wyższe niż 30 MB/s.

Miejska sieć bezpłatnego dostępu do Internetu

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Hotspot	34	34	37	42
Punkty dostępu AP	64	59	61	83

Mapa hotspotów w Bydgoszczy

Głównym elementem hotspotu jest AP, czyli punkt dostępu (ang. Access Point) łączący sieć bezprzewodową z siecią przewodową. W lokalizacjach, w których z Internetu jednocześnie korzysta wiele osób, jak np. stadiony czy hale sportowe na jeden hotspot składa się kilka punktów dostępu AP. Z tego względu na koniec 2020 roku w sieci miejskiej funkcjonowały 83 punkty dostępu AP.

2030 STRATEGIA 2.0

**POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE
„BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:**

V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej.

Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze V.

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa/ tendencja	
Cel V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY						
V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe	Udział sygnalizacji świetlnych objętych inteligentnym systemem transportowym (ITS) w całkowitej liczbie sygnalizacji świetlnych w mieście	49,7% (2018)	56,7%	60,1%	80%	
	Udział podróży komunikacją publiczną lub rowerem w wewnętrznych podróżach pieszych	31,5% (2018)	23,5%	b.d.*	tendencja wzrostowa	
	– komunikacja publiczna	29,2% (2018)	22,0%			
	– rower	2,3% (2018)	1,5%			
	Liczba pasażerów przewiezionych komunikacją miejską	89,9 mln (2018)	91,9 mln	59,7 mln	tendencja wzrostowa	
	Udział osób ekspozowanych na hałas drogowy wyrażony wskaźnikiem długookresowego średniego poziomu dźwięku, wyznaczonego w ciągu wszystkich dób w roku z uwzględnieniem pory dnia $L_{DWN}>55$ dB	56,7% (2018)	b.d.**	b.d.**	45,0%	
	Długość wydzielonej infrastruktury rowerowej przypadająca na 100 km ² powierzchni miasta	57,1 km (2018)	61,8 km	65,6 km	105,0 km	
Liczba samochodów osobowych na 1 000 mieszkańców	596,0 (2018)	619,1	642,8	tendencja spadkowa		
V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego	Liczba pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska	413 245 (2018)	425 230	127 959	ponad 600 000	
	Średni czas podróży do innych ośrodków metropolitalnych (samochód/pociąg – liczba godzin)	Warszawa	(2018)	3,2/3,3	3,2/3,4	tendencja spadkowa
		Gdańsk		2,0/1,5	2,1/1,4	
		Szczecin		3,7/4,7	4,0/4,6	
		Poznań		2,0/1,4	1,9/1,4	
		Białystok		4,9/6,5	5,0/6,7	
		Wrocław		3,9/3,9	3,5/3,8	
		Kraków		5,2/6,1	5,7/6,1	
		Berlin		4,5/ 4,2	4,5/4,3	
		Budapeszt		9,7/14,7	9,7/14,6	
Kijów		12,7/16,8	12,5/18,5			
12,4/23,0						
Cel V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ						
V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej	Udział mieszkań z możliwym dostępem do Internetu szerokopasmowego o przepustowości powyżej 100 Mb/s	78% (2018)	86%	b.d.***	100%	

* Ze względu na sytuację pandemiczną analizy zachowań transportowych za 2020 r. nie były wykonywane.

** Kolejna mapa akustyczna miasta zostanie opracowana w 2022 r.

*** Dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej dostępne będą w IV kwartale 2021 r.

OBSZAR VI.

**NOWOCZESNA
GOSPODARKA**

Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa mieszkańców

W 2020 r. wzrosła liczba **podmiotów gospodarki narodowej**, wpisanych do rejestru REGON. Na koniec roku zarejestrowanych było 44,6 tys. podmiotów, z których większość, tj. 67,1% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Spółki handlowe i cywilne razem stanowiły 23,2% rejestru, a fundacje i organizacje społeczne – 3,0%. W ciągu roku liczba podmiotów wpisanych do REGON zwiększyła się o 2,8%. Największy przyrost odnotowano wśród podmiotów działających w formie spółek handlowych – o 12,2%, w przypadku spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego wzrost był szczególnie wysoki i wyniósł 20,8%.

Podmioty gospodarki narodowej według sektora własności i formy prawnej.

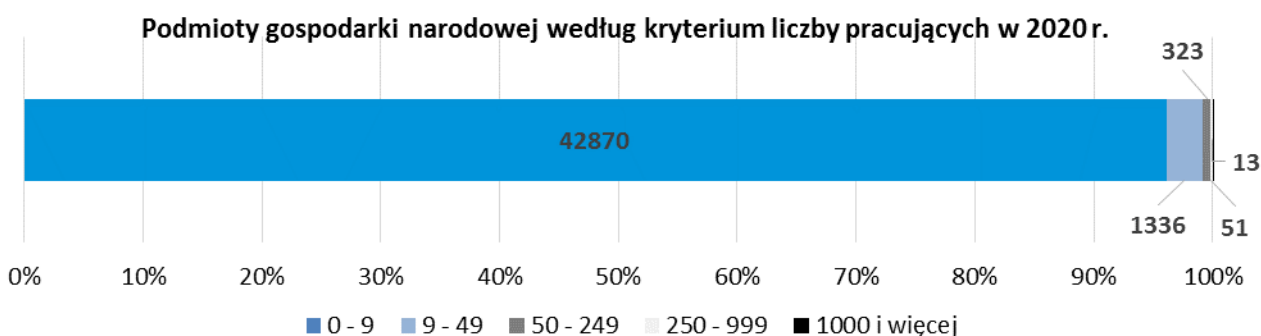
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	2017	2018 ^a	2019	2020
Ogółem	42 974	42 299	43 362	44 593
sektor prywatny	41 721	41 033	41 975	43 094
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	28 424	28 966	29 447	29 939
spółki handlowe	5 456	4 446	4 833	5 425
w tym spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	674	479	481	581
spółki cywilne	4 310	4 340	4 331	4 328
spółdzielnie	113	51	52	49
fundacje	296	285	312	333
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	1040	957	988	997
sektor publiczny ogółem	795	782	765	771
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	354	354	334	338
przedsiębiorstwa państwowe	2	1	1	1
spółki handlowe	56	43	44	46

^a W lipcu 2018 r. wykreślono z rejestru REGON podmioty, które utraciły zdolność prawną na mocy art. 3 ustawy z dnia 28.11.2014 r. o zmianie ustawy o KRS i niektórych innych ustaw. Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie. Prezentowane dane w podziale według sektorów własności nie obejmują podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

Źródło: BDL GUS

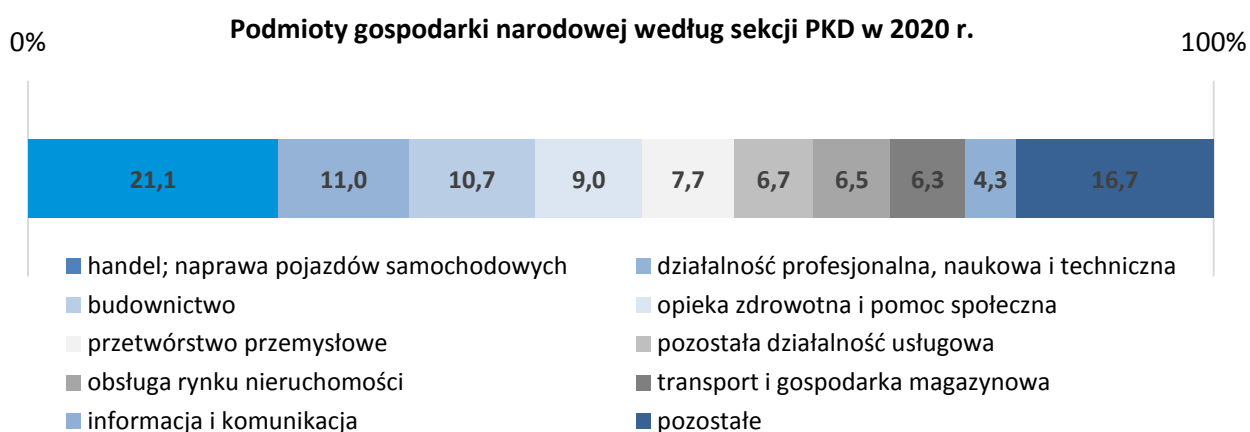
Podmioty zarejestrowane w Bydgoszczy stanowiły 62,5% wszystkich wpisanych do rejestru REGON w obszarze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. W 2020 r. liczba podmiotów w obszarze Stowarzyszenia wzrosła bardziej niż w Bydgoszczy, tj. o 3,3% do 71,4 tys. jednostek. We wszystkich gminach zwiększyła się liczba podmiotów. Największe wzrosty odnotowano w gminach: Dąbrowa Chełmińska o 7,1%, Nowa Wieś Wielka o 6,1% oraz w Białe Błota o 5,4%.

Biorąc pod uwagę kryterium liczby pracujących, w Bydgoszczy przeważały podmioty najmniejsze, zatrudniające do 9 osób, stanowiące 96,1% wszystkich zarejestrowanych w rejestrze REGON. W ciągu roku ich liczba zwiększyła się nieco więcej niż ogółu, tj. o 3,0%. W większym stopniu – o 6,3% wzrosła liczba podmiotów zatrudniających od 250 do 999 osób. Zmniejszyły się natomiast grupy podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 – o 2,6% oraz od 50 do 249 – o 0,9%. Liczba podmiotów największych, zatrudniających 1 000 lub więcej osób nie zmieniła się i wyniosła 13.

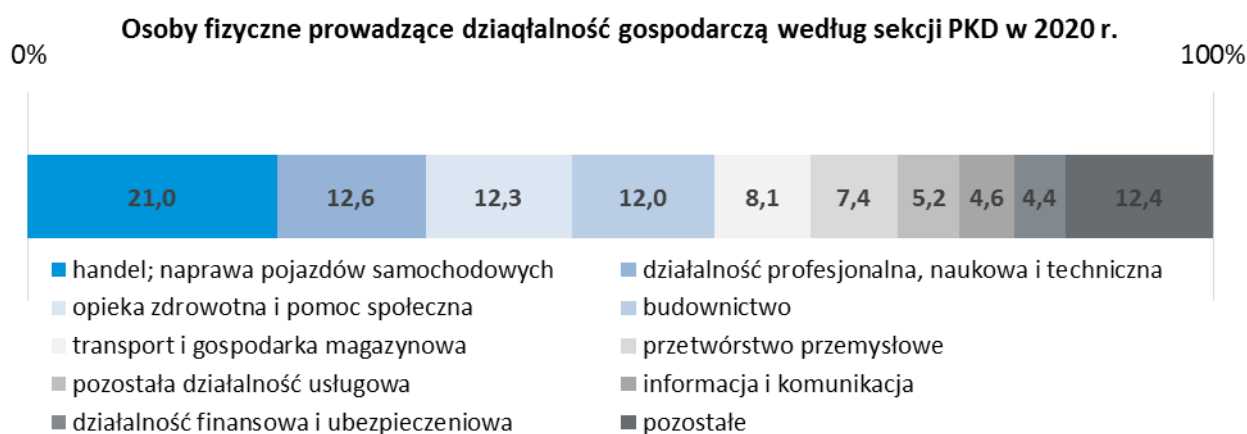

Źródło: BDL GUS

W Bydgoszczy najwięcej podmiotów gospodarki narodowej działało w sekcjach usługowych. W czterech najbardziej liczebnych sekcjach PKD: handel, naprawa pojazdów samochodowych, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, budownictwo oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna zarejestrowanych było 51,8% spośród wszystkich podmiotów i 57,9% osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Bydgoszczy.

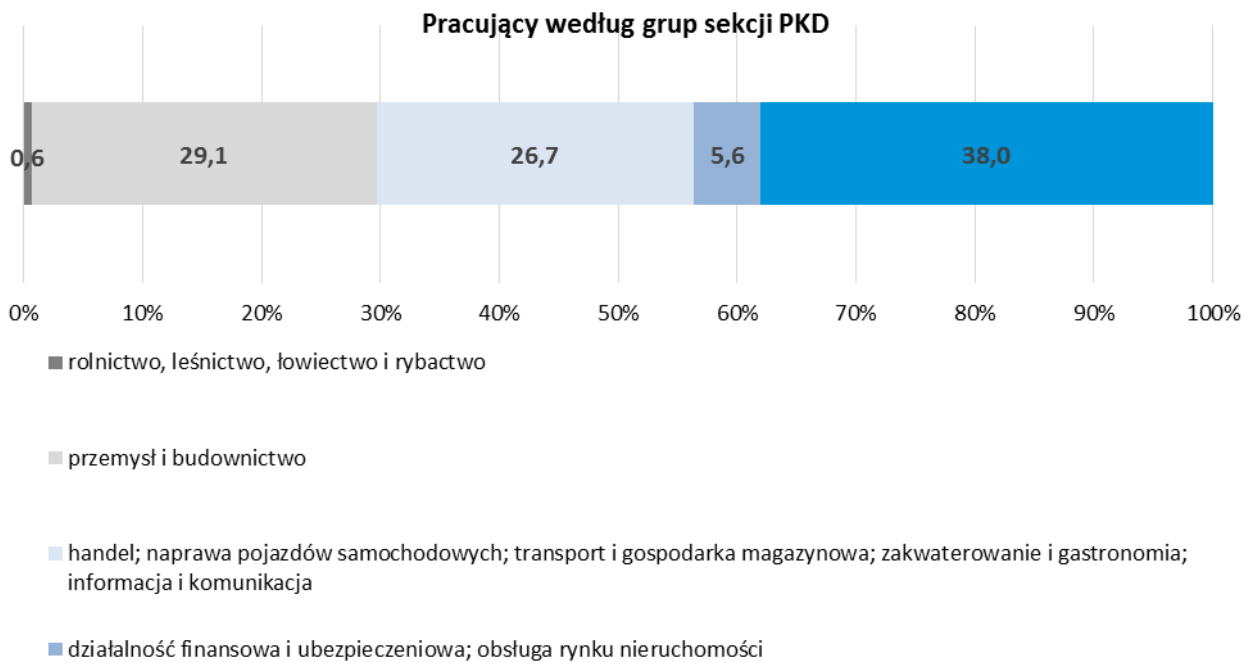
Źródło: BDL GUS

Źródło: BDL GUS

Wskaźniki przedsiębiorczości, liczone jako liczba podmiotów gospodarki narodowej w relacji do liczby ludności, wzrastają z roku na rok. W 2020 r. na 1 000 mieszkańców przypadało 130 podmiotów ogółem, a w porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zwiększyła się o 5. W przypadku wskaźnika uwzględniającego osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wskaźnik wzrósł o 2 podmioty do 87 podmiotów osób fizycznych przypadających na 1 000 ludności.

Według ostatnich dostępnych danych w 2019 r. w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób **pracowało 125,1 tys. osób**, w tym 63,4 tys. kobiet. Większość pracowała w branżach związanych z sektorem usług i tylko w takich branżach odnotowano roczny wzrost pracujących, największy w grupie sekcji, obejmującej handel, naprawę pojazdów samochodowych, transport i gospodarkę magazynową, zakwaterowanie i gastronomię oraz informację i komunikację (o 2,6%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosło 4 957,38 zł i stanowiło 95,7% średniej krajowej.

Źródło: BDL GUS

W 2020 r. Miasto zachęcało mieszkańców do tworzenia i realizacji własnych pomysłów biznesowych poprzez organizację szkoleń i warsztatów rozwijających kompetencje osobiste oraz zawodowe przedsiębiorców, pracowników i osób, które zamierzają założyć własną działalność gospodarczą. Działania realizowane były przede wszystkim przez miejskie instytucje otoczenia biznesu: **Bydgoską Agencję Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.** (BARR) i **Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.** (BPPT).

Projekt Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego „**Szkoła Biznesu**” koncentrował się na poszerzaniu wiedzy na temat zmian w przepisach prawa, regulacji podatkowych, zagadnień z zakresu zarządzania, sprzedaży i promocji. W 45 bezpłatnych dla mieszkańców warsztatach i seminariach, z których 29 ze względu na pandemię Covid-19 odbyło się online, uczestniczyło 1 565 osób.

BARR zorganizowała także cykl „**Spotkań z przedsiębiorczością**”, dedykowany osobom zamierzającym zarówno założyć, jak i rozwinąć działalność gospodarczą. Podczas spotkań zainteresowane osoby otrzymały informacje o aktualnie realizowanych instrumentach wsparcia instytucji otoczenia biznesu dla osób planujących założenie własnej działalności gospodarczej. W 2020 r. odbyły się 2 spotkania stacjonarne i 1 zdalne, w trakcie których przedstawiciele różnych instytucji przekazali informacje na temat możliwości pozyskania funduszy na prowadzenie działalności oraz alternatywnych modeli biznesowych. Spotkania stanowią wsparcie dla przedsiębiorczych młodych osób, pragnących poznać lokalny ekosystem wspierania przedsiębiorczości. Uczestniczyło w nich m.in. 27 studentów dietetyki CM UMK, zainteresowanych założeniem własnej działalności gospodarczej oraz uczniowie Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich i VII Liceum Ogólnokształcącego.

W 2020 r. BARR kontynuowała realizację programu „**Akcja Akceleracja!**”, skierowanego do osób myślących o założeniu własnej działalności gospodarczej. Jego uczestnicy przechodzili praktyczną ścieżkę wsparcia – brali udział w szkoleniach dotyczących planowania, prowadzenia i inicjowania działalności firmy. Zorganizowano 12 szkoleń w tej formie, z których skorzystało 261 uczestników. Poza tym odbyły się 3 konferencje online „**Start-Up Bydgoszcz!**” w trakcie których rozmawiano m.in. na temat przedsiębiorczości w dobie pandemii, planowaniu, osiąganiu celów czy sprzedaży w językach obcych. Uruchomiony został także nowy projekt „**Akcja Konsultacja**”, dzięki któremu zainteresowane osoby mogły skorzystać z doradztwa na temat możliwości uzyskania wsparcia finansowego w postaci tzw. pożyczek unijnych, produktów finansowych Agencji Rozwoju Przemysłu czy Banku Gospodarstwa Krajowego. W trakcie konsultacji online można dowiedzieć się, z którego funduszu pożyczkowego lub poręczeniowego skorzystać, jaki jest proces kredytowania, a dodatkowo jak komercyjnie zlecić BARR przygotowanie dokumentacji wnioskowej. Tego typu forma wsparcia wzbudziła duże zainteresowanie na lokalnym rynku.

Serwis internetowy www.barr.pl stanowi platformę komunikacji i udostępniania informacji biznesowych dla zainteresowanych podmiotów. Na stronie znajdują się m.in. informacje na temat aktualnie realizowanych szkoleń, wydarzeń biznesowych, realizowanych przez spółkę programów unijnych oraz ofert inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów. W 2020 r. portal odwiedziło 42 191 użytkowników podczas 59 455 sesji.

W 2020 r. Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego po raz kolejny została regionalnym koordynatorem Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości w województwie kujawsko-pomorskim. Przedstawiciele biznesu, sektora naukowego i publicznego zorganizowali 50 proprzedsiębiorczych wydarzeń online, w których wzięło udział 3 052 osób.

W 2020 r. BARR w partnerstwie z Wojewódzkim Urzędem Pracy i Porozumieniem Bydgoskich Biur Karier zorganizowała także 3 Konferencje „Start-Up Bydgoszcz!”, integrujące lokalne środowisko osób mających innowacyjne pomysły na biznes. Wzięło w nich udział 150 osób.

Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego zabiega o rozwój przedsiębiorczości nie tylko w Bydgoszczy, a też wśród mieszkańców gmin Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. W 2020 r. w ramach programu „**Wsparcie internacjonalizacji MŚP oraz promocji gospodarczej regionu na obszarze funkcjonowania Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz**” zrealizowano film promocyjny oraz przygotowano materiały informacyjno-promocyjne. Wyłoniono też wykonawcę kampanii promocyjnej w mediach tradycyjnych i elektronicznych na lata 2020-2023. W ramach rozwoju współpracy gospodarczej, gminy członkowskie przystąpiły do wdrażania wspólnej **bazy ofert inwestycyjnych**, dostępnej pod adresem www.invest.barr.pl. Narzędzie ma służyć promocji terenów inwestycyjnych, zapewniając inwestorom łatwy dostęp do informacji na temat nieruchomości, charakterystyki działki, infrastruktury technicznej czy połączeń transportowych w gminach Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. Ponadto podmioty gospodarcze z obszaru Stowarzyszenia mogły uczestniczyć w 2020 r. w szeregu szkoleń organizowanych przez BARR na temat prowadzenia działalności gospodarczej, zmian w ordynacji podatkowej czy dostępu do instrumentów finansowych, w tym tarcz pomocowych uruchomionych podczas pandemii Covid-19.

Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny w 2020 r. realizował **projekt Level Up** z dofinansowaniem z RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Przedmiotem projektu było wsparcie doradcze, szkolenia zawodowe i studia podyplomowe w celu poprawy sytuacji na rynku pracy osób powyżej 29. roku życia, zatrudnionych na umowy krótkoterminowe, umowy cywilno-prawne, z wynagrodzeniem poniżej najniższej płacy krajowej. Kwalifikacje zawodowe może podnieść 70 uczestników projektu, a 30 osób otrzymać dotację w wysokości 23 050 zł na otwarcie działalności gospodarczej. W 2020 r. z oferty skorzystało 30 osób chcących założyć działalność gospodarczą oraz 14 osób chcących podnieść swoje kompetencje. Uczestnicy wybrali studia podyplomowe oraz szkolenia z zakresu medycyny, logistyki, kontroli jakości, lakiernictwa samochodowego oraz IT. Projekt skierowany jest do osób z Bydgoszczy oraz powiatu bydgoskiego.

W ramach wspierania postaw przedsiębiorczych od najmłodszych lat, z okazji 15. urodzin Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, przeprowadzono konkurs dla uczniów, polegający na przygotowaniu prezentacji dotyczącej funkcjonowania BPPT oraz rozwoju miasta. W konkursie wzięły udział 3 szkoły, z których wpłynęło 20 prezentacji multimedialnych. Ponadto wśród uczniów bydgoskich szkół prowadzone są zajęcia edukacyjne z podstawy przedsiębiorczości oraz z doradztwa zawodowego. Kreowaniu u uczniów postaw przedsiębiorczości sprzyja tworzenie i prowadzenie w szkołach mini-przedsiębiorstw, kół ekonomicznych, giełd oraz uczestnictwo w projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe.

W Bydgoszczy pomocą dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą była oferta Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego preferencyjnych cen najmu powierzchni biurowych w obiekcie **IDEA Przestrzeń Biznesu**. W ramach umów dedykowanych **startupom** i mniejszym przedsiębiorcom, spełniającym określone warunki, oferowano preferencyjne ceny najmu, niższe nawet o 60% w stosunku do ceny komercyjnej. Biurowiec Idea Przestrzeń Biznesu to ok. 7 000 m² powierzchni użytkowej z biurami i salami konferencyjnymi. Dostępna jest **usługa coworkingu** polegająca na wynajęciu biurka z krzesłem i kontenerkiem w biurze na godziny/dni/miesiące. W ramach wynajmu można skorzystać m.in. z Internetu, kuchni i naziemnego miejsca parkingowego.

Inkubator przedsiębiorczości IDEA Przestrzeń Biznesu	2017	2018	2019	2020
Liczba nowoutworzonych firm (wg daty rejestracji w ciągu roku)	19	18	14	17
Liczba wspieranych młodych firm (do 3 lat od rozpoczęcia działalności)	35	39	36	38

Od początku funkcjonowania biurowca IDEA Przestrzeń Biznesu, Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny objął wsparciem ponad 200 firm. Od 2015 r. powstały 103 startupy.

W 2020 r. realizowano prace remontowe pozwalające przenieść przestrzeń coworkingową na większą powierzchnię, zaaranżowaną zgodnie z zapotrzebowaniem potencjalnych klientów. Zwiększyła się liczba miejsc coworkingowych, powierzchnia jest przestronna i nowoczesna. Ponadto, w odpowiedzi na zapytania klientów, została wprowadzona nowa usługa, tak zwanych biur serwisowanych. Biuro serwisowane to gotowe do pracy biuro z możliwością najmu krótkoterminowego, tj. na godziny lub dni.

Miejszem łączącym interesy sektora biznesowego, naukowego i publicznego jest także otwarte w 2020 r. **Centrum Technologiczne w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym**. To pierwsze tego typu miejsce w regionie. Inwestycja umożliwi rozwój przedsiębiorcom poszukującym specjalistycznej przestrzeni do tworzenia nowych produktów lub testowania ich funkcjonalności. Centrum to nowoczesny obiekt z centrami demonstracyjnymi, warsztatami i żywymi laboratoriami. Aby wzmocnić konkurencyjność małych i średnich firm oraz ułatwić prace nad innowacyjnymi rozwiązaniami udostępniono ok. 4 000 m² powierzchni na wynajem. Na terenie centrum funkcjonowało 15 centrów demonstracyjnych, 4 fab laby, w których użytkownicy wykorzystując nowoczesne i sterowane komputerowo narzędzia, mieli możliwość tworzyć produkty oraz 1 living lab, czyli żywe laboratorium sprzyjające powstawaniu innowacji w procesie testowania i eksperymentowania. W centrum technologicznym współpracowało 17 firm o różnorodnej specjalizacji, które prowadziły działalność produkcyjną, logistyczną i usługową w branżach od medycznej przez reklamową do budowlanej czy elektrycznej i elektronicznej. Rozpoczęto prace projektowe nad dostosowaniem części powierzchni biurowych Centrum Technologicznego do potrzeb przyszłych najemców.

W 2020 r. trwały prace projektowe nad obiektem **nowego inkubatora przedsiębiorczości**. Planowana jest budowa obiektu z przeznaczeniem magazynowo-biurowym o łącznej powierzchni ok. 5 000 m² pod działalność startupów. Podmiotami korzystającymi z planowanego inkubatora będą przedsiębiorstwa z sektora MŚP, prowadzące działalność gospodarczą nie dłużej niż 36 miesięcy, których przedsięwzięcia wpisują się w zakres inteligentnych specjalizacji. Inwestycja jest finansowana z funduszy unijnych. Realizacja inwestycji ma się zakończyć w 2022 r.

Dogodne warunki dla podmiotów, działających na rynku nie dłużej niż dwa lata, oferował też Regionalny Inkubator Przedsiębiorczości przy Kujawsko-Pomorskim Funduszu Pożyczkowym. Preferencje cenowe w podstawowej stawce czynszu sięgały 30%. Do dyspozycji użytkownicy mieli 12 biur wyposażonych w sprzęt komputerowy z dostępem do: Internetu, zasobów w „chmurze obliczeniowej”, usług wspólnego sekretariatu oraz nowoczesnego zaplecza socjalnego.

Regionalny Inkubator Przedsiębiorczości w Bydgoszczy Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.	2018	2019	2020
Liczba firm z sektora MŚP, które skorzystały ze wsparcia:	13	14	19
w tym liczba firm de minimis, tj. które rozpoczęły najem najpóźniej w drugim roku swojej działalności	11	11	12
w tym liczba firm, które korzystały z najwyższego pułapu pomocy, tj. w pierwszym roku działalności.	5	5	7

Rozwój ekonomii współdzielenia oraz ekonomii społecznej, wpływające na ogólny rozwój postaw pro przedsiębiorczości w mieście, realizowany był m.in. przez powołaną do tego instytucję, tj. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej. Wsparcie lokalnych inicjatyw obywatelskich instytucja urzeczywistniała m.in. poprzez udzielanie Mikrograntów KPOWES, stanowiących dofinansowanie działalności prospołecznych podmiotów.

Promocja gospodarcza

W 2020 r. przedstawiciele Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego uczestniczyli w szeregu wydarzeń gospodarczych, m.in. w: konferencjach, warsztatach, wydarzeniach targowo-wystawienniczych i webinarach, w tym wielu o charakterze międzynarodowym. Od marca 2020 r., ze względu na zagrożenie epidemiczne, wszystkie wydarzenia biznesowe zostały przeniesione do rzeczywistości wirtualnej. Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego w listopadzie 2020 r. była głównym partnerem The BSS Tour – wydarzenia online, poświęconego najbardziej aktualnym wyzwaniom, trendom i aktywnościom ze świata usług dla biznesu. Celem wydarzenia była merytoryczna dyskusja i podzielenie się doświadczeniami z obszaru rozwoju sektora nowoczesnych usług dla biznesu w obszarach kadrowym, biurowym, jak i lokowania międzynarodowych projektów z sektora BPO/SSC/IT. Podczas spotkania przedstawiciele BARR mieli szansę zaprezentować potencjał gospodarczy Bydgoszczy publiczności międzynarodowej. W ramach współpracy z partnerami zagranicznymi w 2020 r. BARR realizowała m.in. giełdy kooperacyjne połączone z konferencjami online w ramach cyklu spotkań „Export-On” o rynkach: brazylijsko-hiszpańsko-portugalskim, niemieckim, chińskim oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich. W powyższych wydarzeniach udział wzięło kilkudziesięciu przedsiębiorców funkcjonujących w Bydgoszczy.

Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny promował ofertę inwestycyjną miasta: na Międzynarodowych Targach Korporacyjnych dla Przemysłu Narzędziowo-Przetwórczego INNOFORM, konferencjach organizowanych przez EUROCITIES WG (online), Pierwszym Międzynarodowym Forum Innowacji w Winnicy na Ukrainie oraz Polsko-Ukraińskim Forum Biznesowym w Żytomierzu na Ukrainie (online).

Oferta terenów inwestycyjnych

Bydgoszcz oferuje przedsiębiorcom kompleks terenów inwestycyjnych obejmujący: obszar Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, teren zrekultywowanych pól irygacyjnych oraz teren po dawnych Zakładach Chemicznych „Zachem” (o łącznej powierzchni ok. 600 ha). Sukcesywnie przygotowywane są oferty inwestycyjne dla tych obszarów.

Doskonała lokalizacja oraz nowoczesna infrastruktura **Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego** sprzyja różnego rodzaju przedsięwzięciom gospodarczym i rozwojowi działalności zarówno w sektorze logistycznym, jak i produkcyjno-usługowym. Bydgoszcz to wciąż, według badań GUS, w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób, drugie wśród miast wojewódzkich (po Gorzowie Wielkopolskim) pod względem największego udziału pracujących w przemyśle i budownictwie. BPPT oferuje tereny inwestycyjne na sprzedaż oraz pod dzierżawę. W 2020 r. zajmował powierzchnię 290,9 hektarów. Tereny inwestycyjne stanowią 223,0 ha, natomiast 61,7 ha jest wolnych.

Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba firm na terenie BPPT	127	130	144	150
Zatrudnieni	3 644	3 530	3 828	4 182

Teren BPPT objęty jest możliwością zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją. Część obszaru BPPT, o powierzchni około

46 ha, włączono do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w której dla przedsiębiorców podejmujących działalność inwestycyjną dostępna jest ulga podatkowa na okres od 10 do 15 lat.

Wartość nakładów inwestycyjnych firm zlokalizowanych na terenie parku wyniosła w 2020 r. około 133 mln zł. Podjęto 6 nowych projektów inwestycyjnych, m.in. budowę nowych obiektów, w tym Inkubatora Przedsiębiorczości czy projekt fotowoltaiki w oddanym do użytku w 2020 r. Centrum Technologicznym. Ze względu na pandemię liczba projektów była niższa niż w latach poprzednich, gdy rozpoczynano po 11 przedsięwzięć rocznie.

W 2020 r. dostępność terenów inwestycyjnych została poprawiona dzięki zakończeniu budowy ulicy Matuszewskiego. Trwały prace nad uporządkowaniem i przygotowaniem terenów przemysłowych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych przy ul. Dziadkiewicza i ul. Petersona.

W Bydgoszczy bardzo dynamicznie rozwija się też branża **magazynowo-logistyczna**. W 2020 r. dostępnych było około 426,6 tys. m² nowoczesnych powierzchni magazynowych. W realizacji i planowaniu jest ponad 320 tys. m² nowych powierzchni magazynowych. Dodatkowo w gminach ościennych Bydgoszczy planuje się w najbliższym czasie budowę ponad 430 tys. m² powierzchni magazynowych. Będą to nowoczesne parki magazynowe o wysokim standardzie. W 2020 r. rynek magazynowo-logistyczny został wzbogacony o takie obiekty, jak: Park Panattoni II przy ul. Dachtery oraz FabLabs na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego. Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego aktywnie współpracuje z kluczowymi przedstawicielami sektora, przyczyniając się do powstawania w regionie kolejnych inwestycji.

Impulsem dla dalszego rozwoju sektora będzie Terminal Intermodalny Bydgoszcz Emilianowo. Dla przedsięwzięcia, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa powołał spółkę celową pod nazwą „Terminal Intermodalny Bydgoszcz – Emilianowo”. Do spółki przystąpią Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny i Polskie Koleje Państwowe.

Baza aktualnych, przygotowanych ofert inwestycyjnych dostępna jest na stronie www.invest.barr.pl.

Sektor usług wspólnych i outsourcingowych

Bydgoszcz systematycznie umacnia swoją pozycję jednego z głównych ośrodków **sektora BPO/SSC** w Polsce. Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego pozyskuje dla miasta kolejne projekty inwestycyjne, przyczyniając się do ciągłego rozwoju sektora. Obecność globalnych korporacji oraz licznych, lokalnych firm informatycznych i finansowych świadczących usługi dla międzynarodowych klientów sprawia, iż zatrudnienie w sektorze w 2020 r. szacuje się na około 11,4 tys. osób. Zdecydowanym wyróżnikiem Bydgoszczy jest dominujący udział firm IT w lokalnej strukturze sektora. W 2020 r. firmy te generowały łącznie ponad 9,3 tys. miejsc pracy. IT odpowiada za około 80% zatrudnienia w całym sektorze, a centra finansowo księgowo i call-contact center stanowią odpowiednio po 10% zatrudnienia. Tak duża koncentracja firm informatycznych stanowi o zdecydowanej specjalizacji miasta. Obrazuje również rolę Bydgoszczy w ogólnopolskim zestawieniu ośrodków IT, plasując miasto w ścisłej czołówce lokalizacji wybieranych przez globalne firmy technologiczne. Dowodem tego są chociażby już istniejące w Bydgoszczy centra usług takich korporacji, jak: Atos, Nokia, Assceco czy Sii.

Zdecydowana większość pracowników zatrudnionych jest w centrach z kapitałem zagranicznym, co świadczy o skali ulokowanych w mieście międzynarodowych projektów inwestycyjnych. Aż 4 z listy 10 największych inwestorów w Polsce wg Związku Liderów Sektora Usług Biznesowych (ABSL), organizacji reprezentującej sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce, zrzeszającej ponad 200 największych firm, zdecydowało o ulokowaniu swoich oddziałów w Bydgoszczy. Kapitał francuski posiada przewagę na lokalnym rynku. Na lokalizację w Bydgoszczy swoich oddziałów zdecydowały się również firmy z Wielkiej Brytanii, Finlandii, Stanów Zjednoczonych, Kanady, Holandii czy Szwecji.

Serwisy dostarczane z Bydgoszczy świadczone są w kilkudziesięciu językach obcych dla klientów z całego świata. Do najczęściej używanych języków, oprócz angielskiego, zaliczyć można niemiecki i francuski, niemniej świadczone usługi dostarczane są również w językach: włoskim, hiszpańskim, duńskim czy ukraińskim. Globalne korporacje już od wielu lat dostrzegają potencjał Bydgoszczy, rozwijając swoje oddziały i przekierowując tu kolejne projekty. Do grona inwestorów, którzy już zdecydowali o lokalizacji w mieście swoich kluczowych operacji należą, m.in.: Atos, NOKIA, SDL, Mobica, Sii, Cybercom, Globallogic, Vivid Games, Oponeo, ASSECO, Sunrise System, IVY Technology, Teldat, Bazy i Systemy Bankowe. W 2020 r. bydgoski rynek centrów BPO został powiększony o takie podmioty, jak Lionbridge, centralizację swoich usług przeprowadziła też spółka Orange, a grupa Frosta kontynuowała pracę nad budową centrum usług finansowych i obsługi klienta. Dodatkowo w 2020 r. na inwestycję w Bydgoszczy zdecydowała się firma Chillispaces oferująca biura wirtualne, pracownie coworkingowe i biura serwisowane, w których odnajdą się zarówno duże firmy, jak i kilkuosobowe zespoły.

W 9. edycji CEE Business Services Awards, Bydgoszcz została wyróżniona w kategorii „najbardziej dynamicznie rozwijające się miasto – Polska”. Międzynarodowe jury przyznało nagrody w 27 kategoriach dla firm, menedżerów i miast, za ich wkład w rozwój sektora usług biznesowych w Europie Środkowo-Wschodniej w 2020 r.

Rozwojowi sektora usług towarzyszy znaczący wzrost **nowoczesnej powierzchni biurowej**, która w roku 2020 wyniosła około 127,6 tys. m². Wraz z nieustającym zainteresowaniem naszym miastem przez firmy branży outsourcingowej, poziom powierzchni biurowej systematycznie i znacząco powiększa się. W najbliższym czasie nowoczesna powierzchnia biurowa zwiększy się o 8 tys. m², a kolejne 70 tys. m² jest na etapie planowania. Bydgoski rynek nowoczesnej powierzchni biurowej został w ostatnich latach wzbogacony takimi obiektami jak: Arkada Biznes Park przy ul. Fordońskiej 2, Immobile K3 przy Pl. Kościeleckich 3, Optimum Park przy ul. Fordońskiej 74 czy ciągle powiększający się kompleks Biznes Park Okole przy ul. Kraszewskiego 1. W 2020 r. rynek ten został uzupełniony o najnowszy obiekt Preludium przy ul. Ogińskiego, powstający w ramach rewitalizacji terenów po dawnym Torbydzie.

Organizacja wydarzeń wystawienniczo-targowych

Ze względu na wprowadzenie obostrzeń związanych z pandemią organizacja wydarzeń targowych czy imprez masowych była istotnie utrudniona. W 2020 r. odbyło się 13 **imprez targowych**, uczestniczyło w nich 4 360 osób. Do imprez, które zyskały stałe miejsce w kalendarzu wydarzeń bydgoskich, należą:

- PupiLove Targi,
- Bydgoskie Targi Nieruchomości, Budowa Domu & Wyposażenia Wnętrz,
- Targi Ślubne Opera Nova,
- Międzynarodowa Wystawa Psów Rasowych,
- Międzynarodowe Targi Kooperacyjne Przemysłu, Narzędziowo-Przetwórczego INNOFORM,
- Rękoczyń – targi rzeczy wyjątkowych,
- Targi Ślubne BCTW.

Dzięki nowoczesnej infrastrukturze w **Bydgoskim Centrum Targowo-Wystawienniczym** organizowane są zarówno targi o wymiarze międzynarodowym, duże konferencje, kongresy na kilka tysięcy osób, jak również bankiety, koncerty, szkolenia czy konferencje organizowane przez lokalne organizacje i firmy z branży organizacji wydarzeń. Centrum dysponuje trzema halami targowo-wystawienniczymi o łącznej powierzchni 10 900 m², magazynem oraz czterema salami konferencyjnymi mogącymi pomieścić ponad 700 osób. W I kwartale 2020 r. w BCTW odbyły się Międzynarodowe Targi Kooperacyjne Przemysłu Narzędziowo-Przetwórczego INNOFORM organizowane przez Bydgoski Klaster Przemysłowy. BKP zorganizował również

konferencję dla firm zrzeszonych w klastrze. Do czasu obostrzeń przepisów epidemicznych przeprowadzono w BCTW dwa wydarzenia konferencyjne skierowane do środowisk medycznych.

Przez cały 2020 r. w BCTW odbywały się różnego rodzaju wydarzenia organizowane przez Urząd Miasta, lokalne firmy, fundacje czy instytucje. Oczywiście ich skala, sposób organizacji powiązany był ściśle z przepisami epidemicznymi obowiązującymi w naszym kraju. Niestety dynamiczny przyrost wydarzeń targowych, konferencyjnych, wystaw, został bardzo mocno wyhamowany przez pandemię. Również rozwój własnych wydarzeń takich jak: Targi Pracy, Targi Ślubne, Targi Mieszkanie i Dom, Targi Familijne, które bardzo mocno podkreślają związek z lokalnym biznesem i mieszkańcami regionu, w roku 2020 został wstrzymany. Planowana jest ich organizacja w roku 2021. Liczba imprez, w porównaniu z rokiem 2019 spadła o 67%.

BCTW zorganizowało akcję promocyjną regionu i obiektu, która za cel stawiała sobie przyciągnięcie dużych wydarzeń o charakterze konferencyjnym, kongresowym, koncertowym. Oferta BCTW została przedstawiona 175 firmom eventowych z całej Polski pokazując możliwości realizacji różnego rodzaju wydarzeń w obiekcie. Niestety pandemia pozamykała wszystkie rozmowy sprzedażowe i perspektywy dalszych działań.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy.

VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości.

VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego.

VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu.

III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej.

Rozwój sieci współpracy

Pobudzanie współpracy między środowiskiem biznesowym, naukowym, a także organizacjami społecznymi czy jednostkami miejskimi rozszerza się poprzez współpracę w ramach **klastrów**. W Bydgoszczy w 2020 r., w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowanych było 10 klastrów. Aktywną działalność prowadziły 4 klastry, w których łącznie współpracowało 193 firmy oraz jednostki naukowe, badawczo-rozwojowe oraz instytucje otoczenia biznesu.

	liczba członków
Bydgoski Klaster Przemysłowy	111
Bydgoski Klaster Informatyczny	29
Agro Klaster Kujawy	23
Klaster Przemysłów Kreatywnych	30

84% firm
16% instytucji

W 2020 r. najaktywniejsze w działalności publicznej były Bydgoski Klaster Przemysłowy oraz Bydgoski Klaster Informatyczny. Pierwszy ze wspomnianych współorganizował m.in. 4. edycję Targów INNOFORM, będących największym w kraju wydarzeniem skupiającym przedstawicieli branży narzędziowo-przetwórczej. W wydarzeniu wzięło udział 2 627 gości, a ofertę zaprezentowało 285 firm. Jako impreza towarzysząca targom, zorganizowana została giełda B2B, której partnerem była Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego.

Bydgoski Klaster Informatyczny, przy współpracy bydgoskiej społeczności IT, zrealizował kolejną edycję (tym razem online) Hackathonu – turnieju dla pasjonatów programowania, których zadaniem jest stworzyć innowacyjne i pomysłowe rozwiązania na zadane przez organizatorów tematy. W tym roku w inicjatywie wzięło udział 48 osób. Partnerem wydarzenia była Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego.

Na terenie Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz działał też Klaster Turystyki Zdrowotnej, zarejestrowany w Białych Błotach.

W 2020 r. funkcjonowały w Bydgoszczy inne podmioty sieciujące przedsiębiorców, m.in.: Business Network International (grupy Horizon, Eagles, Elite, Lions; w Nakle nad Notecią działa grupa Prestige), inicjatywa LinkedIn Local, Biznes dla Kobiet, Klub Kobiet Biznesu, Expertio – społeczność biznesu, grupy ToastMasters Bydgoszcz czy Bydgoskie Marki.

Rozwój współpracy, szczególnie branżowej, wspierały też inne **instytucje otoczenia biznesu**, m.in.: Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży, Fundusz Poręczeń Kredytowych, Fundusz Pożyczkowy, Izba Budownictwa, Izba Gospodarcza Wodociągi Polskie, Izba Przemysłowo-Handlowa, Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan, Oddział Krajowej Izby Doradców Podatkowych, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, Polska Fundacja Przedsiębiorczości, Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki, Pracodawcy Pomorza i Kujaw Związek Pracodawców, Stowarzyszenie Pośredników w Obrocie Nieruchomościami, Stowarzyszenie Przedsiębiorców Kujaw i Pomorza, Zrzeszenie Handlu i Usług.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości.

VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego.

VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu.

Dokonania naukowe mają istotny wpływ na rozwój społeczny i gospodarczy. Badania naukowe i prace rozwojowe rozszerzają zasób wiedzy i wskazują nowe zastosowania dla wiedzy już istniejącej. Wykorzystanie praktyczne tych osiągnięć przez organizacje i podmioty gospodarcze prowadzi do tworzenia innowacyjnych produktów i usług, udoskonalania procesów biznesowych, co może istotnie poprawiać atrakcyjność dóbr i usług, otwierać nowe rynki zbytu i korzystnie wpływać na konkurencyjność całej gospodarki. Dla rozwoju działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej niezbędna jest współpraca środowisk naukowych i biznesowych Bydgoszczy.

Bydgoszcz jest jednym z dwóch ośrodków akademickich w regionie. W roku akademickim 2019/2020 w **szkołach wyższych** kształciło się 28,4 tys. studentów, w tym 1,5 tys. cudzoziemców, w następujących uczelniach:

- Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy,
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,
- Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy UMK,
- Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy,
- Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy,
- Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy,
- Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy,
- Bydgoska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy,
- Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy,
- Wyższa Szkoła Informatyki w Łodzi.

W 2020 r. bydgoskim pracownikom naukowym przyznano 9 tytułów profesora, 48 stopni naukowych doktora i 19 doktora habilitowanego.

Wzmocnieniu akademickiego potencjału Bydgoszczy i rozwojowi kierunków inżyniersko-technicznych ma służyć projekt przekształcenia Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w politechnikę. Projekt ustawy o powołaniu Politechniki Bydgoskiej zyskał pozytywną ocenę Ministerstwa Edukacji i Nauki i został skierowany do dalszych prac legislacyjnych.

W 2020 r. do **Urzędu Patentowego** Rzeczypospolitej Polskiej wpłynęło 60 zgłoszeń bydgoskich uczelni, dotyczących ochrony praw własności przemysłowej.

Zgłoszenia i uzyskane prawa własności przemysłowej bydgoskich szkół wyższych w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyszczególnienie	Zgłoszenia			Uzyskane prawa własności		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Ogółem	96	78	60	85	49	33
Wynalazki	25	50	40	17	20	22
Wzory użytkowe	7	11	12	3	5	6
Znaki towarowe	3	1	-	4	-	-
Wzory przemysłowe i pozostałe	61	16	8	61	24	5

Źródło: *Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej*

W 2020 r. dwie największe bydgoskie uczelnie realizowały wiele łączących naukę z biznesem projektów innowacyjnych i badawczo-rozwojowych. Przedstawiciele Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w 2020 r. mogli pochwalić się m.in. następującymi sukcesami:

- Na Międzynarodowych Targach Wynalazczości i Designu KIDE 2020 w Kaohsiung, naukowcy z UKW otrzymali złoty medal za opracowanie technologii tworzenia poliuretanowych protez piersi w oparciu o skan i druk 3D oraz srebrny medal za wynalazek Modułu pletyzmografii powietrznej do systemu masażu pneumatycznego.
- Uczelnia wraz z trzema partnerami: spółką Red Door Sp. z o.o. (liderem projektu), Instytutem Techniki i Aparatury Medycznej w Zabrze oraz Collegium Medicum w Bydgoszczy UMK realizuje projekt badawczo rozwojowy pn. "Opracowanie intuicyjnego, przenośnego urządzenia treningowego, bazującego na metodzie biofeedback, ukierunkowanej na wspieranie funkcjonowania poznawczego w procesie starzenia się" w ramach PO Inteligentny Rozwój 2014-2020. Projekt o nazwie NeuroPlay zdobył pierwsze miejsce w kategorii Start-up w drugiej edycji konkursu Start-Up-Med.
- Podczas XIII Międzynarodowych Targów i Konkursu Wynalazków i Innowacji INTARG 2020 Online „Innowacje motorem gospodarki” naukowcy z UKW zostali wyróżnieni 15 nagrodami: 6 dyplomami MNiSW, medalem platynowym z Dyplomem MFiPR, 3 złotymi medalami, jednym medalem srebrnym i jednym brązowym oraz 4 nagrodami specjalnymi. Wyróżnione zostały m.in. projekty „Egzoszkieletu na rękę”.
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznało UKW dofinansowanie projektu w programie „Inkubator Innowacyjności 4.0” na łączną kwotę 2 111 000 zł. Realizuje go konsorcjum uczelni z jej spółką celową AIP UKW. Środki zostaną wykorzystane na finansowanie grantów przedwdrożeniowych.

Swoje osiągnięcia mieli także przedstawiciele Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy:

- Na Międzynarodowych Targach Wynalazczości i Designu KIDE 2020 w Kaohsiung naukowcy z UTP zdobyli dwa medale: złoty (dla zespołu pracującego nad wynalazkiem „Polimerowa membrana inkluzyjna oraz sposób jej otrzymywania”) oraz srebrny (dla zespołu pracującego nad wynalazkiem „Sposób odzyskiwania miedzi(II) z kwaśnych roztworów, zwłaszcza roztworów odpadowych i potrawienych”).
- Podczas XIII Międzynarodowych Targów i Konkursu Wynalazków i Innowacji INTARG 2020 Online „Innowacje motorem gospodarki” naukowcy z UTP zostali wyróżnieni za wynalazki: „Sposób otrzymywania oleju ze zwiększoną zawartością tokoferoli z nasion komosy ryżowej” (złoty medal i tytuł Europe France Inventors Award) oraz „Soja niemodyfikowana genetycznie od pola do stołu” (srebrny medal).
- W konkursie na Lidera Innowacji Pomorza i Kujaw, w którym prezentowane są innowacyjne rozwiązania technologiczne, produktowe i usługowe – firm i ośrodków badawczych z regionu kujawsko-pomorskiego, trzy wyróżnienia otrzymał respirator CoViVENTIL UCM01 przygotowany przez uczelnianą spółkę celową IBMED VENTIL Sp. z o.o., a tytuł Lidera Innowacji Pomorza i Kujaw 2020 w kategorii jednostka naukowa/zespół badawczy zdobyła Katedra Technik Wytwarzania z Wydziału Inżynierii Mechanicznej UTP za rozwiązanie pod nazwą: „Rozwój technologii wytwarzania kompozycji polimerowych z recyklatem gumy oponowej w kierunku poszukiwania nowych produktów”.
- Podczas 19. edycji Targów Wynalazków i Innowacji MTE 2020 w Malezji wynalazek przygotowany przez zespół naukowców z Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej UTP zdobył srebrny medal. Nagrodzona innowacja to konstrukcja mieszalnika do mieszania materiałów ziarnistych z wibracyjnym układem napędowym zataczająco-śrubowym.
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dofinansowanie projektu w programie „Inkubator Innowacyjności 4.0” przyznało też UTP. Łączna kwota to 2 111 000 zł. Projekt będzie realizowany przez dwa lata w konsorcjum ze Spółką Celową UTP Sp. z o.o. oraz Spółką Celową Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu Sp. z o.o.

Warto wspomnieć, że obie uczelnie zakończyły w 2020 r. realizację wspólnego programu „Inkubator Innowacyjności 2.0”, do którego wniosek przygotowały wspólnie Regionalne Centrum Innowacyjności – Centrum Transferu Technologii UTP oraz Centrum Transferu Technologii i Innowacji UKW. Otrzymany grant obejmował przede wszystkim inicjowanie oraz wzmacnianie współpracy między środowiskiem naukowym,

a otoczeniem gospodarczym, w tym poszukiwanie podmiotów zainteresowanych wdrożeniem wyników badań naukowych i prac rozwojowych, przez promocję oferty technologicznej oraz udział w wystawach i targach typu „science to business”, przygotowanie projektów komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, zawierających w szczególności analizy potencjału rynkowego wynalazków oraz analizy ich gotowości wdrożeniowej, a także wyceny praw własności przemysłowej.

Podczas XIII Międzynarodowych Targów i Konkursu Wynalazków i Innowacji INTARG 2020 Online „Innowacje motorem gospodarki” wyróżnienie otrzymali także naukowcy z Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy. „Nagrodę Platynową” od Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej uczelnia otrzymała za „Domowy rozdrabniacz do odpadów komunalnych z tworzyw sztucznych, w szczególności butelek PET, z możliwością zasilania energią elektryczną ze źródeł odnawialnych”.

Jeśli chodzi o sektor prywatny, swoje centra badawczo-rozwojowe w Bydgoszczy posiadają m.in. firmy: Aplex Sp. z o.o, Nokia, NMG S.A., SoftBlue SA, Boruta-Zachem SA, TELDAT Sp. z o.o. sp.k.

Na drodze rozwijania współpracy między szkołami wyższymi i biznesem, ważnym elementem są tzw. firmy odpryskowe, powołane w celu komercjalizacji wyników badań naukowych oraz transferu wiedzy do gospodarki. Bydgoskie szkoły wyższe tworzą spółki typu **spin-off** i **spin-out** jako nowe podmioty utworzone przez co najmniej jednego pracownika, studenta lub absolwenta uczelni w pierwszym przypadku, lub razem z jednostką naukową lub organizacyjną powołaną do komercjalizacji wyników badań w przypadku spin-out. Różnica między nimi wynika z formy powiązania spółki z uczelnią. Podczas gdy spin-out jest związany osobowo i kapitałowo z uczelnią, spin-off jest spółką wydzieloną z uczelni, z którą prowadzi współpracę na zasadach rynkowych.

Liczba przedsiębiorstw akademickich typu spin-off oraz spin-out na uczelniach bydgoskich.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
RAZEM	21	26	30
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J.J. Śniadeckich	3	4	5
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	1	3	3
Collegium Medicum im. L. Rydygiera UMK	3	5	4
Wyższa Szkoła Gospodarki	14	14	18

Źródło: uczelnie bydgoskie

Innowacyjność przedsiębiorstw

Według ostatnich dostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego, pochodzących z badania innowacyjności przedsiębiorstw przemysłowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób, bydgoskie przedsiębiorstwa w latach 2017-2019 uzyskały 75 praw własności, w tym 15 patentów na wynalazki. Prawie połowę z uzyskanych praw stanowiły wzory przemysłowe.

Zgłoszenia i uzyskane prawa własności przemysłowej w latach 2017-2019 przez bydgoskie przedsiębiorstwa przemysłowe^a w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym			
		wynalazki	wzory użytkowe	wzory przemysłowe	znaki towarowe
Zgłoszenia	53	10	1	27	15
Uzyskane prawa własności	75	15	6	34	21

a Badanie dotyczy przedsiębiorstw przemysłowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie; Ośrodek Statystyki Nauki, Techniki, Innowacji i Społeczeństwa Informacyjnego

Działalność badawczo-rozwojowa, której częściowe efekty uwidaczniają się w postaci uzyskanych patentów czy innych wyłącznych praw własności, wykorzystana w procesach produkcyjnych przyczynia się do powstawania innowacyjnych produktów i usług. Ostatnie dostępne wyniki badania **innowacyjności przedsiębiorstw**, prowadzonego przez GUS wskazały, że za aktywne innowacyjnie można było uznać 39,7% bydgoskich przedsiębiorstw przemysłowych wśród podmiotów, w których liczba pracujących przekraczała 49 osób. Jako aktywne innowacyjnie traktowano przedsiębiorstwa, które w latach 2017-2019 wprowadziły innowacje, rozumiane jako nowe lub ulepszone produkty lub procesy biznesowe. Częściej przedsiębiorstwa podejmowały się wprowadzania innowacji produktowych. Wśród innowacji procesowych najpopularniejsze był wprowadzanie nowych lub ulepszonych metod wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług, w tym rozwoju wyrobów lub usług.

Przedsiębiorstwa przemysłowe^a, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych w % ogółu przedsiębiorstw.

Ogółem	Nowe lub ulepszone produkty		Nowe lub ulepszone procesy biznesowe				
	razem	w tym nowe dla rynku	razem	metody wytwarzania wyrobów lub świadczenia usług	metody z zakresu logistyki, dostaw lub dystrybucji	metody przetwarzania informacji lub komunikacji	metody księgowania lub inne czynności administracyjne
39,7	33,1	18,2	33,9	26,4	11,6	13,2	16,5

a Badanie dotyczy przedsiębiorstw przemysłowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie; Ośrodek Statystyki Nauki, Techniki, Innowacji i Społeczeństwa Informacyjnego

Wydatkowane przez przedsiębiorstwa środki na działalność innowacyjną były zróżnicowane według rodzajów tej działalności oraz źródeł jej finansowania. Nakłady na działalność innowacyjną mierzone były jako nakłady poniesione przez przedsiębiorstwo w danym roku na działalność innowacyjną prowadzoną w ciągu ostatnich trzech lat. W 2019 r. nakłady na innowacje przedsiębiorstw przemysłowych wynosiły 300,7 mln zł i w 91,7 % zostały pokryte ze środków własnych przedsiębiorstw. Bezzwrotne środki pozyskane z zagranicy, głównie z Unii Europejskiej stanowiły 3,7%. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową stanowiły 64,2% wszystkich nakładów na działalność innowacyjną. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży przedsiębiorstw przemysłowych wyniósł 14,5%, z czego przychody z produktów nowych lub istotnie ulepszonych dla rynku stanowiły 2,0%, a tylko dla przedsiębiorstwa – 12,4%. Większość produktów innowacyjnych przeznaczana jest na rynki zagraniczne – przychody z eksportu produktów nowych lub istotnie ulepszonych wyniosły 13,4% przychodów netto ze sprzedaży w przemyśle.

2030 STRATEGIA 2.0

POWYŻSZE DZIAŁANIA REALIZOWAŁY NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE „BYDGOSZCZ 2030. STRATEGIA ROZWOJU”:

VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy.

VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości.

VI.2.1. Wysoki status bydgoskich uczelni.

VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu.

Liczne zabytki, walory krajobrazowe (położenie nad dwiema rzekami Wisłą i Brdą oraz Kanałem Bydgoskim), dogodnie powiązania komunikacyjne międzynarodowe i krajowe oraz rozwinięta baza noclegowa w Bydgoszczy są elementami przyciągającymi turystów krajowych i zagranicznych. Do ich dyspozycji w 2020 r. było 31 turystycznych obiektów noclegowych z 2,9 tys. miejsc (większość z nich znajdowała się w hotelach) oraz liczne restauracje i kawiarnie.

Turystyczne obiekty noclegowe w Bydgoszczy.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Turystyczne obiekty noclegowe ogółem	38	40	39	31
Hotele	25	28	26	23
Pensjonaty	1	–	–	–
Inne obiekty hotelowe	4	3	3	2
Szkolne schroniska młodzieżowe	1	1	1	1
Zespoły domków turystycznych	–	–	1	–
Pola biwakowe	1	1	1	1
Hostele	1	1	1	1
Pokoje gościnne/kwatery prywatne	2	2	2	2
Kwatery agroturystyczne	–	1	1	–
Pozostałe turystyczne obiekty	3	3	3	1

Źródło: BDL GUS

Hotele

	miejsca noclegowe
1 *****	41
6 *****	1 012
5 ****	587
8 **	686
3 w trakcie kategoryzacji	195

Bydgoszcz należy do Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej, w ramach której w 2020 r. miasto wzięło udział w 9. edycji regionalnego projektu turystycznego „Paszport do Natury” (miniprzewodnik z propozycjami tras zwiedzania). Ze względu na sytuację pandemiczną dotychczasowa forma książeczki paszportowej zastąpiona została aplikacją.

Wizerunek Bydgoszczy promowało Bydgoskie Centrum Informacji. Turyści, goście oraz mieszkańcy pozyskiwali w BCI informacje o mieście m.in.: historii, atrakcjach turystycznych, wydarzeniach kulturalnych i sportowych oraz mieli możliwość zaopatrzyć się w materiały promocyjne. Z uwagi na epidemię Covid-19 działania BCI zostały znacznie ograniczone, a samo Biuro było nieczynne w okresie od połowy marca do początku maja 2020 r. Zawieszono również rejsy tramwajów wodnych po Brdzie oraz wakacyjnych linii turystycznych zabytkowymi autobusami. Mimo to, organizowane były spacerunki po mieście z przewodnikiem,

przy zachowaniu reżimu sanitarnego, a Biuro uruchomiło sklep internetowy z materiałami promocyjnymi i pamiątkami. Ponadto za pośrednictwem Facebooka i Youtuba można było zwiedzić Bydgoszcz „wirtualnie”. Opowiadane przez bydgoskich przewodników historie stanowiły promocję i zachętę do przyjazdu oraz zwiedzania Miasta. Ponadto odbyła się internetowa akcja promocyjna „Daj się przekonać!” oraz przygotowano do wdrożenia Bydgoską Kartę Turysty.

Bydgoskie Centrum Informacji w 2020 r. odwiedziło 23 625 osób (14 409 turystów krajowych, 1 354 zagranicznych oraz 7 862 mieszkańców miasta).

Bydgoszcz uplasowała się na 10. pozycji w gronie 20 europejskich miast, które walczyły o tytuł Najlepszego Europejskiego Celu Podróży 2020. Głosy na swoich faworytów oddawali internauci.

W 2020 r. ze względu na sytuację pandemiczną, w znacznie mniejszym zakresie niż w ostatnich latach, organizowane były wydarzenia atrakcyjne dla mieszkańców, ale też przyciągające uczestników i widzów z całego regionu, kraju czy z zagranicy. Odbyły się kolejne edycje imprez o tematyce sportowej, kulturalnej czy podróżniczej, takie jak: Wielka Wioślarska o Puchar Brdy, Europejskie Dni Dziedzictwa, Festiwal Pamięci Andrzeja Zauchy "Serca Bicie" – koncert galowy, Bydgoszcz Jazz Festival, Bydgoski Festiwal "Podróżnicy", Memoriał Ireny Szewińskiej, Terenowa Masakra, Ocean Lava Triathlon Polska 2020 i Kayakmania.

Miasto przygotowało **pakiet pomocy dla bydgoskich przedsiębiorców**, którzy zostali dotknięci ograniczeniami w prowadzonej działalności gospodarczej w usługach oraz handlu, w następstwie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, a co za tym idzie ograniczeniami funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy, w tym między innymi działalności handlowej, hotelarskiej, turystycznej, gastronomicznej, rozrywkowej, a także wprowadzeniem nowych zasad funkcjonowania galerii handlowych.

Przedsiębiorcy (lub inne podmioty prowadzące działalność gospodarczą), którzy zostali dotknięci konsekwencjami epidemii, mogli ubiegać się o ulgi w płatnościach z tytułu:

- podatku od nieruchomości,
- najmu lokalu użytkowego (w zasobach komunalnych) oraz dzierżawy terenu,
- dzierżawy gruntu gminy,

w formie:

- odroczenia terminu płatności na okres: od 3 do 6 miesięcy
- rozłożenia na raty należności, z terminem płatności ostatniej raty 10 stycznia 2021 r.

Ponadto przedsiębiorcy, którzy wstrzymali działalność gospodarczą w związku z epidemią, zwolnieni byli z opłat za wywóz odpadów. Miasto oferowało także bezpłatne wsparcie promocyjne zamkniętych restauracji i lokali gastronomicznych na miejskiej stronie www.bydgoszcz.pl poprzez publikacje listy lokali, które oferowały swoje dania na wynos, w tym także z dowozem do klienta.

Mając na uwadze wsparcie promocji zatrudnienia w warunkach częściowego zamknięcia gospodarki, BARR uruchomiła na swej stronie internetowej akcję **#JestPraca**, za pośrednictwem której lokalni przedsiębiorcy mogli bezpłatnie zamieszczać oferty pracy. Z inicjatywy w 2020 r., skorzystały 34 firmy, które poprzez stronę internetową szukały pracowników na 134 stanowiska (331,5 wakatów). BARR prowadziła **specjalny informator dedykowany przedsiębiorcom**. W specjalnej zakładce na stronie barr.pl zbierane były bieżące informacje, niezbędne wnioski i dokumenty oraz obowiązujące zalecenia instytucji krajowych i samorządowych, które odpowiadają za ograniczanie rozprzestrzeniania się epidemii. Zróżnicowanie informacji zamieszczonych na stronie, szybka reakcja BARR na niezbędne informacje dot. pandemii i wsparcia przedsiębiorców poskutkowało znacznie większym, niż spodziewane, zainteresowaniem stroną www.barr.pl przez klientów i użytkowników.

Również BPPT wspierał firmy dotknięte skutkami pandemii – wprowadzono **prolongaty w płatnościach** dla najemców z branż dotkniętych Covid-19.

W 2020 r. w związku z pandemią koronawirusa wpływającą negatywnie na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw, na mocy ustawy z dnia 20 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19 (...) realizowano pakiet wsparcia w ramach tzw. **Tarczy antykryzysowej** współfinansowanej z rezerwy MRPiS i UE w ramach EFS. Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy w 2020 r. w ramach Tarczy udzielił wsparcia w postaci:

- dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców – dla 1 338 przedsiębiorców z terenu Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego, którzy w związku z pandemią koronawirusa wykazali spadek obrotów gospodarczych, uzyskali dofinansowanie na okres nie dłuższy niż trzy miesiące. Otrzy-

mane wsparcie pozwoliło na utrzymanie w zatrudnieniu 8 745 pracowników. Łącznie na realizację wskazanej formy wydatkowano 43 874 977 zł.

- dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – wsparcie przyznano 18 podmiotom, które w skutek pandemii odnotowały spadek przychodów z działalności statutowej, co pozwoliło na ochronę miejsc pracy dla 132 pracowników. Łącznie na realizację wskazanej formy wydatkowano 430 889 zł.
- dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla kościelnej osoby prawnej – ze wsparcia skorzystały 3 kościelne osoby prawne, co pozwoliło na dofinansowanie wynagrodzeń dla 185 pracowników. Łącznie na realizację wskazanej formy wydatkowano 601 124 zł.
- niskooprocentowanej pożyczki z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, którzy prowadzili działalność gospodarczą przed dniem 1 kwietnia 2020 r. w celu pokrycia bieżących kosztów prowadzenia tej działalności. O pożyczkę w maksymalnej wysokości 5 000 zł mogli się ubiegać wyłącznie mikroprzedsiębiorcy, którzy nigdy nie zatrudniali pracowników. Przyznana pożyczka podlegała umorzeniu, pod warunkiem prowadzenia działalności przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pomocy. Omawiane wsparcie w okresie 2020 r. przyznano 24 346 mikroprzedsiębiorcom na łączną kwotę 121 549 364 zł.
- niskooprocentowanej pożyczki z Funduszu Pracy dla organizacji pozarządowych lub podmiotu, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, posiadających siedzibę na terenie Bydgoszczy lub powiatu bydgoskiego. Niskooprocentowa pożyczka w maksymalnej wysokości 5 000 zł była przyznawana z przeznaczeniem na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej bądź statutowej organizacji pozarządowej i podlegała umorzeniu pod warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia pomocy. W 2020 r. udzielono 66 organizacjom/podmiotom wsparcia na łączną kwotę 248 664 zł.
- dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców będących osobą fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą, niezatrudniających pracowników. Wsparcie przysługiwało przez maksymalny okres 3 miesięcy w przypadku wykazania spadku obrotów gospodarczych. W 2020 r. 3 909 przedsiębiorców otrzymało dofinansowanie o łącznej wartości 20 582 380 zł.
- dotacja na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy i małego przedsiębiorcy określonych branż – pomoc udzielana była w formie dotacji w wysokości do 5 000 zł, która była bezzwrotna w przypadku wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej przez okres 3 miesięcy od dnia udzielenia wsparcia. Dotacji udzielono 200 przedsiębiorcom w łącznej kwocie 1 000 000 zł.

Wartość wydatków na Tarczę antykryzysową:	188 287 399 zł
Dofinansowanie z rezerwy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:	152 351 569 zł
Dofinansowanie z EFS:	35 935 830 zł
Okres realizacji programu:	1.04.2020 r. – 31.12.2020 r.

Wskaźniki osiągnięcia celów Strategii w Obszarze VI.

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa/tendencja
Cel VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA					
VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w relacji do średniej miast wojewódzkich (miasta wojewódzkie =100%)	90,4% (2018)	92,6%	b.d.*	110%
	Udział pracujących w sektorze usług	69,8% (2018)	70,3%	b.d.**	80%
	Udział przedsiębiorstw przemysłowych (z liczbą pracujących powyżej 49 osób), które wprowadziły innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne lub marketingowe w % ogółu przedsiębiorstw przemysłowych w ostatnich 3 latach	60,0% (2017)	39,7%	b.d.***	tendencja wzrostowa
VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1 000 mieszkańców	120,8 (2018)	124,5	129,6	powyżej 150
	Istniejąca powierzchnia biurowa	97 850 m ² (2018)	108 000 m ²	127 600 m ²	tendencja wzrostowa
	Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w rejestrze REGON	480 (2018)	481	581	tendencja wzrostowa
VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego	Liczba członków funkcjonujących klastrów	170 (2019)	170	193	tendencja wzrostowa
	Saldo rejestracji podmiotów gospodarczych w bydgoskim obszarze metropolitalnym	604 (2017)	2 275	2 262	tendencja wzrostowa
VI.1.4. Miasto atrakcyjne turystycznie	Liczba hoteli 4- i 5- gwiazdkowych	6 + 1 (2018)	7 + 1	6 + 1	7 + 2
	Liczba miejsc noclegowych w hotelach 4- i 5- gwiazdkowych	1047 + 41 (2018)	1177+41	1012+41	1220+82
	Liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych – w tym turystom zagranicznym	459 804 (2018) 114 879 (2018)	478 737 135 954	252 279 46 829	tendencja wzrostowa
	Liczba międzynarodowych wydarzeń turystyki biznesowej trwających co najmniej 2 dni, z liczbą uczestników co najmniej 50 osób	28 (2018)	13	1	tendencja wzrostowa

Cele	Wskaźniki	Wartość bazowa (wartość/rok)	2019	2020	Wartość docelowa/tendencja	
Cel VI.2. SILNY OŚRODEK NAUKOWY – BADANIA NAUKOWE, TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI						
VI.2.1. Wysoki status bydgoskich uczelni	Liczba dyscyplin naukowych lub artystycznych z kategorią naukową A+, A i B+	4 (2018)	4	4	tendencja wzrostowa	
	Pozycja uczelni bydgoskich w ogólnopolskim rankingu uczelni wyższych PERSPEKTYWY:					
	– ranking uczelni akademickich	UKW UTP	61-70 (2019) 48 (2019)	61-70 48	71-80 61-70	
	– ranking uczelni niepublicznych	BSW KPSW WSG	27 (2019) 16 (2019) 27 (2019)	27 16 27	29 16 25	tendencja wzrostowa
VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu	Liczba nadanych w danym roku stopni naukowych oraz tytułów:					
	– doktora	99 (2017)	48			
	– doktora habilitowanego	14 (2017)	19	b.d.**	tendencja wzrostowa	
	– profesora	3 (2017)	7			
VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu	Liczba uzyskanych przez bydgoskie instytucje naukowe wszystkich praw własności przemysłowej	87 (2018)	52	40	300	
	w tym: praw dotyczących wynalazków i wzorów użytkowych	20 (2018)	25	28	60	
	Liczba projektów obejmujących badania naukowe lub prace rozwojowe	166 (2018)	152	75	tendencja wzrostowa	
	Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw akademickich typu spin-off oraz spin-out na uczelniach bydgoskich	21 (2018)	26	30	tendencja wzrostowa	

* Dane statystyki publicznej dostępne będą w III kwartale 2021 r.

** Dane statystyki publicznej dostępne będą w IV kwartale 2021 r.

*** Dane statystyki publicznej dostępne będą w I kwartale 2022 r.

Załącznik nr 1. Projekty współfinansowane ze środków UE

Projekty Miasta Bydgoszczy realizowane w 2020 roku z dofinansowaniem UE w ramach RPO WK-P oraz krajowych programów operacyjnych.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 ZIT – REWITALIZACJA					
1.	Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu – Etap I	23 645 217	12 160 266	Rewitalizacja terenów strefy nadbrzeżnej Wisły w Starym Fordonie, stworzenie nowych miejsc do wypoczynku i rekreacji oraz poprawa estetyki panoramy miasta od strony Wisły, przebudowa i rozbudowa ul. Promenada wraz z infrastrukturą towarzyszącą podziemną i nadziemną, zagospodarowanie rekreacyjne.	10.2015 - 08.2021
2.	Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu – Etap I, część II – nabrzeża	7 588 540	5 096 137	Projekt obejmuje: wykonanie przedłużenia ul. Frycza-Modrzewskiego wraz z zawrotką; budowę umocnionego nabrzeża pionowego i tarasowego z pochylnią do wodowania; umocnionego nabrzeża; budowę punktu czerpalnego wody; wyposażenie nabrzeża; umocnienie materacami gabionowymi brzegu przy pochylni; niezbędną wycinkę drzew i rozbiórkę wylotu W64; wykonanie oświetlenia; budowę kanalizacji deszczowej.	09.2020 - 11.2021
3.	Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu – gminne budynki mieszkalne	7 392 771	3 405 421	Kompleksowy remont budynków przy ulicach: Bydgoskiej 23, 26, 29, 42, Rynek 3, Kapeluszników 2 i gen. Sikorskiego 2 - termomodernizacja oraz otoczenie budynków, przebudowa wewnątrz na samodzielne, pełnostandarde lokale mieszkalne.	08.2019 - 10.2021
4.	Przestrzeń edukacji w Młynach Rothera	5 758 310	3 554 790	Wydzielenie i wyposażenie przestrzeni edukacyjnej, integracyjnej, warsztatowej w Spichrzu Mącznym - dwa piętra (II, III p.).	06.2018 - 11.2021
5.	Poszerzenie oferty kulturalnej Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy poprzez dostosowanie lokalu przy ul. Gdańskiej 5 i obiektu przy ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne	3 214 878	2 386 377	Przebudowa lokalu przy ul. Gdańskiej 5, użytkowanego wcześniej jako apteka „Pod Łabędziem”, oraz obiektu przy ul. Mennica 6, który obecnie, jak i po realizacji projektu pełnił będzie funkcję muzealną.	01.2020 - 03.2021
6.	Adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno-Społecznego	3 005 467	2 108 832	Remont i wyposażenie w niezbędny sprzęt zdegradowanego budynku wraz z zagospodarowaniem otoczenia na potrzeby m.in. Muzeum Kanału Bydgoskiego.	2019- 11.2021
7.	Reaktywacja świetlicy opiekuńczo-wychowawczej "Marzenia"	239 973	144 988	Wyposażenie sali komputerowej w budynku CIS (reaktywacja świetlicy) oraz utworzenie placu zabaw przy ul. Smoleńskiej.	2019- 03.2021
8.	Rewitalizacja bulwarów Brdy	5 645 127	5 226 236	Odnowa bulwarów na odc. od Mostu Bernardyńskiego do ul. Uroczej: umocnienia brzegowe, miejsca dla cumowania małych jednostek, ścieżki piesze, rowerowe, oświetlenie, zieleń, mała architektura.	10.2020 - 12.2022

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 ZIT					
9.	Budowa buspasa w ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Rekreacyjnej do pętli autobusowej „Myślęcinek”	10 240 107	7 075 222	Buspas w Myślęcinku.	2017-2020
10.	Budowa buspasa w ul. Kolbego na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Kormoranów wraz z infrastrukturą towarzyszącą	11 283 336	7 832 887	Buspas w ul. Kolbego.	03.2017 - 12.2021
11.	Budowa systemu Park&Ride wraz z realizacją infrastruktury technicznej w Bydgoszczy	45 360 050	30 377 554	Utworzenie systemu parkingów Park&Ride wraz z infrastrukturą techniczną: Węzeł Zachodni, Pętla Przylesie, Pętla Las Gdański, Rondo Kujawskie, Grudziądzka UMB; zaplanowano również rozbudowę sieci i centrum nadzoru nad systemem P&R.	05.2018 - 12.2022
12.	„Droga do Nowoczesności” – remont dachu i adaptacja pomieszczeń magazynowych w zabytkowym budynku przy ul. Stary Rynek 22	163 941	99 988	Remont dachu i adaptacja pomieszczeń magazynowych.	03.2019 - 08.2020
13.	„Droga do Nowoczesności” – prace remontowo-konserwatorskie zabytkowej klatki schodowej budynku przy ul. Długiej 39	173 742	99 989	Prace remontowo-konserwatorskie zabytkowej klatki schodowej.	03.2019 - 08.2020
14.	Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej w Bydgoszczy	31 000 364	12 418 913	Remont, przebudowa i rozbudowa zespołu budynków dawnego Teatru Kameralnego - przystosowanie do pełnienia funkcji drugiej sceny, realizacji oferty kulturalno-edukacyjnej.	06.2016 - 12.2021
15.	Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w ZS Mechanicznych nr 1, w ZS Mechanicznych nr 2 oraz w ZS Drzewnych w Bydgoszczy	2 247 695	1 555 737	Modernizacja, wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w 3 ZSZ.	10.2017 - 02.2020
16.	Termomodernizacja Zespołu Szkół Budowlanych w Bydgoszczy	8 601 855	4 374 316	Kompleksowa termomodernizacja ZSB, z zastosowaniem paneli fotowoltaicznych.	11.2018 - 12.2020
17.	Rozbudowa i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Budowlanych i w Zespole Szkół Elektronicznych w Bydgoszczy	5 662 697	4 506 259	Rozbudowa części warsztatowej ZS Budowlanych o nowe pomieszczenia do praktycznej nauki zawodu oraz rozbudowę ZS Elektronicznych o nowy parterowy budynek pracowni urządzeń techniki komputerowej; wyposażenie pracowni kształcenia praktycznego.	10.2017 - 07.2020
18.	Akcja-kwalifikacja 2	5 200 542	4 420 460	Udział 14 bydgoskich zespołów szkół zawodowych (wsparcie 1 900 uczniów, 200 nauczycieli) - realizacja specjalistycznych kursów i szkoleń, zajęć dodatkowych rozwijających kompetencje matematyczne i przygotowujących do egzaminów zawodowych, doradztwo edukacyjno-zawodowe, szkolenia i studia podyplomowe dla nauczycieli, utworzenie i doposażenie Punktów Informacji i Kariery, doposażenie pracowni i warsztatów.	09.2018 - 04.2021

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
19.	Akcja - kwalifikacja 4	6 374 870	6 056 126	Kompleksowa współpraca 23 szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy - udział uczniów w specjalistycznych kursach i szkoleniach, zajęciach dodatkowych rozwijających kompetencje matematyczne i przygotowujących do egzaminów zawodowych, ukierunkowanych na podniesienie kompetencji, zdobycie kwalifikacji zawodowych i ułatwienie wejścia na rynek pracy oraz doradztwie edukacyjno-zawodowym.	09.2020 - 09.2023
20.	Akademia Przedszkolaka III	611 013	519 361	Adaptacja i doposażenie placówek przedszkolnych w Szkole Podstawowej 27 i 57 - utworzenie 101 nowych miejsc przedszkolnych, zajęcia dodatkowe oraz szkolenia nauczycieli.	07.2019 - 09.2020
21.	Zaopiekowani	2 998 050	2 698 245	Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich w środowisku lokalnym. Obejmuje wsparciem 251 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.	01.2020 - 12.2022
22.	Rozwój usług opiekuńczych w mieście Bydgoszczy Lider: Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy Partner: Fundacja PRO OMNIS, Miasto Bydgoszcz/MOPS Bydgoszcz	-	-	Projekt skierowany do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym tj. 490 osób niesamodzielnych, w tym niepełnosprawnych: placówka dziennej opieki ul. Karpacka - 75 osób (WSG); placówka opieki wytchnieniowej w formie dziennej ul. Garbary - 180 osób (WSG); opieka niestacjonarna - 180 osób (WSG); stacjonarna placówka opieki dziennej w Fordonie - 70 osób, (WSG); placówka opieki dziennej ul. Szelburg-Zarembiny 19 - 70 osób (PRO OMNIS). Zadania MOPS: promocja, rekrutacja.	01.2020 - 06.2022
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020					
23.	Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Jana Pawła II	37 668 238	27 096 824	Wybudowanie 0,433 km nowej drogi wojewódzkiej wraz z zamontowaniem systemów poprawy bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego.	01.2014 - 02.2020
24.	Budowa dróg dla rowerów w ciągu ulicy Kruszwickiej w Bydgoszczy	9 709 135	1 401 438	Budowa dróg dla rowerów w ciągu ul. Kruszwickiej oraz Placu Poznańskiego wraz z wlotami ul. Poznańskiej, Grudziądzkiej, Stromej i Szubińskiej.	2019 - 2021
25.	Budowa dróg dla rowerów w ciągu ulicy Focha w Bydgoszczy	2 999 268	573 750	Budowa dróg dla rowerów od Ronda Grunwaldzkiego do Mostów Solidarności.	2020 - 2021
26.	Budowa dróg dla rowerów w ciągu ulicy Smukalskiej w Bydgoszczy	5 095 675	1 700 000	Budowa dróg dla rowerów w ciągu ulicy Smukalskiej; od ul. Błądzimskiej do ul. Rajskiej.	2020 - 2022
27.	Kultura w zasięgu 2.0	1 085 809	922 938	Pałac Młodzieży, Muzeum Okręgowe, Teatr Polski, Miejskie Centrum Kultury, Galeria Miejska bwa: digitalizacja zbiorów, doposażenie w sprzęt do digitalizacji, szkolenia z prawa autorskiego i technik digitalizacji, dostęp do repozytorium zbiorów cyfrowych (wirtualne muzeum), zakup elektronicznych plakatów.	I kw. 2016- VI.2023

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
28.	Rewaloryzacja Młyna Rothera w Bydgoszczy na cele kulturalno-turystyczne	27 120 509	10 519 058	Prace budowlane wraz z zakupem wyposażenia w zabytkowym Młynie, w celu jego rewaloryzacji oraz dostosowania do prowadzenia atrakcyjnej oferty kulturalno-turystycznej.	06.2018 - 10.2022
29.	Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w Bydgoszczy	1 488 389	733 469	Zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych: ZS Drzewnych, ZS Elektronicznych, ZDMiKP, BBFO, ZS Chemicznych, PUP, ZS Handlowych, BiT City Bydgoszcz Leśna, ZS nr 8, BiT City Bydgoszcz Błonie, ZS nr 16.	11.2018 - 12.2020
30.	Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Drzewnych w Bydgoszczy	5 649 426	4 082 195	Modernizacja warsztatów ZS Drzewnych, zakup wyposażenia (segment A, B, C) oraz wzmocnienie konstrukcji, remont dachu i ocieplenie segmentu A i B budynku.	10.2018 - 09.2021
31.	Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w ZS Handlowych, ZS Ekonomiczno-Administracyjnych oraz w ZS Samochodowych	4 638 290	3 752 805	Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w 3 Zespołach Szkół Zawodowych.	2019- 05.2021
32.	Edu(R)Ewolucja	8 381 601	7 124 361	Udział 25 szkół podstawowych – 3 216 uczniów oraz 341 nauczycieli (SP nr: 4, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 25, 30, 31, 32, 38, 40, 43, 44, 46, 56, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67) - zajęcia z matematyki, programowania i robotyki, j. angielskiego, zajęcia specjalistyczne, dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia oparte na metodzie eksperymentu przyrodniczego, doradztwo edukacyjno-zawodowe, szkolenia i studia podyplomowe dla nauczycieli, doposażenie pracowni przedmiotowych, modernizacja sieci komputerowej LAN w 21 szkołach.	03.2019 - 12.2021
33.	Akcja - kwalifikacja 3	6 400 967	5 760 870	Współpraca szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym: dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wsparcie uczniów (1 760) i nauczycieli (110) z 23 szkół w 13 zespołach szkół zawodowych. Uczniowie uczestniczyć będą w specjalistycznych kursach i szkoleniach, zajęciach dodatkowych rozwijających kompetencje matematyczne i przygotowujących do egzaminów zawodowych, ukierunkowanych na podniesienie kompetencji, zdobycie kwalifikacji zawodowych i ułatwienie wejścia na rynek pracy oraz w doradztwie edukacyjno-zawodowym dostosowanym do indywidualnych potrzeb uczniów.	08.2020 - 09.2021
34.	Poprawa dostępności do kompleksowej opieki kardiologicznej dla pacjentów po zawale serca - Szpital Miejski	11 677 018	4 000 000	Utworzenie Pracowni Hemodynamiki oraz rozbudowa i przebudowa budynku po kuchni na Centrum Rehabilitacji, zakup angiografu i sprzętu diagnostyczno-terapeutycznego.	07.2017 - 12.2020
35.	Przebudowa Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii	2 750 573	2 337 256	Przebudowa oddziału anestezjologii i intensywnej terapii w Szpitalu Miejskim.	2019- 12.2021

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
36.	Budowa kujawsko-pomorskiego systemu udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej - II etap	2 585 130	2 197 361	Modernizacja systemów informatycznych i usług elektronicznych w jednostkach ochrony zdrowia, w tym rozbudowa infrastruktury sieciowej, zakup sprzętu serwerowego i oprogramowania w Szpitalu Miejskim oraz Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym.	01.2018 - 12.2022
37.	Rozbudowa i wyposażenie Żłobka nr 18 w Bydgoszczy przy ul. Brzozowej 28 w formie pawilonu z łącznikiem wraz z nowym zagospodarowaniem terenu w trybie „zaprojektuj i wybuduj” na potrzeby świadczenia usług opieki nad dziećmi do lat 3	6 564 501	5 042 322	Rozbudowa żłobka - wzrost liczby miejsc dla dzieci w placówce o 110.	06.2018 - 06.2020
38.	Bydgoskie Żłobki Plus 2019	2 783 206	2 365 725	Koszty działalności i doposażenie 110 nowych miejsc żłobkowych w żłobku przy ul. Brzozowej. Jego rozbudowa i utworzenie 110 nowych miejsc zrealizowano w ramach innego projektu (inwestycyjnego) UE.	08.2019 - 09.2021
39.	Bydgoskie Żłobki Plus 2021	1 895 957	1 611 563	Utworzenie i udostępnienie od 2021 r. 50 nowych miejsc w Żłobku nr 17 przy ul. Morskiej 2.	2020 - 2023
40.	Zadomowieni Fundacja Inkubator Społeczny (Partner: MOPS)	89 200	89 200	Wsparcie 19 osób niesamodzielnych, w tym 4 osób bezdomnych i 10 osób z niepełnosprawnościami - utworzenie 19 nowych miejsc realizacji usług opiekuńczych w mieszkaniach wspieranych dla osób doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego: trening podniesienia kompetencji życiowych, Indywidualne Programy Wychodzenia z Bezdomności.	03.2018 - 02.2020
41.	Przepis na dom Fundacja Inkubator Społeczny (Partner: MOPS)	152 300	152 300	Wsparcie 19 osób niesamodzielnych, w tym 12 osób bezdomnych. Celem projektu jest utworzenie 6 mieszkań chronionych, realizacja programu terapeutycznego oraz zwiększenie dostępności usług opiekuńczych.	10.2017 - 09.2020
42.	Klub seniora Wiatrak Fundacja „Wiatrak”(Partner: MOPS)	23 000	23 000	Projekt partnerski skierowany do 20 osób niesamodzielnych, w tym starszych i niepełnosprawnych - utrzymanie zaradności osobistej, samodzielności, zdrowia psychicznego.	08.2018 - 10.2020
43.	Lepsze jutro	906 687	834 152	Stworzenie 12 miejsc świadczenia usług społecznych dla 80 osób niesamodzielnych, w tym starszych, niepełnosprawnych, świadczonych w lokalnej społeczności oraz nabycie umiejętności społecznych i zawodowych u 14 osób w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym z niepełnosprawnością.	03.2018 - 04.2020
44.	Rodzina w Centrum 2	611 171	555 383	Projekt partnerski samorządu województwa z gminami woj., obejmujący m.in.: świadczenie specjalistycznych usług poradnictwa rodzinnego: pedagogiczne, psychologiczne, psychiatryczne, prawne, warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie oraz dla osób w pieczy zastępczej.	07.2018 - 10.2020

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
45.	Remont i przebudowa wraz z wyposażeniem budynku Bydgoskiego Ośrodka Rehabilitacji Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA” w Bydgoszczy	3 542 731	3 365 594	Remont i przebudowa obiektu oraz jego doposażenie na potrzeby działalności „BORPA” przy ul. Śliwińskiego 12.	10.2020 - 03.2022
46.	Przebudowa i remont budynków w celu jego adaptacji na mieszkania socjalne. Osiem projektów, budynki przy: ul. Jasnej 21, 24, 26 i 28; ul. Wrocławskiej 9 i 11; ul. Bielickiej 6 i ul. Ugory 18.	10 594 628	7 301 380	łącznie oddanych zostanie 69 mieszkań socjalnych.	03.2019 - 11.2021
47.	Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0	6 302 447	5 357 081	Uruchomienie Platformy Miejskiej (agregacja usług elektronicznych w jednym miejscu), rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej, rozwój Elektronicznego Systemu Obiegu Dokumentów oraz zakup sprzętu informatycznego.	2017- 2021
48.	Budowa infrastruktury z funkcją centrum demonstracyjnego/fab labs /living labs w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym	26 261 932	6 118 467	Wybudowana infrastruktura biznesowa będzie wykorzystywana na rzecz rozwoju MŚP - obiekty będą miały charakter centrów demonstracyjnych, laboratoriów, infrastruktury testującej.	08.2018 - 12.2020
49.	Przygotowanie terenu inwestycyjnego przy ulicy Petersona (BPPT Sp. z o.o.)	1 654 129	1 109 813	Projekt polega na przygotowaniu terenu inwestycyjnego przeznaczonego pod rozwój przedsiębiorczości i wzmocnienia konkurencyjności MŚP.	03.2020 - 12.2022
50.	Przygotowanie terenu inwestycyjnego przy ulicy Dziadkiewicza (BPPT Sp. z o.o.)	840 050	529 570	Projekt polega na przygotowaniu terenu inwestycyjnego przeznaczonego pod rozwój przedsiębiorczości i wzmocnienia konkurencyjności MŚP.	03.2020 - 12.2022
51.	Budowa inkubatora przedsiębiorczości na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo - Technologicznego (BPPT Sp. z o.o.)	27 573 992	18 984 772	Celem projektu jest poprawa warunków dla rozwoju i wzmocnienia konkurencyjności MŚP - nowe biura, hala magazynowo-produkcyjna, drogi wewnętrzne, przyłącza, parkingi, zieleń.	01.2020 - 12.2022
52.	MORE WITH PARK (BPPT Sp. z o.o.)	934 652	311 777	Usługi wsparcia dla MŚP.	01.2020 - 12.2021
53.	LEVEL UP (BPPT Sp. z o.o.)	1 942 712	1 845 576	Działania służące poprawie sytuacji na rynku pracy osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych i umowach cywilno-prawnych, w tym ubogich pracujących: szkolenia oraz dotacje na założenie działalności gospodarczej.	01.2020 - 06.2022
54.	Invest in BiT CITY 2. Promocja potencjału gospodarczego oraz promocja atrakcyjności inwestycyjnej miast prezydenckich województwa kujawsko-pomorskiego	5 871 250	4 990 563	Projekt Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Partner: BARR Sp. o.o.). Udział w targach i konferencjach krajowych, promocja potencjału inwestycyjnego województwa i miast prezydenckich, poprzez kampanie reklamowe i wydarzenia promocyjne.	06.2016 - 06.2023

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
55.	Pożyczki dla MŚP na nowe modele biznesowe	4 824 561	4 824 561	Projekt partnerski Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego w partnerstwie z BARR Sp. z o.o., Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego, Izłą Przemysłowo-Handlową w Toruniu, obejmujący wsparcie MŚP w zakresie wykorzystania nowych modeli biznesowych: umiędzynarodowienie prowadzonej działalności gospodarczej, zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwie.	2018-2021
56.	Wsparcie internacjonalizacji MŚP oraz promocji gospodarczej regionu na obszarze funkcjonowania Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	7 425 251	5 709 950	Celem jest zwiększenie poziomu handlu zagranicznego w regionie, poprzez wsparcie działalności eksportowej MŚP z terenu jst wchodzących w skład Stowarzyszenia i promocję gospodarczą tego obszaru. Projekt obejmie opracowanie i wdrożenie indywidualnych planów wsparcia internacjonalizacji dla minimum 26 przedsiębiorstw. Każde z nich może wykorzystać do 100 tys. zł na dofinansowanie działań proeksportowych.	08.2018 - 07.2023
57.	FUNDUSZ EKSPORTOWY – granty dla MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego	475 200	403 920	Celem projektu jest zwiększenie poziomu handlu zagranicznego przedsiębiorstw z sektora MŚP z województwa, dywersyfikacja rynków zbytu. Wsparcie do 200 tys. zł/firma na: granty, opracowanie strategii internacjonalizacji.	07.2018 - 03.2021
58.	Spełnimy Twoje zawodowe marzenia	5 642 288	5 068 810	Doradztwo edukacyjno-zawodowe i kursy dla 1 609 osób dorosłych, w tym 725 z Bydgoszczy. Realizatorem kursów w Bydgoszczy jest ZS Mechanicznych nr 2.	04.2018 - 12.2020
59.	Dzisiaj staż, jutro praca	4 781 482	4 303 333	Staż i praktyki u pracodawców - wsparcie 1 568 uczniów oraz 20 ich opiekunów. Grupę docelową stanowią uczniowie uczący się w 67 zawodach z 14 placówek prowadzących kształcenie zawodowe.	03.2019 - 09.2023
60.	Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (IV) - PUP	36 375 017	36 375 017	Poradnictwo zawodowe - 980 osób, pośrednictwo pracy - 614 osób, szkolenia - 78 osób, staże - wartość docelowa - 471 osób, dotacje na podjęcie działalności gosp. - 346 osób.	01.2019 - 12.2021
61.	„Aktywna Mama, aktywny Tata” Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Toruniu	1 222 600	1 129 780	Wsparcie dla osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka do 3 lat. Liczba osób objętych w programie: 1 000, w tym 100 z Bydgoszczy. Zadania MOPS: rekrutacja, wypłata voucherów na opłacenie opieki, rozliczanie projektu. Zadania PUP: aktywizacja i szkolenia, stypendia szkoleniowe, poradnictwo.	04.2019 - 06.2021
62.	reGENERATOR UMB - program prozdrowotny dla pracowników Urzędu Miasta Bydgoszczy	873 531	829 855	Celem projektu jest wydłużanie aktywności zawodowej pracowników UMB (w szczególności osób w wieku powyżej 50 r. ż.) poprzez wdrożenie programu działań prozdrowotnych, ukierunkowanego na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy. W ramach Programu zaplanowano działania: zajęcia w obiektach sportowo-rekreacyjnych, konsultacje z fizjoterapeutą i terapię indywidualną, warsztaty wspierające radzenie sobie ze stresem, ergonomiczne wyposażenie stanowisk pracy, wymianę	03.2020 - 11.2021

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
				oświetlenia jarzeniowego na LED w budynkach UMB przy ul. Grudziądzkiej.	
63.	Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się Covid-19, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	803 900	714 400	Projekt ogólnowojevodzki, w którym udział biorą bydgoskie DPS-y oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy: zakup środków ochrony indywidualnej oraz materiałów i środków do dezynfekcji; finansowanie dodatków do wynagrodzenia personelu oraz zakup testów na obecność koronawirusa (w Bydgoszczy 380 szt.: 190 osób x 2 testy).	03.2020 - 06.2021
64.	Doposażenie szpitali w województwie kujawsko-pomorskim związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19	1 406 000	1 406 000	Doposażenie szpitala miejskiego: 10 respiratorów, 10 kardiomonitorów, 50 pomp infuzyjnych strzykawkowych, 10 pomp infuzyjnych objętościowych, drobny sprzęt do resuscytacji i terapii oddechowej, 2 zamgławiacze (dezynfekcja).	03.2020 - 06.2021
65.	Ograniczanie negatywnych skutków Covid-19 poprzez działania profilaktyczne i zabezpieczające skierowane do służb medycznych	276 597	262 768	Zakup środków ochrony indywidualnej, m.in.: kombinezony, fartuchy, rękawice, środki do dezynfekcji rąk i powierzchni.	03.2020 - 06.2021
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020					
66.	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta	128 269 996	82 406 968	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej DK80 na odcinku od Węzła Zachodniego do granicy Bydgoszczy (4,5 km).	07.2012 - 12.2020
67.	Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego wraz z rozbudową układu drogowego, przebudową infrastruktury transportu szynowego oraz zakupem tabo-ru w Bydgoszczy	362 686 680	218 477 843	Projekt obejmuje: a) Przebudowę r. Bernardyńskiego oraz Kujawskiego, rozbudowę ulic: Wały Jagiellońskie, Toruńskiej, Bernardyńskiej, Kujawskiej, Długiej, Ustronie, Wojska Polskiego, Solskiego wraz z budową infrastruktury przeznaczonej dla transportu publicznego (zatoki autobusowe, przystanki tramwajowe wraz z peronami). W pasie rozdziału ul. Kujawskiej zaprojektowano linię tramwajową. b) przebudowę infrastruktury transportu szynowego wzdłuż ul. Wojska Polskiego, na odcinku od pętli tramwajowej przy ul. Magnuszewskiej do węzła komunikacyjnego Wojska Polskiego-Szarych Szeregów-Bełzy, c) Zakup 15 szt. nowoczesnych tramwajów wraz z pakietem eksploatacyjno-naprawczym i szkoleniem z zakresu obsługi. Zadanie b i c zostało zrealizowane.	I kw.2014 -II kw.2021
68.	Budowa trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego, przebudową infrastruktury transportu szynowego w Bydgoszczy	80 500 000	48 155 500	2 mosty w ciągu ul. Kazimierza Wielkiego (tramwajowego i drogowego): jeden tramwajowy, na drugim wytyczenie jezdni w stronę ul. Fordońskiej.	12.2015 - 06.2021
69.	Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy – etap 1	21 787 736	15 052 073	Prace budowlano-konserwatorskie w Spichrzu Zbożowym, zakup sprzętu i wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalno-edukacyjnej, m.in. wystawy „Ogrody Wody”.	2017- 12.2021

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
70.	Remont konserwatorski i rozbudowa budynku Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy	27 623 320	14 519 840	Stworzenie: dodatkowego miejsca dla ekspozycji zbiorów, dostępnej strefy wejściowej, miejsca przechowywania zbiorów, ogólnodostępnej czytelnicy, nowoczesnych pracowni konserwatorskich, sal konferencyjnych oraz sal do prowadzenia działań edukacyjnych.	12.2014 - 03.2021
71.	Zwiększenie efektywności instalacji do odzysku surowców wtórnych w Zakładzie Gospodarki Odpadami MKUO ProNatura Sp. z o.o. w Bydgoszczy	97 985 396	41 416 488	Zakres projektu: budowa hali sortowni wraz z infrastrukturą towarzyszącą; zakup maszyn i urządzeń; modernizacja linii technologicznej sortowni odpadów komunalnych; zakup sprzętu.	2020-2023
72.	Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy - MWiK Sp. z o.o.	257 992 593	154 795 270	Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej obejmuje budowę nowych elementów systemu kanalizacji deszczowej, takich jak: kanały deszczowe, zbiorniki retencyjne, retencje kanałowe, urządzenia oczyszczające wody opadowe i roztopowe, wyloty do odbiorników (rzek, stawów, itp.) oraz adaptację istniejących zbiorników naturalnych do retencionowania wód opadowych i wykonanie instalacji do nawadniania terenów zielonych oraz renowację ok. 90 km istniejącej kanalizacji deszczowej.	2017-2021
73.	Modernizacja oczyszczalni ścieków KAPUŚCI-SKA - II etap oraz wykonanie inteligentnego systemu zarządzania sieciami wod.-kan. MWiK Sp. z o.o.	96 874 083	61 709 415	a) Modernizacja oczyszczalni „Kapuściska” obejmująca m.in.: rozbudowę obiektów w zakresie gospodarki osadowej, rozbudowę części biogazowej i energetycznej, prace odtworzeniowe w zakresie obiektów wyeksploatowanych, zwłaszcza części mechanicznej oczyszczalni. b) Inteligentny system zarządzania sieciami wod.-kan. obejmujący m.in.: narzędzia wspierające procesy systemu zarządzania sieciami wod.-kan. (m.in.: sprzęt komputerowy i oprogramowanie), wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania retencją zbiornikową w zakresie sterowania ilością wody w zbiornikach, optymalizacji zdolności tranzytowych sieci, wykorzystania wód opadowych, rozbudowę istniejącego systemu SCADA w zakresie m.in. urządzeń pomiarowych, sterowania siecią wodociągową i kanalizacyjną.	2018-2021
74.	Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy – etap I KPEC Sp. z o.o.	82 212 797	33 393 309	Wymiana izolacji na ciepłociągach napowietrznych, modernizacja podziemnej sieci ciepłowniczej, wymiana grupowych węzłów cieplnych na indywidualne, 29,23 km wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej.	2016-2022
75.	Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji KPEC Sp. z o.o.	74 547 452	29 800 884	Budowa sieci ciepłowniczej i przyłączy do obiektów istniejących oraz nowobudowanych na terenie miasta w celu dostawy ciepła wytwarzanego w wysokosprawnej kogeneracji: budowa 18,72 km nowej sieci ciepłowniczej oraz 106 węzłów cieplnych w obiektach.	2016-2022

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
76.	Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie Ciepłowni Szubin, Nakło nad Notecią i Osowa Góra KPEC Sp. z o.o.	26 356 998	9 682 427	Wskaźniki produktu: Wybudowane lub zmodernizowane jednostki wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach wysokosprawnej kogeneracji szt. 3. Dodatkowa zdolność wytwarzania w warunkach wysokosprawnej kogeneracji energii: elektrycznej MWe 4,2, ciepłej MWt 4,15. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: 1. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI) tony równoważnika CO ₂ : 29 527,36. Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej GJ/rok: 161 745,02. Osowa Góra – wartość wydatków kwalifikowalnych: 6 835 300 zł, wartość dofinansowania: 3 113 582 zł.	09.2016 - 03.2022
77.	Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie Ciepłowni Solec Kujawski i Koronowo KPEC Sp. z o.o.	18 083 132	6 998 455	Wskaźniki produktu: Liczba wybudowanych/zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach wysokosprawnej kogeneracji szt.2. Dodatkowa zdolność wytwarzania w warunkach wysokosprawnej kogeneracji energii: elektrycznej MWe 2,96; ciepłej MWt 3,00. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI) tony równoważnika CO ₂ : 20 939,18. Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej GJ/rok: 114 463,00. Źródła kogeneracyjne budowane poza Bydgoszczą.	09.2016 - 03.2022
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój					
78.	Pomagamy skutecznie	1 579 956	1 579 956	Wsparcie pracowników ZDPSiOW w walce z pandemią Covid-19. W ramach projektu pracownicy DPS otrzymują dopłaty do wynagrodzeń oraz środki ochrony (maseczki, płyny do dezynfekcji itp.).	09.2020 - 11.2020
79.	Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii Covid-19	721 273	721 273	Projekt obejmował wsparcie dzieci, rodziców zastępczych i pracowników rodzinnych oraz instytucjonalnych podmiotów pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia epidemią Covid-19. Zakupiono środki ochrony, sprzęt komputerowy, sprzęt multimedialny oraz wyposażenie do organizacji miejsc kwarantanny, przekazano BZPOW i rodzinom zastępczym 10 660 szt. maseczek, 63 300 szt. rękawiczek, 1 266 l płynu do dezynfekcji, 247 szt. laptopów, 49 szt. słuchawek nausznych, wyposażenie 7 miejsc kwarantanny/izolacji, 17 szt. TV „50” oraz 18 szt. urządzeń wielofunkcyjnych.	07.2020 - 11.2020

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu	Okres realizacji
80.	Podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego i łódzkiego	148 320	148 320	24 szkolenia komputerowe dla 288 osób powyżej 25 lat - moduły tematyczne: np. „Mój biznes w sieci”; „Moje finanse i transakcje w sieci”; „Działam w sieciach społecznościowych”; „Tworzę własną stronę internetową (blog)”.	04.2019 - 02.2020
81.	Młodzi, zdolni, kompetentni Wolontariusze	547 700	531 269	Zdobywanie i doskonalenie przez osoby do 29 lat umiejętności społecznych ważnych na rynku pracy - 120 osób, w tym osoby z niepełnosprawnościami - szkolenia i warsztaty z kompetencji społecznych oraz wizyty studyjne, sympozja i wyjazdy integracyjne.	01.2019 - 07.2021
82.	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (IV)	27 913 083	27 913 083	Poradnictwo zawodowe - 856 osób, pośrednictwo pracy - 742 osób, szkolenia - 24 osób, staże - 718 osób, dotacje na rozpoczęcie działalności gosp. - 114 osób.	01.2019 - 06.2021
Program Operacyjny Polska Cyfrowa					
83.	Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	99 899	99 899	Zakup 39 laptopów dla 14 szkół.	04.2020 - 10.2020
84.	Zdalna Szkoła + wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej	164 996	164 996	Zakup 53 laptopów dla 12 szkół.	06.2020 - 12.2020
RAZEM		1 782 404 955	1 057 504 329		
w tym spółki		731 856 180	382 625 217		

Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2021 roku.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 ZIT – REWITALIZACJA				
1.	Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego	25 891 773	6 848 398	Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 ZIT				
2.	Edu(R)Ewolucja 2	6 214 166	5 903 457	Udział 14 bydgoskich LO (I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, XI, XII, XIII, XV, XXI) - zajęcia dla 2 443 uczniów oraz podniesienie kompetencji i kwalifikacji 137 nauczycieli. Zajęcia: kształtowania i rozwijania kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy (z przedmiotów: matematyki, j. angielskiego, nauki programowania i robotyki), specjalistyczne i dydaktyczno-wyrównawcze oraz oparte

Lp.	Nazwa projektu	Wartość całkowita (zł)	Dofinansowanie (zł)	Opis projektu
				na metodzie eksperymentu w zakresie przedmiotów przyrodniczych i matematycznych. Utworzenie Punktów Informacji i Kariery. Nauczyciele podniosą swoje kompetencje i kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach i studiach podyplomowych. Dopuszczenie pracowni przedmiotowych (matematyczne, przyrodnicze, komputerowe) w pomoce dydaktyczne. Modernizowana sieci komputerowej LAN w 9 LO.
3.	Klucz do lepszego życia	744 110	632 493	Projekt skierowany do 30 kobiet w wieku 50+ nieaktywnych zawodowo, w szczególności osób z obszaru rewitalizacji oraz mieszkańców ul. Saperów, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej: 1. Aktywizacja społeczna uczestników – warsztaty integracyjno-motywacyjne, treningi umiejętności i kompetencji społecznych, indywidualne poradnictwo psychologiczne. 2. Aktywizacja zawodowa uczestników – IPD, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, warsztaty w zakresie kreacji wizerunku, kurs w zakresie podstawowej obsługi komputera, Internetu oraz urządzeń mobilnych, badania profilaktyczne, szkolenia zawodowe, staże zawodowe, wypłata stypendium szkoleniowych i stażowych. 3. Program Aktywności Lokalnej – warsztaty z elementami integracji, spotkania grupy edukacyjne.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020				
4.	Akademia Przedszkolaka 4	2 276 670	1 935 263	Utworzenie 20 miejsc przedszkolnych dla dzieci z niepełnosprawnościami, doposażenie/adaptacja 5 nowo powstałych oddziałów przedszkolnych w 2 Ośrodkach Wychowania Przedszkolnego, podniesienie kompetencji zawodowych 31 nauczycieli oraz realizacja zajęć dodatkowych dla 26 dzieci.
5.	Bydgoszcz – Miasto zasilane czystą energią	1 732 650	819 028	Przedmiotem projektu jest budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej (mikroinstalacji) w budynkach użyteczności publicznej: Artego Arena, Kompleks sportowy ZAWISZA, Kompleks sportowy przy ul. Słowiańska 7, Żłobek Miejski nr 12, Żłobek Miejski nr 18, Żłobek Miejski nr 20, Szkoła Podstawowa nr 67, Zespół Szkół Elektrycznych, Zespół Szkół Mechanicznych nr 1, Szkoła Podstawowa nr 46, Żłobek Integracyjny.
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój				
6.	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (V)	6 757 099	6 757 099	Wsparcie osób bezrobotnych - poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże, dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Planowana liczba osób objętych wsparciem: 669.
	RAZEM	43 616 468	22 895 738	

Złożone wnioski o dofinansowanie środkami UE w 2020 r. – projekty w ocenie

Lp.	Nazwa projektu	Wnioskodawca	Źródło	Wartość całkowita	Koszty kwalifikowalne	Wnioskowane dofinansowanie	Opis projektu
1.	Termomodernizacja VII Liceum Ogólnokształcącego w Bydgoszczy	Miasto Bydgoszcz	EOG 2014-2020	6 854 038	6 617 937	4 632 556	Termomodernizacja VII Liceum Ogólnokształcącego.
2.	Solarne wiaty dla zrównoważonej mobilności (Solar shelters for sustainable mobility)	Miasto Bydgoszcz	Horyzont 2020	252 000	252 000	252 000	Budowa systemu 12 wiat parkingowych dla rowerów w miejscach szczególnie ważnych dla mobilności pojazdami niskoemisyjnymi.
3.	Nawiązanie polsko-norweskiej współpracy w celu podnoszenia efektywności energetycznej budynków publicznych na obszarze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	Miasto Bydgoszcz	EOG 2014-2020	44 972	44 972	44 972	Projekt ma celu nawiązanie relacji, wymianę dobrych praktyk oraz transfer wiedzy z Partnerem norweskim (wyjazdy studyjne).
4.	Szkoła z zielono-niebieskim klimatem	Bydgoszcz; partner: Bryne vidarvega- ande skule Norwegia	EOG 2014-2020	3 026 690	2 888 990	2 888 990	Celem projektu jest przekształcenie terenu szkoły Zespołu Szkół i Placówek nr 1 i zastosowanie rozwiązań wzmacniających ochronę i adaptację do zmian klimatu oraz przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej.
5.	ZADANIE PLANOWANIE	Miasto Bydgoszcz	RPO WK-P	1 161 851	1 161 851	1 103 758	W ramach projektu planowane jest objęcie Szkoły Podstawowej nr 28 doradztwem zawodowym: zajęcia indywidualne dla uczniów, warsztaty grupowe, szkolenia i studia podyplomowe dla nauczycieli.
RAZEM				11 339 551	10 965 750	8 922 276	

Załącznik nr 2. Realizacja uchwał Rady Miasta Bydgoszczy

W 2020 r. Rada Miasta Bydgoszczy podjęła 275 uchwały, z tego 178 to uchwały przekazane do realizacji Prezydentowi Miasta. Ich realizacja (wg stanu na luty 2021 r.) przedstawia się następująco:

Uchwała Nr XX/498/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie przyjęcia informacji o realizacji inwestycji p.n. „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych, na terenie miasta Bydgoszczy”

Na sesji Rady Miasta został przedstawiony stan zaawansowania prac na temat realizacji ww. inwestycji, a następnie informacja ta została przyjęta przez Radnych. Uchwała ma charakter informacyjny.

Uchwała Nr XX/499/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie przystąpienia Miasta Bydgoszczy do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2019-2020” realizowanego ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych

W edycji 2019-2020 Programu planowano przyznać usługi asystenckie dla 150 osób niepełnosprawnych (120 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 30 z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności). Ze względu na pandemię program został uruchomiony od 1 lipca 2020 r., a nie jak zakładano od 1 stycznia 2020 r. Zatrudnionych zostało 68 asystentów, którzy świadczyli usługi dla 132 osób (107 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 25 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności). Wojewoda Kujawsko-Pomorski przekazał na realizację Programu 1 756 237 zł, wykorzystano 584 469 zł. Poniesione wydatki: koszty usług asystenta – 541 569 zł, koszty zakupu biletów komunikacji publicznej dla asystenta oraz jego ubezpieczenie – 42 900 zł. W 2020 r., w związku z trwającą pandemią Covid-19, nie było możliwości wykorzystania pełnej kwoty przeznaczonej na realizację Programu. Niewykorzystane środki zostały zwrócone Wojewodzie.

Uchwała Nr XX/500/20 z dnia 29.01.2020 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Glinki-Podleśna” w Bydgoszczy

Plan w trakcie opracowania, przed opiniowaniem i uzgadnianiem.

Uchwała Nr XX/501/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Bydgoszczy i Powiatu Bydgoskiego za rok 2019

Sprawozdanie zostało przyjęte przez Radę Miasta Bydgoszczy i opublikowane zgodnie z obowiązującymi przepisami w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego.

Uchwała Nr XX/502/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta Bydgoszczy za udział w działaniach ratowniczych oraz szkoleniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub Miasto Bydgoszcz

Uchwała uchylona. Zgodnie z art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24.08.1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, członkowie OSP, którzy uczestniczyli w działaniach ratowniczych lub szkoleniach, otrzymują ekwiwalent pieniężny w wysokości ustalonej przez radę gminy w drodze uchwały. W uchwale zabrakło wymaganej dyspozycji, iż uchwała jako akt prawa miejscowego podlega publikacji w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego. W związku z powyższym została podjęta uchwała Nr XXI/525/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26.02.2020 r. w przedmiotowej sprawie, która jednocześnie uchyliła tę uchwałę.

Uchwała Nr XX/503/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie zamiany nieruchomości stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy, położonej w Bydgoszczy przy ul. Adama Naruszewicza na prawo użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, położonej przy ul. Królowej Jadwigi

Uchwała została zrealizowana. Nieruchomości zostały zamienione aktem notarialnym Rep. A 1677/2020 z dnia 13.05.2020 r.

Uchwała Nr XX/504/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie darowizny prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, stanowiącej własność Skarbu Państwa, położonej w rejonie ulic Józefa Sułkowskiego i Kamiennej

Uchwała została zrealizowana. Nieruchomość była przedmiotem darowizny na rzecz Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Akt notarialny Rep. A Nr 3826/2020 z dnia 03.07.2020 r.

Uchwała Nr XX/505/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości gruntowych niezabudowanych, stanowiących własność Miasta Bydgoszczy, położonych przy ulicy Smoleńskiej

Uchwała została zrealizowana. Nieruchomości położone przy ul. Smoleńskiej zostały sprzedane aktem notarialnym Rep. A Nr 3539/2020 z dnia 18.08.2020 r.

Uchwała Nr XX/506/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od żądania zwrotu bonifikaty udzielonej przy sprzedaży nieruchomości położonej przy ul. ks. Augustyna Kordeckiego

Uchwała została zrealizowana. Wyrażono zgodę Uniwersytetowi Technologiczno-Przyrodniczemu im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy na odstąpienie od żądania zwrotu bonifikaty udzielonej przy sprzedaży nieruchomości gruntowej położonej przy ul. ks. Augustyna Kordeckiego, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki: nr 97/23 i nr 97/25, obręb 83 i wydano stosowne oświadczenie.

Uchwała Nr XX/507/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie zamiany nieruchomości gruntowej niezabudowanej, stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy (pomiędzy ulicami: ks. I. Skorupki i St. Leszczyńskiego)

Uchwała niezrealizowana. Rada Miasta Bydgoszczy wyraziła zgodę na zamianę nieruchomości stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy, ozn. jako działka nr 62/3 o pow. 0,0720 ha, na część przyległej nieruchomości, stanowiącej własność osoby fizycznej, ozn. jako działka nr 63/3 o pow. 0,0550 ha obręb 95. Nieruchomości położone są w granicach mpzp „Szwederowo-Stroma” i przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Zamiana ww. gruntów przyczyni się do poprawy warunków zagospodarowania działek nr 63/2 i 62/4 przyległych do ww. terenu. Na okoliczność zamiany ww. gruntów sporządzony został stosowny protokół w celu przedłożenia w kancelarii notarialnej do umowy zamiany. Zainteresowany nie przystąpił jednak do podpisania umowy zamiany ww. działek. Z uwagi na fakt, że właściciel innej nieruchomości przyległej zgłosił chęć nabycia terenu gminnego, wszczęto postępowanie w sprawie sprzedaży działki nr 62/3 w drodze przetargu ustnego ograniczonego do właścicieli nieruchomości przyległych.

Uchwała Nr XX/508/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie wykazu ponadstandardowych działań edukacyjnych finansowanych z rezerwy celowej budżetu Miasta Bydgoszczy w roku 2020 zaplanowanych w „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”

Uchwała zrealizowana. Uchwała jest realizacją uchwały Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30.01.2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”, która określa obowiązki corocznego planowania środków na finansowanie ponadstandardowych działań edukacyjnych. W 2020 r. zaplanowano sfinansowanie działań ponadstandardowych ujętych w Strategii, w wysokości 3 408 000 zł. Zrealizowano zadania na kwotę 2 258 247 zł. Z powodu pandemii kwota nierozdysponowana pozostała w rezerwie celowej.

Uchwała Nr XX/509/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie zamiaru zmiany siedziby Przedszkola nr 9 w Bydgoszczy

Uchwała zrealizowana. Niniejsza uchwała była uchwałą intencyjną o zamiarze zmiany siedziby Przedszkola nr 9 w Bydgoszczy. Pozwoliła na rozpoczęcie procedur informowania zainteresowanych stron oraz opiniowanie i uzgadnianie stanowisk. Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty, pismem WEPiP.545.7.2020.EN z dnia 25 lutego 2020 r., zaopiniował pozytywnie zamiar zmiany siedziby przedmiotowego przedszkola.

Uchwała Nr XX/510/20 z dnia 29.01.2020 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz na 2020 rok

Uchwała uchylona w całości. Rozstrzygnięcie Nadzorcze Nr 26/2020 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 6 marca 2020 r. W ocenie organu nadzoru, zagadnienie winno być uregulowane w akcie prawnym wydanym przez organ wykonawczy samorządu. Prezydent Bydgoszczy wydał Zarządzenie Nr 255/2020 z 14 maja 2020 r. w sprawie podziału środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, a także ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat pobieranych przez podmioty prowadzące kształcenie nauczycieli w roku 2020 oraz form i specjalności kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.

Uchwała Nr XXI/525/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta Bydgoszczy za udział w działaniach ratowniczych oraz szkoleniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub Miasto Bydgoszcz

Uchwała zrealizowana. Uchwała została opublikowana w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego w dniu 06.03.2020 r. (poz. 1283) i po 14 dniach tj. 21.03.2020 r. weszła w życie. Do 31 grudnia 2020 r. nie został wypłacony żaden ekwiwalent z uwagi na brak w tej sprawie złożonych wniosków od członków OSP.

Uchwała Nr XXI/526/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie przyjęcia informacji Komendanta Straży Miejskiej o działalności Straży Miejskiej w Bydgoszczy w 2019 roku

Uchwała miała charakter sprawozdawczy i jej celem było zapoznanie organu stanowiącego, tj. Rady Miasta Bydgoszczy z informacją dotyczącą działalności Straży Miejskiej za 2019 rok.

Uchwała Nr XXI/527/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie nadania Regulaminu Straży Miejskiej w Bydgoszczy

Uchwała weszła w życie w dniu 1 marca 2020 r. Zgodnie z § 15. Regulaminu Straży Miejskiej w Bydgoszczy, strukturę wewnętrzną poszczególnych komórek organizacyjnych oraz zakres ich działania określa Komendant w drodze zarządzenia. Komendant Straży Miejskiej w dniu 1 marca 2020 r. wydał zarządzenie w sprawie struktury wewnętrznej oraz szczegółowego zakresu działania Straży Miejskiej w Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXI/528/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie ogłoszenia o podjęciu prac nad utworzeniem parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy Stare Miasto w Bydgoszczy

Projekt uchwały w sprawie utworzenia Parku Kulturowego Stare Miasto w Bydgoszczy jest na etapie zasięgnięcia przez Radę Miasta Bydgoszczy opinii Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Uchwała Nr XXI/529/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie porozumienia z Gminą Dąbrowa Chełmińska dotyczącego wykonania zadań z zakresu lokalnego transportu zbiorowego

Uchwała została zrealizowana. W dniu 1 maja 2020 r. uruchomiono linię międzygminną nr 40 w ramach podpisanego porozumienia międzygminnego między Miastem Bydgoszcz, a Gminą Dąbrowa Chełmińska.

Uchwała Nr XXI/530/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie ustanowienia okazjonalnych uprawnień do bezpłatnych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej w Bydgoszczy (Ogólnopolskie Zimowe Igrzyska Olimpiad Specjalnych)

Uchwała zrealizowana. Zapewniono bezpłatne przejazdy komunikacją miejską w dniach 17-20.03.2020 r. dla uczestników Ogólnopolskich Zimowych Igrzysk Olimpiad Specjalnych.

Uchwała Nr XXI/531/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie zamiaru likwidacji Szkoły Policealnej nr 3 Budowlanej w Bydgoszczy wchodzącej w skład Zespołu Szkół Budowlanych im. Jurija Gagarina

Uchwała zrealizowana. Przedmiotowa uchwała była uchwałą intencyjną o zamiarze likwidacji Szkoły Policealnej nr 3 Budowlanej w Bydgoszczy. Przepisy nakładają na organ prowadzący obowiązek, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji, zawiadomić o zamiarze likwidacji szkoły: rodziców uczniów (w przypadku szkoły dla dorosłych - uczniów), właściwego kuratora oświaty oraz organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego właściwej do prowadzenia szkół danego typu.

Uchwała Nr XXI/532/20 z dnia 26.02.2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach i placówkach prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz za rok 2019

Uchwała zrealizowana. Przeprowadzona analiza poniesionych wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w roku 2019 w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela oraz średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego, wykazała brak podstaw do wypłaty jednorazowego dodatku uzupełniającego, o którym mowa w art. 30a ust. 3 ww. ustawy.

Uchwała Nr XXII/546/20 z dnia 20.03.2020 r. zmieniająca „uchwałę w sprawie ustalenia opłat za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w Bydgoszczy”, w zakresie rozszerzenia biletu uczniowskiego i biletu malucha na obszar Gminy Dąbrowa Chełmińska

Uchwała zrealizowana. Weszła w życie 1 maja 2020 r. Uchwałą wprowadzono zmiany w cenniku opłat: rozszerzono grupę osób uprawnionych do korzystania z biletów dedykowanych „Maluchom” oraz do korzystania z biletów uczniowskich o dzieci i uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Dąbrowa Chełmińska.

Uchwała Nr XXII/547/20 z dnia 20.03.2020 r. zmieniająca uchwałę Nr XXIX/526/16 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części wraz z odsetkami, odraczania terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia całości lub części opłaty dla rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej

Wobec rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzi się postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej i wydaje decyzje administracyjne zgodnie z Uchwałą. Uchwała realizowana jest na bieżąco.

Uchwała Nr XXII/548/20 z dnia 20.03.2020 r. w sprawie wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie statków lub innych obiektów pływających na obszarze wodnym miasta Bydgoszczy na rok 2020

Uchwała zrealizowana. W całym 2020 r. nie zostały wystawione żadne opłaty za usunięcie i przechowywanie statków lub innych obiektów pływających na obszarze wodnym Miasta Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXII/549/20 z dnia 20.03.2020 r. w sprawie uzgodnienia odstępstw od zakazów obowiązujących w stosunku do pomnika przyrody – kasztanowca czerwonego w związku z realizacją inwestycji celu publicznego

Uchwała w trakcie realizacji. Realizacja uchwały zależna jest od stanu zaawansowania inwestycji MWiK Sp. z o.o., pn. „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy”.

Uchwała Nr XXII/550/20 z dnia 20.03.2020 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Bydgoszczy na rok 2020

Uchwała zrealizowana. Zadania wyznaczone na 2020 r. zostały zrealizowane przez wyznaczone jednostki.

Uchwała Nr XXII/551/20 z dnia 20.03.2020 r. w sprawie złożenia wniosku o zezwolenie na utworzenie oddziału przygotowania wojskowego w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. dra Emila Warmińskiego w Bydgoszczy

Uchwała zrealizowana. Niniejszą uchwałą Rada Miasta Bydgoszczy zrealizowała kompetencję organu prowadzącego, upoważniającą radę gminy do złożenia wniosku o zezwolenie na utworzenie oddziału przygotowania wojskowego w szkole prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego. Prawną podstawą tej delegacji jest art. 28a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.

Uchwała Nr XXII/552/20 z dnia 20.03.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny,

przypadających Miastu Bydgoszcz lub jego jednostkom organizacyjnym wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13 ustawy o finansach publicznych, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów do tego upoważnionych

Uchwała wprowadziła nowy wzór oświadczenia o stanie majątkowym, składanego przez osobę fizyczną ubiegającą się o udzielenie ulgi, stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały. Przedmiotowa uchwała od dnia wejścia w życie (11.04.2020 r.) jest realizowana przez wydziały merytoryczne prowadzące postępowania o udzielenie ulg w spłacie należności na podstawie przepisów Uchwały Nr L/1055/17 z dnia 25.10.2017 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających jednostkom organizacyjnym wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13 ustawy o finansach publicznych, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów do tego upoważnionych.

Uchwała Nr XXII/555/20 z dnia 20.03.2020 r. w sprawie przyznania w roku 2020 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków oraz jej wysokości

Liczba przyznanych dotacji ogółem – 18, zrealizowanych – 16. Dotacje zostały rozliczone do 31 grudnia 2020 r., zgodnie z podpisanymi umowami i uchwałą. Parafia Prawosławna św. Mikołaja Cudotwórcy nie podpisała umowy, zatem dotacja nie została przelana na konto beneficjenta. Jedna z dotacji została niezrealizowana, tj. Nieruchomości Sowa – zwrot dotacji w całości w wysokości 170 000 zł. Parafia p.w. św. Antoniego z Padwy – zwrot niewykorzystanej dotacji w wysokości 21 657,94 zł. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – zwrot niewykorzystanej dotacji w wysokości 42 843,10 zł. Pozostałe dotacje zostały wykorzystane, rozliczone prawidłowo i w terminie, a prace zostały odebrane.

Uchwała Nr XXIII/556/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie oceny zasobów pomocy społecznej Miasta Bydgoszczy

Zgodnie z treścią art. 16a ust. 4 Ustawy o pomocy społecznej, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy/radzie powiatu ocenę, która wraz z rekomendacjami stanowi podstawę do planowania budżetu na rok następny. Ocena jest sporządzana w oparciu o aktualną sytuację społeczną i demograficzną, a dotyczy osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Jej zadaniem jest wskazanie dominujących problemów, które powodują, że beneficjenci doświadczają trudnej sytuacji bytowej, a także określenie rodzaju pomocy, którą otrzymują. Powyższa opinia zawiera również informacje na temat infrastruktury oraz kadry zatrudnianej w jednostkach pomocy społecznej. Ocena zasobów pomocy społecznej pozwala oszacować tendencje zmian problemów społecznych, jak również nakłady finansowe przeznaczane na realizację poszczególnych zadań. Umożliwia wysunięcie wniosków dotyczących kreowania działań skutkujących poprawą funkcjonowania środowisk wspieranych. Przedstawiona ocena zasobów pomocy społecznej, po rekomendacji Rady Miasta Bydgoszczy, została przekazana do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej. Jest ona elementem zbiorczego zestawienia z całego województwa przekazywanego do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Uchwała Nr XXIII/557/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie w roku 2020

Uchwała zrealizowana. Budżet na zadania z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, został zatwierdzony w wysokości 9 375 020 zł i przeznaczony na dofinansowanie: turnusów rehabilitacyjnych – 500 000 zł, Warsztatów Terapii Zajęciowej – 5 226 480 zł, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych – 2 400 000 zł, sportu, kultury – 150 000 zł, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się – 628 540 zł, środków na działalność gospodarczą – 50 000 zł, utworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych – 400 000 zł, szkoleń – 5 000 zł, staży – 15 000 zł.

Uchwała Nr XXIII/558/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy za rok 2019 wraz z wykazem potrzeb na rok 2020
Uchwała zrealizowana. Sprawozdanie za rok 2019 zostało przyjęte, a zawarte w nim wnioski, dotyczące potrzeb, wdrożono do realizacji.

Uchwała Nr XXIII/559/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Programu Aktywności Lokalnej dla Miasta Bydgoszczy na lata 2018-2025 za rok 2019
Uchwała informacyjna. Program jest systematycznie realizowany, choć z uwagi na trwający stan pandemii Covid-19 przez znaczną część roku 2020, działania pracowników MOPS skupiały się na zdalnym kontakcie ze społecznością lokalną – jej wspieraniu, udzielaniu porad, motywacji do wzajemnej samopomocy.

Uchwała Nr XXIII/560/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie wyboru przedstawicieli Rady Miasta Bydgoszczy do Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy na kadencję 2020-2023
Uchwała zrealizowana. Wybór przedstawicieli Rady Miasta Bydgoszczy do Rady był niezbędny do wydania Zarządzenia Nr 387/2020 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 7 lipca 2020 r. w sprawie powołania Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy na V kadencję 2020-2023.

Uchwała Nr XXIII/561/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie wniosku do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy o przekazanie informacji o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla województwa za rok 2019
Uchwała zrealizowana. Na podstawie art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska wojewódzki inspektor ochrony środowiska przekazuje radzie gminy, radzie powiatu i sejmikowi województwa, na ich wniosek, informację o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla województwa. W dniu 15 lipca 2020 r. Pani Maria Wasiak, Zastępca Prezydenta Miasta Bydgoszczy, wystąpiła pismem znak WZR-IV.604.38.2020 do WIOŚ o przekazanie informacji. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska przekazał informacje o wynikach kontroli, pismem z dnia 15 października 2020 r.

Uchwała Nr XXIII/562/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie ustanowienia prawa służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy (ul. Mokra)
Uchwała została zrealizowana, akt notarialny Rep. A Nr 1799/2020 z dnia 28.05.2020 r.

Uchwała Nr XXIII/563/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie nabycia na rzecz Miasta Bydgoszczy udziałów w prawie własności nieruchomości, położonej przy ulicach Konopnej, Ludwika Solskiego, Marii Konopnickiej w Bydgoszczy
Uchwała niezrealizowana. Miasto nabyło udział wynoszący 20712/23040 części. Nabycie pozostałych udziałów jest w przygotowaniu (ustalanie warunków nabycia). Planowane nabycie w III kwartale 2021 r. (planowane jest zawarcie trzech umów).

Uchwała Nr XXIII/564/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości gruntowej, stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy, położonej przy ul. Czarna Droga 41
Uchwała niezrealizowana. Przedmiotową uchwałą Rada Miasta Bydgoszczy wyraziła zgodę na sprzedaż w drodze przetargu ustnego nieograniczonego nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej przy ul. Czarna Droga 41, ozn. w ewidencji gruntów jako działki: nr 11/3 o pow. 0,0737 ha w obr. 64 i nr 11/6 o pow. 0,0265 ha, obręb 77. Wycena ww. nieruchomości została sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego i ustalona cena wywoławcza. Po publikacji wykazu o przeznaczeniu nieruchomości do sprzedaży i stwierdzeniu braku wpływu wniosków osób, którym przysługuje nabycie nieruchomości na zasadach pierwszeństwa, ogłoszony został I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż ww. nieruchomości.

Uchwała Nr XXIII/565/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie sprzedaży w drodze przetargu lokali mieszkalnych

Uchwała częściowo zrealizowana. Lokal przy ul. Śniadeckich 22/4a został sprzedany. Lokale mieszkalne przy ul. Ogrody 25/187 i ul. Jurasza 7/15 nie zostały sprzedane w I przetargu. Trwa organizacja kolejnych przetargów.

Uchwała Nr XXIII/566/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie sprzedaży w drodze przetargu lokalu mieszkalnego i wyrażenia zgody na obniżenie bonifikaty

Uchwała w trakcie realizacji. Pomimo zorganizowania w 2020 r. dwóch przetargów ustnych nieograniczonych na sprzedaż, nie było osób zainteresowanych nabyciem lokalu przy pl. Weysenhoffa 1/7a. Trwa organizacja kolejnych przetargów.

Uchwała Nr XXIII/567/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na obniżenie bonifikaty przy sprzedaży lokalu mieszkalnego znajdującego się w budynku wpisanym do rejestru zabytków

Uchwała w trakcie realizacji. Wywieszono wykaz przeznaczający lokal przy ul. Grunwaldzkiej 53/5 do sprzedaży.

Uchwała Nr XXIII/568/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości zabudowanej wraz z częścią nieruchomości niezabudowanej, stanowiących własność Miasta Bydgoszczy, położonych przy ul. Tatrzkańskiej 21, ul. Świętokrzyskiej

Uchwała niezrealizowana. Rada Miasta Bydgoszczy wyraziła zgodę na sprzedaż w drodze przetargu ustnego nieograniczonego nieruchomości położonych przy ul. Tatrzkańskiej 21, ul. Świętokrzyskiej, ozn. w ewidencji gruntów jako działki nr 16/11 o pow. 0,7742 ha i nr 15/2 o pow. 0,3774 ha, obręb 402. Została sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego wycena ww. nieruchomości i ustalona cena wywoławcza. Po publikacji wykazu o przeznaczeniu nieruchomości do sprzedaży i stwierdzeniu braku wpływu wniosków osób, którym przysługuje nabycie nieruchomości na zasadach pierwszeństwa, ogłoszony został I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości. Przetarg odbył się dniu 8.12.2020 r. i zakończył się wynikiem negatywnym. Po zastosowaniu 10% obniżki ceny wywoławczej ogłoszono II przetarg na zbycie przedmiotowej nieruchomości.

Uchwała Nr XXIII/569/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie nadania nazwy ulicy na terenie Bydgoszczy (ul. Turniowa)

Uchwała została zrealizowana. Uwzględniając propozycje Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego dot. nadania nazwy ul. Turniowa drodze gminnej, stanowiącej sięgacz ul. Karkonoskiej, Rada Miasta Bydgoszczy podjęła niniejszą uchwałę, która została opublikowana w Dz. U. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 maja 2020 r. poz. 2448 i obowiązuje od 23 maja 2020 r.

Uchwała Nr XXIII/570/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie nadania nazwy ulicy na terenie Bydgoszczy (ul. Janiny Pohoreckiej)

Uwzględniając wniosek Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz stanowisko Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego dot. nadania nazwy ul. Janiny Pohoreckiej drodze gminnej, znajdującej się na przedłużeniu ul. Osiedlowej do ul. Wyzwolenia, Rada Miasta Bydgoszczy podjęła niniejszą uchwałę, która została opublikowana w Dz. U. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 maja 2020 r. poz. 2449 i obowiązuje od 23 maja 2020 r.

Uchwała Nr XXIII/571/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie nadania nazwy ulicom na terenie Bydgoszczy (ul. Wieniecka, ul. Dusznicka)

Uwzględniając propozycje Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego dot. nadania nazw ul. Wieniecka i ul. Dusznicka drogom gminnym, znajdującym się w sąsiedztwie posesji przy ul. Opławiec nr 15, Rada Miasta Bydgoszczy podjęła niniejszą uchwałę, która została opublikowana w Dz. U. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 maja 2020 r. poz. 2450 i obowiązuje od 23 maja 2020 r.

Uchwała Nr XXIII/572/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie nadania nazw ulicom na terenie Bydgoszczy (ul. Bydgoskiej Palestry, ul. Janusza Budzyńskiego, ul. Bronisława Kocha, ul. Tadeusza Piziewicza)

Uwzględniając propozycje Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego dot. nadania nazw ul. Bydgoskiej Palestry, ul. Janusza Budzyńskiego, ul. Bronisława Kocha, ul. Tadeusza Piziewicza drogą gminnym, znajdującym się w rejonie ul. Lisiej, Rada Miasta Bydgoszczy podjęła niniejszą uchwałę, która została opublikowana w Dz. U. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 maja 2020 r. poz. 2451 i obowiązuje od 23 maja 2020 r.

Uchwała Nr XXIII/584/20 z dnia 29.04.2020 r. w sprawie nadania nazwy parkowi na terenie Bydgoszczy (park ks. Karola Wojtyły)

Rada Miasta, uwzględniając petycję złożoną przez mieszkańców osiedla Smukała-Oplawiec-Janowo oraz pozytywną opinię Prezydenta Miasta Bydgoszczy i Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego, podjęła niniejszą uchwałę w sprawie nadania nazwy park ks. Karola Wojtyły, która została opublikowana w Dz. U. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 maja 2020 r. poz. 2453 i obowiązuje od 23 maja 2020 r.

Uchwała Nr XXIV/596/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy do 2020 roku” w 2019 r. oraz Plan działania w tym zakresie na 2020 rok

Postanowienia uchwały były realizowane zgodnie z przyjętym planem na rok 2020. Szczegółowe sprawozdanie z przeprowadzonych działań w zakresie realizacji Programu w 2020 r. zostanie opracowane i przedstawione na sesji Rady Miasta w maju bieżącego roku.

Uchwała Nr XXIV/597/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Fordon - Skarpa Północna” w Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Plan został uchwalony.

Uchwała Nr XXIV/598/20 z dnia 27.05.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Kujawsko-Pomorskiemu

Na mocy uchwały udzielono pomocy finansowej Województwu Kujawsko-Pomorskiemu w formie dotacji celowej inwestycyjnej w roku 2020 na realizację następujących zadań: „Droga do Nowoczesności – remont dachu i adaptacja pomieszczeń magazynowych w zabytkowym budynku przy ul. Rynek 22 w Bydgoszczy” – 25 039 zł; „Droga do Nowoczesności – prace remontowo-konserwatorskie zabytkowej klatki schodowej przy ul. Długiej 39 w Bydgoszczy” – 26 592 zł. Dotacje zostały zrealizowane.

Uchwała Nr XXIV/599/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Kujawsko-Pomorskiemu

Na mocy przedmiotowej uchwały udzielono pomocy finansowej Województwu Kujawsko-Pomorskiemu w formie dotacji celowej inwestycyjnej w roku 2020 na realizację zadania pn. „Droga do Nowoczesności – przebudowa i rozbudowa kompleksu budynków Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr Witolda Bełzy w Bydgoszczy” w wysokości 40 000 zł. Dotację zrealizowano w pełni.

Uchwała Nr XXIV/602/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowej w granicach działki nr 18/21 obręb 338 położonej w Bydgoszczy przy ul. Igrzyskowej

W dniu 22 grudnia 2020 r. wpłynął wniosek DEKRADO NIERUCHOMOŚCI Sp. z o.o. o udzielenie pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego z funkcją towarzyszącą (żłobek) oraz wewnętrznymi instalacjami c.o., elektryczną, wod.-kan. i wentylacji oraz zewnętrznymi instalacjami wod.-kan. i elektrycznymi, przy ul. Igrzyskowej - Akademickiej (działka nr 18/21 obr. 338). Pismem z dnia 5 stycznia 2021 r., znak WAB.11.6740.1640.2020.MPB, wnioskodawca został wezwany o wniesienie stosownej opłaty skarbowej oraz jednoznaczne dookreślenie, czy ww. wniosek został złożony w oparciu o ustawę z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, oraz o ile tak to na podstawie art. 25 ust.6 pkt 1 tej ustawy, przedłożenie do wniosku o pozwolenie na budowę uchwały o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej. W styczniu 2021 r. wnioskodawca uzupełnił braki wymienione w wezwaniu jw. Pismem z dnia 27.01.2021 r., znak WAB.II.6740.1640.2020.MPB, strony zostały zawiadomione o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiotowej sprawie.

Uchwała Nr XXIV/603/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Bydgoszcz 2030. Strategia rozwoju”

Uchwała w realizacji. Niniejszą uchwałą Rada Miasta Bydgoszczy przyjęła do realizacji strategię rozwoju miasta Bydgoszczy, która określa cele i kierunki działań do 2030 roku. Podstawą systemu realizacji dokumentu będą programy wdrożeniowe, zawierające szczegółowe rozwiązania, przedsięwzięcia i zadania, planowane do realizacji w okresie kilkuletnim. Monitorowanie efektywności i stopnia realizacji Strategii odbywać się będzie poprzez obserwacje wskaźników przyjętych w dokumencie. Zasady oraz uczestnicy systemu wdrażania i monitorowania Strategii, zostały określone w Zarządzeniu Nr 450/2020 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 3 sierpnia 2020 r.

Uchwała Nr XXIV/604/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie wyłączenia z Zespołu Szkół Budowlanych im. Jurija Gagarina i likwidacji Szkoły Policealnej nr 3 Budowlanej w Bydgoszczy

Uchwała zrealizowana. Niniejszą uchwałą, po wcześniejszym wyłączeniu z Zespołu Szkół Budowlanych im. Jurija Gagarina i uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty, zlikwidowano Szkołę Policealną nr 3 Budowlaną. Uchwałę o likwidacji szkoły poprzedziło przyjęcie uchwały o zamiarze jej likwidacji.

Uchwała Nr XXIV/605/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie zmiany siedziby Przedszkola nr 9 w Bydgoszczy

Uchwała zrealizowana. Przedszkole nr 9 w Bydgoszczy, z dniem 31 sierpnia 2020 r., zmieniło siedzibę z ul. Techników 4 na ul. Bohaterów Westerplatte 2. Majątek ruchomy przedszkola, po inwentaryzacji, został przeniesiony do nowej siedziby. Kontynuacja prowadzenia działalności dydaktycznej zapewniła dalsze zatrudnienie pracownikom pedagogicznym i niepedagogicznym w tej lub innej bydgoskiej placówce, na tych samych warunkach.

Uchwała Nr XXIV/606/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 w Bydgoszczy, ul. Bohaterów Westerplatte 2

Uchwała zrealizowana. Z dniem 1 września 2020 r. utworzono jednostkę budżetową o nazwie Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Bydgoszczy, ul. Bohaterów Westerplatte 2, przez połączenie Szkoły Podstawowej nr 57 im. Towarzystwa Miłośników Miasta Bydgoszczy w Bydgoszczy, ul. Bohaterów Westerplatte 2 oraz Przedszkola nr 9 w Bydgoszczy, ul. Bohaterów Westerplatte 2. Ustanowiono akt założycielski nowej jednostki oraz nadano jej statut. Mienie, należności i zobowiązania Szkoły i Przedszkola przejął Zespół. Zespół zatrudnił wszystkich pracowników zatrudnionych w łączonych placówkach.

Uchwała Nr XXIV/607/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2019”

Powyższe jest sprawozdaniem z realizacji Uchwały Nr LXVIII/1430/18 Rady Miasta Bydgoszczy dnia 24 października 2018 r. w sprawie przyjęcia przedmiotowego Programu.

Uchwała Nr XXIV/608/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie przyjęcia Bilansu Klimatycznego dla Miasta Bydgoszczy za rok 2019

Przedmiotową uchwałą przyjęto Bilans Klimatyczny dla Miasta Bydgoszczy za rok 2019.

Uchwała Nr XXIV/609/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie przyjęcia Raportu z inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych dla Miasta Bydgoszczy za rok 2019

Przedmiotową uchwałą przyjęto Raport z inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych dla Miasta Bydgoszczy za rok 2019.

Uchwała Nr XXIV/610/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie przyjęcia Raportu z realizacji planu działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) dla Miasta Bydgoszczy na lata 2012-2020 Raport za lata 2018-2019

Przedmiotową uchwałą przyjęto Raport z realizacji planu działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) dla Miasta Bydgoszczy na lata 2012-2020 Raport za lata 2018-2019.

Uchwała Nr XXIV/611/20 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie przyjęcia informacji o realizacji „Samorządowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Mieszkańców Bydgoszczy na lata 2016-2019” za rok 2019

Uchwała miała na celu przedstawienie na sesji Rady Miasta Bydgoszczy informacji o realizowanych przez samorząd w 2019 r. działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych, zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w zw. z art. 35a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Następnie zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w dniu 16 czerwca 2020 r., przekazano do wiadomości Wojewody Kujawsko-Pomorskiego kopię ww. uchwały.

Uchwała Nr XXV/616/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego Miasta Bydgoszczy wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2019 rok

Wykonanie uchwały nie wymaga żadnych działań.

Uchwała Nr XXV/618/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Zimne Wody - Równa” w Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Plan został uchwalony.

Uchwała Nr XXV/619/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie rozpatrzenia wezwania do usunięcia naruszenia prawa

Wobec odmowy usunięcia naruszenia prawa przez Radę Miasta Bydgoszczy, osoba prywatna wniosła skargę do Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego na przyjęcie uchwały w sprawie mpzp „Jachcice Zachód” w Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXV/620/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie pozbawienia kategorii administracyjnej drogi gminnej i wyłączenia jej użytkowania w Bydgoszczy

Uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego w dniu 3.07.2020 r. i weszła w życie po 14 dniach.

Uchwała Nr XXV/621/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa będącej podstawą do obliczenia wysokości zwrotu kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów niepełnosprawnych do szkół w roku szkolnym 2020/2021

Uchwała zrealizowana. Uchwała w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa, będącej podstawą do obliczenia wysokości zwrotu rodzicom/opiekunom prawnym, kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów niepełnosprawnych do szkół w roku szkolnym 2020/2021, miała na celu wypełnianie ustawowego obowiązku wynikającego z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Zgodnie z art. 39a ust. 2 ustawy, zwrot kosztów przejazdu dziecka niepełnosprawnego do szkoły wyliczany jest przy uwzględnieniu liczby kilometrów przewozu dziecka z domu do szkoły i z powrotem oraz przy uwzględnieniu średniej ceny jednostki paliwa wynikającej z podjętej na dany rok szkolny uchwały jst oraz średniego zużycia paliwa na 100 kilometrów dla danego pojazdu, ustalonego według danych producenta pojazdu. Z uwagi na powyższe, w celu wyliczenia zwrotu kosztów przejazdu, niezbędne było przyjęcie przedmiotowej uchwały, określającej średnią cenę paliwa w Bydgoszczy, którą Miasto uwzględnia przy wyliczeniach zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci niepełnosprawnych w roku szkolnym 2020/2021.

Uchwała Nr XXV/622/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie utworzenia Branżowej Szkoły II stopnia nr 1 w Bydgoszczy oraz włączenia jej do Zespołu Szkół Drzewnych im. Stanisława Staszica w Bydgoszczy

Uchwała Nr XXV/623/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie utworzenia Branżowej Szkoły II stopnia nr 2 w Bydgoszczy oraz włączenia jej do Zespołu Szkół Mechanicznych nr 2 im. Tytusa Maksymiliana Hubera w Bydgoszczy

Uchwały Nr **622 – 623** zostały zrealizowane. Niniejszymi uchwałami powołano publiczne szkoły ponadpodstawowe – dwuletnie branżowe szkoły II stopnia. Nowo powołaną Branżową Szkołę II stopnia nr 1 w Bydgoszczy włączono do Zespołu Szkół Drzewnych im. Stanisława Staszica w Bydgoszczy z siedzibą przy ul. Toruńskiej 44, a nowo powołaną Branżową Szkołę II stopnia nr 2 w Bydgoszczy do Zespołu Szkół Mechanicznych nr 2 im. Tytusa Maksymiliana Hubera w Bydgoszczy z siedzibą przy ul. Słonecznej 19.

Uchwała Nr XXV/624/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie utworzenia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4 w Bydgoszczy, z siedzibą ul. Wyzwolenia 4

Uchwała zrealizowana. Z dniem 1 września 2020 r. utworzono jednostkę budżetową o nazwie Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4, ul. Wyzwolenia 4, przez połączenie Szkoły Podstawowej nr 4 im. mjra Henryka Sucharskiego z Oddziałami Sportowymi, ul. Wyzwolenia 4, oraz Przedszkola nr 57 "Pluszowy Miś", ul. Pielęgniarska 17a. Ustanowiono akt założycielski nowej jednostki oraz nadano jej statut. Mienie, należności i zobowiązania Szkoły i Przedszkola przejął Zespół. Zespół zatrudnił wszystkich pracowników zatrudnionych włączonych placówkach. Lokalizacja obu jednostek pozostała bez zmian.

Uchwała Nr XXV/625/20 z dnia 24.06.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wydzielonych rachunków dochodów

Uchwała zrealizowana. Przyjęcie uchwały miało na celu zaktualizowanie wykazu jednostek oświatowych prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz, przy których funkcjonują wydzielone rachunki dochodów, zgodnie z podjętymi uchwałami Rady Miasta Bydgoszczy. Zmiana skutkowałą przyznaniem dla Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4 prawa do gromadzenia dochodów i dokonywania wydatków z wyodrębnionego rachunku z dniem 1 września 2020 r., tj. z dniem utworzenia tych jednostek oraz wykreśleniem z wykazu Przedszkola nr 9, Przedszkola nr 57, Szkoły Podstawowej Nr 4 i Szkoły Podstawowe nr 57, tj. jednostek oświatowych, które weszły w skład ww. Zespołów.

Uchwała Nr XXV/626/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie przyjęcia informacji o wydanych decyzjach i zgłoszonych żądaniach w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na Sesji Rady Miasta zostały przedstawione informacje o wydanych decyzjach i zgłoszonych żądaniach w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Uchwała ma charakter informacyjny.

Uchwała Nr XXV/627/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości gruntowych niezabudowanych, stanowiących własność Miasta Bydgoszczy, stanowiących ulicę Kapitańską

Uchwała została zrealizowana. Działki nr 65/3 i 100/2 o łącznej pow. 1 083 m² zostały sprzedane aktem notarialnym Rep. A nr 8638/2020 z dn. 08.12.2020 r.

Uchwała Nr XXV/628/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na przyznanie w ramach odszkodowania nieruchomości zamiennej stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana decyzją Prezydenta Miasta Bydgoszczy WMG.III/67/20 z dnia 17.07.2020 r.

Uchwała Nr XXV/629/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie sprzedaży udziału Miasta Bydgoszczy wynoszącego 46/50 części, w prawie własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Bydgoszczy przy ulicy Brodnickiej 3

Uchwała niezrealizowana. Rada Miasta Bydgoszczy wyraziła zgodę na sprzedaż w drodze przetargu ustnego nieograniczonego udziału należącego do Miasta Bydgoszczy wynoszącego 46/50 części, w prawie własności nieruchomości położonej przy ul. Brodnickiej 3, ozn. w ewidencji gruntów jako działka nr 15/6 o pow. 0,0450 ha, obręb 208. Została sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego wycena ww. nieruchomości i ustalona cena wywoławcza. Aktualnie podany został do publicznej wiadomości wykaz, informujący o przeznaczeniu części przedmiotowej nieruchomości do sprzedaży. Po publikacji tego wykazu i stwierdzeniu braku wpływu wniosków osób, którym przysługuje nabycie nieruchomości na zasadach pierwszeństwa, ogłoszony zostanie przetarg na sprzedaż udziału w ww. nieruchomości. Przetarg planowany jest w II kwartale 2021 r.

Uchwała Nr XXV/630/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości gruntowej niezabudowanej, stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy, położonej przy ul. Horodelskiej

Uchwała niezrealizowana. Rada Miasta Bydgoszczy wyraziła zgodę na sprzedaż w drodze przetargu ustnego nieograniczonego nieruchomości gruntowej położonej przy ul. Horodelskiej, ozn. w ewidencji gruntów jako działki: nr 98/23 o pow. 0,0936 ha i nr 98/24 o pow. 0,0932 ha, obręb 142. Została sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego wycena ww. nieruchomości i ustalona cena wywoławcza. Aktualnie podany został do publicznej wiadomości wykaz informujący o przeznaczeniu przedmiotowej nieruchomości do sprzedaży. Po publikacji tego wykazu i stwierdzeniu braku wpływu wniosków osób, którym przysługuje nabycie nieruchomości na zasadach pierwszeństwa, ogłoszony zostanie przetarg na sprzedaż ww. nieruchomości. Przetarg planowany jest w II kwartale 2021 r.

Uchwała Nr XXV/631/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie powierzenia wykonywania zadań własnych z zakresu kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych Bydgoskim Obiektem Sportowym Sp. z o.o.

Uchwała zrealizowana. W dniu 30 września 2020 r. zawarta została pomiędzy Miastem Bydgoszcz a Bydgoskimi Obiektami Sportowymi Sp. z o.o., Umowa Wykonawcza w sprawie powierzenia wykonywania zadań własnych z zakresu kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych.

Uchwała Nr XXV/632/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie wniesienia do Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego Spółka z o.o. aportu w postaci nieruchomości oraz objęcia z tego tytułu udziałów (ul. Gdańska)

Uchwała zrealizowana. Przeniesiono na BPPT Sp. z o.o. własność gruntów będących przedmiotem aportu i objęto z tego tytułu udziały w Spółce.

Uchwała Nr XXV/633/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie wniesienia do Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego Spółka z o.o. aportu w postaci nieruchomości oraz objęcia z tego tytułu udziałów

Uchwała zrealizowana. Przeniesiono na BPPT Sp. z o.o. własność gruntów będących przedmiotem aportu i objęto z tego tytułu udziały w Spółce.

Uchwała Nr XXV/634/20 z dnia 24.06.2020 r. w sprawie wniesienia do Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Bydgoszczy - sp. z o.o. aportu w postaci nieruchomości oraz objęcia z tego tytułu udziałów

Uchwała zrealizowana. Przeniesiono na MWiK Sp. z o.o. własność gruntów i środków trwałych będących przedmiotem aportu i objęto z tego tytułu udziały w Spółce.

Uchwała Nr XXV/637/20 z dnia 24.06.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Uchwała weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z 2020 r. poz. 3399).

Uchwała Nr XXVII/645/20 z dnia 26.08.2020 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Bircza

Uchwała zrealizowana. Na podstawie uchwały została zawarta umowa dotacji celowej z dnia 27 sierpnia 2020 r. pomiędzy Miastem Bydgoszcz, a Gminą Bircza na udzielenie przez Miasto Bydgoszcz pomocy w formie dotacji celowej dla Gminy Bircza na dofinansowanie usług transportowo-sprzętowych związanych z usuwaniem skutków powodzi, która miała miejsce w czerwcu 2020 r. na terenie ww. gminy. Gmina Bircza rozliczyła dotacje przekazując 21 kserokopii faktur wraz protokołami odbioru wykonanych prac, określonych w umowie oraz kserokopiami przelewów środków finansowych, na łączną kwotę 333 960 zł, z czego pokryto z dotacji 300 000 zł.

Uchwała Nr XXVII/646/20 z dnia 26.08.2020 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Wyżyny-Węgierska” w Bydgoszczy

Plan w trakcie opracowania, zakończono zbieranie wniosków.

Uchwała Nr XXVII/647/20 z dnia 26.08.2020 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Czyżkówko-Siedlecka-Mściwoja” w Bydgoszczy
Plan w trakcie opracowania, po etapie zbierania wniosków.

Uchwała Nr XXVII/648/20 z dnia 26.08.2020 r. w sprawie nadania kategorii administracyjnej drogi w Bydgoszczy

Przedmiotową uchwałą nadano kategorię drogi gminnej ul. Zbójnickiej. Uchwała została ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego w dniu 3.09.2020 r. i weszła w życie po 14 dniach.

Uchwała Nr XXVII/649/20 z dnia 26.08.2020 r. w sprawie przyjęcia Planu budowy ogólnodostępnych stacji ładowania na terenie Miasta Bydgoszczy

Uchwała podlega realizacji przez Enea Operator Sp. z o.o., która na mocy zapisów Ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych jest zobowiązana do budowy ogólnodostępnych stacji ładowania, o których mowa w uchwale.

Uchwała Nr XXVII/650/20 z dnia 26.08.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia wzorów deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Uchwała została ogłoszona w dniu 3 września 2020 r. w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2020 r. poz. 4266) i weszła w życie z dniem 18 września 2020 r.

Uchwała Nr XXVII/651/20 z dnia 26.08.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia miejskiej jednostki organizacyjnej „Bydgoskie Biuro Finansów Oświaty” oraz nadania jej statutu

Uchwała dostosowywała wykaz jednostek obsługiwanych przez BBFO. Realizując ww. uchwałę BBFO prowadzi wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną wobec wszystkich wymienionych w uchwale jednostek.

Uchwała Nr XXIX/655/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie zwolnienia z opłat za korzystanie z usług publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej w Bydgoszczy w dniu 1 listopada 2020 r. Uchwała zrealizowana 1 listopada 2020 r., zgodnie z decyzją Rady Miasta Bydgoszczy pasażerowie w tym dniu korzystali z komunikacji miejskiej bezpłatnie.

Uchwała Nr XXIX/656/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie odmowy ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowej w granicach działki nr 6/2 obręb 393 położonej w Bydgoszczy przy ulicy Józefa Twardzickiego

Przyjęta uchwała została zaskarżona przez inwestora do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy. Sąd oddalił skargę na uchwałę Rady Miasta Bydgoszczy, wydając orzeczenie w dniu 9 marca 2020 r. (II SA/Bd 1119/19). Inwestor wystąpił ze skargą kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który oddalił skargę kasacyjną w dniu 18 grudnia 2020 r. (II OSK 2661/20).

Uchwała Nr XXIX/657/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście-Obrońców Bydgoszczy-Marcinkowskiego” w Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Plan został uchwalony.

Uchwała Nr XXIX/658/20 z dnia 23.09.2020 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Czersko Polskie - Mokra II” w Bydgoszczy

Plan w trakcie opracowania, przed opiniowaniem i uzgadnianiem.

Uchwała Nr XXIX/659/20 z dnia 23.09.2020r . w sprawie wniesienia do Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego Spółka z o.o. aportu w postaci nieruchomości oraz objęcia z tego tytułu udziałów

Uchwała została zrealizowana, przeniesiono na BPPT Sp. z o.o. własność gruntów będących przedmiotem aportu i objęto z tego tytułu udziały w Spółce.

Uchwała Nr XXIX/660/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie wniesienia do Komunalnego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bydgoszczy aportu w postaci węzłów cieplnych i kotłowni oraz objęcia z tego tytułu udziałów

Uchwała w trakcie realizacji. Trwają prace związane z realizacją uchwały.

Uchwała Nr XXIX/661/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody skupiska dwóch dębów szypułkowych rosnących nad rzeką Brdą w okolicy ul. Spornej w Bydgoszczy

Uchwała zrealizowana. Uzyskano uzgodnienie uchwały wydane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo znak WOP.623.28.2020.PS2 z dnia 3 grudnia 2020 r.).

Uchwała Nr XXIX/662/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody dębu szypułkowego rosnącego na terenie Parku Ludowego im. Wincentego Witosa w Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Uzyskano uzgodnienie uchwały wydane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo znak WOP.623.31.2020.PS2 z dnia 3 grudnia 2020 r.).

Uchwała Nr XXIX/663/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody skupiska sześciu buków pospolitych rosnących w parku nad Starym Kanałem Bydgoskim

Uchwała zrealizowana. Uzyskano uzgodnienie uchwały wydane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo znak WOP.623.29.2020.PS2 z dnia 3 grudnia 2020 r.).

Uchwała Nr XXIX/664/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie ustanowienia pomnikiem przyrody buka pospolitego rosnącego w okolicach ul. Wiatrakowej w Bydgoszczy

Uchwała zrealizowana. Uzyskano uzgodnienie uchwały wydane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo znak WOP.623.30.2020.PS2 z dnia 3 grudnia 2020 r.).

Uchwała Nr XXIX/665/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie uzgodnienia odstępstw od zakazów obowiązujących w stosunku do wybranych pomników przyrody w związku z pracami wykonywanymi na potrzeby ochrony przyrody

Uchwała w trakcie realizacji. Uchwała będzie realizowana stopniowo, po pozyskaniu środków zewnętrznych na realizację zabiegów ochronnych.

Uchwała Nr XXIX/666/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie ustanowienia prawa służebności drogowej na nieruchomościach, stanowiących własność Miasta Bydgoszczy, położonych przy alei Powstańców Wielkopolskich

Uchwała została zrealizowana, akt notarialny Rep. A Nr 1733/2020 z dnia 27.10.2020 r.

Uchwała Nr XXIX/667/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości gruntowej zabudowanej, stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy, położonej przy ul. Karpackiej 54

Uchwała niezrealizowana. Przedmiotową uchwałą Rada Miasta Bydgoszczy wyraziła zgodę na sprzedaż w drodze przetargu ustnego nieograniczonego zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. Karpackiej 54, ozn. w ewidencji gruntów jako działka nr 20/2 o pow. 0,1604 ha, obręb 492. Została sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego wycena ww. nieruchomości i ustalona cena wywoławcza. Aktualnie podany został do publicznej wiadomości wykaz informujący o przeznaczeniu przedmiotowej nieruchomości do sprzedaży. Po publikacji tego wykazu i stwierdzeniu braku wpływu wniosków osób, którym przysługuje nabywanie nieruchomości na zasadach pierwszeństwa, ogłoszony zostanie przetarg na sprzedaż ww. nieruchomości. Przetarg ten planowany jest w II kwartale 2021 r.

Uchwała Nr XXIX/668/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie nadania nazwy rondu na terenie Bydgoszczy (rondo Grażyny Kufel)

Uchwała została zrealizowana, uwzględniając wniosek Rady Osiedla Błonie pozytywnie zaopiniowany przez Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego dot. nadania nazwy rondo Grażyny Kufel, Rada Miasta podjęła niniej-

szą uchwałą, która została opublikowana w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 1 października 2020 r. poz. 4595 i obowiązuje od 16 października 2020 r.

Uchwała Nr XXIX/669/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie zamiany nieruchomości gruntowych niezabudowanych stanowiących własność Miasta Bydgoszczy

Uchwała niezrealizowana. Termin realizacji uzależniony jest od zgody Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Uchwała Nr XXIX/670/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz

Uchwała zrealizowana. Plan sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz, został wdrożony i obowiązuje od 1 września 2020 r.

Uchwała Nr XXIX/671/20 z dnia 23.09.2020 r. w sprawie przyjęcia informacji o przebiegu wykonania budżetu Miasta Bydgoszczy, informacji o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej oraz informacji o przebiegu wykonania planów finansowych samorządowych instytucji kultury i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej za I półrocze 2020 roku

Wykonanie uchwały nie wymaga żadnych działań.

Uchwała Nr XXX/694/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Czersko Polskie - Hutnicza II” w Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Przyjęto miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Czersko Polskie - Hutnicza II” w Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXX/695/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kapuściska-Wojska Polskiego” w Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Przyjęto miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Kapuściska - Wojska Polskiego” w Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXX/696/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie ustanowienia prawa służebności drogowej na nieruchomości stanowiącej własność Miasta Bydgoszczy, położonej przy ul. Franciszka Kiedrowskiego

Uchwała zrealizowana, akt notarialny Rep. A Nr 8646/2020 z dnia 08.12.2020 r.

Uchwała Nr XXX/697/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie nadania nazwy drodze wewnętrznej na terenie Bydgoszczy i likwidacji nazwy

Uchwała zrealizowana. Uwzględniając wniosek Fordońskiej Spółdzielni Mieszkaniowej pozytywnie zaopiniowany przez Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego, Rada Miasta podjęła niniejszą uchwałę dot. nadania nazwy ul. Orła Białego, która została opublikowana w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 listopada 2020 r. poz. 5252 i obowiązuje od 19 listopada 2020 r.

Uchwała Nr XXX/698/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie nadania nazwy ulicy na terenie Bydgoszczy (ul. Wincentyny Teskowej)

Uchwała zrealizowana. Uwzględniając wniosek Instytutu Pamięci Narodowej pozytywnie zaopiniowany przez Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego, Rada Miasta podjęła niniejszą uchwałę dot. nadania nazwy ul. Wincentyny Teskowej, która została opublikowana w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 listopada 2020 r. poz. 5253 i obowiązuje od 19 listopada 2020 r.

Uchwała Nr XXX/699/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie nadania nazw ulicom na terenie Bydgoszczy (ul. Antoniego Goudy, ul. Leona Plejewskiego)

Uchwała zrealizowana. Uwzględniając propozycje Zespołu ds. Nazewnictwa Miejskiego dot. nadania nazw ul. Antoniego Gołdy, Leona Plejewskiego drogom gminnym znajdującym się w rejonie ul. Lisiej, Rada Miasta

podjęła niniejszą uchwałę, która została opublikowana w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 listopada 2020 r. poz. 5254 i obowiązuje od 19 listopada 2020 r.

Uchwała Nr XXX/700/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości gruntowej zabudowanej na rzecz właścicieli lokali tworzących Wspólnotę Mieszkaniową Gdańska 7 oraz określenie stawki bonifikaty od ceny

Uchwała w trakcie realizacji. W grudniu 2020 r. została sporządzona wycena nieruchomości przeznaczonej do zbycia członkom Wspólnoty Mieszkaniowej Gdańska 7 w ramach wniesionego przez Wspólnotę roszczenia o nabycie gruntu przyległego w trybie art. 209a ustawy o gospodarce nieruchomościami. Planowany termin realizacji III kwartał 2021 r.

Uchwała Nr XXX/701/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie sprzedaży należącego do Miasta Bydgoszczy udziału w prawie własności nieruchomości gruntowej zabudowanej położonej w Bydgoszczy przy ul. Racjonalizatorów 21 oraz określenia stawki bonifikaty od ceny

Uchwała w trakcie realizacji. Planowany termin realizacji III kwartał 2021 r.

Uchwała Nr XXX/702/20 z dnia 28.10.2020 r. o przyjęciu informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Bydgoszczy w roku szkolnym 2019/2020

Wymieniona uchwała zawiera informacje dotyczące zadań oświatowych, jakie były realizowane w roku szkolnym 2019/2020.

Uchwała Nr XXX/703/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Bydgoszczy przekazano do zaopiniowania Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy. Organ ten pozytywnie zaopiniował projekt uchwały.

Uchwała Nr XXX/704/20 z dnia 28.10.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Rozstrzygnięciem Nadzorczym nr 107/2020 Wojewoda Kujawsko-Pomorski z dnia 4 grudnia 2020 r. stwierdził nieważność przedmiotowej uchwały.

Uchwała Nr XXX/711/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie uchwalenia Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2021-2024

W 2021 r. Spółka MWiK przystąpi do realizacji zadań inwestycyjnych, po zatwierdzeniu przez Zgromadzenie Wspólników Planu Inwestycji na rok 2021, który uwzględni założenia uchwalonego w dniu 28 października 2020 r. Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2021-2024, zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz zamierzeniami Zarządu Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w zakresie budowy nowych dróg i modernizacji istniejących.

Uchwała Nr XXX/712/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie zaopiniowania lokalizacji kasyna gry (ul. Gdańska)

Uchwała Nr XXX/713/20 z dnia 28.10.2020 r. w sprawie zaopiniowania lokalizacji kasyna gry (ul. 3 Maja)

Przedmiotowe uchwały zostały zrealizowane. Pozytywna opinia rady gminy o lokalizacji kasyna gry jest jednym z elementów, które winien zawierać wniosek o udzielenie koncesji na prowadzenie kasyna gry. W kwestii tej ustawodawca nie sprecyzował przesłanek oceny lokalizacji, pozostawiając to swobodnemu uznaniu organu uprawnionemu do wydania opinii. Ta swoboda uznania może odnosić się jedynie do samej lokalizacji – wskazanego miejsca kasyna gry, będącego przedmiotem opinii. Podjęcie uchwały w sprawie pozytywnej opinii nie jest równoznaczne z uzyskaniem koncesji przez wnioskodawcę. Zgodnie z zapisem art. 32 ust.

1 wspomnianej ustawy „Koncesji na prowadzenie kasyna gry udziela minister właściwy do spraw finansów publicznych”. Uchwały zostały zrealizowane i przekazane do Wnioskodawcy.

Uchwała Nr XXXI/714/20 z dnia 25.11.2020 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Wypaleniska - Prądocińska” w Bydgoszczy
Plan w trakcie opracowania, po etapie zbierania wniosków.

Uchwała Nr XXXI/715/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Bocianowo - Artyleryjska” w Bydgoszczy
Uchwała została zrealizowana. Przyjęto miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Bocianowo-Artyleryjska” w Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXXI/716/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie zgody na przyjęcie dotacji od Gminy Sicienko, na pokrycie kosztów korzystania przez mieszkańców tej Gminy z niektórych ulg, w środkach publicznego transportu zbiorowego w Bydgoszczy
Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Upoważnia Prezydenta Miasta Bydgoszczy do przyjęcia dotacji celowej od Gminy Sicienko w związku z udzieleniem mieszkańcom Gminy Sicienko ulg w ramach usług przewozowych środkami publicznego transportu zbiorowego w Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXXI/717/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie przyjęcia do realizacji projektu „Klucz do lepszego życia” współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020
Uchwała nie jest aktualnie realizowana. Projekt rozpoczyna się od dnia 1 września 2021 roku.

Uchwała Nr XXXI/718/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie przyjęcia do realizacji projektu pt. „Kujawsko-Pomorska Teleopieka” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020
Rozpoczęcie pierwszych działań projektowych zaplanowano na marzec 2021 roku.

Uchwała Nr XXXI/719/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie zmiany Uchwały XXXVI/741/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie utworzenia i umiejscowienia na terenie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu interwencyjnego w Bydgoszczy przy ul. Traugutta 5 w Bydgoszczy wchodzącej w skład Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych z siedzibą przy ul. Traugutta 5 w Bydgoszczy Centrum administracyjnego do spraw obsługi placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej, wsparcia dziennego i hostelu w Bydgoszczy
Uchwała została zrealizowana poprzez utworzenie w strukturze Bydgoskiego Zespołu Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu interwencyjnego (ul. Traugutta 5/1) oraz Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu interwencyjnego (ul. Traugutta 5/2). Do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego zostały skierowane wnioski dotyczące wydania zezwolenia na prowadzenie ww. Placówek, w wyniku czego Wojewoda wydał decyzje, w których udzielił takiej zgody na czas nieokreślony.

Uchwała Nr XXXI/720/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju elektromobilności dla Miasta Bydgoszczy do 2030 roku”
Uchwała podlega monitoringowi co do przygotowania do realizacji zapisów ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych. Realizacja Strategii uzależniona jest od ustanowienia rządowych programów wsparcia finansowego.

Uchwała Nr XXXI/721/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie zatwierdzenia Programów Polityki Zdrowotnej na 2021 rok
W dniu 3 grudnia 2020 r. Prezydent Miasta Bydgoszczy ogłosił konkurs ofert na realizację programów w 2021 r. W celu wyboru realizatorów Zarządzeniem nr 65/2021 z dnia 29 stycznia 2021 r. Prezydent Miasta Bydgoszczy powołał Komisję konkursową. W dniu 3 lutego 2021 r. odbyło się pierwsze posiedzenie komisji.

Następnie komisja zaproponuje realizatorów, a po ich wyborze zostaną zawarte umowy i przekazane środki finansowe poszczególnym wykonawcom. Do konkursu przystąpiło czterech realizatorów, z czego troje do realizacji „Programu szczepień przeciw grypie dla mieszkańców przeznaczonego dla osób w wieku 65+” oraz jeden do realizacji programu „Wcześnie w domu”.

Uchwała Nr XXXI/722/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie przyjęcia Programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2021.

Na podstawie art. 5a. ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni. Sprawozdanie zostanie przedstawione do końca maja 2021 roku.

Uchwała Nr XXXI/723/20 z dnia 25.11.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Uchwałę opublikowano w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego (z 2020 r. poz. 5949). Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXI/724/20 z dnia 25.11.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia wzorów deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Uchwałę opublikowano w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego (z 2020 r. poz. 5950). Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXI/725/20 z dnia 25.11.2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Bydgoszczy

Uchwałę opublikowano w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego (z 2020 r. poz. 5979). Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXI/726/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie wystąpienia ze Stowarzyszenia Regionalna Organizacja Turystyczna „Szlak Wodny im. Króla Stefana Batorego”

Przedmiotową uchwałę Miasto wystąpiło ze Stowarzyszenia Regionalna Organizacja Turystyczna „Szlak Wodny im. Króla Stefana Batorego”.

Uchwała Nr XXXI/727/20 z dnia 25.11.2020 r. zmieniająca uchwałę o mecenacie Miasta nad kulturą i nauką

Na podstawie wymienionej uchwały Prezydent Miasta przyznaje zamiast jednej nagrody naukowej, nagrody naukowe w dwóch dziedzinach: nauki humanistyczne, społeczne i sztuki oraz nauki ścisłe, medyczne i nauki o zdrowiu. Wprowadzono limit kwotowy dla nagród naukowych i dla stypendiów dla wybitnych młodych naukowców oraz wyróżniających się studentów. Najbliższy termin wręczania Nagród i stypendiów naukowych – 19.04.2021 r.

Uchwała Nr XXXI/728/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie przyznawania na 2021 rok stypendiów sportowych dla zawodników, którzy osiągnęli wyniki sportowe w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym w roku 2019, a nie mieli możliwości wzięcia udziału w zawodach z powodu ich odwołania w roku 2020, z uwagi na obowiązywanie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii

Z uwagi na obowiązywanie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, a tym samym brakiem możliwości uczestniczenia zawodników w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym w 2020 r. (z powodu odwołania zawodów) w dyscyplinach objętych programem igrzysk olimpijskich, wielu utytułowanych sportowców zostało pozbawionych możliwości startu, a tym samym uzyskania prawa do otrzymywania stypendiów. Uchwała daje zawodnikom otrzymującym stypendium w 2020 r. możliwość starania się o przy-

znanie ich także na 2021 r. Zgodnie z Uchwałą od 10 do 31 stycznia 2021 r. zawodnicy składali wnioski. W sumie wpłynęło 15 wniosków. Obecnie Wydział Edukacji i Sportu przygotowuje decyzje.

Uchwała Nr XXXI/729/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie ustanowienia w Bydgoszczy roku 2021 – Rokiem Bydgoskiego Marca '81

Uchwała w trakcie realizacji. Wykonanie uchwały związane będzie z organizacją koncertów, wystaw, konkursów oraz innych inicjatyw społecznych, kulturalnych, naukowych oraz edukacyjnych, które podejmowane będą w bieżącym roku w związku z obchodami 40. rocznicy Bydgoskiego Marca.

Uchwała Nr XXXI/730/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości

Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 roku i jest realizowana na bieżąco.

Uchwała Nr XXXI/731/20 z dnia 25.11.2020 r. zmieniająca uchwałę LXIII/1330/14 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 października 2014 roku w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją

Uchwała jest realizowana na bieżąco.

Uchwała Nr XXXI/732/20 z dnia 25.11.2020 r. zmieniająca uchwałę Nr XLII/896/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 maja 2013 roku w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości nowo wybudowanych budynków mieszkalnych jednorodzinnych

Uchwała jest realizowana na bieżąco.

Uchwała Nr XXXI/740/20 z dnia 25.11.2020 r. w sprawie nadania nazwy rondu na terenie Bydgoszczy (dr Jacek Śniegocki)

Uchwała zrealizowana. Uwzględniając wniosek dr. n. med. Zbigniewa Pawłowicza, pozytywnie zaopiniowany przez Prezydenta Miasta oraz Zespół ds. Nazewnictwa Miejskiego, Rada Miasta podjęła niniejszą uchwałę, opublikowaną w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 3 grudnia 2020 r. poz. 5951.

Uchwała Nr XXXII/742/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie przyjęcia Programu przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy do 2030 r.

Uchwała stanowi ogólną koncepcję działania PUP w okresie wieloletnim. W oparciu o te założenia zostanie przedstawiony na sesji Rady Miasta Bydgoszczy w maju bieżącego roku plan działania na rok 2021 r.

Uchwała Nr XXXII/743/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście - Plac Wolności” w Bydgoszczy

Uchwała została zrealizowana. Przyjęto miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście-Plac Wolności” w Bydgoszczy.

Uchwała Nr XXXII/744/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie ustanowienia okazjonalnych uprawnień do bezpłatnych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej w Bydgoszczy (XXIX Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy)

Uchwała dotyczy zwolnienia z opłat za korzystanie z usług komunikacji miejskiej wolontariuszy XXIX Finału WOŚP, który miał się odbyć w dniu 10.01.2021 r., jednakże został przeniesiony na dzień 31.01.2021 r. Z tego powodu została podjęta Uchwała Nr XXXIII/769/21 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXII/745/20 z dnia 16.12.2020 r. zmieniająca „uchwałę w sprawie ustalenia opłat za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w Bydgoszczy”, w zakresie rozszerzenia biletu uczniowskiego i biletu „Malucha” na obszar Gminy Sienko

Uchwałą wprowadzono następujące zapisy w cenniku opłat: rozszerzono grupę osób uprawnionych do korzystania z biletów dedykowanych „Maluchom” o dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Sienko; rozszerzono grupę osób uprawnionych do korzystania z biletów uczniowskich o uczniów szkół podstawowych i po-

nadpodstawowych zamieszkałych na terenie Gminy Sicienko. Powyżej opisane bilety przysługują w okresie ważności zawartej umowy z Gminą Sicienko. Zawarcie przywołanej umowy planowane jest w pierwszym kwartale roku 2021.

Uchwała Nr XXXII/746/20 z dnia 16.12.2020 r. zmieniająca uchwałę nr XXIII/557/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie w roku 2020

Uchwała została zrealizowana. Dotyczyła przesunięcia środków pomiędzy zadaniami z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zwiększając budżet dofinansowań sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych na łączną kwotę 84 600 zł, jednocześnie pomniejszając budżety z zakresu: turnusów rehabilitacyjnych o kwotę 60 000 zł, sportu i kultury o kwotę 10 100 zł, szkoleń o kwotę 5 000 zł, staży o kwotę 9 500 zł. Zmiany spowodowane były sytuacją epidemiczną panującą na terenie kraju.

Uchwała Nr XXXII/747/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania

Uchwała jest realizowana od dnia 1 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXII/748/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok

W oparciu o Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii, które nakładają na samorządy gminne obowiązek realizacji ściśle określonych zadań, uchwalono Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok. Zadania będą realizowane w 2021 r.

Uchwała Nr XXXII/749/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie ustalenia opłat za usuwanie i przechowywanie na parkingach strzeżonych pojazdów usuniętych z dróg

Przedmiotowa uchwała weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 r. i od tego dnia stosowane są stawki opłat określone w załączniku do przedmiotowej uchwały.

Uchwała Nr XXXII/750/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie zamiaru likwidacji VII Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Bydgoszczy wchodzącego w skład Zespołu Szkół dla Dorosłych

Uchwała Nr XXXII/751/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie zamiaru zmiany siedziby Szkoły Podstawowej dla Dorosłych w Bydgoszczy

Przedmiotowe uchwały były uchwałami intencyjnymi o zamiarze likwidacji VII Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Bydgoszczy wchodzącego w skład Zespołu Szkół dla Dorosłych i zmiany siedziby Szkoły Podstawowej dla Dorosłych w Bydgoszczy. Obowiązujące przepisy nakładają na organ prowadzący obowiązek, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji lub zmiany siedziby, zawiadomienia o zamiarze likwidacji i zmiany siedziby szkoły: rodziców uczniów (w przypadku szkoły dla dorosłych – uczniów), właściwego kuratora oświaty oraz organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego właściwej do prowadzenia szkół danego typu.

Uchwała Nr XXXII/752/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie nadania nazwy rondu na terenie Bydgoszczy (rondo Sue Ryder)

Uchwała zrealizowana. Uwzględniając wniosek spółki Pallmed prowadzącej NZOZ Dom Sue Ryder, pozytywnie zaopiniowany przez Zespół ds. Nazewnictwa Miejskiego, Rada Miasta podjęła niniejszą uchwałę w sprawie nadania nazwy rondo Sue Ryder, która została opublikowana w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 grudnia 2020 r. poz. 6649 i obowiązuje od 7 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXII/753/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie wniesienia do Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Bydgoszczy – sp. z o.o. aportu w postaci środków trwałych oraz objęcia z tego tytułu udziałów
16 lutego 2021 r. nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego MWiK Sp. z o.o. poprzez przeniesienie własności środków trwałych i objęcie udziałów. Uchwała została zrealizowana.

Uchwała Nr XXXII/754/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne
Uchwałę opublikowano w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego (z 2020 r. poz. 6562). Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXII/755/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi
Uchwała została zrealizowana. Projekt uchwały przekazano do zaopiniowania Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy. Organ ten pozytywnie zaopiniował projekt uchwały.

Uchwała Nr XXXII/758/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie uchwalenia budżetu miasta na 2021 rok
Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, w terminie do 21 dni od dnia uchwalenia uchwały budżetowej został opracowany plan finansowy urzędu jednostki samorządu terytorialnego, który przekazano podległym jednostkom informując o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków tych jednostek oraz wysokości dotacji i wpłat do budżetu. Sprawozdanie z wykonania budżetu zostanie przedstawione przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy Radzie Miasta i Regionalnej Izbie Obrachunkowej w ustawowych terminach, tj. za I półrocze w terminie do 31 sierpnia 2021 r. natomiast sprawozdanie roczne do dnia 31 marca 2022 r.

Uchwała Nr XXXII/759/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Bydgoszczy
Uchwalona Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta na lata 2021-2045, będzie na bieżąco realizowana. Informacja o kształtowaniu się WPF zostanie przedstawiona przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy Radzie Miasta i Regionalnej Izbie Obrachunkowej w ustawowych terminach.

Uchwała Nr XXXII/767/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie nadania nazwy parkowi na terenie Bydgoszczy (park Bydgoskich Spółdzielców)
Uchwała zrealizowana. Uwzględniając wniosek Grupy EnjoyMedia sp. j. oraz Regionalnego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych w Bydgoszczy, pozytywnie zaopiniowany przez Prezydenta Miasta oraz Zespół ds. Nazewnictwa Miejskiego, Rada Miasta podjęła niniejszą uchwałę w sprawie nadania nazwy park Bydgoskich Spółdzielców - publikacja w Dz. U. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 grudnia 2020 r. poz. 6649, obowiązuje od 7 stycznia 2021 r.

Uchwała Nr XXXII/768/20 z dnia 16.12.2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Bydgoszcz
Zgodnie z art. 565 ust 2 ustawy Prawo wodne, dnia 31 grudnia 2020 r. utraciła moc uchwała Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr XXV/456/16 z dnia 28 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Bydgoszcz. W dniu 16.12.2020 r. Rada Miasta Bydgoszczy zatwierdziła niniejszą uchwałę o równoważnej liczbie mieszkańców wynoszącej 536 753 RLM (równoważna liczba mieszkańców). Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego. tj. 01.01.2021 r. Zadania wynikające z uchwały, które będą realizowane w kolejnych latach: 1) w kompetencji MWIK: zakończenie modernizacji oczyszczalni Kapuściska, przygotowanie i przeprowadzenie modernizacji oczyszczalni Fordon, budowa sieci kanalizacyjnych dla 313 mieszkańców, 2) w kompetencji Urzędu Miasta: podłączenie do sieci kanalizacyjnej 990 mieszkańców objętych istniejącą siecią kanalizacyjną, podłączenie do sieci kanalizacyjnej 313 mieszkańców objętych nową siecią kanalizacyjną, bieżąca weryfikacja ewidencji systemów

indywidualnych, kompleksowa kontrola gospodarki ściekami gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych, kontrola właściwej pracy i eksploatacji przydomowych oczyszczalni.

Uchwały zmieniające uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Bydgoszczy:

- Uchwała Nr XX/512/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29.01.2020 r. (1)
- Uchwała Nr XXI/534/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26.02.2020 r. (2)
- Uchwała Nr XXII/554/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 20.03.2020 r. (3)
- Uchwała Nr XXIII/574/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29.04.2020 r. (4)
- Uchwała Nr XXIV/601/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 27.05.2020 r. (5)
- Uchwała Nr XXV/636/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 24.06.2020 r. (6)
- Uchwała Nr XXVII/653/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26.08.2020 r. (9)
- Uchwała Nr XXIX/673/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 23.09.2020 r. (11)
- Uchwała Nr XXX/706/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28.10.2020 r. (12)
- Uchwała Nr XXXI/734/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25.11.2020 r. (13)
- Uchwała Nr XXXII/757/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 16.12.2020 r. (14)

W dniu 18 grudnia 2019 r. uchwalono Wieloletnią Prognozę Finansową Miasta na lata 2020-2045, która była na bieżąco realizowana powyższymi uchwałami. Informacja o stopniu zaawansowania realizacji przedsięwzięć wieloletnich została przedstawiona przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy Radzie Miasta i Regionalnej Izbie Obrachunkowej razem z informacją o przebiegu wykonania budżetu w ustawowym terminie.

Uchwały zmieniające uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu miasta na 2020 rok:

- Uchwała Nr XX/511/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29.01.2020 r. (1)
- Uchwała Nr XXI/533/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26.02.2020 r. (2)
- Uchwała Nr XXII/553/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 20.03.2020 r. (3)
- Uchwała Nr XXIII/573/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29.04.2020 r. (4)
- Uchwała Nr XXIV/600/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 27.05.2020 r. (5)
- Uchwała Nr XXV/635/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 24.06.2020 r. (6)
- Uchwała Nr XXVII/652/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26.08.2020 r. (7)
- Uchwała Nr XXIX/672/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 23.09.2020 r. (8)
- Uchwała Nr XXX/705/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28.10.2020 r. (9)
- Uchwała Nr XXXI/733/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25.11.2020 r. (10)
- Uchwała Nr XXXII/756/20 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 16.12.2020 r. (11)

Powyższymi uchwałami dokonano zmian w planie dochodów i wydatków, polegających na zwiększeniu subwencji, dotacji z budżetu państwa, dotacji z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego, dotacji z PFRON, dotacji z Funduszu Pracy, dotacji na dofinansowanie zadań własnych, dotacji z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, środków pochodzących z UE, porozumień z innymi jst, uzupełniono plan wydatków na zadaniach dotyczących pomocy społecznej, wychowania przedszkolnego, sytuacji gospodarczej wywołanej pandemią Covid-19, zagospodarowania odpadów komunalnych z innych gmin, zarządzania kompleksem wodnym Astoria, realizacji zadań oświatowo-wychowawczych. Dokonano także aktualizacji wydatków majątkowych poprzez zwiększenie wartości niektórych działań inwestycyjnych, wprowadzono nowe działania inwestycyjne, zaktualizowano nakłady niektórych zadań inwestycyjnych oraz rozdysponowano rezerwy: ogólną i celowe. Zmiany te zostały ujęte w planie budżetu. Informacja z wykonania budżetu za I półrocze została przedstawiona przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy Radzie Miasta i Regionalnej Izbie Obrachunkowej w ustawowym terminie, tj. do dnia 31 sierpnia 2020 r., natomiast sprawozdanie roczne w ustawowym terminie tj. do dnia 31 marca 2021 r.

Wykaz skrótów i skrótowców

ABSL	– ang. Association of Business Service Leaders in Poland - Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych
ADM	– Administracja Domów Miejskich „ADM” Sp. z o.o.
AIP UKW	– Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
ALDA	– Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Demokracji Lokalnej
AP	– ang. Access Point - punkt dostępu
B2B	– ang. business-to-business – transakcje pomiędzy dwoma lub więcej podmiotami gospodarczymi
BARR	– Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.
BBFO	– Bydgoskie Biuro Finansów Oświaty
BBO	– Bydgoski Budżet Obywatelski
BCI	– Bydgoskie Centrum Informacji
BCOPiW	– Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu
BCS	– Bydgoskie Centrum Sportu
BCTW	– Bydgoskie Centrum Targowo Wystawiennicze
BDL	– Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
BKB	– Biuro Kultury Bydgoskiej
BKP	– Bydgoski Klaster Przemysłowy
BORPA	– Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”
BOS	– Bydgoskie Obiekty Sportowe Sp. z o.o.
BPO	– ang. Business Process Outsourcing, tj. zlecenie wykonania usług na zewnątrz
BPPT	– Bydgoski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.
BRA	– Bydgoski Rower Aglomeracyjny
BSW	– Bydgoska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy
BTBS	– Bydgoskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
BTOF	– Bydgosko-Toruński Obszar Funkcjonalny
BZPOW	– Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
c.o.	– centralne ogrzewanie
c.w.u.	– ciepła woda użytkowa
CEE	– ang. Central-Eastern Europe - Europa Środkowo-Wschodnia
CIS	– Centrum Integracji Społecznej
CM UMK	– Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
CWZS	– Cywilno-Wojskowy Związek Sportowy
DK	– droga krajowa
DPS	– Dom Pomocy Społecznej
Dz. U.	– Dziennik Ustaw
Dz. Urz.	– Dziennik Urzędowy
EFS	– Europejski Fundusz Społeczny
EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
ePUAP	– Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
GPR	– Gminny Program Rewitalizacji
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
IBUK	– polska biblioteka cyfrowa i wypożyczalnia e-booków
IPD	– Indywidualny Plan Działania
ISO	– ang. International Organization for Standardization - Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna
IT	– ang. Information Technology - technologie informacyjne
ITS	– ang. Intelligent Transportation System - Inteligentne Systemy Transportowe
jst	– jednostka samorządu terytorialnego
KMP	– Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy
KM PSP	– Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy
K-P	– Kujawsko-Pomorskie
KPCK	– Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury
KPEC	– Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
KPOŚK	– Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPOWES	– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
KPSW	– Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
KS	– Klub Sportowy

KWP	– Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy
LAN	– ang. local area network - lokalna sieć komputerowa
L _{DWN}	– długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku
L _N	– długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku
LO	– Liceum Ogólnokształcące
LPG	– ang. liquefied petroleum gas - gazol, mieszanina propanu i butanu
LPKiW	– Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślicinku
MCK	– Miejskie Centrum Kultury
MDK	– Młodzieżowy Dom Kultury
MFiPR	– Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MKUO	– Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o.
MNiSW	– Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (obecnie Ministerstwo Edukacji i Nauki - MEiN)
MOB	– Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy
MOEN	– Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli
MON	– Ministerstwo Obrony Narodowej
MOPS	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy
mpzp	– miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MRPiPS	– Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MSWiA	– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
MŚP	– małe i średnie przedsiębiorstwa
MWiK	– Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Bydgoszczy Sp. z o.o.
MZK	– Miejskie Zakłady Komunikacyjne Sp. z o.o.
NBP	– Narodowy Bank Polski
NEET	– ang. not in employment, education or training – grupa społeczna, obejmująca młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji
NFOŚiGW	– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO	– ang. non-government organization - organizacja pozarządowa
NZOZ	– Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
OP	– oś priorytetowa
OPIUM	– Oświatowa Platforma Informatyczna Urzędu Miasta Bydgoszczy
OPP	– organizacja pożytku publicznego
OSP	– Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	– odnawialne źródła energii
P&R/P+R	– ang. Park&Ride - parkingi parkuj i jedź
p. proc.	– punkt procentowy
PET	– Poli(tereftalan etylenu) – termoplastyczny polimer z grupy poliestrów
PFRON	– Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PHU	– Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe
PiK	– Polskie Radio Pomorza i Kujaw
PINB	– Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla Miasta Bydgoszczy
PIT	– ang. Personal Income Tax - podatek dochodowy od osób fizycznych
PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
PKO	– Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna
PKP	– Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna
PKP PLK	– Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe Spółka Akcyjna
PLL LOT	– Polskie Linie Lotnicze LOT S.A.
PO	– program operacyjny
POIiŚ	– Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
POWER	– Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020
PSP	– Państwowa Straż Pożarna
PSZOK	– punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
PUP	– Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy
Q&A	– ang. questions and answers) – pytania i odpowiedzi
RCKiK	– Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa
RDOŚ	– Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
REGON	– Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
rep.	– repertorium

RLM	– równoważna liczba mieszkańców
RPO WK-P	– Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020
RTW	– Regionalne Towarzystwo Wioślarskie
SCADA	– ang. Supervisory Control And Data Acquisition - system informatyczny nadzorujący przebieg procesu technologicznego lub produkcyjnego
SEAP	– ang. Sustainable Energy Action Plan - Plan działań na rzecz zrównoważonej energii
SECAP	– ang. sustainable energy and climate action plans - Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu
SKS	– Szkolny Klub Sportowy
SL 2014	– aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego
SMB	– Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz
SoIT	– Szkoła Otwarta i Tolerancyjna
sp. j.	– spółka jawna
sp. k.	– spółka komandytowa
Sp. z o.o.	– spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
SPInKA	– Szkolne Punkty Informacji i Kariery
SPP	– Strefa Płatnego Parkowania
SSC	– ang. Shared Service Center, tj. centrum usług wspólnych
SUMP	– ang. Sustainable Urban Mobility Plan - Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej
TEN-T	– ang. Trans-European Transport Networks - Transeuropejska sieć transportowa
TIK	– technologia informacyjno -komunikacyjna
TP	– Teatr Polski im. Hieronima Konieczki w Bydgoszczy
TSL	– transport, spedycja, logistyka
UE	– Unia Europejska
UKS	– uczniowski klub sportowy
UKW	– Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
UMB	– Urząd Miasta Bydgoszczy
UMK	– Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
UTP	– Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy
VAT	– Podatek od towarów i usług
VOD	– ang. Video on Demand – wideo na żądanie
VR	– ang. Virtual Reality - wirtualna rzeczywistość
WF	– wychowanie fizyczne
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WHO	– ang. World Health Organization - Światowa Organizacja Zdrowia
WiMBP	– Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy
WIOŚ	– Wojewódzki Inspektor/Inspektorat Ochrony Środowiska
WK-P	– Województwo Kujawsko-Pomorskie
wod.-kan.	– wodno-kanalizacyjne
Woj.	– Województwo
WOŚP	– Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
WPF	– Wieloletnia Prognoza Finansowa
WSG	– Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
WSPR	– Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego
WZW	– wirusowe zapalenie wątroby
ZDMiKP	– Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy
ZDPSiOW	– Zespół Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia
ZIT	– Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZPP	– Zespół Pałacowo-Parkowy
ZRID	– zezwolenie na realizację inwestycji drogowej
ZS	– Zespół Szkół
ZTPOK	– Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych
ZUS	– Zakład Ubezpieczeń Społecznych